

SLOVAR SLOVENSKEGA
KNJIŽNEGA JEZIKA

KNJIŽNEGA JEZIKA

SLOVAR SLOVENSKEGA

2019

ZALOŽBA
Z R C

Slovar slovenskega knjižnega jezika 2019

Zbirka: Rastoči slovarji
ISSN 2536-2968
Urednik zbirke: Andrej Perdih

© 2020, ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, Založba ZRC

Izdajatelja

Slovenska akademija znanosti in umetnosti in
ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša

zanju

Tadej Bajd in Kozma Ahačič

Založnik

ZRC SAZU, Založba ZRC

zanj

Oto Luthar

Glavni urednik založbe

Aleš Pogačnik

Tehnološka podpora

Janoš Ježovnik, Andrej Perdih

Oblikovanje

Duša Race

Prva e-izdaja (pdf)

<https://zalozba.zrc-sazu.si/p/1598>

DOI: <https://doi.org/10.3986/9789610502746>

Ljubljana 2020

Publikacija je nastala v okviru programa P6-0038, ki ga financira ARRS,
in programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda, ki ga financira SAZU.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID = 304581888
ISBN 978-961-05-0274-6 (pdf)

Glavni uredniki

Manca Černivec

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2811-2154>

Dejan Gabrovšek

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4995-1814>

Nataša Gliha Komac

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9762-0676>

Nataša Jakop

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4575-272X>

Janoš Ježovnik

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-6642-9833>

Boris Kern

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7733-5755>

Simona Klemenčič

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7772-7871>

Domen Krvina

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2276-1156>

Nina Ledinek

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1068-3856>

Matej Meterc

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0198-3745>

Mija Michelizza

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9741-600X>

Tanja Mirtič

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2098-011X>

Matic Pavlič

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8248-8860>

Andrej Perdih

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2248-9666>

Špela Petric Žižić

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7451-4264>

Duša Race

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3338-9270>

Marko Snoj

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3172-1463>

Andreja Žele

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6477-2590>

Avtorji slovarskih sestavkov

Manca Černivec, Dejan Gabrovšek, Nataša Gliha Komac, Nataša Jakop (frazeologija), Janoš Ježovnik, Boris Kern, Simona Klemenčič (etimologija), Domen Krvina, Nina Ledinek, Matej Meterc (frazeologija), Mija Michelizza, Tanja Mirtič (izgovor, pregibnostno-naglasni vzorci), Andrej Perdih, Špela Petric Žižić, Duša Race, Marko Snoj, Andreja Žele

Uredniški svet

Kozma Ahačič, Milena Mileva Blažič, Helena Dobrovoljc, Janez Dular, Marjeta Humar, Nataša Jakop, Drago Jančar, Marko Jesenšek, Marta Kocjan Barle, Tomo Korošec, Miran Košuta, Erika Kržišnik, Nina Ledinek, Matija Ogrin, Irena Orel, Janez Orešnik, Andrej Perdih, Nataša Purkat, Miro Romih, Andrej E. Skubic, Vera Smole, Marko Snoj, Irena Stramljič Breznik, Matej Šekli, Alenka Šivic-Dular, Jožica Škofic, Saška Štumberger, Hotimir Tivadar, Ada Vidovič Muha, Dušanka Zabukovec, † Zinka Zorko, Mojca Žagar Karer, Andreja Žele, Jerneja Žganec Gros

Terminološki svetovalci

Simon Atelšek (čebelarstvo), Matej Ažman (filozofija), Andreja Čanžek Majhenič (živilska tehnologija), Špela Goričan (geologija), Klemen Grabnar (muzikologija), Matjaž Gregorič (zoologija), Vladimir Habjan (planinstvo), Maja Hanžekovič (živilska tehnologija), Antonija Holcman (živinoreja), Aleksander Horvat (geologija), Metka Hudina (agronomija), Japec Jakopin (navtika), Dragan Jandrić (infrastruktura), Kristjan Jarni (botanika), Slavko Jerič (šport), Gorazd Karer (elektrotehnika), Katarina Keber (zgodovina), Ajda Kermauner (živinoreja), Blaž Komac (geografija), Mojca Kovač Šebart (pedagogika), Saša Krapež (astronomija), Miha Krofel (zoologija), Monika Kropelj Telban (mitologija), Radovan Kumar (enologija), Goran Kustura (invalidnost), Jože Kutin (strojništvo), Igor Lengar (fizika), Gregor Majdič (veterina), Simon Malmenvall (teologija), Ljubica Marjanovič Umek (psihologija), Matej Michelizza (računalništvo in informatika), Miran Mihelčič (ekonomika), Mojca Miholič (medicina), Ana Motnikar (tekstilstvo), Janko Muršak (pedagogika), Darko Mušič (šport), Boštjan Napotnik (gastronomija), Aleš Novak (pravo), Aleš Obreza (farmacija), Matic Pavlič (gluhi in naglušni), Franc Perdih (kemija), Katarina Podbevšek (gledališka umetnost), Nina Ponikvar (ekonomija), Klemen Potočnik (konjereja), David Rajšter (gradbeništvo), Rado Riha (filozofija), Tina Rugelj (arhitektura), Helena Seražin (umetnostna zgodovina), Ivan Sevšek (energetika), Janez Snoj (avtomobilizem), Benedikt Strajnar (meteorologija), Aljoša Šajna (gradbeništvo), Janko Šet (zoologija), Dušica Šibav (enologija), Damijan Štefanc (pedagogika), Katarina Šter (muzikologija), Blaž Torkar (vojska), Suzana Tratnik (sociologija), Eva Turk (biologija), Boštjan Vernik Šetinc (invalidnost), Franc Verovnik (medicina), Petra Vide Ogrin (bibliotekarstvo), Luka Vidmar (literarna veda), Tadej Vidmar (pedagogika), Damjan Vrenčur (matematika), Branko Vreš (biologija), Ivan Žebeljan (medicina), Jaka Žgajnar (živinoreja), Ingrid Žolgar Jerkovič (slepi in slabovidni)

Slovar
slovenskega knjižnega jezika
2019

ZALOŽBA
Z R C

Uvod

Slovar slovenskega knjižnega jezika 2019 v 500 slovarskih sestavkih prinaša sodoben jezikovni opis izseka večplastne in kompleksne jezikovne realnosti slovenskega jezika. Za lažje razumevanje slovarskih sestavkov so v nadaljevanju predstavljena osnovna pojasnila. Slovarska zasnova je natančneje prikazana v *Konceptu novega razlagalnega slovarja slovenskega knjižnega jezika*, ki so ga leta 2015 potrdili in sprejeli Znanstveni svet Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Znanstveni svet ZRC SAZU, Razred za filološke in literarne vede SAZU in Predsedstvo SAZU.

Izrazni del slovarskega sestavka

Slovarski sestavek uvaja jakostno onaglašena iztočnica v osnovni obliki, ki ji sledita zapis prve stranske oblike in besednovrstna opredelitev. Izgovor iztočnice je naveden v oglatem oklepaju v poenostavljeni slovarski transkripciji, imenovani Riglerjeva transkripcija. To je tradicionalna slovenska slovarska transkripcija, ki je uporabljena že v prejšnjih izdajah *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* in v *Slovenskem pravopisu 2001*.

Razdelek **Izgovor in oblike** prikazuje izgovor iztočnice v Riglerjevi transkripciji in v mednarodni fonetični abecedi IPA. Zapis izgovora je onaglašen tako jakostno kot tonemsko. Izpisan je izgovor osnovne oblike. Izgovor prve stranske oblike je naveden, kadar v izglasju osnovne prihaja do premene po zvonečnosti (npr. **ceramid** jakostno [ceramít ceramída] / tonemsko [ceramît ceramída]) ali položajnih sprememb fonema *v* ali *l* (npr. **rastlinjakov** jakostno [rastlinjâkou rastlinjâkova rastlinjâkovo] / tonemsko [rastlinjâkou rastlinjâkova rastlinjâkovo]).

Pregibnostno-naglasni vzorci so prikazani pri vseh pregibnih besednih vrstah in so onaglašeni tako jakostno kot tonemsko. Navedene so vse sistemsko mogoče oblike. Nepredvidljive in zato zahtevnejše oblike (npr. rodilnik dvojine in množine pri samostalniku *kangla*) so v pregibnostno-naglasnih vzorcih dodatno izpostavljene. Pri nepregibnih besednih vrstah je v razdelku **Izgovor in oblike** praviloma naveden le izgovor v obeh transkripcijah. Pri prislovih so prikazane tudi stopnjevine oblike.

Jakostni naglas je na dolgih samoglasnikih *i*, *a* in *u*, dolgih ozkih *e* in *o* ter na *r* označen z ostrivcem (´), na dolgih širokih *e* in *o* s strešico (ˆ) in na kratkih samoglasnikih *i*, *e*, *a*, *o*, *u* in polglasniku s krativcem (˘).

Pri **tonemskem naglaševanju** se nizki ton (naslednji nenaglašeni zlog je praviloma visok) na dolgih samoglasnikih in na *r* označuje z akutom (´), visoki ton (naslednji nenaglašeni zlog je praviloma nizek) pa s cirkumfleksom (ˆ). Na kratkih samoglasnikih in polglasniku je nizki ton označen z gravisom (˘), visoki ton pa z dvojnim gravisom (˝). Ozka *e* in *o* sta označena s piko pod črko (*e*, *o*), široka nista posebej zaznamovana.

Pomenski del slovarskega sestavka

Iztočnicam oziroma njihovim večbesednim leksikalnim enotam (pomensko neprozornim stalnim besednim zvezam in frazeološkim enotam) je pripisan vsaj en pomen. Na prvem mestu je po navadi najsplošnejši pomen, ki načeloma ni označen s kvalifikatorjem ali kvalifikatorskim pojasnilom in iz katerega je praviloma mogoče izpeljati vse ostale pomene. Manjši pomenski premiki so uvrščeni v **podpomene**, večji pomenski premiki pa so obravnavani kot samostojni pomeni. Pomeni in podpomeni so označeni s številkami. Pri frazeoloških enotah so pomeni, podpomeni in pomenski odtenki ločeni s podpičjem.

Razlagalni del vedno vključuje razlago, ki jo lahko uvajajo **slovarske oznake in pojasnila**, pri iztočnicah, ki poimenujejo živa bitja, pa razlago praviloma dopolnjuje **taksonomsko ime** (npr. tip **impala** primerjaj lat. *Aepyceros melampus*). Pri navajanju taksonomskih imen gre zgolj za informativni, orientacijski podatek, ki ga je treba za rabo v strokovnih in znanstvenih besedilih preveriti v ustrezni strokovni literaturi. Zaradi razlik v rabi poimenovanj za živa bitja v splošnem in strokovnem jeziku ter načina obravnave tovrstnega besedja v splošnem slovarju so namreč nekatere poenostavitve pri navajanju taksonomskih imen neizogibne (prim. **pljučnik** : **navadni pljučnik**). Taksonomska imena so tudi ob morebitni drugačni rabi v strokovnih besedilih vedno v celoti izpisana ležeče, iztočnice ali večbesedne leksikalne enote pa so navedene v ednini, tudi ko je to v nasprotju z uveljavljenimi taksonomskimi imeni.

Pri posameznih pomenuh in podpomenuh so navedeni **sinonimi** dveh tipov. Kot sinonimi so med seboj povezane besede in stalne besedne zveze z enako razlago (npr. **interseksualni** – **interspolni**, **plavica** – **modri glavinec**, **plitki relief** – **plitvi relief**), poleg tega so ob bolj zaznamovanih besedah prikazani njihovi nevtralni sinonimi (npr. **fešta** – **zabava**, **žajfnica** – **milnica**).

Ponazarjalno gradivo vključuje **skladenjske vzorce**, **kolokacije** in **stavčne zglede**. V slovarskih sestavkih služi za ponazoritev razlage posameznega pomena ali podpomenu in predstavlja rabo iztočnice v tipičnem besedilnem okolju.

Skladenjski vzorci, ki so v slovarskem sestavku označeni z znakom ►, ponazarjajo tipično skladenjsko okolje iztočnice. Navedeni so pri pomenuh in podpomenuh iztočnice, pri katerih se prikazane skladenjske strukture v gradivu pojavljajo dovolj pogosto in statistično značilno. Pri slovničnih in modifikacijskih besednih vrstah skladenjskih vzorcev praviloma ne navajamo. Skladenjski vzorci so predstavljeni z zapisom besednih vrst v ustreznih oblikah, pri čemer je tisti del vzorca, ki ponazarja iztočnico, poudarjen, npr. *samostalniška beseda* + **samostalniška beseda v rodilniku** za strukture tipa *uporaba derez* ali *glagol* + **glagol v nedoločniku** za strukture tipa *dati vgravirati*. Vezniki in predlogi, redkeje tudi druge besedne vrste, so v vzorcih navedeni eksplicitno, npr. **samostalnik** + *z/s* + *samostalnik v orodniku* za strukture tipa *kuskus z zelenjavo*. Formulacije tipa *samostalniška beseda*, *pridevniška beseda* opisujejo tako enobesedne kot besednozvezne uresničitve.

V slovarju prikazane **kolokacije** so tipične sopojavitve iztočnice in vsaj še ene besede. V slovarskem sestavku so označene z znakom ●. Slovar navaja tiste kolokacije, ki so v gradivu prepoznane kot dovolj pogoste in statistično značilne. Kolokacije so navedene pri ustreznih skladenjskih vzorcih, glede na pomensko sorodnost pa so uvrščene v pomenske nize.

Stavčni zglede so kot avtentični primeri jezikovne rabe vzeti iz besedilnih korpusov. Ker so iztrgani iz siceršnjega besedilnega konteksta, so v nekaterih primerih za slovarsko rabo ustrezno prilagojeni, pri čemer se teži k čim manjši modifikaciji izvornega gradiva. Stavčni zglede so prikazani pri ustreznih skladenjskih vzorcih, nastopajo pa tudi samostojno. V tem primeru so glede na druge stavčne zglede umaknjeni v levo. Vsak skladenjski vzorec, pomen ali podpomen je ponazorjen z najmanj enim stavčnim zgledom.

Večbesedne leksikalne enote

V slovarju so stalne besedne zveze in frazeološke enote v pomenskem delu obravnavane praviloma na enak način kot enobesedne iztočnice. Imajo svojo slovarsko razlago in ponazarjalno gradivo, lahko pa tudi stilno-zvrstne podatke in pojasnila v zvezi z normativnostjo.

V razdelku **Stalne besedne zveze** so predstavljene stalne besedne zveze, ki so pomensko neprozorne in nefrazeološke (npr. **fluidna tehnika**, **gnojni meningitis**, **najlepša koprenka**).

Razdelek **Frazeologija** prinaša prikaz frazeoloških in paremioloških enot, ki imajo v svoji zgradbi katero od iztočničnih besed, njihove ustaljene variante in nekatere tipe frazeoloških pretvorb. Prikazane so v osnovni obliki, ki je v gradivskih virih praviloma tudi najpogostejša. Variantne oblike so razporejene po frekvenčnem merilu od najpogostejše navzdol.

Variantne besednozvezne frazeološke enote so prikazane tudi v strnjem shematskem zapisu (npr. tip *čeljust se povesi/pobesi komu | čeljust pade dol komu*). V tem zapisu poševnica (/) prikazuje sestavinske variante (največ tri), pokončnica (!) označuje skladijske in druge variante, pri katerih bi bil zapis s poševnico lahko manj razumljiv. Podatek o lastnostih levega udeleženca (v smislu +/- človeško) je razviden posredno iz stavčnih zgledov. Pragmatični frazemi in paremiološke enote so v osnovni obliki in variantah zapisani z veliko začetnico in končnim ločilom, ki označuje njihov značilni skladijski naklon. Stavčni zgledi prikazujejo tipično besedilno realizacijo frazeoloških in paremioloških enot ter njihovih variant.

Frazeološke in paremiološke enote imajo v jeziku ekspresivno stilno vrednost, kar prikazuje že njihova umestitev v frazeološki razdelek. Osnovna oblika in njihove variante so lahko označene s socialnozvrstnimi ali ekspresivnimi kvalifikatorji, ki natančneje določajo njihovo stilno-zvrstno vrednost (npr. *slabšalno*). Pri glagolskih frazemih je s slovničnim pojasnilom v *dovršni obliki* oziroma v *nedovršni obliki* opozorjeno na vidne variante frazema.

Slovarske oznake in pojasnila

Slovarske oznake in pojasnila na ravni slovarske iztočnice, pomenov ali podpomenov eno- in večbesednih leksikalnih enot prinašajo slovnične, zvrstne, slogovne in pragmatične opredelitve slovarskih enot v razmerju do knjižnojezikovne norme.

Slovnične oznake in slovnična pojasnila opredeljujejo besedno vrsto, slovnične lastnosti ter nekatere druge slovnične posebnosti in omejitve obravnavanih iztočnic, kot jih izkazuje jezikovno gradivo.

Kvalifikatorji in kvalifikatorska pojasnila natančneje opredeljujejo zvrstno pripadnost in slogovno učinkovanje iztočnic v okviru socialne zvrstnosti (npr. *neknjižno pogovorno*, *narečno*, *vulgarno*), funkcijske členjenosti (npr. terminološki kvalifikatorji, ki opredeljujejo področja, s katerih prihaja delno determinologizirana leksika, in kvalifikatorska pojasnila s podrobnejšim opisom funkcijskih zvrsti, besedilnih tipov in značilnih konverzacijskih obrazcev). Opredeljujejo tudi časovno in krajevno zaznamovanost in slogovno raznolikost njihove rabe (npr. ekspresivni kvalifikatorji, ki odražajo vrednotenjski odnos do poimenovanega – *ekspresivno*, *ironično*, *slabšalno* itd.). Razmerja med dvojnicami označujejo posebni normativni kvalifikatorji (*in*, *glej*, *tudi*).

Normativnost

Normativni podatki so v slovarju prikazani s hierarhijo navajanja in vrednotenja dvojnic, s kvalifikatorji in kvalifikatorskimi pojasnili in s pojasnili v okviru razdelka Normativnost.

Dvojnice so lahko pisne (tip *karving – carving*), izgovorne (tip *gibón – gíbon; glórija – glôrija; razogláv razogláva razoglávo – razogláv razogláva razoglávo; ničnost – nîčnost*), oblikoslovne (tip *lemurja – lemura; arhaičnostma – arhaičnostima*) in druge. Uvaja jih normativni kvalifikator v zaglavju. Lahko so prednostne (kvalifikator *glej*), neprednostne (kvalifikator tudi) ali enakovredne (kvalifikator *in*). Pisne dvojnice so celostno obravnavane v samostojnih slovarskih sestavkih. Na obstoj dvojničnega razmerja je uporabnik opozorjen tudi pri stalnih besednih zvezah (tip *sibirski haski – sibirski husky*).

Besedotvorje

V razdelku **Besedotvorje** so prikazani feminativi, maskulinativi, manjšalnice in svojilni pridevniki, ki se v analiziranem gradivu pojavljajo dovolj pogosto. Termina feminativ in maskulinativ sta rabljena v širšem smislu in zajemata tudi primere vzporedne tvorbe (*čistilec – čistilka*). Feminativi, svojilni pridevniki in manjšalnice so navedeni pri parnih samostalnikih moškega spola, ne pa tudi obratno. V razdelku so tudi pari, pri katerih je zaradi družbenih razmer kot prvi obstajal ženski par (*babica – babičar*). V teh primerih so parni samostalniki navedeni tako pri samostalnikih moškega kot ženskega spola.

Etimologija

Etimološki razdelek prinaša etimološke osvetlitve, tj. strnjene informacije o izvoru besed. Zasnovane so po načelu kontinuitete navedbe jezika in pomena. To pomeni, da ležeče prikazano besedno gradivo, ki ni pomensko razloženo, pomeni isto kot prva ležeče prikazana beseda ali besedna zveza na njegovi levi, in da besedno gradivo, ki ni opredeljeno glede na jezik, pripada istemu jeziku kot besedno gradivo pred njim. Če prva ležeče prikazana beseda etimološke osvetlitve ni pomensko razložena, je njen pomen enak ali vsaj zelo podoben pomenu slovarske iztočnice. Če jezik ni posebej opredeljen, je slovenski.

Kotnik v levo (<) pomeni, da je to, kar stoji na njegovi levi strani, nastalo v rednem jezikovnem razvoju iz tistega, kar stoji na njegovi desni, enojna narekovaja na začetku in koncu besede (‘ ’) sta navednici za pomen, zvezdica (*) stoji pred neizpričano, rekonstruirano besedo, njenim delom ali pomenom. Enačaj (=) pomeni, da ima to, kar stoji na njegovi levi, isti izvor kot to, kar stoji na njegovi desni, vezaj (-) je znak za morfemsko mejo, znak plus (+) uvaja v zlaganje ali sestavo.

Etimološke osvetlitve v slovarju so sklicevalne (sklic na besedo, ki je obravnavana na drugem mestu v slovarju) in polne. Sklicevalne etimološke osvetlitve vsebujejo navedbo motivirajočega leksema, tj. besede ali njenega dela, iz katerega je tvorjena dana beseda. Nadaljnja pojasnila o izvoru dane besede ali njenega dela torej najdemo pri besedi, na katero kaže sklic. Če je potrebno, je sklicu dodano pojasnilo. Iz starejših jezikovnih plasti podedovane besede imajo polne etimološke osvetlitve, ki segajo do izvora, vendar najdlje do indoevropskega prajezika. V primerih, pri katerih etimološka osvetlitev brez dodatnih podatkov za razumevanje nastanka besede ne bi zadoščala, so besedilu dodana enciklopedična pojasnila.

Slovar

A simbol

POMEN

simbol za enoto *amper*

- Čeprav je vezje grajeno za tokove do 8 *A*, lahko z nekaj spremembami maksimalni tok dvignemo tudi do 20 *A*.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑amper

agrúm agrúma samostalnik moškega spola

[agrúm]

POMEN

1. navadno v množini drevo ali grm z rumenimi, oranžnimi ali zelenimi sladko kiselkastimi plodovi kroglaste oblike, ki raste v tropskih ali subtropskih krajih; primerjaj lat. *Citrus*; SIN.: citrus

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

nasadi, plantaže agrumov

- Podnebje z blago klimo je kot naročeno za velike nasade *agrumov*.
- Pod strokovnim vodstvom agronoma smo si ogledali plantaže *agrumov*.

...

▪ Na Krfu je bila prevzeta nad bogatimi nasadi oljk in *agrumov*, katerih vonjave se mešajo z vonjem pinij in cipres.

1.1. navadno v množini plod tega drevesa ali grma, zlasti kot hrana, jed; SIN.: citrus

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

lupine, lupinice, olupki agrumov | (eterična) olja agrumov | sok agrumov | uživanje agrumov | vonj agrumov

- Pozimi si lahko odpornost okrepimo z uživanjem *agrumov*.
- Lupine *agrumov* uporabljamo pri pripravi različnih sladice.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**
sok iz agrumov

- Če vam ni do alkohola, vam bodo postregli s sveže iztisnjenimi sadnimi sokovi iz *agrumov*.
- Naredite si mešanico eteričnih olj iz *agrumov* po svojem okusu.

▶ sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku**

- Osvežilni napitek ima okus po *agrumih*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[agrúm]

IPA: [ag¹ru:m]

ednina

IMENOVALNIK: agrúm

RODILNIK: agrúma

DAJALNIK: agrúmu

TOŽILNIK: agrúm

MESTNIK: pri agrúmu

ORODNIK: z agrúmom

dvojina

IMENOVALNIK: agrúma

RODILNIK: agrúmov

DAJALNIK: agrúmoma

TOŽILNIK: agrúma

MESTNIK: pri agrúmih

ORODNIK: z agrúmoma

množina

IMENOVALNIK: agrúmi

RODILNIK: agrúmov

DAJALNIK: agrúmom

TOŽILNIK: agrúme

MESTNIK: pri agrúmih

ORODNIK: z agrúmi

TONEMSKO

[agrúm]

IPA: [agrú:m]

ednina

IMENOVALNIK: agrúm

RODILNIK: agrúma

DAJALNIK: agrúmu

TOŽILNIK: agrúm

MESTNIK: pri agrúmu

ORODNIK: z agrúmom

dvojina

IMENOVALNIK: agrúma

RODILNIK: agrúmov

DAJALNIK: agrúmoma

TOŽILNIK: agrúma

MESTNIK: pri agrúmih

ORODNIK: z agrúmoma

množina

IMENOVALNIK: agrúmi

RODILNIK: agrúmov

DAJALNIK: agrúmom

TOŽILNIK: agrúme

MESTNIK: pri agrúmih

ORODNIK: z agrúmi

IZVOR

prevzeto iz it. *agrume* < vulglat. **acrume* 'kisel (sadež)', prvotneje 'oster' < lat. *ācer*

Ah simbol

POMEN

simbol za enoto *amperska ura*

- Vsaka baterija zagotavlja do 1,1 *Ah*, kar je dovolj za celodnevno uporabo v še tako potratnih napravah.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑amper + lat. *hōra* 'ura'

áki ákija samostalnik moškega spola

[áki]

POMEN

čolnu podobna priprava za prevoz ponesrečene osebe na smučišču ali v gorah

- Smučar je padel, tako da so ga z *akijem* spustili v dolino in ga potem s helikopterjem prepeljali v bližnjo bolnišnico.
- Reševalci so jo z *akijem* odpeljali do spodnje postaje vlečnice, od tu pa z reševalnim avtomobilom v bolnišnico.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[áki]

IPA: ['a:ki]

ednina

IMENOVALNIK: áki

RODILNIK: ákija

DAJALNIK: ákiju

TOŽILNIK: áki

MESTNIK: pri ákiju

ORODNIK: z ákijem

dvojina

IMENOVALNIK: ákija

RODILNIK: ákijev

DAJALNIK: ákijema

TOŽILNIK: ákija

MESTNIK: pri ákijih

ORODNIK: z ákijema

množina

IMENOVALNIK: ákiji

RODILNIK: ákijev

DAJALNIK: ákijem

TOŽILNIK: ákije

MESTNIK: pri ákijih

ORODNIK: z ákiji

TONEMSKO

[âki]

IPA: [á:ki]

ednina

IMENOVALNIK: âki

RODILNIK: âkija

DAJALNIK: âkiju

TOŽILNIK: âki

MESTNIK: pri âkiju

ORODNIK: z âkijem

dvojina

IMENOVALNIK: âkija

RODILNIK: âkijev

DAJALNIK: âkijema

TOŽILNIK: âkija

MESTNIK: pri âkijih

ORODNIK: z âkijema

množina

IMENOVALNIK: âkiji

RODILNIK: âkijev

DAJALNIK: âkijem

TOŽILNIK: âkije

MESTNIK: pri âkijih

ORODNIK: z âkiji

IZVOR

prevzeto (in prilagojeno) prek nem. *Akia* in šved. *Ackja* iz samijskih jezikov

akrilamíd akrilamída samostalnik moškega spola

[akrilamít akrilamída]

POMEN

iz živilske tehnologije spojina, ki nastane iz glukoze ali fruktoze in aminokislina asparagin, zlasti pri (intenzivni) termični obdelavi živil

- Pri temperaturi pod 175 °C nastaja *akrilamid* počasneje, nad to mejo pa zelo pospešeno.
- Raziskave so pokazale, da surova živila ne vsebujejo *akrilamida*.
- Zdravju potencialno nevaren *akrilamid* nastaja v živilih, ki jih obdelujemo dalj časa pri višji temperaturi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[akrilamít akrilamída]

IPA: [akrila'mi:t akrila'mi:da]

ednina

IMENOVALNIK: akrilamíd

RODILNIK: akrilamída

DAJALNIK: akrilamídu

TOŽILNIK: akrilamíd

MESTNIK: pri akrilamídu

ORODNIK: z akrilamídom

dvojina

IMENOVALNIK: akrilamída

RODILNIK: akrilamídov

DAJALNIK: akrilamídoma

TOŽILNIK: akrilamída

MESTNIK: pri akrilamídih

ORODNIK: z akrilamídoma

množina

IMENOVALNIK: akrilamídi

RODILNIK: akrilamídov

DAJALNIK: akrilamídom

TOŽILNIK: akrilamíde

MESTNIK: pri akrilamídih

ORODNIK: z akrilamídi

TONEMSKO

[akrilamít akrilamída]

IPA: [akrilamí:t akrilamí:dà]

ednina

IMENOVALNIK: akrilamîd
RODILNIK: akrilamîda
DAJALNIK: akrilamîdu
TOŽILNIK: akrilamîd
MESTNIK: pri akrilamîdu
ORODNIK: z akrilamîdom

dvojina

IMENOVALNIK: akrilamîda
RODILNIK: akrilamîdov
DAJALNIK: akrilamîdoma
TOŽILNIK: akrilamîda
MESTNIK: pri akrilamîdih
ORODNIK: z akrilamîdoma

množina

IMENOVALNIK: akrilamîdi
RODILNIK: akrilamîdov
DAJALNIK: akrilamîdom
TOŽILNIK: akrilamîde
MESTNIK: pri akrilamîdih
ORODNIK: z akrilamîdi

IZVOR

prevzeto prek angl. *acrylamide*, nem. *Acrylamid* iz nlat. *acryl.* 'ostrega vonja', iz lat. *acer* 'oster' + *oleo* 'imeti vonj', + ↑amid

albumín albumína samostalnik moškega spola

[albumín]

POMEN

iz biologije, iz kemije enostavna beljakovina, topna v vodi, ki se pojavlja zlasti v krvni plazmi, mleku, jajčnem beljaku

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

jajčni albumin | serumski albumin

- Med snovmi, ki prehajajo iz krvi v mleko, zasledimo minerale, vitamine, encime, imunoglobuline in serumske *albumine*.
- Če razbijete jajce, je beljak, ki ga sestavlja v glavnem jajčni *albumin*, prozorne barve in tekoč.

▶ priredna zveza

albumin in globulin

- Sirotko je bogata s kalijem, vitamini in minerali ter lahko prebavljivimi beljakovinami z visoko biološko vrednostjo (*albumini* in globulini).

...

- Mleko je sestavljeno iz vode, kalcija, *albumina*, mlečnega sladkorja, mlečne maščobe in vitaminov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[albumín]

IPA: [albu'mi:n]

ednina

IMENOVALNIK: albumín
RODILNIK: albumína
DAJALNIK: albumínu

TOŽILNIK: albumín
MESTNIK: pri albumínu
ORODNIK: z albumínom

dvojina

IMENOVALNIK: albumína
RODILNIK: albumínov
DAJALNIK: albumínoma
TOŽILNIK: albumína
MESTNIK: pri albumínih
ORODNIK: z albumínoma

množina

IMENOVALNIK: albumíni
RODILNIK: albumínov
DAJALNIK: albumínom
TOŽILNIK: albumíne
MESTNIK: pri albumínih
ORODNIK: z albumíni

TONEMSKO

[albumín]

IPA: [albumí:n]

ednina

IMENOVALNIK: albumín
RODILNIK: albumína
DAJALNIK: albumínu
TOŽILNIK: albumín
MESTNIK: pri albumínu
ORODNIK: z albumínom

dvojina

IMENOVALNIK: albumína
RODILNIK: albumínov
DAJALNIK: albumínoma
TOŽILNIK: albumína
MESTNIK: pri albumínih
ORODNIK: z albumínoma

množina

IMENOVALNIK: albumíni
RODILNIK: albumínov
DAJALNIK: albumínom
TOŽILNIK: albumíne
MESTNIK: pri albumínih
ORODNIK: z albumíni

IZVOR

prevzeto iz nem. *Albumin*, angl. *albumin*, frc. *albumine*, iz lat. *albumen* 'beljak', iz *albus* 'bel'

ampêr ampêra tudi ampêrja samostalnik moškega spola

[ampêr]

POMEN

iz elektrotehnike, iz fizike osnovna merska enota za izražanje električnega toka [A]

- Po hišnih električnih napeljavah navadno ne steče več kot 16 *amperov*.
- Električni tok v streli doseže jakost tudi do sto tisoč *amperov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ampêr]

IPA: [am'pɛ:r]

ednina

IMENOVALNIK: ampêr

RODILNIK: ampêra

DAJALNIK: ampêru

TOŽILNIK: ampêr

MESTNIK: pri ampêru

ORODNIK: z ampêrom

dvojina

IMENOVALNIK: ampêra

RODILNIK: ampêrov

DAJALNIK: ampêroma

TOŽILNIK: ampêra

MESTNIK: pri ampêrih

ORODNIK: z ampêroma

množina

IMENOVALNIK: ampêri

RODILNIK: ampêrov

DAJALNIK: ampêrom

TOŽILNIK: ampêre

MESTNIK: pri ampêrih

ORODNIK: z ampêri

[ampêr]

IPA: [am'pɛ:r]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: ampêr

RODILNIK: ampêrja

DAJALNIK: ampêrju

TOŽILNIK: ampêr

MESTNIK: pri ampêrju

ORODNIK: z ampêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: ampêrja

RODILNIK: ampêrjev

DAJALNIK: ampêrjema

TOŽILNIK: ampêrja

MESTNIK: pri ampêrjih

ORODNIK: z ampêrjema

množina

IMENOVALNIK: ampêrji

RODILNIK: ampêrjev

DAJALNIK: ampêrjem

TOŽILNIK: ampêrje

MESTNIK: pri ampêrjih

ORODNIK: z ampêrji

TONEMSKO

[ampêr]

IPA: [ampé:r]

ednina

IMENOVALNIK: ampêr

RODILNIK: ampêra

DAJALNIK: ampêru

TOŽILNIK: ampêr

MESTNIK: pri ampêru

ORODNIK: z ampêrom

dvojina

IMENOVALNIK: ampêra

RODILNIK: ampêrov

DAJALNIK: ampêroma

TOŽILNIK: ampêra

MESTNIK: pri ampêrih

ORODNIK: z ampêroma

množina

IMENOVALNIK: ampêri

RODILNIK: ampêrov

DAJALNIK: ampêrom

TOŽILNIK: ampêre

MESTNIK: pri ampêrih

ORODNIK: z ampêri

[ampêr]

IPA: [ampé:r]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: ampêr

RODILNIK: ampêrja

DAJALNIK: ampêrju

TOŽILNIK: ampêr

MESTNIK: pri ampêrju

ORODNIK: z ampêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: ampêrja

RODILNIK: ampêrjev

DAJALNIK: ampêrjema

TOŽILNIK: ampêrja

MESTNIK: pri ampêrjih

ORODNIK: z ampêrjema

množina

IMENOVALNIK: ampêrji

RODILNIK: ampêrjev

DAJALNIK: ampêrjem

TOŽILNIK: ampêrje

MESTNIK: pri ampêrjih

ORODNIK: z ampêrji

IZVOR

prevzeto iz nem. *Ampere*, frc. *ampère*, angl. *ampere*, po francoskem fiziku *Andréju-Marieju Ampèru* (1775–1836)

ampêrméter ampêrmétra samostalnik moškega spola

[ampêrmétər]

POMEN

naprava za merjenje električnega toka

- *Ampermeter* moramo v električni krog vezati zaporedno na mestu, kjer želimo tok izmeriti.
- Večina *ampermetrov* deluje na osnovi magnetnih učinkov električnega toka.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ampêrmétər]

IPA: [am'pɛ:r'mɛ:tər]

ednina

IMENOVALNIK: ampêrméter

RODILNIK: ampêrmétra

DAJALNIK: ampêrmétru

TOŽILNIK: ampêrméter

MESTNIK: pri ampêrmétru

ORODNIK: z ampêrmétrom

dvojina

IMENOVALNIK: ampêrmétra

RODILNIK: ampêrmétrov

DAJALNIK: ampêrmétroma

TOŽILNIK: ampêrmétra

MESTNIK: pri ampêrmétrih

ORODNIK: z ampêrmétroma

množina

IMENOVALNIK: ampêrmétri

RODILNIK: ampêrmétrov

DAJALNIK: ampêrmétrom

TOŽILNIK: ampêrmétre

MESTNIK: pri ampêrmétrih

ORODNIK: z ampêrmétri

TONEMSKO

[ampêrmétər]

IPA: [ampé:r'mè:tər]

ednina

IMENOVALNIK: ampêrméter

RODILNIK: ampêrmétra

DAJALNIK: ampêrmétru

TOŽILNIK: ampêrméter

MESTNIK: pri ampêrmétru

ORODNIK: z ampêrmétrom

dvojina

IMENOVALNIK: ampêrmétra

RODILNIK: ampêrmétrov tudi ampêrmêtrov

DAJALNIK: ampêrmétroma

TOŽILNIK: ampêrmétra

MESTNIK: pri ampêrmétrih tudi pri ampêrmêtrih

ORODNIK: z ampêrmétroma

množina

IMENOVALNIK: ampêrmétri

RODILNIK: ampêrmétrov tudi ampêrmêtrov

DAJALNIK: ampêrmétrom

TOŽILNIK: ampêrmétre

MESTNIK: pri ampêrmétrih tudi pri ampêrmêtrih

ORODNIK: z ampêrmétri tudi z ampêrmêtri

IZVOR

prevzeto iz nem. *Amperemeter*, frc. *ampèremètre*, iz
↑amper + ↑meter

ampêrski ampêrska ampêrsko pridevnik

[ampêrski]

POMEN

del pridevniške zloženke v obliki **n-amperski** ki je v zvezi z določenim številom amperov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

n-amperski akumulator | *n*-amperska varovalka

▪ V omarici so tri 25-*amperske* glavne varovalke s skupno obračunsko močjo 10 kW.

▪ Vžigu motorja je namenjen 88-*amperski* akumulator.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ampêrski]

IPA: [am'pɛ:rski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ampêrski

RODILNIK: ampêrskega

DAJALNIK: ampêrskemu

TOŽILNIK: ampêrski

živo ampêrskega

MESTNIK: pri ampêrskem

ORODNIK: z ampêrskim

dvojina

IMENOVALNIK: ampêrska

RODILNIK: ampêrskih

DAJALNIK: ampêrskima

TOŽILNIK: ampêrska

MESTNIK: pri ampêrskih

ORODNIK: z ampêrskima

množina

IMENOVALNIK: ampêrski

RODILNIK: ampêrskih

DAJALNIK: ampêrskim

TOŽILNIK: ampêrske

MESTNIK: pri ampêrskih

ORODNIK: z ampêrskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ampêrska

RODILNIK: ampêrske

DAJALNIK: ampêrski

TOŽILNIK: ampêrsko

MESTNIK: pri ampêrski

ORODNIK: z ampêrsko

dvojina

IMENOVALNIK: ampêrski

RODILNIK: ampêrskih

DAJALNIK: ampêrskima

TOŽILNIK: ampêrski
MESTNIK: pri ampêrskih
ORODNIK: z ampêrkima

množina

IMENOVALNIK: ampêrske
RODILNIK: ampêrskih
DAJALNIK: ampêrskim
TOŽILNIK: ampêrske
MESTNIK: pri ampêrskih
ORODNIK: z ampêrkimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ampêrsko
RODILNIK: ampêrskega
DAJALNIK: ampêrskemu
TOŽILNIK: ampêrsko
MESTNIK: pri ampêrskem
ORODNIK: z ampêrkim

dvojina

IMENOVALNIK: ampêrski
RODILNIK: ampêrskih
DAJALNIK: ampêrkima
TOŽILNIK: ampêrski
MESTNIK: pri ampêrskih
ORODNIK: z ampêrkima

množina

IMENOVALNIK: ampêrska
RODILNIK: ampêrskih
DAJALNIK: ampêrkim
TOŽILNIK: ampêrska
MESTNIK: pri ampêrskih
ORODNIK: z ampêrkimi

TONEMSKO

[ampêrski]

IPA: [ampé:rski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ampêrski
RODILNIK: ampêrskega
DAJALNIK: ampêrskemu
TOŽILNIK: ampêrski
živo ampêrskega
MESTNIK: pri ampêrskem
ORODNIK: z ampêrkim

dvojina

IMENOVALNIK: ampêrska
RODILNIK: ampêrskih
DAJALNIK: ampêrkima
TOŽILNIK: ampêrska
MESTNIK: pri ampêrskih
ORODNIK: z ampêrkima

množina

IMENOVALNIK: ampêrski
RODILNIK: ampêrskih

DAJALNIK: ampêrskim
TOŽILNIK: ampêrske
MESTNIK: pri ampêrskih
ORODNIK: z ampêrkimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ampêrska
RODILNIK: ampêrske
DAJALNIK: ampêrski
TOŽILNIK: ampêrsko
MESTNIK: pri ampêrski
ORODNIK: z ampêrsko

dvojina

IMENOVALNIK: ampêrski
RODILNIK: ampêrskih
DAJALNIK: ampêrkima
TOŽILNIK: ampêrski
MESTNIK: pri ampêrskih
ORODNIK: z ampêrkima

množina

IMENOVALNIK: ampêrske
RODILNIK: ampêrskih
DAJALNIK: ampêrkim
TOŽILNIK: ampêrske
MESTNIK: pri ampêrskih
ORODNIK: z ampêrkimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ampêrsko
RODILNIK: ampêrskega
DAJALNIK: ampêrskemu
TOŽILNIK: ampêrsko
MESTNIK: pri ampêrskem
ORODNIK: z ampêrkim

dvojina

IMENOVALNIK: ampêrski
RODILNIK: ampêrskih
DAJALNIK: ampêrkima
TOŽILNIK: ampêrski
MESTNIK: pri ampêrskih
ORODNIK: z ampêrkima

množina

IMENOVALNIK: ampêrska
RODILNIK: ampêrskih
DAJALNIK: ampêrkim
TOŽILNIK: ampêrska
MESTNIK: pri ampêrskih
ORODNIK: z ampêrkimi

STALNE ZVEZE

amperska ura

nestandardna merska enota za izražanje kapacitete baterije, ki ustreza kapaciteti baterije, ki lahko eno uro zagotavlja tok enega ampera [Ah]

- V centrali sta še dve akumulatorski bateriji napetosti 12 V, ki imata kapaciteto 26 *amperskih ur*.
- Eden od osnovnih podatkov je vsekakor zmožljivost akumulatorja v *amperskih urah*.

IZVOR

↑ amper

áneks áneksa tudi **anéks** anéksa samostalnik moškega spola [áneks] tudi [anéks]

POMEN

dodatek, priloga k pravnemu dokumentu, zlasti pogodbi, ki dokument dopolnjuje, deloma spreminja

- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
besedilo, določila, vsebina aneksa | parafiranje, podpis, sklenitev aneksa | predlog aneksa | podpisniki aneksa | realizacija, uresničitev, uveljavitev aneksa | veljavnost aneksa
 - Odločili smo se, da mu ponudimo podpis *aneksa* k pogodbi, ki bo določeval podaljšanje pogodbe.
 - Predlog novele ni sprejemljiv za nobeno skupino sindikatov, tudi ne za tiste, ki so podpisniki *aneksa*.
 - O soglasju k podpisu *aneksa* h koncesijski pogodbi naj bi odločal še nadzorni svet; kot so sporočili iz družbe, je pričakovati, da bo s predlogom *aneksa* soglašal.
- ▶ **sam. beseda + k + sam. beseda v dajalniku**
aneks k dogovoru, pogodbi
 - V teh dneh je bil sprejet *aneks* k splošnemu dogovoru, s katerim se določa vsakoletna delitev sredstev med izvajalci zdravstvenih storitev.
 - Sprejeli so sklep, da v *aneksu* h konzorcialni pogodbi občina predlaga spremembo določil, ki govorijo o deležih članic konzorcija.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
dodati aneks | parafirati, podpisati, skleniti, sprejeti aneks | ponuditi, pripraviti aneks
 - Če bosta strani parafirali *aneks* in končali pogajanja, bo o povišanju plač odločala še vlada.
- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
določiti, urediti z aneksom | dopolniti, spremeniti z aneksom | podaljšati z aneksom
 - Rok za končanje so z *aneksom* podaljšali za eno leto.
 - Po končani gradnji naj bi pošta odkupila tudi funkcionalno zemljišče, kar naj bi uredili z *aneksom* k pogodbi.
- ▶ **sam. beseda + o + sam. beseda v mestniku**
 - Napoveduje, da bo vlada v *aneks* oskladitvi plač skušala vnesti tudi določilo o konkurenčni klavzuli.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[áneks]

IPA: [ˈaːnɛks]

ednina

IMENOVALNIK: áneks

RODILNIK: áneksa

DAJALNIK: áneksu

TOŽILNIK: áneks

MESTNIK: pri áneksu

ORODNIK: z áneksom

dvojina

IMENOVALNIK: áneksa

RODILNIK: áneksov

DAJALNIK: áneksoma

TOŽILNIK: áneksa

MESTNIK: pri áneksih

ORODNIK: z áneksoma

množina

IMENOVALNIK: áneksi

RODILNIK: áneksov

DAJALNIK: áneksom

TOŽILNIK: ánekse

MESTNIK: pri áneksih

ORODNIK: z áneksi

tudi [anéks]

IPA: tudi [aˈnɛːks]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: anéks

RODILNIK: anéksa

DAJALNIK: anéksu

TOŽILNIK: anéks

MESTNIK: pri anéksu

ORODNIK: z anéksom

dvojina

IMENOVALNIK: anéksa

RODILNIK: anéksov

DAJALNIK: anéksoma

TOŽILNIK: anéksa

MESTNIK: pri anéksih

ORODNIK: z anéksoma

množina

IMENOVALNIK: anéksi

RODILNIK: anéksov

DAJALNIK: anéksom

TOŽILNIK: anékse

MESTNIK: pri anéksih

ORODNIK: z anéksi

TONEMSKO

[âneks]

IPA: [âːnɛ̀ks]

ednina

IMENOVALNIK: âneks

RODILNIK: âneksa

DAJALNIK: âneksu

TOŽILNIK: âneks

MESTNIK: pri âneksu

ORODNIK: z âneksom

dvojina

IMENOVALNIK: âneksa

RODILNIK: âneksov

DAJALNIK: âneksoma

TOŽILNIK: âneksa

MESTNIK: pri âneksih

ORODNIK: z âneksoma

množina

IMENOVALNIK: âneksi

RODILNIK: âneksov

DAJALNIK: âneksom

TOŽILNIK: ânekse

MESTNIK: pri âneksih

ORODNIK: z âneksi

tudi [anêks]

IPA: tudi [ané:ks]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: anêks

RODILNIK: anêksa

DAJALNIK: anêksu

TOŽILNIK: anêks

MESTNIK: pri anêksu

ORODNIK: z anêksom

dvojina

IMENOVALNIK: anêksa

RODILNIK: anêkssov

DAJALNIK: anêksoma

TOŽILNIK: anêksa

MESTNIK: pri anêksih

ORODNIK: z anêksoma

množina

IMENOVALNIK: anêksi

RODILNIK: anêkssov

DAJALNIK: anêksom

TOŽILNIK: anêkse

MESTNIK: pri anêksih

ORODNIK: z anêksi

IZVOR

prevzeto iz nem. *Annex*, frc. *annexe*, glej ↑anektirati

anonimizirati anonimizíram dovršni in nedovršni glagol

[anonimizírati]

POMEN

odstraniti, zabrisati osebne podatke v kakem zapisu, dokumentu, da se prikrije identiteta udeležениh

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Vse sodbe bodo najprej *anonimizirali*, nato pa jih objavili v strojno berljivi obliki.
- Da e-volitve dobijo politični in družbeni konsenz, moramo imeti zanesljivo tehnologijo, ki bo *anonimizirala* glasove volivcev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[anonimizírati]

IPA: [anɔnimí'zi:rati]

NEDOLOČNIK: anonimizírati

NAMENILNIK: anonimizírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: anonimizíram

2. OSEBA: anonimizíraš

3. OSEBA: anonimizíra

dvojina

1. OSEBA: anonimizírava

2. OSEBA: anonimizírata

3. OSEBA: anonimizírata

množina

1. OSEBA: anonimizíramo

2. OSEBA: anonimizírate

3. OSEBA: anonimizírajó

velelnik

ednina

2. OSEBA: anonimizíraj

dvojina

1. OSEBA: anonimizírajva

2. OSEBA: anonimizírajta

množina

1. OSEBA: anonimizírajmo

2. OSEBA: anonimizírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: anonimizíral

DVOJINA: anonimizírala

MNOŽINA: anonimizírali

ženski spol

EDNINA: anonimizírala

DVOJINA: anonimizírali

MNOŽINA: anonimizírale

srednji spol

EDNINA: anonimizíralo

DVOJINA: anonimizírali

MNOŽINA: anonimizírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: anonimizirajóč

RODILNIK: anonimizirajóčega

DAJALNIK: anonimizirajóčemu

TOŽILNIK: anonimizirajóč

živo anonimizirajóčega

MESTNIK: pri anonimizirajóčem

ORODNIK: z anonimizirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: anonimizirajóča

RODILNIK: anonimizirajóčih

DAJALNIK: anonimizirajóčima

TOŽILNIK: anonimizirajóča
MESTNIK: pri anonimizirajóčih
ORODNIK: z anonimizirajóčima

množina

IMENOVALNIK: anonimizirajóči
RODILNIK: anonimizirajóčih
DAJALNIK: anonimizirajóčim
TOŽILNIK: anonimizirajóče
MESTNIK: pri anonimizirajóčih
ORODNIK: z anonimizirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: anonimizirajóča
RODILNIK: anonimizirajóče
DAJALNIK: anonimizirajóči
TOŽILNIK: anonimizirajóčo
MESTNIK: pri anonimizirajóči
ORODNIK: z anonimizirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: anonimizirajóči
RODILNIK: anonimizirajóčih
DAJALNIK: anonimizirajóčima
TOŽILNIK: anonimizirajóči
MESTNIK: pri anonimizirajóčih
ORODNIK: z anonimizirajóčima

množina

IMENOVALNIK: anonimizirajóče
RODILNIK: anonimizirajóčih
DAJALNIK: anonimizirajóčim
TOŽILNIK: anonimizirajóče
MESTNIK: pri anonimizirajóčih
ORODNIK: z anonimizirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: anonimizirajóče
RODILNIK: anonimizirajóčega
DAJALNIK: anonimizirajóčemu
TOŽILNIK: anonimizirajóče
MESTNIK: pri anonimizirajóčem
ORODNIK: z anonimizirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: anonimizirajóči
RODILNIK: anonimizirajóčih
DAJALNIK: anonimizirajóčima
TOŽILNIK: anonimizirajóči
MESTNIK: pri anonimizirajóčih
ORODNIK: z anonimizirajóčima

množina

IMENOVALNIK: anonimizirajóča
RODILNIK: anonimizirajóčih
DAJALNIK: anonimizirajóčim
TOŽILNIK: anonimizirajóča
MESTNIK: pri anonimizirajóčih
ORODNIK: z anonimizirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: anonimizíran
RODILNIK: anonimizíranega
DAJALNIK: anonimizíranemu
TOŽILNIK: anonimizíran
živo anonimizíranega
MESTNIK: pri anonimizíranem
ORODNIK: z anonimizíranim

dvojina

IMENOVALNIK: anonimizírana
RODILNIK: anonimizíranih
DAJALNIK: anonimizíranima
TOŽILNIK: anonimizírana
MESTNIK: pri anonimizíranih
ORODNIK: z anonimizíranima

množina

IMENOVALNIK: anonimizírani
RODILNIK: anonimizíranih
DAJALNIK: anonimizíranim
TOŽILNIK: anonimizírane
MESTNIK: pri anonimizíranih
ORODNIK: z anonimizíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: anonimizírana
RODILNIK: anonimizírane
DAJALNIK: anonimizírani
TOŽILNIK: anonimizírano
MESTNIK: pri anonimizírani
ORODNIK: z anonimizírano

dvojina

IMENOVALNIK: anonimizírani
RODILNIK: anonimizíranih
DAJALNIK: anonimizíranima
TOŽILNIK: anonimizírani
MESTNIK: pri anonimizíranih
ORODNIK: z anonimizíranima

množina

IMENOVALNIK: anonimizírane
RODILNIK: anonimizíranih
DAJALNIK: anonimizíranim
TOŽILNIK: anonimizírane
MESTNIK: pri anonimizíranih
ORODNIK: z anonimizíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: anonimizírano
RODILNIK: anonimizíranega
DAJALNIK: anonimizíranemu
TOŽILNIK: anonimizírano
MESTNIK: pri anonimizíranem
ORODNIK: z anonimizíranim

dvojina

IMENOVALNIK: anonimizírani
RODILNIK: anonimizíranih
DAJALNIK: anonimizíranima

TOŽILNIK: anonimizirani
MESTNIK: pri anonimiziranih
ORODNIK: z anonimiziranima
množina
IMENOVANIK: anonimizirana
RODILNIK: anonimiziranih
DAJALNIK: anonimiziranim
TOŽILNIK: anonimizirana
MESTNIK: pri anonimiziranih
ORODNIK: z anonimiziranimi

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: anonimiziranje
RODILNIK: anonimiziranja
DAJALNIK: anonimiziranj
TOŽILNIK: anonimiziranje
MESTNIK: pri anonimiziranj
ORODNIK: z anonimiziranjem

dvojina

IMENOVANIK: anonimiziraj
RODILNIK: anonimiziranj
DAJALNIK: anonimiziranjema
TOŽILNIK: anonimiziraj
MESTNIK: pri anonimiziranjih
ORODNIK: z anonimiziranjema

množina

IMENOVANIK: anonimiziranja
RODILNIK: anonimiziranj
DAJALNIK: anonimiziranjem
TOŽILNIK: anonimiziranja
MESTNIK: pri anonimiziranjih
ORODNIK: z anonimiziranj

TONEMSKO

[anonimizirati]

IPA: [anɔnimizí:ràti]

NEDOLOČNIK: anonimizirati

NAMENILNIK: anonimizirat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: anonimiziram
2. OSEBA: anonimiziraš
3. OSEBA: anonimizira

dvojina

1. OSEBA: anonimizirava
2. OSEBA: anonimizirata
3. OSEBA: anonimizirata

množina

1. OSEBA: anonimiziram
2. OSEBA: anonimizirate
3. OSEBA: anonimizirajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: anonimiziraj

dvojina

1. OSEBA: anonimizirajva

2. OSEBA: anonimizirajta

množina

1. OSEBA: anonimizirajmo

2. OSEBA: anonimizirajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: anonimiziral
DVOJINA: anonimizirala
MNOŽINA: anonimizirali

ženski spol

EDNINA: anonimizirala
DVOJINA: anonimizirali
MNOŽINA: anonimizirale

srednji spol

EDNINA: anonimiziralo
DVOJINA: anonimizirali
MNOŽINA: anonimizirala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: anonimizirajoč tudi anonimizirajoč
RODILNIK: anonimizirajočega
DAJALNIK: anonimizirajočemu
TOŽILNIK: anonimizirajoč tudi anonimizirajoč
živo anonimizirajočega
MESTNIK: pri anonimizirajočem
ORODNIK: z anonimizirajočim

dvojina

IMENOVANIK: anonimizirajoča
RODILNIK: anonimizirajočih
DAJALNIK: anonimizirajočima
TOŽILNIK: anonimizirajoča
MESTNIK: pri anonimizirajočih
ORODNIK: z anonimizirajočima

množina

IMENOVANIK: anonimizirajóči
RODILNIK: anonimizirajóčih
DAJALNIK: anonimizirajóčim
TOŽILNIK: anonimizirajóče
MESTNIK: pri anonimizirajóčih
ORODNIK: z anonimizirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: anonimizirajóča
RODILNIK: anonimizirajóče
DAJALNIK: anonimizirajóči
TOŽILNIK: anonimizirajóčo
MESTNIK: pri anonimizirajóči
ORODNIK: z anonimizirajóčo

dvojina

IMENOVANIK: anonimizirajóči
RODILNIK: anonimizirajóčih
DAJALNIK: anonimizirajóčima
TOŽILNIK: anonimizirajóči
MESTNIK: pri anonimizirajóčih
ORODNIK: z anonimizirajóčima

množina

IMENOVALNIK: anonimizirajóče
RODILNIK: anonimizirajóč**ih**
DAJALNIK: anonimizirajóč**im**
TOŽILNIK: anonimizirajóče
MESTNIK: pri anonimizirajóč**ih**
ORODNIK: z anonimizirajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: anonimizirajóče
RODILNIK: anonimizirajóč**ega**
DAJALNIK: anonimizirajóč**emu**
TOŽILNIK: anonimizirajóče
MESTNIK: pri anonimizirajóč**em**
ORODNIK: z anonimizirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: anonimizirajóč**i**
RODILNIK: anonimizirajóč**ih**
DAJALNIK: anonimizirajóč**ima**
TOŽILNIK: anonimizirajóč**i**
MESTNIK: pri anonimizirajóč**ih**
ORODNIK: z anonimizirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: anonimizirajóč**a**
RODILNIK: anonimizirajóč**ih**
DAJALNIK: anonimizirajóč**im**
TOŽILNIK: anonimizirajóč**a**
MESTNIK: pri anonimizirajóč**ih**
ORODNIK: z anonimizirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: anonimizîran
RODILNIK: anonimizîran**ega**
DAJALNIK: anonimizîran**emu**
TOŽILNIK: anonimizîran
živo anonimizîran**ega**
MESTNIK: pri anonimizîran**em**
ORODNIK: z anonimizîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: anonimizîran**a**
RODILNIK: anonimizîran**ih**
DAJALNIK: anonimizîran**ima**
TOŽILNIK: anonimizîran**a**
MESTNIK: pri anonimizîran**ih**
ORODNIK: z anonimizîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: anonimizîran**i**
RODILNIK: anonimizîran**ih**
DAJALNIK: anonimizîran**im**
TOŽILNIK: anonimizîran**e**
MESTNIK: pri anonimizîran**ih**
ORODNIK: z anonimizîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: anonimizîran**a**

RODILNIK: anonimizîran**e**
DAJALNIK: anonimizîran**i**
TOŽILNIK: anonimizîran**o**
MESTNIK: pri anonimizîran**i**
ORODNIK: z anonimizîran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: anonimizîran**i**
RODILNIK: anonimizîran**ih**
DAJALNIK: anonimizîran**ima**
TOŽILNIK: anonimizîran**i**
MESTNIK: pri anonimizîran**ih**
ORODNIK: z anonimizîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: anonimizîran**e**
RODILNIK: anonimizîran**ih**
DAJALNIK: anonimizîran**im**
TOŽILNIK: anonimizîran**e**
MESTNIK: pri anonimizîran**ih**
ORODNIK: z anonimizîran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: anonimizîran**o**
RODILNIK: anonimizîran**ega**
DAJALNIK: anonimizîran**emu**
TOŽILNIK: anonimizîran**o**
MESTNIK: pri anonimizîran**em**
ORODNIK: z anonimizîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: anonimizîran**i**
RODILNIK: anonimizîran**ih**
DAJALNIK: anonimizîran**ima**
TOŽILNIK: anonimizîran**i**
MESTNIK: pri anonimizîran**ih**
ORODNIK: z anonimizîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: anonimizîran**a**
RODILNIK: anonimizîran**ih**
DAJALNIK: anonimizîran**im**
TOŽILNIK: anonimizîran**a**
MESTNIK: pri anonimizîran**ih**
ORODNIK: z anonimizîran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: anonimizîran**je**
RODILNIK: anonimizîran**ja**
DAJALNIK: anonimizîran**ju**
TOŽILNIK: anonimizîran**je**
MESTNIK: pri anonimizîran**ju**
ORODNIK: z anonimizîran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: anonimizîran**ji**
RODILNIK: anonimizîran**j**
DAJALNIK: anonimizîran**jema**
TOŽILNIK: anonimizîran**ji**
MESTNIK: pri anonimizîran**jih**
ORODNIK: z anonimizîran**jema**

množina

IMENOVALNIK: anonimiziranj
RODILNIK: anonimiziranj
DAJALNIK: anonimiziranj
TOŽILNIK: anonimiziranj
MESTNIK: pri anonimiziranjih
ORODNIK: z anonimiziranj

IZVOR

prevzeto iz nem. *anonymisieren* iz ↑anonimen

ÁNSI-lúmen

ÁNSI-lúmna glej **ANSI lumen**

samostalnik moškega spola

[ánsilúmən]

POMEN

nestandardna merska enota za izražanje svetlobnega toka, ki ga oddaja svetlobni projektor

- Priporočeno je, da se za namenski prostor izbere projektor s 700 *ANSI-lumni* ali več, prostori z nekaj dnevne svetlobe naj imajo napravo z vsaj 1000 *ANSI-lumni*, prostori z veliko dnevne svetlobe pa 2500 *ANSI-lumnov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ánsilúmən]

IPA: [ˈaːnsiˈluːmən]

ednina

IMENOVALNIK: ÁNSI-lúmen
RODILNIK: ÁNSI-lúmna
DAJALNIK: ÁNSI-lúmnu
TOŽILNIK: ÁNSI-lúmen
MESTNIK: pri ÁNSI-lúmnu
ORODNIK: z ÁNSI-lúmnom

dvojina

IMENOVALNIK: ÁNSI-lúmna
RODILNIK: ÁNSI-lúmnov
DAJALNIK: ÁNSI-lúmnoma
TOŽILNIK: ÁNSI-lúmna
MESTNIK: pri ÁNSI-lúmnih
ORODNIK: z ÁNSI-lúmnoma

množina

IMENOVALNIK: ÁNSI-lúmni
RODILNIK: ÁNSI-lúmnov
DAJALNIK: ÁNSI-lúmnom
TOŽILNIK: ÁNSI-lúmne
MESTNIK: pri ÁNSI-lúmnih
ORODNIK: z ÁNSI-lúmni

TONEMSKO

[ánsilúmən]

IPA: [áːnsilùːmón]

ednina

IMENOVALNIK: ÁNSI-lúmen
RODILNIK: ÁNSI-lúmna

DAJALNIK: ÁNSI-lúmnu
TOŽILNIK: ÁNSI-lúmen
MESTNIK: pri ÁNSI-lúmnu
ORODNIK: z ÁNSI-lúmnom

dvojina

IMENOVALNIK: ÁNSI-lúmna
RODILNIK: ÁNSI-lúmnov tudi ÁNSI-lúmnov
DAJALNIK: ÁNSI-lúmnoma
TOŽILNIK: ÁNSI-lúmna
MESTNIK: pri ÁNSI-lúmnih tudi pri ÁNSI-lúmnih
ORODNIK: z ÁNSI-lúmnoma

množina

IMENOVALNIK: ÁNSI-lúmni
RODILNIK: ÁNSI-lúmnov tudi ÁNSI-lúmnov
DAJALNIK: ÁNSI-lúmnom
TOŽILNIK: ÁNSI-lúmne
MESTNIK: pri ÁNSI-lúmnih tudi pri ÁNSI-lúmnih
ORODNIK: z ÁNSI-lúmni tudi z ÁNSI-lúmni

IZVOR

prevzeto iz drugih evropskih jezikov; iz kratice *ANSI* za angl. *American National Standards Institute* 'Ameriški državni inštitut za standarde' + ↑lumen

ánticiklón

ánticiklóna samostalnik moškega spola

[ánticiklón]

POMEN

območje visokega zračnega tlaka

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
obsežen, soliden, šibek anticiklon | subtropski anticiklon
 - Šibek, toda obsežen *anticiklon* nam bo ob koncu tedna prinesel povečini sončno in toplejše vreme.
 - Zaradi poglobljanja ciklonskega območja nad skrajnim zahodnim Sredozemljem se bo pri nas že od jutrišnjega dne od jugovzhoda začel krepi subtropski *anticiklon*.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
anticiklon se krepí | anticiklon vztraja, se zadržuje
KJE
 - Krepil se bo *anticiklon*, ki se bo širil proti severu in severovzhodu, od koder bo proti nam začel preusmerjati zelo hladen polarni zrak.
 - Zdaj se nad Slovenijo že dlje časa zadržuje *anticiklon* s toplim in suhim zrakom, zato je v višjih legah prav prijetno vreme.
- ▶ priredna zveza
anticiklon in ciklon
 - Hladni polarni in topli subtropski zrak se na neki temperaturni meji stikata, zaradi vrtenja Zemlje pride do odklonov zračnih tokov, nastanejo območja visokega in nizkega tlaka – *anticikloni* in cikloni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ánticiklón]

IPA: ['a:ntitsik'lo:n]

ednina

IMENOVALNIK: ánticiklón

RODILNIK: ánticiklóna

DAJALNIK: ánticiklónu

TOŽILNIK: ánticiklón

MESTNIK: pri ánticiklónu

ORODNIK: z ánticiklónom

dvojina

IMENOVALNIK: ánticiklóna

RODILNIK: ánticiklónov

DAJALNIK: ánticiklónoma

TOŽILNIK: ánticiklóna

MESTNIK: pri ánticiklónih

ORODNIK: z ánticiklónoma

množina

IMENOVALNIK: ánticiklóni

RODILNIK: ánticiklónov

DAJALNIK: ánticiklónom

TOŽILNIK: ánticiklóne

MESTNIK: pri ánticiklónih

ORODNIK: z ánticiklóni

TONEMSKO

[ânticiklôn]

IPA: [á:ntitsikló:n]

ednina

IMENOVALNIK: ânticiklôn

RODILNIK: ânticiklóna

DAJALNIK: ânticiklónu

TOŽILNIK: ânticiklôn

MESTNIK: pri ânticiklónu

ORODNIK: z ânticiklônóm

dvojina

IMENOVALNIK: ânticiklóna

RODILNIK: ânticiklónov

DAJALNIK: ânticiklónoma

TOŽILNIK: ânticiklóna

MESTNIK: pri ânticiklónih

ORODNIK: z ânticiklónoma

množina

IMENOVALNIK: ânticiklóni

RODILNIK: ânticiklónov

DAJALNIK: ânticiklónom

TOŽILNIK: ânticiklóne

MESTNIK: pri ânticiklónih

ORODNIK: z ânticiklóni

STALNE ZVEZE

azorski anticiklon

iz meteorologije anticiklon, ki nastane na območju Azorov in zlasti poleti vpliva tudi na vreme v Evropi

▪ Na poletno vreme v južni Evropi najpogosteje vpliva *azorski anticiklon*, ki se zlasti v poletnem času razširi tudi nad večji del Sredozemlja.

▪ Prehodno se bo okreplil *azorski anticiklon*, ki nam bo zagotovil krajše obdobje stanovitnega vremena.

sibirski anticiklon

iz meteorologije anticiklon, ki nastane na območju vzhodne Sibirije in zlasti pozimi vpliva tudi na vreme v Evropi

▪ Kadar nas pozimi doseže *sibirski anticiklon*, je vreme naklonjeno smučarjem.

▪ Oblačnih in meglenih pojavov pri nas tudi v notranjosti pozimi navadno ni, če se k nam razširi *sibirski anticiklon*.

IZVOR

prevzeto iz nem. *Antizyklone*, angl. *anticyclone*, iz gr. antí 'nasproti, proti' + ↑ciklon

antimón antimóna samostalnik moškega spola

[antimón]

POMEN

krhek element srebrno bele barve, kemijski element [Sb]

► priredna zveza

arzen in antimon

▪ Elementa dušik in fosfor sta nekovini, arzen in *antimon* sta polkovini, bizmut je kovina.

...

▪ Različne vsebnosti *antimona* v različnih vrstah vod so po mnenju raziskovalcev posledica različnih temperatur skladiščenja, pH-vrednosti posameznih vod in izpostavljenosti svetlobi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[antimón]

IPA: [anti'mo:n]

ednina

IMENOVALNIK: antimón

RODILNIK: antimóna

DAJALNIK: antimónu

TOŽILNIK: antimón

MESTNIK: pri antimónu

ORODNIK: z antimónóm

dvojina

IMENOVALNIK: antimóna

RODILNIK: antimónov

DAJALNIK: antimónoma

TOŽILNIK: antimóna

MESTNIK: pri antimónih

ORODNIK: z antimónoma

množina

IMENOVALNIK: antimóni

RODILNIK: antimónov

DAJALNIK: antimón**om**
TOŽILNIK: antimó**ne**
MESTNIK: pri antimón**ih**
ORODNIK: z antimón**i**

TONEMSKO

[antimòŋ]

IPA: [antimó:n]

ednina

IMENOVALNIK: antimòŋ
RODILNIK: antimò**na**
DAJALNIK: antimò**nu**
TOŽILNIK: antimòŋ
MESTNIK: pri antimò**nu**
ORODNIK: z antimò**nom**

dvojina

IMENOVALNIK: antimò**na**
RODILNIK: antimò**nov**
DAJALNIK: antimò**nama**
TOŽILNIK: antimò**na**
MESTNIK: pri antimò**nih**
ORODNIK: z antimò**nama**

množina

IMENOVALNIK: antimò**ni**
RODILNIK: antimò**nov**
DAJALNIK: antimò**nom**
TOŽILNIK: antimò**ne**
MESTNIK: pri antimò**nih**
ORODNIK: z antimò**ni**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Antimon* iz srlat. *antimonium*, nejasnega izvora

Ar

simbol

POMEN

simbol za kemijski element *argon*

▪ Prostor, ki ga v reaktorjih ni zavzela testna mešanica, smo 5 min prepihovali z argonom (*Ar*).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Ar*, simbola za element ↑argon

argón argóna in **árgon** árgona samostalnik moškega spola

[argón] in [árgon]

POMEN

najpogostejši žlahtni plin brez barve, vonja in okusa, kemijski element [Ar]

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

atom argona

▪ Na svoji poti proti merilnim žičkam se elektroni pospešujejo in še naprej ionizirajo atome *argona*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Dušik, kisik in *argon* pridobivajo iz zraka tako, da ga najprej močno ohladijo, nato pa zelo počasi segrevajo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[argón]

IPA: [ar'go:n]

ednina

IMENOVALNIK: argón
RODILNIK: argó**na**
DAJALNIK: argó**nu**
TOŽILNIK: argón
MESTNIK: pri argó**nu**
ORODNIK: z argó**nom**

dvojina

IMENOVALNIK: argó**na**
RODILNIK: argó**nov**
DAJALNIK: argó**nama**
TOŽILNIK: argó**na**
MESTNIK: pri argó**nih**
ORODNIK: z argó**nama**

množina

IMENOVALNIK: argón**i**
RODILNIK: argón**ov**
DAJALNIK: argón**om**
TOŽILNIK: argó**ne**
MESTNIK: pri argón**ih**
ORODNIK: z argón**i**

in [árgon]

IPA: in [ˈa:rgɔn]

in

ednina

IMENOVALNIK: árgon
RODILNIK: árgo**na**
DAJALNIK: árgo**nu**
TOŽILNIK: árgon
MESTNIK: pri árgo**nu**
ORODNIK: z árgo**nom**

dvojina

IMENOVALNIK: árgo**na**
RODILNIK: árgo**nov**
DAJALNIK: árgo**nama**
TOŽILNIK: árgo**na**
MESTNIK: pri árgo**nih**
ORODNIK: z árgo**nama**

množina

IMENOVALNIK: árgon**i**
RODILNIK: árgon**ov**
DAJALNIK: árgon**om**
TOŽILNIK: árgo**ne**
MESTNIK: pri árgon**ih**
ORODNIK: z árgon**i**

TONEMSKO

[argôn]
IPA: [argó:n]

ednina

IMENOVALNIK: argôn
RODILNIK: argôna
DAJALNIK: argônu
TOŽILNIK: argôn
MESTNIK: pri argônu
ORODNIK: z argônom

dvojina

IMENOVALNIK: argôna
RODILNIK: argônov
DAJALNIK: argônoma
TOŽILNIK: argôna
MESTNIK: pri argônih
ORODNIK: z argônoma

množina

IMENOVALNIK: argôni
RODILNIK: argônov
DAJALNIK: argônóm
TOŽILNIK: argône
MESTNIK: pri argônih
ORODNIK: z argôni

in [ârgon]
IPA: in [á:rgòn]

in

ednina

IMENOVALNIK: ârgon
RODILNIK: ârgona
DAJALNIK: ârgonu
TOŽILNIK: ârgon
MESTNIK: pri ârgonu
ORODNIK: z ârgonom

dvojina

IMENOVALNIK: ârgona
RODILNIK: ârgonov
DAJALNIK: ârgonoma
TOŽILNIK: ârgona
MESTNIK: pri ârgonih
ORODNIK: z ârgonoma

množina

IMENOVALNIK: ârgoni
RODILNIK: ârgonov
DAJALNIK: ârgonom
TOŽILNIK: ârgone
MESTNIK: pri ârgonih
ORODNIK: z ârgoni

IZVOR

prevzeto prek nem. *Argon*, angl. *argon*, fr. *argon*
iz nlat. *argon*, iz gr. *argós* 'nedejaven, lenoben'

arháičen arháična arháično pridevnik

[arháičən]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **arhaični** ki je iz (daljne) preteklosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

arhaični človek | arhaičen jezik | arhaična družba, kultura | arhaične besede | arhaično narečje | arhaično obredje

- *Arhaični* človek se je v veliki meri istovetil z naravo.
- Spodbude je našla tako v svoji neposredni okolici kot v *arhaičnih* obredjih, zvezanih silam narave in magiji.

1.1. ki spominja na tako preteklost ali ima značilnosti preteklosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

arhaičen besednjak, jezik | arhaičen pridih, prizvok | arhaičen videz | arhaična oblika

- Umetnikove podobe očarajo s sijajno risbo in figurami *arhaičnega* videza, ki so tudi v paleti barv blizu skromnim barvam zemlje in kamna.
- Značilno je širjenje mej tonaliteta z uporabo srednjeveških modusov, v katerih ni hierarhije med tonskimi stopnjami, glasbi pa dajejo značilen *arhaičen* prizvok.

▶ glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

- Nenavadno dolga kredenca iz temnega žlahtnega lesa je videti *arhaična*, vendar po obliki nenavadno moderna.

1.2. ki ni več v skladu z razmerami, potrebami, normami določenega časa

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

arhaičen vzorec | arhaični pogledi

- Z njim smo se pogovarjali ravno zaradi njegovih posebnih, drugačnih, a prav nič *arhaičnih* pogledov na slovensko stvarnost.
- Večina razširjenost bolezní v tem delu sveta pripisuje revščini, nevednosti, predsodkom in *arhaičnim* vzorcem obnašanja in verovanja.

▶ prisl. + **prid. beseda**

malo, nekoliko, rahlo arhaičen | precej arhaičen

- Njegova življenjska izkušnja na zahodnem robu slovenstva mu je izklesala stališča do nacionalnega vprašanja, ki se zdijo nekoliko *arhaična*.
- Ima precej *arhaične* poglede na svet.

...

- Zame je najbolj moteč duhovni ustroj celotnega dogodka, ki je *arhaičen* in zaprašen.

2. v obliki **arhaični** ki je v zvezi z zgodnjimi razvojnimi stopnjami predklasične grške dobe

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

arhaična doba | arhaična Grčija

- Homerski pesnitvi sta imeli v grškem duhovnem življenju od *arhaične* dobe pa vse do pozne antike izjemen pomen.
- Vprašanje pomanjkanja zemlje so v *arhaični* Grčiji reševali ponavadi s kolonizacijo, redko z osvajanji.

- Na razvoj v helenistični dobi je vplivala vrsta dejstev, zaradi katerih je bil zgodovinski razvoj bistveno drugačen kot v *arhaični* in klasični dobi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[arháičən]

IPA: [ar'xa:itʃən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: arháičen

določno arháični

RODILNIK: arháičnega

DAJALNIK: arháičnemu

TOŽILNIK: arháičen

določno arháični

živo arháičnega

MESTNIK: pri arháičnem

ORODNIK: z arháičnim

dvojina

IMENOVALNIK: arháična

RODILNIK: arháičnih

DAJALNIK: arháičnima

TOŽILNIK: arháična

MESTNIK: pri arháičnih

ORODNIK: z arháičnima

množina

IMENOVALNIK: arháični

RODILNIK: arháičnih

DAJALNIK: arháičnim

TOŽILNIK: arháične

MESTNIK: pri arháičnih

ORODNIK: z arháičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: arháična

RODILNIK: arháične

DAJALNIK: arháični

TOŽILNIK: arháično

MESTNIK: pri arháični

ORODNIK: z arháično

dvojina

IMENOVALNIK: arháični

RODILNIK: arháičnih

DAJALNIK: arháičnima

TOŽILNIK: arháični

MESTNIK: pri arháičnih

ORODNIK: z arháičnima

množina

IMENOVALNIK: arháične

RODILNIK: arháičnih

DAJALNIK: arháičnim

TOŽILNIK: arháične

MESTNIK: pri arháičnih

ORODNIK: z arháičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: arháično

RODILNIK: arháičnega

DAJALNIK: arháičnemu

TOŽILNIK: arháično

MESTNIK: pri arháičnem

ORODNIK: z arháičnim

dvojina

IMENOVALNIK: arháični

RODILNIK: arháičnih

DAJALNIK: arháičnima

TOŽILNIK: arháični

MESTNIK: pri arháičnih

ORODNIK: z arháičnima

množina

IMENOVALNIK: arháična

RODILNIK: arháičnih

DAJALNIK: arháičnim

TOŽILNIK: arháična

MESTNIK: pri arháičnih

ORODNIK: z arháičnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bōlj arháičen

ženski spol

EDNINA: bōlj arháična

srednji spol

EDNINA: bōlj arháično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj arháičen

ženski spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj arháična

srednji spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj arháično

TONEMSKO

[arháičən]

IPA: [ar'xa:itʃən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: arháičen

določno arháični

RODILNIK: arháičnega

DAJALNIK: arháičnemu

TOŽILNIK: arháičen

določno arháični

živo arháičnega

MESTNIK: pri arháičnem

ORODNIK: z arháičnim

dvojina

IMENOVALNIK: arháična

RODILNIK: arháičnih

DAJALNIK: arháičnima

TOŽILNIK: arháična
MESTNIK: pri arháičnih
ORODNIK: z arháičnima

množina

IMENOVALNIK: arháični
RODILNIK: arháičnih
DAJALNIK: arháičnim
TOŽILNIK: arháične
MESTNIK: pri arháičnih
ORODNIK: z arháičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: arháična
RODILNIK: arháične
DAJALNIK: arháični
TOŽILNIK: arháično
MESTNIK: pri arháični
ORODNIK: z arháično

dvojina

IMENOVALNIK: arháični
RODILNIK: arháičnih
DAJALNIK: arháičnima
TOŽILNIK: arháični
MESTNIK: pri arháičnih
ORODNIK: z arháičnima

množina

IMENOVALNIK: arháične
RODILNIK: arháičnih
DAJALNIK: arháičnim
TOŽILNIK: arháične
MESTNIK: pri arháičnih
ORODNIK: z arháičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: arháično
RODILNIK: arháičnega
DAJALNIK: arháičnemu
TOŽILNIK: arháično
MESTNIK: pri arháičnem
ORODNIK: z arháičnim

dvojina

IMENOVALNIK: arháični
RODILNIK: arháičnih
DAJALNIK: arháičnima
TOŽILNIK: arháični
MESTNIK: pri arháičnih
ORODNIK: z arháičnima

množina

IMENOVALNIK: arháična
RODILNIK: arháičnih
DAJALNIK: arháičnim
TOŽILNIK: arháična
MESTNIK: pri arháičnih
ORODNIK: z arháičnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj arháičen

ženski spol

EDNINA: bõlj arháična

srednji spol

EDNINA: bõlj arháično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj arháičen

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj arháična

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj arháično

IZVOR

prevzeto prek nem. *archaisch*, angl. *archaic*, frc. *archaïque* in poznolat. *archaicus* iz gr. *arkhaiḱós* 'staromodeni', iz *arkhaiḱos* 'starodaven, izvoren', iz *arkhḗ* 'izvor'

arháično

prislov

[arháično]

POMEN

1. takó, da spominja na (daljno) preteklost ali ima značilnosti preteklosti

▶ **prisl.** + **glag.**

zveneti arhaično

▪ V svoji poeziji uporablja tudi besedje, ki mogoče zveni nekoliko *arhaično*.

▶ **prisl.** + **prid.** beseda

▪ Mehak glas se je vil v nežnih pentatonskih melodijah, ki so jih spremljale večkrat nekoliko *arhaično* zveneče vzporedne kvarte na klavirju.

2. takó, da ni več v skladu z razmerami, potrebami, normami določenega časa

▶ **prisl.** + **glag.**

▪ V poslu, ki ga opravljamo, sta nam še kako potrebna zavezníštvo in pomoč, nezmožnost oz. zavračanje dialoga deluje tako *arhaično* kot senca iz sive preteklosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[arháično]

IPA: [ar'xa:itʃno]

OSNOVNIK: arháično

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bõlj arháično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nãjbolj in nãjbolj arháično

TONEMSKO

[arháično]

IPA: [arxá:itʃno]

OSNOVNIK: arháično

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bõlj arháično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nãjbolj in nãjbolj arháično

IZVOR
↑arhaičen

arhaičnost arhaičnosti samostalnik ženskega spola

[arhaičnost]

POMEN

1. stanje, lastnost česa, da spominja na (daljno) preteklost ali ima značilnosti preteklosti

- *Arhaičnost* plesa je razvidna tudi iz dejstva, da je ples najbližji igri in posnemanju, ki sta dve najstarejši vzmeti zgodovinskega razvoja umetnosti.
- V delu akademskega slikarja odmevata *arhaičnost* in ikonografija, ki sta vezani na stare kulture, predvsem minojsko.
- Če pogledamo arhaično skupnost, je bil obred magijsko dejanje z estetskimi prvinami. Današnja umetnost ima v sebi malo te *arhaičnosti*, univerzalnosti.

2. stanje, lastnost česa, da ni več v skladu z razmerami, potrebami, normami določenega časa

- *Arhaičnost* družbe je ovirala razvoj, zaradi česar sta se večala zaostanek za ostalimi državami in nezadovoljstvo prebivalstva.
- Vse bolj prihajata na dan *arhaičnost* in fundamentalizem njegovega političnega diskurza.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[arhaičnost]

IPA: [ar'xɑ:itʃnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: arhaičnost

RODILNIK: arhaičnosti

DAJALNIK: arhaičnosti

TOŽILNIK: arhaičnost

MESTNIK: pri arhaičnosti

ORODNIK: z arhaičnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: arhaičnosti

RODILNIK: arhaičnosti

DAJALNIK: arhaičnostma tudi arhaičnostima

TOŽILNIK: arhaičnosti

MESTNIK: pri arhaičnostih

ORODNIK: z arhaičnostma tudi z arhaičnostima

množina

IMENOVALNIK: arhaičnosti

RODILNIK: arhaičnosti

DAJALNIK: arhaičnostim

TOŽILNIK: arhaičnosti

MESTNIK: pri arhaičnostih

ORODNIK: z arhaičnostmi

TONEMSKO

[arhaičnost]

IPA: [arxɑ:itʃnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: arhaičnost

RODILNIK: arhaičnosti

DAJALNIK: arhaičnosti

TOŽILNIK: arhaičnost

MESTNIK: pri arhaičnosti

ORODNIK: z arhaičnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: arhaičnosti

RODILNIK: arhaičnosti

DAJALNIK: arhaičnostma tudi arhaičnostima

TOŽILNIK: arhaičnosti

MESTNIK: pri arhaičnostih

ORODNIK: z arhaičnostma tudi z arhaičnostima

množina

IMENOVALNIK: arhaičnosti

RODILNIK: arhaičnosti

DAJALNIK: arhaičnostim

TOŽILNIK: arhaičnosti

MESTNIK: pri arhaičnostih

ORODNIK: z arhaičnostmi

IZVOR

↑arhaičen

arhaizem arhaizma samostalnik moškega spola

[arhaizəm]

POMEN

1. pojav, prvina, ki spominja na (daljno) preteklost ali ima značilnosti preteklosti

- Krščanski praznik sicer prihaja z Vzhoda, a je na Zahodu prevzel vrsto rimskih *arhaizmov*, jih po svoje skušal prekriti, pozneje pa se je nekoliko po svoje razvijal celo v cerkvenem smislu.

2. pojav, prvina, ki ni več v skladu z razmerami, potrebami, normami določenega časa

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Za moj okus je vsekakor pravni in politični *arhaizem*, da novinarjem sodijo na podlagi kazenskega zakona.

...

- Nova družbena pogodba naj bi družbeno neenakost kot *arhaizem* odložila v muzej.

3. iz jezikoslovja jezikovni pojav, prvina starejšega obdobja v odnosu do novejšega, sodobnega jezika

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

jezikovni arhaizmi

- Šlezijsko narečje je ohranilo številne poljske, nemške in moravske *arhaizme*.

- Verno je sledil avtorjevemu tekstu, kljub temu da je iz njega izvzel nekaj stranskih oseb in prečistil jezikovne *arhaizme*.

...

▪ Ohranjen je star samoglasniški in soglasniški sestav in še druge jezikovne značilnosti, ki jih danes sprejemamo kot *arhaizme*.

▪ Lovil je ravnovesje med *arhaizmi* in modernizmi v leksiki in sintaksi, objavljal je poskusne odlomke in predelane verzije.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[arhaízəm]

IPA: [arxa'i:zəm]

ednina

IMENOVALNIK: arhaízem

RODILNIK: arhaízma

DAJALNIK: arhaízmu

TOŽILNIK: arhaízem

MESTNIK: pri arhaízmu

ORODNIK: z arhaízmom

dvojina

IMENOVALNIK: arhaízma

RODILNIK: arhaízmov

DAJALNIK: arhaízma

TOŽILNIK: arhaízma

MESTNIK: pri arhaízmi

ORODNIK: z arhaízma

množina

IMENOVALNIK: arhaízmi

RODILNIK: arhaízmov

DAJALNIK: arhaízmi

TOŽILNIK: arhaízme

MESTNIK: pri arhaízmi

ORODNIK: z arhaízmi

TONEMSKO

[arhaízəm]

IPA: [arxa'i:zəm]

ednina

IMENOVALNIK: arhaízem

RODILNIK: arhaízma

DAJALNIK: arhaízmu

TOŽILNIK: arhaízem

MESTNIK: pri arhaízmu

ORODNIK: z arhaízmom

dvojina

IMENOVALNIK: arhaízma

RODILNIK: arhaízmov tudi arhaízmov

DAJALNIK: arhaízma

TOŽILNIK: arhaízma

MESTNIK: pri arhaízmi tudi pri arhaízmi

ORODNIK: z arhaízma

množina

IMENOVALNIK: arhaízmi

RODILNIK: arhaízmov tudi arhaízmov

DAJALNIK: arhaízmi

TOŽILNIK: arhaízme

MESTNIK: pri arhaízmi tudi pri arhaízmi

ORODNIK: z arhaízmi tudi z arhaízmi

IZVOR

prevzeto iz nem. *Archaismus*, angl. *archaism*, frc. *archaïsme*, glej ↑arhaičen

ármafleks ármafleksa samostalnik moškega spola

[ármafleks]

POMEN

tanjša izolacijska podloga za ležanje ali sedenje

▪ Na tla položim *ármafleks*, nanj pa spalno vrečo in prenočišče je nared.

▪ Največkrat sem na kakem hribčku ali nepokošenem travniku, na *ármafleksu* berem knjigo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ármafleks]

IPA: [ˈa:ɾmafleks]

ednina

IMENOVALNIK: ármafleks

RODILNIK: ármafleksa

DAJALNIK: ármafleksu

TOŽILNIK: ármafleks

MESTNIK: pri ármafleksu

ORODNIK: z ármafleksom

dvojina

IMENOVALNIK: ármafleksa

RODILNIK: ármafleksov

DAJALNIK: ármafleksoma

TOŽILNIK: ármafleksa

MESTNIK: pri ármafleksih

ORODNIK: z ármafleksoma

množina

IMENOVALNIK: ármafleksi

RODILNIK: ármafleksov

DAJALNIK: ármafleksom

TOŽILNIK: ármaflekse

MESTNIK: pri ármafleksih

ORODNIK: z ármafleksi

TONEMSKO

[ármafleks]

IPA: [ˈá:ɾmáfleks]

ednina

IMENOVALNIK: ármafleks

RODILNIK: ármafleksa

DAJALNIK: ármafleksu

TOŽILNIK: ármafleks

MESTNIK: pri ármafleksu

ORODNIK: z ármafleksom

dvojina

IMENOVALNIK: ármafleksa

RODILNIK: ármafleksov

DAJALNIK: ármafleksoma

TOŽILNIK: ármafleksa

MESTNIK: pri **ârmafleksih**
ORODNIK: z **ârmafleksoma**

množina

IMENOVALNIK: **ârmafleksi**
RODILNIK: **ârmafleksov**
DAJALNIK: **ârmafleksom**
TOŽILNIK: **ârmaflekse**
MESTNIK: pri **ârmafleksih**
ORODNIK: z **ârmafleksi**

IZVOR

po imenu izdelka *Armaflex*® (od 1954) iz imena nemškega proizvajalca *Armacell* + ↑fleks(ibilen)

arzén arzéna samostalnik moškega spola

[arzén]

POMEN

element, ki nastopa v obliki krhke sive kovine ali nekovinskega rumenega prahu, kemijski element [As]

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

količina, koncentracija, vsebnost arzena

- S strokovno analizo talnih sedimentov so želeli pridobiti podatke o koncentraciji organskih spojin, izmeriti vsebnost *arzena* in težkih kovin ter mineralnih olj na naplavljenih površinah.
- Angleški raziskovalci so opozorili, da se je količina *arzena* v Mehiškem zalivu povečala za trikrat.

...

- Kronične zastrupitve z *arzenom* se izražajo z obolelostjo živčevja in na koži.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[arzén]

IPA: [ar'ze:n]

ednina

IMENOVALNIK: **arzén**
RODILNIK: **arzéna**
DAJALNIK: **arzénu**
TOŽILNIK: **arzén**
MESTNIK: pri **arzénu**
ORODNIK: z **arzénom**

dvojina

IMENOVALNIK: **arzéna**
RODILNIK: **arzénov**
DAJALNIK: **arzénoma**
TOŽILNIK: **arzéna**
MESTNIK: pri **arzénih**
ORODNIK: z **arzénoma**

množina

IMENOVALNIK: **arzéni**
RODILNIK: **arzénov**
DAJALNIK: **arzénom**
TOŽILNIK: **arzéne**
MESTNIK: pri **arzénih**

ORODNIK: z **arzéni**

TONEMSKO

[arzên]

IPA: [arzé:n]

ednina

IMENOVALNIK: **arzên**
RODILNIK: **arzêna**
DAJALNIK: **arzênu**
TOŽILNIK: **arzên**
MESTNIK: pri **arzênu**
ORODNIK: z **arzénom**

dvojina

IMENOVALNIK: **arzêna**
RODILNIK: **arzénov**
DAJALNIK: **arzénoma**
TOŽILNIK: **arzêna**
MESTNIK: pri **arzénih**
ORODNIK: z **arzénoma**

množina

IMENOVALNIK: **arzêni**
RODILNIK: **arzénov**
DAJALNIK: **arzénom**
TOŽILNIK: **arzêne**
MESTNIK: pri **arzénih**
ORODNIK: z **arzéni**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Arsen*, poznolat. *arsenicum* in gr. *arsenikón* iz srperz. **zarnik*, prvotno 'zlate barve, zlat'

As simbol

POMEN

simbol za kemijski element *arzen*

- Vzorci so bili analizirani na 42 kemijskih elementov, med drugim tudi na arzen (*As*), kadmij (*Cd*) svinec (*Pb*) in cink (*Zn*).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *As*, simbola za element ↑arzen, poznolat. *arsenicum*

asparagín asparagína samostalnik moškega spola

[asparagín]

POMEN

iz biologije, iz kemije **aminokislina**, ki se pojavlja zlasti v špargljih, oreških, mesu, mleku in pozitivno vpliva na razvoj in delovanje živčnega tkiva

- *Asparagin* poveča dejavnost ledvic in pospeši izločanje urina.
- V nasprotju z belimi šparglji rastejo zeleni nad zemljo, vsebujejo več vitamina C in karotenov, vendar manj *asparagina* kakor beli.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[asparagín]

IPA: [aspara'gi:n]

ednina

IMENOVALNIK: asparagín

RODILNIK: asparagína

DAJALNIK: asparagínu

TOŽILNIK: asparagín

MESTNIK: pri asparagínu

ORODNIK: z asparagín**om**

dvojina

IMENOVALNIK: asparagína

RODILNIK: asparagín**ov**DAJALNIK: asparagín**oma**

TOŽILNIK: asparagína

MESTNIK: pri asparagín**ih**ORODNIK: z asparagín**oma**

množina

IMENOVALNIK: asparagí**ni**RODILNIK: asparagín**ov**DAJALNIK: asparagín**om**TOŽILNIK: asparagí**ne**MESTNIK: pri asparagín**ih**ORODNIK: z asparagí**ni**

TONEMSKO

[asparagî̃n]

IPA: [asparagî̃n]

ednina

IMENOVALNIK: asparagî̃n

RODILNIK: asparagî̃na

DAJALNIK: asparagî̃nu

TOŽILNIK: asparagî̃n

MESTNIK: pri asparagî̃nu

ORODNIK: z asparagî̃n**om**

dvojina

IMENOVALNIK: asparagî̃na

RODILNIK: asparagî̃n**ov**DAJALNIK: asparagî̃n**oma**

TOŽILNIK: asparagî̃na

MESTNIK: pri asparagî̃n**ih**ORODNIK: z asparagî̃n**oma**

množina

IMENOVALNIK: asparagî̃n**i**RODILNIK: asparagî̃n**ov**DAJALNIK: asparagî̃n**om**TOŽILNIK: asparagî̃n**e**MESTNIK: pri asparagî̃n**ih**ORODNIK: z asparagî̃n**i**

IZVOR

prevzeto iz angl. *asparagine*, nem. *Asparagin*, iz ↑asparagus

B simbol

POMEN

simbol za kemijski element *bor*

- Najpogosteje omenjamo težave rastlin zaradi pomanjkanja železa (Fe) in bora (*B*), le malokrat pa se pojavijo naslednji elementi: baker (Cu), cink (Zn) in mangan (Mn).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *B*, simbola za element ↑bor

Ba simbol

POMEN

simbol za kemijski element *barij*

- Napiši katione elementov: galija (Ga), barija (*Ba*), indija (In).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Ba*, simbola za element ↑barij**bába** bábe samostalnik ženskega spola

[bába]

POMEN

1. slabšalno ženska

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

blond baba | grda baba | nage babe | nora, zmešana baba | sitna, tečna, zoprna baba | stara baba

- Bržkone vam dostikrat vržejo v obraz, da ste tečna stara *baba*, ko stresate takšne neprijetne resnice.

- Zanje sem bila zmešana *baba*.

- Sredi polnega avtobusa me je nazijala neka precej zanemarjena *baba*.

...

- Saj se moramo *babe* tudi kdaj pa kdaj malo sprostiti in poveseliti.

1.1. neknjižno pogovorno, ekspresivno privlačna, sposobna ženska; SIN.: neknjižno pogovorno, ekspresivno babnica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

blond baba | dobra, fajn, fejest, huda baba | prava baba

- Res je fejest *baba!*

...

- Ja, res je bila *baba, baba* in pol.

2. slabšalno moški, ki se mu pripisujejo nekatere stereotipne ženske vedenjske, telesne lastnosti

- Stari, ne bodi taka *baba!*

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bába]

IPA: ['ba:ba]

ednina

IMENOVALNIK: bába

RODILNIK: bábe

DAJALNIK: bábi

TOŽILNIK: bábo

MESTNIK: pri bábi

ORODNIK: z bábo

dvojina

IMENOVALNIK: bábi

RODILNIK: báb

DAJALNIK: bábama

TOŽILNIK: bábi

MESTNIK: pri bábah

ORODNIK: z bábama

množina

IMENOVALNIK: bábe

RODILNIK: báb

DAJALNIK: bábam

TOŽILNIK: bábe

MESTNIK: pri bábah

ORODNIK: z bábami

TONEMSKO

[bába]

IPA: [bà:bá]

ednina

IMENOVALNIK: bába

RODILNIK: bábe

DAJALNIK: bábi

TOŽILNIK: bábo

MESTNIK: pri bábi

ORODNIK: z bábo

dvojina

IMENOVALNIK: bábi

RODILNIK: báb

DAJALNIK: bábama

TOŽILNIK: bábi

MESTNIK: pri bábah

ORODNIK: z bábama

množina

IMENOVALNIK: bábe

RODILNIK: báb

DAJALNIK: bábam

TOŽILNIK: bábe

MESTNIK: pri bábah

ORODNIK: z bábami

STALNE ZVEZE

žaganje babe

iz etnologije običaj v pustnem času, pri katerem se prežaga hlod, lutka, navadno iz slame in cunj, ki ponazarja žensko

▪ Nekajdnevne pustne norčije na Cerkniškem so se včeraj popoldne začele s tradicionalnim *žaganjem babe*.

▪ Pravi smisel pustovanja, *žaganje babe*, babjega mlina, oranja in sejanja je, da ves ta obred napoveduje konec zime in bližnji prihod pomladi.

FRAZELOGIJA

Baba je baba, najboljša je slaba.

slabšalno izraža, da so vse ženske slabe

▪ Z ženskami je sploh hudič! Vse so enake, *baba je baba, najboljša je slaba*.

Baba pijana, rit prodana.

slabšalno izraža, da se opita ženska vede razuzdano

▪ Nekoč sem punco peljal ven in po treh urah skupnega druženja sem jo videl z drugim. *Baba pijana – rit prodana*.

Baba zmešana!

slabšalno Baba neumna!

slabšalno Baba smotana!

slabšalno Baba trapasta!

slabšalno izraža jezo, nejevoljo nad žensko, navadno v afektu

▪ V kabini mimo hitečega avtomobila je zagledala senco voznika, ki ji je žugala in se trkala po čelu, a si nora, *baba zmešana*, a hočeš, da te povozim.

▪ Izginite! *Babe zmešane!*

▪ *Baba neumna*, kaj me pa sprašuješ?!

▪ Zaspi že enkrat, *baba smotana!*

▪ »*Baba trapasta*, zdaj boš pa še govorila, kakšne karte imam!«

Babe so hudič.

slabšalno izraža, da so ženske zlonamerne, da povzročajo težave

▪ O porednih dekletih je moj stric vedno govoril:

»Fant, *babe so hudič*, pazi se!«

BESEDOTVORJE

svojilni pridevnik: babin

IZVOR

= stcslov. *baba*, hrv., srb. *bàba*, rus. *bába*, češ. *bába*
< pslov. **baba* 'stara ženska' < ide. **bābā*

bábi bábi samostalnik ženskega spola

[bábi]

POMEN

ljubkovalno mati očeta ali matere v razmerju do

njunih otrok; SIN.: babica, narečno koroško bica, narečno

primorsko nona, narečno štajersko oma

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

babi pazi KOGA | babi pripoveduje, pravi, reče KAJ

▪ Ko ima mami službo popoldne, *babi* pazi mojega brata.

▪ Moja *babi* mi je pripovedovala, kako so preživljali zimske večere.

► **priredna zveza**

babi in dedi

▪ Še na stara leta se bodo spominjali *babi* in dedija ter voženj z vlakom na Ptuj.

...

- Rada bi spoznala tvojo *babi*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bábi]

IPA: [ˈba:bi]

ednina

IMENOVALNIK: bábi

RODILNIK: bábi

DAJALNIK: bábi

TOŽILNIK: bábi

MESTNIK: pri bábi

ORODNIK: z bábi

dvojina

IMENOVALNIK: bábi

RODILNIK: bábi

DAJALNIK: bábi

TOŽILNIK: bábi

MESTNIK: pri bábi

ORODNIK: z bábi

množina

IMENOVALNIK: bábi

RODILNIK: bábi

DAJALNIK: bábi

TOŽILNIK: bábi

MESTNIK: pri bábi

ORODNIK: z bábi

TONEMSKO

[bâbi]

IPA: [bá:bi]

ednina

IMENOVALNIK: bâbi

RODILNIK: bâbi

DAJALNIK: bâbi

TOŽILNIK: bâbi

MESTNIK: pri bâbi

ORODNIK: z bâbi

dvojina

IMENOVALNIK: bâbi

RODILNIK: bâbi

DAJALNIK: bâbi

TOŽILNIK: bâbi

MESTNIK: pri bâbi

ORODNIK: z bâbi

množina

IMENOVALNIK: bâbi

RODILNIK: bâbi

DAJALNIK: bâbi

TOŽILNIK: bâbi

MESTNIK: pri bâbi

ORODNIK: z bâbi

IZVOR

↑babica

bábičar bábičarja samostalnik moškega spola

[bábičar]

POMEN

moški, ki se poklicno ukvarja z vodenjem porodov

- To zame ni poklic ali delo, ki bi ga lahko izklopil po osemurnem delovniku, saj se kot *babičar* srečujem tako z veselimi kot žalostnimi dogodki.
- Na forumu uporabnice opisujejo svoje porodne izkušnje v posamezni porodnišnici in delijo pohvale ali graje babicam oz. *babičarjem*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bábičar]

IPA: [ˈba:biʧar]

ednina

IMENOVALNIK: bábičar

RODILNIK: bábičarja

DAJALNIK: bábičarju

TOŽILNIK: bábičarja

MESTNIK: pri bábičarju

ORODNIK: z bábičarjem

dvojina

IMENOVALNIK: bábičarja

RODILNIK: bábičarjev

DAJALNIK: bábičarjema

TOŽILNIK: bábičarja

MESTNIK: pri bábičarjih

ORODNIK: z bábičarjema

množina

IMENOVALNIK: bábičarji

RODILNIK: bábičarjev

DAJALNIK: bábičarjem

TOŽILNIK: bábičarje

MESTNIK: pri bábičarjih

ORODNIK: z bábičarji

TONEMSKO

[bábičar]

IPA: [bá:biʧar]

ednina

IMENOVALNIK: bábičar

RODILNIK: bábičarja

DAJALNIK: bábičarju

TOŽILNIK: bábičarja

MESTNIK: pri bábičarju

ORODNIK: z bábičarjem

dvojina

IMENOVALNIK: bábičarja

RODILNIK: bábičarjev tudi bâbičarjev

DAJALNIK: bábičarjema

TOŽILNIK: bábičarja

MESTNIK: pri bábičarjih tudi pri bâbičarjih

ORODNIK: z bábičarjema

množina

IMENOVALNIK: bábičarji

RODILNIK: bábičarjev tudi bâbičarjev

DAJALNIK: bábičarjem

TOŽILNIK: bábičarje

MESTNIK: pri bábičarjih tudi pri bâbičarjih

ORODNIK: z bábičarji tudi z bâbičarji

BESEDOTVORJE

ženski spol: babica

IZVOR

↑babica

bábjak bábjaka; glej **bábjek** samostalnik moškega spola

[bábjak]

POMEN

slabšalno moški, ki pogosto menja spolne partnerice ali se mu to pripisuje

- Pri 25 letih sem se na praksi v nekem podjetju zapletla s šefom, groznim *babjakom*.
- Vsi so prepričani, da je bil aroganten *babjak*, ki je ženske menjal kot srajce.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bábjak]

IPA: ['ba:bjak]

ednina

IMENOVALNIK: bábjak

RODILNIK: bábjaka

DAJALNIK: bábjaku

TOŽILNIK: bábjaka

MESTNIK: pri bábjaku

ORODNIK: z bábjakom

dvojina

IMENOVALNIK: bábjaka

RODILNIK: bábjakov

DAJALNIK: bábjakoma

TOŽILNIK: bábjaka

MESTNIK: pri bábjakih

ORODNIK: z bábjakoma

množina

IMENOVALNIK: bábjaki

RODILNIK: bábjakov

DAJALNIK: bábjakom

TOŽILNIK: bábjake

MESTNIK: pri bábjakih

ORODNIK: z bábjaki

TONEMSKO

[bâbjak]

IPA: [bâ:bjàk]

ednina

IMENOVALNIK: bâbjak

RODILNIK: bâbjaka

DAJALNIK: bâbjaku

TOŽILNIK: bâbjaka

MESTNIK: pri bâbjaku

ORODNIK: z bâbjakom

dvojina

IMENOVALNIK: bâbjaka

RODILNIK: bâbjakov

DAJALNIK: bâbjakoma

TOŽILNIK: bâbjaka

MESTNIK: pri bâbjakih

ORODNIK: z bâbjakoma

množina

IMENOVALNIK: bâbjaki

RODILNIK: bâbjakov

DAJALNIK: bâbjakom

TOŽILNIK: bâbjake

MESTNIK: pri bâbjakih

ORODNIK: z bâbjaki

IZVOR

↑baba

bábjek bábjeka; tudi **bábjak** samostalnik moškega spola

[bábjek]

POMEN

slabšalno moški, ki pogosto menja spolne partnerice ali se mu to pripisuje

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Ko sta bila zunaj, je svoj imidž večnega *babjeka* dokazoval s flirtanjem.
- Za moža je imela slavnega slikarja, ki je bil velik *babjek* in mačo.

...

- V medijih so se bohotile novice o tem, da je *babjek*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bábjek]

IPA: ['ba:bjek]

ednina

IMENOVALNIK: bábjek

RODILNIK: bábjeka

DAJALNIK: bábjeku

TOŽILNIK: bábjeka

MESTNIK: pri bábjeku

ORODNIK: z bábjekom

dvojina

IMENOVALNIK: bábjeka

RODILNIK: bábjekov

DAJALNIK: bábjekoma

TOŽILNIK: bábjeka

MESTNIK: pri bábjekih

ORODNIK: z bábjekoma

množina

IMENOVALNIK: bábjeki

RODILNIK: bábjekov

DAJALNIK: bábjekom
TOŽILNIK: bábjeke
MESTNIK: pri bábjekih
ORODNIK: z bábjeke

TONEMSKO

[bâbjek]

IPA: [bá:bjèk]

ednina

IMENOVALNIK: bâbjek
RODILNIK: bâbjeka
DAJALNIK: bâbjeku
TOŽILNIK: bâbjeka
MESTNIK: pri bâbjeku
ORODNIK: z bâbjekom

dvojina

IMENOVALNIK: bâbjeka
RODILNIK: bâbjekov
DAJALNIK: bâbjekoma
TOŽILNIK: bâbjeka
MESTNIK: pri bâbjekih
ORODNIK: z bâbjekoma

množina

IMENOVALNIK: bâbjeki
RODILNIK: bâbjekov
DAJALNIK: bâbjekom
TOŽILNIK: bâbjeke
MESTNIK: pri bâbjekih
ORODNIK: z bâbjeki

IZVOR

↑babjak

bábji bábja bábje pridevnik

[bábji]

POMEN

1. slabšalno ženski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

babji čvek, žur

- Vsako poletje smo si vzele teden samo zase, pustile partnerje doma in imele res pravi *babji* žur.
- Kje imate svojo *babjo* klapo, vse svoje prijateljice?

1.1. slabšalno ki kaže, izraža lastnosti, ki se stereotipno pripisujejo ženskam

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

babji čvek, žur | babja revija | babje čenče

- Kdo pravi, da moški ne berejo *babjih* revij?
- Če gledam *babji* film, ga gledam s prijateljicami.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bábji]

IPA: [ˈba:bjɪ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bábji
RODILNIK: bábjega
DAJALNIK: bábjemu
TOŽILNIK: bábji
živo bábjega
MESTNIK: pri bábjem
ORODNIK: z bábjim

dvojina

IMENOVALNIK: bábja
RODILNIK: bábjih
DAJALNIK: bábjima
TOŽILNIK: bábja
MESTNIK: pri bábjih
ORODNIK: z bábjima

množina

IMENOVALNIK: bábji
RODILNIK: bábjih
DAJALNIK: bábjim
TOŽILNIK: bábje
MESTNIK: pri bábjih
ORODNIK: z bábjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bábja
RODILNIK: bábje
DAJALNIK: bábji
TOŽILNIK: bábjo
MESTNIK: pri bábji
ORODNIK: z bábjo

dvojina

IMENOVALNIK: bábji
RODILNIK: bábjih
DAJALNIK: bábjima
TOŽILNIK: bábji
MESTNIK: pri bábjih
ORODNIK: z bábjima

množina

IMENOVALNIK: bábje
RODILNIK: bábjih
DAJALNIK: bábjim
TOŽILNIK: bábje
MESTNIK: pri bábjih
ORODNIK: z bábjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bábje
RODILNIK: bábjega
DAJALNIK: bábjemu
TOŽILNIK: bábje
MESTNIK: pri bábjem
ORODNIK: z bábjim

dvojina

IMENOVALNIK: bábji
RODILNIK: bábjih
DAJALNIK: bábjima

TOŽILNIK: **bábji**
MESTNIK: pri **bábjih**
ORODNIK: z **bábjima**
množina
IMENOVALNIK: **bábja**
RODILNIK: **bábjih**
DAJALNIK: **bábjim**
TOŽILNIK: **bábja**
MESTNIK: pri **bábjih**
ORODNIK: z **bábjimi**

TONEMSKO

[bâbji]

IPA: [bá:bjì]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **bâbji**
RODILNIK: **bâbjega**
DAJALNIK: **bâbjemu**
TOŽILNIK: **bâbji**
 živo **bâbjega**
MESTNIK: pri **bâbjem**
ORODNIK: z **bâbjim**

dvojina

IMENOVALNIK: **bâbja**
RODILNIK: **bâbjih**
DAJALNIK: **bâbjima**
TOŽILNIK: **bâbja**
MESTNIK: pri **bâbjih**
ORODNIK: z **bâbjima**

množina

IMENOVALNIK: **bâbji**
RODILNIK: **bâbjih**
DAJALNIK: **bâbjim**
TOŽILNIK: **bâbje**
MESTNIK: pri **bâbjih**
ORODNIK: z **bâbjimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **bâbja**
RODILNIK: **bâbje**
DAJALNIK: **bâbji**
TOŽILNIK: **bâbjo**
MESTNIK: pri **bâbji**
ORODNIK: z **bâbjo**

dvojina

IMENOVALNIK: **bâbji**
RODILNIK: **bâbjih**
DAJALNIK: **bâbjima**
TOŽILNIK: **bâbji**
MESTNIK: pri **bâbjih**
ORODNIK: z **bâbjima**

množina

IMENOVALNIK: **bâbje**
RODILNIK: **bâbjih**

DAJALNIK: **bâbjim**
TOŽILNIK: **bâbje**
MESTNIK: pri **bâbjih**
ORODNIK: z **bâbjimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **bâbje**
RODILNIK: **bâbjega**
DAJALNIK: **bâbjemu**
TOŽILNIK: **bâbje**
MESTNIK: pri **bâbjem**
ORODNIK: z **bâbjim**

dvojina

IMENOVALNIK: **bâbji**
RODILNIK: **bâbjih**
DAJALNIK: **bâbjima**
TOŽILNIK: **bâbji**
MESTNIK: pri **bâbjih**
ORODNIK: z **bâbjima**

množina

IMENOVALNIK: **bâbja**
RODILNIK: **bâbjih**
DAJALNIK: **bâbjim**
TOŽILNIK: **bâbja**
MESTNIK: pri **bâbjih**
ORODNIK: z **bâbjimi**

STALNE ZVEZE

babje pšeno

padavine v obliki drobnejših snežnih zrn

- Plasti zasneženega *babjega pšena* se lahko dolgo obdržijo v snežni odeji, ker so zrnca že ob padcu na tla precej velika in se le počasi spreminjajo v kaj drugega.
- Toči sorodne padavine so še sodra, *babje pšeno* in dež, ki zmrzuje.

FRAZEOLOGIJA

babja vera

slabšalno praznoverje, vraževerje, vraža

- Vraže, prazne vere, *babje vere* so tisti način razmišljanja in delovanja, ki so mu izobraževanje in znanstvena spoznanja razrahljala ali povsem izničila duhovno podlago in se je ohranil kot nekakšen prežitek predvsem v običajih in navadah.

babje poletje/leto

babje poletje

babje leto

obdobje suhega, sončnega vremena v jeseni, zlasti v oktobru in začetku novembra

- Miren oktober brez izrazitega *babjega poletja* je idealen uvod v zimsko mirovanje.

- Do konca meseca je pred nami klasično »*babje poletje*«: jutranja megla in topli, od sonca razvajeni popoldnevi.
- Čas okrog martinovega je povezan tudi z vremenom. Martin prinese včasih še nekaj lepih in toplih dni. Te dneve imenujemo »*babje leto*«.

hudič/vrag babji
hudič babji

slabšalno vrag babji

slabšalno zlobna, hudobna, nemoralna ženska

- Naj čim prej gre, saj je že tako *hudič babji* naredil preveč škode.
- Zakaj tega *hudiča babjega* ne zaprete?
- Coprnica je spremljala moj boleči pogled, in glej čudo, *vrag babji* me je v trenutku spustil in planil naravnost k steklenici.

IZVOR
↑baba

babúra babúre samostalnik ženskega spola

[babúra]

POMEN

1. slabšalno ženska, zlasti starejša

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

stara babura

- Šofer je poklical policiste na pomoč, češ da neka *babura* z marelo pretepa otroke.
- Zgodbe so si pripovedovale vaške *babure* kar ob vodnjaku, dedci pa v gostilni ali pod lipo.

...

▪ Očeta sta *baburi* pripeljali v bolezen in smrt.

2. paprika s krajšimi in širšimi mesnatimi plodovi

▪ Poleg paradižnika nam bodo v posodah lepo uspevale tudi paprike, od majhnih pekočih do velikih *babur*.

2.1. plod te paprike kot hrana, jed

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

paprika babura

- Paprike *babure* so primerne za nadevanje, poleg tega pa jih uporabljamo tudi za prikuhe.
- Povišala se je cena domače rumene paprike sorte *babura*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[babúra]

IPA: [ba'bu:ra]

ednina

IMENOVALNIK: babúra

RODILNIK: babúre

DAJALNIK: babúri

TOŽILNIK: babúro

MESTNIK: pri babúri

ORODNIK: z babúro

dvojina

IMENOVALNIK: babúri

RODILNIK: babúr

DAJALNIK: babúrama

TOŽILNIK: babúri

MESTNIK: pri babúrah

ORODNIK: z babúrama

množina

IMENOVALNIK: babúre

RODILNIK: babúr

DAJALNIK: babúram

TOŽILNIK: babúre

MESTNIK: pri babúrah

ORODNIK: z babúrami

TONEMSKO

[babúra]

IPA: [babú:rà]

ednina

IMENOVALNIK: babúra

RODILNIK: babúre

DAJALNIK: babúri

TOŽILNIK: babúro

MESTNIK: pri babúri

ORODNIK: z babúro

dvojina

IMENOVALNIK: babúri

RODILNIK: babúr

DAJALNIK: babúrama

TOŽILNIK: babúri

MESTNIK: pri babúrah

ORODNIK: z babúrama

množina

IMENOVALNIK: babúre

RODILNIK: babúr

DAJALNIK: babúram

TOŽILNIK: babúre

MESTNIK: pri babúrah

ORODNIK: z babúrami

IZVOR

↑baba

bádelj bádlja samostalnik moškega spola

[bádɛl]

POMEN

1. trnata zdravilna rastlina z vijoličastimi cvetovi v koških, zelenimi nazobčanimi listi z belimi listnimi žilami in črno rjavimi semeni ali del te rastline; primerjaj lat. *Silybum marianum*; SIN.: pegasti badelj

▪ Seme *badlja* lahko stolčemo, zmeljemo, ga žvečimo ali pa jemljemo kot prah s tekočino.

▪ Dandanes iz *badlja* izdelujejo tablete, kapsule, dražeje in prah, ki ga primešamo v jogurt, sadni sok ali čaj.

▪ *Badlju* moramo na vrtu zagotoviti veliko prostora, saj njegova listna rozeta zraste od 40 do 50 cm široko.

1.1. zdravilni pripravek iz semen te rastline;

SIN.: pegasti badelj

▪ Za želodec vsebuje *badelj* zlasti grenčine, ki dobro vplivajo na ta organ.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bádəɫ]

IPA: [ˈbaːdəɫ]

ednina

IMENOVALNIK: bádelj

RODILNIK: bádlja

DAJALNIK: bádľju

TOŽILNIK: bádelj

MESTNIK: pri bádľju

ORODNIK: z bádľjem

dvojina

IMENOVALNIK: bádľja

RODILNIK: bádľjev

DAJALNIK: bádľjema

TOŽILNIK: bádľja

MESTNIK: pri bádľjih

ORODNIK: z bádľjema

množina

IMENOVALNIK: bádľji

RODILNIK: bádľjev

DAJALNIK: bádľjem

TOŽILNIK: bádľje

MESTNIK: pri bádľjih

ORODNIK: z bádľji

TONEMSKO

[bádəɫ]

IPA: [bà:dál]

ednina

IMENOVALNIK: bádelj

RODILNIK: bádľja

DAJALNIK: bádľju

TOŽILNIK: bádelj

MESTNIK: pri bádľju

ORODNIK: z bádľjem

dvojina

IMENOVALNIK: bádľja

RODILNIK: bádľjev tudi bádľjev

DAJALNIK: bádľjema

TOŽILNIK: bádľja

MESTNIK: pri bádľjih tudi pri bádľjih

ORODNIK: z bádľjema

množina

IMENOVALNIK: bádľji

RODILNIK: bádľjev tudi bádľjev

DAJALNIK: bádľjem

TOŽILNIK: bádľje

MESTNIK: pri bádľjih tudi pri bádľjih

ORODNIK: z bádľji tudi z bádľji

STALNE ZVEZE

pegasti badelj

1. trnata zdravilna rastlina z vijoličastimi cvetovi v koških, zelenimi nazobčanimi listi z belimi listnimi žilami in črno rjavimi semeni ali del te rastline; primerjaj lat. *Silybum marianum*; SIN.: badelj

▪ *Pegasti badelj* je sredozemska rastlina, ki pa zelo dobro uspeva tudi v notranjosti.

▪ Že majhni odmerki semen *pegastega badlja* ali izvlečkov iz semen te rastline lahko vplivajo na delovanje nekaterih encimov v jetrih.

▪ Čaj iz *pegastega badlja* lahko pomaga pri prebavnih motnjah, saj je blago odvajalo.

1.1. zdravilni pripravek iz semen te rastline;

SIN.: badelj

▪ *Pegasti badelj* je odličen za obnavljanje in krepitev jeter, prav tako pa ga je priporočljivo uživati za razstrupljanje jeter in organizma.

▪ *Pegasti badelj* je koristen tudi za tiste, ki imajo zdrava jetra, saj izboljša njihovo učinkovanje.

IZVOR

prevzeto iz hrv. *bàdelj*, iz *bádati* ‘bosti’, glej ↑bosti

bagéta bagéte samostalnik ženskega spola

[bagéta]

POMEN

dolga ozka štruca navadno belega kruha

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ *Bageto* narežemo na kocke in hrustljivo opravimo na vročem zeliščnem maslu.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Vsebinsko ponve razdelimo na krožnike, potresemo z oplaknjenim in seseklanim zelenjem ter ponudimo s česnovno *bageto*.

...

▪ Rezine *bagete* popecite na eni strani, nato jih obrnite in nanje položite sir.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bagéta]

IPA: [ba'ge:ta]

ednina

IMENOVALNIK: bagéta

RODILNIK: bagéte

DAJALNIK: bagéti

TOŽILNIK: bagéto

MESTNIK: pri bagéti

ORODNIK: z bagéto

dvojina

IMENOVALNIK: bagéti

RODILNIK: bagét

DAJALNIK: bagétama

TOŽILNIK: bagéti

MESTNIK: pri bagétah

ORODNIK: z bagétama

množina

IMENOVALNIK: bagéte

RODILNIK: bagét

DAJALNIK: bagétam

TOŽILNIK: bagéte

MESTNIK: pri bagétah

ORODNIK: z bagétami

TONEMSKO

[bagêta]

IPA: [bagé:tà]

ednina

IMENOVALNIK: bagêta

RODILNIK: bagête

DAJALNIK: bagêti

TOŽILNIK: bagêto

MESTNIK: pri bagêti

ORODNIK: z bagêto

dvojina

IMENOVALNIK: bagêti

RODILNIK: bagêt

DAJALNIK: bagêtama

TOŽILNIK: bagêti

MESTNIK: pri bagêtah

ORODNIK: z bagêtama

množina

IMENOVALNIK: bagête

RODILNIK: bagêt

DAJALNIK: bagêtam

TOŽILNIK: bagête

MESTNIK: pri bagêtah

ORODNIK: z bagêtami

IZVOR

prevzeto prek frc. *baguette*, prvotneje 'tanka palica, šiba', iz it. *bacchetta*, iz *bacchio* 'palica'

bákšiš bákšiša samostalnik moškega spola

[bákšiš]

POMEN

1. zlasti v nekaterih državah Bližnjega vzhoda in severne Afrike pričakovana napitnina ali manjša podkupnina za izvedbo storitve, usluge

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Fant je stekel, da bi kar se da hitro izpolnil naročilo, kajti le tako si je lahko obetal dober *bakšiš*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Pot nas je peljala mimo znamenitih Mojzesovih vrelcev. Za manjši *bakšiš* smo voznika pregovorili, da se je ustavil pri njih.
- Premajhen *bakšiš* pomeni žalitev.

...

▪ Za nekaj *bakšiša* pokaže svoje spretnosti na drvečem konju.

▪ Egipt z vsemi svojimi posebnostmi, kaotičnim prometom, ustaljeno normo *bakšiša* in bogatim izročilom je vredno spoznati.

1.1. ekspresivno manjše plačilo, nagrada, podkupnina sploh

- Čez dan sem zdolgočaseno vpisoval goste in jim prenašal kovčke, ponoči pa sem za dodaten *bakšiš* vozil dvigalo do nočnega lokala na vrhu hotela.
- A sem zato tovoril pettonski hladilnik v peto nadstropje? Hočem *bakšiš*!
- »Ste dobili dovoljenje za prestavitev?« Vsi molčijo in se muzajo, ker vedo, da je bilo treba dati le *bakšiš* odgovornemu uradniku.

2. zlasti v nekaterih državah severne Afrike in Bližnjega vzhoda manjša vsota denarja, ki se da komu kot miloščina

▪ Prebijal se je mimo beračev, ki so zahtevali *bakšiš*, in mimo trgovcev, ki so ponujali piščance.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bákšiš]

IPA: ['ba:kʃiʃ]

ednina

IMENOVALNIK: bákšiš

RODILNIK: bákšiša

DAJALNIK: bákšišu

TOŽILNIK: bákšiš

MESTNIK: pri bákšišu

ORODNIK: z bákšišem

dvojina

IMENOVALNIK: bákšiša

RODILNIK: bákšišev

DAJALNIK: bákšišema

TOŽILNIK: bákšiša

MESTNIK: pri bákšiših

ORODNIK: z bákšišema

množina

IMENOVALNIK: bákšiši

RODILNIK: bákšišev

DAJALNIK: bákšišem

TOŽILNIK: bákšiše

MESTNIK: pri bákšiših

ORODNIK: z bákšiši

TONEMSKO

[bákšiš]

IPA: [bá:kʃiʃ]

ednina

IMENOVALNIK: bākšiš
RODILNIK: bākšiša
DAJALNIK: bākšišu
TOŽILNIK: bākšiš
MESTNIK: pri bākšišu
ORODNIK: z bākšišem

dvojina

IMENOVALNIK: bākšiša
RODILNIK: bākšišev
DAJALNIK: bākšišema
TOŽILNIK: bākšiša
MESTNIK: pri bākšiših
ORODNIK: z bākšišema

množina

IMENOVALNIK: bākšiši
RODILNIK: bākšišev
DAJALNIK: bākšišem
TOŽILNIK: bākšiše
MESTNIK: pri bākšiših
ORODNIK: z bākšiši

IZVOR

prevzeto prek nem. *Bakschisch*, angl. *bakshish*, frc. *bakchich* iz perz. *baḡšīš* 'darilo' iz *baḡšīdan* 'dati'

balónar balónarja samostalnik moškega spola

[balónar]

POMEN

1. kdor se ukvarja z balonarstvom

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

srečanje balonarjev

▪ Tekmovanje *balonarjev* je kljub slabi vremenski napovedi dobro uspelo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

izkušen balonar

▪ Prepričan je, da pilot ni zakrivil nesreče, ker je bil zelo izkušen *balonar*, temveč je po njegovem mnenju povzročila nesrečo tehnična okvara.

▪ Zatrjuje, da je na trgu dovolj prostora za nove poklicne *balonarje*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Balonarji* se morajo pred poletom posvetovati z meteorologom glede vremenskih pogojev in polete prijaviti kontroli letenja.

...

▪ Pospravljanje balona, ki čaka vsakega *balonarja* po pristanku, je zelo zamudno opravilo.

▪ V letalski šoli se mladi jadralni in motorni piloti, padalci in *balonarji* učijo vsega potrebnega za letenje.

2. lažji prehodni plašč s pasom, ovratnikom, gumbi za zapenjanje, navadno iz vodoodpornega blaga; sin.: balonski plašč, trenč, trenčkot

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ V levi roki je držal kovček, čez desno pa si je obesil svetel *balonar*.

...

▪ Kratki plaščki, *balonarji* in jakne so zelo hvaležni za vse vremenske neprilike.

▪ V kolekciji so navdušili prilagodljivi plašči *balonarji* – s snemljivo podlogo in odpornostjo proti vsem vremenskim ujmam.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[balónar]

IPA: [ba'lo:nar]

ednina

IMENOVALNIK: balónar

RODILNIK: balónarja

DAJALNIK: balónarju

TOŽILNIK: živo balónarja

neživo balónar

MESTNIK: pri balónarju

ORODNIK: z balónarjem

dvojina

IMENOVALNIK: balónarja

RODILNIK: balónarjev

DAJALNIK: balónarjema

TOŽILNIK: balónarja

MESTNIK: pri balónarjih

ORODNIK: z balónarjema

množina

IMENOVALNIK: balónarji

RODILNIK: balónarjev

DAJALNIK: balónarjem

TOŽILNIK: balónarje

MESTNIK: pri balónarjih

ORODNIK: z balónarji

TONEMSKO

[balònar]

IPA: [baló:nàr]

ednina

IMENOVALNIK: balònar

RODILNIK: balònarja

DAJALNIK: balònarju

TOŽILNIK: živo balònarja

neživo balònar

MESTNIK: pri balònarju

ORODNIK: z balònarjem

dvojina

IMENOVALNIK: balònarja

RODILNIK: balònarjev

DAJALNIK: balònarjema

TOŽILNIK: balònarja

MESTNIK: pri balònarjih

ORODNIK: z balònarjema

množina

IMENOVALNIK: balònarji

RODILNIK: balònarjev

DAJALNIK: balònarjem

TOŽILNIK: balonarje
MESTNIK: pri balonarjih
ORODNIK: z balonarji

BESEDOTVORJE

ženski spol: balonarka

IZVOR

↑balon

balónarski balónarska balónarsko pridevnik

[balónarski]

POMEN

1. ki je v zvezi z balonarji 1. ali balonarstvom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

balonarski festival, praznik | balonarski krst |
balonarski pilot | balonarski pokal | balonarski polet |
balonarsko tekmovanje

- Konec tedna znova organizirajo tradicionalni mednarodni *balonarski* festival, na katerem si bo mogoče поблиže ogledati, kako se upravlja balon.
- Poletu z balonom je sledil še *balonarski* krst s podelitvijo diplom.
- Že tretjič so pripravili *balonarsko* tekmovanje, na katerem je sodelovalo šest ekip.

1.1. ki je namenjen balonarjem 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

balonarski center, klub | balonarska sekcija |
balonarsko društvo

- Pričakujejo številne udeležence slovenskih *balonarskih* klubov, prav tako pa so svoj prihod najavila nekatera *balonarska* društva.

1.2. ki ga sestavljajo, tvorijo balonarji 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

balonarska četa, ekipa | balonarska posadka

- V sončnem sobotnem jutru je osemnajst *balonarskih* ekip poletelo z letališča.
- Več kot trideset balonov in *balonarskih* posadk iz Slovenije in tujine se je zbralo na balonarskem festivalu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[balónarski]

IPA: [ba'lo:narski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: balónarski

RODILNIK: balónarskega

DAJALNIK: balónarskemu

TOŽILNIK: balónarski

živo balónarskega

MESTNIK: pri balónarskem

ORODNIK: z balónarskim

dvojina

IMENOVANIK: balónarska

RODILNIK: balónarskih

DAJALNIK: balónarskima

TOŽILNIK: balónarska

MESTNIK: pri balónarskih

ORODNIK: z balónarskima

množina

IMENOVANIK: balónarski

RODILNIK: balónarskih

DAJALNIK: balónarskim

TOŽILNIK: balónarske

MESTNIK: pri balónarskih

ORODNIK: z balónarskimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: balónarska

RODILNIK: balónarske

DAJALNIK: balónarski

TOŽILNIK: balónarsko

MESTNIK: pri balónarski

ORODNIK: z balónarsko

dvojina

IMENOVANIK: balónarski

RODILNIK: balónarskih

DAJALNIK: balónarskima

TOŽILNIK: balónarski

MESTNIK: pri balónarskih

ORODNIK: z balónarskima

množina

IMENOVANIK: balónarske

RODILNIK: balónarskih

DAJALNIK: balónarskim

TOŽILNIK: balónarske

MESTNIK: pri balónarskih

ORODNIK: z balónarskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: balónarsko

RODILNIK: balónarskega

DAJALNIK: balónarskemu

TOŽILNIK: balónarsko

MESTNIK: pri balónarskem

ORODNIK: z balónarskim

dvojina

IMENOVANIK: balónarski

RODILNIK: balónarskih

DAJALNIK: balónarskima

TOŽILNIK: balónarski

MESTNIK: pri balónarskih

ORODNIK: z balónarskima

množina

IMENOVANIK: balónarska

RODILNIK: balónarskih

DAJALNIK: balónarskim

TOŽILNIK: balónarska

MESTNIK: pri balónarskih

ORODNIK: z balónarsk**imi**

TONEMSKO

[balónarski]

IPA: [baló:nàrski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: balónarski

RODILNIK: balónarske**ga**

DAJALNIK: balónarske**mu**

TOŽILNIK: balónarski

živo balónarske**ga**

MESTNIK: pri balónarske**m**

ORODNIK: z balónarsk**im**

dvojina

IMENOVANIK: balónarska

RODILNIK: balónarsk**ih**

DAJALNIK: balónarsk**ima**

TOŽILNIK: balónarska

MESTNIK: pri balónarsk**ih**

ORODNIK: z balónarsk**ima**

množina

IMENOVANIK: balónarski

RODILNIK: balónarsk**ih**

DAJALNIK: balónarsk**im**

TOŽILNIK: balónarske

MESTNIK: pri balónarsk**ih**

ORODNIK: z balónarsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: balónarska

RODILNIK: balónarske

DAJALNIK: balónarski

TOŽILNIK: balónarsko

MESTNIK: pri balónarski

ORODNIK: z balónarsko

dvojina

IMENOVANIK: balónarski

RODILNIK: balónarsk**ih**

DAJALNIK: balónarsk**ima**

TOŽILNIK: balónarski

MESTNIK: pri balónarsk**ih**

ORODNIK: z balónarsk**ima**

množina

IMENOVANIK: balónarske

RODILNIK: balónarsk**ih**

DAJALNIK: balónarsk**im**

TOŽILNIK: balónarske

MESTNIK: pri balónarsk**ih**

ORODNIK: z balónarsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: balónarsko

RODILNIK: balónarske**ga**

DAJALNIK: balónarske**mu**

TOŽILNIK: balónarsko

MESTNIK: pri balónarske**m**

ORODNIK: z balónarsk**im**

dvojina

IMENOVANIK: balónarski

RODILNIK: balónarsk**ih**

DAJALNIK: balónarsk**ima**

TOŽILNIK: balónarski

MESTNIK: pri balónarsk**ih**

ORODNIK: z balónarsk**ima**

množina

IMENOVANIK: balónarska

RODILNIK: balónarsk**ih**

DAJALNIK: balónarsk**im**

TOŽILNIK: balónarska

MESTNIK: pri balónarsk**ih**

ORODNIK: z balónarsk**imi**

IZVOR

↑balonar

balónarstvo balónarstva samostalnik srednjega spola

[balónarstvo]

POMEN

dejavnost, ki se ukvarja z letenjem z balonom

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

pionir, začetnik balonarstva

▪ Skupina začetnikov *balonarstva* je zaradi

pomanjkanja stikov z balonarji po svetu sama

preizkušala različne modifikacije opreme.

▪ Za ljubitelje *balonarstva* so pripravili polet nad

Vipavsko dolino.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

slovensko balonarstvo

▪ Zgodovina slovenskega *balonarstva* omenja daljši

polet iz leta 1919, pravo gibanje pa se začel v

osemdesetih letih 20. stoletja.

▪ S stalnim tekmovalnim *balonarstvom* se v klubu ne

ukvarjajo, ker je to drag šport.

...

▪ *Balonarstvo* se je kot šport razvilo po drugi svetovni

vojni, način letenja pa se ni bistveno spremenil.

▪ Poklicno se je ukvarjal z *balonarstvom* in je bil prvi

slovenski balonar, ki ni letal predvsem iz športnih

nagibov, ampak zaradi znanstvenih raziskav.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[balónarstvo]

IPA: [ba'lo:narstvo]

ednina

IMENOVANIK: balónarstvo

RODILNIK: balónarstv**a**

DAJALNIK: balónarstv**u**

TOŽILNIK: balónarstvo

MESTNIK: pri balónarstv**u**

ORODNIK: z balónarstv**om**
dvojina

IMENOVALNIK: balónarstvi
RODILNIK: balónarstev
DAJALNIK: balónarstv**oma**
TOŽILNIK: balónarstvi
MESTNIK: pri balónarstv**ih**
ORODNIK: z balónarstv**oma**

množina

IMENOVALNIK: balónarst**va**
RODILNIK: balónarstev
DAJALNIK: balónarstv**om**
TOŽILNIK: balónarst**va**
MESTNIK: pri balónarstv**ih**
ORODNIK: z balónarstvi

TONEMSKO

[balónarstvo]

IPA: [baló:nàrstvɔ]

ednina

IMENOVALNIK: balónarst**vo**
RODILNIK: balónarst**va**
DAJALNIK: balónarstv**u**
TOŽILNIK: balónarst**vo**
MESTNIK: pri balónarstv**u**
ORODNIK: z balónarstv**om**

dvojina

IMENOVALNIK: balónarstvi
RODILNIK: balónarstev
DAJALNIK: balónarstv**oma**
TOŽILNIK: balónarstvi
MESTNIK: pri balónarstv**ih**
ORODNIK: z balónarstv**oma**

množina

IMENOVALNIK: balónarst**va**
RODILNIK: balónarstev
DAJALNIK: balónarstv**om**
TOŽILNIK: balónarst**va**
MESTNIK: pri balónarstv**ih**
ORODNIK: z balónarstvi

IZVOR

↑balonar

balónast balónasta balónasto pridevnik

[balónast]

POMEN

ki spominja na balon 1. ali je tak kot pri balonu 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

balonasti rokavi | balonasta oblika | balonaste hlače | balonasto krilo

- *Balonasti* rokavi in zvončasta oblika bodo dodali volumen zgornjemu delu vaše silhuete.
- Rdeča vina postrežemo v pecljatih kozarcih, čašice so širše, *balonaste* oblike.

- Srednje visoki škornji ob *balonastih* hlačah močno skrajšajo spodnji del noge.

...

- Obleke so bile v životcu zapleteno nabrane in krila rahlo *balonaste* oblike.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[balónast]

IPA: [ba'lo:nast]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: balónast
določno balónasti
RODILNIK: balónast**ega**
DAJALNIK: balónast**emu**
TOŽILNIK: balónast
določno balónasti
živo balónast**ega**
MESTNIK: pri balónast**em**
ORODNIK: z balónast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: balónasta
RODILNIK: balónast**ih**
DAJALNIK: balónast**ima**
TOŽILNIK: balónasta
MESTNIK: pri balónast**ih**
ORODNIK: z balónast**ima**

množina

IMENOVALNIK: balónasti
RODILNIK: balónast**ih**
DAJALNIK: balónast**im**
TOŽILNIK: balónaste
MESTNIK: pri balónast**ih**
ORODNIK: z balónast**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: balónasta
RODILNIK: balónaste
DAJALNIK: balónasti
TOŽILNIK: balónasto
MESTNIK: pri balónasti
ORODNIK: z balónasto

dvojina

IMENOVALNIK: balónasti
RODILNIK: balónast**ih**
DAJALNIK: balónast**ima**
TOŽILNIK: balónasti
MESTNIK: pri balónast**ih**
ORODNIK: z balónast**ima**

množina

IMENOVALNIK: balónaste
RODILNIK: balónast**ih**
DAJALNIK: balónast**im**
TOŽILNIK: balónaste

MESTNIK: pri balónastih
ORODNIK: z balónastimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: balónasto
RODILNIK: balónastega
DAJALNIK: balónastemu
TOŽILNIK: balónasto
MESTNIK: pri balónastem
ORODNIK: z balónastim

dvojina

IMENOVANIK: balónasti
RODILNIK: balónastih
DAJALNIK: balónastima
TOŽILNIK: balónasti
MESTNIK: pri balónastih
ORODNIK: z balónastima

množina

IMENOVANIK: balónasta
RODILNIK: balónastih
DAJALNIK: balónastim
TOŽILNIK: balónasta
MESTNIK: pri balónastih
ORODNIK: z balónastimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj balónast

ženski spol

EDNINA: bòlj balónasta

srednji spol

EDNINA: bòlj balónasto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj balónast

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj balónasta

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj balónasto

TONEMSKO

[balónast]

IPA: [baló:nàst]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: balónast
določno balónasti
RODILNIK: balónastega
DAJALNIK: balónastemu
TOŽILNIK: balónast
določno balónasti
živo balónastega
MESTNIK: pri balónastem
ORODNIK: z balónastim

dvojina

IMENOVANIK: balónasta

RODILNIK: balónastih
DAJALNIK: balónastima
TOŽILNIK: balónasta
MESTNIK: pri balónastih
ORODNIK: z balónastima

množina

IMENOVANIK: balónasti
RODILNIK: balónastih
DAJALNIK: balónastim
TOŽILNIK: balónaste
MESTNIK: pri balónastih
ORODNIK: z balónastimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: balónasta
RODILNIK: balónaste
DAJALNIK: balónasti
TOŽILNIK: balónasto
MESTNIK: pri balónasti
ORODNIK: z balónasto

dvojina

IMENOVANIK: balónasti
RODILNIK: balónastih
DAJALNIK: balónastima
TOŽILNIK: balónasti
MESTNIK: pri balónastih
ORODNIK: z balónastima

množina

IMENOVANIK: balónaste
RODILNIK: balónastih
DAJALNIK: balónastim
TOŽILNIK: balónaste
MESTNIK: pri balónastih
ORODNIK: z balónastimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: balónasto
RODILNIK: balónastega
DAJALNIK: balónastemu
TOŽILNIK: balónasto
MESTNIK: pri balónastem
ORODNIK: z balónastim

dvojina

IMENOVANIK: balónasti
RODILNIK: balónastih
DAJALNIK: balónastima
TOŽILNIK: balónasti
MESTNIK: pri balónastih
ORODNIK: z balónastima

množina

IMENOVANIK: balónasta
RODILNIK: balónastih
DAJALNIK: balónastim
TOŽILNIK: balónasta
MESTNIK: pri balónastih
ORODNIK: z balónastimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj balõnast

ženski spol

EDNINA: bõlj balõnasta

srednji spol

EDNINA: bõlj balõnasto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj balõnast

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj balõnasta

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj balõnasto

IZVOR

↑balon

balónski balónska balónsko pridevnik

[balónski]

POMEN

1. ki je iz balonov 1. ali vsebuje balone 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

balonska dekoracija

▪ Mladi, ki se pripravljajo na poročno slavje, so si v velikem številu ogledali vabila, zahvale, cvetlične in *balonske* dekoracije.

▪ Letos je bil poseben gost na odprtju nove galerije v Hamburgu, kjer je ustvaril *balonsko* skulpturo.

2. ki je v zvezi z balonom 1.1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

balonski poleti

▪ Sporočili so, da bodo varnosti *balonskih* poletov posvetili še več pozornosti.

3. ki je v zvezi z balonom 1.2.

▪ V zadnjem času precej bazenov na prostem prekrijejo z *balonsko* streho.

4. iz medicine pri katerem se kot pripomoček, zlasti za širjenje zoženega dela žile, uporablja priprava z manjšim balonom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

balonska angioplastika | balonska dilatacija | balonsko širjenje

▪ Ponovna zožitev po *balonski* angioplastiki se pojavlja v 30 do 50 odstotkih, po vstavitvi arterijske opornice pa le v 20 do 30 odstotkih.

▪ Pri *balonski* dilataciji zoženi del žile razširijo s pomočjo balončka, ki je nameščen na katetra.

▪ Njeno preživetje je odvisno od tega, kako bo *balonsko* širjenje venčne arterije, ki oskrbuje srčno mišico s kisikom in hrano, uspelo.

4.1. iz medicine ki ga sestavlja manjši balon, namenjen zlasti širjenju zoženega dela žile

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

balonski kateter

▪ Sprva so mislili, da bi se dalo mesto razširiti z napihovanjem s pomočjo *balonskega* katetra, a se je kasneje izkazalo, da bo vendarle potreben kirurški poseg.

5. ekspresivno ki ima glede na dejansko stanje, realne zahteve preveliko razsežnost

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Realna cena takega projekta bi bila okoli 150 milijonov evrov, vendar se je razpasla *balonska* korupcijska strategija, kjer država naroča čim dražja naročila, da čim več ljudi na črno profitira.

▪ Prikimavajo tudi svetovni finančniki z mnenji, da kakšnih *balonskih* efektov na teh trgih še ni videti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[balónski]

IPA: [ba'lo:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: balónski

RODILNIK: balónskega

DAJALNIK: balónskemu

TOŽILNIK: balónski

živo balónskega

MESTNIK: pri balónskem

ORODNIK: z balónskim

dvojina

IMENOVALNIK: balónska

RODILNIK: balónskih

DAJALNIK: balónskima

TOŽILNIK: balónska

MESTNIK: pri balónskih

ORODNIK: z balónskima

množina

IMENOVALNIK: balónski

RODILNIK: balónskih

DAJALNIK: balónskim

TOŽILNIK: balónske

MESTNIK: pri balónskih

ORODNIK: z balónskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: balónska

RODILNIK: balónske

DAJALNIK: balónski

TOŽILNIK: balónsko

MESTNIK: pri balónski

ORODNIK: z balónsko

dvojina

IMENOVALNIK: balónski

RODILNIK: balónskih

DAJALNIK: balónskima

TOŽILNIK: balónski

MESTNIK: pri balónskih

ORODNIK: z balónsk**ima**
množina

IMENOVALNIK: balónske
RODILNIK: balónsk**ih**
DAJALNIK: balónsk**im**
TOŽILNIK: balónske
MESTNIK: pri balónsk**ih**
ORODNIK: z balónsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: balónsko
RODILNIK: balónske**ga**
DAJALNIK: balónsk**emu**
TOŽILNIK: balónsko
MESTNIK: pri balónsk**em**
ORODNIK: z balónsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: balónski
RODILNIK: balónsk**ih**
DAJALNIK: balónsk**ima**
TOŽILNIK: balónski
MESTNIK: pri balónsk**ih**
ORODNIK: z balónsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: balónska
RODILNIK: balónsk**ih**
DAJALNIK: balónsk**im**
TOŽILNIK: balónska
MESTNIK: pri balónsk**ih**
ORODNIK: z balónsk**imi**

TONEMSKO

[balònski]

IPA: [baló:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: balònski
RODILNIK: balònske**ga**
DAJALNIK: balònsk**emu**
TOŽILNIK: balònski
živo balònske**ga**
MESTNIK: pri balònsk**em**
ORODNIK: z balònsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: balònska
RODILNIK: balònsk**ih**
DAJALNIK: balònsk**ima**
TOŽILNIK: balònska
MESTNIK: pri balònsk**ih**
ORODNIK: z balònsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: balònski
RODILNIK: balònsk**ih**
DAJALNIK: balònsk**im**
TOŽILNIK: balònske

MESTNIK: pri balònsk**ih**
ORODNIK: z balònsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: balònska
RODILNIK: balònske
DAJALNIK: balònsk**i**
TOŽILNIK: balònsko
MESTNIK: pri balònsk**i**
ORODNIK: z balònsko

dvojina

IMENOVALNIK: balònski
RODILNIK: balònsk**ih**
DAJALNIK: balònsk**ima**
TOŽILNIK: balònsk**i**
MESTNIK: pri balònsk**ih**
ORODNIK: z balònsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: balònske
RODILNIK: balònsk**ih**
DAJALNIK: balònsk**im**
TOŽILNIK: balònske
MESTNIK: pri balònsk**ih**
ORODNIK: z balònsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: balònsko
RODILNIK: balònske**ga**
DAJALNIK: balònsk**emu**
TOŽILNIK: balònsko
MESTNIK: pri balònsk**em**
ORODNIK: z balònsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: balònski
RODILNIK: balònsk**ih**
DAJALNIK: balònsk**ima**
TOŽILNIK: balònsk**i**
MESTNIK: pri balònsk**ih**
ORODNIK: z balònsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: balònska
RODILNIK: balònsk**ih**
DAJALNIK: balònsk**im**
TOŽILNIK: balònska
MESTNIK: pri balònsk**ih**
ORODNIK: z balònsk**imi**

STALNE ZVEZE

balonska črpalka

iz medicine črpalka za podporo cirkulacije krvi ali podkožno dajanje zdravil

- Najsodobnejša intraaortna *balonska črpalka* bo lahko pomembno prispevala k boljšim možnostim za preživetje najhujše bolnih na srcu in ožilju.

balonska svila

impregnirana tkanina z gosto, trdno strukturo

- V paketu je bila *balonska svila* – blago, iz katerega so izdelovali dežne plašče.
- *Balonska svila* je dodatno podložena, da je dovolj topla.

balonski plašč

lažji prehodni plašč s pasom, ovratnikom, gumbi za zapenjanje, navadno iz vodoodpornega blaga;

SIN.: balonar, trenč, trenčkot

- Med značilna spomladanska oblačila nedvomno spadajo anoraki in vetrovke s kapuco ali brez, *balonski plašči* ali športno ukrojene jakne.

IZVOR

↑balon

balván balvána samostalnik moškega spola

[balván]

POMEN

1. večja, od matične kamnine odlomljena skala, navadno osamljena

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ledeniški, skalni balvan | ogromen, velik balvan

- Cesta se vije med lepimi pašniki, posejanimi s skalami in *balvani*.
- Brežino oblikujejo veliki skalni *balvani*, ki ustavljajo hiter vodni tok in ščitijo breg pred erozijo.

...

- Steza se usmeri levo, preči melišče in izgine med *balvani*.

2. iz športa nižja umetna plezalna stena za tehnično zahtevnejše plezanje brez uporabe varoval

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**

- Na tekmi svetovnega pokala v športnem plezanju na *balvanih* so dobro nastopili vsi trije slovenski športni plezalci.

...

- Preplezala je štiri *balvane* in zaslužno zmagala.

2.1. knjižno pogovorno disciplina športnega plezanja, pri kateri se pleza po takih nižjih umetnih plezalnih stenah; SIN.: iz športa balvansko plezanje

- Pred dvema letoma je osvojila zlato kolajno v *balvanih* in kombinaciji.
- Potem ko so bile uspešne že v kvalifikacijah v *balvanih*, so se plezalke uspešno uvrstile v polfinale še v težavnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[balván]

IPA: [bal'va:n]

ednina

IMENOVALNIK: balván

RODILNIK: balvána

DAJALNIK: balvánu

TOŽILNIK: balván

MESTNIK: pri balvánu

ORODNIK: z balvánom

dvojina

IMENOVALNIK: balvána

RODILNIK: balvánov

DAJALNIK: balvánoma

TOŽILNIK: balvána

MESTNIK: pri balvánih

ORODNIK: z balvánoma

množina

IMENOVALNIK: balváni

RODILNIK: balvánov

DAJALNIK: balvánom

TOŽILNIK: balváne

MESTNIK: pri balvánih

ORODNIK: z balváni

TONEMSKO

[balvân]

IPA: [balvá:n]

ednina

IMENOVALNIK: balvân

RODILNIK: balvána

DAJALNIK: balvánu

TOŽILNIK: balvân

MESTNIK: pri balvánu

ORODNIK: z balvânom

dvojina

IMENOVALNIK: balvána

RODILNIK: balvânov

DAJALNIK: balvânoma

TOŽILNIK: balvána

MESTNIK: pri balvânih

ORODNIK: z balvânoma

množina

IMENOVALNIK: balváni

RODILNIK: balvânov

DAJALNIK: balvânom

TOŽILNIK: balváne

MESTNIK: pri balvânih

ORODNIK: z balvâni

IZVOR

= hrv., srb. *bálvan* 'štor' in 'neumen človek', rus. *bolván*, polj. *batwan* (tudi 'snežak'), češ. *balvan* 'večja skala' < pslov. **bъlvanъ*, nejasnega izvora

balvánski balvánska balvánsko pridevnik

[balvánski]

POMEN

1. ki je v zvezi z balvanom 1.

- Je razlika med plezanjem v umetni steni in po *balvanskih* gmotah?

▪ Zadnji klin je zabil, da bi se varoval. Ko se je v prostem spustu znašel ob *balvanskem* vznožju, je obvisel v zraku.

2. ki je v zvezi z balvanskim plezanjem

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

balvanski plezalec | balvanski pokal | balvanska stena | balvanska tekma

- Najboljše *balvanske* plezalce sveta čaka še zaključna tekma svetovnega pokala.
- Športni plezalci so se preizkusili na umetno postavljene *balvanske* steni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[balvánski]

IPA: [bal'va:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: balvánski

RODILNIK: balvánskega

DAJALNIK: balvánskemu

TOŽILNIK: balvánski

živo balvánskega

MESTNIK: pri balvánskem

ORODNIK: z balvánskimi

dvojina

IMENOVALNIK: balvánska

RODILNIK: balvánskih

DAJALNIK: balvánskima

TOŽILNIK: balvánska

MESTNIK: pri balvánskih

ORODNIK: z balvánskima

množina

IMENOVALNIK: balvánski

RODILNIK: balvánskih

DAJALNIK: balvánskimi

TOŽILNIK: balvánske

MESTNIK: pri balvánskih

ORODNIK: z balvánskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: balvánska

RODILNIK: balvánske

DAJALNIK: balvánski

TOŽILNIK: balvánsko

MESTNIK: pri balvánski

ORODNIK: z balvánsko

dvojina

IMENOVALNIK: balvánski

RODILNIK: balvánskih

DAJALNIK: balvánskima

TOŽILNIK: balvánski

MESTNIK: pri balvánskih

ORODNIK: z balvánskima

množina

IMENOVALNIK: balvánske

RODILNIK: balvánskih

DAJALNIK: balvánskimi

TOŽILNIK: balvánske

MESTNIK: pri balvánskih

ORODNIK: z balvánskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: balvánsko

RODILNIK: balvánskega

DAJALNIK: balvánskemu

TOŽILNIK: balvánsko

MESTNIK: pri balvánskem

ORODNIK: z balvánskimi

dvojina

IMENOVALNIK: balvánski

RODILNIK: balvánskih

DAJALNIK: balvánskima

TOŽILNIK: balvánski

MESTNIK: pri balvánskih

ORODNIK: z balvánskima

množina

IMENOVALNIK: balvánska

RODILNIK: balvánskih

DAJALNIK: balvánskimi

TOŽILNIK: balvánska

MESTNIK: pri balvánskih

ORODNIK: z balvánskimi

TONEMSKO

[balvânski]

IPA: [balvâ:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: balvânski

RODILNIK: balvânskega

DAJALNIK: balvânskemu

TOŽILNIK: balvânski

živo balvânskega

MESTNIK: pri balvânskem

ORODNIK: z balvânskimi

dvojina

IMENOVALNIK: balvânska

RODILNIK: balvânskih

DAJALNIK: balvânskima

TOŽILNIK: balvânska

MESTNIK: pri balvânskih

ORODNIK: z balvânskima

množina

IMENOVALNIK: balvânski

RODILNIK: balvânskih

DAJALNIK: balvânskimi

TOŽILNIK: balvânske

MESTNIK: pri balvânskih

ORODNIK: z balvânskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: balvânska
RODILNIK: balvânske
DAJALNIK: balvânski
TOŽILNIK: balvânsko
MESTNIK: pri balvânski
ORODNIK: z balvânsko

dvojina

IMENOVALNIK: balvânski
RODILNIK: balvânskih
DAJALNIK: balvânskima
TOŽILNIK: balvânski
MESTNIK: pri balvânskih
ORODNIK: z balvânskima

množina

IMENOVALNIK: balvânske
RODILNIK: balvânskih
DAJALNIK: balvânskimi
TOŽILNIK: balvânske
MESTNIK: pri balvânskih
ORODNIK: z balvânskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: balvânsko
RODILNIK: balvânskega
DAJALNIK: balvânskemu
TOŽILNIK: balvânsko
MESTNIK: pri balvânskem
ORODNIK: z balvânskimi

dvojina

IMENOVALNIK: balvânski
RODILNIK: balvânskih
DAJALNIK: balvânskima
TOŽILNIK: balvânski
MESTNIK: pri balvânskih
ORODNIK: z balvânskima

množina

IMENOVALNIK: balvânska
RODILNIK: balvânskih
DAJALNIK: balvânskimi
TOŽILNIK: balvânska
MESTNIK: pri balvânskih
ORODNIK: z balvânskimi

STALNE ZVEZE

balvanski problem

iz športa smer v steni pri balvanskem plezanju, navadno označena z oprimki enake barve

- Vsak tekmovalni krog je sestavljen iz več *balvanskih problemov*, ki jih mora tekmovalec preplezati v čim manj poskusih.
- Zame je najboljši trening za tekme plezanje na pogled v naravni skali, to pa dopolnjujem z vajami za

moč in s plezanjem *balvanskih problemov* na umetnih stenah.

balvansko plezanje

iz športa disciplina športnega plezanja, pri kateri se pleza po nižjih umetnih plezalnih stenah za tehnično zahtevnejše plezanje brez uporabe

varoval; SIN.: knjižno pogovorno balvan

► sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku** evropsko, državno prvenstvo v balvanskem plezanju | svetovni pokal v balvanskem plezanju | tekma, tekmovanje v balvanskem plezanju

- Trije slovenski tekmovalci so se na uvodni tekmi sezone svetovnega pokala v *balvanskem plezanju* prebili v polfinalne boje.
- Tekma v *balvanskem plezanju* na prostem vsako leto privabi številne gledalce.

...

- *Balvansko plezanje* ima kljub sorazmerno kratki tekmovalni zgodovini zelo dolgo tradicijo v svetu.
- Pri *balvanskem plezanju* za varovanje ne uporabljamo vrvi, saj balvani navadno ne presegajo doskočne višine.

IZVOR

↑balvan

balzamíranje balzamíranja samostalnik srednjega spola

[balzamíranje]

POMEN

prepajanje trupla z balzomom ali podobnimi snovmi, da postane odporno na zunanje vplive, razpadanje

- sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku** strokovnjak za balzamiranje
- V antičnih civilizacijah so eterična olja uporabljali kot sredstva za *balzamiranje*.
 - Po besedah strokovnjaka za *balzamiranje* je truplo v izvrstnem stanju.

...

- V postopku *balzamiranja* so Egipčani olje skupaj z drugimi sestavinami vtirali v truplo, zaradi česar je to postalo bolj elastično.
- Naši predniki so med uporabljali za *balzamiranje* trupel.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[balzamíranje]

IPA: [balza'mi:ranje]

ednina

IMENOVALNIK: balzamíranje

RODILNIK: balzamíranja

DAJALNIK: balzamíranju

TOŽILNIK: balzamíranje

MESTNIK: pri balzamíranju

ORODNIK: z balzamíranjem
dvojina

IMENOVALNIK: balzamíranji
RODILNIK: balzamíranj
DAJALNIK: balzamíranj**ema**
TOŽILNIK: balzamíranji
MESTNIK: pri balzamíranj**ih**
ORODNIK: z balzamíranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: balzamíranja
RODILNIK: balzamíranj
DAJALNIK: balzamíranj**em**
TOŽILNIK: balzamíranja
MESTNIK: pri balzamíranj**ih**
ORODNIK: z balzamíranj**i**

TONEMSKO

[balzamîranje]

IPA: [balzamí:rànje]

ednina

IMENOVALNIK: balzamîranje
RODILNIK: balzamîranja
DAJALNIK: balzamîranj**u**
TOŽILNIK: balzamîranje
MESTNIK: pri balzamîranj**u**
ORODNIK: z balzamîranj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: balzamîranji
RODILNIK: balzamîranj
DAJALNIK: balzamîranj**ema**
TOŽILNIK: balzamîranji
MESTNIK: pri balzamîranj**ih**
ORODNIK: z balzamîranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: balzamîranja
RODILNIK: balzamîranj
DAJALNIK: balzamîranj**em**
TOŽILNIK: balzamîranja
MESTNIK: pri balzamîranj**ih**
ORODNIK: z balzamîranj**i**

IZVOR

↑balzamirati

bárij bárija samostalnik moškega spola

[bári]

POMEN

mehka, na zraku neobstojna kovina, kemijski element [Ba]

- Bednorz-Müllerjev keramični oksid je bil sestavljen iz redkega elementa lantana, *barija*, bakra in kisika.
- S plamensko reakcijo lahko dokažemo ione kalcija, stroncija in *barija*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bári]

IPA: [ˈba:ri]

ednina

IMENOVALNIK: bárij
RODILNIK: bárija
DAJALNIK: bárij**u**
TOŽILNIK: bárij
MESTNIK: pri bárij**u**
ORODNIK: z bárij**em**

dvojina

IMENOVALNIK: bárija
RODILNIK: bárijev
DAJALNIK: bárij**ema**
TOŽILNIK: bárija
MESTNIK: pri bárij**ih**
ORODNIK: z bárij**ema**

množina

IMENOVALNIK: bárij**i**
RODILNIK: bárijev
DAJALNIK: bárij**em**
TOŽILNIK: bárije
MESTNIK: pri bárij**ih**
ORODNIK: z bárij**i**

TONEMSKO

[bári]

IPA: [bà:rí]

ednina

IMENOVALNIK: bárij
RODILNIK: bárija
DAJALNIK: bárij**u**
TOŽILNIK: bárij
MESTNIK: pri bárij**u**
ORODNIK: z bárij**em**

dvojina

IMENOVALNIK: bárija
RODILNIK: bárijev tudi bârijev
DAJALNIK: bárij**ema**
TOŽILNIK: bárija
MESTNIK: pri bárij**ih** tudi pri bârij**ih**
ORODNIK: z bárij**ema**

množina

IMENOVALNIK: bárij**i**
RODILNIK: bárijev tudi bârijev
DAJALNIK: bárij**em**
TOŽILNIK: bárije
MESTNIK: pri bárij**ih** tudi pri bârij**ih**
ORODNIK: z bárij**i** tudi z bârij**i**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Barium*, angl. *barium*, frc. *baryum* iz nlat. *barium*, iz gr. *barýs* 'težek'

Be simbol

POMEN

simbol za kemijski element *berilij*

- Za molekule, ki vsebujejo atome elementov 2. periode (razen Li, *Be*, B in Ne), velja pravilo, da ko atomi tvorijo kovalentne vezi, težijo k temu, da je skupno število elektronov v veznih in neveznih elektronskih pari v zunanji lupini atoma vedno 8.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Be*, simbola za element ↑berilij

becquerel becquerela; in **bekerél** samostalnik moškega

spola

[bekerél]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje aktivnosti radioaktivnega vira, ki ustreza enemu razpadu atomskega jedra na sekundo [Bq]

- Sporočili so, da sevanje iz zabojskih petkrat presega dovoljeno mejo štirih *becquerelov*.
- Vrednosti so po navedbah oblasti presegle mejno vrednost 100 *becquerelov* na kilogram.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bekerél]

IPA: [bɛkɛ're:l]

ednina

IMENOVALNIK: becquerel [bekerél]

RODILNIK: becquerela [bekeréla]

DAJALNIK: becquerelu [bekerélu]

TOŽILNIK: becquerel [bekerél]

MESTNIK: pri becquerelu [pri bekerélu]

ORODNIK: z becquerelom [z bekerélom]

dvojina

IMENOVALNIK: becquerela [bekeréla]

RODILNIK: becquerelov [bekerélou]

DAJALNIK: becquereloma [bekeréloma]

TOŽILNIK: becquerela [bekeréla]

MESTNIK: pri becquerelih [pri bekerélih]

ORODNIK: z becquereloma [z bekeréloma]

množina

IMENOVALNIK: becquereli [bekeréli]

RODILNIK: becquerelov [bekerélou]

DAJALNIK: becquerelom [bekerélom]

TOŽILNIK: becquerela [bekeréla]

MESTNIK: pri becquerelih [pri bekerélih]

ORODNIK: z becquereli [z bekeréli]

TONEMSKO

[bekerél]

IPA: [bɛkɛ're:l]

ednina

IMENOVALNIK: becquerel [bekerél]

RODILNIK: becquerela [bekeréla]

DAJALNIK: becquerelu [bekerélu]

TOŽILNIK: becquerel [bekerél]

MESTNIK: pri becquerelu [pri bekerélu]

ORODNIK: z becquerelom [z bekerélom]

dvojina

IMENOVALNIK: becquerela [bekeréla]

RODILNIK: becquerelov [bekerélou]

DAJALNIK: becquereloma [bekeréloma]

TOŽILNIK: becquerela [bekeréla]

MESTNIK: pri becquerelih [pri bekerélih]

ORODNIK: z becquereloma [z bekeréloma]

množina

IMENOVALNIK: becquereli [bekeréli]

RODILNIK: becquerelov [bekerélou]

DAJALNIK: becquerelom [bekerélom]

TOŽILNIK: becquerela [bekeréla]

MESTNIK: pri becquerelih [pri bekerélih]

ORODNIK: z becquereli [z bekeréli]

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; po francoskem fiziku *Antoinu Henriju Becquerelu* (1852–1908)

bekerél bekeréla; in **becquerel** samostalnik moškega spola

[bekerél]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje aktivnosti radioaktivnega vira, ki ustreza enemu razpadu atomskega jedra na sekundo [Bq]

- Leta 1994 so v reki Muri pri Šentilju v kubičnem metru vode namerili od 3,9 do 74,2 *bekerela* joda, v Labodu na Dravi pa od 1 do 73 *bekerelov* joda 131.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bekerél]

IPA: [bɛkɛ're:l]

ednina

IMENOVALNIK: bekerél

RODILNIK: bekeréla

DAJALNIK: bekerélu

TOŽILNIK: bekerél

MESTNIK: pri bekerélu

ORODNIK: z bekerélom

dvojina

IMENOVALNIK: bekeréla

RODILNIK: bekerélov

DAJALNIK: bekeréloma

TOŽILNIK: bekeréla

MESTNIK: pri bekerélih

ORODNIK: z bekeréloma

množina

IMENOVALNIK: bekeréli

RODILNIK: bekerélov

DAJALNIK: bekerélom

TOŽILNIK: bekeréla

MESTNIK: pri bekerélih

ORODNIK: z bekeréli

TONEMSKO

[bekerêl]

IPA: [bekeré:l]

ednina

IMENOVALNIK: bekerêl

RODILNIK: bekerêla

DAJALNIK: bekerêlu

TOŽILNIK: bekerêl

MESTNIK: pri bekerêlu

ORODNIK: z bekerêlom

dvojina

IMENOVALNIK: bekerêla

RODILNIK: bekerêlov

DAJALNIK: bekerêloma

TOŽILNIK: bekerêla

MESTNIK: pri bekerêlih

ORODNIK: z bekerêloma

množina

IMENOVALNIK: bekerêli

RODILNIK: bekerêlov

DAJALNIK: bekerêlom

TOŽILNIK: bekerêle

MESTNIK: pri bekerêlih

ORODNIK: z bekerêli

IZVOR

↑becquerel

berilij berílija samostalnik moškega spola

[beríli]

POMEN

trda lahka kovina sive barve, kemijski element
[Be]

- Današnji keramični materiali so predvsem oksidi aluminijski, *berilija*, kroma, cirkona, silicija in drugih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[beríli]

IPA: [beˈri:li]

ednina

IMENOVALNIK: berilij

RODILNIK: berilija

DAJALNIK: beriliju

TOŽILNIK: berilij

MESTNIK: pri beriliju

ORODNIK: z berilijem

dvojina

IMENOVALNIK: berilija

RODILNIK: berilijev

DAJALNIK: berilijema

TOŽILNIK: berilija

MESTNIK: pri berilijih

ORODNIK: z berilijema

množina

IMENOVALNIK: beriliji

RODILNIK: berilijev

DAJALNIK: berilijem

TOŽILNIK: berilije

MESTNIK: pri berilijih

ORODNIK: z beriliji

TONEMSKO

[beríli]

IPA: [berì:lí]

ednina

IMENOVALNIK: berilij

RODILNIK: berilija

DAJALNIK: beriliju

TOŽILNIK: berilij

MESTNIK: pri beriliju

ORODNIK: z berilijem

dvojina

IMENOVALNIK: berilija

RODILNIK: berilijev tudi berilijev

DAJALNIK: berilijema

TOŽILNIK: berilija

MESTNIK: pri berilijih tudi pri berilijih

ORODNIK: z berilijema

množina

IMENOVALNIK: beriliji

RODILNIK: berilijev tudi berilijev

DAJALNIK: berilijem

TOŽILNIK: berilije

MESTNIK: pri berilijih tudi pri berilijih

ORODNIK: z beriliji tudi z beriliji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Beryllium*, angl. *beryllium* in franc. *béryllium* iz nlat. *beryllium*, iz stfrč. *beryl* 'beril' < lat. *bēryllus*, prevzeto iz gr. *béryllos*

bernardíнец bernardínca samostalnik moškega spola

[bernardínɛc]

POMEN

zelo velik pes bele in svetlo rjave barve s krepkim telesom ter krajšim gobcem

▶ prid. beseda + **sam. beseda**čistokrvni bernardíнец | dolgodelski, kratkodelski
bernardíнец

- Kratkodelski *bernardíнец* je redkejši in razen po dolžini dlake popolnoma enak dolgodelskemu.

...

- Bernardince* so vzgojili opati iz opatije Sv. Bernarda na istoimenskem planinskem grebenu, da bi reševali nesrečneže, ki jih je pokopal sneg.

- Prijaznim ljudem oddam vzgojeno psičko pasme *bernardíнец*, staro pet let, ki je zaradi spremenjenih stanovanjskih razmer ne morem več obdržati.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bernardînc]

IPA: [bɛrnar'di:nəts]

ednina

IMENOVALNIK: bernardînc

RODILNIK: bernardînc**a**

DAJALNIK: bernardînc**u**

TOŽILNIK: bernardînc**a**

MESTNIK: pri bernardînc**u**

ORODNIK: z bernardînc**em**

dvojina

IMENOVALNIK: bernardînc**a**

RODILNIK: bernardînc**ev**

DAJALNIK: bernardînc**ema**

TOŽILNIK: bernardînc**a**

MESTNIK: pri bernardînc**ih**

ORODNIK: z bernardînc**ema**

množina

IMENOVALNIK: bernardînc**i**

RODILNIK: bernardînc**ev**

DAJALNIK: bernardînc**em**

TOŽILNIK: bernardînc**e**

MESTNIK: pri bernardînc**ih**

ORODNIK: z bernardînc**i**

TONEMSKO

[bernardînc]

IPA: [bɛrnar'di:nəts]

ednina

IMENOVALNIK: bernardînc

RODILNIK: bernardînc**a**

DAJALNIK: bernardînc**u**

TOŽILNIK: bernardînc**a**

MESTNIK: pri bernardînc**u**

ORODNIK: z bernardînc**em**

dvojina

IMENOVALNIK: bernardînc**a**

RODILNIK: bernardînc**ev**

DAJALNIK: bernardînc**ema**

TOŽILNIK: bernardînc**a**

MESTNIK: pri bernardînc**ih**

ORODNIK: z bernardînc**ema**

množina

IMENOVALNIK: bernardînc**i**

RODILNIK: bernardînc**ev**

DAJALNIK: bernardînc**em**

TOŽILNIK: bernardînc**e**

MESTNIK: pri bernardînc**ih**

ORODNIK: z bernardînc**i**

IZVOR

prevzeto iz star. nem. *Bernardshund*, frc. *saint-bernard*, po prelazu med Italijo in Švico *Mont Saint Bernard*, kjer so menihi v 17. stol. vzredili to pasmo in jo usposobili za reševanje izpod snežnih plazov

bétakarotén bétakaroténa in **beta karoten**

samostalnik moškega spola

[bétakarotén]

POMEN

iz biologije, iz farmacije **provitamin**, ki se kot naravno **barvilo** pojavlja v zelenjavi in sadju, zlasti **korenju**, marelicah, in se v organizmu lahko **pretvori v vitamin A**; SIN.: iz biologije, iz farmacije **karoten beta**, iz biologije, iz farmacije **provitamin A**

► **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

količina, vsebnost betakarotena | vir betakarotena

- Telo ni zmožno vedno izkoristiti in uskladiščiti enakih količin *betakarotena*; to je odvisno tudi od hrane, ki jo jemo zraven, in od načina priprave.
- Juha iz buč in korenja je odličen vir *betakarotena*.

► **glag.** + **sam. beseda v tožilniku**

vsebovati betakaroten

- Posušene marelice, mango, pomaranče in korenje vsebujejo *betakaroten*, ki ga telo spremeni v vitamin A.

...

- Zeleni listi vsebujejo veliko *betakarotena* in vitamina C.
- *Betakaroten* izboljšuje dnevni, nočni in osrednji vid; najdemo ga v živilih rumenooranžne in temno zelene barve.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bétakarotén]

IPA: ['be:takarɔ'te:n]

ednina

IMENOVALNIK: bétakarotén

RODILNIK: bétakaroténa

DAJALNIK: bétakaroténu

TOŽILNIK: bétakarotén

MESTNIK: pri bétakaroténu

ORODNIK: z bétakarotén**om**

dvojina

IMENOVALNIK: bétakaroténa

RODILNIK: bétakarotén**ov**

DAJALNIK: bétakarotén**oma**

TOŽILNIK: bétakaroténa

MESTNIK: pri bétakarotén**ih**

ORODNIK: z bétakarotén**oma**

množina

IMENOVALNIK: bétakaroténi

RODILNIK: bétakarotén**ov**

DAJALNIK: bétakarotén**om**

TOŽILNIK: bétakaroténe

MESTNIK: pri bétakarotén**ih**

ORODNIK: z bétakaroténi

TONEMSKO

[bétakarotén]

IPA: [bé:takarɔ'te:n]

ednina

IMENOVALNIK: bêtakarotêⁿ
RODILNIK: bêtakarotê^{na}
DAJALNIK: bêtakarotê^{nu}
TOŽILNIK: bêtakarotêⁿ
MESTNIK: pri bêtakarotê^{nu}
ORODNIK: z bêtakarotê^{nom}

dvojina

IMENOVALNIK: bêtakarotê^{na}
RODILNIK: bêtakarotê^{nov}
DAJALNIK: bêtakarotê^{nama}
TOŽILNIK: bêtakarotê^{na}
MESTNIK: pri bêtakarotê^{nih}
ORODNIK: z bêtakarotê^{nama}

množina

IMENOVALNIK: bêtakarotêⁿⁱ
RODILNIK: bêtakarotê^{nov}
DAJALNIK: bêtakarotê^{nom}
TOŽILNIK: bêtakarotê^{ne}
MESTNIK: pri bêtakarotê^{nih}
ORODNIK: z bêtakarotêⁿⁱ

IZVOR

prevzeto iz angl. *β-Carotene* iz frc. *β-carotène*, iz gr. *beta* 'druga črka grškega alfabeta' + ↑karoten

Bi simbol

POMEN

simbol za kemijski element *bizmut*

- Dušikova skupina periodnega sistema elementov vsebuje dušik (N), fosfor (P), arzen (As), antimon (Sb), bizmut (*Bi*) in moskovij (Mc).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Bi*, simbola za element ↑bizmut, iz nlat. *bismutum*

bilaterála bilaterále samostalnik ženskega spola

[bilateralá]

POMEN

dejavnost, ki jo skupaj izvajata partnerja iz dveh držav, ali rezultat te dejavnosti, zlasti dogovor, sporazum med državama

▶ prid. beseda + sam. beseda

politična bilaterala

- Pred odhodom je bil zaposlen na mestu veleposlanika v direktoratu za evropske zadeve in politično *bilateralo*.
- Nerešena *bilateralo* postaja skupna ovira na poti obeh sosednjih držav k evropski integraciji.

▶ sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku sekretar za bilateralo

- Znan naj bi bil že naslednik državnega sekretarja za *bilateralo*.

...

- Manjšine so bogastvo ne samo v okviru *bilaterale*, marveč tudi na evropski ravni.
- V soboto so predvidene *bilaterale* in skupna večerja, pravo delo pa bo potekalo v nedeljo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bilateralá]

IPA: ['bi:late'ra:la]

ednina

IMENOVALNIK: bilaterála
RODILNIK: bilaterále
DAJALNIK: bilateráli
TOŽILNIK: bilaterálo
MESTNIK: pri bilateráli
ORODNIK: z bilaterálo

dvojina

IMENOVALNIK: bilateráli
RODILNIK: bilaterál
DAJALNIK: bilaterálama
TOŽILNIK: bilateráli
MESTNIK: pri bilaterálah
ORODNIK: z bilaterálama

množina

IMENOVALNIK: bilaterále
RODILNIK: bilaterál
DAJALNIK: bilaterálam
TOŽILNIK: bilaterále
MESTNIK: pri bilaterálah
ORODNIK: z bilaterálami

TONEMSKO

[bilateralá]

IPA: [bi:làterá:là]

ednina

IMENOVALNIK: bîlaterâla
RODILNIK: bîlaterâle
DAJALNIK: bîlaterâli
TOŽILNIK: bîlaterâlo
MESTNIK: pri bîlaterâli
ORODNIK: z bîlaterâlo

dvojina

IMENOVALNIK: bîlaterâli
RODILNIK: bîlaterâl
DAJALNIK: bîlaterâlama
TOŽILNIK: bîlaterâli
MESTNIK: pri bîlaterâlâh
ORODNIK: z bîlaterâlâma

množina

IMENOVALNIK: bîlaterâle
RODILNIK: bîlaterâl
DAJALNIK: bîlaterâlâm
TOŽILNIK: bîlaterâle
MESTNIK: pri bîlaterâlâh
ORODNIK: z bîlaterâlâmi

IZVOR
↑bilateralen

bilateralén bilateralna bilateralno pridevnik

[bilateralən]

POMEN

1. ki zadeva, vključuje dve, obe strani

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Vseh 19 bank upnic je s podjetjem v *bilateralnem* odnosu.
- Trgovsko združenje bo svojim številnim članom posredovalo vrsto priporočil, kako naj se obnašajo v *bilateralnem* odnosu do bank.

2. v obliki **bilateralni** ki je v zvezi z bilateralo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- bilateralni dogovor, projekt, sporazum | bilateralni odnosi, stiki | bilateralni pogovori, razgovori | bilateralno dogovarjanje, sodelovanje | bilateralna pogajanja, srečanja
- Naša znanost se še naprej namerava vključevati v mednarodne znanstvene tokove, spodbujali bodo predvsem *bilateralno* sodelovanje raziskovalcev in multilateralne projekte.
 - Po pogovorih med zunanjima ministroma obeh držav obstaja možnost rešitve teh vprašanj na *bilateralni* ravni.
 - Slovenska vlada bo periodično obravnavala stanje v medsebojnih odnosih in ocenjevala možnosti za sklenitev *bilateralnih* sporazumov.
- ▶ **priredna zveza**
bilateralni in multilateralni
- Problemi varovanja okolja vse bolj postajajo predmet mednarodnih multilateralnih in *bilateralnih* stikov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bilateralən]

IPA: ['bi:late'ra:lən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bilateralén

določno bilateralni

RODILNIK: bilateralnega

DAJALNIK: bilateralnemu

TOŽILNIK: bilateralén

določno bilateralni

živo bilateralnega

MESTNIK: pri bilateralnem

ORODNIK: z bilateralnim

dvojina

IMENOVALNIK: bilateralna

RODILNIK: bilateralnih

DAJALNIK: bilateralnima

TOŽILNIK: bilateralna

MESTNIK: pri bilateralnih

ORODNIK: z bilateralnima

množina

IMENOVALNIK: bilateralni

RODILNIK: bilateralnih

DAJALNIK: bilateralnim

TOŽILNIK: bilateralne

MESTNIK: pri bilateralnih

ORODNIK: z bilateralnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bilateralna

RODILNIK: bilateralne

DAJALNIK: bilateralni

TOŽILNIK: bilateralno

MESTNIK: pri bilateralni

ORODNIK: z bilateralno

dvojina

IMENOVALNIK: bilateralni

RODILNIK: bilateralnih

DAJALNIK: bilateralnima

TOŽILNIK: bilateralni

MESTNIK: pri bilateralnih

ORODNIK: z bilateralnima

množina

IMENOVALNIK: bilateralne

RODILNIK: bilateralnih

DAJALNIK: bilateralnim

TOŽILNIK: bilateralne

MESTNIK: pri bilateralnih

ORODNIK: z bilateralnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bilateralno

RODILNIK: bilateralnega

DAJALNIK: bilateralnemu

TOŽILNIK: bilateralno

MESTNIK: pri bilateralnem

ORODNIK: z bilateralnim

dvojina

IMENOVALNIK: bilateralni

RODILNIK: bilateralnih

DAJALNIK: bilateralnima

TOŽILNIK: bilateralni

MESTNIK: pri bilateralnih

ORODNIK: z bilateralnima

množina

IMENOVALNIK: bilateralna

RODILNIK: bilateralnih

DAJALNIK: bilateralnim

TOŽILNIK: bilateralna

MESTNIK: pri bilateralnih

ORODNIK: z bilateralnimi

TONEMSKO

[bilateralən]

IPA: [bí:làterá:lòŋ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bîlaterâlen

določno bîlaterâlni

RODILNIK: bîlaterâlnega

DAJALNIK: bîlaterâlnemu

TOŽILNIK: bîlaterâlen

določno bîlaterâlni

živo bîlaterâlnega

MESTNIK: pri bîlaterâlnem

ORODNIK: z bîlaterâlnim

dvojina

IMENOVALNIK: bîlaterâlna

RODILNIK: bîlaterâlnih

DAJALNIK: bîlaterâlnima

TOŽILNIK: bîlaterâlna

MESTNIK: pri bîlaterâlnih

ORODNIK: z bîlaterâlnima

množina

IMENOVALNIK: bîlaterâlni

RODILNIK: bîlaterâlnih

DAJALNIK: bîlaterâlnim

TOŽILNIK: bîlaterâlna

MESTNIK: pri bîlaterâlnih

ORODNIK: z bîlaterâlnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bîlaterâlna

RODILNIK: bîlaterâlna

DAJALNIK: bîlaterâlni

TOŽILNIK: bîlaterâlna

MESTNIK: pri bîlaterâlni

ORODNIK: z bîlaterâlna

dvojina

IMENOVALNIK: bîlaterâlni

RODILNIK: bîlaterâlnih

DAJALNIK: bîlaterâlnima

TOŽILNIK: bîlaterâlni

MESTNIK: pri bîlaterâlnih

ORODNIK: z bîlaterâlnima

množina

IMENOVALNIK: bîlaterâlna

RODILNIK: bîlaterâlnih

DAJALNIK: bîlaterâlnim

TOŽILNIK: bîlaterâlna

MESTNIK: pri bîlaterâlnih

ORODNIK: z bîlaterâlnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bîlaterâlna

RODILNIK: bîlaterâlnega

DAJALNIK: bîlaterâlnemu

TOŽILNIK: bîlaterâlna

MESTNIK: pri bîlaterâlnem

ORODNIK: z bîlaterâlnim

dvojina

IMENOVALNIK: bîlaterâlni

RODILNIK: bîlaterâlnih

DAJALNIK: bîlaterâlnima

TOŽILNIK: bîlaterâlni

MESTNIK: pri bîlaterâlnih

ORODNIK: z bîlaterâlnima

množina

IMENOVALNIK: bîlaterâlna

RODILNIK: bîlaterâlnih

DAJALNIK: bîlaterâlnim

TOŽILNIK: bîlaterâlna

MESTNIK: pri bîlaterâlnih

ORODNIK: z bîlaterâlnimi

IZVOR

prevzeto prek nem., angl. *bilateral*, frc. *bilatéral* iz nlat. *bilateralis*, iz lat. *bi..* 'dvo..' + *laterālis* 'stranski'

bîlaterâlna prislov

[bîlaterâlna]

POMEN

takó, da zadeva, vključuje dve, obe strani

► **prisl.** + **glag.**

bilateralno se dogovoriti, pogajati

- Po telefonu se stranki *bilateralno* dogovorita o vseh značilnostih posla, ki jih navedeta tudi na potrdilu o sklenjenem poslu.
- Pogajanja potekajo *bilateralno*, z vsako državo posebej, in ne multilateralno s celo skupino držav.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bîlaterâlna]

IPA: ['bi:late'ra:lno]

TONEMSKO

[bîlaterâlna]

IPA: [bí:làterá:lno]

IZVOR

↑bilateralen

bîsèrnica bîsèrnice samostalnik ženskega spola

[bîsèrnica]

POMEN

1. školjka, v kateri nastajajo biseri

► sam. beseda + **sam. beseda**

školjka bisernica

- Školjke *bisernice* danes gojijo v lagunskih farmah.
- Vsaka biserna ostriga izleže okoli 40 milijonov jajc, zato je proces razmnoževanja in nadaljevanja gojenja školjk *bisernic* toliko lažji.

...

- Odkril je mogočne grebene z *bisernicami*.

2. notranja, bleščeča se plast lupine pri nekaterih školjkah, zlasti kot okrasni material; SIN.: biserna matica, biserovina

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

- Temne lase je imela počesane v rahlo figo, speto s sponko iz *bisernice*.
- Pipe so krasili s posebnimi vložki iz *bisernice* ali školjčne lupine in kovine.

3. iz glasbe najmanjša tamburica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Orkester je bil sestavljen iz prve in druge *bisernice*, treh bračev, dveh bugarij in berde.
- Malo *bisernico* je vmes zamenjal z violino, glasba je postajala vse hitrejša.

...

- Ko mu je bilo pet let, je pod vodstvom starega očeta že igral *bisernico* v mešanem orkestru.

4. iz biologije mušnica s sivimi luskami na rjavkastem klobuku, obročkom na betu in rdečkastim

mesom; primerjaj lat. *Amanita rubescens*

- Neizkušeni gobarji zamenjajo zeleno mušnico z *bisernico* ali zelenkasto golobico.
- Dnišče beta pri *bisernici* je rožnato in kaj hitro nažrto od črvov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bísernica]

IPA: [ˈbiːsɛrnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: bísernica

RODILNIK: bísernice

DAJALNIK: bísernici

TOŽILNIK: bísernico

MESTNIK: pri bísernici

ORODNIK: z bísernico

dvojina

IMENOVALNIK: bísernici

RODILNIK: bísernic

DAJALNIK: bísernicama

TOŽILNIK: bísernici

MESTNIK: pri bísernicah

ORODNIK: z bísernicama

množina

IMENOVALNIK: bísernice

RODILNIK: bísernic

DAJALNIK: bísernicam

TOŽILNIK: bísernice

MESTNIK: pri bísernicah

ORODNIK: z bísernicami

TONEMSKO

[bísernica]

IPA: [bíːsɛ̀rnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: bísernica

RODILNIK: bísernice

DAJALNIK: bísernici

TOŽILNIK: bísernico

MESTNIK: pri bísernici

ORODNIK: z bísernico

dvojina

IMENOVALNIK: bísernici

RODILNIK: bísernic

DAJALNIK: bísernicama

TOŽILNIK: bísernici

MESTNIK: pri bísernicah

ORODNIK: z bísernicama

množina

IMENOVALNIK: bísernice

RODILNIK: bísernic

DAJALNIK: bísernicam

TOŽILNIK: bísernice

MESTNIK: pri bísernicah

ORODNIK: z bísernicami

IZVOR

↑biser

biserovina biserovíne samostalnik ženskega spola

[biserovína]

POMEN

notranja, bleščeča se plast lupine pri nekaterih školjkah, zlasti kot okrasni material; SIN.: biserna matica, bisernica

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

plast biserovine

- Okoli tujka začenjajo školjke izločati tanke plasti *biserovine*, da bi ustvarile čim bolj gladko kroglico in jo tako lažje odvrgele iz svoje notranjosti.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

- Kolekcija damskih ur je dobila nekaj novih modelov, med drugim takega s številčnico iz *biserovine*.
- Dolgo sponko iz *biserovine* nosimo kot dragocen nakit.

...

- Gladko kamenje v bistri vodi se svetlika kakor *biserovina*.

- Ostrige izločajo *biserovino* in z njo prekrijejo notranjost svojih lupin.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[biserovína]

IPA: [biseroˈviːna]

ednina

IMENOVALNIK: biserovína

RODILNIK: biserovíne

DAJALNIK: biserovíni

TOŽILNIK: biserovíno
MESTNIK: pri biserovíni
ORODNIK: z biserovíno

dvojina

IMENOVALNIK: biserovíni
RODILNIK: biserovín
DAJALNIK: biserovínama
TOŽILNIK: biserovíni
MESTNIK: pri biserovínah
ORODNIK: z biserovínama

množina

IMENOVALNIK: biserovíne
RODILNIK: biserovín
DAJALNIK: biserovínam
TOŽILNIK: biserovíne
MESTNIK: pri biserovínah
ORODNIK: z biserovínami

TONEMSKO

[biserovína]

IPA: [biserɔvì:ná]

ednina

IMENOVALNIK: biserovína
RODILNIK: biserovíne
DAJALNIK: biserovíni
TOŽILNIK: biserovíno
MESTNIK: pri biserovíni
ORODNIK: z biserovíno

dvojina

IMENOVALNIK: biserovíni
RODILNIK: biserovín
DAJALNIK: biserovínama
TOŽILNIK: biserovíni
MESTNIK: pri biserovínah
ORODNIK: z biserovínama

množina

IMENOVALNIK: biserovíne
RODILNIK: biserovín
DAJALNIK: biserovínam
TOŽILNIK: biserovíne
MESTNIK: pri biserovínah
ORODNIK: z biserovínami

IZVOR

↑biser

biserovínast biserovínasta biserovínasto pridevnik

[biserovínast]

POMEN

1. ki je iz biserovine ali vsebuje biserovino

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Iz kabineta so izločili orientalsko mizico z *biserovínasto* šahovnico.
- Svet mode so preplavili plastični gumbi, ki se ločijo od roževinastih in *biserovínastih* po lesku, strukturi in otipu.

▪ V škatlici sta dve *biserovínasti* zaponki za lase v obliki marjetic.

1.1. ki spominja na biserovino ali je tak kot pri biserovini

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Lahko bi dejali, da se vrača moda sedemdesetih in osemdesetih let, ko je bil skorajda vsem senčilom za veke dodan *biserovínast* lesk.
- Gladka in bleščeča se kožica je pokrita z drobnimi žarkastimi vlakenci, kar gobi daje *biserovínast* videz.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[biserovínast]

IPA: [biserɔ'vi:nast]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: biserovínast
določno biserovínasti
RODILNIK: biserovínastega
DAJALNIK: biserovínastemu
TOŽILNIK: biserovínast
določno biserovínasti
živo biserovínastega
MESTNIK: pri biserovínastem
ORODNIK: z biserovínastim

dvojina

IMENOVALNIK: biserovínasta
RODILNIK: biserovínastih
DAJALNIK: biserovínastima
TOŽILNIK: biserovínasta
MESTNIK: pri biserovínastih
ORODNIK: z biserovínastima

množina

IMENOVALNIK: biserovínasti
RODILNIK: biserovínastih
DAJALNIK: biserovínastim
TOŽILNIK: biserovínaste
MESTNIK: pri biserovínastih
ORODNIK: z biserovínastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: biserovínasta
RODILNIK: biserovínaste
DAJALNIK: biserovínasti
TOŽILNIK: biserovínasto
MESTNIK: pri biserovínasti
ORODNIK: z biserovínasto

dvojina

IMENOVALNIK: biserovínasti
RODILNIK: biserovínastih
DAJALNIK: biserovínastima
TOŽILNIK: biserovínasti
MESTNIK: pri biserovínastih

ORODNIK: z biserovínast**ima**
množina

IMENOVALNIK: biserovínaste
RODILNIK: biserovínast**ih**
DAJALNIK: biserovínast**im**
TOŽILNIK: biserovínaste
MESTNIK: pri biserovínast**ih**
ORODNIK: z biserovínast**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: biserovínasto
RODILNIK: biserovínast**ega**
DAJALNIK: biserovínast**emu**
TOŽILNIK: biserovínasto
MESTNIK: pri biserovínast**em**
ORODNIK: z biserovínast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: biserovínast**i**
RODILNIK: biserovínast**ih**
DAJALNIK: biserovínast**ima**
TOŽILNIK: biserovínast**i**
MESTNIK: pri biserovínast**ih**
ORODNIK: z biserovínast**ima**

množina

IMENOVALNIK: biserovínasta
RODILNIK: biserovínast**ih**
DAJALNIK: biserovínast**im**
TOŽILNIK: biserovínasta
MESTNIK: pri biserovínast**ih**
ORODNIK: z biserovínast**imi**

TONEMSKO

[biserovínast]

IPA: [biserovì:nást]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: biserovínast
določno biserovínast**i**
RODILNIK: biserovínast**ega**
DAJALNIK: biserovínast**emu**
TOŽILNIK: biserovínast
določno biserovínast**i**
živo biserovínast**ega**
MESTNIK: pri biserovínast**em**
ORODNIK: z biserovínast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: biserovínasta
RODILNIK: biserovínast**ih**
DAJALNIK: biserovínast**ima**
TOŽILNIK: biserovínasta
MESTNIK: pri biserovínast**ih**
ORODNIK: z biserovínast**ima**

množina

IMENOVALNIK: biserovínast**i**
RODILNIK: biserovínast**ih**

DAJALNIK: biserovínast**im**

TOŽILNIK: biserovínaste

MESTNIK: pri biserovínast**ih**

ORODNIK: z biserovínast**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: biserovínasta
RODILNIK: biserovínaste
DAJALNIK: biserovínast**i**
TOŽILNIK: biserovínasto
MESTNIK: pri biserovínast**i**
ORODNIK: z biserovínasto

dvojina

IMENOVALNIK: biserovínast**i**
RODILNIK: biserovínast**ih**
DAJALNIK: biserovínast**ima**
TOŽILNIK: biserovínast**i**
MESTNIK: pri biserovínast**ih**
ORODNIK: z biserovínast**ima**

množina

IMENOVALNIK: biserovínaste
RODILNIK: biserovínast**ih**
DAJALNIK: biserovínast**im**
TOŽILNIK: biserovínaste
MESTNIK: pri biserovínast**ih**
ORODNIK: z biserovínast**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: biserovínasto
RODILNIK: biserovínast**ega**
DAJALNIK: biserovínast**emu**
TOŽILNIK: biserovínasto
MESTNIK: pri biserovínast**em**
ORODNIK: z biserovínast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: biserovínast**i**
RODILNIK: biserovínast**ih**
DAJALNIK: biserovínast**ima**
TOŽILNIK: biserovínast**i**
MESTNIK: pri biserovínast**ih**
ORODNIK: z biserovínast**ima**

množina

IMENOVALNIK: biserovínasta
RODILNIK: biserovínast**ih**
DAJALNIK: biserovínast**im**
TOŽILNIK: biserovínasta
MESTNIK: pri biserovínast**ih**
ORODNIK: z biserovínast**imi**

IZVOR

↑biserovina

bivák biváka tudi **bívak** bívaka samostalnik moškega spola

[bivák] tudi [bívak]

POMEN

1. manjše zasilno zavetišče na prostem, zlasti v visokogorju

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

gorski, lovski bivak | lesen bivak | zasilni bivak

- Zarila sva se v sneg, si naredila zasilni *bivak* in čakala.
- Naporne in zahtevne ture v martuljška brezpotja lajšajo neoskrbovani, vedno odprti *bivaki*, ki nudijo prenočišče.
- Na polovici poti stoji zelo skromen lovski *bivak*, kjer ponoči ne bi mogli niti nog pošteno stegniti.

▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku

bivak na višini *n* metrov | bivak na vrhu

- Pred njim je še skoraj 400 višinskih metrov vzpona in ob sestopu bo nujen nov *bivak* na višini okoli 8000 metrov.

▶ priredna zveza

bivak in koča, bivak in zavetišče

- Prednost poti je večje število vmesnih koč in *bivakov*, kar omogoča hiter umik pred morebitno bližajočo se nevihto.

...

- Na 7400 metrih sta sestop prekinila, postavila *bivak* in ga zavarovala s klini.

1.1. prenočevanje v takem zavetišču; SIN.:

bivakiranje

- Po mrzlem *bivaku* na višini 7600 m je bila četverica primorana sestopiti v dolino.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z bivakom 1., 1.1.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

bivak oprema

- Na ledenik sem znosil vso plezalno in *bivak* opremo ter hrano.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bivák]

IPA: [bi'va:k]

ednina

IMENOVALNIK: bivák

RODILNIK: biváka

DAJALNIK: biváku

TOŽILNIK: bivák

MESTNIK: pri biváku

ORODNIK: z bivákom

dvojina

IMENOVALNIK: biváka

RODILNIK: bivákov

DAJALNIK: bivákoma

TOŽILNIK: biváka

MESTNIK: pri bivákih

ORODNIK: z bivákoma

množina

IMENOVALNIK: biváki

RODILNIK: bivákov

DAJALNIK: bivákom

TOŽILNIK: biváke

MESTNIK: pri bivákih

ORODNIK: z biváki

tudi [bívák]

IPA: tudi [bi:vák]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: bivák

RODILNIK: biváka

DAJALNIK: biváku

TOŽILNIK: bivák

MESTNIK: pri biváku

ORODNIK: z bivákom

dvojina

IMENOVALNIK: biváka

RODILNIK: bivákov

DAJALNIK: bivákoma

TOŽILNIK: biváka

MESTNIK: pri bivákih

ORODNIK: z bivákoma

množina

IMENOVALNIK: biváki

RODILNIK: bivákov

DAJALNIK: bivákom

TOŽILNIK: biváke

MESTNIK: pri bivákih

ORODNIK: z biváki

TONEMSKO

[bivák]

IPA: [bivà:k]

ednina

IMENOVALNIK: bivák

RODILNIK: biváka

DAJALNIK: biváku

TOŽILNIK: bivák

MESTNIK: pri biváku

ORODNIK: z bivákom

dvojina

IMENOVALNIK: biváka

RODILNIK: bivákov tudi bivákov

DAJALNIK: bivákoma

TOŽILNIK: biváka

MESTNIK: pri bivákih tudi pri bivákih

ORODNIK: z bivákoma

množina

IMENOVALNIK: biváki

RODILNIK: bivákov tudi bivákov

DAJALNIK: bivákom

TOŽILNIK: biváke

MESTNIK: pri bivákih tudi pri bivákih

ORODNIK: z biváki tudi z biváki

tudi [bîvak]

IPA: tudi [bí:vák]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: bîvak
 RODILNIK: bîvaka
 DAJALNIK: bîvaku
 TOŽILNIK: bîvak
 MESTNIK: pri bîvaku
 ORODNIK: z bîvakom

dvojina

IMENOVALNIK: bîvaka
 RODILNIK: bîvakov
 DAJALNIK: bîvakoma
 TOŽILNIK: bîvaka
 MESTNIK: pri bîvakih
 ORODNIK: z bîvakoma

množina

IMENOVALNIK: bîvaki
 RODILNIK: bîvakov
 DAJALNIK: bîvakom
 TOŽILNIK: bîvake
 MESTNIK: pri bîvakih
 ORODNIK: z bîvaki

STALNE ZVEZE

bivak vreča

vreči podoben pripomoček za zaščito pred vetrom, mrazom, vlago med bivakiranjem

- Zavita v *bivak vrečo* sta preostanek noči predremala, viseč na vrveh.
- K obvezni opremi za visokogorje sodijo: kapa, rokavice, rezervno perilo, vetrne hlače in anorak, *bivak vreča* ali aluminijasta folija, prva pomoč in baterijska svetilka.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Biwak* in frc. *bivouac* iz spnem. *bīwake* 'straža na prostem', iz *bī* 'pri' + *wake* 'straža'

bivakíranje bivakíranja samostalnik srednjega spola

[bivakíranje]

POMEN

1. prenočevanje, čakanje na izboljšanje razmer v manjšem zasilnem zavetišču na prostem, zlasti v visokogorju; SIN.: bivak

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku** oprema za bivakiranje

- V globino 1380 metrov so jamarji odnesli opremo za *bivakiranje*.

...

- Največja nevarnost *bivakiranja*, zlasti pozimi in pri nizkih temperaturah, so poškodbe zaradi mraza.

1.1. prenočevanje na prostem

- Preizkušali so se v najrazličnejših taborniških spretnostih, hodili na pohode, najlepše pa je bilo nočno *bivakiranje* v gozdu.
- Jezero je pravi raj za čolnarjenje, veslanje, jadrnanje, surfanje, plavanje, sončenje in *bivakiranje*.
- Starejši taborniki se čez leto večkrat podajo na *bivakiranje* v okolico Žirov.

2. ekspresivno začasna navzočnost, prisotnost koga kje, navadno v slabših razmerah, daljši čas

- Po nekaj tednih *bivakiranja* v šišenskih stolpnica sem se preselil v študentsko sobo.
- Večina si želi le svojo streho nad glavo, ne pa doživljenjsko *bivakiranje* na plečih staršev.
- *Bivakiranje* na delovnem mestu za ambiciozne posameznike ne pride v poštev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bivakíranje]

IPA: [biva'ki:ranje]

ednina

IMENOVALNIK: bivakíranje
 RODILNIK: bivakíranja
 DAJALNIK: bivakíranju
 TOŽILNIK: bivakíranje
 MESTNIK: pri bivakíranju
 ORODNIK: z bivakíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: bivakíranji
 RODILNIK: bivakíranj
 DAJALNIK: bivakíranjema
 TOŽILNIK: bivakíranji
 MESTNIK: pri bivakíranjih
 ORODNIK: z bivakíranjema

množina

IMENOVALNIK: bivakíranja
 RODILNIK: bivakíranj
 DAJALNIK: bivakíranjem
 TOŽILNIK: bivakíranja
 MESTNIK: pri bivakíranjih
 ORODNIK: z bivakíranji

TONEMSKO

[bivakíranje]

IPA: [bivakí:rànje]

ednina

IMENOVALNIK: bivakíranje
 RODILNIK: bivakíranja
 DAJALNIK: bivakíranju
 TOŽILNIK: bivakíranje
 MESTNIK: pri bivakíranju
 ORODNIK: z bivakíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: bivakíranji
 RODILNIK: bivakíranj

DAJALNIK: bivakîranjema
TOŽILNIK: bivakîranji
MESTNIK: pri bivakîranjih
ORODNIK: z bivakîranjema

množina

IMENOVALNIK: bivakîranja
RODILNIK: bivakîranj
DAJALNIK: bivakîranjem
TOŽILNIK: bivakîranja
MESTNIK: pri bivakîranjih
ORODNIK: z bivakîranji

IZVOR

↑bivakirati

bivakírat bivakíram nedovršni in dovršni glagol

[bivakírat]

POMEN

1. prenočevati, čakati na izboljšanje razmer v manjšem zasilnem zavetišču na prostem, zlasti v visokogorju

▶ **glag.** + v + sam. beseda v mestniku

- Zaradi noči in slabega vremena so morali iskanje prekiniti, reševalci so *bivakirali* v gorah.
- Bolj pogumni in izkušeni pozimi *bivakirajo* v snežnih luknjah in iglujih, kjer je celo topleje kot v nezakurjeni koči, saj je sneg odličen izolator.

...

- Na velikem skalnem otoku med ledenikoma običajno *bivakirajo* naveze, preden vstopijo v steno.
- Če bi snežno neurje trajalo še dolgo časa, bi morala še enkrat *bivakirati*.

1.1. prenočevati na prostem

- Naslednje tri dni so se potepali po Pohorju, tam tudi *bivakirali* in kuhali na odprtem ognju.
- Lani so se skupine otrok veselile druženja v domu pri Fari ob Kolpi, kjer so kolesarili, plavali, čolnarili in *bivakirali* na prostem.

2. ekspresivno začasno se nahajati, biti kje, navadno v slabših razmerah, daljši čas

- Nima konkretnih odgovorov na vprašanje, koliko tujih delavcev *bivakira* na gradbiščih, se stiska po bivalnih zabojnikih ali natlačenih prebiva po stanovanjih in hišah, katerih lastniki so njihovi delodajalci.
- Več tisoč beguncev sedaj *bivakira* na letališču.
- Fotografi zvezdnike spremljajo na vsakem koraku. Lahko bi rekli, da kar *bivakirajo* pred njihovimi domovi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bivakírat]

IPA: [biva'ki:rati]

NEDOLOČNIK: bivakírat

NAMENILNIK: bivakírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: bivakíram
2. OSEBA: bivakíraš
3. OSEBA: bivakíra

dvojina

1. OSEBA: bivakírava
2. OSEBA: bivakírata
3. OSEBA: bivakírata

množina

1. OSEBA: bivakíramo
2. OSEBA: bivakírate
3. OSEBA: bivakírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: bivakíraj

dvojina

1. OSEBA: bivakírajva
2. OSEBA: bivakírajta

množina

1. OSEBA: bivakírajmo
2. OSEBA: bivakírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: bivakíral
DVOJINA: bivakírala
MNOŽINA: bivakírali

ženski spol

EDNINA: bivakírala
DVOJINA: bivakírali
MNOŽINA: bivakírale

srednji spol

EDNINA: bivakíralo
DVOJINA: bivakírali
MNOŽINA: bivakírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bivakirajóč
RODILNIK: bivakirajóčega
DAJALNIK: bivakirajóčemu
TOŽILNIK: bivakirajóč
živo bivakirajóčega
MESTNIK: pri bivakirajóčem
ORODNIK: z bivakirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: bivakirajóča
RODILNIK: bivakirajóčih
DAJALNIK: bivakirajóčima
TOŽILNIK: bivakirajóča
MESTNIK: pri bivakirajóčih
ORODNIK: z bivakirajóčima

množina

IMENOVALNIK: bivakirajóči
RODILNIK: bivakirajóčih
DAJALNIK: bivakirajóčim

TOŽILNIK: bivakirajóče
MESTNIK: pri bivakirajóč**ih**
ORODNIK: z bivakirajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bivakirajóča
RODILNIK: bivakirajóče
DAJALNIK: bivakirajóči
TOŽILNIK: bivakirajóčo
MESTNIK: pri bivakirajóči
ORODNIK: z bivakirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: bivakirajóči
RODILNIK: bivakirajóč**ih**
DAJALNIK: bivakirajóč**ima**
TOŽILNIK: bivakirajóči
MESTNIK: pri bivakirajóč**ih**
ORODNIK: z bivakirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: bivakirajóče
RODILNIK: bivakirajóč**ih**
DAJALNIK: bivakirajóč**im**
TOŽILNIK: bivakirajóče
MESTNIK: pri bivakirajóč**ih**
ORODNIK: z bivakirajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bivakirajóče
RODILNIK: bivakirajóč**ega**
DAJALNIK: bivakirajóč**emu**
TOŽILNIK: bivakirajóče
MESTNIK: pri bivakirajóč**em**
ORODNIK: z bivakirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bivakirajóči
RODILNIK: bivakirajóč**ih**
DAJALNIK: bivakirajóč**ima**
TOŽILNIK: bivakirajóči
MESTNIK: pri bivakirajóč**ih**
ORODNIK: z bivakirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: bivakirajóča
RODILNIK: bivakirajóč**ih**
DAJALNIK: bivakirajóč**im**
TOŽILNIK: bivakirajóča
MESTNIK: pri bivakirajóč**ih**
ORODNIK: z bivakirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bivakíran
RODILNIK: bivakíran**ega**
DAJALNIK: bivakíran**emu**
TOŽILNIK: bivakíran
 živo bivakíran**ega**
MESTNIK: pri bivakíran**em**

ORODNIK: z bivakíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bivakírana
RODILNIK: bivakíran**ih**
DAJALNIK: bivakíran**ima**
TOŽILNIK: bivakírana
MESTNIK: pri bivakíran**ih**
ORODNIK: z bivakíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: bivakírani
RODILNIK: bivakíran**ih**
DAJALNIK: bivakíran**im**
TOŽILNIK: bivakírane
MESTNIK: pri bivakíran**ih**
ORODNIK: z bivakíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bivakírana
RODILNIK: bivakírane
DAJALNIK: bivakíran**i**
TOŽILNIK: bivakíran**o**
MESTNIK: pri bivakíran**i**
ORODNIK: z bivakíran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: bivakírani
RODILNIK: bivakíran**ih**
DAJALNIK: bivakíran**ima**
TOŽILNIK: bivakíran**i**
MESTNIK: pri bivakíran**ih**
ORODNIK: z bivakíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: bivakírane
RODILNIK: bivakíran**ih**
DAJALNIK: bivakíran**im**
TOŽILNIK: bivakírane
MESTNIK: pri bivakíran**ih**
ORODNIK: z bivakíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bivakíran**o**
RODILNIK: bivakíran**ega**
DAJALNIK: bivakíran**emu**
TOŽILNIK: bivakíran**o**
MESTNIK: pri bivakíran**em**
ORODNIK: z bivakíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bivakíran**i**
RODILNIK: bivakíran**ih**
DAJALNIK: bivakíran**ima**
TOŽILNIK: bivakíran**i**
MESTNIK: pri bivakíran**ih**
ORODNIK: z bivakíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: bivakírana
RODILNIK: bivakíran**ih**
DAJALNIK: bivakíran**im**

TOŽILNIK: bivakírana
MESTNIK: pri bivakíran**ih**
ORODNIK: z bivakíran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: bivakíranje
RODILNIK: bivakíranja
DAJALNIK: bivakíranju
TOŽILNIK: bivakíranje
MESTNIK: pri bivakíranju
ORODNIK: z bivakíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: bivakíranji
RODILNIK: bivakíranj
DAJALNIK: bivakíranj**ema**
TOŽILNIK: bivakíranji
MESTNIK: pri bivakíranj**ih**
ORODNIK: z bivakíranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: bivakíranja
RODILNIK: bivakíranj
DAJALNIK: bivakíranj**em**
TOŽILNIK: bivakíranja
MESTNIK: pri bivakíranj**ih**
ORODNIK: z bivakíranj**i**

TONEMSKO

[bivakírat*i*]

IPA: [bivakí:ràti]

NEDOLOČNIK: bivakírat*i*

NAMENILNIK: bivakírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: bivakírat**am**
2. OSEBA: bivakírat**š**
3. OSEBA: bivakírat

dvojina

1. OSEBA: bivakírat**ava**
2. OSEBA: bivakírat**ata**
3. OSEBA: bivakírat**ata**

množina

1. OSEBA: bivakírat**amo**
2. OSEBA: bivakírat**ate**
3. OSEBA: bivakírat**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: bivakírat**aj**

dvojina

1. OSEBA: bivakírat**ajva**
2. OSEBA: bivakírat**ajta**

množina

1. OSEBA: bivakírat**ajmo**
2. OSEBA: bivakírat**ajte**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: bivakírat

DVOJINA: bivakírat**ala**
MNOŽINA: bivakírat**ali**

ženski spol

EDNINA: bivakírat**ala**
DVOJINA: bivakírat**ali**
MNOŽINA: bivakírat**ale**

srednji spol

EDNINA: bivakírat**alo**
DVOJINA: bivakírat**ali**
MNOŽINA: bivakírat**ala**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bivakirajóč tudi bivakirajóč
RODILNIK: bivakirajóč**ega**
DAJALNIK: bivakirajóč**emu**
TOŽILNIK: bivakirajóč tudi bivakirajóč
živo bivakirajóč**ega**
MESTNIK: pri bivakirajóč**em**
ORODNIK: z bivakirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bivakirajóč**a**
RODILNIK: bivakirajóč**ih**
DAJALNIK: bivakirajóč**ima**
TOŽILNIK: bivakirajóč**a**
MESTNIK: pri bivakirajóč**ih**
ORODNIK: z bivakirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: bivakirajóč**i**
RODILNIK: bivakirajóč**ih**
DAJALNIK: bivakirajóč**im**
TOŽILNIK: bivakirajóč**e**
MESTNIK: pri bivakirajóč**ih**
ORODNIK: z bivakirajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bivakirajóč**a**
RODILNIK: bivakirajóč**e**
DAJALNIK: bivakirajóč**i**
TOŽILNIK: bivakirajóč**o**
MESTNIK: pri bivakirajóč**i**
ORODNIK: z bivakirajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: bivakirajóč**i**
RODILNIK: bivakirajóč**ih**
DAJALNIK: bivakirajóč**ima**
TOŽILNIK: bivakirajóč**i**
MESTNIK: pri bivakirajóč**ih**
ORODNIK: z bivakirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: bivakirajóč**e**
RODILNIK: bivakirajóč**ih**
DAJALNIK: bivakirajóč**im**
TOŽILNIK: bivakirajóč**e**
MESTNIK: pri bivakirajóč**ih**
ORODNIK: z bivakirajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bivakirajóče
RODILNIK: bivakirajóč**ega**
DAJALNIK: bivakirajóč**emu**
TOŽILNIK: bivakirajóč**e**
MESTNIK: pri bivakirajóč**em**
ORODNIK: z bivakirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bivakirajóč**i**
RODILNIK: bivakirajóč**ih**
DAJALNIK: bivakirajóč**ima**
TOŽILNIK: bivakirajóč**i**
MESTNIK: pri bivakirajóč**ih**
ORODNIK: z bivakirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: bivakirajóč**a**
RODILNIK: bivakirajóč**ih**
DAJALNIK: bivakirajóč**im**
TOŽILNIK: bivakirajóč**a**
MESTNIK: pri bivakirajóč**ih**
ORODNIK: z bivakirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bivakîran
RODILNIK: bivakîran**ega**
DAJALNIK: bivakîran**emu**
TOŽILNIK: bivakîran
 živo bivakîran**ega**
MESTNIK: pri bivakîran**em**
ORODNIK: z bivakîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bivakîrana
RODILNIK: bivakîran**ih**
DAJALNIK: bivakîran**ima**
TOŽILNIK: bivakîrana
MESTNIK: pri bivakîran**ih**
ORODNIK: z bivakîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: bivakîran**i**
RODILNIK: bivakîran**ih**
DAJALNIK: bivakîran**im**
TOŽILNIK: bivakîrane
MESTNIK: pri bivakîran**ih**
ORODNIK: z bivakîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bivakîrana
RODILNIK: bivakîrane
DAJALNIK: bivakîran**i**
TOŽILNIK: bivakîran**o**
MESTNIK: pri bivakîran**i**
ORODNIK: z bivakîran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: bivakîran**i**

RODILNIK: bivakîran**ih**
DAJALNIK: bivakîran**ima**
TOŽILNIK: bivakîran**i**
MESTNIK: pri bivakîran**ih**
ORODNIK: z bivakîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: bivakîrane
RODILNIK: bivakîran**ih**
DAJALNIK: bivakîran**im**
TOŽILNIK: bivakîrane
MESTNIK: pri bivakîran**ih**
ORODNIK: z bivakîran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bivakîrano
RODILNIK: bivakîran**ega**
DAJALNIK: bivakîran**emu**
TOŽILNIK: bivakîran**o**
MESTNIK: pri bivakîran**em**
ORODNIK: z bivakîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bivakîran**i**
RODILNIK: bivakîran**ih**
DAJALNIK: bivakîran**ima**
TOŽILNIK: bivakîran**i**
MESTNIK: pri bivakîran**ih**
ORODNIK: z bivakîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: bivakîrana
RODILNIK: bivakîran**ih**
DAJALNIK: bivakîran**im**
TOŽILNIK: bivakîrana
MESTNIK: pri bivakîran**ih**
ORODNIK: z bivakîran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: bivakîran**je**
RODILNIK: bivakîran**ja**
DAJALNIK: bivakîran**ju**
TOŽILNIK: bivakîran**je**
MESTNIK: pri bivakîran**ju**
ORODNIK: z bivakîran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: bivakîran**ji**
RODILNIK: bivakîran**j**
DAJALNIK: bivakîran**jema**
TOŽILNIK: bivakîran**ji**
MESTNIK: pri bivakîran**jih**
ORODNIK: z bivakîran**jema**

množina

IMENOVALNIK: bivakîran**ja**
RODILNIK: bivakîran**j**
DAJALNIK: bivakîran**jem**
TOŽILNIK: bivakîran**ja**
MESTNIK: pri bivakîran**jih**
ORODNIK: z bivakîran**ji**

IZVOR
↑bivak

bízmút bízmuta samostalnik moškega spola

[bízmut]

POMEN

mehka, lahko taljiva kovina rdečkasto bele barve, kemijski element [Bi]

- Čeprav se pojavlja v različnih okoljih, je *bízmút* redek.
- Sifilis so v dvajsetih letih zdravili predvsem z *bízmútom*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bízmut]

IPA: [ˈbi:zmút]

ednina

IMENOVALNIK: bízmut

RODILNIK: bízmuta

DAJALNIK: bízmutu

TOŽILNIK: bízmut

MESTNIK: pri bízmutu

ORODNIK: z bízmutom

dvojina

IMENOVALNIK: bízmuta

RODILNIK: bízmutov

DAJALNIK: bízmutoma

TOŽILNIK: bízmuta

MESTNIK: pri bízmutih

ORODNIK: z bízmutoma

množina

IMENOVALNIK: bízmuti

RODILNIK: bízmutov

DAJALNIK: bízmutom

TOŽILNIK: bízmute

MESTNIK: pri bízmutih

ORODNIK: z bízmuti

TONEMSKO

[bîzmut]

IPA: [bí:zmùt]

ednina

IMENOVALNIK: bîzmut

RODILNIK: bîzmuta

DAJALNIK: bîzmutu

TOŽILNIK: bîzmut

MESTNIK: pri bîzmutu

ORODNIK: z bîzmutom

dvojina

IMENOVALNIK: bîzmuta

RODILNIK: bîzmutov

DAJALNIK: bîzmutoma

TOŽILNIK: bîzmuta

MESTNIK: pri bîzmutih

ORODNIK: z bîzmutoma

množina

IMENOVALNIK: bîzmuti

RODILNIK: bîzmutov

DAJALNIK: bîzmutom

TOŽILNIK: bîzmute

MESTNIK: pri bîzmutih

ORODNIK: z bîzmuti

IZVOR

prevzeto iz nem. *Wismut*, nejasnega izvora

bombomèt bombométa samostalnik moškega spola

[bombomèt]

POMEN

iz vojske orožje srednjega kalibra v obliki krajše cevi, ki se uporablja samostojno ali pritrjeno na puško

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

avtomatski bombomet | podcevni bombomet

- Košara lahke kupole je namenjena za namestitev avtomatskega *bombometa*, ročnih raketometov in rezervnega streliva.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

bombomet kalibra *n* mm

- Na vozilo lahko postavijo težji mitraljez M240, avtomatski *bombomet* kalibra 40 milimetrov ali protitankovsko raketo.

...

- Sklenili bodo pogodbe za nakup streliva kalibra 40 milimetrov za enostrelne *bombomete* z učinkovitim dometom 400 metrov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bombomèt]

IPA: [bɔmbɔˈmɛt]

ednina

IMENOVALNIK: bombomèt

RODILNIK: bombométa

DAJALNIK: bombométu

TOŽILNIK: bombomèt

MESTNIK: pri bombométu

ORODNIK: z bombométom

dvojina

IMENOVALNIK: bombométa

RODILNIK: bombométo

DAJALNIK: bombométo

TOŽILNIK: bombométa

MESTNIK: pri bombométi

ORODNIK: z bombométo

množina

IMENOVALNIK: bombométi

RODILNIK: bombométo

DAJALNIK: bombométo

TOŽILNIK: bombométe

MESTNIK: pri bombométi

ORODNIK: z bombométi

TONEMSKO

[bombomèt]

IPA: [bɔmbɔmɛt]

ednina

IMENOVALNIK: bombomèt

RODILNIK: bombométa

DAJALNIK: bombométu

TOŽILNIK: bombomèt

MESTNIK: pri bombométu tudi pri bombométu

ORODNIK: z bombométom

dvojina

IMENOVALNIK: bombométa

RODILNIK: bombométo**v** in bombométo**v**

DAJALNIK: bombométo**ma**

TOŽILNIK: bombométa

MESTNIK: pri bombométi**h** in pri bombométi**h**

ORODNIK: z bombométo**ma**

množina

IMENOVALNIK: bombométi

RODILNIK: bombométo**v** in bombométo**v**

DAJALNIK: bombométo**m**

TOŽILNIK: bombométe

MESTNIK: pri bombométi**h** in pri bombométi**h**

ORODNIK: z bombométi in z bombométi

IZVOR

↑bomba + ↑metati

bôr bôra tudi **bór** bóra samostalnik moškega spola

[bôr] tudi [bór]

POMEN

element, ki nastopa v obliki zelo trdih kristalov ali sivega prahu, kemijski element [B]

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

pomanjkanje bora

▪ Znamenja pomanjkanja *bora* najprej opazimo na listih in listnih pecljih.

▶ priredna zveza

bor in kalcij, bor in magnezij, bor in železo

▪ Gnojimo z mineralnimi gnojili, ki imajo dodatek magnezija in *bora*.

▪ Listno gnojenje je učinkovito ob pomanjkanju katerega izmed hranil, kot so železo, magnezij in *bor*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bôr]

IPA: [ˈbɔ:r]

ednina

IMENOVALNIK: bôr

RODILNIK: bôra

DAJALNIK: bôru

TOŽILNIK: bôr

MESTNIK: pri bôru

ORODNIK: z bôrom

dvojina

IMENOVALNIK: bôra

RODILNIK: bôrov

DAJALNIK: bôroma

TOŽILNIK: bôra

MESTNIK: pri bôri**h**

ORODNIK: z bôroma

množina

IMENOVALNIK: bôri

RODILNIK: bôrov

DAJALNIK: bôrom

TOŽILNIK: bôre

MESTNIK: pri bôri**h**

ORODNIK: z bôri

tudi [bór]

IPA: tudi [ˈbo:r]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: bór

RODILNIK: bóra

DAJALNIK: bóru

TOŽILNIK: bór

MESTNIK: pri bóru

ORODNIK: z bórom

dvojina

IMENOVALNIK: bóra

RODILNIK: bórov

DAJALNIK: bóroma

TOŽILNIK: bóra

MESTNIK: pri bóri**h**

ORODNIK: z bóroma

množina

IMENOVALNIK: bóri

RODILNIK: bórov

DAJALNIK: bórom

TOŽILNIK: bóre

MESTNIK: pri bóri**h**

ORODNIK: z bóri

TONEMSKO

[bôr]

IPA: [ˈbɔ:r]

ednina

IMENOVALNIK: bôr

RODILNIK: bôra

DAJALNIK: bôru

TOŽILNIK: bôr

MESTNIK: pri bôru

ORODNIK: z bôrom

dvojina

IMENOVALNIK: bôra

RODILNIK: bôrov

DAJALNIK: bôroma

TOŽILNIK: bôra
MESTNIK: pri bôrih
ORODNIK: z bôroma

množina

IMENOVALNIK: bôri
RODILNIK: bôrov
DAJALNIK: bôrom
TOŽILNIK: bôre
MESTNIK: pri bôrih
ORODNIK: z bôri

tudi [bôr]

IPA: tudi [bó:r]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: bôr
RODILNIK: bôra
DAJALNIK: bôru
TOŽILNIK: bôr
MESTNIK: pri bôru
ORODNIK: z bôrom

dvojina

IMENOVALNIK: bôra
RODILNIK: bôrov
DAJALNIK: bôroma
TOŽILNIK: bôra
MESTNIK: pri bôrih
ORODNIK: z bôroma

množina

IMENOVALNIK: bôri
RODILNIK: bôrov
DAJALNIK: bôrom
TOŽILNIK: bôre
MESTNIK: pri bôrih
ORODNIK: z bôri

IZVOR

prevzeto iz nem. *Bor*, okrnjeno iz *Borax* 'natrijev borat', prevzeto prek srlat. *borax* in arab. *bawraq* iz perz. *būrah*

borôvec borôvca samostalnik moškega spola

[borôvɛc]

POMEN

iglasto drevo z dolgimi iglicami in razbrazdanim lubjem; primerjaj lat. *Pinus*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dišeči borovci | nizki, visoki borovci

- Z vsakim korakom višje se dišeči *borovci* umikajo nizki sredozemski makiji.
- Tik pod vrhom je ogromno rododendrona in nizkih *borovcev*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

deblo borovca | senca borovcev | vonj borovcev

- V senci *borovcev* si na lesenih klopcah privoščijo okrepčilo.

- Odpravil se bom na obalo, da se naužijem vonja *borovcev* in morja.

- Jutri vama razkažem nasade *borovcev* in naše nove borove gozdove.

...

- Presenetljivo je, kje vse lahko rastejo *borovci*: zdi se, da sploh ne potrebujejo zemlje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[borôvɛc]

IPA: [bɔ'ɾɔ:vɛts]

ednina

IMENOVALNIK: borôvec
RODILNIK: borôvca
DAJALNIK: borôvcu
TOŽILNIK: borôvec
MESTNIK: pri borôvcu
ORODNIK: z borôvcem

dvojina

IMENOVALNIK: borôvca
RODILNIK: borôvcev
DAJALNIK: borôvcema
TOŽILNIK: borôvca
MESTNIK: pri borôvcih
ORODNIK: z borôvcema

množina

IMENOVALNIK: borôvci
RODILNIK: borôvcev
DAJALNIK: borôvcem
TOŽILNIK: borôvce
MESTNIK: pri borôvcih
ORODNIK: z borôvci

TONEMSKO

[boróvɛc]

IPA: [bɔɾò:váts]

ednina

IMENOVALNIK: boróvec
RODILNIK: boróvca
DAJALNIK: boróvcu
TOŽILNIK: boróvec
MESTNIK: pri boróvcu tudi pri boróvcu
ORODNIK: z boróvcem

dvojina

IMENOVALNIK: boróvca
RODILNIK: boróvcev in boróvcev
DAJALNIK: boróvcema
TOŽILNIK: boróvca
MESTNIK: pri boróvcih in pri boróvcih
ORODNIK: z boróvcema

množina

IMENOVALNIK: boróvci
RODILNIK: boróvcev in boróvcev
DAJALNIK: boróvcem
TOŽILNIK: boróvce

MESTNIK: pri boróvci**h** in pri borôvci**h**
ORODNIK: z boróvci in z borôvci

in [borôvɛc]
IPA: in [bɔrô:vəts]

in

ednina

IMENOVALNIK: borôvec
RODILNIK: borôvca
DAJALNIK: borôvcu
TOŽILNIK: borôvec
MESTNIK: pri borôvcu
ORODNIK: z borôvcem

dvojina

IMENOVALNIK: borôvca
RODILNIK: borôvcev
DAJALNIK: borôvcema
TOŽILNIK: borôvca
MESTNIK: pri borôvci**h**
ORODNIK: z borôvcema

množina

IMENOVALNIK: borôvci
RODILNIK: borôvcev
DAJALNIK: borôvcem
TOŽILNIK: borôvce
MESTNIK: pri borôvci**h**
ORODNIK: z borôvci

STALNE ZVEZE

pritikavi borovec

grmičast borovec, ki raste v višjih legah, navadno nad zgornjo gozdno mejo; primerjaj lat. *Pinus mugo*

- Markirana pot poteka med *pritikavimi borovci*.
- Zadnje pol ure boste hodili po ruševju, med *pritikavimi borovci*.

IZVOR

↑bor

Br simbol

POMEN

simbol za kemijski element *brom*

- Skupina halogeniranih ogljikovodikov vsebuje halogene elemente klor (Cl), fluor (F), brom (*Br*) in jod (I) ter vodik (H), ki je lahko prisoten ali tudi ne.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Br*, simbola za element ↑brom

bròm brôma in **bróm** bróma samostalnik moškega spola

[bròm] in [bróm]

POMEN

kadeča se tekočina rdeče rjave barve, kemijski element [Br]

► sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
raztopina *broma*

- Kako bi še ločil, razen po vonju, med razredčeno vodno raztopino joda in dokaj koncentrirano raztopino *broma* v vodi?

...

- Zakaj je topnost klora, *broma* in joda večja v nepolarnih topilih?

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bròm]
IPA: [ˈbrɔm]

ednina

IMENOVALNIK: bròm
RODILNIK: brôma
DAJALNIK: brômu
TOŽILNIK: bròm
MESTNIK: pri brômu
ORODNIK: z brômom

dvojina

IMENOVALNIK: brôma
RODILNIK: brômov
DAJALNIK: brômoma
TOŽILNIK: brôma
MESTNIK: pri brômih
ORODNIK: z brômoma

množina

IMENOVALNIK: brômi
RODILNIK: brômov
DAJALNIK: brômom
TOŽILNIK: brôme
MESTNIK: pri brômih
ORODNIK: z brômi

in [bróm]
IPA: in [ˈbro:m]

in

ednina

IMENOVALNIK: bróm
RODILNIK: bróma
DAJALNIK: brómu
TOŽILNIK: bróm
MESTNIK: pri brómu
ORODNIK: z brômom

dvojina

IMENOVALNIK: bróma
RODILNIK: brómov
DAJALNIK: brómoma
TOŽILNIK: bróma
MESTNIK: pri brómih
ORODNIK: z brómoma

množina

IMENOVALNIK: brómi
RODILNIK: brómov
DAJALNIK: brómom

TOŽILNIK: bróme
MESTNIK: pri brómih
ORODNIK: z brómi

TONEMSKO

[bròm]

IPA: [bróm]

ednina

IMENOVALNIK: bròm
RODILNIK: bróma
DAJALNIK: brómu
TOŽILNIK: bròm
MESTNIK: pri brómu
ORODNIK: z brómom

dvojina

IMENOVALNIK: bróma
RODILNIK: brómov
DAJALNIK: brómoma
TOŽILNIK: bróma
MESTNIK: pri brómih
ORODNIK: z brómoma

množina

IMENOVALNIK: brómi
RODILNIK: brómov
DAJALNIK: brómom
TOŽILNIK: bróme
MESTNIK: pri brómih
ORODNIK: z brómi

in [bròm]

IPA: in [bròm]

in

ednina

IMENOVALNIK: bròm
RODILNIK: bróma
DAJALNIK: brómu
TOŽILNIK: bròm
MESTNIK: pri brómu
ORODNIK: z brómom

dvojina

IMENOVALNIK: bróma
RODILNIK: brómov
DAJALNIK: brómoma
TOŽILNIK: bróma
MESTNIK: pri brómih
ORODNIK: z brómoma

množina

IMENOVALNIK: brómi
RODILNIK: brómov
DAJALNIK: brómom
TOŽILNIK: bróme
MESTNIK: pri brómih
ORODNIK: z brómi

IZVOR

prevzeto prek nem. *Brom*, angl., frc. *brome* iz nlat. *bromium*, iz gr. *brōmos* 'smrad'

brónhodilatátor

 brónhodilatátorja samostalnik

moškega spola

[brónhodilatátor]

POMEN

iz farmacije učinkovina ali zdravilo, ki širi, sprošča sapnice in lajša simptome pri napadu astme

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Nekaterim bolnikom predpisujejo kratkodelujoče *brónhodilatatorje* po potrebi, drugi jih morajo jemati v rednih enakomernih presledkih.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Če se po vdihavanju *brónhodilatatorja* bolniku stanje izboljša, gre skoraj zagotovo za astmo.
▪ Ker večino *brónhodilatatorjev* uporabljamo v inhalacijah in ne v pripravkih za zaužitje, ponavadi ne povzročajo resnih stranskih učinkov.

...

▪ *Brónhodilatatorji* ne odpravljajo vzrokov, ampak samo odpirajo pljučne poti in povzročijo hitro olajšanje pri oteženem dihanju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[brónhodilatátor]

IPA: ['bro:ɲɔdila'ta:tɔr]

ednina

IMENOVALNIK: brónhodilatátor
RODILNIK: brónhodilatátorja
DAJALNIK: brónhodilatátorju
TOŽILNIK: brónhodilatátor
MESTNIK: pri brónhodilatátorju
ORODNIK: z brónhodilatátorjem

dvojina

IMENOVALNIK: brónhodilatátorja
RODILNIK: brónhodilatátorjev
DAJALNIK: brónhodilatátorjema
TOŽILNIK: brónhodilatátorja
MESTNIK: pri brónhodilatátorjih
ORODNIK: z brónhodilatátorjema

množina

IMENOVALNIK: brónhodilatátorji
RODILNIK: brónhodilatátorjev
DAJALNIK: brónhodilatátorjem
TOŽILNIK: brónhodilatátorje
MESTNIK: pri brónhodilatátorjih
ORODNIK: z brónhodilatátorji

TONEMSKO

[brónhodilatátor]

IPA: [bró:nxòdilátá:tòr]

ednina

IMENOVALNIK: brónhodilatátor
RODILNIK: brónhodilatátorja

DAJALNIK: br̕nhodilatátorju
TOŽILNIK: br̕nhodilatátor
MESTNIK: pri br̕nhodilatátorju
ORODNIK: z br̕nhodilatátorjem

dvojina

IMENOVALNIK: br̕nhodilatátorja
RODILNIK: br̕nhodilatátorjev
DAJALNIK: br̕nhodilatátorjema
TOŽILNIK: br̕nhodilatátorja
MESTNIK: pri br̕nhodilatátorjih
ORODNIK: z br̕nhodilatátorjema

množina

IMENOVALNIK: br̕nhodilatátorji
RODILNIK: br̕nhodilatátorjev
DAJALNIK: br̕nhodilatátorjem
TOŽILNIK: br̕nhodilatátorje
MESTNIK: pri br̕nhodilatátorjih
ORODNIK: z br̕nhodilatátorji

IZVOR

prevzeto iz nem. *Bronchodilatator*, iz ↑bronhij + *dilatator* 'kar razširja' iz ↑dilatacija

búčno

prislov

[búčno]

POMEN

1. takó, da je zelo glasno, hrupno

▶ prisl. + glag.

bučno bodriti, navijati, spodbujati | bučno ploskati |
bučno pozdraviti | bučno praznovati, proslavljati |
bučno protestirati

- V areni je okoli deset tisoč ljudi, ki *bučno* navijajo in mahajo z zastavami, transparenti.
- Navdušeni gledalci so mu *bučno* zaploskali, on pa se jim je zahvalil z rahlim poklonom.
- Lahko vam zaupam, da je nepredstavljen občutek, ko zapoješ pred večdesettisočglavo množico, ki *bučno* pozdravi vsak tvoj gib in ton.

▶ prisl. + prid. beseda

bučno pozdravljen

- Vsaka uspešna akcija nogometašev je bila *bučno* pozdravljena, ob vsakem zadetku pa se je slišalo glasno prepevanje.

1.1. takó, da pritegne pozornost, zanimanje javnosti

▶ prisl. + prid. beseda

bučno napovedan

- Za *bučno* napovedani spektakel so najeli največje manekenske zvezde.

▶ prisl. + glag.

- Podjetje je ob začetku prodaje letalskih vozovnic okrog sveta to *bučno* oglaševalo, toda odziv je bil sila pičel.

[búčno]

IPA: [ˈbuːtʃno]

OSNOVNIK: búčno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: búčneje in búčnejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj búčno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nájbúčneje in nájbúčneje in nájbúčnejše in nájbúčnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nájbolj in nájbolj búčno

TONEMSKO

[búčno]

IPA: [bùːtʃnó]

OSNOVNIK: búčno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: búčneje in búčnejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj búčno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nájbúčneje in nájbúčneje in nájbúčnejše in nájbúčnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nájbolj in nájbolj búčno

IZVOR

↑bučen

Bq

simbol

POMEN

simbol za enoto *bekerele*, *becquerel*

- Skupno količino odpadkov ocenjujejo na 2 milijona ton, skupno aktivnost pa na 10¹⁶ Bq.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑becquerel

C

simbol

POMEN

simbol za enoto *kulon*, *coulomb*

- Povprečna skupna količina naboja, ki se sprosti ob atmosferskih razelektritvah, znaša okoli 10 C.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑coulomb

carving carvinga; glej **kárving** samostalnik moškega spola

[kárvink kárvinga]

POMEN

1. smučanje s smučmi, ki imajo poudarjen stranski lok in omogočajo lažje zavijanje, večjo vodljivost

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

- Prirejal je praktične tečaje na snegu in promoviral izobraževalno skupino za usposabljanje novih učiteljev smučanja za poučevanje *carvinga*.

...

- Stekla je serijska proizvodnja posebnega smučarskega čevlja za *carving*.

2. kot pridevnik **ki je v zvezi s carvingom 1.**

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

- Napačno je prepričanje, da je radij *carving* zavoja vedno enak, saj je poleg radija smuči odvisen še od naklona terena in nagiba smuči glede na teren.
- Z nastopom *carving* tehnike vedno pogosteje opažamo kombinacije kolenskih in ramenskih poškodb.

2.1. kot pridevnik **ki je namenjen za carving 1., se uporablja pri carvingu 1.**

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda **carving smuči**

- Čar *carving* smuči je, da se z njimi da zavoj izpeljati popolnoma brez oddrsavanja, tako da za smučarjem ostane kot z britvijo zarezana sled.
- S prihodom *carving* smučke je tudi rekreativnim smučarjem omogočeno smučanje po robniku pri nižjih hitrostih in ob slabšem tehničnem znanju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kârvink kârvinga]

IPA: [ˈka:rvɪŋk ˈka:rvɪŋga]

ednina

IMENOVALNIK: carving [kârvink]

RODILNIK: carvinga [kârvinga]

DAJALNIK: carvingu [kârvingu]

TOŽILNIK: carving [kârvink]

MESTNIK: pri carvingu [pri kârvingu]

ORODNIK: s carvingom [s kârvingom]

dvojina

IMENOVALNIK: carvinga [kârvinga]

RODILNIK: carvingov [kârvingu]

DAJALNIK: carvingoma [kârvingoma]

TOŽILNIK: carvinga [kârvinga]

MESTNIK: pri carvingih [pri kârvingih]

ORODNIK: s carvingoma [s kârvingoma]

množina

IMENOVALNIK: carvingi [kârvingi]

RODILNIK: carvingov [kârvingu]

DAJALNIK: carvingom [kârvingom]

TOŽILNIK: carvinge [kârvinge]

MESTNIK: pri carvingih [pri kârvingih]

ORODNIK: s carvingi [s kârvingi]

TONEMSKO

[kârvink kârvinga]

IPA: [kâ:rvɪŋk kâ:rvɪŋga]

ednina

IMENOVALNIK: carving [kârvink]

RODILNIK: carvinga [kârvinga]

DAJALNIK: carvingu [kârvingu]

TOŽILNIK: carving [kârvink]

MESTNIK: pri carvingu [pri kârvingu]

ORODNIK: s carvingom [s kârvingom]

dvojina

IMENOVALNIK: carvinga [kârvinga]

RODILNIK: carvingov [kârvingu]

DAJALNIK: carvingoma [kârvingoma]

TOŽILNIK: carvinga [kârvinga]

MESTNIK: pri carvingih [pri kârvingih]

ORODNIK: s carvingoma [s kârvingoma]

množina

IMENOVALNIK: carvingi [kârvingi]

RODILNIK: carvingov [kârvingu]

DAJALNIK: carvingom [kârvingom]

TOŽILNIK: carvinge [kârvinge]

MESTNIK: pri carvingih [pri kârvingih]

ORODNIK: s carvingi [s kârvingi]

IZVOR

prevzeto iz angl. *carving*, prvotno 'rezbarjenje, rezljanje', iz *carve* 'rezbariti, rezljati'

cd simbol

POMEN

simbol za enoto *kandela*

- Svetilka ima 7 svetlečih diod (LED) s skupno svetilnostjo 70 *cd*, ki same zagotavljajo svetlobo za 45 ur.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑kandela

Cd simbol

POMEN

simbol za kemijski element *kadmij*

- Potrdili smo hipotezo, da se s starostjo v ledvicah srnjadi kopiči *Cd*, česar pa nismo ugotovili za ostale tri preučevane elemente (Pb, Hg, As).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Cd*, simbola za element ↑kadmij

cedílo cedíla samostalnik srednjega spola

[cedílo]

POMEN

luknjičasta ali mrežasta priprava za ločevanje trdne snovi od tekočine s pretakanjem

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- gosto, fino cedilo | kovinsko, plastično, žičnato cedilo | veliko cedilo

▪ Ko testo vzamemo iz vode, ga v emajliranem ali plastičnem *cedilu* izpiramo izmenično z mrzlo in toplo vodo.

▪ Segreto marmelado pretlačimo skozi gosto žičnato *cedilo*.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

dati, odliti, stresti na cedilo | polagati na cedilo

▪ Riž stresemo na *cedilo* in pustimo, da se odcedi.

▪ Najprej skuhamo rezance al dente v slani vodi, jih zlijemo na *cedilo*, splaknemo s hladno vodo in dobro odcedimo.

▶ glag. + skozi + **sam. beseda v tožilniku**

precediti, preliti skozi cedilo | pretlačiti skozi cedilo

▪ Juho precedimo skozi *cedilo* in zavremo.

▪ Tako kot fižolovo juho je treba tudi grahovo prepasirati skozi *cedilo*.

...

▪ Čičerko damo v *cedilo*, pod tekočo vodo jo dobro splaknemo in odcedimo.

▪ Kuhan brokoli in krompir dobro odcedimo na *cedilu* in stresemo v pekač.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[cedílo]

IPA: [tse'di:lɔ]

ednina

IMENOVALNIK: cedílo

RODILNIK: cedíla

DAJALNIK: cedílu

TOŽILNIK: cedílo

MESTNIK: pri cedílu

ORODNIK: s cedíloom

dvojina

IMENOVALNIK: cedíli

RODILNIK: cedíl

DAJALNIK: cedílo^{ma}

TOŽILNIK: cedíli

MESTNIK: pri cedílih

ORODNIK: s cedílo^{ma}

množina

IMENOVALNIK: cedíla

RODILNIK: cedíl

DAJALNIK: cedíloom

TOŽILNIK: cedíla

MESTNIK: pri cedílih

ORODNIK: s cedíli

TONEMSKO

[cedílo]

IPA: [tsedi:lɔ]

ednina

IMENOVALNIK: cedílo

RODILNIK: cedíla

DAJALNIK: cedílu

TOŽILNIK: cedílo

MESTNIK: pri cedílu

ORODNIK: s cedíloom

dvojina

IMENOVALNIK: cedíli in cedíli

RODILNIK: cedíl

DAJALNIK: cedílo^{ma} in cedílo^{ma}

TOŽILNIK: cedíli in cedíli

MESTNIK: pri cedílih

ORODNIK: s cedílo^{ma} in s cedílo^{ma}

množina

IMENOVALNIK: cedíla

RODILNIK: cedíl

DAJALNIK: cedíloom

TOŽILNIK: cedíla

MESTNIK: pri cedílih

ORODNIK: s cedíli

FRAZEOLOGIJA

ostati na cedilu

ostati brez česa, kar se je obljubljalo, zagotavljalo; ostati brez pomoči, podpore, sam

▪ Pojasnil je, da delavci ne smejo spet *ostati na cedilu*.

▪ Prav zaradi iskrenosti *sem* pogosto *ostal na cedilu*, osamljen in izigran.

pustiti/puščati na cedilu *koga*

pustiti na cedilu *koga*

v nedovršni obliki puščati na cedilu *koga*

pustiti, puščati *koga* samega, brez pomoči, podpore; pustiti, puščati *koga* brez česa

obljubljenega, zagotavljenega, pričakovanega

▪ V 19. minuti si je prislužil rdeči karton in tako *pustil* svoje soigralce *na cedilu*.

▪ Ker *sem* prej štiri leta družino na nek način pošteno *puščal na cedilu*, sem se ji zdaj vsaj malo oddolžil tako, da sem od države vzel, kar mi po zakonu pripada.

IZVOR

= cslov. *čedilo*, hrv. *cjèdilo*, srb. *čedìlo*, rus. *cedilo*, češ. *cedidlo* < pslov. **čedìdlo* iz ↑cediti

centrifúga centrifúge samostalnik ženskega spola

[centrifúga]

POMEN

1. priprava za ločevanje snovi različne gostote z vrtenjem

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

laboratorijska centrifuga | namizna centrifuga | plinska centrifuga

▪ Prednost novega motorja brez krtačk je zelo dolga življenjska doba brez vzdrževanja, kar je pomembno, saj se laboratorijske *centrifuge* v zdravstvu uporabljajo tudi po 24 ur na dan.

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
 - S pomočjo *centrifug* in stiskalcev kri ločijo na rdeče krvne celice, krvne ploščice in plazmo, tako da bolnik lahko prejme samo tisto sestavino krvi, ki je glede na svoje stanje nima dovolj.

...

- V mlekarji ločijo smetano od mleka z veliko *centrifugo*, ki se vrti zelo hitro.

1.1. taka priprava za ožemanje, sušenje, zlasti kot del pralnega stroja

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
hitrost centrifuge | obrati, vrtljaji centrifuge
 - Izkoristite številne programe na sodobnih pralnih strojih, da perete pri pravilni temperaturi in hitrosti *centrifuge*.
 - Vzdrževanje izdelka je preprosto, saj ga lahko peremo v pralnem stroju in ožmemo z nizkimi obrati *centrifuge*.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
močna centrifuga
 - Naj vam ne bo žal denarja za stroj z močnejšo *centrifugo*.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
 - Če želite postreči čiste suhe liste zelene solate, uporabite običajno *centrifugo* za solato.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[centrifúga]

IPA: [tsentri'fu:ga]

ednina

IMENOVALNIK: centrifúga
 RODILNIK: centrifúge
 DAJALNIK: centrifúgi
 TOŽILNIK: centrifúgo
 MESTNIK: pri centrifúgi
 ORODNIK: s centrifúgo

dvojina

IMENOVALNIK: centrifúgi
 RODILNIK: centrifúg
 DAJALNIK: centrifúgama
 TOŽILNIK: centrifúgi
 MESTNIK: pri centrifúgah
 ORODNIK: s centrifúgama

množina

IMENOVALNIK: centrifúge
 RODILNIK: centrifúg
 DAJALNIK: centrifúgam
 TOŽILNIK: centrifúge
 MESTNIK: pri centrifúgah
 ORODNIK: s centrifúgami

TONEMSKO

[centrifúga]

IPA: [tsentri'fú:gà]

ednina

IMENOVALNIK: centrifúga
 RODILNIK: centrifúge
 DAJALNIK: centrifúgi
 TOŽILNIK: centrifúgo
 MESTNIK: pri centrifúgi
 ORODNIK: s centrifúgo

dvojina

IMENOVALNIK: centrifúgi
 RODILNIK: centrifúg
 DAJALNIK: centrifúgama
 TOŽILNIK: centrifúgi
 MESTNIK: pri centrifúgah
 ORODNIK: s centrifúgama

množina

IMENOVALNIK: centrifúge
 RODILNIK: centrifúg
 DAJALNIK: centrifúgam
 TOŽILNIK: centrifúge
 MESTNIK: pri centrifúgah
 ORODNIK: s centrifúgami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Zentrifuge*, kar je poenobesedeno iz frc. *pompe centrifuge* 'centrifugalna črpalka', glej ↑centrifugalni

cepín cepína samostalnik moškega spola

[cepín]

POMEN

1. manjšemu krampu podoben gorniški pripomoček za vzpenjanje in spuščanje po strmem zasneženem, ledenem terenu

- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
potrebovati cepin | zapičiti cepin
 - Pri prečanju snežišč na severnih straneh gora včasih tudi poleti potrebujemo *cepín*.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
uporaba cepina
 - Pozimi in spomladi je vzpon nekoliko težji in zahteva uporabo *cepina* in derez.
- ▶ priredna zveza
cepin in dereze
 - Ko se odpravimo v gore v zimskih razmerah, imamo s seboj tudi *cepín* in dereze.

...

▪ S *cepinom* si pomagamo tako, da zapičimo ratišče ali okel, odvisno od strmine in trdote snega.

2. gozdarsko orodje s konico za premikanje hlodov

▪ Dobro se spominja časov, ko je z očetom hodil v gozd, kjer sta na roke podirala drevje in s *cepinom* spravljala les.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[cepín]

IPA: [tse'pi:n]

ednina

IMENOVALNIK: cepín
RODILNIK: cepína
DAJALNIK: cepínu
TOŽILNIK: cepín
MESTNIK: pri cepínu
ORODNIK: s cepínom

dvojina

IMENOVALNIK: cepína
RODILNIK: cepínov
DAJALNIK: cepínoma
TOŽILNIK: cepína
MESTNIK: pri cepínih
ORODNIK: s cepínoma

množina

IMENOVALNIK: cepíni
RODILNIK: cepínov
DAJALNIK: cepínom
TOŽILNIK: cepíne
MESTNIK: pri cepínih
ORODNIK: s cepíni

TONEMSKO

[cepîn]

IPA: [tsepí:n]

ednina

IMENOVALNIK: cepîn
RODILNIK: cepína
DAJALNIK: cepínu
TOŽILNIK: cepîn
MESTNIK: pri cepínu
ORODNIK: s cepínom

dvojina

IMENOVALNIK: cepîna
RODILNIK: cepînov
DAJALNIK: cepînoma
TOŽILNIK: cepîna
MESTNIK: pri cepînih
ORODNIK: s cepînoma

množina

IMENOVALNIK: cepîni
RODILNIK: cepînov
DAJALNIK: cepînom
TOŽILNIK: cepîne
MESTNIK: pri cepînih
ORODNIK: s cepîni

IZVOR

prevzeto iz it. *zappone* 'rovnicá', iz *zappa* 'motika', morda iz nar. it. *zappa* 'koza', ker železni konici nekaterih motik spominjata na kozje roge

ceramíd *ceramída* samostalnik moškega spola

[ceramít *ceramída*]

POMEN

navadno v množini, iz biologije, iz kemije **voskasta lipidna molekula**, ki sestavlja celične membrane in vpliva na staranje celic

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Naravni *ceramidi* so lipidi in se nahajajo v vrhnji, roženi plasti kože, njihova glavna naloga pa je nadzorovanje rasti in diferenciacije kožnih celic.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Kompleks *ceramidov* spodbuja naravni proces obnove hidrolipidnega sloja kože v roženi plasti povrhnjice.

...

▪ Poglavitne sestavine zaščitne celične pregrade so poleg holesterola in maščobnih kislin *ceramidi*.

▪ Za suho in občutljivo kožo so izdelali čistilno mleko s *ceramidi*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ceramít *ceramída*]

IPA: [tsera'mi:t tsera'mi:da]

ednina

IMENOVALNIK: *ceramíd*
RODILNIK: *ceramída*
DAJALNIK: *ceramídu*
TOŽILNIK: *ceramíd*
MESTNIK: pri *ceramídu*
ORODNIK: s *ceramídom*

dvojina

IMENOVALNIK: *ceramída*
RODILNIK: *ceramídov*
DAJALNIK: *ceramídoma*
TOŽILNIK: *ceramída*
MESTNIK: pri *ceramídih*
ORODNIK: s *ceramídoma*

množina

IMENOVALNIK: *ceramídi*
RODILNIK: *ceramídov*
DAJALNIK: *ceramídom*
TOŽILNIK: *ceramíde*
MESTNIK: pri *ceramídih*
ORODNIK: s *ceramídi*

TONEMSKO

[ceramít *ceramída*]

IPA: [tseramít tseramí:dà]

ednina

IMENOVALNIK: *ceramíd*
RODILNIK: *ceramída*
DAJALNIK: *ceramídu*
TOŽILNIK: *ceramíd*
MESTNIK: pri *ceramídu*
ORODNIK: s *ceramídom*

dvojina

IMENOVALNIK: *ceramída*
RODILNIK: *ceramídov*

DAJALNIK: **ceramîdoma**
TOŽILNIK: **ceramîda**
MESTNIK: pri **ceramîdih**
ORODNIK: s **ceramîdoma**

množina

IMENOVALNIK: **ceramîdi**
RODILNIK: **ceramîdov**
DAJALNIK: **ceramîdom**
TOŽILNIK: **ceramîde**
MESTNIK: pri **ceramîdih**
ORODNIK: s **ceramîdi**

IZVOR

prevzeto iz angl. *ceramide*, nem. *Ceramid*, iz lat. *cēra* 'vosek' + ↑amid

cézij *cézija* samostalnik moškega spola

[cézi]

POMEN

zelo mehka kovina, ki se na zraku vžge, kemijski element [Cs]

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

atom cezija | količina, koncentracija, vsebnost cezija

- Iz izvidov za surovino in proizvode izhaja, da je količina *cezija* v koncentratu pod dovoljenimi vrednostmi.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

radioaktivni cezij

- Japonska je po nesreči v Fukušimi zaostila varnostne meje za dovoljeno sevanje radioaktivnega *cezija* v ribah.

...

- Razpolovna doba radioaktivnih snovi je lahko manj kot leto dni, lahko pa je tudi celo stoletje ali še več (*cezij* ima razpolovno dobo 30 let, americij nekaj sto let, radij 1600 let).

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[cézi]

IPA: [ˈtse:zi]

ednina

IMENOVALNIK: **cézij**
RODILNIK: **cézija**
DAJALNIK: **céziju**
TOŽILNIK: **cézij**
MESTNIK: pri **céziju**
ORODNIK: s **cézijem**

dvojina

IMENOVALNIK: **cézija**
RODILNIK: **cézijev**
DAJALNIK: **cézijema**
TOŽILNIK: **cézija**
MESTNIK: pri **cézijih**
ORODNIK: s **cézijema**

množina

IMENOVALNIK: **céziji**

RODILNIK: **cézijev**

DAJALNIK: **cézijem**

TOŽILNIK: **cézije**

MESTNIK: pri **cézijih**

ORODNIK: s **céziji**

TONEMSKO

[cézi]

IPA: [tsè:zi]

ednina

IMENOVALNIK: **cézij**

RODILNIK: **cézija**

DAJALNIK: **céziju**

TOŽILNIK: **cézij**

MESTNIK: pri **céziju**

ORODNIK: s **cézijem**

dvojina

IMENOVALNIK: **cézija**

RODILNIK: **cézijev** tudi **cêzijev**

DAJALNIK: **cézijema**

TOŽILNIK: **cézija**

MESTNIK: pri **cézijih** tudi pri **cêzijih**

ORODNIK: s **cézijema**

množina

IMENOVALNIK: **céziji**

RODILNIK: **cézijev** tudi **cêzijev**

DAJALNIK: **cézijem**

TOŽILNIK: **cézije**

MESTNIK: pri **cézijih** tudi pri **cêzijih**

ORODNIK: s **céziji** tudi s **cêziji**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Cäsium*, angl. *caesium*, frc. *césium* iz nlat. *caesium* iz lat. *caesius* 'modrosiv'

chardonnay *chardonnayja*; tudi **šardoné** samostalnik

moškega spola

[šardoné]

POMEN

1. vinska trta s kompaktnjšimi rumeno zelenimi grozdi, po izvoru iz Francije

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- S trgatvijo *chardonnayja* za penino so začeli predčerašnjim.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Osnovo daje penini *chardonnay*, zraven pa so še druge znane sorte.
- Med tisoč tristo trsi prevladuje *chardonnay*, precej je modre frankinje in nekaj sauvignona.

...

- Posebej bomo potrgali *chardonnay*, vse drugo bomo na trsih pustili čim dlje.

1.1. belo vino s sadno aromo iz grozdja te trte

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**

barikiran chardonnay | dober chardonnay | odprt chardonnay

▪ Klet je znana po odličnih barikiranih *chardonnayjih*.

▪ Popili smo kozarček odprtega *chardonnayja* in nepretenciozna svežina tega vina nas je lepo osvežila.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v imenovalniku chardonnay letnik *n*

▪ Za vino pozne trgatve *chardonnay* letnik 1999 je prejel najvišjo možno oceno.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku chardonnay letnika *n*

▪ Na trg je dal 5.000 oštevilčenih steklenic, ki jih je napolnil s *chardonnayjem* letnika 1997.

▪ *Chardonnay* je leto dni zorel v rabljenih barikih, sauvignonasse pa v velikih lesenih sodih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šardoné]

IPA: [ʃardɔ'ne:]

ednina

IMENOVALNIK: chardonnay [šardoné]

RODILNIK: chardonnay**ja** [šardonêja]

DAJALNIK: chardonnay**ju** [šardonêju]

TOŽILNIK: chardonnay [šardoné]

MESTNIK: pri chardonnay**ju** [pri šardonêju]

ORODNIK: s chardonnay**jem** [s šardonêjem]

dvojina

IMENOVALNIK: chardonnay**ja** [šardonêja]

RODILNIK: chardonnay**jev** [šardonêjeu]

DAJALNIK: chardonnay**jema** [šardonêjema]

TOŽILNIK: chardonnay**ja** [šardonêja]

MESTNIK: pri chardonnay**jih** [pri šardonêjih]

ORODNIK: s chardonnay**jema** [s šardonêjema]

množina

IMENOVALNIK: chardonnay**ji** [šardonêji]

RODILNIK: chardonnay**jev** [šardonêjeu]

DAJALNIK: chardonnay**jem** [šardonêjem]

TOŽILNIK: chardonnay**je** [šardonêje]

MESTNIK: pri chardonnay**jih** [pri šardonêjih]

ORODNIK: s chardonnay**ji** [s šardonêji]

TONEMSKO

[šardonê]

IPA: [ʃardɔné:]

ednina

IMENOVALNIK: chardonnay [šardonê]

RODILNIK: chardonnay**ja** [šardonêja]

DAJALNIK: chardonnay**ju** [šardonêju]

TOŽILNIK: chardonnay [šardonê]

MESTNIK: pri chardonnay**ju** [pri šardonêju]

ORODNIK: s chardonnay**jem** [s šardonêjem]

dvojina

IMENOVALNIK: chardonnay**ja** [šardonêja]

RODILNIK: chardonnay**jev** [šardonêjeu]

DAJALNIK: chardonnay**jema** [šardonêjema]

TOŽILNIK: chardonnay**ja** [šardonêja]

MESTNIK: pri chardonnay**jih** [pri šardonêjih]

ORODNIK: s chardonnay**jema** [s šardonêjema]

množina

IMENOVALNIK: chardonnay**ji** [šardonêji]

RODILNIK: chardonnay**jev** [šardonêjeu]

DAJALNIK: chardonnay**jem** [šardonêjem]

TOŽILNIK: chardonnay**je** [šardonêje]

MESTNIK: pri chardonnay**jih** [pri šardonêjih]

ORODNIK: s chardonnay**ji** [s šardonêji]

IZVOR

prevzeto iz frc. *chardonnay*, po francoskem mestu *Chardonnay*

chef čefa samostalnik moškega spola

[šéf] tudi [šêf]

POMEN

profesionalni kuhar, zlasti kot vodja kuhinje, pripravljalec inovativnih, izbranih jedi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Mladi *chef* je obiskovalce navdušil z odličnim carpacciem iz brancina.

▪ Tamkajšnji *chef* je prevzel restavracijo leta 1990, prvi dve Michelinovi zvezdici pa si je priboril že njegov oče.

▪ Kariero je začel kot *chef* v številnih restavracijah po Evropi, preden je v svojem domačem kraju odprl restavracijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šéf]

IPA: [ʃe:f]

ednina

IMENOVALNIK: chef [šéf]

RODILNIK: čefa [šéfa]

DAJALNIK: čefu [šéfu]

TOŽILNIK: čefa [šéfa]

MESTNIK: pri čefu [pri šéfu]

ORODNIK: s čefom [s šéfom]

dvojina

IMENOVALNIK: čefa [šéfa]

RODILNIK: čefov [šéfo]

DAJALNIK: čefoma [šéfoma]

TOŽILNIK: čefa [šéfa]

MESTNIK: pri čefih [pri šéfih]

ORODNIK: s čefoma [s šéfoma]

množina

IMENOVALNIK: čefi [šéfi]

RODILNIK: čefov [šéfo]

DAJALNIK: čefom [šéfom]

TOŽILNIK: **chefe** [šéfe]
MESTNIK: pri **chefih** [pri šéfih]
ORODNIK: s **chefi** [s šéfi]

tudi [šêf]
IPA: tudi [ʃɛ:f]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: **chef** [šêf]
RODILNIK: **chefa** [šêfa]
DAJALNIK: **chefu** [šêfu]
TOŽILNIK: **chefa** [šêfa]
MESTNIK: pri **chefu** [pri šêfu]
ORODNIK: s **chefom** [s šêfom]

dvojina

IMENOVALNIK: **chefa** [šêfa]
RODILNIK: **chefov** [šêfoʋ]
DAJALNIK: **chefoma** [šêfoma]
TOŽILNIK: **chefa** [šêfa]
MESTNIK: pri **chefih** [pri šéfih]
ORODNIK: s **chefoma** [s šêfoma]

množina

IMENOVALNIK: **chefi** [šéfi]
RODILNIK: **chefov** [šêfoʋ]
DAJALNIK: **chefom** [šêfom]
TOŽILNIK: **chefe** [šêfe]
MESTNIK: pri **chefih** [pri šéfih]
ORODNIK: s **chefi** [s šéfi]

TONEMSKO

[šêf]
IPA: [ʃɛ:f]

ednina

IMENOVALNIK: **chef** [šêf]
RODILNIK: **chefa** [šêfa]
DAJALNIK: **chefu** [šêfu]
TOŽILNIK: **chefa** [šêfa]
MESTNIK: pri **chefu** [pri šêfu]
ORODNIK: s **chefom** [s šêfom]

dvojina

IMENOVALNIK: **chefa** [šêfa]
RODILNIK: **chefov** [šêfoʋ]
DAJALNIK: **chefoma** [šêfoma]
TOŽILNIK: **chefa** [šêfa]
MESTNIK: pri **chefih** [pri šéfih]
ORODNIK: s **chefoma** [s šêfoma]

množina

IMENOVALNIK: **chefi** [šéfi]
RODILNIK: **chefov** [šêfoʋ]
DAJALNIK: **chefom** [šêfom]
TOŽILNIK: **chefe** [šêfe]
MESTNIK: pri **chefih** [pri šéfih]
ORODNIK: s **chefi** [s šéfi]

tudi [šêf]
IPA: tudi [ʃɛ:f]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: **chef** [šêf]
RODILNIK: **chefa** [šêfa]
DAJALNIK: **chefu** [šêfu]
TOŽILNIK: **chefa** [šêfa]
MESTNIK: pri **chefu** [pri šêfu]
ORODNIK: s **chefom** [s šêfom]

dvojina

IMENOVALNIK: **chefa** [šêfa]
RODILNIK: **chefov** [šêfoʋ]
DAJALNIK: **chefoma** [šêfoma]
TOŽILNIK: **chefa** [šêfa]
MESTNIK: pri **chefih** [pri šéfih]
ORODNIK: s **chefoma** [s šêfoma]

množina

IMENOVALNIK: **chefi** [šéfi]
RODILNIK: **chefov** [šêfoʋ]
DAJALNIK: **chefom** [šêfom]
TOŽILNIK: **chefe** [šêfe]
MESTNIK: pri **chefih** [pri šéfih]
ORODNIK: s **chefi** [s šéfi]

BESEDOTVORJE

ženski spol: chefinja

IZVOR

prevzeto iz frc. *chef*, prvotno 'poglarar', iz lat. *caput* 'glava'

chefinja chefinje samostalnik ženskega spola

[šéfinja] tudi [šêfinja]

POMEN

profesionalna kuharica, zlasti kot vodja kuhinje, pripravljalka inovativnih, izbranih jedi

- Nekateri slovenski chefi in *chefinje* se držijo slovenske tradicije, drugi z moderno kuhinjo izražajo sebe in svojo filozofijo, oboje skupaj pa v tej državi gradi svetovno kulinariko.
- *Chefinja* si prizadeva sodržavljane ozaveščati o zdravi prehrani.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šéfinja]
IPA: [ʃɛ:finja]

ednina

IMENOVALNIK: **chefinja** [šéfinja]
RODILNIK: **chefinje** [šéfjinje]
DAJALNIK: **chefinji** [šéfjinji]
TOŽILNIK: **chefinjo** [šéfjinjo]
MESTNIK: pri **chefinji** [pri šéfjinji]
ORODNIK: s **chefinjo** [s šéfjinjo]

dvojina

IMENOVALNIK: **chefinji** [šéfjinji]
RODILNIK: **chefinj** [šéfjinj]

DAJALNIK: chefinj**ama** [šêfinjama]
TOŽILNIK: chefinj**i** [šêfinji]
MESTNIK: pri chefinj**ah** [pri šêfinjah]
ORODNIK: s chefinj**ama** [s šêfinjama]

množina

IMENOVALNIK: chefinj**e** [šêfinje]
RODILNIK: chefinj [šêfinj]
DAJALNIK: chefinj**am** [šêfinjam]
TOŽILNIK: chefinj**e** [šêfinje]
MESTNIK: pri chefinj**ah** [pri šêfinjah]
ORODNIK: s chefinj**ami** [s šêfinjami]

tudi [šêfinja]

IPA: tudi [ʃɛ:finja]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: chefinj**a** [šêfinja]
RODILNIK: chefinj**e** [šêfinje]
DAJALNIK: chefinj**i** [šêfinji]
TOŽILNIK: chefinj**o** [šêfinjo]
MESTNIK: pri chefinj**i** [pri šêfinji]
ORODNIK: s chefinj**o** [s šêfinjo]

dvojina

IMENOVALNIK: chefinj**i** [šêfinji]
RODILNIK: chefinj [šêfinj]
DAJALNIK: chefinj**ama** [šêfinjama]
TOŽILNIK: chefinj**i** [šêfinji]
MESTNIK: pri chefinj**ah** [pri šêfinjah]
ORODNIK: s chefinj**ama** [s šêfinjama]

množina

IMENOVALNIK: chefinj**e** [šêfinje]
RODILNIK: chefinj [šêfinj]
DAJALNIK: chefinj**am** [šêfinjam]
TOŽILNIK: chefinj**e** [šêfinje]
MESTNIK: pri chefinj**ah** [pri šêfinjah]
ORODNIK: s chefinj**ami** [s šêfinjami]

TONEMSKO

[šêfinja]

IPA: [ʃɛ:finja]

ednina

IMENOVALNIK: chefinj**a** [šêfinja]
RODILNIK: chefinj**e** [šêfinje]
DAJALNIK: chefinj**i** [šêfinji]
TOŽILNIK: chefinj**o** [šêfinjo]
MESTNIK: pri chefinj**i** [pri šêfinji]
ORODNIK: s chefinj**o** [s šêfinjo]

dvojina

IMENOVALNIK: chefinj**i** [šêfinji]
RODILNIK: chefinj [šêfinj]
DAJALNIK: chefinj**ama** [šêfinjama]
TOŽILNIK: chefinj**i** [šêfinji]
MESTNIK: pri chefinj**ah** [pri šêfinjah]
ORODNIK: s chefinj**ama** [s šêfinjama]

množina

IMENOVALNIK: chefinj**e** [šêfinje]

RODILNIK: chefinj [šêfinj]
DAJALNIK: chefinj**am** [šêfinjam]
TOŽILNIK: chefinj**e** [šêfinje]
MESTNIK: pri chefinj**ah** [pri šêfinjah]
ORODNIK: s chefinj**ami** [s šêfinjami]

tudi [šêfinja]

IPA: tudi [ʃɛ:finja]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: chefinj**a** [šêfinja]
RODILNIK: chefinj**e** [šêfinje]
DAJALNIK: chefinj**i** [šêfinji]
TOŽILNIK: chefinj**o** [šêfinjo]
MESTNIK: pri chefinj**i** [pri šêfinji]
ORODNIK: s chefinj**o** [s šêfinjo]

dvojina

IMENOVALNIK: chefinj**i** [šêfinji]
RODILNIK: chefinj [šêfinj]
DAJALNIK: chefinj**ama** [šêfinjama]
TOŽILNIK: chefinj**i** [šêfinji]
MESTNIK: pri chefinj**ah** [pri šêfinjah]
ORODNIK: s chefinj**ama** [s šêfinjama]

množina

IMENOVALNIK: chefinj**e** [šêfinje]
RODILNIK: chefinj [šêfinj]
DAJALNIK: chefinj**am** [šêfinjam]
TOŽILNIK: chefinj**e** [šêfinje]
MESTNIK: pri chefinj**ah** [pri šêfinjah]
ORODNIK: s chefinj**ami** [s šêfinjami]

IZVOR

↑chef

ciklón ciklóna samostalnik moškega spola

[ciklón]

POMEN

1. območje nizkega zračnega tlaka

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

genovski, sredozemski ciklon | globok, obsežen, plitev ciklon

- Na zahodu je obsežen *ciklon*, ki bo v prihodnjih dneh začel vplivati na vreme pri nas.
- Visoke temperature na morski površini lahko povzročajo izjemne padce zračnega pritiska in s tem nastajanje globokih *ciklonov*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** nastanek ciklona

▪ Hladna fronta je povzročila nastanek *ciklona* v Tirenskem zalivu, ki je naše kraje le oplazil.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku** ciklon s KATERO fronto

▪ Nad srednjo Evropo je *ciklon* s hladno fronto, ki bo čez dan prešla naše kraje.

▶ priredna zveza ciklon in anticiklon

- V zmernih širinah odločajo o vremenu predvsem prehodi *ciklonov* in anticiklonov.

2. vrtničast tropski vihar; SIN.: iz meteorologije tropski ciklon

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

divjanje, pustošenje ciklona | moč ciklona | posledice ciklona | žrtve ciklona

- Več kot teden dni po divjanju *ciklona* na stotisoče prebivalcev nima pitne vode, hrane in zdravil.
- V hudih poplavah, ki so zaradi močnega deževja, posledice *ciklona*, v zadnjih dneh prizadele območje Srednje Amerike, je po dosedanjih podatkih umrlo 14 ljudi, več tisoč pa so jih morali preseliti.

▶ prid. beseda + sam. beseda

hud, močan, silovit, uničujoč ciklon

- Oblast bo vsem tujim reševalcem in humanitarnim delavcem dovolila vstopiti v državo, kjer naj bi pomagali pri odpravi posledic uničujočega *ciklona*.
- Vremenoslovci so napovedali, da bo najmočnejši *ciklon*, ki je prizadel Avstralijo v zadnjih desetletjih in ki ga je spremljal veter s hitrostjo do 290 kilometrov na uro, oslabel in se spremenil v tropsko nevihto.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Cikloni* nastajajo nad morji v tropskem pasu od julija do oktobra, ko je temperatura vode višja od 27 stopinj Celzija.
- Močan *ciklon* je oktobra prizadel del Indije in zahteval 10.000 človeških življenj, na milijone ljudi pa je ostalo brez domov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ciclón]

IPA: [tsik'lo:n]

ednina

IMENOVALNIK: ciclón

RODILNIK: ciclóna

DAJALNIK: ciclónu

TOŽILNIK: ciclón

MESTNIK: pri ciclónu

ORODNIK: s ciclónom

dvojina

IMENOVALNIK: ciclóna

RODILNIK: ciclónov

DAJALNIK: ciclónoma

TOŽILNIK: ciclóna

MESTNIK: pri ciclónih

ORODNIK: s ciclónoma

množina

IMENOVALNIK: ciclóni

RODILNIK: ciclónov

DAJALNIK: ciclónom

TOŽILNIK: ciclóne

MESTNIK: pri ciclónih

ORODNIK: s ciclóni

TONEMSKO

[ciclón]

IPA: [tsikló:n]

ednina

IMENOVALNIK: ciclón

RODILNIK: ciclóna

DAJALNIK: ciclónu

TOŽILNIK: ciclón

MESTNIK: pri ciclónu

ORODNIK: s ciclónom

dvojina

IMENOVALNIK: ciclóna

RODILNIK: ciclónov

DAJALNIK: ciclónoma

TOŽILNIK: ciclóna

MESTNIK: pri ciclónih

ORODNIK: s ciclónoma

množina

IMENOVALNIK: ciclóni

RODILNIK: ciclónov

DAJALNIK: ciclónom

TOŽILNIK: ciclóne

MESTNIK: pri ciclónih

ORODNIK: s ciclóni

STALNE ZVEZE

tropski ciklon

iz meteorologije vrtničast tropski vihar; SIN.: ciklon

▶ prid. beseda + sam. beseda

- V Avstraliji je divjal silovit *tropski ciklon*, ki je povzročil ogromno gmotno škodo.
- Močni *tropski cikloni*, ki se pojavljajo v severnem delu Atlantika in Karibskem morju, v zahodnem delu južnega Pacifika, se imenujejo hurikani in uragani.

...

- *Tropski ciklon* se začne razvijati, ko se vlažen, topel tropski zrak dvigne nad oceanom in ustvari skupino nevihtnih oblakov oziroma nekaj sprva ločenih neviht.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Zyklon* iz angl. *cyclone*, iz gr. *kýklos* 'kolo, krog'

cínk cínka samostalnik moškega spola

[cínk]

POMEN

1. mehka kovina modrikasto bele barve, kemijski element [Zn]

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

vsebovati cink

- V tujini so laki za lakiranje podlag, ki vsebujejo *cink*, posebej deklarirani.

▶ glag. + sam. beseda v roditelju

primanjkovati cinka

▪ Krvni test bo pokazal, ali otroku primanjkuje *cinka*, vitamina H, kalcija ali selena.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
absorpcija, vnos cinka | dodatek cinka | količina, vsebnost cinka | pomanjkanje cinka | topilnica cinka

▪ Na splošno velja, da je absorpcija *cinka* iz živil živalskega izvora boljša kot iz živil rastlinskega izvora.

▪ Znanstveniki ugotavljajo, da lahko celo majhno pomanjkanje *cinka* prizadene intelektualne sposobnosti, tudi spomin.

1.1. ruda, iz katere se pridobiva ta kovina

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

rudnik cinka

▪ Rudarje, ki jih je zasulo v največjem južnokitajskem rudniku *cinka*, so rešili po petih dneh.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[cînk]

IPA: [ˈtɕiːŋk]

ednina

IMENOVALNIK: cînk

RODILNIK: cînka

DAJALNIK: cîнку

TOŽILNIK: cînk

MESTNIK: pri cîнку

ORODNIK: s cîнком

dvojina

IMENOVALNIK: cînka

RODILNIK: cînkov

DAJALNIK: cînkoma

TOŽILNIK: cînka

MESTNIK: pri cînkih

ORODNIK: s cînkoma

množina

IMENOVALNIK: cînki

RODILNIK: cînkov

DAJALNIK: cîнком

TOŽILNIK: cînke

MESTNIK: pri cînkih

ORODNIK: s cînki

TONEMSKO

[cînk]

IPA: [tɕiːŋk]

ednina

IMENOVALNIK: cînk

RODILNIK: cînka

DAJALNIK: cîнку

TOŽILNIK: cînk

MESTNIK: pri cîнку

ORODNIK: s cîнком

dvojina

IMENOVALNIK: cînka

RODILNIK: cînkov

DAJALNIK: cînkoma

TOŽILNIK: cînka

MESTNIK: pri cînkih

ORODNIK: s cînkoma

množina

IMENOVALNIK: cînki

RODILNIK: cînkov

DAJALNIK: cîнком

TOŽILNIK: cînke

MESTNIK: pri cînkih

ORODNIK: s cînki

IZVOR

prevzeto iz nem. *Zink*, sorodno s *Zinken* 'konica, zobec', po lastnosti, da se pri taljenju v peči zobčasto oblikuje

cirkónij cirkónija samostalnik moškega spola

[cirkóni]

POMEN

mehka težka kovina sive barve, kemijski element

[Zr]

▪ Negorljivost volne dosežejo tako, da jo obdelajo s spojino elementa *cirkonija*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[cirkóni]

IPA: [tsirˈkoːni]

ednina

IMENOVALNIK: cirkónij

RODILNIK: cirkónija

DAJALNIK: cirkóniju

TOŽILNIK: cirkónij

MESTNIK: pri cirkóniju

ORODNIK: s cirkónijem

dvojina

IMENOVALNIK: cirkónija

RODILNIK: cirkónijev

DAJALNIK: cirkónijema

TOŽILNIK: cirkónija

MESTNIK: pri cirkónijih

ORODNIK: s cirkónijema

množina

IMENOVALNIK: cirkóniji

RODILNIK: cirkónijev

DAJALNIK: cirkónijem

TOŽILNIK: cirkónije

MESTNIK: pri cirkónijih

ORODNIK: s cirkóniji

TONEMSKO

[cirkóni]

IPA: [tsirkòːní]

ednina

IMENOVALNIK: cirkónij
RODILNIK: cirkónija
DAJALNIK: cirkóniju
TOŽILNIK: cirkónij
MESTNIK: pri cirkóniju
ORODNIK: s cirkónijem

dvojina

IMENOVALNIK: cirkónija
RODILNIK: cirkónijev tudi cirkônijev
DAJALNIK: cirkónijema
TOŽILNIK: cirkónija
MESTNIK: pri cirkónijih tudi pri cirkônijih
ORODNIK: s cirkónijema

množina

IMENOVALNIK: cirkóniji
RODILNIK: cirkónijev tudi cirkônijev
DAJALNIK: cirkónijem
TOŽILNIK: cirkónije
MESTNIK: pri cirkónijih tudi pri cirkônijih
ORODNIK: s cirkóniji tudi s cirkôniji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Zirconium*, angl., frc. *zirconium*
iz nlat. *zirconium*, iz ↑cirkon

cítrus cítrusa samostalnik moškega spola

[cítrus]

POMEN

1. navadno v množini drevo ali grm z rumenimi, oranžnimi ali zelenimi sladko kiselkastimi plodovi kroglaste oblike, ki raste v tropskih ali subtropskih krajih; primerjaj lat. *Citrus*; SIN.: agrum

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
gojenje, vzgoja citrusov | nasadi citrusov | plodovi citrusov

- Ravnine Anatolije na zahodu so pomembne za gojenje *citrusov*, bombaža in žita.
- Pomembna panoga otoka je kmetijska dejavnost, pridelava oliv in oljčnega olja, grozdja, različnih plodov *citrusov* in mandljev.

...

▪ *Citrusi* v posodah potrebujejo redno zalivanje in precej hranil, so pa čudovite rastline za terase.

1.1. navadno v množini plod tega drevesa ali grma, zlasti kot hrana, jed; SIN.: agrum

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
aroma, vonj citrusov | izvlečki citrusov | lupine, olupki citrusov | (eterična) olja citrusov | ožemalnik citrusov | sok citrusov

- Kot vsi sokovi *citrusov* vsebuje tudi sok zelenega limonovca veliko vitamina C.
- V starem Egiptu so neprijetne vonjave prekrivali z olji *citrusov* in začimbami.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**
sok iz citrusov

- Prostore temeljito prezračite in jih odišavite s kako osvežujočo aromo, denimo z oljem iz *citrusov*.

▶ sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku**
vonj po citrusih
▪ Eterično olje deluje razkužilno in protibakterijsko in ima svež vonj po *citrusih*.

...

- Posušene lupine biološko pridelanih *citrusov* lahko shranite, jih nastrgate in uporabite kot začimbo v pecivih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[cítrus]

IPA: ['tsi:trus]

ednina

IMENOVALNIK: cítrus

RODILNIK: cítrusa

DAJALNIK: cítrusu

TOŽILNIK: cítrus

MESTNIK: pri cítrusu

ORODNIK: s cítrusom

dvojina

IMENOVALNIK: cítrusa

RODILNIK: cítrusov

DAJALNIK: cítrusoma

TOŽILNIK: cítrusa

MESTNIK: pri cítrusih

ORODNIK: s cítrusoma

množina

IMENOVALNIK: cítrusi

RODILNIK: cítrusov

DAJALNIK: cítrusom

TOŽILNIK: cítruse

MESTNIK: pri cítrusih

ORODNIK: s cítrusi

TONEMSKO

[cîtrus]

IPA: [tsí:trùs]

ednina

IMENOVALNIK: cîtrus

RODILNIK: cîtrusa

DAJALNIK: cîtrusu

TOŽILNIK: cîtrus

MESTNIK: pri cîtrusu

ORODNIK: s cîtrusom

dvojina

IMENOVALNIK: cîtrusa

RODILNIK: cîtrusov

DAJALNIK: cîtrusoma

TOŽILNIK: cîtrusa

MESTNIK: pri cîtrusih

ORODNIK: s cîtrusoma

množina

IMENOVALNIK: **cítrusi**
RODILNIK: **cítrusov**
DAJALNIK: **cítrusom**
TOŽILNIK: **cítruse**
MESTNIK: pri **cítrusih**
ORODNIK: s **cítrusi**

IZVOR
prevzeto iz lat. *citrus*

cítrusni cítrusna cítrusno pridevnik

[cítrusni]

POMEN

1. ki je v zvezi s citrusi 1.

▪ Za zimo postavite *citrusno* drevo na okno na južni strani hiše.

2. ki je v zvezi s citrusi 1.1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

citrusni vonj | cítrusna dišava | cítrusna nota

- *Cítrusni* vonj poskrbi za dobro razpoloženje.
- Dišava združuje sočne *cítrusne* note z osvežilnim vonjem citronke.

2.1. ki je iz citrusov 1.1. ali vsebuje citruse

1.1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

cítrusno olje

- *Cítrusna* eterična olja so antibakterijska in čistijo kožo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[cítrusni]

IPA: [ˈtʃi:trʉsni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cítrusni

RODILNIK: cítrusnega

DAJALNIK: cítrusnemu

TOŽILNIK: cítrusni

živo cítrusnega

MESTNIK: pri cítrusnem

ORODNIK: s cítrusnim

dvojina

IMENOVALNIK: cítrusna

RODILNIK: cítrusnih

DAJALNIK: cítrusnima

TOŽILNIK: cítrusna

MESTNIK: pri cítrusnih

ORODNIK: s cítrusnima

množina

IMENOVALNIK: cítrusni

RODILNIK: cítrusnih

DAJALNIK: cítrusnim

TOŽILNIK: cítrusne

MESTNIK: pri cítrusnih

ORODNIK: s cítrusnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: cítrusna

RODILNIK: cítrusne

DAJALNIK: cítrusni

TOŽILNIK: cítrusno

MESTNIK: pri cítrusni

ORODNIK: s cítrusno

dvojina

IMENOVALNIK: cítrusni

RODILNIK: cítrusnih

DAJALNIK: cítrusnima

TOŽILNIK: cítrusni

MESTNIK: pri cítrusnih

ORODNIK: s cítrusnima

množina

IMENOVALNIK: cítrusne

RODILNIK: cítrusnih

DAJALNIK: cítrusnim

TOŽILNIK: cítrusne

MESTNIK: pri cítrusnih

ORODNIK: s cítrusnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: cítrusno

RODILNIK: cítrusnega

DAJALNIK: cítrusnemu

TOŽILNIK: cítrusno

MESTNIK: pri cítrusnem

ORODNIK: s cítrusnim

dvojina

IMENOVALNIK: cítrusni

RODILNIK: cítrusnih

DAJALNIK: cítrusnima

TOŽILNIK: cítrusni

MESTNIK: pri cítrusnih

ORODNIK: s cítrusnima

množina

IMENOVALNIK: cítrusna

RODILNIK: cítrusnih

DAJALNIK: cítrusnim

TOŽILNIK: cítrusna

MESTNIK: pri cítrusnih

ORODNIK: s cítrusnimi

TONEMSKO

[cítrusni]

IPA: [tʃi:trʉsni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cítrusni

RODILNIK: cítrusnega

DAJALNIK: cítrusnemu

TOŽILNIK: **cîtrusni**
živo **cîtrusnega**
MESTNIK: pri **cîtrusnem**
ORODNIK: s **cîtrusnim**

dvojina

IMENOVALNIK: **cîtrusna**
RODILNIK: **cîtrusnih**
DAJALNIK: **cîtrusnima**
TOŽILNIK: **cîtrusna**
MESTNIK: pri **cîtrusnih**
ORODNIK: s **cîtrusnima**

množina

IMENOVALNIK: **cîtrusni**
RODILNIK: **cîtrusnih**
DAJALNIK: **cîtrusnim**
TOŽILNIK: **cîtrusne**
MESTNIK: pri **cîtrusnih**
ORODNIK: s **cîtrusnimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **cîtrusna**
RODILNIK: **cîtrusne**
DAJALNIK: **cîtrusni**
TOŽILNIK: **cîtrusno**
MESTNIK: pri **cîtrusni**
ORODNIK: s **cîtrusno**

dvojina

IMENOVALNIK: **cîtrusni**
RODILNIK: **cîtrusnih**
DAJALNIK: **cîtrusnima**
TOŽILNIK: **cîtrusni**
MESTNIK: pri **cîtrusnih**
ORODNIK: s **cîtrusnima**

množina

IMENOVALNIK: **cîtrusne**
RODILNIK: **cîtrusnih**
DAJALNIK: **cîtrusnim**
TOŽILNIK: **cîtrusne**
MESTNIK: pri **cîtrusnih**
ORODNIK: s **cîtrusnimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **cîtrusno**
RODILNIK: **cîtrusnega**
DAJALNIK: **cîtrusnemu**
TOŽILNIK: **cîtrusno**
MESTNIK: pri **cîtrusnem**
ORODNIK: s **cîtrusnim**

dvojina

IMENOVALNIK: **cîtrusni**
RODILNIK: **cîtrusnih**
DAJALNIK: **cîtrusnima**
TOŽILNIK: **cîtrusni**
MESTNIK: pri **cîtrusnih**
ORODNIK: s **cîtrusnima**

množina

IMENOVALNIK: **cîtrusna**
RODILNIK: **cîtrusnih**
DAJALNIK: **cîtrusnim**
TOŽILNIK: **cîtrusna**
MESTNIK: pri **cîtrusnih**
ORODNIK: s **cîtrusnimi**

IZVOR

↑citrus

coulomb coulomba; in **kulón** samostalnik moškega spola
[kulón]

POMEN

iz elektrotehnike, iz fizike izpeljana merska enota za izražanje električnega naboja, ki ustreza količini električnega naboja, ki ga v eni sekundi prenese tok enega ampera [C]

▪ Če kondenzator lahko shrani naboj 1 *coulomba* pri napetosti 2 voltov, je njegova kapaciteta 0,5 farada.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kulón]

IPA: [ku'lo:n]

ednina

IMENOVALNIK: coulomb [kulón]
RODILNIK: coulomba [kulóna]
DAJALNIK: coulombu [kulónu]
TOŽILNIK: coulomb [kulón]
MESTNIK: pri coulombu [pri kulónu]
ORODNIK: s coulombom [s kulónom]

dvojina

IMENOVALNIK: coulomba [kulóna]
RODILNIK: coulombov [kulónou]
DAJALNIK: coulomboma [kulónoma]
TOŽILNIK: coulomba [kulóna]
MESTNIK: pri coulombih [pri kulónih]
ORODNIK: s coulomboma [s kulónoma]

množina

IMENOVALNIK: coulombi [kulóni]
RODILNIK: coulombov [kulónou]
DAJALNIK: coulombom [kulónom]
TOŽILNIK: coulombe [kulóne]
MESTNIK: pri coulombih [pri kulónih]
ORODNIK: s coulombi [s kulóni]

TONEMSKO

[kulôn]

IPA: [kuló:n]

ednina

IMENOVALNIK: coulomb [kulôn]
RODILNIK: coulomba [kulóna]
DAJALNIK: coulombu [kulónu]
TOŽILNIK: coulomb [kulôn]
MESTNIK: pri coulombu [pri kulónu]

ORODNIK: s coulomb**om** [s kulõnom]

dvojina

IMENOVALNIK: coulomb**a** [kulõna]

RODILNIK: coulomb**ov** [kulõnou]

DAJALNIK: coulomb**oma** [kulõnoma]

TOŽILNIK: coulomb**a** [kulõna]

MESTNIK: pri coulomb**ih** [pri kulõnih]

ORODNIK: s coulomb**oma** [s kulõnoma]

množina

IMENOVALNIK: coulomb**i** [kulõni]

RODILNIK: coulomb**ov** [kulõnou]

DAJALNIK: coulomb**om** [kulõnom]

TOŽILNIK: coulomb**e** [kulõne]

MESTNIK: pri coulomb**ih** [pri kulõnih]

ORODNIK: s coulomb**i** [s kulõni]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Coulomb*, angl., frc. *coulomb*, po francoskem fiziku *Charlesu-Augustinu de Coulombu* (1736–1806)

Cs simbol

POMEN

simbol za kemijski element *cezij*

▪ Izhlapelo je 20–40 odstotkov radioaktivnega cezija (¹³⁴Cs in ¹³⁷Cs).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Cs*, simbola za element ↑cezij

čeljúst čeljústi samostalnik ženskega spola

[čeljúst]

POMEN

1. vsaka od obeh kosti, v katero so vraščeni zobje, z obdajajočimi mehкими tkivi ali ti dve kosti z obdajajočimi tkivi kot celota

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

brezzoba čeljúst | močna čeljúst | počena, zlomljena čeljúst | spodnja, zgornja čeljúst

- Govedo nima sekalcev in podočnikov, zobje spodnje *čeljusti* pri hranjenju drgnejo ob blazinico zgornje *čeljusti* in tako drobijo hrano.
- Ob reki sva videla kolonije krokodilov, ki so se z razprtimi *čeljustmi* nastavljali sončnim žarkom.
- Sedel je s stisnjenimi *čeljustmi* in njegova pest je ležala na mizi.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

izpahniti, poškodovati, zlomiti (si) čeljúst | stiskati čeljusti

- Pri padcu je dobil pretres možganov in si poškodoval *čeljúst*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

gibanje čeljusti | poškodba, zlom čeljusti | razvoj čeljusti

▪ Zloma *čeljusti* navadno ne operirajo takoj, temveč počakajo dan ali dva.

▪ Dojenje lahko bistveno pripomore k ustreznemu razvoju *čeljusti* in celotne ustne votline.

...

▪ Zobe sem stiskal tako močno, da me je bolela cela *čeljúst*.

1.1. iz zoologije del ust pri nevretenčarjih za grizenje, prijemanje, drobljenje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kleščaste čeljusti | ostre čeljusti

- Pijavke imajo v notranjosti sprednjega priseska kot britvice ostre *čeljusti*, pred ugrizom pa kožo gostitelja omrtvičijo.

...

▪ Mravlja svojih *čeljusti* ne uporablja le za grizenje.

▪ Pajek se bliskovito požene iz rova, s *čeljustmi* pograbi plen in vanj vbrizga strup.

2. del stroja, naprave, orodja za prijemanje, oprijemanje, drobljenje

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

čeljusti klešč, primeža

- Površino matice zaščitimo s krpo, da je ne bomo poškodovali z grobimi *čeljustmi* klešč.
- *Čeljusti* primeža obložimo s krpo, da preprečimo razenje površine.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kovinska čeljúst

- Ob prihodu na postajo se kabina odklopi z žice tako, da vzvod odpre kovinsko *čeljúst*, s katero je gondola pritrjena na žico.
- Prebil se je do povsem zarjavele razpadajoče kripe, jo večše zgrabil z jeklenimi *čeljustmi* svojega žerjava in jo naložil na tovornjak.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čeljúst]

IPA: [tʃɛˈljuːst]

ednina

IMENOVALNIK: čeljúst

RODILNIK: čeljústi

DAJALNIK: čeljústi

TOŽILNIK: čeljúst

MESTNIK: pri čeljústi

ORODNIK: s čeljústjo

dvojina

IMENOVALNIK: čeljústi

RODILNIK: čeljústi

DAJALNIK: čeljústma tudi čeljústima

TOŽILNIK: čeljústi

MESTNIK: pri čeljústih

ORODNIK: s čeljústma tudi s čeljústima

množina

IMENOVALNIK: čeljústi

RODILNIK: čeljústi

DAJALNIK: čeljúst**im**
TOŽILNIK: čeljústi
MESTNIK: pri čeljúst**ih**
ORODNIK: s čeljúst**mi**

TONEMSKO

[čeljúst]

IPA: [tʃɛljú:st]

ednina

IMENOVALNIK: čeljúst
RODILNIK: čeljústi
DAJALNIK: čeljústi
TOŽILNIK: čeljúst
MESTNIK: pri čeljústi
ORODNIK: s čeljúst**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: čeljústi
RODILNIK: čeljústi
DAJALNIK: čeljúst**ma** tudi čeljúst**ima**
TOŽILNIK: čeljústi
MESTNIK: pri čeljúst**ih**
ORODNIK: s čeljúst**ma** tudi s čeljúst**ima**

množina

IMENOVALNIK: čeljústi
RODILNIK: čeljústi
DAJALNIK: čeljúst**im**
TOŽILNIK: čeljústi
MESTNIK: pri čeljúst**ih**
ORODNIK: s čeljúst**mi**

STALNE ZVEZE

zavorna čeljust

iz avtomobilizma vsak od dveh vzvodov, ki s pritiskanjem na zavorne obloge omogoča zaviranje

▶ prid. beseda + sam. beseda

štiribatne, šestbatne zavorne čeljusti

- Dirkalni avtomobil ima šestbatne *zavorne čeljusti*, medtem ko ima serijski avtomobil le dvobatne.

...

- Avtomobil je kar precej težak, kar seveda pomeni večjo obremenitev za *zavorne čeljusti*.

FRAZEOLOGIJA

čeljust se povesi/pobesi *komu* | čeljust pade dol *komu*

čeljust se povesi *komu*

knjižno pogovorno čeljust pade dol *komu*

čeljust se pobesi *komu*

izraža, da je kdo zelo presenečen, začuden, razočaran

- Matic je spoznal, da ga je polomil. Mami *se je* užaljeno *povesila čeljust*.
- Prijateljci *je padla čeljust dol*, ko sem ji pritrdila, da je res.

- Ko je izvedela, da je osem let starejša od nje, *se ji je pobesila čeljust*.

povesiti čeljust

izraziti, pokazati veliko začudenost, razočaranost

- *Povesil je čeljust* in z grozo izdaval: »Zakaj? Dragi gospod, le s čim sem se tebi ali tvoji dobri ženi zameril?«

IZVOR

= stcslov. *čeljŭstь*, hrv., srb. *čeljŭst*, rus. *čeljŭstь*, češ. *čelist* < pslov. **čel'ustь*, morda < ide. **k_uelhi-(H)oh₁ust-* *'ki premika, obrača usta' iz **k_uelhi-* 'obračati, vrteti, premikati' + ↑usta

čeljústni čeljústna čeljústno pridevnik

[čeljústni]

POMEN

1. ki je v zvezi s čeljustjo 1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

čeljustni kirurg, ortoped | čeljustna kirurgija, ortopedija | čeljustna nepravilnost | čeljustna votlina

- Kašelj je spremljevalni pojav skoraj vsakega prehladnega obolenja, kroničnega vnetja obnosnih in *čeljustnih* votlin.

- Ortodontski aparati nam že v sorazmerno kratkem času popravijo tudi večje zobne in *čeljustne* nepravilnosti.

- Pri operaciji je sodeloval tudi strokovnjak za *čeljustno* kirurgijo.

▶ priredna zveza

čeljustni in zobni

- Zobna in *čeljustna* ortopedija, imenovana tudi ortodontija, je posebna veja zobozdravstva, ki se ukvarja zlasti z nepravilnostmi v rasti in razvoju zobovja.

1.1. ki sestavlja, tvori čeljust 1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

čeljustni sklep | čeljustna kost | čeljustne mišice

- Posegov na *čeljustnih* kosteh se lotijo po zaključku rasti in po ustreznem ortodontskem zdravljenju.
- Oblika kopaste lobanje, pri kateri teme služi kot prijemališče za močne *čeljustne* mišice, je značilna za primata, ki uživajo predvsem trdo rastlinsko hrano.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čeljústni]

IPA: [tʃɛ'ljʊ:stni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čeljústni

RODILNIK: čeljústnega

DAJALNIK: čeljústnemu
TOŽILNIK: čeljústni
živo čeljústnega
MESTNIK: pri čeljústnem
ORODNIK: s čeljústnim

dvojina

IMENOVALNIK: čeljústna
RODILNIK: čeljústnih
DAJALNIK: čeljústnima
TOŽILNIK: čeljústna
MESTNIK: pri čeljústnih
ORODNIK: s čeljústnima

množina

IMENOVALNIK: čeljústni
RODILNIK: čeljústnih
DAJALNIK: čeljústnim
TOŽILNIK: čeljústne
MESTNIK: pri čeljústnih
ORODNIK: s čeljústnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čeljústna
RODILNIK: čeljústne
DAJALNIK: čeljústni
TOŽILNIK: čeljústno
MESTNIK: pri čeljústni
ORODNIK: s čeljústno

dvojina

IMENOVALNIK: čeljústni
RODILNIK: čeljústnih
DAJALNIK: čeljústnima
TOŽILNIK: čeljústni
MESTNIK: pri čeljústnih
ORODNIK: s čeljústnima

množina

IMENOVALNIK: čeljústne
RODILNIK: čeljústnih
DAJALNIK: čeljústnim
TOŽILNIK: čeljústne
MESTNIK: pri čeljústnih
ORODNIK: s čeljústnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čeljústno
RODILNIK: čeljústnega
DAJALNIK: čeljústnemu
TOŽILNIK: čeljústno
MESTNIK: pri čeljústnem
ORODNIK: s čeljústnim

dvojina

IMENOVALNIK: čeljústni
RODILNIK: čeljústnih
DAJALNIK: čeljústnima
TOŽILNIK: čeljústni
MESTNIK: pri čeljústnih
ORODNIK: s čeljústnima

množina

IMENOVALNIK: čeljústna
RODILNIK: čeljústnih
DAJALNIK: čeljústnim
TOŽILNIK: čeljústna
MESTNIK: pri čeljústnih
ORODNIK: s čeljústnimi

TONEMSKO

[čeljústni]

IPA: [tʃeljú:stni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čeljústni
RODILNIK: čeljústnega
DAJALNIK: čeljústnemu
TOŽILNIK: čeljústni
živo čeljústnega
MESTNIK: pri čeljústnem
ORODNIK: s čeljústnim

dvojina

IMENOVALNIK: čeljústna
RODILNIK: čeljústnih
DAJALNIK: čeljústnima
TOŽILNIK: čeljústna
MESTNIK: pri čeljústnih
ORODNIK: s čeljústnima

množina

IMENOVALNIK: čeljústni
RODILNIK: čeljústnih
DAJALNIK: čeljústnim
TOŽILNIK: čeljústne
MESTNIK: pri čeljústnih
ORODNIK: s čeljústnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čeljústna
RODILNIK: čeljústne
DAJALNIK: čeljústni
TOŽILNIK: čeljústno
MESTNIK: pri čeljústni
ORODNIK: s čeljústno

dvojina

IMENOVALNIK: čeljústni
RODILNIK: čeljústnih
DAJALNIK: čeljústnima
TOŽILNIK: čeljústni
MESTNIK: pri čeljústnih
ORODNIK: s čeljústnima

množina

IMENOVALNIK: čeljústne
RODILNIK: čeljústnih
DAJALNIK: čeljústnim
TOŽILNIK: čeljústne
MESTNIK: pri čeljústnih

ORODNIK: s čeljústnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: čeljústno

RODILNIK: čeljústnega

DAJALNIK: čeljústnemu

TOŽILNIK: čeljústno

MESTNIK: pri čeljústnem

ORODNIK: s čeljústnim

dvojina

IMENOVANIK: čeljústni

RODILNIK: čeljústnih

DAJALNIK: čeljústnima

TOŽILNIK: čeljústni

MESTNIK: pri čeljústnih

ORODNIK: s čeljústnima

množina

IMENOVANIK: čeljústna

RODILNIK: čeljústnih

DAJALNIK: čeljústnim

TOŽILNIK: čeljústna

MESTNIK: pri čeljústnih

ORODNIK: s čeljústnimi

IZVOR

↑čeljúst

česnov česnova česnovo pridevnik

[čésnou čésnova čésnovo]

POMEN

1. ki je v zvezi s česnom 1.

▪ Česen je kot zdravilno rastlino pod drobnogled vzela tudi sodobna znanost in študije v mnogočem potrjujejo starodavna ljudska izročila o *česnovi* zdravilnosti.

1.1. ki je del česna 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

česnov list | česnov strok | česnova glavica

- Olupljen *česnov* strok opecite na oljčnem olju, ga odstranite in dodajte radič.
- Pri manjših količinah pridelka čebulne in *česnove* glavice spletemo v kito, pri večjih količinah pridelka pa jih zložimo v plitve zabojčke.

2. ki je v zvezi s česnom 1.1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

česnov vonj

▪ Če vam *česnov* vonj povzroča težave, zaužijte namesto surovega česna po štiri kapsule česnovega olja.

2.1. ki je iz česna 1.1. ali vsebuje česen 1.1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

česnov ekstrakt, pripravek, sok | česnov kruh | česnova juha, omaka, pomaka | česnova kapsula, tinktura | česnovo maslo, olje

▪ V skodelice položimo opečen kruh, ga prelijemo s *česnovo* juho in potresemo s peteršiljem.

▪ Z ogreto *česnovo* tinkturo lahko masiramo želodec pri napenjanju.

▪ Na sredino damo žličko *česnovega* pireja, nanj pa položimo rezine posušene hruške.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čésnou čésnova čésnovo]

IPA: [ˈtʃɛːsnou ˈtʃɛːsnova ˈtʃɛːsnovo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: česnov

RODILNIK: česnovega

DAJALNIK: česnovemu

TOŽILNIK: česnov

živo česnovega

MESTNIK: pri česnovem

ORODNIK: s česnovim

dvojina

IMENOVANIK: česnova

RODILNIK: česnovih

DAJALNIK: česnovima

TOŽILNIK: česnova

MESTNIK: pri česnovih

ORODNIK: s česnovima

množina

IMENOVANIK: česnovi

RODILNIK: česnovih

DAJALNIK: česnovim

TOŽILNIK: česnove

MESTNIK: pri česnovih

ORODNIK: s česnovimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: česnova

RODILNIK: česnove

DAJALNIK: česnovi

TOŽILNIK: česnovo

MESTNIK: pri česnovi

ORODNIK: s česnovo

dvojina

IMENOVANIK: česnovi

RODILNIK: česnovih

DAJALNIK: česnovima

TOŽILNIK: česnovi

MESTNIK: pri česnovih

ORODNIK: s česnovima

množina

IMENOVANIK: česnove

RODILNIK: česnovih

DAJALNIK: česnovim

TOŽILNIK: česnove

MESTNIK: pri česnovih

ORODNIK: s česnovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čésno**vo**
RODILNIK: čésno**vega**
DAJALNIK: čésno**ve**mu****
TOŽILNIK: čésno**vo**
MESTNIK: pri čésno**ve**m****
ORODNIK: s čésno**vi**m****

dvojina

IMENOVALNIK: čésno**vi**
RODILNIK: čésno**vi**h****
DAJALNIK: čésno**vi**ma****
TOŽILNIK: čésno**vi**
MESTNIK: pri čésno**vi**h****
ORODNIK: s čésno**vi**ma****

množina

IMENOVALNIK: čésno**va**
RODILNIK: čésno**vi**h****
DAJALNIK: čésno**vi**m****
TOŽILNIK: čésno**va**
MESTNIK: pri čésno**vi**h****
ORODNIK: s čésno**vi**mi****

TONEMSKO

[čésnou čésnova čésno**vo**]

IPA: [tʃɛːsnóu tʃɛːsnóva tʃɛːsnó**vo**]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čésno**v**
RODILNIK: čésno**vega**
DAJALNIK: čésno**ve**mu****
TOŽILNIK: čésno**v**
živo čésno**vega**
MESTNIK: pri čésno**ve**m****
ORODNIK: s čésno**vi**m****

dvojina

IMENOVALNIK: čésno**va**
RODILNIK: čésno**vi**h****
DAJALNIK: čésno**vi**ma****
TOŽILNIK: čésno**va**
MESTNIK: pri čésno**vi**h****
ORODNIK: s čésno**vi**ma****

množina

IMENOVALNIK: čésno**vi**
RODILNIK: čésno**vi**h****
DAJALNIK: čésno**vi**m****
TOŽILNIK: čésno**ve**
MESTNIK: pri čésno**vi**h****
ORODNIK: s čésno**vi**mi****

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čésno**va**
RODILNIK: čésno**ve**
DAJALNIK: čésno**vi**
TOŽILNIK: čésno**vo**
MESTNIK: pri čésno**vi**

ORODNIK: s čésno**vo**

dvojina

IMENOVALNIK: čésno**vi**
RODILNIK: čésno**vi**h****
DAJALNIK: čésno**vi**ma****
TOŽILNIK: čésno**vi**
MESTNIK: pri čésno**vi**h****
ORODNIK: s čésno**vi**ma****

množina

IMENOVALNIK: čésno**ve**
RODILNIK: čésno**vi**h****
DAJALNIK: čésno**vi**m****
TOŽILNIK: čésno**ve**
MESTNIK: pri čésno**vi**h****
ORODNIK: s čésno**vi**mi****

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čésno**vo**
RODILNIK: čésno**vega**
DAJALNIK: čésno**ve**mu****
TOŽILNIK: čésno**vo**
MESTNIK: pri čésno**ve**m****
ORODNIK: s čésno**vi**m****

dvojina

IMENOVALNIK: čésno**vi**
RODILNIK: čésno**vi**h****
DAJALNIK: čésno**vi**ma****
TOŽILNIK: čésno**vi**
MESTNIK: pri čésno**vi**h****
ORODNIK: s čésno**vi**ma****

množina

IMENOVALNIK: čésno**va**
RODILNIK: čésno**vi**h****
DAJALNIK: čésno**vi**m****
TOŽILNIK: čésno**va**
MESTNIK: pri čésno**vi**h****
ORODNIK: s čésno**vi**mi****

IZVOR

↑ česen

čistka čistke samostalnik ženskega spola

[čistka]

POMEN

1. proces, pri katerem se odstavi, odstrani ljudi, ki so za koga nezaželeni, zlasti z vplivnih položajev; SIN.: ekspresivno čiščča

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

etnična, ideološka, kadrovska, politična čistka | množična, obsežna, temeljita čistka | partijska čistka | stalinistične čistke

- Po prevzemu oblasti je začel izvajati obsežne politične *čistke*.
- Film je močna umetniška izjava o grozotnih posledicah vsake vojne za male ljudi, ki so prva žrtev vojaških morij in etničnih *čistk*.

- Med stalinističnimi *čistkami* so ga leta 1936 obtožili, da je Nemcem prodajal vojaške skrivnosti.
- ▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**
čistka v policiji, (državni) upravi, vojski | čistka v vrhu ČESA
 - Prišlo je do popolne zamenjave vodilne politične strukture in najširših *čistk* v javni upravi.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
izvesti, narediti, opraviti čistko
 - Ministrstvo obtožujejo, da poskuša pod plaščem reforme narediti *čistko* starih kadrov.

...

- Ljudje, ki razmišljajo strokovno in povsem nepolitično, so postali žrtve *čistke*.

1.1. ekspresivno dejanje, proces, pri katerem kdo odstrani, se znebi česa odvečnega, nepotrebne, nezadovoljivega

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
napovedati čistko

- Vse polno ilustracij imam in včasih delam *čistko*; zavrzem celo barvne knjižne ilustracije, v katere sem vložil ure in ure.
- Občutek nemoči bo začel kopneti, ko boste vzeli stvari v svoje roke in jim napovedali jasno in glasno *čistko*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čístka]

IPA: [ˈtʃiːstka]

ednina

IMENOVALNIK: čistka
 RODILNIK: čistke
 DAJALNIK: čistki
 TOŽILNIK: čistko
 MESTNIK: pri čistki
 ORODNIK: s čistko

dvojina

IMENOVALNIK: čistki
 RODILNIK: čistk
 DAJALNIK: čistkama
 TOŽILNIK: čistki
 MESTNIK: pri čistkah
 ORODNIK: s čistkama

množina

IMENOVALNIK: čistke
 RODILNIK: čistk
 DAJALNIK: čistkam
 TOŽILNIK: čistke
 MESTNIK: pri čistkah
 ORODNIK: s čistkami

TONEMSKO

[čístka]

IPA: [tʃiːstka]

ednina

IMENOVALNIK: čistka
 RODILNIK: čistke
 DAJALNIK: čistki
 TOŽILNIK: čistko
 MESTNIK: pri čistki
 ORODNIK: s čistko

dvojina

IMENOVALNIK: čistki
 RODILNIK: čistk
 DAJALNIK: čistkama
 TOŽILNIK: čistki
 MESTNIK: pri čistkah
 ORODNIK: s čistkama

množina

IMENOVALNIK: čistke
 RODILNIK: čistk
 DAJALNIK: čistkam
 TOŽILNIK: čistke
 MESTNIK: pri čistkah
 ORODNIK: s čistkami

IZVOR

prevzeto iz rus. *čístka*, iz ↑čistiti

črnoplódni črnoplódna črnoplóдно pridevnik
[čərnoplódni]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čərnoplódni]

IPA: [tʃərnɔˈploːdni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: črnoplódni
 RODILNIK: črnoplódnega
 DAJALNIK: črnoplódnemu
 TOŽILNIK: črnoplódni
 živo črnoplódnega
 MESTNIK: pri črnoplódnem
 ORODNIK: s črnoplódnim

dvojina

IMENOVALNIK: črnoplódna
 RODILNIK: črnoplódnih
 DAJALNIK: črnoplódnima
 TOŽILNIK: črnoplódna
 MESTNIK: pri črnoplódnih
 ORODNIK: s črnoplódnima

množina

IMENOVALNIK: črnoplódni
 RODILNIK: črnoplódnih
 DAJALNIK: črnoplódnim
 TOŽILNIK: črnoplóдне
 MESTNIK: pri črnoplódnih
 ORODNIK: s črnoplódnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: črnoplódna
RODILNIK: črnoplóдне
DAJALNIK: črnoplóдни
TOŽILNIK: črnoplóдно
MESTNIK: pri črnoplóдни
ORODNIK: s črnoplóдно

dvojina

IMENOVANIK: črnoplóдни
RODILNIK: črnoplóдниh
DAJALNIK: črnoplóдниma
TOŽILNIK: črnoplóдни
MESTNIK: pri črnoplóдниh
ORODNIK: s črnoplóдниma

množina

IMENOVANIK: črnoplóдне
RODILNIK: črnoplóдниh
DAJALNIK: črnoplóдниm
TOŽILNIK: črnoplóдне
MESTNIK: pri črnoplóдниh
ORODNIK: s črnoplóдниmi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: črnoplóдно
RODILNIK: črnoplóднеga
DAJALNIK: črnoplódnemu
TOŽILNIK: črnoplóдно
MESTNIK: pri črnoplódnem
ORODNIK: s črnoplódnim

dvojina

IMENOVANIK: črnoplóдни
RODILNIK: črnoplóдниh
DAJALNIK: črnoplóдниma
TOŽILNIK: črnoplóдни
MESTNIK: pri črnoplóдниh
ORODNIK: s črnoplóдниma

množina

IMENOVANIK: črnoplódna
RODILNIK: črnoplóдниh
DAJALNIK: črnoplódnim
TOŽILNIK: črnoplódna
MESTNIK: pri črnoplóдниh
ORODNIK: s črnoplóдниmi

TONEMSKO

[čərnoplôdni]

IPA: [tʃərnəpló:dni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: črnoplôdni
RODILNIK: črnoplôdnega
DAJALNIK: črnoplôdnemu
TOŽILNIK: črnoplôdni
živo črnoplôdnega

MESTNIK: pri črnoplôdnem

ORODNIK: s črnoplôdnim

dvojina

IMENOVANIK: črnoplôdna
RODILNIK: črnoplôdnih
DAJALNIK: črnoplôdnima
TOŽILNIK: črnoplôdna
MESTNIK: pri črnoplôdnih
ORODNIK: s črnoplôdnima

množina

IMENOVANIK: črnoplôdni
RODILNIK: črnoplôdnih
DAJALNIK: črnoplôdnim
TOŽILNIK: črnoplôдне
MESTNIK: pri črnoplôdnih
ORODNIK: s črnoplôdnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: črnoplôdna
RODILNIK: črnoplôдне
DAJALNIK: črnoplôдни
TOŽILNIK: črnoplôдно
MESTNIK: pri črnoplôдни
ORODNIK: s črnoplôдно

dvojina

IMENOVANIK: črnoplôдни
RODILNIK: črnoplôдниh
DAJALNIK: črnoplôдниma
TOŽILNIK: črnoplôдни
MESTNIK: pri črnoplôдниh
ORODNIK: s črnoplôдниma

množina

IMENOVANIK: črnoplôдне
RODILNIK: črnoplôдниh
DAJALNIK: črnoplôdnim
TOŽILNIK: črnoplôдне
MESTNIK: pri črnoplôдниh
ORODNIK: s črnoplôdnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: črnoplôдно
RODILNIK: črnoplôднеga
DAJALNIK: črnoplôdnemu
TOŽILNIK: črnoplôдно
MESTNIK: pri črnoplôdnem
ORODNIK: s črnoplôdnim

dvojina

IMENOVANIK: črnoplôдни
RODILNIK: črnoplôдниh
DAJALNIK: črnoplôdnima
TOŽILNIK: črnoplôдни
MESTNIK: pri črnoplôдниh
ORODNIK: s črnoplôdnima

množina

IMENOVANIK: črnoplôdna
RODILNIK: črnoplôдниh

DAJALNIK: črnoplōd**ni**m
TOŽILNIK: črnoplōd**na**
MESTNIK: pri črnoplōd**ni**h
ORODNIK: s črnoplōd**ni**mi

STALNE ZVEZE

črnoplodna aronija

iz botanike grm z zaobljenimi listi in borovnicam podobnimi temno modrimi plodovi trpkega okusa; primerjaj lat. *Aronia melanocarpa*; SIN.: aronija

- *Črnoplodna aronija* je zanimiva predvsem zaradi velike prilagodljivosti okolju, rednega, obilnega in enakomerno dozorevajočega pridelka in široke uporabnosti plodov.
- *Črnoplodne aronije* imamo posajene tudi v posodah, da so pri roki za uporabo.
- V zadnjem desetletju se pridelava *črnoplodne aronije* povečuje tudi v osrednji Evropi.

IZVOR

↑črn + ↑plod

dalmatínec dalmatínca samostalnik moškega spola

[dalmatínɛc]

POMEN

srednje velik kratkodlak pes bele barve s črnimi pikami in vitkim telesom

- *Dalmatíne*c je izredno živahen in lahko učljiv, zelo dobro se razume tudi z otroki.
- Za učenje poslušnosti je potrebno redno ukvarjanje s psom in ponavljanje nalog, vendar v splošnem velja, da je *dalmatíne*c zelo pameten.
- Za *dalmatín*ce je priporočljivo, da prebivajo v hiši oziroma v stanovanju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dalmatínɛc]

IPA: [dalma'ti:nɛts]

ednina

IMENOVALNIK: dalmatínec

RODILNIK: dalmatínca

DAJALNIK: dalmatíncu

TOŽILNIK: dalmatínca

MESTNIK: pri dalmatíncu

ORODNIK: z dalmatíncem

dvojina

IMENOVALNIK: dalmatínca

RODILNIK: dalmatíncev

DAJALNIK: dalmatíncema

TOŽILNIK: dalmatínca

MESTNIK: pri dalmatíncih

ORODNIK: z dalmatíncema

množina

IMENOVALNIK: dalmatínci

RODILNIK: dalmatíncev
DAJALNIK: dalmatíncem
TOŽILNIK: dalmatínce
MESTNIK: pri dalmatíncih
ORODNIK: z dalmatínci

TONEMSKO

[dalmatínɛc]

IPA: [dalma'ti:nɛts]

ednina

IMENOVALNIK: dalmatínec

RODILNIK: dalmatínca

DAJALNIK: dalmatíncu

TOŽILNIK: dalmatínca

MESTNIK: pri dalmatíncu

ORODNIK: z dalmatíncem

dvojina

IMENOVALNIK: dalmatínca

RODILNIK: dalmatíncev

DAJALNIK: dalmatíncema

TOŽILNIK: dalmatínca

MESTNIK: pri dalmatíncih

ORODNIK: z dalmatíncema

množina

IMENOVALNIK: dalmatínci

RODILNIK: dalmatíncev

DAJALNIK: dalmatíncem

TOŽILNIK: dalmatínce

MESTNIK: pri dalmatíncih

ORODNIK: z dalmatínci

BESEDOTVORJE

ženski spol: dalmatinka

IZVOR

prevzeto prek nem. *Dalmatiner* iz angl. *Dalmatian* (*dog*), prvotno 'dalmatinski (pes)', po pokrajini *Dalmacija*

dalmatínka dalmatínke samostalnik ženskega spola

[dalmatínka]

POMEN

samica dalmatinca

- Na sprehodih konec tedna ga spremlja njegova psička *dalmatínka*.
- Mala *dalmatínka* je pristala v zavetišču za domače ljubljence, kjer se je zanjo zavzela živalska behavioristka.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dalmatínka]

IPA: [dalma'ti:nka]

ednina

IMENOVALNIK: dalmatínka

RODILNIK: dalmatínke

DAJALNIK: dalmatínki
TOŽILNIK: dalmatínko
MESTNIK: pri dalmatínki
ORODNIK: z dalmatínko

dvojina

IMENOVALNIK: dalmatínki
RODILNIK: dalmatínk
DAJALNIK: dalmatínk**ama**
TOŽILNIK: dalmatínki
MESTNIK: pri dalmatínk**ah**
ORODNIK: z dalmatínk**ama**

množina

IMENOVALNIK: dalmatínke
RODILNIK: dalmatínk
DAJALNIK: dalmatínk**am**
TOŽILNIK: dalmatínke
MESTNIK: pri dalmatínk**ah**
ORODNIK: z dalmatínk**ami**

TONEMSKO

[dalmatínka]

IPA: [dalmatí:nkà]

ednina

IMENOVALNIK: dalmatínka
RODILNIK: dalmatínke
DAJALNIK: dalmatínki
TOŽILNIK: dalmatínko
MESTNIK: pri dalmatínki
ORODNIK: z dalmatínko

dvojina

IMENOVALNIK: dalmatínki
RODILNIK: dalmatínk
DAJALNIK: dalmatínk**ama**
TOŽILNIK: dalmatínki
MESTNIK: pri dalmatínk**ah**
ORODNIK: z dalmatínk**ama**

množina

IMENOVALNIK: dalmatínke
RODILNIK: dalmatínk
DAJALNIK: dalmatínk**am**
TOŽILNIK: dalmatínke
MESTNIK: pri dalmatínk**ah**
ORODNIK: z dalmatínk**ami**

IZVOR

↑dalmatinec

dámjak dámjaka samostalnik moškega spola

[dámjak]

POMEN

jelen z lisastim kožuhom in lopatastim rogovjem;

primerjaj lat. *Dama dama*; SIN.: iz zoologije jelen lopatar

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

čreda damjakov | reja damjakov

▪ Na strmih pašnikih pod hišo se pase čreda *damjakov*.

▪ Za uspešno pašno rejo *damjakov* je treba imeti najprej na voljo dobre pašne površine, na katerih bo tudi v poletnih mesecih živalim mogoče zagotoviti dobro pašo.

...

▪ Pot skozi gozd se vzpenja do koč, pri vožnji pa so nas ves čas spremljali *damjaki* in mufloni, ki se prosto pasejo po travnikih in gozdovih.

▪ Domovini jelenov *damjakov* sta Evropa in Azija, kjer so njihov življenjski prostor gozdnata pokrajina in robovi gozdov s travniki.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dámjak]

IPA: [ˈda:mjak]

ednina

IMENOVALNIK: dámjak

RODILNIK: dámjaka

DAJALNIK: dámjaku

TOŽILNIK: dámjaka

MESTNIK: pri dámjaku

ORODNIK: z dámjak**om**

dvojina

IMENOVALNIK: dámjaka

RODILNIK: dámjakov

DAJALNIK: dámjak**oma**

TOŽILNIK: dámjaka

MESTNIK: pri dámjak**ih**

ORODNIK: z dámjak**oma**

množina

IMENOVALNIK: dámjaki

RODILNIK: dámjakov

DAJALNIK: dámjak**om**

TOŽILNIK: dámjake

MESTNIK: pri dámjak**ih**

ORODNIK: z dámjaki

TONEMSKO

[dámjak]

IPA: [dá:mjàk]

ednina

IMENOVALNIK: dâmjak

RODILNIK: dâmjaka

DAJALNIK: dâmjaku

TOŽILNIK: dâmjaka

MESTNIK: pri dâmjaku

ORODNIK: z dâmjak**om**

dvojina

IMENOVALNIK: dâmjaka

RODILNIK: dâmjakov

DAJALNIK: dâmjak**oma**

TOŽILNIK: dâmjaka

MESTNIK: pri dâmjak**ih**

ORODNIK: z dâmjak**oma**

množina

IMENOVALNIK: dāmjaki
RODILNIK: dāmjakov
DAJALNIK: dāmjakom
TOŽILNIK: dāmjake
MESTNIK: pri dāmjakih
ORODNIK: z dāmjaki

IZVOR

(prevzeto in prilagojeno iz nem. *Damhirsch*) iz lat. *damma*

demoraliziran demoralizirana demoralizirano

pridevnik

[demoraliziran]

POMEN

pri katerem zaradi neugodnega položaja volja za delovanje, bojevitost upade

▶ prisl. + prid. beseda

popolnoma, povsem demoraliziran

- Prihaja do vtisa, da opozicija nima alternative in je popolnoma *demoralizirana*.
- Pretvarjajo se, da so uspešni in da nimajo težav, v resnici pa so globoko *demoralizirani*.

▶ prid. beseda + sam. beseda

demoralizirani vojaki | demoralizirana vojska

- Slabo oborožena in *demoralizirana* vojska proti šestkrat močnejšemu sovražniku ni imela nobenih možnosti.

...

- Podjetje, ki ga je zapustil pred dobrima dvema letoma, je bilo v razsulu, osebje *demoralizirano* in dobiček negativen.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[demoraliziran]

IPA: [demɔrali'zi:ran]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: demoraliziran

določno demoralizirani

RODILNIK: demoraliziranega

DAJALNIK: demoraliziranemu

TOŽILNIK: demoraliziran

določno demoralizirani

živo demoraliziranega

MESTNIK: pri demoraliziranem

ORODNIK: z demoraliziranim

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizirana

RODILNIK: demoraliziranih

DAJALNIK: demoraliziranima

TOŽILNIK: demoralizirana

MESTNIK: pri demoraliziranih

ORODNIK: z demoraliziranim

množina

IMENOVALNIK: demoralizirani

RODILNIK: demoraliziranih

DAJALNIK: demoraliziranim

TOŽILNIK: demoralizirane

MESTNIK: pri demoraliziranih

ORODNIK: z demoraliziranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizirana

RODILNIK: demoralizirane

DAJALNIK: demoralizirani

TOŽILNIK: demoralizirano

MESTNIK: pri demoralizirani

ORODNIK: z demoralizirano

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizirani

RODILNIK: demoraliziranih

DAJALNIK: demoraliziranima

TOŽILNIK: demoralizirani

MESTNIK: pri demoraliziranih

ORODNIK: z demoraliziranim

množina

IMENOVALNIK: demoralizirane

RODILNIK: demoraliziranih

DAJALNIK: demoraliziranim

TOŽILNIK: demoralizirane

MESTNIK: pri demoraliziranih

ORODNIK: z demoraliziranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizirano

RODILNIK: demoraliziranega

DAJALNIK: demoraliziranemu

TOŽILNIK: demoralizirano

MESTNIK: pri demoraliziranem

ORODNIK: z demoraliziranim

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizirani

RODILNIK: demoraliziranih

DAJALNIK: demoraliziranima

TOŽILNIK: demoralizirani

MESTNIK: pri demoraliziranih

ORODNIK: z demoraliziranim

množina

IMENOVALNIK: demoralizirana

RODILNIK: demoraliziranih

DAJALNIK: demoraliziranim

TOŽILNIK: demoralizirana

MESTNIK: pri demoraliziranih

ORODNIK: z demoraliziranimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bōlj demoraliziran

ženski spol

EDNINA: bōlj demoralizirana

srednji spol

EDNINA: bõlj demoralizíran**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj demoralizíran

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj demoralizírana

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj demoralizíran**o**

TONEMSKO

[demoralizíran]

IPA: [dɛmɔralizí:ràn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizíran
določno demoralizíran**i**

RODILNIK: demoralizíran**ega**

DAJALNIK: demoralizíran**emu**

TOŽILNIK: demoralizíran

določno demoralizíran**i**

živo demoralizíran**ega**

MESTNIK: pri demoralizíran**em**

ORODNIK: z demoralizíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizírana

RODILNIK: demoralizíran**ih**

DAJALNIK: demoralizíran**ima**

TOŽILNIK: demoralizírana

MESTNIK: pri demoralizíran**ih**

ORODNIK: z demoralizíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: demoralizíran**i**

RODILNIK: demoralizíran**ih**

DAJALNIK: demoralizíran**im**

TOŽILNIK: demoralizírane

MESTNIK: pri demoralizíran**ih**

ORODNIK: z demoralizíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizírana

RODILNIK: demoralizírane

DAJALNIK: demoralizíran**i**

TOŽILNIK: demoralizíran**o**

MESTNIK: pri demoralizíran**i**

ORODNIK: z demoralizíran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizíran**i**

RODILNIK: demoralizíran**ih**

DAJALNIK: demoralizíran**ima**

TOŽILNIK: demoralizíran**i**

MESTNIK: pri demoralizíran**ih**

ORODNIK: z demoralizíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: demoralizírane

RODILNIK: demoralizíran**ih**

DAJALNIK: demoralizíran**im**

TOŽILNIK: demoralizírane

MESTNIK: pri demoralizíran**ih**

ORODNIK: z demoralizíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizíran**o**

RODILNIK: demoralizíran**ega**

DAJALNIK: demoralizíran**emu**

TOŽILNIK: demoralizíran**o**

MESTNIK: pri demoralizíran**em**

ORODNIK: z demoralizíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizíran**i**

RODILNIK: demoralizíran**ih**

DAJALNIK: demoralizíran**ima**

TOŽILNIK: demoralizíran**i**

MESTNIK: pri demoralizíran**ih**

ORODNIK: z demoralizíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: demoralizírana

RODILNIK: demoralizíran**ih**

DAJALNIK: demoralizíran**im**

TOŽILNIK: demoralizírana

MESTNIK: pri demoralizíran**ih**

ORODNIK: z demoralizíran**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj demoralizíran

ženski spol

EDNINA: bõlj demoralizírana

srednji spol

EDNINA: bõlj demoralizíran**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj demoralizíran

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj demoralizírana

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj demoralizíran**o**

IZVOR

↑demoralizirati

demoralizírati demoralizíram dovršni in nedovršni glagol
[demoralizírati]

POMEN

narediti, povzročiti, da volja za delovanje,
bojevitost pri kom upade

▶ prisl. + **glag.**

• dodatno demoralizirati | popolnoma demoralizirati

• Imajo skromno igralsko zasedbo, ki so jo
zaporedni porazi še dodatno *demoralizirali*.

▪ Izkoristili so naivnost mladega moštva in že v prvi minuti zabili gol, ki je popolnoma *demoraliziral* goste.

▶ **glag.** + **sam. beseda** v tožilniku

- Z večurnim obstreljevanjem naj bi *demoralizirali* nasprotnike, uničili njihove položaje in omogočili preboj pehoti.
- Nezaposlenost bo tudi to zimo *demoralizirala* milijone ljudi, ki že leta prejemajo državna nadomestila.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[demoralizirati]

IPA: [dɛmɔrali'zi:rati]

NEDOLOČNIK: demoralizirati

NAMENILNIK: demoralizirat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: demoraliziram
2. OSEBA: demoraliziraš
3. OSEBA: demoralizira

dvojina

1. OSEBA: demoralizirava
2. OSEBA: demoralizirata
3. OSEBA: demoralizirata

množina

1. OSEBA: demoraliziramo
2. OSEBA: demoralizirate
3. OSEBA: demoralizirajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: demoraliziraj

dvojina

1. OSEBA: demoralizirajva
2. OSEBA: demoralizirajta

množina

1. OSEBA: demoralizirajmo
2. OSEBA: demoralizirajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: demoraliziral
DVOJINA: demoralizirala
MNOŽINA: demoralizirali

ženski spol

EDNINA: demoralizirala
DVOJINA: demoralizirali
MNOŽINA: demoralizirale

srednji spol

EDNINA: demoraliziralo
DVOJINA: demoralizirali
MNOŽINA: demoralizirala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizirajoč

RODILNIK: demoralizirajoč**ega**

DAJALNIK: demoralizirajoč**emu**

TOŽILNIK: demoralizirajoč

živo demoralizirajoč**ega**

MESTNIK: pri demoralizirajoč**em**

ORODNIK: z demoralizirajoč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizirajoča

RODILNIK: demoralizirajoč**ih**

DAJALNIK: demoralizirajoč**ima**

TOŽILNIK: demoralizirajoča

MESTNIK: pri demoralizirajoč**ih**

ORODNIK: z demoralizirajoč**ima**

množina

IMENOVALNIK: demoralizirajoči

RODILNIK: demoralizirajoč**ih**

DAJALNIK: demoralizirajoč**im**

TOŽILNIK: demoralizirajoče

MESTNIK: pri demoralizirajoč**ih**

ORODNIK: z demoralizirajoč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizirajoča

RODILNIK: demoralizirajoče

DAJALNIK: demoralizirajoči

TOŽILNIK: demoralizirajočo

MESTNIK: pri demoralizirajoči

ORODNIK: z demoralizirajočo

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizirajoči

RODILNIK: demoralizirajoč**ih**

DAJALNIK: demoralizirajoč**ima**

TOŽILNIK: demoralizirajoči

MESTNIK: pri demoralizirajoč**ih**

ORODNIK: z demoralizirajoč**ima**

množina

IMENOVALNIK: demoralizirajoče

RODILNIK: demoralizirajoč**ih**

DAJALNIK: demoralizirajoč**im**

TOŽILNIK: demoralizirajoče

MESTNIK: pri demoralizirajoč**ih**

ORODNIK: z demoralizirajoč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizirajoče

RODILNIK: demoralizirajoč**ega**

DAJALNIK: demoralizirajoč**emu**

TOŽILNIK: demoralizirajoče

MESTNIK: pri demoralizirajoč**em**

ORODNIK: z demoralizirajoč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizirajoči

RODILNIK: demoralizirajoč**ih**

DAJALNIK: demoralizirajoč**ima**

TOŽILNIK: demoralizirajoči

MESTNIK: pri demoralizirajoč**ih**

ORODNIK: z demoralizirajóč**ima**
množina

IMENOVALNIK: demoralizirajóča

RODILNIK: demoralizirajóč**ih**

DAJALNIK: demoralizirajóč**im**

TOŽILNIK: demoralizirajóča

MESTNIK: pri demoralizirajóč**ih**

ORODNIK: z demoralizirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizíran

RODILNIK: demoralizíran**ega**

DAJALNIK: demoralizíran**emu**

TOŽILNIK: demoralizíran

živo demoralizíran**ega**

MESTNIK: pri demoralizíran**em**

ORODNIK: z demoralizíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizírana

RODILNIK: demoralizíran**ih**

DAJALNIK: demoralizíran**ima**

TOŽILNIK: demoralizírana

MESTNIK: pri demoralizíran**ih**

ORODNIK: z demoralizíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: demoralizírani

RODILNIK: demoralizíran**ih**

DAJALNIK: demoralizíran**im**

TOŽILNIK: demoralizírane

MESTNIK: pri demoralizíran**ih**

ORODNIK: z demoralizíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizírana

RODILNIK: demoralizírane

DAJALNIK: demoralizírani

TOŽILNIK: demoralizírano

MESTNIK: pri demoralizírani

ORODNIK: z demoralizíran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizírani

RODILNIK: demoralizíran**ih**

DAJALNIK: demoralizíran**ima**

TOŽILNIK: demoralizírani

MESTNIK: pri demoralizíran**ih**

ORODNIK: z demoralizíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: demoralizírane

RODILNIK: demoralizíran**ih**

DAJALNIK: demoralizíran**im**

TOŽILNIK: demoralizírane

MESTNIK: pri demoralizíran**ih**

ORODNIK: z demoralizíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizíran**o**

RODILNIK: demoralizíran**ega**

DAJALNIK: demoralizíran**emu**

TOŽILNIK: demoralizíran**o**

MESTNIK: pri demoralizíran**em**

ORODNIK: z demoralizíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizírani

RODILNIK: demoralizíran**ih**

DAJALNIK: demoralizíran**ima**

TOŽILNIK: demoralizírani

MESTNIK: pri demoralizíran**ih**

ORODNIK: z demoralizíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: demoralizírana

RODILNIK: demoralizíran**ih**

DAJALNIK: demoralizíran**im**

TOŽILNIK: demoralizírana

MESTNIK: pri demoralizíran**ih**

ORODNIK: z demoralizíran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: demoralizíranje

RODILNIK: demoralizíranja

DAJALNIK: demoralizíranju

TOŽILNIK: demoralizíranje

MESTNIK: pri demoralizíranju

ORODNIK: z demoralizíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizíranji

RODILNIK: demoralizíranj

DAJALNIK: demoralizíranj**ema**

TOŽILNIK: demoralizíranji

MESTNIK: pri demoralizíranj**ih**

ORODNIK: z demoralizíranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: demoralizíranja

RODILNIK: demoralizíranj

DAJALNIK: demoralizíranj**em**

TOŽILNIK: demoralizíranja

MESTNIK: pri demoralizíranj**ih**

ORODNIK: z demoralizíranji

TONEMSKO

[demoralizîrati]

IPA: [demoralizî:ràti]

NEDOLOČNIK: demoralizîrati

NAMENILNIK: demoralizîrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: demoralizîran**am**

2. OSEBA: demoralizîra**š**

3. OSEBA: demoralizîra

dvojina

1. OSEBA: demoralizîra**va**

2. OSEBA: demoralizîra**ta**

3. OSEBA: demoralizîrata
množina

1. OSEBA: demoralizîramo
2. OSEBA: demoralizîrate
3. OSEBA: demoralizîrajō

velelnik

ednina

2. OSEBA: demoralizîraj

dvojina

1. OSEBA: demoralizîrajva
2. OSEBA: demoralizîrajta

množina

1. OSEBA: demoralizîrajmo
2. OSEBA: demoralizîrajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: demoralizîral
DVOJINA: demoralizîrala
MNOŽINA: demoralizîrali

ženski spol

EDNINA: demoralizîrala
DVOJINA: demoralizîrali
MNOŽINA: demoralizîrale

srednji spol

EDNINA: demoralizîralo
DVOJINA: demoralizîrali
MNOŽINA: demoralizîrala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizirajōč tudi demoralizirajōč
RODILNIK: demoralizirajōčega
DAJALNIK: demoralizirajōčemu
TOŽILNIK: demoralizirajōč tudi demoralizirajōč živo demoralizirajōčega
MESTNIK: pri demoralizirajōčem
ORODNIK: z demoralizirajōčim

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizirajōča
RODILNIK: demoralizirajōčih
DAJALNIK: demoralizirajōčima
TOŽILNIK: demoralizirajōča
MESTNIK: pri demoralizirajōčih
ORODNIK: z demoralizirajōčima

množina

IMENOVALNIK: demoralizirajōči
RODILNIK: demoralizirajōčih
DAJALNIK: demoralizirajōčim
TOŽILNIK: demoralizirajōče
MESTNIK: pri demoralizirajōčih
ORODNIK: z demoralizirajōčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizirajōča
RODILNIK: demoralizirajōče

DAJALNIK: demoralizirajōči

TOŽILNIK: demoralizirajōčo

MESTNIK: pri demoralizirajōči

ORODNIK: z demoralizirajōčo

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizirajōči

RODILNIK: demoralizirajōčih

DAJALNIK: demoralizirajōčima

TOŽILNIK: demoralizirajōči

MESTNIK: pri demoralizirajōčih

ORODNIK: z demoralizirajōčima

množina

IMENOVALNIK: demoralizirajōče

RODILNIK: demoralizirajōčih

DAJALNIK: demoralizirajōčim

TOŽILNIK: demoralizirajōče

MESTNIK: pri demoralizirajōčih

ORODNIK: z demoralizirajōčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizirajōče

RODILNIK: demoralizirajōčega

DAJALNIK: demoralizirajōčemu

TOŽILNIK: demoralizirajōče

MESTNIK: pri demoralizirajōčem

ORODNIK: z demoralizirajōčim

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizirajōči

RODILNIK: demoralizirajōčih

DAJALNIK: demoralizirajōčima

TOŽILNIK: demoralizirajōči

MESTNIK: pri demoralizirajōčih

ORODNIK: z demoralizirajōčima

množina

IMENOVALNIK: demoralizirajōča

RODILNIK: demoralizirajōčih

DAJALNIK: demoralizirajōčim

TOŽILNIK: demoralizirajōča

MESTNIK: pri demoralizirajōčih

ORODNIK: z demoralizirajōčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizîran

RODILNIK: demoralizîranega

DAJALNIK: demoralizîranemu

TOŽILNIK: demoralizîran

živo demoralizîranega

MESTNIK: pri demoralizîranem

ORODNIK: z demoralizîranim

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizîrana

RODILNIK: demoralizîranih

DAJALNIK: demoralizîranima

TOŽILNIK: demoralizîrana

MESTNIK: pri demoralizîranih

ORODNIK: z demoralizîran**ima**
množina

IMENOVALNIK: demoralizîrani

RODILNIK: demoralizîran**ih**

DAJALNIK: demoralizîran**im**

TOŽILNIK: demoralizîrane

MESTNIK: pri demoralizîran**ih**

ORODNIK: z demoralizîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizîrana

RODILNIK: demoralizîrane

DAJALNIK: demoralizîrani

TOŽILNIK: demoralizîrano

MESTNIK: pri demoralizîrani

ORODNIK: z demoralizîrano

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizîrani

RODILNIK: demoralizîran**ih**

DAJALNIK: demoralizîran**ima**

TOŽILNIK: demoralizîrani

MESTNIK: pri demoralizîran**ih**

ORODNIK: z demoralizîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: demoralizîrane

RODILNIK: demoralizîran**ih**

DAJALNIK: demoralizîran**im**

TOŽILNIK: demoralizîrane

MESTNIK: pri demoralizîran**ih**

ORODNIK: z demoralizîran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: demoralizîrano

RODILNIK: demoralizîran**ega**

DAJALNIK: demoralizîran**emu**

TOŽILNIK: demoralizîrano

MESTNIK: pri demoralizîran**em**

ORODNIK: z demoralizîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizîrani

RODILNIK: demoralizîran**ih**

DAJALNIK: demoralizîran**ima**

TOŽILNIK: demoralizîrani

MESTNIK: pri demoralizîran**ih**

ORODNIK: z demoralizîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: demoralizîrana

RODILNIK: demoralizîran**ih**

DAJALNIK: demoralizîran**im**

TOŽILNIK: demoralizîrana

MESTNIK: pri demoralizîran**ih**

ORODNIK: z demoralizîran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: demoralizîranje

RODILNIK: demoralizîranja

DAJALNIK: demoralizîranju

TOŽILNIK: demoralizîranje

MESTNIK: pri demoralizîranju

ORODNIK: z demoralizîranjem

dvojina

IMENOVALNIK: demoralizîranji

RODILNIK: demoralizîranj

DAJALNIK: demoralizîranj**ema**

TOŽILNIK: demoralizîranji

MESTNIK: pri demoralizîranj**ih**

ORODNIK: z demoralizîranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: demoralizîranja

RODILNIK: demoralizîranj

DAJALNIK: demoralizîranj**em**

TOŽILNIK: demoralizîranja

MESTNIK: pri demoralizîranj**ih**

ORODNIK: z demoralizîranj**i**

IZVOR

prevzeto prek nem. *demoralisieren* iz frc.

démoraliser iz *dé...* + *moraliser* 'opogumljati' iz
↑morala

deodoránt deodoránta samostalnik moškega spola

[deodoránt]

POMEN

kozmetično sredstvo, ki ob nanosu, zlasti pod pazduho, zavira, preprečuje nastanek neprijetnega telesnega vonja; SIN.: dezodorant

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

uporabljati deodorant

▪ Za nego telesa poleg rednega umivanja uporabljamo *deodorante*, ki se na telo nanašajo takoj po prhanju ali umivanju.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

moški, ženski deodorant | parfumski deodorant

▪ Na voljo so parfumski *deodoranti*, ki združujejo deodorant in parfum v enem izdelku.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

deodorant preprečuje, zagotavlja KAJ | deodorant vsebuje KAJ

▪ Prvi *deodoranti* so vsebovali aluminijev klorid, ki je zelo dražil kožo.

▶ **sam. beseda** + v + sam. beseda v mestniku

deodorant v stiku

▪ *Deodorant* v stiku ne vsebuje alkohola.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[deodoránt]

IPA: [deɔdɔ'ra:nt]

ednina

IMENOVALNIK: deodoránt

RODILNIK: deodoránta

DAJALNIK: deodorántu

TOŽILNIK: deodoránt
MESTNIK: pri deodorántu
ORODNIK: z deodorántom

dvojina

IMENOVALNIK: deodoránta
RODILNIK: deodorántov
DAJALNIK: deodorántoma
TOŽILNIK: deodoránta
MESTNIK: pri deodorántih
ORODNIK: z deodorántoma

množina

IMENOVALNIK: deodoránti
RODILNIK: deodorántov
DAJALNIK: deodorántom
TOŽILNIK: deodoránte
MESTNIK: pri deodorántih
ORODNIK: z deodoránti

TONEMSKO

[deodoránt]

IPA: [deɔdɔrà:nt]

ednina

IMENOVALNIK: deodoránt
RODILNIK: deodoránta
DAJALNIK: deodorántu
TOŽILNIK: deodoránt
MESTNIK: pri deodorántu
ORODNIK: z deodorántom

dvojina

IMENOVALNIK: deodoránta
RODILNIK: deodorántov tudi deodorântov
DAJALNIK: deodorántoma
TOŽILNIK: deodoránta
MESTNIK: pri deodorántih tudi pri deodorântih
ORODNIK: z deodorántoma

množina

IMENOVALNIK: deodoránti
RODILNIK: deodorántov tudi deodorântov
DAJALNIK: deodorántom
TOŽILNIK: deodoránte
MESTNIK: pri deodorántih tudi pri deodorântih
ORODNIK: z deodoránti tudi z deodorânti

in [deodorânt]

IPA: in [deɔdɔrá:nt]

in

ednina

IMENOVALNIK: deodorânt
RODILNIK: deodoránta
DAJALNIK: deodorántu
TOŽILNIK: deodorânt
MESTNIK: pri deodorántu
ORODNIK: z deodorántom

dvojina

IMENOVALNIK: deodoránta
RODILNIK: deodorántov

DAJALNIK: deodorântoma
TOŽILNIK: deodoránta
MESTNIK: pri deodorântih
ORODNIK: z deodorântoma

množina

IMENOVALNIK: deodorânti
RODILNIK: deodorântov
DAJALNIK: deodorântom
TOŽILNIK: deodoránte
MESTNIK: pri deodorântih
ORODNIK: z deodorânti

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Deodorant*) iz it. *deodorante* ali angl. *deodorant*, iz lat. *dē.* 'od, stran' + *odōrāre* 'odišaviti', iz *odor* 'duh, vonj'

deréza

 deréze samostalnik ženskega spola

[deréza]

POMEN

navadno v množini pripomoček z ostrimi konicami, ki se pritrdi na čvelj, za hojo po zasneženem, poledenelem terenu

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

natakiniti (si) dereze

▪ Zaradi trdega snega, zbitega od plazov, smo še v mraku na čevlje nataktili *dereze*.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

konica, zobje derez | uporaba derez

▪ Pri plezanju v strmem ledu sprednje zobe *deresz* z nogo suvamo in zabadamo v led.

▶ priredna zveza

dereze in cepin

▪ Pri prečkanju bolj strmih zaledenelih pobočij so pomembne *dereze* in cepin.

...

▪ Hoje z *derezami* se moramo učiti, čeprav je na videz enostavna in varna.

▪ Včasih so za hojo po lahkih markiranih poteh dobre tudi manjše *dereze*, ki sicer niso del alpinistične ali gorniške opreme.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[deréza]

IPA: [de're:za]

ednina

IMENOVALNIK: deréza
RODILNIK: deréze
DAJALNIK: derézi
TOŽILNIK: derézo
MESTNIK: pri derézi
ORODNIK: z derézo

dvojina

IMENOVALNIK: derézi
RODILNIK: deréz

DAJALNIK: deréz**ama**
TOŽILNIK: derézi
MESTNIK: pri deré**zah**
ORODNIK: z deréz**ama**

množina

IMENOVALNIK: deréze
RODILNIK: deréz
DAJALNIK: deréz**am**
TOŽILNIK: deréze
MESTNIK: pri deré**zah**
ORODNIK: z deréz**ami**

TONEMSKO

[deréza]

IPA: [dɛrɛːzá]

ednina

IMENOVALNIK: deréza
RODILNIK: deréze
DAJALNIK: derézi
TOŽILNIK: derézo
MESTNIK: pri derézi
ORODNIK: z derézo

dvojina

IMENOVALNIK: derézi
RODILNIK: derêž
DAJALNIK: deréz**ama**
TOŽILNIK: derézi
MESTNIK: pri deré**zah**
ORODNIK: z deréz**ama**

množina

IMENOVALNIK: deréze
RODILNIK: derêž
DAJALNIK: deréz**am**
TOŽILNIK: deréze
MESTNIK: pri deré**zah**
ORODNIK: z deréz**ami**

in [derêza]

IPA: in [dɛrɛːzà]

in

ednina

IMENOVALNIK: derêza
RODILNIK: derêze
DAJALNIK: derêzi
TOŽILNIK: derêzo
MESTNIK: pri derêzi
ORODNIK: z derêzo

dvojina

IMENOVALNIK: derêzi
RODILNIK: derêž
DAJALNIK: derêz**ama**
TOŽILNIK: derêzi
MESTNIK: pri derê**zah**
ORODNIK: z derêz**ama**

množina

IMENOVALNIK: derêze

RODILNIK: derêž
DAJALNIK: derêz**am**
TOŽILNIK: derêze
MESTNIK: pri derê**zah**
ORODNIK: z derêz**ami**

STALNE ZVEZE

avtomatska dereza

iz planinstva, navadno v množini **dereza**, ki se spredaj pritrdi z zatičem, zadaj s petno vezjo, navadno na trši pohodniški čevlj ali čevlj za turno smučanje

- *Avtomatske dereze* imajo trak z zaponko, s katerim ob petni del čevlja pričvrstimo petno vez in nam služi tudi kot lovilni trak, da ne izgubimo dereze.

IZVOR

= nar. hrv., srb. *deréza*, *dèreza* 'rastlina Peucedanum', nar. rus. *derezá* 'stepska rastlina z močnimi trni' iz pslov. **dereza* 'trnasta rastlina, trnje; nekaj takšnega, kar trga', verjetno iz **dbrati* 'trgati'

dezodoránt dezodoránta samostalnik moškega spola

[dezodoránt]

POMEN

kozmetično sredstvo, ki ob nanosu, zlasti pod pazduho, zavira, preprečuje nastanek neprijetnega telesnega vonja; SIN.: deodorant

► sam. beseda v imenovalniku + glag.

dezodorant preprečuje, zagotavlja KAJ | dezodorant vsebuje KAJ

- *Dezodoranti* vsebujejo snovi, ki zavirajo razvoj bakterij in s tem upočasnjujejo razkranjanje znoja.

► glag. + sam. beseda v tožilniku

uporabiti, uporabljati dezodorant

- Če se veliko gibljemo, moramo uporabljati *dezodorante* z močnejšim delovanjem.

- Uporabljam zgolj *dezodorante* brez alkohola in ostalih dodatkov.

► sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku

dezodorant v stiku

- V kolekciji bodo *dezodorant* v stiku, balzam za po britju in kopel za telo in lase.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dezodoránt]

IPA: [dɛzɔdɔ'ra:nt]

ednina

IMENOVALNIK: dezodoránt

RODILNIK: dezodoránta

DAJALNIK: dezodorántu

TOŽILNIK: dezodoránt

MESTNIK: pri dezodorántu

ORODNIK: z dezodorántom

dvojina

IMENOVALNIK: dezodoránta
RODILNIK: dezodorántov
DAJALNIK: dezodorántoma
TOŽILNIK: dezodoránta
MESTNIK: pri dezodorántih
ORODNIK: z dezodorántoma

množina

IMENOVALNIK: dezodoránti
RODILNIK: dezodorántov
DAJALNIK: dezodorántom
TOŽILNIK: dezodoránte
MESTNIK: pri dezodorántih
ORODNIK: z dezodoránti

TONEMSKO

[dezodoránt]

IPA: [dɛzɔdɔrɑːnt]

ednina

IMENOVALNIK: dezodoránt
RODILNIK: dezodoránta
DAJALNIK: dezodorántu
TOŽILNIK: dezodoránt
MESTNIK: pri dezodorántu
ORODNIK: z dezodorántom

dvojina

IMENOVALNIK: dezodoránta
RODILNIK: dezodorántov tudi dezodorântov
DAJALNIK: dezodorántoma
TOŽILNIK: dezodoránta
MESTNIK: pri dezodorántih tudi pri dezodorântih
ORODNIK: z dezodorántoma

množina

IMENOVALNIK: dezodoránti
RODILNIK: dezodorántov tudi dezodorântov
DAJALNIK: dezodorántom
TOŽILNIK: dezodoránte
MESTNIK: pri dezodorántih tudi pri dezodorântih
ORODNIK: z dezodoránti tudi z dezodorânti

in [dezodorânt]

IPA: in [dɛzɔdɔrɑːnt]

in

ednina

IMENOVALNIK: dezodorânt
RODILNIK: dezodoránta
DAJALNIK: dezodorántu
TOŽILNIK: dezodorânt
MESTNIK: pri dezodorántu
ORODNIK: z dezodorántom

dvojina

IMENOVALNIK: dezodoránta
RODILNIK: dezodorántov
DAJALNIK: dezodorántoma
TOŽILNIK: dezodoránta
MESTNIK: pri dezodorántih

ORODNIK: z dezodorántoma

množina

IMENOVALNIK: dezodoránti
RODILNIK: dezodorântov
DAJALNIK: dezodorántom
TOŽILNIK: dezodoránte
MESTNIK: pri dezodorántih
ORODNIK: z dezodoránti

IZVOR

prevzeto prek nem. *Desodorans* iz frc. *désodorisant* iz *désodoriser* 'razdišaviti', iz *dés.* 'raz..' < lat. *dis.* + *odōrisāre* 'odišaviti' iz *odor* 'duh, vonj'

dežnikar

 dežnikarja samostalnik moškega spola

[dežnikar] in [dəžnikar]

POMEN

kdor se ukvarja s popraviljanjem, izdelovanjem dežnikov

- Razvoj tehnike je povzročil počasno, a vztrajno propadanje vrste poklicev, med katere spadajo podkovski kovači, kolarji, *dežnikarji*, vrvarji, sedlarji in še nekateri drugi.
- Po vojni je bilo veliko pomanjkanje materiala, zato je bil poklic *dežnikarja* dokaj cenjen, saj so morali vse izdelati sami.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dežnikar] in [dəžnikar]

IPA: [dɛʒ'niːkar] in [dɔʒ'niːkar]

ednina

IMENOVALNIK: dežnikar
RODILNIK: dežnikarja
DAJALNIK: dežnikarju
TOŽILNIK: dežnikarja
MESTNIK: pri dežnikarju
ORODNIK: z dežnikarjem

dvojina

IMENOVALNIK: dežnikarja
RODILNIK: dežnikarjev
DAJALNIK: dežnikarjema
TOŽILNIK: dežnikarja
MESTNIK: pri dežnikarjih
ORODNIK: z dežnikarjema

množina

IMENOVALNIK: dežnikarji
RODILNIK: dežnikarjev
DAJALNIK: dežnikarjem
TOŽILNIK: dežnikarje
MESTNIK: pri dežnikarjih
ORODNIK: z dežnikarji

TONEMSKO

[dežnikar] in [dəžnikar]

IPA: [dɛʒniːkɑːr] in [dɔʒniːkɑːr]

ednina

IMENOVALNIK: dežnîkar
RODILNIK: dežnîkarja
DAJALNIK: dežnîkarju
TOŽILNIK: dežnîkarja
MESTNIK: pri dežnîkarju
ORODNIK: z dežnîkarjem

dvojina

IMENOVALNIK: dežnîkarja
RODILNIK: dežnîkarjev
DAJALNIK: dežnîkarjema
TOŽILNIK: dežnîkarja
MESTNIK: pri dežnîkarjih
ORODNIK: z dežnîkarjema

množina

IMENOVALNIK: dežnîkarji
RODILNIK: dežnîkarjev
DAJALNIK: dežnîkarjem
TOŽILNIK: dežnîkarje
MESTNIK: pri dežnîkarjih
ORODNIK: z dežnîkarji

BESEDOTVORJE

ženski spol: dežnikarica

IZVOR

↑dežnik

dežnikarica dežnikarice samostalnik ženskega spola

[dežnikarica] in [dəžnikarica]

POMEN

1. užitna goba z večjim klobukom z rebrasto trosovnico in obročkom na tankem betu; primerjaj lat.

Macrolepiota procera

▪ Pred dnevi je v bližnjem gozdu našel *dežnikarico* velikanko, visoko kar 43 centimetrov, ki je tehtala 46 dekagramov.

▪ Razmočeno ali izsušeno zeleno mušnico lahko nepazljivi gobar mimogrede zamenja s staro *dežnikarico*.

1.1. ta goba kot hrana, jed

▪ Za sočno začetno jed si privoščite na žaru pečeno *dežnikarico*.

▪ *Dežnikarice* očistimo, operemo in narežemo na rezance.

2. ženska, ki se ukvarja s popraviljanjem, izdelovanjem dežnikov

▪ Čeprav je bil poklic *dežnikarice* negotov, ji je obrt skozi leta tako prirasla k srcu, da se je na koncu odločila za to pot.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dežnikarica] in [dəžnikarica]

IPA: [dɛʒ'ni:karitsa] in [dɔʒ'ni:karitsa]

ednina

IMENOVALNIK: dežnikarica

RODILNIK: dežnikarice

DAJALNIK: dežnikarici

TOŽILNIK: dežnikarico

MESTNIK: pri dežnikarici

ORODNIK: z dežnikarico

dvojina

IMENOVALNIK: dežnikarici

RODILNIK: dežnikaric

DAJALNIK: dežnikaric**ama**

TOŽILNIK: dežnikarici

MESTNIK: pri dežnikaric**ah**

ORODNIK: z dežnikaric**ama**

množina

IMENOVALNIK: dežnikarice

RODILNIK: dežnikaric

DAJALNIK: dežnikaric**am**

TOŽILNIK: dežnikarice

MESTNIK: pri dežnikaric**ah**

ORODNIK: z dežnikaric**ami**

TONEMSKO

[dežnikarica] in [dəžnikarica]

IPA: [dɛʒni:kàritsa] in [dɔʒni:kàritsa]

ednina

IMENOVALNIK: dežnîkarica

RODILNIK: dežnîkarice

DAJALNIK: dežnîkarici

TOŽILNIK: dežnîkarico

MESTNIK: pri dežnîkarici

ORODNIK: z dežnîkarico

dvojina

IMENOVALNIK: dežnîkarici

RODILNIK: dežnîkaric

DAJALNIK: dežnîkaric**ama**

TOŽILNIK: dežnîkarici

MESTNIK: pri dežnîkaric**ah**

ORODNIK: z dežnîkaric**ama**

množina

IMENOVALNIK: dežnîkarice

RODILNIK: dežnîkaric

DAJALNIK: dežnîkaric**am**

TOŽILNIK: dežnîkarice

MESTNIK: pri dežnîkaric**ah**

ORODNIK: z dežnîkaric**ami**

IZVOR

↑dežnik

dietétičarka dietétičarke samostalnik ženskega spola

[dijetétičarka]

POMEN

strokovnjakinja za dietetiko; SIN.: dietologinja

▪ Jedilnike za individualne diete za vsak dan sproti pripravljaja *dietetičarka*.

▪ *Dietetičarka* jim svetuje, da si naredijo pogrinjek, da jedo počasi in si hrano razdelijo na več manjših obrokov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dijetětičarka]

IPA: [dije'te:tiɕarka]

ednina

IMENOVALNIK: dietětičarka

RODILNIK: dietětičarke

DAJALNIK: dietětičarki

TOŽILNIK: dietětičarko

MESTNIK: pri dietětičarki

ORODNIK: z dietětičarko

dvojina

IMENOVALNIK: dietětičarki

RODILNIK: dietětičark

DAJALNIK: dietětičarkama

TOŽILNIK: dietětičarki

MESTNIK: pri dietětičarkah

ORODNIK: z dietětičarkama

množina

IMENOVALNIK: dietětičarke

RODILNIK: dietětičark

DAJALNIK: dietětičarkam

TOŽILNIK: dietětičarke

MESTNIK: pri dietětičarkah

ORODNIK: z dietětičarkami

TONEMSKO

[dijetětičarka]

IPA: [dijetě:tiɕarka]

ednina

IMENOVALNIK: dietětičarka

RODILNIK: dietětičarke

DAJALNIK: dietětičarki

TOŽILNIK: dietětičarko

MESTNIK: pri dietětičarki

ORODNIK: z dietětičarko

dvojina

IMENOVALNIK: dietětičarki

RODILNIK: dietětičark

DAJALNIK: dietětičarkama

TOŽILNIK: dietětičarki

MESTNIK: pri dietětičarkah

ORODNIK: z dietětičarkama

množina

IMENOVALNIK: dietětičarke

RODILNIK: dietětičark

DAJALNIK: dietětičarkam

TOŽILNIK: dietětičarke

MESTNIK: pri dietětičarkah

ORODNIK: z dietětičarkami

STALNE ZVEZE

klinična dietetičarka

strokovnjakinja za klinično dietetiko

▪ *Klinična dietetičarka* bolniku pripravi konkreten predlog o vnašanju hranil in ga navadno tudi naroči na kontrolo.

IZVOR

↑dietetik

dietětični dietětična dietětično pridevnik

[dijetětični]

POMEN

1. ki je v zvezi z dietetiki ali dietetiko

▪ Stališče nekaterih *dietetičnih* organizacij je, da je izključitev mesa iz jedilnika ne samo mogoča, pač pa celo zdrava.

2. ki je namenjen za dieto

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dietětični dodatek, izdelek, pripravek | dietětična hrana, prehrana | dietětično živilo

▪ Zaradi veliko škroba in kalija je riž priporočljiv kot *dietětična* hrana pri prebavnih motnjah.

▪ Poskrbite, da bo v vaši prehrani več česna ter uporabljajte *dietětične* pripravke z nadomestki antioksidantov, ki pomagajo obrambnemu mehanizmu telesa.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dijetětični]

IPA: [dije'te:tiɕni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dietětični

RODILNIK: dietětičnega

DAJALNIK: dietětičnemu

TOŽILNIK: dietětični

živo dietětičnega

MESTNIK: pri dietětičnem

ORODNIK: z dietětičnim

dvojina

IMENOVALNIK: dietětična

RODILNIK: dietětičnih

DAJALNIK: dietětičnima

TOŽILNIK: dietětična

MESTNIK: pri dietětičnih

ORODNIK: z dietětičnima

množina

IMENOVALNIK: dietětični

RODILNIK: dietětičnih

DAJALNIK: dietětičnim

TOŽILNIK: dietětične

MESTNIK: pri dietětičnih

ORODNIK: z dietětičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: dietétična
RODILNIK: dietétične
DAJALNIK: dietétični
TOŽILNIK: dietétično
MESTNIK: pri dietétični
ORODNIK: z dietétično

dvojina

IMENOVANIK: dietétični
RODILNIK: dietétičnih
DAJALNIK: dietétičnima
TOŽILNIK: dietétični
MESTNIK: pri dietétičnih
ORODNIK: z dietétičnima

množina

IMENOVANIK: dietétične
RODILNIK: dietétičnih
DAJALNIK: dietétičnim
TOŽILNIK: dietétične
MESTNIK: pri dietétičnih
ORODNIK: z dietétičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: dietétično
RODILNIK: dietétičnega
DAJALNIK: dietétičnemu
TOŽILNIK: dietétično
MESTNIK: pri dietétičnem
ORODNIK: z dietétičnim

dvojina

IMENOVANIK: dietétični
RODILNIK: dietétičnih
DAJALNIK: dietétičnima
TOŽILNIK: dietétični
MESTNIK: pri dietétičnih
ORODNIK: z dietétičnima

množina

IMENOVANIK: dietétična
RODILNIK: dietétičnih
DAJALNIK: dietétičnim
TOŽILNIK: dietétična
MESTNIK: pri dietétičnih
ORODNIK: z dietétičnimi

TONEMSKO

[dijetétični]

IPA: [dijetè:tíʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: dietétični
RODILNIK: dietétičnega
DAJALNIK: dietétičnemu
TOŽILNIK: dietétični
živo dietétičnega

MESTNIK: pri dietétičnem

ORODNIK: z dietétičnim

dvojina

IMENOVANIK: dietétična
RODILNIK: dietétičnih
DAJALNIK: dietétičnima
TOŽILNIK: dietétična
MESTNIK: pri dietétičnih
ORODNIK: z dietétičnima

množina

IMENOVANIK: dietétični
RODILNIK: dietétičnih
DAJALNIK: dietétičnim
TOŽILNIK: dietétične
MESTNIK: pri dietétičnih
ORODNIK: z dietétičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: dietétična
RODILNIK: dietétične
DAJALNIK: dietétični
TOŽILNIK: dietétično
MESTNIK: pri dietétični
ORODNIK: z dietétično

dvojina

IMENOVANIK: dietétični
RODILNIK: dietétičnih
DAJALNIK: dietétičnima
TOŽILNIK: dietétični
MESTNIK: pri dietétičnih
ORODNIK: z dietétičnima

množina

IMENOVANIK: dietétične
RODILNIK: dietétičnih
DAJALNIK: dietétičnim
TOŽILNIK: dietétične
MESTNIK: pri dietétičnih
ORODNIK: z dietétičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: dietétično
RODILNIK: dietétičnega
DAJALNIK: dietétičnemu
TOŽILNIK: dietétično
MESTNIK: pri dietétičnem
ORODNIK: z dietétičnim

dvojina

IMENOVANIK: dietétični
RODILNIK: dietétičnih
DAJALNIK: dietétičnima
TOŽILNIK: dietétični
MESTNIK: pri dietétičnih
ORODNIK: z dietétičnima

množina

IMENOVANIK: dietétična
RODILNIK: dietétičnih

DAJALNIK: dietétičnim
TOŽILNIK: dietétična
MESTNIK: pri dietétičnih
ORODNIK: z dietétičnimi

IZVOR

prevzeto iz nem. *diätetisch* iz ↑dietetika

dietétik dietétika samostalnik moškega spola

[dijetétik]

POMEN

strokovnjak za dietetiko; SIN.: dietolog

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

dietetiki priporočajo, svetujejo

▪ Zelena listnata zelenjava je vir dobrega zdravja, zato jo priporočajo zdravniki, *dietetiki* in drugi strokovnjaki za prehrano.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

usposobljen dietetik

▪ Pri hudi debelosti mora hujšanje nadzorovati zdravnik ali usposobljen *dietetik*.

...

▪ Če imate težave pri oblikovanju primernega jedilnika, povprašajte *dietetika*, ki ima poglobljeno znanje o hranilnih vidikih živil in o tem, kaj lahko jeste in česa ne.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dijetétik]

IPA: [dije'te:tik]

ednina

IMENOVALNIK: dietétik

RODILNIK: dietétika

DAJALNIK: dietétiku

TOŽILNIK: dietétika

MESTNIK: pri dietétiku

ORODNIK: z dietétikom

dvojina

IMENOVALNIK: dietétika

RODILNIK: dietétikov

DAJALNIK: dietétikoma

TOŽILNIK: dietétika

MESTNIK: pri dietétikih

ORODNIK: z dietétikoma

množina

IMENOVALNIK: dietétiki

RODILNIK: dietétikov

DAJALNIK: dietétikom

TOŽILNIK: dietétike

MESTNIK: pri dietétikih

ORODNIK: z dietétiki

TONEMSKO

[dijetétik]

IPA: [dijetè:tík]

ednina

IMENOVALNIK: dietétik

RODILNIK: dietétika

DAJALNIK: dietétiku

TOŽILNIK: dietétika

MESTNIK: pri dietétiku

ORODNIK: z dietétikom

dvojina

IMENOVALNIK: dietétika

RODILNIK: dietétikov tudi dietétikov

DAJALNIK: dietétikoma

TOŽILNIK: dietétika

MESTNIK: pri dietétikih tudi pri dietétikih

ORODNIK: z dietétikoma

množina

IMENOVALNIK: dietétiki

RODILNIK: dietétikov tudi dietétikov

DAJALNIK: dietétikom

TOŽILNIK: dietétike

MESTNIK: pri dietétikih tudi pri dietétikih

ORODNIK: z dietétiki tudi z dietétiki

STALNE ZVEZE

klinični dietetik

strokovnjak za klinično dietetiko

▪ Skupaj s *kliničnim dietetikom* ali zdravnikom boste določili dneve, ko boste vodili prehranski dnevnik.

BESEDOTVORJE

ženski spol: dietetičarka

IZVOR

prevzeto iz nem. *Diätetiker* iz ↑dietetika

dietetika dietétike samostalnik ženskega spola

[dijetétika]

POMEN

1. dejavnost, ki se ukvarja z načrtovanjem ustreznega prehranjevanja posameznika, navadno bolnika, glede na njegovo zdravstveno stanje, prehranjevalne navade

▪ Ajda ima visoko hranilno vrednost, zato je zelo cenjena v *dietetiki*.

▪ V sodobni *dietetiki* velja priporočilo, naj bolnik opazuje svoje počutje in ugotovi, katera živila mu delajo težave.

1.1. veda o tej dejavnosti ali študij te vede; SIN.: dietologija

▪ Je avtor številnih strokovnih člankov in knjig o *dietetiki*.

▪ Večina strokovnjakov za *dietetiko* dela v bolnišnicah, kjer skrbijo za prehrano bolnikov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dijetétika]

IPA: [dije'te:tika]

ednina

IMENOVALNIK: dietétika

RODILNIK: dietétike

DAJALNIK: dietétiki

TOŽILNIK: dietétiko

MESTNIK: pri dietétiki

ORODNIK: z dietétiko

dvojina

IMENOVALNIK: dietétiki

RODILNIK: dietétik

DAJALNIK: dietétik**ama**

TOŽILNIK: dietétiki

MESTNIK: pri dietétik**ah**

ORODNIK: z dietétik**ama**

množina

IMENOVALNIK: dietétike

RODILNIK: dietétik

DAJALNIK: dietétik**am**

TOŽILNIK: dietétike

MESTNIK: pri dietétik**ah**

ORODNIK: z dietétik**ami**

TONEMSKO

[dijetétika]

IPA: [dijetè:tika]

ednina

IMENOVALNIK: dietétika

RODILNIK: dietétike

DAJALNIK: dietétiki

TOŽILNIK: dietétiko

MESTNIK: pri dietétiki

ORODNIK: z dietétiko

dvojina

IMENOVALNIK: dietétiki

RODILNIK: dietétik

DAJALNIK: dietétik**ama**

TOŽILNIK: dietétiki

MESTNIK: pri dietétik**ah**

ORODNIK: z dietétik**ama**

množina

IMENOVALNIK: dietétike

RODILNIK: dietétik

DAJALNIK: dietétik**am**

TOŽILNIK: dietétike

MESTNIK: pri dietétik**ah**

ORODNIK: z dietétik**ami**

STALNE ZVEZE

klinična dietetika

veda, ki se ukvarja z načrtovanjem, nadzorovanjem, ocenjevanjem prehranskih programov bolnikov

▪ S specialistko *klinične dietetike* smo se pogovarjali o uravnoteženi prehrani.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Diätetik* in nlat. (*ars*) *diaetetica* 'veda o prehranjevanju' iz gr. *diaitētikḗ* (*téchnē*), glej ↑dieta

dietológ dietológa samostalnik moškega spola

[dijetolók dijetológa]

POMEN

strokovnjak za dietologijo; SIN.: dietetik

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

dietologi priporočajo

▪ Zdravniki in *dietologi* priporočajo vsakodnevno pitje zelenega čaja.

▪ Prehranski strokovnjaki in *dietologi* ugotavljajo, da sta čas in pogostost uživanja hrane praviloma pomembnejša od njene energetske vrednosti.

...

▪ Večina *dietologov* se strinja, da je pisanje dnevnika eden najučinkovitejših pripomočkov pri hujšanju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dijetolók dijetológa]

IPA: [dijetɔ'lo:k dijetɔ'lo:ga]

ednina

IMENOVALNIK: dietológ

RODILNIK: dietológa

DAJALNIK: dietológu

TOŽILNIK: dietológa

MESTNIK: pri dietológu

ORODNIK: z dietológom

dvojina

IMENOVALNIK: dietológa

RODILNIK: dietológov

DAJALNIK: dietológoma

TOŽILNIK: dietológa

MESTNIK: pri dietológih

ORODNIK: z dietológoma

množina

IMENOVALNIK: dietólogi

RODILNIK: dietológov

DAJALNIK: dietológom

TOŽILNIK: dietológe

MESTNIK: pri dietológih

ORODNIK: z dietólogi

TONEMSKO

[dijetolòk dijetològa]

IPA: [dijetóló:k dijetóló:gà]

ednina

IMENOVALNIK: dietológ

RODILNIK: dietológga

DAJALNIK: dietológgu

TOŽILNIK: dietolôga
MESTNIK: pri dietolôgu
ORODNIK: z dietolôgom

dvojina

IMENOVALNIK: dietolôga
RODILNIK: dietolôgov
DAJALNIK: dietolôgoma
TOŽILNIK: dietolôga
MESTNIK: pri dietolôgih
ORODNIK: z dietolôgoma

množina

IMENOVALNIK: dietolôgi
RODILNIK: dietolôgov
DAJALNIK: dietolôgom
TOŽILNIK: dietolôge
MESTNIK: pri dietolôgih
ORODNIK: z dietolôgi

BESEDOTVORJE

ženski spol: dietologinja

IZVOR

prevzeto iz nem. *Diätologe* iz ↑dietologija

dietologija dietologíje samostalnik ženskega spola

[dijetologíja]

POMEN

veda o načrtovanju ustreznega prehranjevanja posameznika, navadno bolnika, glede na njegovo zdravstveno stanje, prehranjevalne navade, ali študij te vede; SIN.: dietetika

▪ Medtem ko privrženci izločevalnih diet v svojem prehranjevalnem režimu vidijo le pozitivne učinke, pa se nekateri nutricionisti in znanstveniki s področja *dietologije* s tem ne strinjajo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dijetologíja]

IPA: [dijetɔlɔ'gi:ja]

ednina

IMENOVALNIK: dietologíja
RODILNIK: dietologíje
DAJALNIK: dietologíji
TOŽILNIK: dietologíjo
MESTNIK: pri dietologíji
ORODNIK: z dietologíjo

dvojina

IMENOVALNIK: dietologíji
RODILNIK: dietologíj
DAJALNIK: dietologíjama
TOŽILNIK: dietologíji
MESTNIK: pri dietologíjah
ORODNIK: z dietologíjama

množina

IMENOVALNIK: dietologíje

RODILNIK: dietologíj
DAJALNIK: dietologíjam
TOŽILNIK: dietologíje
MESTNIK: pri dietologíjah
ORODNIK: z dietologíjami

TONEMSKO

[dijetologíja]

IPA: [dijetɔlɔ'gi:jà]

ednina

IMENOVALNIK: dietologíja
RODILNIK: dietologíje
DAJALNIK: dietologíji
TOŽILNIK: dietologíjo
MESTNIK: pri dietologíji
ORODNIK: z dietologíjo

dvojina

IMENOVALNIK: dietologíji
RODILNIK: dietologíj
DAJALNIK: dietologíjama
TOŽILNIK: dietologíji
MESTNIK: pri dietologíjah
ORODNIK: z dietologíjama

množina

IMENOVALNIK: dietologíje
RODILNIK: dietologíj
DAJALNIK: dietologíjam
TOŽILNIK: dietologíje
MESTNIK: pri dietologíjah
ORODNIK: z dietologíjami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Diätologie*, angl. *dietology*, iz ↑dieta + gr. ...logía iz lógos 'beseda, govor'

dietológinja dietológinje samostalnik ženskega spola

[dijetológinja]

POMEN

strokovnjakinja za dietologijo; SIN.: dietetičarka

▪ Poleg merjenja vsebnosti različnih snovi v krvi udeleženci izpolnijo individualni vprašalnik o prehranjevalnih navadah, nato pa jim svetuje *dietologinja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dijetológinja]

IPA: [dijetɔ'lo:ginja]

ednina

IMENOVALNIK: dietológinja
RODILNIK: dietológinje
DAJALNIK: dietológinji
TOŽILNIK: dietológinjo
MESTNIK: pri dietológinji
ORODNIK: z dietológinjo

dvojina

IMENOVALNIK: dietológinj*i*
RODILNIK: dietológinj
DAJALNIK: dietológinj*ama*
TOŽILNIK: dietológinj*i*
MESTNIK: pri dietológinj*ah*
ORODNIK: z dietológinj*ama*

množina

IMENOVALNIK: dietológinj*e*
RODILNIK: dietológinj
DAJALNIK: dietológinj*am*
TOŽILNIK: dietológinj*e*
MESTNIK: pri dietológinj*ah*
ORODNIK: z dietológinj*ami*

TONEMSKO

[dijetolôginja]

IPA: [dijetolô:ginja]

ednina

IMENOVALNIK: dietolôginja
RODILNIK: dietolôginj*e*
DAJALNIK: dietolôginj*i*
TOŽILNIK: dietolôginj*o*
MESTNIK: pri dietolôginj*i*
ORODNIK: z dietolôginj*o*

dvojina

IMENOVALNIK: dietolôginj*i*
RODILNIK: dietolôginj
DAJALNIK: dietolôginj*ama*
TOŽILNIK: dietolôginj*i*
MESTNIK: pri dietolôginj*ah*
ORODNIK: z dietolôginj*ama*

množina

IMENOVALNIK: dietolôginj*e*
RODILNIK: dietolôginj
DAJALNIK: dietolôginj*am*
TOŽILNIK: dietolôginj*e*
MESTNIK: pri dietolôginj*ah*
ORODNIK: z dietolôginj*ami*

IZVOR

↑dietolog

dínarski dínarska dínarsko pridevnik

[dínarski]

POMEN

1. ki je v zvezi z Dinarskim gorstvom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dinarski svet | dinarska smer | dinarske strukture | dinarsko območje

▪ Obiskovalci so si na koncu ogledali tudi kratek dokumentarni film, ki je predstavil *dinarski* svet in njegove prebivalce.

▪ Eden najbolj znanih endemitov *dinarskega* območja je človeška ribica.

▪ Večina območja leži na kraškem terenu, ki je razgiban s številnimi gorskimi grebeni in kraškimi dolinami značilne *dinarske* smeri.

▶ **priredna zveza**
dinarski in alpski

▪ Slovenski primorski svet ima na glede na bližino alpskega in *dinarskega* sveta blažje podnebje.

1.1. ki se nahaja na območju Dinarskega gorstva

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dinarski gozd | dinarska planota, pregrada | dinarska populacija

▪ Na *dinarskih* pregradah so se nekaj dni vztrajno bohotili oblaki.

▪ Medvedi v Sloveniji predstavljajo zgolj skrajno zahodni del mnogo večje *dinarske* populacije.

▪ Prebiralno gospodarjenje je že več kot stoletje prisotno v *dinarskih* gozdovih jelke in bukve, še dlje pa v gozdovih smreke in jelke na nekarbonatnih podlagah.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dínarski]

IPA: [ˈdi:narski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dínarski

RODILNIK: dínarskega

DAJALNIK: dínarskemu

TOŽILNIK: dínarski

živo dínarskega

MESTNIK: pri dínarskem

ORODNIK: z dínarskim

dvojina

IMENOVALNIK: dínarska

RODILNIK: dínarskih

DAJALNIK: dínarskima

TOŽILNIK: dínarska

MESTNIK: pri dínarskih

ORODNIK: z dínarskima

množina

IMENOVALNIK: dínarski

RODILNIK: dínarskih

DAJALNIK: dínarskim

TOŽILNIK: dínarske

MESTNIK: pri dínarskih

ORODNIK: z dínarskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dínarska

RODILNIK: dínarske

DAJALNIK: dínarski

TOŽILNIK: dínarsko

MESTNIK: pri dínarski

ORODNIK: z dínarsko
dvojina
IMENOVALNIK: dínarski
RODILNIK: dínarskih
DAJALNIK: dínarskima
TOŽILNIK: dínarski
MESTNIK: pri dínarskih
ORODNIK: z dínarskima
množina

IMENOVALNIK: dínarske
RODILNIK: dínarskih
DAJALNIK: dínarskim
TOŽILNIK: dínarske
MESTNIK: pri dínarskih
ORODNIK: z dínarskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dínarsko
RODILNIK: dínarskega
DAJALNIK: dínarskemu
TOŽILNIK: dínarsko
MESTNIK: pri dínarskem
ORODNIK: z dínarskim

dvojina

IMENOVALNIK: dínarski
RODILNIK: dínarskih
DAJALNIK: dínarskima
TOŽILNIK: dínarski
MESTNIK: pri dínarskih
ORODNIK: z dínarskima

množina

IMENOVALNIK: dínarska
RODILNIK: dínarskih
DAJALNIK: dínarskim
TOŽILNIK: dínarska
MESTNIK: pri dínarskih
ORODNIK: z dínarskimi

TONEMSKO

[dínarski]

IPA: [dí:nà:rski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dínarski
RODILNIK: dínarskega
DAJALNIK: dínarskemu
TOŽILNIK: dínarski
živo dínarskega
MESTNIK: pri dínarskem
ORODNIK: z dínarskim

dvojina

IMENOVALNIK: dínarska
RODILNIK: dínarskih
DAJALNIK: dínarskima
TOŽILNIK: dínarska

MESTNIK: pri dínarskih
ORODNIK: z dínarskima
množina

IMENOVALNIK: dínarski
RODILNIK: dínarskih
DAJALNIK: dínarskim
TOŽILNIK: dínarske
MESTNIK: pri dínarskih
ORODNIK: z dínarskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dínarska
RODILNIK: dínarske
DAJALNIK: dínarski
TOŽILNIK: dínarsko
MESTNIK: pri dínarski
ORODNIK: z dínarsko

dvojina

IMENOVALNIK: dínarski
RODILNIK: dínarskih
DAJALNIK: dínarskima
TOŽILNIK: dínarski
MESTNIK: pri dínarskih
ORODNIK: z dínarskima

množina

IMENOVALNIK: dínarske
RODILNIK: dínarskih
DAJALNIK: dínarskim
TOŽILNIK: dínarske
MESTNIK: pri dínarskih
ORODNIK: z dínarskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dínarsko
RODILNIK: dínarskega
DAJALNIK: dínarskemu
TOŽILNIK: dínarsko
MESTNIK: pri dínarskem
ORODNIK: z dínarskim

dvojina

IMENOVALNIK: dínarski
RODILNIK: dínarskih
DAJALNIK: dínarskima
TOŽILNIK: dínarski
MESTNIK: pri dínarskih
ORODNIK: z dínarskima

množina

IMENOVALNIK: dínarska
RODILNIK: dínarskih
DAJALNIK: dínarskim
TOŽILNIK: dínarska
MESTNIK: pri dínarskih
ORODNIK: z dínarskimi

IZVOR

po hrvaški in bosenski gori *Dinara*

doajên doajêna in **doajén** doajéna; in **doyen**

samostalnik moškega spola

[doajên] in [doajén]

POMEN

1. najstarejši, najbolj izkušen član skupine, zbora, zlasti diplomatskega

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ V imenu diplomatov je v slovenščini spregovoril *doajen* diplomatskega zbora.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Veleposlanik z najdaljšim stažem v Sloveniji in bodoči *doajen* naj bi bil po naših podatkih veleposlanik Republike Češke.

...

▪ Po pravilu se zaradi informiranja o pravilih ceremonialov in drugih običajih države na *doajena* obrnejo vsi novo prispeli šefi diplomatskih misij.

1.1. ekspresivno kdor je zaradi svoje starosti, izkušenj zelo ugleden, spoštovan član kake skupine, strokovnjak na določenem področju

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Svetovni *doajen* trženja pravi, da je vsakemu tržniku prvi vir informacij o trženju na voljo v podjetju.

...

▪ Olimpijsko gibanje je s Štukljem izgubilo *doajena* olimpijskih šampionov sveta.

▪ Osebni intervju je namenjen *doajenu* holivudskih scenaristov, ki ima za sabo 50 let kariere.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[doajên]

IPA: [dɔa'jɛ:n]

ednina

IMENOVALNIK: doajên

RODILNIK: doajêna

DAJALNIK: doajênu

TOŽILNIK: doajêna

MESTNIK: pri doajênu

ORODNIK: z doajênom

dvojina

IMENOVALNIK: doajêna

RODILNIK: doajênov

DAJALNIK: doajênoma

TOŽILNIK: doajêna

MESTNIK: pri doajênih

ORODNIK: z doajênoma

množina

IMENOVALNIK: doajêni

RODILNIK: doajênov

DAJALNIK: doajênom

TOŽILNIK: doajêne

MESTNIK: pri doajênih

ORODNIK: z doajêni

in [doajén]

IPA: in [dɔa'jɛ:n]

in

ednina

IMENOVALNIK: doajén

RODILNIK: doajéna

DAJALNIK: doajénu

TOŽILNIK: doajéna

MESTNIK: pri doajénu

ORODNIK: z doajénom

dvojina

IMENOVALNIK: doajéna

RODILNIK: doajénov

DAJALNIK: doajénoma

TOŽILNIK: doajéna

MESTNIK: pri doajênih

ORODNIK: z doajênoma

množina

IMENOVALNIK: doajêni

RODILNIK: doajénov

DAJALNIK: doajénom

TOŽILNIK: doajêne

MESTNIK: pri doajênih

ORODNIK: z doajêni

TONEMSKO

[doajên]

IPA: [dɔa'jɛ:n]

ednina

IMENOVALNIK: doajên

RODILNIK: doajêna

DAJALNIK: doajênu

TOŽILNIK: doajêna

MESTNIK: pri doajênu

ORODNIK: z doajénom

dvojina

IMENOVALNIK: doajêna

RODILNIK: doajênov

DAJALNIK: doajênoma

TOŽILNIK: doajêna

MESTNIK: pri doajênih

ORODNIK: z doajênoma

množina

IMENOVALNIK: doajêni

RODILNIK: doajênov

DAJALNIK: doajênom

TOŽILNIK: doajêne

MESTNIK: pri doajênih

ORODNIK: z doajêni

in [doajên]

IPA: in [dɔa'jɛ:n]

in

ednina

IMENOVALNIK: doajên

RODILNIK: doajêna
DAJALNIK: doajênu
TOŽILNIK: doajêna
MESTNIK: pri doajênu
ORODNIK: z doajênom

dvojina

IMENOVALNIK: doajêna
RODILNIK: doajênov
DAJALNIK: doajênoma
TOŽILNIK: doajêna
MESTNIK: pri doajênih
ORODNIK: z doajênoma

množina

IMENOVALNIK: doajêni
RODILNIK: doajênov
DAJALNIK: doajênom
TOŽILNIK: doajêne
MESTNIK: pri doajênih
ORODNIK: z doajêni

BESEDOTVORJE

ženski spol: doajenka

IZVOR

↑doyen

doajênka doajênke in **doajénka** doajénke samostalnik

ženskega spola

[doajênka] in [doajénka]

POMEN

1. najstarejša, najbolj izkušena članica skupine, zbora, zlasti diplomatskega

- Je *doajenka* diplomatskega zbora na Hrvaškem.
- *Doajenka* tiskovnega korpusa v Beli hiši že iz časov Kennedyjevega predsedovanja poroča o najvišji službi v državi.

1.1. ekspresivno ženska, ki je zaradi svoje starosti, izkušenj zelo ugledna, spoštovana članica kake skupine, strokovnjakinja na določenem področju

- Na podlagi Lavrinovega prevoda je roman prevedla *doajenka* ruske slovenistike.
- Louise Bourgeois (1911) je svojevrstna *doajenka* ženske pisave v umetnosti 2. polovice 20. stoletja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[doajênka]

IPA: [dɔa'je:ŋka]

ednina

IMENOVALNIK: doajênka
RODILNIK: doajênke
DAJALNIK: doajênki
TOŽILNIK: doajênko
MESTNIK: pri doajênki

ORODNIK: z doajênko

dvojina

IMENOVALNIK: doajênki
RODILNIK: doajênk
DAJALNIK: doajênkama
TOŽILNIK: doajênki
MESTNIK: pri doajênkah
ORODNIK: z doajênkama

množina

IMENOVALNIK: doajênke
RODILNIK: doajênk
DAJALNIK: doajênkam
TOŽILNIK: doajênke
MESTNIK: pri doajênkah
ORODNIK: z doajênkami

in [doajénka]

IPA: in [dɔa'je:ŋka]

in

ednina

IMENOVALNIK: doajénka
RODILNIK: doajénke
DAJALNIK: doajénki
TOŽILNIK: doajénko
MESTNIK: pri doajénki
ORODNIK: z doajénko

dvojina

IMENOVALNIK: doajénki
RODILNIK: doajénk
DAJALNIK: doajénkama
TOŽILNIK: doajénki
MESTNIK: pri doajénkah
ORODNIK: z doajénkama

množina

IMENOVALNIK: doajénke
RODILNIK: doajénk
DAJALNIK: doajénkam
TOŽILNIK: doajénke
MESTNIK: pri doajénkah
ORODNIK: z doajénkami

TONEMSKO

[doajênka]

IPA: [dɔa'je:ŋkà]

ednina

IMENOVALNIK: doajênka
RODILNIK: doajênke
DAJALNIK: doajênki
TOŽILNIK: doajênko
MESTNIK: pri doajênki
ORODNIK: z doajênko

dvojina

IMENOVALNIK: doajênki
RODILNIK: doajênk
DAJALNIK: doajênkama
TOŽILNIK: doajênki

MESTNIK: pri doajênkah
ORODNIK: z doajênkama

množina

IMENOVALNIK: doajênke
RODILNIK: doajênk
DAJALNIK: doajênkam
TOŽILNIK: doajênke
MESTNIK: pri doajênkah
ORODNIK: z doajênkami

in [doajênka]

IPA: in [doajé:ŋkà]

in

ednina

IMENOVALNIK: doajênka
RODILNIK: doajênke
DAJALNIK: doajênki
TOŽILNIK: doajênko
MESTNIK: pri doajênki
ORODNIK: z doajênko

dvojina

IMENOVALNIK: doajênki
RODILNIK: doajênk
DAJALNIK: doajênkama
TOŽILNIK: doajênki
MESTNIK: pri doajênkah
ORODNIK: z doajênkama

množina

IMENOVALNIK: doajênke
RODILNIK: doajênk
DAJALNIK: doajênkam
TOŽILNIK: doajênke
MESTNIK: pri doajênkah
ORODNIK: z doajênkami

IZVOR

↑doajen

doktoránd doktoránda samostalnik moškega spola

[doktoránt doktoránda]

POMEN

1. študent doktorskega študija; SIN.: doktorant

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Doktorand* bo pridobil sposobnost uporabe sodobnih metod in postopkov pri reševanju raziskovalno-razvojnih problemov.

...

▪ Fundacija večkrat na leto objavlja različne razpise za štipendije mladim *doktorandom* in doktorjem znanosti.

2. kdor je zaključil doktorski študij; SIN.: doktorant

- Je diplomant in *doktorand* naše fakultete, ki že vrsto let gradi uspešno raziskovalno kariero v tujini.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[doktoránt doktoránda]

IPA: [dɔktɔ'ra:nt dɔktɔ'ra:nda]

ednina

IMENOVALNIK: doktoránd
RODILNIK: doktoránda
DAJALNIK: doktorándu
TOŽILNIK: doktoránda
MESTNIK: pri doktorándu
ORODNIK: z doktorándom

dvojina

IMENOVALNIK: doktoránda
RODILNIK: doktorándov
DAJALNIK: doktorándoma
TOŽILNIK: doktoránda
MESTNIK: pri doktorándih
ORODNIK: z doktorándoma

množina

IMENOVALNIK: doktorándi
RODILNIK: doktorándov
DAJALNIK: doktorándom
TOŽILNIK: doktoránde
MESTNIK: pri doktorándih
ORODNIK: z doktorándi

TONEMSKO

[doktoránt doktoránda]

IPA: [dɔktɔrà:nt dɔktɔrà:ntá]

ednina

IMENOVALNIK: doktoránd
RODILNIK: doktoránda
DAJALNIK: doktorándu
TOŽILNIK: doktoránda
MESTNIK: pri doktorándu
ORODNIK: z doktorándom

dvojina

IMENOVALNIK: doktoránda
RODILNIK: doktorándov tudi doktorândov
DAJALNIK: doktorándoma
TOŽILNIK: doktoránda
MESTNIK: pri doktorándih tudi pri doktorándih
ORODNIK: z doktorándoma

množina

IMENOVALNIK: doktorándi
RODILNIK: doktorándov tudi doktorândov
DAJALNIK: doktorándom
TOŽILNIK: doktoránde
MESTNIK: pri doktorándih tudi pri doktorándih
ORODNIK: z doktorándi tudi z doktorándi

in [doktoránt doktoránda]

IPA: in [dɔktɔrá:nt dɔktɔrá:ntà]

in

ednina

IMENOVALNIK: doktorând
RODILNIK: doktoránda
DAJALNIK: doktorándu

TOŽILNIK: doktorânda
MESTNIK: pri doktorându
ORODNIK: z doktorândom

dvojina

IMENOVALNIK: doktorânda
RODILNIK: doktorândov
DAJALNIK: doktorândoma
TOŽILNIK: doktorânda
MESTNIK: pri doktorândih
ORODNIK: z doktorândoma

množina

IMENOVALNIK: doktorândi
RODILNIK: doktorândov
DAJALNIK: doktorândom
TOŽILNIK: doktorânde
MESTNIK: pri doktorândih
ORODNIK: z doktorândi

BESEDOTVORJE

ženski spol: doktorandka

IZVOR

prevzeto prek nem. *Doktorand* 'kdor bo doktoriral'
iz srlat. *doctorandus* iz †doktorirati

doktorândka doktorândke samostalnik ženskega spola

[doktorântka]

POMEN

1. študentka doktorskega študija; SIN.: doktorantka
 - *Doktorandka* bo na doktorskem seminarju predstavila dispozicijo doktorske disertacije.
2. ženska, ki je zaključila doktorski študij; SIN.: doktorantka
 - Je prva *doktorandka* na področju matematike, ki ni iz Slovenije in je doktorirala pri nas.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[doktorântka]

IPA: [dɔkto'ra:ntka]

ednina

IMENOVALNIK: doktorândka
RODILNIK: doktorândke
DAJALNIK: doktorândki
TOŽILNIK: doktorândko
MESTNIK: pri doktorândki
ORODNIK: z doktorândko

dvojina

IMENOVALNIK: doktorândki
RODILNIK: doktorândk
DAJALNIK: doktorândkama
TOŽILNIK: doktorândki
MESTNIK: pri doktorândkah
ORODNIK: z doktorândkama

množina

IMENOVALNIK: doktorândke
RODILNIK: doktorândk
DAJALNIK: doktorândkam
TOŽILNIK: doktorândke
MESTNIK: pri doktorândkah
ORODNIK: z doktorândkami

TONEMSKO

[doktorântka]

IPA: [dɔkto'ra:ntká]

ednina

IMENOVALNIK: doktorândka
RODILNIK: doktorândke
DAJALNIK: doktorândki
TOŽILNIK: doktorândko
MESTNIK: pri doktorândki
ORODNIK: z doktorândko

dvojina

IMENOVALNIK: doktorândki
RODILNIK: doktorândk
DAJALNIK: doktorândkama
TOŽILNIK: doktorândki
MESTNIK: pri doktorândkah
ORODNIK: z doktorândkama

množina

IMENOVALNIK: doktorândke
RODILNIK: doktorândk
DAJALNIK: doktorândkam
TOŽILNIK: doktorândke
MESTNIK: pri doktorândkah
ORODNIK: z doktorândkami

in [doktorântka]

IPA: in [dɔkto'ra:ntká]

in

ednina

IMENOVALNIK: doktorândka
RODILNIK: doktorândke
DAJALNIK: doktorândki
TOŽILNIK: doktorândko
MESTNIK: pri doktorândki
ORODNIK: z doktorândko

dvojina

IMENOVALNIK: doktorândki
RODILNIK: doktorândk
DAJALNIK: doktorândkama
TOŽILNIK: doktorândki
MESTNIK: pri doktorândkah
ORODNIK: z doktorândkama

množina

IMENOVALNIK: doktorândke
RODILNIK: doktorândk
DAJALNIK: doktorândkam
TOŽILNIK: doktorândke
MESTNIK: pri doktorândkah
ORODNIK: z doktorândkami

IZVOR
↑doktorand

doktoránt doktoránta samostalnik moškega spola

[doktoránt]

POMEN

1. kdor je zaključil doktorski študij; SIN.: doktorand

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Tudi danes odhajajo mladi *doktoranti* na postdoktorske študije na najbolj ugledne univerze.

...

▪ Inštitut bo vodil njegov prvi *doktorant*.

2. študent doktorskega študija; SIN.: doktorand

▪ *Doktorant* skupaj z mentorjem izbere predmete iz nabora temeljnih in izbirnih predmetov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[doktoránt]

IPA: [dɔktɔ'ra:nt]

ednina

IMENOVALNIK: doktoránt

RODILNIK: doktoránta

DAJALNIK: doktorántu

TOŽILNIK: doktoránta

MESTNIK: pri doktorántu

ORODNIK: z doktorántom

dvojina

IMENOVALNIK: doktoránta

RODILNIK: doktorántov

DAJALNIK: doktorántoma

TOŽILNIK: doktoránta

MESTNIK: pri doktorántih

ORODNIK: z doktorántoma

množina

IMENOVALNIK: doktoránti

RODILNIK: doktorántov

DAJALNIK: doktorántom

TOŽILNIK: doktoránte

MESTNIK: pri doktorántih

ORODNIK: z doktoránti

TONEMSKO

[doktoránt]

IPA: [dɔktɔrà:nt]

ednina

IMENOVALNIK: doktoránt

RODILNIK: doktoránta

DAJALNIK: doktorántu

TOŽILNIK: doktoránta

MESTNIK: pri doktorántu

ORODNIK: z doktorántom

dvojina

IMENOVALNIK: doktoránta

RODILNIK: doktorántov tudi doktorántov

DAJALNIK: doktorántoma

TOŽILNIK: doktoránta

MESTNIK: pri doktorántih tudi pri doktorántih

ORODNIK: z doktorántoma

množina

IMENOVALNIK: doktoránti

RODILNIK: doktorántov tudi doktorántov

DAJALNIK: doktorántom

TOŽILNIK: doktoránte

MESTNIK: pri doktorántih tudi pri doktorántih

ORODNIK: z doktoránti tudi z doktoránti

in [doktoránt]

IPA: in [dɔktɔrá:nt]

in

ednina

IMENOVALNIK: doktoránt

RODILNIK: doktoránta

DAJALNIK: doktorántu

TOŽILNIK: doktoránta

MESTNIK: pri doktorántu

ORODNIK: z doktorántom

dvojina

IMENOVALNIK: doktoránta

RODILNIK: doktorántov tudi doktorántov

DAJALNIK: doktorántoma

TOŽILNIK: doktoránta

MESTNIK: pri doktorántih tudi pri doktorántih

ORODNIK: z doktorántoma

množina

IMENOVALNIK: doktoránti

RODILNIK: doktorántov tudi doktorántov

DAJALNIK: doktorántom

TOŽILNIK: doktoránte

MESTNIK: pri doktorántih tudi pri doktorántih

ORODNIK: z doktoránti tudi z doktoránti

BESEDOTVORJE

ženski spol: doktorantka

IZVOR

prevzeto iz nlat. *doctorans* 'kdor doktorira' iz

↑doktorirati

doktorántka doktorántke samostalnik ženskega spola

[doktorántka]

POMEN

1. ženska, ki je zaključila doktorski študij; SIN.: doktorandka

▪ Znanstvenice poudarjajo, da je v Sloveniji polovica *doktorantk* žensk; torej imamo enako število doktoric in doktorjev znanosti, vendarle pa jih je samo deset odstotkov profesorice.

2. študentka doktorskega študija; SIN.: doktorandka

- Po diplomi iz etnologije plesa na kalifornijski univerzi je kot *doktorantka* nadaljevala študij folklore, slavistike in turkologije.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[doktorántka]

IPA: [dɔktoˈra:ntka]

ednina

IMENOVALNIK: doktorántka

RODILNIK: doktorántke

DAJALNIK: doktorántki

TOŽILNIK: doktorántko

MESTNIK: pri doktorántki

ORODNIK: z doktorántko

dvojina

IMENOVALNIK: doktorántki

RODILNIK: doktorántk

DAJALNIK: doktorántkama

TOŽILNIK: doktorántki

MESTNIK: pri doktorántkah

ORODNIK: z doktorántkama

množina

IMENOVALNIK: doktorántke

RODILNIK: doktorántk

DAJALNIK: doktorántkam

TOŽILNIK: doktorántke

MESTNIK: pri doktorántkah

ORODNIK: z doktorántkami

TONEMSKO

[doktorântka]

IPA: [dɔktoˈra:ntkà]

ednina

IMENOVALNIK: doktorântka

RODILNIK: doktorântke

DAJALNIK: doktorântki

TOŽILNIK: doktorântko

MESTNIK: pri doktorântki

ORODNIK: z doktorântko

dvojina

IMENOVALNIK: doktorântki

RODILNIK: doktorântk

DAJALNIK: doktorântkama

TOŽILNIK: doktorântki

MESTNIK: pri doktorântkah

ORODNIK: z doktorântkama

množina

IMENOVALNIK: doktorântke

RODILNIK: doktorântk

DAJALNIK: doktorântkam

TOŽILNIK: doktorântke

MESTNIK: pri doktorântkah

ORODNIK: z doktorântkami

IZVOR

↑ doktorant

dolgoprst dolgoprsta dolgoprsto pridevnik

[dɔɯgɔpərst]

POMEN

1. ki ima dolge prste

- Samec je živahneje obarvan, samica pa je pretežno rjava. Oba imata svetle, živo rumene oči ter *dolgoprste* noge, s katerimi spretno plezata.

2. v nekaterih zvezah v obliki **dolgoprsti**, ekspresivno **ki krade**

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

dolgoprsti nepridiprav | dolgoprsti neznanec

- *Dolgoprsti* neznanec je iz stanovanja odnesel prenosni računalnik in več gotovine.

- V gneči na kopališčih se hitro znajdejo *dolgoprsti* nepridipravi, ki ciljajo predvsem na denar in mobilne telefone.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dɔɯgɔpərst]

IPA: [dɔɯgɔˈpərst]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dolgoprst

določno dolgoprsti

RODILNIK: dolgoprstega

DAJALNIK: dolgoprstemu

TOŽILNIK: dolgoprst

določno dolgoprsti

živo dolgoprstega

MESTNIK: pri dolgoprstem

ORODNIK: z dolgoprstim

dvojina

IMENOVALNIK: dolgoprsta

RODILNIK: dolgoprstih

DAJALNIK: dolgoprstima

TOŽILNIK: dolgoprsta

MESTNIK: pri dolgoprstih

ORODNIK: z dolgoprstima

množina

IMENOVALNIK: dolgoprsti

RODILNIK: dolgoprstih

DAJALNIK: dolgoprstim

TOŽILNIK: dolgoprste

MESTNIK: pri dolgoprstih

ORODNIK: z dolgoprstimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dolgoprsta

RODILNIK: dolgoprste

DAJALNIK: dolgoprsti

TOŽILNIK: dolgoprsto

MESTNIK: pri dolgoprsti

ORODNIK: z dolgoprsto

dvojina

IMENOVALNIK: **dolgopřsti**
 RODILNIK: **dolgopřstih**
 DAJALNIK: **dolgopřstima**
 TOŽILNIK: **dolgopřsti**
 MESTNIK: **pri dolgopřstih**
 ORODNIK: z **dolgopřstima**

množina

IMENOVALNIK: **dolgopřste**
 RODILNIK: **dolgopřstih**
 DAJALNIK: **dolgopřstim**
 TOŽILNIK: **dolgopřste**
 MESTNIK: **pri dolgopřstih**
 ORODNIK: z **dolgopřstim**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: **dolgopřsto**
 RODILNIK: **dolgopřstega**
 DAJALNIK: **dolgopřstemu**
 TOŽILNIK: **dolgopřsto**
 MESTNIK: **pri dolgopřstem**
 ORODNIK: z **dolgopřstim**

dvojina

IMENOVALNIK: **dolgopřsti**
 RODILNIK: **dolgopřstih**
 DAJALNIK: **dolgopřstima**
 TOŽILNIK: **dolgopřsti**
 MESTNIK: **pri dolgopřstih**
 ORODNIK: z **dolgopřstima**

množina

IMENOVALNIK: **dolgopřsta**
 RODILNIK: **dolgopřstih**
 DAJALNIK: **dolgopřstim**
 TOŽILNIK: **dolgopřsta**
 MESTNIK: **pri dolgopřstih**
 ORODNIK: z **dolgopřstim**

TONEMSKO

[dɔʉgɔpřst]

IPA: [dɔʉgɔpřst]

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: **dolgopřst**
 določno **dolgopřsti**
 RODILNIK: **dolgopřstega**
 DAJALNIK: **dolgopřstemu**
 TOŽILNIK: **dolgopřst**
 določno **dolgopřsti**
 živo **dolgopřstega**
 MESTNIK: **pri dolgopřstem**
 ORODNIK: z **dolgopřstim**

dvojina

IMENOVALNIK: **dolgopřsta**
 RODILNIK: **dolgopřstih**
 DAJALNIK: **dolgopřstima**

TOŽILNIK: **dolgopřsta**
 MESTNIK: **pri dolgopřstih**
 ORODNIK: z **dolgopřstima**

množina

IMENOVALNIK: **dolgopřsti**
 RODILNIK: **dolgopřstih**
 DAJALNIK: **dolgopřstim**
 TOŽILNIK: **dolgopřste**
 MESTNIK: **pri dolgopřstih**
 ORODNIK: z **dolgopřstim**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: **dolgopřsta**
 RODILNIK: **dolgopřste**
 DAJALNIK: **dolgopřsti**
 TOŽILNIK: **dolgopřsto**
 MESTNIK: **pri dolgopřsti**
 ORODNIK: z **dolgopřsto**

dvojina

IMENOVALNIK: **dolgopřsti**
 RODILNIK: **dolgopřstih**
 DAJALNIK: **dolgopřstima**
 TOŽILNIK: **dolgopřsti**
 MESTNIK: **pri dolgopřstih**
 ORODNIK: z **dolgopřstima**

množina

IMENOVALNIK: **dolgopřste**
 RODILNIK: **dolgopřstih**
 DAJALNIK: **dolgopřstim**
 TOŽILNIK: **dolgopřste**
 MESTNIK: **pri dolgopřstih**
 ORODNIK: z **dolgopřstim**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: **dolgopřsto**
 RODILNIK: **dolgopřstega**
 DAJALNIK: **dolgopřstemu**
 TOŽILNIK: **dolgopřsto**
 MESTNIK: **pri dolgopřstem**
 ORODNIK: z **dolgopřstim**

dvojina

IMENOVALNIK: **dolgopřsti**
 RODILNIK: **dolgopřstih**
 DAJALNIK: **dolgopřstima**
 TOŽILNIK: **dolgopřsti**
 MESTNIK: **pri dolgopřstih**
 ORODNIK: z **dolgopřstima**

množina

IMENOVALNIK: **dolgopřsta**
 RODILNIK: **dolgopřstih**
 DAJALNIK: **dolgopřstim**
 TOŽILNIK: **dolgopřsta**
 MESTNIK: **pri dolgopřstih**
 ORODNIK: z **dolgopřstim**

in [dɔʉgɔpřst]

IPA: in [dɔʊgɔpárst]

in

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: dolgopřsti
določno dolgopřsti
RODILNIK: dolgopřstega
DAJALNIK: dolgopřstemu
TOŽILNIK: dolgopřst
določno dolgopřsti
živo dolgopřstega
MESTNIK: pri dolgopřstem
ORODNIK: z dolgopřstim

dvojina

IMENOVANIK: dolgopřsta
RODILNIK: dolgopřstih
DAJALNIK: dolgopřstima
TOŽILNIK: dolgopřsta
MESTNIK: pri dolgopřstih
ORODNIK: z dolgopřstima

množina

IMENOVANIK: dolgopřsti
RODILNIK: dolgopřstih
DAJALNIK: dolgopřstim
TOŽILNIK: dolgopřste
MESTNIK: pri dolgopřstih
ORODNIK: z dolgopřstim

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: dolgopřsta
RODILNIK: dolgopřste
DAJALNIK: dolgopřsti
TOŽILNIK: dolgopřsto
MESTNIK: pri dolgopřsti
ORODNIK: z dolgopřsto

dvojina

IMENOVANIK: dolgopřsti
RODILNIK: dolgopřstih
DAJALNIK: dolgopřstima
TOŽILNIK: dolgopřsti
MESTNIK: pri dolgopřstih
ORODNIK: z dolgopřstima

množina

IMENOVANIK: dolgopřste
RODILNIK: dolgopřstih
DAJALNIK: dolgopřstim
TOŽILNIK: dolgopřste
MESTNIK: pri dolgopřstih
ORODNIK: z dolgopřstim

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: dolgopřsto
RODILNIK: dolgopřstega
DAJALNIK: dolgopřstemu
TOŽILNIK: dolgopřsto

MESTNIK: pri dolgopřstem

ORODNIK: z dolgopřstim

dvojina

IMENOVANIK: dolgopřsti
RODILNIK: dolgopřstih
DAJALNIK: dolgopřstima
TOŽILNIK: dolgopřsti
MESTNIK: pri dolgopřstih
ORODNIK: z dolgopřstima

množina

IMENOVANIK: dolgopřsta
RODILNIK: dolgopřstih
DAJALNIK: dolgopřstim
TOŽILNIK: dolgopřsta
MESTNIK: pri dolgopřstih
ORODNIK: z dolgopřstim

STALNE ZVEZE

dolgoprsti plezalček

iz zoologije manjša, vrabcu podobna ptica z ozkim zakrivljenim kljunom, dolgimi kremplji in dolgim repom za oporo med plezanjem; primerjaj lat. *Certhia familiaris*

- *Dolgoprsti plezalček* je spreten plezalec, ki se podobno kot detli in žolne opira na rep.
- Ni opazil, da se po bukvi levo od njega spiralasto vzpenja *dolgoprsti plezalček*.

IZVOR

iz *dolgi prsti*

doyen doyena; in **doajên** samostalnik moškega spola
[doajên] in [doajén]

POMEN

1. najstarejši, najbolj izkušen član skupine, zbora, zlasti diplomatskega

► **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
doyen diplomatskega zbora

- Dvajset let je služboval kot saudski veleposlanik v ZDA in bil *doyen* diplomatskega zbora v Washingtonu.

...

▪ V imenu diplomatov je zbrane nagovoril njihov *doyen*.

▪ Funkcija *doyena* ni zgolj protokolarna in častna, pač pa tudi operativna.

1.1. ekspresivno kdor je zaradi svoje starosti, izkušenj zelo ugleden, spoštovan član kake skupine, strokovnjak na določenem področju

► **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

- Poslušali smo predavateljce iz Zagreba in Ljubljane, med njimi tudi takratnega *doyena* slovenskega zdravstva.
- *Doyen* teoretične misli s področja alternativnega reševanja sporov opozarja: »Nobene priložnosti ne

smemo zamuditi, da bi izpolnili in uvedli nove oblike reševanja medsebojnih sporov«.

...

- Je *doyen* med nemškimi organisti, z enako zavzetostjo pa se posveča baročni glasbi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[doajên]

IPA: [dɔa'jɛ:n]

ednina

IMENOVALNIK: doyen [doajên]

RODILNIK: doyena [doajêna]

DAJALNIK: doyenu [doajênu]

TOŽILNIK: doyen [doajên]

MESTNIK: pri doyenu [pri doajênu]

ORODNIK: z doyenom [z doajênom]

dvojina

IMENOVALNIK: doyena [doajêna]

RODILNIK: doyenov [doajênou]

DAJALNIK: doyenoma [doajênoma]

TOŽILNIK: doyena [doajêna]

MESTNIK: pri doyenih [pri doajênih]

ORODNIK: z doyenoma [z doajênoma]

množina

IMENOVALNIK: doyeni [doajêni]

RODILNIK: doyenov [doajênou]

DAJALNIK: doyenom [doajênom]

TOŽILNIK: doyene [doajêne]

MESTNIK: pri doyenih [pri doajênih]

ORODNIK: z doyeni [z doajêni]

in [doajén]

IPA: in [dɔa'jɛ:n]

in

ednina

IMENOVALNIK: doyen [doajén]

RODILNIK: doyena [doajéna]

DAJALNIK: doyenu [doajénu]

TOŽILNIK: doyena [doajéna]

MESTNIK: pri doyenu [pri doajénu]

ORODNIK: z doyenom [z doajénom]

dvojina

IMENOVALNIK: doyena [doajéna]

RODILNIK: doyenov [doajénou]

DAJALNIK: doyenoma [doajénoma]

TOŽILNIK: doyena [doajéna]

MESTNIK: pri doyenih [pri doajénih]

ORODNIK: z doyenoma [z doajénoma]

množina

IMENOVALNIK: doyeni [doajéni]

RODILNIK: doyenov [doajénou]

DAJALNIK: doyenom [doajénom]

TOŽILNIK: doyene [doajéne]

MESTNIK: pri doyenih [pri doajénih]

ORODNIK: z doyeni [z doajéni]

TONEMSKO

[doajên]

IPA: [dɔajé:n]

ednina

IMENOVALNIK: doyen [doajên]

RODILNIK: doyena [doajêna]

DAJALNIK: doyenu [doajênu]

TOŽILNIK: doyen [doajên]

MESTNIK: pri doyenu [pri doajênu]

ORODNIK: z doyenom [z doajênom]

dvojina

IMENOVALNIK: doyena [doajêna]

RODILNIK: doyenov [doajênou]

DAJALNIK: doyenoma [doajênoma]

TOŽILNIK: doyena [doajêna]

MESTNIK: pri doyenih [pri doajênih]

ORODNIK: z doyenoma [z doajênoma]

množina

IMENOVALNIK: doyeni [doajêni]

RODILNIK: doyenov [doajênou]

DAJALNIK: doyenom [doajênom]

TOŽILNIK: doyene [doajêne]

MESTNIK: pri doyenih [pri doajênih]

ORODNIK: z doyeni [z doajêni]

in [doajên]

IPA: in [dɔajé:n]

in

ednina

IMENOVALNIK: doyen [doajên]

RODILNIK: doyena [doajêna]

DAJALNIK: doyenu [doajênu]

TOŽILNIK: doyena [doajêna]

MESTNIK: pri doyenu [pri doajênu]

ORODNIK: z doyenom [z doajénom]

dvojina

IMENOVALNIK: doyena [doajêna]

RODILNIK: doyenov [doajênou]

DAJALNIK: doyenoma [doajênoma]

TOŽILNIK: doyena [doajêna]

MESTNIK: pri doyenih [pri doajênih]

ORODNIK: z doyenoma [z doajênoma]

množina

IMENOVALNIK: doyeni [doajêni]

RODILNIK: doyenov [doajênou]

DAJALNIK: doyenom [doajénom]

TOŽILNIK: doyene [doajêne]

MESTNIK: pri doyenih [pri doajênih]

ORODNIK: z doyeni [z doajêni]

IZVOR

prevzeto iz frc. *doyen* < lat. *decānus*

'predpostavljjen desetim podrejenim (vojakom, menihom)', glej ↑dekan

drésnik drésnika samostalnik moškega spola

[drésnik]

POMEN

1. iz botanike rastlina z velikimi listi na členastem steblu in drobnimi belkastimi cvetovi v socvetjih;

primerjaj lat. *Fallopia*

▪ Jesenski vrt ponuja dom mnogim trajnicam, nesporne kraljice so astre in mogočni vzhodni *dresniki*.

▪ Sahalinski dresnik je največji izmed *dresnikov*, a je pri nas redek.

2. grmičasta rastlina z večjimi srčastimi listi na votlem členastem steblu in drobnimi belkastimi cvetovi v pokončnih grozdastih socvetjih; primerjaj lat.

Fallopia japonica; SIN.: iz botanike japonski dresnik

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Proti koncu poletja *dresnik* bujno zacveti, kar je bil eden od razlogov, da so njegovo širjenje spodbujali nekateri čebelarji.

▪ Strokovnjaki preverjajo, kako se *dresnik* razvija ob prisotnosti škodljivcev, in tako so vladi že predložili načrt za uničevanje površin, preraščenih z dresnikom.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

▪ Nadzemni deli *dresnika* propadejo jeseni, ko pade prva slana.

▪ Od domačih rastlin se še najbolje upira velika kopriva, ki lahko uspeva med sestoji *dresnika*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[drésnik]

IPA: ['dre:snik]

ednina

IMENOVALNIK: drésnik

RODILNIK: drésnika

DAJALNIK: drésniku

TOŽILNIK: drésnik

MESTNIK: pri drésniku

ORODNIK: z drésnikom

dvojina

IMENOVALNIK: drésnika

RODILNIK: drésnikov

DAJALNIK: drésnikoma

TOŽILNIK: drésnika

MESTNIK: pri drésnikih

ORODNIK: z drésnikoma

množina

IMENOVALNIK: drésniki

RODILNIK: drésnikov

DAJALNIK: drésnikom

TOŽILNIK: drésnike

MESTNIK: pri drésnikih

ORODNIK: z drésniki

TONEMSKO

[drêšnik]

IPA: [dré:snik]

ednina

IMENOVALNIK: drêšnik

RODILNIK: drêšnika

DAJALNIK: drêšniku

TOŽILNIK: drêšnik

MESTNIK: pri drêšniku

ORODNIK: z drêšnikom

dvojina

IMENOVALNIK: drêšnika

RODILNIK: drêšnikov

DAJALNIK: drêšnikoma

TOŽILNIK: drêšnika

MESTNIK: pri drêšnikih

ORODNIK: z drêšnikoma

množina

IMENOVALNIK: drêšniki

RODILNIK: drêšnikov

DAJALNIK: drêšnikom

TOŽILNIK: drêšnike

MESTNIK: pri drêšnikih

ORODNIK: z drêšniki

STALNE ZVEZE

japonski dresnik

iz botanike grmičasta rastlina z večjimi srčastimi listi na votlem členastem steblu in drobnimi belkastimi cvetovi v pokončnih grozdastih

socvetjih; primerjaj lat. *Fallopia japonica*; SIN.: dresnik

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Zadnje čase se pri nas zelo razrašča *japonski dresnik*, ki izpodriva druge rastline.

▪ Šele ko se *japonski dresnik* posuši, pod njim lahko ponovno oživi nekaj domačih rastlin, ki so preživele gosto temačnost dresnikovih stebel.

...

▪ S koščki korenin *japonski dresnik* najpogosteje zanesejo na vrtove predvsem ob novozgrajenih hišah, kjer s težko gradbeno mehanizacijo urejajo okolico.

sahalinski dresnik

iz botanike dresnik z zelo velikimi listi, ki imajo dlakavo spodnjo stran; primerjaj lat. *Fallopia sachalinensis*

▪ Od japonskega dresnika se *sahalinski dresnik* razlikuje zlasti po višji rasti (grmi so večinoma visoki do 4 metre) in po večjih listih, dolgih do 30 cm.

IZVOR

↑ dresen

drózga drózge samostalnik ženskega spola

[drózga]

POMEN

zmečkano, zmleto sadje, zlasti grozdje, namenjeno za predelavo v alkoholno pijačo

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

žveplati drozgo

- Oprana jabolka zmeljemo in *drozgo* stisnemo v stiskalnici.
- Grozdje ali *drozgo* žveplamo s kalijevim disulfitom, ki je v obliki soli.
- Za bela vina grozdno *drozgo* hitro stiskajo, da preprečijo izločanje snovi, ki vplivajo na neželen vonj, okus ter barvo vina.

...

- Pri pridelavi grozdja in vina se mora ravnati z grozdem, *drozgo*, moštom in vinom tako, da se ohranijo in razvijejo vse naravne kakovostne značilnosti grozdja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[drózga]

IPA: ['dro:zga]

ednina

IMENOVALNIK: drózga

RODILNIK: drózge

DAJALNIK: drózgi

TOŽILNIK: drózgo

MESTNIK: pri drózgi

ORODNIK: z drózgo

dvojina

IMENOVALNIK: drózgi

RODILNIK: drózg

DAJALNIK: drózgama

TOŽILNIK: drózgi

MESTNIK: pri drózgah

ORODNIK: z drózgama

množina

IMENOVALNIK: drózge

RODILNIK: drózg

DAJALNIK: drózgam

TOŽILNIK: drózge

MESTNIK: pri drózgah

ORODNIK: z drózgami

TONEMSKO

[drôzga]

IPA: [dró:zgà]

ednina

IMENOVALNIK: drôzga

RODILNIK: drôzge

DAJALNIK: drôzgi

TOŽILNIK: drôzgo

MESTNIK: pri drôzgi

ORODNIK: z drôzgo

dvojina

IMENOVALNIK: drôzgi

RODILNIK: drôzg

DAJALNIK: drôzgama

TOŽILNIK: drôzgi

MESTNIK: pri drôzgah

ORODNIK: z drôzgama

množina

IMENOVALNIK: drôzge

RODILNIK: drôzg

DAJALNIK: drôzgam

TOŽILNIK: drôzge

MESTNIK: pri drôzgah

ORODNIK: z drôzgami

IZVOR

= hrv., srb. *dròzga* 'žlindra' < pslov. **drozga* 'nekaj zmečkanega, zmečkano sadje', iz ide. baze **d^herh₂-g^h*- 'motna usedlina, tropine', tako kot star. litov. *dragès*, stprus. *dragios* 'droži', lat. *fracēs*, stnord. *dregg* 'droži'

dvátisočák dvátisočáka samostalnik moškega spola

[dvátisočák]

POMEN

gora, visoka od 2000 do 2999 metrov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

mogočen dvátisočák | (zelo) obiskan dvátisočák

- Začeli smo se strmo vzpenjati mimo iglastih gozdov in se kmalu očarani zazrli proti mogočnim *dvátisočakom*.
- Mala Mojstrovka je med najbolj obiskanimi *dvátisočaki* pri nas.

...

- Aljažev dom je izhodiščna točka za množico *dvátisočakov* v Julijskih Alpah, med drugim tudi za Triglav.
- Zimski pristopi na *dvátisočake* zahtevajo ustrezno opremo in izkušnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dvátisočák]

IPA: ['dva:tiso'ʧa:k]

ednina

IMENOVALNIK: dvátisočák

RODILNIK: dvátisočáka

DAJALNIK: dvátisočáku

TOŽILNIK: živo dvátisočáka
neživo dvátisočák

MESTNIK: pri dvátisočáku

ORODNIK: z dvátisočák~~om~~

dvojina

IMENOVALNIK: dvátisočáka

RODILNIK: dvátisočákov

DAJALNIK: dvátisočák~~oma~~

TOŽILNIK: dvátisočáka

MESTNIK: pri dvátisočák~~ih~~

ORODNIK: z dvátisočák~~oma~~

množina

IMENOVALNIK: dvátisočáki
RODILNIK: dvátisočákov
DAJALNIK: dvátisočákom
TOŽILNIK: dvátisočáke
MESTNIK: pri dvátisočákih
ORODNIK: z dvátisočáki

TONEMSKO

[dvátisočák]

IPA: [dvá:tisotʃá:k]

ednina

IMENOVALNIK: dvátisočák
RODILNIK: dvátisočáka
DAJALNIK: dvátisočáku
TOŽILNIK: živo dvátisočáka
neživo dvátisočák
MESTNIK: pri dvátisočáku
ORODNIK: z dvátisočákom

dvojina

IMENOVALNIK: dvátisočáka
RODILNIK: dvátisočákov tudi dvátisočákov
DAJALNIK: dvátisočákoma
TOŽILNIK: dvátisočáka
MESTNIK: pri dvátisočákih tudi pri dvátisočákih
ORODNIK: z dvátisočákoma

množina

IMENOVALNIK: dvátisočáki
RODILNIK: dvátisočákov tudi dvátisočákov
DAJALNIK: dvátisočákom
TOŽILNIK: dvátisočáke
MESTNIK: pri dvátisočákih tudi pri dvátisočákih
ORODNIK: z dvátisočáki tudi z dvátisočáki

IZVOR

↑dva + ↑tisoč

dvójnica dvójnice samostalnik ženskega spola

[dvójnica]

POMEN

1. ženska, ki je drugi ženski zelo podobna, zlasti po videzu

- Nekoč sem bila na nekem sprejemu z *dvojnico* princeze Diane.
- Njegovo dekle ima *dvojnico*.

1.1. ženska, ki nadomešča igralko, pevko, plesalko v prizorih, ki zahtevajo posebno spretnost, znanje

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

uporabiti dvojnico

- Igralka v intervjujih ni skrivala, da je za ključne prizore filma uporabila *dvojnico*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Tudi najbolj tvegane akcijske prizore je odigrala sama in ni hotela, da bi jo zamenjala kaskaderska *dvojnica*.

...

- Igralka se je na vlogo intenzivno pripravljala eno leto in je večino prizorov odplesala brez pomoči *dvojnice*.

1.2. lutka, figura, ki upodablja kako žensko

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

voščena dvojnica

- Pevka je v slavnem muzeju dobila svojo voščeno *dvojnico*.

2. vsaka od dveh ali več enakih, podobnih stvari, pojavov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Marsikje je bilo videti na kupe rumenih lističastih gobic, v gozdovih pa njihovih temnejših *dvojnic*.
- Zlata rozga ima strupeno *dvojnico*, ki vam lahko zelo škoduje.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

- Vključili so tudi miniaturne *dvojnice* večine razstavljenih slik.

...

- Trenutno je malo manj knjig, ni *dvojnic* in trojnic, vendar se trudimo, da bralci ne bi bili prikrajšani.

3. iz jezikoslovja vsaka od dveh ali več pojavnih oblik besede

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Če ima geslo pisno *dvojnico*, je ta navedena.

...

- Pričakovala bi, da se bodo novejšje naglasne oblike pojavile vsaj kot *dvojnice*.

4. navadno v množini, iz etnologije piščal iz enega kosa lesa z dvojno cevjo

- *Dvojnice* so bile pretežno pastirsko glasbilo, ki se je ponekod uporabljalo tudi za spremljavo skupinskega petja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dvójnica]

IPA: [ˈdvoːinitsa]

ednina

IMENOVALNIK: dvójnica

RODILNIK: dvójnice

DAJALNIK: dvójnici

TOŽILNIK: dvójnico

MESTNIK: pri dvójnici

ORODNIK: z dvójnico

dvojina

IMENOVALNIK: dvójnici

RODILNIK: dvójnic

DAJALNIK: dvójnicama

TOŽILNIK: dvójnici

MESTNIK: pri dvójnicah

ORODNIK: z dvójnicama

množina

IMENOVALNIK: dvójnice
RODILNIK: dvójnic
DAJALNIK: dvójnic**am**
TOŽILNIK: dvójnice
MESTNIK: pri dvójnic**ah**
ORODNIK: z dvójnic**ami**

TONEMSKO

[dvòjnica]

IPA: [dʋó:inìtsa]

ednina

IMENOVALNIK: dvòjnica
RODILNIK: dvòjnice
DAJALNIK: dvòjnic**i**
TOŽILNIK: dvòjnic**o**
MESTNIK: pri dvòjnic**i**
ORODNIK: z dvòjnic**o**

dvojina

IMENOVALNIK: dvòjnic**i**
RODILNIK: dvòjnic
DAJALNIK: dvòjnic**ama**
TOŽILNIK: dvòjnic**i**
MESTNIK: pri dvòjnic**ah**
ORODNIK: z dvòjnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: dvòjnice
RODILNIK: dvòjnic
DAJALNIK: dvòjnic**am**
TOŽILNIK: dvòjnice
MESTNIK: pri dvòjnic**ah**
ORODNIK: z dvòjnic**ami**

IZVOR

↑dvojen

džúl džúla; in **joule** samostalnik moškega spola

[džúl]

POMEN

1. iz fizike izpeljana merska enota za izražanje energije ali opravljenega dela, ki ustreza energiji ali delu, kot ga opravi sila enega njutna pri premiku telesa za en meter [J]

▪ Namesto z *džuli* električno delo pogosto izražamo tudi z vatsekundami.

▪ Eni kilokaloriji ustreza približno 4200 *džulov*.

1.1. energija, ki jo telo pridobi z vnosom hranilnih snovi, izražena s to mersko enoto

▪ Od časa do časa poskusite ovrednotiti, koliko kalorij oz. *džulov* vsebuje vaša prehrana.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[džúl]

IPA: [ˈdʒu:l]

ednina

IMENOVALNIK: džúl
RODILNIK: džúla
DAJALNIK: džúlu
TOŽILNIK: džúl
MESTNIK: pri džúlu
ORODNIK: z džúlo**m**

dvojina

IMENOVALNIK: džúla
RODILNIK: džúlo**v**
DAJALNIK: džúlo**ma**
TOŽILNIK: džúla
MESTNIK: pri džúli**h**
ORODNIK: z džúlo**ma**

množina

IMENOVALNIK: džúli
RODILNIK: džúlo**v**
DAJALNIK: džúlo**m**
TOŽILNIK: džúle
MESTNIK: pri džúli**h**
ORODNIK: z džúli

TONEMSKO

[džúl]

IPA: [dʒú:l]

ednina

IMENOVALNIK: džúl
RODILNIK: džúla
DAJALNIK: džúlu
TOŽILNIK: džúl
MESTNIK: pri džúlu
ORODNIK: z džúlo**m**

dvojina

IMENOVALNIK: džúla
RODILNIK: džúlo**v**
DAJALNIK: džúlo**ma**
TOŽILNIK: džúla
MESTNIK: pri džúli**h**
ORODNIK: z džúlo**ma**

množina

IMENOVALNIK: džúli
RODILNIK: džúlo**v**
DAJALNIK: džúlo**m**
TOŽILNIK: džúle
MESTNIK: pri džúli**h**
ORODNIK: z džúli

IZVOR

↑joule

éncijan éncijana tudi **enciján** encijána samostalnik

moškega spola

[éncijan] tudi [enciján]

POMEN

1. gorska rastlina z usnjatimi suličastimi listi in modrimi, navzgor obrnjenimi trobentastimi

cvetovi; primerjaj lat. *Gentiana clusii*; SIN.: veliki encijan

▪ Na Sevnškem v drugi polovici aprila in prvih majskih dneh cveti *encijan*, ki je v Sloveniji zavarovan od leta 1992.

▪ Ko smo prišli na sedelce med Malim in Velikim Stolom, smo jo med preprogo iz *encijana* mahnili na Stol.

▪ *Encijan* gojimo v vrtu, predvsem v skalnjakih, saj je alpski svet njegovo naravno rastišče.

2. gorska zdravilna rastlina z votlim stebлом, velikimi rjavo zelenimi suličastimi listi in rumenimi cvetovi v kobulastih socvetjih; primerjaj lat. *Gentiana*

lutea; SIN.: rumeni encijan

▪ Najbolj znane zdravilne rastline z grenčinami so *encijan*, pelin, tavžentroža, artičoka, regrat ...

▪ Zel tavžentrože je manj grenka od korenine *encijana* in je zato bolj primerna za uporabo v grenkem čaju.

2.1. zdravilni pripravek iz korenin te rastline

▪ Žajbelj, poprova meta, limona, *encijan* in tavžentroža zbujejo tek.

▪ Pri napevanju pomagajo korenina angelike, bazilika, *encijan*, koriander, meta, tavžentroža in kumina.

2.2. žganje, v katerem so namočene korenine te rastline

▪ Popil je malo preveč *encijana*.

▪ Ponudi vam šilce perle, luštreka ali *encijana*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ɛncijan]

IPA: [ˈɛ:ntsijan]

ednina

IMENOVALNIK: éncijan

RODILNIK: éncijana

DAJALNIK: éncijanu

TOŽILNIK: éncijan

MESTNIK: pri éncijanu

ORODNIK: z éncijan**om**

dvojina

IMENOVALNIK: éncijana

RODILNIK: éncijan**ov**

DAJALNIK: éncijan**oma**

TOŽILNIK: éncijana

MESTNIK: pri éncijan**ih**

ORODNIK: z éncijan**oma**

množina

IMENOVALNIK: éncijani

RODILNIK: éncijan**ov**

DAJALNIK: éncijan**om**

TOŽILNIK: éncijane

MESTNIK: pri éncijan**ih**

ORODNIK: z éncijani

tudi [enciján]

IPA: tudi [entsiˈja:n]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: enciján

RODILNIK: encijána

DAJALNIK: encijánu

TOŽILNIK: enciján

MESTNIK: pri encijánu

ORODNIK: z enciján**om**

dvojina

IMENOVALNIK: encijána

RODILNIK: enciján**ov**

DAJALNIK: encijána**ma**

TOŽILNIK: encijána

MESTNIK: pri enciján**ih**

ORODNIK: z encijána**ma**

množina

IMENOVALNIK: encijáni

RODILNIK: enciján**ov**

DAJALNIK: enciján**om**

TOŽILNIK: encijáne

MESTNIK: pri enciján**ih**

ORODNIK: z encijáni

TONEMSKO

[ɛncijan]

IPA: [ɛːntsijan]

ednina

IMENOVALNIK: ɛncijan

RODILNIK: ɛncijana

DAJALNIK: ɛncijanu

TOŽILNIK: ɛncijan

MESTNIK: pri ɛncijanu

ORODNIK: z ɛncijan**om**

dvojina

IMENOVALNIK: ɛncijana

RODILNIK: ɛncijan**ov**

DAJALNIK: ɛncijan**oma**

TOŽILNIK: ɛncijana

MESTNIK: pri ɛncijan**ih**

ORODNIK: z ɛncijan**oma**

množina

IMENOVALNIK: ɛncijani

RODILNIK: ɛncijan**ov**

DAJALNIK: ɛncijan**om**

TOŽILNIK: ɛncijane

MESTNIK: pri ɛncijan**ih**

ORODNIK: z ɛncijani

tudi [encijân]

IPA: tudi [entsijá:n]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: encijân

RODILNIK: encijâna

DAJALNIK: encijânu
TOŽILNIK: encijân
MESTNIK: pri encijânu
ORODNIK: z encijânom

dvojina

IMENOVALNIK: encijâna
RODILNIK: encijânov
DAJALNIK: encijânoma
TOŽILNIK: encijâna
MESTNIK: pri encijânih
ORODNIK: z encijânoma

množina

IMENOVALNIK: encijâni
RODILNIK: encijânov
DAJALNIK: encijânom
TOŽILNIK: encijâne
MESTNIK: pri encijânih
ORODNIK: z encijâni

STALNE ZVEZE

rumeni encijan

gorska zdravilna rastlina z votlim stblom, velikimi rjavo zelenimi suličastimi listi in rumenimi cvetovi v kobulastih socvetjih; primerjaj lat. *Gentiana lutea*; SIN.: encijan

- Grenke snovi, ki jih vsebuje *rumeni encijan*, pomagajo pri prebavnih težavah, pomanjkanju apetita in napenjanju.
- Nabirati ne smemo zaščitene rastlin, to pa so *rumeni encijan*, divji pelin, lisičji rep, jeglič in vse vrste kukavic.

veliki encijan

gorska rastlina z usnjatimi suličastimi listi in modrimi, navzgor obrnjenimi trobentastimi cvetovi; primerjaj lat. *Gentiana clusii*; SIN.: encijan

- Odpravili smo se do Lovrenca, kjer sta bila v največjem razcvetu *veliki encijan* in opojna zlatica.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Enzian*, stvnem. *enciān* in lat. *gentiāna* iz gr. *gentianē*, nejasnega izvora

endomētrij endomētrija samostalnik moškega spola

[endomētri]

POMEN

iz biologije, iz medicine **maternična sluznica**

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

rak endometrija

- Tveganje za ponovitev raka dojke je veliko večje kot tveganje za nastanek raka *endometrija*.

...

- Če se ne oplodi nobeno jajčece, začnejo celice *endometrija* propadati in se odluščijo ter izločijo iz telesa z menstruacijsko krvjo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[endomētri]

IPA: [ɛndoˈmɛ:tri]

ednina

IMENOVALNIK: endomētrij
RODILNIK: endomētrija
DAJALNIK: endomētriju
TOŽILNIK: endomētrij
MESTNIK: pri endomētriju
ORODNIK: z endomētrijem

dvojina

IMENOVALNIK: endomētrija
RODILNIK: endomētrijev
DAJALNIK: endomētrijema
TOŽILNIK: endomētrija
MESTNIK: pri endomētrijih
ORODNIK: z endomētrijema

množina

IMENOVALNIK: endomētriji
RODILNIK: endomētrijev
DAJALNIK: endomētrijem
TOŽILNIK: endomētrije
MESTNIK: pri endomētrijih
ORODNIK: z endomētriji

TONEMSKO

[endomētrij]

IPA: [ɛndɔmɛːtri]

ednina

IMENOVALNIK: endomētrij
RODILNIK: endomētrija
DAJALNIK: endomētriju
TOŽILNIK: endomētrij
MESTNIK: pri endomētriju
ORODNIK: z endomētrijem

dvojina

IMENOVALNIK: endomētrija
RODILNIK: endomētrijev tudi endomētrijev
DAJALNIK: endomētrijema
TOŽILNIK: endomētrija
MESTNIK: pri endomētrijih tudi pri endomētrijih
ORODNIK: z endomētrijema

množina

IMENOVALNIK: endomētriji
RODILNIK: endomētrijev tudi endomētrijev
DAJALNIK: endomētrijem
TOŽILNIK: endomētrije
MESTNIK: pri endomētrijih tudi pri endomētrijih
ORODNIK: z endomētriji tudi z endomētriji

IZVOR

prevzeto iz nlat. *endometrium*, iz gr. *éndon* 'noter, znotraj' + *métra* 'maternica'

endometrióza endometrióze samostalnik ženskega spola

[endometrijóza]

POMEN

iz medicine bolezen, pri kateri se maternična sluznica nahaja izven maternične votline, navadno v trebušni votlini, in lahko povzroča nastanek cist

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

zdravljenje endometrioze

- Zdravljenje *endometrioze* je odvisno od njene izrazitosti in starosti bolnice.

...

- *Endometriosa* je pogost vzrok ženske neplodnosti.
- Običajno se *endometriosa* pojavi več let po začetku menstruacije, s prenehanjem v menopavzi težave izginejo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[endometrijóza]

IPA: [ɛndɔmɛtri'jo:za]

ednina

IMENOVALNIK: endometrióza

RODILNIK: endometrióze

DAJALNIK: endometriózi

TOŽILNIK: endometriózo

MESTNIK: pri endometriózi

ORODNIK: z endometriózo

dvojina

IMENOVALNIK: endometriózi

RODILNIK: endometrióz

DAJALNIK: endometriózama

TOŽILNIK: endometriózi

MESTNIK: pri endometriózah

ORODNIK: z endometriózama

množina

IMENOVALNIK: endometrióze

RODILNIK: endometrióz

DAJALNIK: endometriózam

TOŽILNIK: endometrióze

MESTNIK: pri endometriózah

ORODNIK: z endometriózami

TONEMSKO

[endometrijóza]

IPA: [ɛndɔmɛtri'jo:zá]

ednina

IMENOVALNIK: endometrióza

RODILNIK: endometrióze

DAJALNIK: endometriózi

TOŽILNIK: endometriózo

MESTNIK: pri endometriózi

ORODNIK: z endometriózo

dvojina

IMENOVALNIK: endometriózi

RODILNIK: endometrióz

DAJALNIK: endometriózama

TOŽILNIK: endometriózi

MESTNIK: pri endometriózah

ORODNIK: z endometriózama

množina

IMENOVALNIK: endometrióze

RODILNIK: endometrióz

DAJALNIK: endometriózam

TOŽILNIK: endometrióze

MESTNIK: pri endometriózah

ORODNIK: z endometriózami

IZVOR

prevzeto iz nlat. *endometriosis* iz ↑endometrij

enolončnica enolončnice samostalnik ženskega spola

[enolončnica]

POMEN

1. gostejša, v eni posodi skuhana jed iz več vrst zelenjave in navadno mesa

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

mesna, zelenjavna enolončnica

- obroki naj bodo majhni, vendar pestri, denimo z zelenjavnimi *enolončnicami* in solatnimi krožniki.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku** enolončnica z mesom

- Hrana je nasitna in včasih težka, velik poudarek dajejo *enolončnicam* z mesom in ribam z zelenjavo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

pripraviti, skuhati enolončnico | začiniti enolončnico

- *Enolončnico* začnimo s soljo, poprom in kajenskim poprom ter dobro zmešamo.

- *Enolončnico* ponudimo v skledi, dodamo kuhan krompir in kisló smetano s sesekljanim peteršiljem.

...

- Jota, ki velja za eno značilnih jedi zahodne Slovenije, je okusna *enolončnica* iz kislega zelja, fižola, krompirja, zabele, moke, česna in popra.

2. ekspresivno mešanica, zmes

- Ameriški trio bo zamešal svojo *enolončnico* iz džez, rocka in folka.

- Poslušali smo povsem poljubno *enolončnico* različnih pomembnih evropskih ljudskih glasbenih tradicij, kot so balkanska, klezmer in morebiti še keltska, cepljenih na najbolj enostavne klišeje pop glasbe.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[enolončnica]

IPA: [ɛnɔ'lo:ntʃnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: enolončnica

RODILNIK: enolončnice

DAJALNIK: enolončnici

TOŽILNIK: enolončnico

MESTNIK: pri enolončnici

ORODNIK: z enolončnico

dvojina

IMENOVALNIK: enolônčnici
RODILNIK: enolônčnic
DAJALNIK: enolônčnic**ama**
TOŽILNIK: enolônčnici
MESTNIK: pri enolônčnic**ah**
ORODNIK: z enolônčnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: enolônčnice
RODILNIK: enolônčnic
DAJALNIK: enolônčnic**am**
TOŽILNIK: enolônčnice
MESTNIK: pri enolônčnic**ah**
ORODNIK: z enolônčnic**ami**

TONEMSKO

[enolônčnica]

IPA: [ɛnɔlɔːntʃnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: enolônčnica
RODILNIK: enolônčnice
DAJALNIK: enolônčnici
TOŽILNIK: enolônčnico
MESTNIK: pri enolônčnici
ORODNIK: z enolônčnico

dvojina

IMENOVALNIK: enolônčnici
RODILNIK: enolônčnic
DAJALNIK: enolônčnic**ama**
TOŽILNIK: enolônčnici
MESTNIK: pri enolônčnic**ah**
ORODNIK: z enolônčnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: enolônčnice
RODILNIK: enolônčnic
DAJALNIK: enolônčnic**am**
TOŽILNIK: enolônčnice
MESTNIK: pri enolônčnic**ah**
ORODNIK: z enolônčnic**ami**

IZVOR

iz *enolončen* iz *en lonec*

ênovrstični ênovrstična ênovrstično pridevnik

[ênovərstični]

POMEN

1. ki obsega eno vrstico

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Zbirka je sestavljena iz *ênovrstičnih* enot, ki niso zaključene verzne povedi, pač pa odprte nekajbesedne sintagme.

▪ Včasih se z *ênovrstično* šalo daješ več ur, da najdeš idealne besede.

2. ki je velik za eno vrstico

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ênovrstični zaslon

▪ Prvi zasloni, ki so se pojavili pri bankomatih, so bili preprosti *ênovrstični* zasloni.

▪ *ênovrstični* zaslon vam prikaže klicatelja, medtem ko mobilnik počiva v žepu.

3. v obliki **ênovrstičen**, ekspresivno ki je razmeroma preprost, banalen, kratek

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Sem in tja dobim kako lepo, sočno vlogo, največkrat pa dobim to, kar si videl nocoj – *ênovrstično* vlogo.

▪ Bil je neotesan, surov, butast, zasmehljiv, *ênovrstičen* in poniževalen.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ênovərstični]

IPA: [ˈɛːnɔvərsˈtiːtʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ênovrstični

RODILNIK: ênovrstičn**ega**

DAJALNIK: ênovrstičn**emu**

TOŽILNIK: ênovrstični

živo ênovrstičn**ega**

MESTNIK: pri ênovrstičn**em**

ORODNIK: z ênovrstičn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ênovrstična

RODILNIK: ênovrstičn**ih**

DAJALNIK: ênovrstičn**ima**

TOŽILNIK: ênovrstična

MESTNIK: pri ênovrstičn**ih**

ORODNIK: z ênovrstičn**ima**

množina

IMENOVALNIK: ênovrstični

RODILNIK: ênovrstičn**ih**

DAJALNIK: ênovrstičn**im**

TOŽILNIK: ênovrstične

MESTNIK: pri ênovrstičn**ih**

ORODNIK: z ênovrstičn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ênovrstična

RODILNIK: ênovrstičn**e**

DAJALNIK: ênovrstičn**i**

TOŽILNIK: ênovrstičn**o**

MESTNIK: pri ênovrstičn**i**

ORODNIK: z ênovrstičn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: ênovrstični

RODILNIK: ênovrstičn**ih**

DAJALNIK: ênovrstičn**ima**

TOŽILNIK: ênovrstičn**i**

MESTNIK: pri ênovrstičn**ih**

ORODNIK: z ênovrstičn**ima**

množina

IMENOVALNIK: ênovrstične
 RODILNIK: ênovrstičnih
 DAJALNIK: ênovrstičnim
 TOŽILNIK: ênovrstične
 MESTNIK: pri ênovrstičnih
 ORODNIK: z ênovrstičnimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: ênovrstično
 RODILNIK: ênovrstičnega
 DAJALNIK: ênovrstičnemu
 TOŽILNIK: ênovrstično
 MESTNIK: pri ênovrstičnem
 ORODNIK: z ênovrstičnim

dvojina

IMENOVALNIK: ênovrstični
 RODILNIK: ênovrstičnih
 DAJALNIK: ênovrstičnima
 TOŽILNIK: ênovrstični
 MESTNIK: pri ênovrstičnih
 ORODNIK: z ênovrstičnima

množina

IMENOVALNIK: ênovrstična
 RODILNIK: ênovrstičnih
 DAJALNIK: ênovrstičnim
 TOŽILNIK: ênovrstična
 MESTNIK: pri ênovrstičnih
 ORODNIK: z ênovrstičnimi

TONEMSKO

[ênovərstični]

IPA: [ɛːnɔ̯vərstíːtʃni]

OSNOVNIK**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: ênovrstični
 RODILNIK: ênovrstičnega
 DAJALNIK: ênovrstičnemu
 TOŽILNIK: ênovrstični
 živo ênovrstičnega
 MESTNIK: pri ênovrstičnem
 ORODNIK: z ênovrstičnim

dvojina

IMENOVALNIK: ênovrstična
 RODILNIK: ênovrstičnih
 DAJALNIK: ênovrstičnima
 TOŽILNIK: ênovrstična
 MESTNIK: pri ênovrstičnih
 ORODNIK: z ênovrstičnima

množina

IMENOVALNIK: ênovrstični
 RODILNIK: ênovrstičnih
 DAJALNIK: ênovrstičnim
 TOŽILNIK: ênovrstične
 MESTNIK: pri ênovrstičnih

ORODNIK: z ênovrstičnimi**ženski spol****ednina**

IMENOVALNIK: ênovrstična
 RODILNIK: ênovrstične
 DAJALNIK: ênovrstični
 TOŽILNIK: ênovrstično
 MESTNIK: pri ênovrstični
 ORODNIK: z ênovrstično

dvojina

IMENOVALNIK: ênovrstični
 RODILNIK: ênovrstičnih
 DAJALNIK: ênovrstičnima
 TOŽILNIK: ênovrstični
 MESTNIK: pri ênovrstičnih
 ORODNIK: z ênovrstičnima

množina

IMENOVALNIK: ênovrstične
 RODILNIK: ênovrstičnih
 DAJALNIK: ênovrstičnim
 TOŽILNIK: ênovrstične
 MESTNIK: pri ênovrstičnih
 ORODNIK: z ênovrstičnimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: ênovrstično
 RODILNIK: ênovrstičnega
 DAJALNIK: ênovrstičnemu
 TOŽILNIK: ênovrstično
 MESTNIK: pri ênovrstičnem
 ORODNIK: z ênovrstičnim

dvojina

IMENOVALNIK: ênovrstični
 RODILNIK: ênovrstičnih
 DAJALNIK: ênovrstičnima
 TOŽILNIK: ênovrstični
 MESTNIK: pri ênovrstičnih
 ORODNIK: z ênovrstičnima

množina

IMENOVALNIK: ênovrstična
 RODILNIK: ênovrstičnih
 DAJALNIK: ênovrstičnim
 TOŽILNIK: ênovrstična
 MESTNIK: pri ênovrstičnih
 ORODNIK: z ênovrstičnimi

in [ênovərstični]

IPA: in [ɛːnɔ̯vərstíːtʃni]

in

OSNOVNIK**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: ênovrstični
 RODILNIK: ênovrstičnega
 DAJALNIK: ênovrstičnemu
 TOŽILNIK: ênovrstični

živo ênovrstičnega
MESTNIK: pri ênovrstičnem
ORODNIK: z ênovrstičnim

dvojina

IMENOVALNIK: ênovrstična
RODILNIK: ênovrstičnih
DAJALNIK: ênovrstičnima
TOŽILNIK: ênovrstična
MESTNIK: pri ênovrstičnih
ORODNIK: z ênovrstičnima

množina

IMENOVALNIK: ênovrstični
RODILNIK: ênovrstičnih
DAJALNIK: ênovrstičnim
TOŽILNIK: ênovrstične
MESTNIK: pri ênovrstičnih
ORODNIK: z ênovrstičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ênovrstična
RODILNIK: ênovrstične
DAJALNIK: ênovrstični
TOŽILNIK: ênovrstično
MESTNIK: pri ênovrstični
ORODNIK: z ênovrstično

dvojina

IMENOVALNIK: ênovrstični
RODILNIK: ênovrstičnih
DAJALNIK: ênovrstičnima
TOŽILNIK: ênovrstični
MESTNIK: pri ênovrstičnih
ORODNIK: z ênovrstičnima

množina

IMENOVALNIK: ênovrstične
RODILNIK: ênovrstičnih
DAJALNIK: ênovrstičnim
TOŽILNIK: ênovrstične
MESTNIK: pri ênovrstičnih
ORODNIK: z ênovrstičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ênovrstično
RODILNIK: ênovrstičnega
DAJALNIK: ênovrstičnemu
TOŽILNIK: ênovrstično
MESTNIK: pri ênovrstičnem
ORODNIK: z ênovrstičnim

dvojina

IMENOVALNIK: ênovrstični
RODILNIK: ênovrstičnih
DAJALNIK: ênovrstičnima
TOŽILNIK: ênovrstični
MESTNIK: pri ênovrstičnih
ORODNIK: z ênovrstičnima

množina

IMENOVALNIK: ênovrstična

RODILNIK: ênovrstičnih
DAJALNIK: ênovrstičnim
TOŽILNIK: ênovrstična
MESTNIK: pri ênovrstičnih
ORODNIK: z ênovrstičnimi

IZVOR

iz *ena vrstica*

ênovrstičnica ênovrstičnice samostalnik ženskega spola
[ênovərstičnica]

POMEN

1. pesem, ki obsega eno vrstico

- Pesmi so vsebinsko in oblikovno zelo raznovrstne: v zbirki se lahko sprehodimo od *ênovrstičnic* do epskih pesnitev.
- Besedila pesmi, čeprav večkrat *ênovrstičnice* ali na videz brezpomensko nizanje besed, so bila nabita s pomeni.

2. ekspresivno kratka, navadno duhovita misel

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Po dolgem času ga je dobro spet videti v vlogi, ki mu pristaja, čeprav ima tokrat na zalogi manj duhovitih *ênovrstičnic*.
- Njegova zaščitna znamka je imeniten in pristno osvežujoč koktajl rahlo trpkih, sarkastičnih in iskreno pronicljivih pripomb, komentarjev, opazk in *ênovrstičnic*.

...

- Film vsebuje kup *ênovrstičnic*, ki bi se jih bilo vredno naučiti na pamet.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ênovərstičnica]

IPA: [ˈɛːnɔvərsˈtiːtʃnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: ênovrstičnica
RODILNIK: ênovrstičnice
DAJALNIK: ênovrstičnici
TOŽILNIK: ênovrstičnico
MESTNIK: pri ênovrstičnici
ORODNIK: z ênovrstičnico

dvojina

IMENOVALNIK: ênovrstičnici
RODILNIK: ênovrstičnic
DAJALNIK: ênovrstičnicama
TOŽILNIK: ênovrstičnici
MESTNIK: pri ênovrstičnicah
ORODNIK: z ênovrstičnicama

množina

IMENOVALNIK: ênovrstičnice
RODILNIK: ênovrstičnic
DAJALNIK: ênovrstičnicam
TOŽILNIK: ênovrstičnice
MESTNIK: pri ênovrstičnicah

ORODNIK: z ênovrstičnicami

TONEMSKO

[ênovərstičnica]

IPA: [ɛːnɔvərstíːtʃnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: ênovrstičnica

RODILNIK: ênovrstičnice

DAJALNIK: ênovrstičnici

TOŽILNIK: ênovrstičnico

MESTNIK: pri ênovrstičnici

ORODNIK: z ênovrstičnico

dvojina

IMENOVALNIK: ênovrstičnici

RODILNIK: ênovrstičnic

DAJALNIK: ênovrstičnicama

TOŽILNIK: ênovrstičnici

MESTNIK: pri ênovrstičnicah

ORODNIK: z ênovrstičnicama

množina

IMENOVALNIK: ênovrstičnice

RODILNIK: ênovrstičnic

DAJALNIK: ênovrstičnicam

TOŽILNIK: ênovrstičnice

MESTNIK: pri ênovrstičnicah

ORODNIK: z ênovrstičnicami

in [ênovərstičnica]

IPA: in [ɛːnɔvərstíːtʃnitsa]

in

ednina

IMENOVALNIK: ênovrstičnica

RODILNIK: ênovrstičnice

DAJALNIK: ênovrstičnici

TOŽILNIK: ênovrstičnico

MESTNIK: pri ênovrstičnici

ORODNIK: z ênovrstičnico

dvojina

IMENOVALNIK: ênovrstičnici

RODILNIK: ênovrstičnic

DAJALNIK: ênovrstičnicama

TOŽILNIK: ênovrstičnici

MESTNIK: pri ênovrstičnicah

ORODNIK: z ênovrstičnicama

množina

IMENOVALNIK: ênovrstičnice

RODILNIK: ênovrstičnic

DAJALNIK: ênovrstičnicam

TOŽILNIK: ênovrstičnice

MESTNIK: pri ênovrstičnicah

ORODNIK: z ênovrstičnicami

IZVOR

↑enovrstični

ezofagitis ezofagítisa samostalnik moškega spola

[ezofagítis]

POMEN

iz medicine vnetje požiralnika

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

refluksni ezofagitis

▪ Najpogostejši zaplet hudega refluksnega *ezofagitisa* je krvavitev.

▪ Pri bolnikih, ki jim ugotovimo refluksni *ezofagitis* višje stopnje, so zaviralci protonske črpalke edino zdravilo, ki uspešno odpravi težave in omogoči celjenje sluznice požiralnika.

...

▪ Težave so pogosto odvisne od stopnje *ezofagitisa*, to pa opredelimo glede na globino in površino prizadete sluznice požiralnika.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ezofagítis]

IPA: [ɛzofaˈɡiːtis]

ednina

IMENOVALNIK: ezofagítis

RODILNIK: ezofagítisa

DAJALNIK: ezofagítisu

TOŽILNIK: ezofagítis

MESTNIK: pri ezofagítisu

ORODNIK: z ezofagítisom

dvojina

IMENOVALNIK: ezofagítisa

RODILNIK: ezofagítisov

DAJALNIK: ezofagítisoma

TOŽILNIK: ezofagítisa

MESTNIK: pri ezofagítisih

ORODNIK: z ezofagítisoma

množina

IMENOVALNIK: ezofagítisi

RODILNIK: ezofagítisov

DAJALNIK: ezofagítisom

TOŽILNIK: ezofagítise

MESTNIK: pri ezofagítisih

ORODNIK: z ezofagítisi

TONEMSKO

[ezofagítis]

IPA: [ɛzofaɡiːtis]

ednina

IMENOVALNIK: ezofagítis

RODILNIK: ezofagítisa

DAJALNIK: ezofagítisu

TOŽILNIK: ezofagítis

MESTNIK: pri ezofagítisu

ORODNIK: z ezofagítisom

dvojina

IMENOVALNIK: ezofagítisa

RODILNIK: ezofagítisov

DAJALNIK: ezofagítisoma

TOŽILNIK: ezofagītisa
MESTNIK: pri ezofagītis**ih**
ORODNIK: z ezofagītis**oma**

množina

IMENOVALNIK: ezofagītisi
RODILNIK: ezofagītis**ov**
DAJALNIK: ezofagītis**om**
TOŽILNIK: ezofagītise
MESTNIK: pri ezofagītis**ih**
ORODNIK: z ezofagītisi

IZVOR

prevzeto iz nlat. *esophagitis, oesophagitis*, iz
↑ezofagus

F¹ simbol

POMEN

simbol za enoto *farad*

- Pri nazivni vrednosti kapacitivnosti 42 *F* in delovni napetosti 100 V skupna shranjena energija znaša 210.000 Ws.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za
↑farad

F² simbol

POMEN

simbol za kemijski element *fluor*

- Skupina halogeniranih ogljikovodikov vsebuje halogene elemente klor (Cl), fluor (*F*), brom (Br) in jod (I) ter vodik (H), ki je lahko prisoten ali tudi ne.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *F*, simbola za element ↑fluor

farád faráda samostalnik moškega spola

[farát faráda]

POMEN

iz elektrotehnike, iz fizike izpeljana merska enota za izražanje kapacitivnosti kondenzatorja, ki ustreza kapacitivnosti kondenzatorja, ki se pri priključitvi na napetost enega volta napolni z enim kulonom električnega naboja [F]

- Podjetje končuje izdelavo kondenzatorjev s kapacitivnostjo do 1500 *faradov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[farát faráda]

IPA: [fa'ra:t fa'ra:da]

ednina

IMENOVALNIK: farád
RODILNIK: faráda
DAJALNIK: farádu

TOŽILNIK: farád
MESTNIK: pri farádu
ORODNIK: s farádom

dvojina

IMENOVALNIK: faráda
RODILNIK: farádov
DAJALNIK: farádoma
TOŽILNIK: faráda
MESTNIK: pri farádih
ORODNIK: s farádoma

množina

IMENOVALNIK: farádi
RODILNIK: farádov
DAJALNIK: farádom
TOŽILNIK: faráde
MESTNIK: pri farádih
ORODNIK: s farádi

TONEMSKO

[farát faráda]

IPA: [farát: t fará:dà]

ednina

IMENOVALNIK: farád
RODILNIK: faráda
DAJALNIK: farádu
TOŽILNIK: farád
MESTNIK: pri farádu
ORODNIK: s farádom

dvojina

IMENOVALNIK: faráda
RODILNIK: farádov
DAJALNIK: farádoma
TOŽILNIK: faráda
MESTNIK: pri farádih
ORODNIK: s farádoma

množina

IMENOVALNIK: farádi
RODILNIK: farádov
DAJALNIK: farádom
TOŽILNIK: faráde
MESTNIK: pri farádih
ORODNIK: s farádi

IZVOR

prevzeto iz nem. *Farad*, angl., frc. *farad*, po angleškem fiziku *Michaelu Faradayu* (1791–1867)

feráta feráte samostalnik ženskega spola

[feráta]

POMEN

iz planinstva zavarovana plezalna pot, ki je v večjem delu opremljena s klini, jeklenicami

- Po malici nas je čakala zahtevna *ferata* na Cjajnik.
- Pred vstopom v žleb si bomo naredili pas in samovarovalni komplet in se povzpeli po *ferati*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[feráta]

IPA: [fɛˈra:ta]

ednina

IMENOVALNIK: feráta

RODILNIK: feráte

DAJALNIK: feráti

TOŽILNIK: feráto

MESTNIK: pri feráti

ORODNIK: s feráto

dvojina

IMENOVALNIK: feráti

RODILNIK: ferát

DAJALNIK: ferátama

TOŽILNIK: feráti

MESTNIK: pri ferátah

ORODNIK: s ferátama

množina

IMENOVALNIK: feráte

RODILNIK: ferát

DAJALNIK: ferátam

TOŽILNIK: feráte

MESTNIK: pri ferátah

ORODNIK: s ferátami

TONEMSKO

[feráta]

IPA: [fɛˈra:tà]

ednina

IMENOVALNIK: feráta

RODILNIK: feráte

DAJALNIK: feráti

TOŽILNIK: feráto

MESTNIK: pri feráti

ORODNIK: s feráto

dvojina

IMENOVALNIK: feráti

RODILNIK: ferát

DAJALNIK: ferátama

TOŽILNIK: feráti

MESTNIK: pri ferátah

ORODNIK: s ferátama

množina

IMENOVALNIK: feráte

RODILNIK: ferát

DAJALNIK: ferátam

TOŽILNIK: feráte

MESTNIK: pri ferátah

ORODNIK: s ferátami

IZVOR

prevzeto iz it. *ferrata* 'ozka pot, nastala zaradi sledi kopit živali', iz *ferro* 'kopito', prvotno 'železo' < lat. *ferrum*

féšta fěšte samostalnik ženskega spola

[fěšta]

POMEN

neknjižno pogovorno **zabava, praznovanje**▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dalmatinska, istrska, primorska fešta | jadralska fešta | metalska, rokerska fešta | nepozabna fešta | prvomajska fešta | ribiška, ribja fešta

- Kot se za ribiško *fešto* spodobi, je obiskovalce takoj ob prihodu pozdravil vonj po ocvrtih sardelah in drugih ribah.

- Če bo ulov dober in če bo volja za to, se bo dan gotovo končal s pravo primorsko *fešto*.

- Zvečer je dan, poln doživetij, sklenila tematska rokovska *fešta*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

fešta se nadaljuje, traja, se začne | fešta se obeta, sledi

- Obeta se še ena interna *fešta*, saj bo praznovala druga najdaljša informativna oddaja nacionalne televizije.

- Po končanem turnirju se je začela *fešta*, ki je trajala do poznih jutranjih ur.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

narediti, pripraviti fešto | organizirati, prirediti fešto

- Konec avgusta bova pripravila res veliko *fešto*, verjetno piknik.

...

- Navijači so nas povabili na *fešto*, kjer se je zbralo 15.000 ljudi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fěšta]

IPA: [ˈfɛ:ʃta]

ednina

IMENOVALNIK: fěšta

RODILNIK: fěšte

DAJALNIK: fěšti

TOŽILNIK: fěšto

MESTNIK: pri fěšti

ORODNIK: s fěšto

dvojina

IMENOVALNIK: fěšti

RODILNIK: fěšt

DAJALNIK: fěštama

TOŽILNIK: fěšti

MESTNIK: pri fěštah

ORODNIK: s fěštama

množina

IMENOVALNIK: fěšte

RODILNIK: fěšt

DAJALNIK: fěštam

TOŽILNIK: fěšte

MESTNIK: pri fěštah

ORODNIK: s fěštami

TONEMSKO

[fěšta]

IPA: [fɛːʃtɑ]

ednina

IMENOVALNIK: fěšta

RODILNIK: fěšte

DAJALNIK: fěšti

TOŽILNIK: fěšto

MESTNIK: pri fěšti

ORODNIK: s fěšto

dvojina

IMENOVALNIK: fěšti

RODILNIK: fěšt

DAJALNIK: fěštama

TOŽILNIK: fěšti

MESTNIK: pri fěštah

ORODNIK: s fěštama

množina

IMENOVALNIK: fěšte

RODILNIK: fěšt

DAJALNIK: fěštam

TOŽILNIK: fěšte

MESTNIK: pri fěštah

ORODNIK: s fěštami

IZVOR

prevzeto iz it. *festa* 'praznik, svečanost' < lat. *fēsta* 'prazniki, verske svečanosti'

filíster filístra samostalnik moškega spola

[filístər]

POMEN

slabšalno kdor ne čuti potrebe po preseganju ustaljenih vzorcev mišljenja, delovanja, zlasti zaradi samozadovoljstva, ravnodušnosti, konformizma

- Za *filistre* je znano, da so koruptibilni in strašni kompromisarji.
- Življenje *filistra* je bilo usmerjeno navzven, v boj za obstanek, za prvo službo, vse drugo je bilo vegetiranje, ki je ubijalo duha in uničevalo človečnost.
- Pogosto smo se izkazali za politične *filistre*, ne ravno talentirane umetnike, intelektualne nazadnjake.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[filístər]

IPA: [fɪˈliːstər]

ednina

IMENOVALNIK: filíster

RODILNIK: filístra

DAJALNIK: filístru

TOŽILNIK: filístra

MESTNIK: pri filístru

ORODNIK: s filístrom

dvojina

IMENOVALNIK: filístra

RODILNIK: filístrov

DAJALNIK: filístroma

TOŽILNIK: filístra

MESTNIK: pri filístrih

ORODNIK: s filístroma

množina

IMENOVALNIK: filístri

RODILNIK: filístrov

DAJALNIK: filístrom

TOŽILNIK: filístre

MESTNIK: pri filístrih

ORODNIK: s filístri

TONEMSKO

[filístər]

IPA: [fɪliːstər]

ednina

IMENOVALNIK: filíster

RODILNIK: filístra

DAJALNIK: filístru

TOŽILNIK: filístra

MESTNIK: pri filístru

ORODNIK: s filístrom

dvojina

IMENOVALNIK: filístra

RODILNIK: filístrov tudi filístrov

DAJALNIK: filístroma

TOŽILNIK: filístra

MESTNIK: pri filístrih tudi pri filístrih

ORODNIK: s filístroma

množina

IMENOVALNIK: filístri

RODILNIK: filístrov tudi filístrov

DAJALNIK: filístrom

TOŽILNIK: filístre

MESTNIK: pri filístrih tudi pri filístrih

ORODNIK: s filístri tudi s filístri

IZVOR

prevzeto iz nem. *Philister*, to iz lat. *Philistīnī* 'Filistejci', po hebr. imenu tega ljudstva *pelišīm*, *felišīm*

filístrski filístrska filístrsko pridevnik

[filístərski]

POMEN

1. slabšalno ki ne čuti potrebe po preseganju ustaljenih vzorcev mišljenja, delovanja, zlasti zaradi samozadovoljstva, ravnodušnosti, konformizma

► **prid. beseda** + sam. beseda

- Roman opisuje hudo urejenega, absurdno *filistrskega*, malomeščanskega gospoda.
- Za kakšnega *filistrskega* soseda je bila glasba vedno preglasna.

1.1. slabšalno ki kaže, izraža odsotnost potrebe po preseganju takih vzorcev mišljenja, delovanja

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Doletela nas je vrsta nepričakovanih, za kakšno *filistrsko* pamet verjetno tudi šokantnih dogodivščin.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[filístærski]

IPA: [fí'li:stærski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: filístrski
 RODILNIK: filístrskega
 DAJALNIK: filístrskemu
 TOŽILNIK: filístrski
 živo filístrskega
 MESTNIK: pri filístrskem
 ORODNIK: s filístrskimi

dvojina

IMENOVALNIK: filístrska
 RODILNIK: filístrskih
 DAJALNIK: filístrskima
 TOŽILNIK: filístrska
 MESTNIK: pri filístrskih
 ORODNIK: s filístrskima

množina

IMENOVALNIK: filístrski
 RODILNIK: filístrskih
 DAJALNIK: filístrskim
 TOŽILNIK: filístrske
 MESTNIK: pri filístrskih
 ORODNIK: s filístrskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: filístrska
 RODILNIK: filístrske
 DAJALNIK: filístrski
 TOŽILNIK: filístrsko
 MESTNIK: pri filístrski
 ORODNIK: s filístrsko

dvojina

IMENOVALNIK: filístrski
 RODILNIK: filístrskih
 DAJALNIK: filístrskima
 TOŽILNIK: filístrski
 MESTNIK: pri filístrskih
 ORODNIK: s filístrskima

množina

IMENOVALNIK: filístrske

RODILNIK: filístrskih
 DAJALNIK: filístrskim
 TOŽILNIK: filístrske
 MESTNIK: pri filístrskih
 ORODNIK: s filístrskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: filístrsko
 RODILNIK: filístrskega
 DAJALNIK: filístrskemu
 TOŽILNIK: filístrsko
 MESTNIK: pri filístrskem
 ORODNIK: s filístrskim

dvojina

IMENOVALNIK: filístrski
 RODILNIK: filístrskih
 DAJALNIK: filístrskima
 TOŽILNIK: filístrski
 MESTNIK: pri filístrskih
 ORODNIK: s filístrskima

množina

IMENOVALNIK: filístrska
 RODILNIK: filístrskih
 DAJALNIK: filístrskim
 TOŽILNIK: filístrska
 MESTNIK: pri filístrskih
 ORODNIK: s filístrskimi

TONEMSKO

[filístærski]

IPA: [fíli:stærski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: filístrski
 RODILNIK: filístrskega
 DAJALNIK: filístrskemu
 TOŽILNIK: filístrski
 živo filístrskega
 MESTNIK: pri filístrskem
 ORODNIK: s filístrskimi

dvojina

IMENOVALNIK: filístrska
 RODILNIK: filístrskih
 DAJALNIK: filístrskima
 TOŽILNIK: filístrska
 MESTNIK: pri filístrskih
 ORODNIK: s filístrskima

množina

IMENOVALNIK: filístrski
 RODILNIK: filístrskih
 DAJALNIK: filístrskim
 TOŽILNIK: filístrske
 MESTNIK: pri filístrskih
 ORODNIK: s filístrskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: filístrska
RODILNIK: filístrske
DAJALNIK: filístrski
TOŽILNIK: filístrsko
MESTNIK: pri filístrski
ORODNIK: s filístrsko

dvojina

IMENOVALNIK: filístrski
RODILNIK: filístrskih
DAJALNIK: filístrskima
TOŽILNIK: filístrski
MESTNIK: pri filístrskih
ORODNIK: s filístrskima

množina

IMENOVALNIK: filístrske
RODILNIK: filístrskih
DAJALNIK: filístrskim
TOŽILNIK: filístrske
MESTNIK: pri filístrskih
ORODNIK: s filístrskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: filístrsko
RODILNIK: filístrskega
DAJALNIK: filístrskemu
TOŽILNIK: filístrsko
MESTNIK: pri filístrskem
ORODNIK: s filístrskim

dvojina

IMENOVALNIK: filístrski
RODILNIK: filístrskih
DAJALNIK: filístrskima
TOŽILNIK: filístrski
MESTNIK: pri filístrskih
ORODNIK: s filístrskima

množina

IMENOVALNIK: filístrska
RODILNIK: filístrskih
DAJALNIK: filístrskim
TOŽILNIK: filístrska
MESTNIK: pri filístrskih
ORODNIK: s filístrskimi

IZVOR

↑filister

filmar filmarja samostalnik moškega spola

[fílmár]

POMEN

knjižno pogovorno kdor se ukvarja s snemanjem filmov, navadno poklicno

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

amaterski, ljubiteljski filmar | cenjen, kulten filmar | nadarjen, nadobuden, obetaven filmar | nagrajen filmar | neodvisen filmar

- Ne le da je nadarjen *filmar*, temveč izvrstno razume igralce in pušča pri delu popolno svobodo.
- Nadobudnim mladim *filmarjem* so na voljo tudi filmske delavnice, in sicer režijska in scenaristična.
- Na ogled bo nekaj dokumentarnih in igranih kratkih filmov, ki so jih posneli predvsem domači amaterski *filmarji*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

filmar posname, snema

- Fotogeničnost doline in tamkajšnjih domačij so prvi odkrili slovenski *filmarji*.
- Ko *filmarji* posnamejo vse prizore in jih nato v montaži sestavijo v filmsko zgodbo ter temu dodajo še zvok, pošljejo končni izdelek v filmski laboratorij.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fílmár]

IPA: [ˈfi:lmar]

ednina

IMENOVALNIK: filmar

RODILNIK: filmarja

DAJALNIK: filmarju

TOŽILNIK: filmarja

MESTNIK: pri filmarju

ORODNIK: s filmarjem

dvojina

IMENOVALNIK: filmarja

RODILNIK: filmarjev

DAJALNIK: filmarjema

TOŽILNIK: filmarja

MESTNIK: pri filmarjih

ORODNIK: s filmarjema

množina

IMENOVALNIK: filmarji

RODILNIK: filmarjev

DAJALNIK: filmarjem

TOŽILNIK: filmarje

MESTNIK: pri filmarjih

ORODNIK: s filmarji

TONEMSKO

[fílmár]

IPA: [fi:lmàr]

ednina

IMENOVALNIK: filmar

RODILNIK: filmarja

DAJALNIK: filmarju

TOŽILNIK: filmarja

MESTNIK: pri filmarju

ORODNIK: s filmarjem

dvojina

IMENOVALNIK: filmarja

RODILNIK: filmarjev

DAJALNIK: filmarjema

TOŽILNIK: filmarja

MESTNIK: pri **filmarjih**
ORODNIK: s **filmarjema**
množina
IMENOVALNIK: **filmarji**
RODILNIK: **filmarjev**
DAJALNIK: **filmarjem**
TOŽILNIK: **filmarje**
MESTNIK: pri **filmarjih**
ORODNIK: s **filmarji**

BESEDOTVORJE

ženski spol: filmarka

IZVOR

↑film

fitomedicina fitomedicîne samostalnik ženskega spola
[fitomedicína]

POMEN

veda, ki se ukvarja z zaščito in zdravljenjem kulturnih rastlin ob napadu škodljivcev, bolezni, ali študij te vede

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

izpit iz fitomedicine | usposabljanje, tečaj iz fitomedicine | znanje iz fitomedicine

- Pripravljamo 15-urna usposabljanja iz *fitomedicine* za izvajalce ukrepov varstva rastlin v okolici.
- V specializiranih trgovinah je dovoljeno prodajati fitofarmacevtska sredstva samo kupcem, ki bodo dokazali, da so si pridobili znanje iz *fitomedicine*.
- Sredstva lahko izdajajo iz skladišč tudi prodajalci s srednjo izobrazbo kmetijske smeri in opravljenim izpitom iz *fitomedicine*.

...

- Dejavnost Inštituta za *fitomedicino* je usmerjena v permanentno izobraževanje za potrebe kmetijske prakse in v skladu z zakonodajo s področja varstva rastlin.
- Najrazličnejše živali, tako koristne kot škodljive, so vedno potovale in se selile po zemeljski obli, pravi redna profesorica *fitomedicine*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fitomedicína]

IPA: [ˈfi:tɔmɛdiˈtɕiːna]

ednina

IMENOVALNIK: fitomedicína
RODILNIK: fitomedicîne
DAJALNIK: fitomedicíni
TOŽILNIK: fitomedicíno
MESTNIK: pri fitomedicíni
ORODNIK: s fitomedicíno

dvojina

IMENOVALNIK: fitomedicíni
RODILNIK: fitomedicín

DAJALNIK: fitomedicín**ama**
TOŽILNIK: fitomedicíni
MESTNIK: pri fitomedicín**ah**
ORODNIK: s fitomedicín**ama**
množina
IMENOVALNIK: fitomedicîne
RODILNIK: fitomedicín
DAJALNIK: fitomedicín**am**
TOŽILNIK: fitomedicîne
MESTNIK: pri fitomedicín**ah**
ORODNIK: s fitomedicín**ami**

TONEMSKO

[fitomedicína]

IPA: [ˈfi:tɔmɛdiˈtɕiːnà]

ednina

IMENOVALNIK: fitomedicína
RODILNIK: fitomedicîne
DAJALNIK: fitomedicíni
TOŽILNIK: fitomedicíno
MESTNIK: pri fitomedicíni
ORODNIK: s fitomedicíno

dvojina

IMENOVALNIK: fitomedicíni
RODILNIK: fitomedicín
DAJALNIK: fitomedicín**ama**
TOŽILNIK: fitomedicíni
MESTNIK: pri fitomedicín**ah**
ORODNIK: s fitomedicín**ama**

množina

IMENOVALNIK: fitomedicîne
RODILNIK: fitomedicín
DAJALNIK: fitomedicín**am**
TOŽILNIK: fitomedicîne
MESTNIK: pri fitomedicín**ah**
ORODNIK: s fitomedicín**ami**

IZVOR

prevzeto iz angl. *phytomedicine*, nem. *Phytomedizin*, iz gr. *phytón* 'rastlina' + ↑*medicina*

fitoterapija fitoterapije samostalnik ženskega spola

[fitoterapija]

POMEN

metoda dopolnilnega zdravljenja, ki temelji na uporabi rastlin, njihovih delov in rastlinskih pripravkov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
sodobna fitoterapija

- Priročnik združuje tisočletne izkušnje zeliščarstva s spoznanji sodobne *fitoterapije* ter ponuja poglobljen in praktičen pregled temeljnih zdravilnih rastlin in njihovih pripravkov.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Veliko znanih zeliščarjev je uporabljalo kopeli kot sestavni del *fitoterapije* pri različnih težavah.

- Cilj *fitoterapije* je poleg smiselne, indikacijam ustrezne uporabe rastlin in gotovih pripravkov tudi spremljanje stranskih učinkov.

▶ **priredna zveza**

fitoterapija in aromaterapija

- Kozmetični izdelki so izdelani po načelih *fitoterapije* in aromaterapije ter so medicinsko preizkušeni.

...

- Zdravila iz več rastlin in močne pripravke moramo uporabljati samo pod nadzorom praktika, ki pozna *fitoterapijo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fitoterapíja]

IPA: [ˈfi:tɔtɛraˈpi:ja]

ednina

IMENOVALNIK: fitoterapíja

RODILNIK: fitoterapíje

DAJALNIK: fitoterapíji

TOŽILNIK: fitoterapíjo

MESTNIK: pri fitoterapíji

ORODNIK: s fitoterapíjo

dvojina

IMENOVALNIK: fitoterapíji

RODILNIK: fitoterapíj

DAJALNIK: fitoterapíjama

TOŽILNIK: fitoterapíji

MESTNIK: pri fitoterapíjah

ORODNIK: s fitoterapíjama

množina

IMENOVALNIK: fitoterapíje

RODILNIK: fitoterapíj

DAJALNIK: fitoterapíjam

TOŽILNIK: fitoterapíje

MESTNIK: pri fitoterapíjah

ORODNIK: s fitoterapíjami

TONEMSKO

[fitoterapíja]

IPA: [fi:tɔtɛraˈpi:jà]

ednina

IMENOVALNIK: fitoterapíja

RODILNIK: fitoterapíje

DAJALNIK: fitoterapíji

TOŽILNIK: fitoterapíjo

MESTNIK: pri fitoterapíji

ORODNIK: s fitoterapíjo

dvojina

IMENOVALNIK: fitoterapíji

RODILNIK: fitoterapíj

DAJALNIK: fitoterapíjama

TOŽILNIK: fitoterapíji

MESTNIK: pri fitoterapíjah

ORODNIK: s fitoterapíjama

množina

IMENOVALNIK: fitoterapíje

RODILNIK: fitoterapíj

DAJALNIK: fitoterapíjam

TOŽILNIK: fitoterapíje

MESTNIK: pri fitoterapíjah

ORODNIK: s fitoterapíjami

IZVOR

prevzeto iz angl. *phytotherapy*, nem. *Phytotherapie*, iz gr. *phytón* 'rastlina' + ↑*terapija*

flamíngo flamínga samostalnik moškega spola

[flamíngo]

POMEN

1. vodna ptica z belo rožnatim perjem, dolgimi nogami in vratom ter velikim ukrivljenim kljunom; primerjaj lat. *Phoenicopteridae*; SIN.: iz zoologije plamenec

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

jata flamingov

- Na jezerih smo naleteli na jate *flamingov*, ki so brezbržno čepeli v vodi in so se le od časa do časa dvignili v zrak.

- Območje postane oaza dobre paše za velike nomadske črede zeber in antilop ter zatočišče za čudovite jate *flamingov* in drugih vodnih ptic.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

rožnat flamingo

- Jezero je idealen kraj za življenje in razmnoževanje rožnatih *flamingov*.

2. okrasna rastlina z večjimi listi in srčastimi, navadno rdečimi, belimi ali rožnatimi cvetovi na dolgih pecljih; primerjaj lat. *Anthurium*

- Na ogled so različni aranžmaji eksotičnega cvetja, predvsem orhidej, kaktusov, vrtnic, gerber in *flamingov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[flamíngo]

IPA: [flaˈmi:ŋɡɔ]

ednina

IMENOVALNIK: flamíngo

RODILNIK: flamínga

DAJALNIK: flamíngu

TOŽILNIK: živo flamínga

neživo flamíngo

MESTNIK: pri flamíngu

ORODNIK: s flamíngom

dvojina

IMENOVALNIK: flamínga

RODILNIK: flamíngov

DAJALNIK: flamíngoma

TOŽILNIK: flamínga

MESTNIK: pri flamíngih

ORODNIK: s **flamíngoma**

množina

IMENOVALNIK: **flamíngi**

RODILNIK: **flamíngov**

DAJALNIK: **flamíngom**

TOŽILNIK: **flamínge**

MESTNIK: **pri flamíngih**

ORODNIK: s **flamíngi**

TONEMSKO

[flamíngo]

IPA: [flamí:ŋgò]

ednina

IMENOVALNIK: **flamíngo**

RODILNIK: **flamínga**

DAJALNIK: **flamíngu**

TOŽILNIK: **živo flamínga**

neživo flamíngo

MESTNIK: **pri flamíngu**

ORODNIK: s **flamíngom**

dvojina

IMENOVALNIK: **flamínga**

RODILNIK: **flamíngov**

DAJALNIK: **flamíngoma**

TOŽILNIK: **flamínga**

MESTNIK: **pri flamíngih**

ORODNIK: s **flamíngoma**

množina

IMENOVALNIK: **flamíngi**

RODILNIK: **flamíngov**

DAJALNIK: **flamíngom**

TOŽILNIK: **flamínge**

MESTNIK: **pri flamíngih**

ORODNIK: s **flamíngi**

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Flamingo*) iz špan. *flamengo* iz lat. *flamma* 'plamen'

flèk flêka samostalnik moškega spola

[flèk]

POMEN

1. neknjižno pogovorno **madež**

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

moker flek

- Na laminatu se je zasvetil ogromen *flek* ribje maščobe.

...

▪ Očistil sem si *flek* na srajčki.

▪ *Flek* od kave na prtu se je širil.

2. neknjižno pogovorno **lisa**

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

rdeč, rjav flek

- Čutila je, kako so se ji okrog oči narisali rdeči *fleki*, ampak v tistem romantičnem polmraku se na srečo ni nič videlo.

- Po lasišču se mi po barvanju delajo rdeči *fleki* in srbijo.

...

- Moja hči ima že od rojstva na desni nogi *flek*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[flèk]

IPA: ['flɛk]

ednina

IMENOVALNIK: flèk

RODILNIK: flêka

DAJALNIK: flêku

TOŽILNIK: flèk

MESTNIK: pri flêku

ORODNIK: s flêkom

dvojina

IMENOVALNIK: flêka

RODILNIK: flêkov

DAJALNIK: flêkoma

TOŽILNIK: flêka

MESTNIK: pri flêkih

ORODNIK: s flêkoma

množina

IMENOVALNIK: flêki

RODILNIK: flêkov

DAJALNIK: flêkom

TOŽILNIK: flêke

MESTNIK: pri flêkih

ORODNIK: s flêki

TONEMSKO

[flèk]

IPA: ['flɛk]

ednina

IMENOVALNIK: flèk

RODILNIK: flêka

DAJALNIK: flêku

TOŽILNIK: flèk

MESTNIK: pri flêku

ORODNIK: s flêkom

dvojina

IMENOVALNIK: flêka

RODILNIK: flêkov

DAJALNIK: flêkoma

TOŽILNIK: flêka

MESTNIK: pri flêkih

ORODNIK: s flêkoma

množina

IMENOVALNIK: flêki

RODILNIK: flêkov

DAJALNIK: flêkom

TOŽILNIK: flêke

MESTNIK: pri flêkih

ORODNIK: s flêki

IZVOR

prevzeto iz nem. *Fleck* < stvnem. *flec*, nejasnega izvora

fluíd fluída tudi **flúid** flúida samostalnik moškega spola
[fluít fluída] tudi [flúit flúida]

POMEN

1. iz fizike **snov**, ki se lahko pretaka

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Hiter razvoj motorjev, še posebej na principu pretoka *fluidov* skozi motor (gorivo, polnilni zrak in izpušni plini), je bil nujno potreben.

...

▪ Bistven dosežek pri reševanju okoljevarstvene problematike je uvajanje biološko razgradljivih hidravličnih in drugih *fluidov* na ekološko občutljivih področjih.

2. gelu podobno kozmetično sredstvo za nego in zaščito kože, navadno na obrazu

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

vlažilni fluid

- Pri zaustavljanju procesov staranja učinkovito pomaga pomlajevalni *fluid*.

...

▪ *Fluid* z zaščitnim faktorjem 15 bo žejni koži vrnil prepotrebno energijo.

▪ *Fluid* zmanjša pigmentne madeže in preprečuje pojav novih.

3. ekspresivno razpoloženjski vpliv, občutje, ki je kje prisotno, se širi

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Začutili boste *fluid*, ki se pretaka med vami in osebo, ki ji že dolgo ugajate.

...

▪ Ko orkester zaigra, se po dvorani zlije poseben, čudovit *fluid*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fluít fluída]

IPA: [flu'i:t flu'i:da]

ednina

IMENOVALNIK: fluíd

RODILNIK: fluída

DAJALNIK: fluídu

TOŽILNIK: fluíd

MESTNIK: pri fluídu

ORODNIK: s fluídom

dvojina

IMENOVALNIK: fluída

RODILNIK: fluídov

DAJALNIK: fluídoma

TOŽILNIK: fluída

MESTNIK: pri fluídih

ORODNIK: s fluídoma

množina

IMENOVALNIK: fluídi

RODILNIK: fluídov

DAJALNIK: fluídom

TOŽILNIK: fluíde

MESTNIK: pri fluídih

ORODNIK: s fluídi

tudi [flúit flúida]

IPA: tudi ['flu:it 'flu:ida]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: fluíd

RODILNIK: fluída

DAJALNIK: fluídu

TOŽILNIK: fluíd

MESTNIK: pri fluídu

ORODNIK: s fluídom

dvojina

IMENOVALNIK: fluída

RODILNIK: fluídov

DAJALNIK: fluídoma

TOŽILNIK: fluída

MESTNIK: pri fluídih

ORODNIK: s fluídoma

množina

IMENOVALNIK: fluídi

RODILNIK: fluídov

DAJALNIK: fluídom

TOŽILNIK: fluíde

MESTNIK: pri fluídih

ORODNIK: s fluídi

TONEMSKO

[fluít fluída]

IPA: [fluí:t fluí:dà]

ednina

IMENOVALNIK: fluíd

RODILNIK: fluída

DAJALNIK: fluídu

TOŽILNIK: fluíd

MESTNIK: pri fluídu

ORODNIK: s fluídom

dvojina

IMENOVALNIK: fluída

RODILNIK: fluídov

DAJALNIK: fluídoma

TOŽILNIK: fluída

MESTNIK: pri fluídih

ORODNIK: s fluídoma

množina

IMENOVALNIK: fluídi

RODILNIK: fluídov

DAJALNIK: fluídom

TOŽILNIK: fluíde

MESTNIK: pri fluídih

ORODNIK: s fluídi

tudi [flûit flûida]
IPA: tudi [flú:it flú:ida]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: flûid
RODILNIK: flûida
DAJALNIK: flûidu
TOŽILNIK: flûid
MESTNIK: pri flûidu
ORODNIK: s flûidom

dvojina

IMENOVALNIK: flûida
RODILNIK: flûidov
DAJALNIK: flûidoma
TOŽILNIK: flûida
MESTNIK: pri flûidih
ORODNIK: s flûidoma

množina

IMENOVALNIK: flûidi
RODILNIK: flûidov
DAJALNIK: flûidom
TOŽILNIK: flûide
MESTNIK: pri flûidih
ORODNIK: s flûidi

IZVOR

prevzeto prek nem. *Fluid*, angl. *fluid*, frc. *fluide*, prvotno 'tekoč', iz lat. *fluidus*

fluíden fluídna fluídno pridevnik

[fluídən]

POMEN

1. ki je nestalen, se spreminja ali je težje opredeljiv

► **prid. beseda** + sam. beseda

fluidna identiteta

- Gre za zelo osebne zapiske človeka, ki tava v *fluidnem* modernem svetu in se v njem ne počuti najbolje.
- Junakova *fluidna* spolna identiteta bralca namenoma zmede in tako odpira prostor za razmislek o obstoječi družbeni ideologiji zgolj dveh spolov.

...

▪ Podobe ostajajo prisotne, konkretne, istočasno pa so *fluidne* in skoraj neotipljive.

2. ki je eleganten, brez ostrih mej, nenadnih prekinitev

► **prid. beseda** + sam. beseda

fluidna oblika

- Avtorjev stil je skop, okleščen odvečnih detajlov, s *fluidnimi*, jasnimi linijami.
- Oblikovanje notranjosti avta temelji na *fluidnih* oblikah in vzniku zagotavlja sproščeno okolje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fluídən]

IPA: [flu'i:dən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: fluíden
določno fluídni
RODILNIK: fluídnega
DAJALNIK: fluídnemu
TOŽILNIK: fluíden
določno fluídni
živo fluídnega
MESTNIK: pri fluídnem
ORODNIK: s fluídnim

dvojina

IMENOVALNIK: fluídna
RODILNIK: fluídnih
DAJALNIK: fluídnima
TOŽILNIK: fluídna
MESTNIK: pri fluídnih
ORODNIK: s fluídnima

množina

IMENOVALNIK: fluídni
RODILNIK: fluídnih
DAJALNIK: fluídnim
TOŽILNIK: fluídne
MESTNIK: pri fluídnih
ORODNIK: s fluídnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: fluídna
RODILNIK: fluídne
DAJALNIK: fluídni
TOŽILNIK: fluídno
MESTNIK: pri fluídni
ORODNIK: s fluídno

dvojina

IMENOVALNIK: fluídni
RODILNIK: fluídnih
DAJALNIK: fluídnima
TOŽILNIK: fluídni
MESTNIK: pri fluídnih
ORODNIK: s fluídnima

množina

IMENOVALNIK: fluídne
RODILNIK: fluídnih
DAJALNIK: fluídnim
TOŽILNIK: fluídne
MESTNIK: pri fluídnih
ORODNIK: s fluídnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: fluídno
RODILNIK: fluídnega

DAJALNIK: fluíd**ne**mu
TOŽILNIK: fluíd**no**
MESTNIK: pri fluíd**ne**m
ORODNIK: s fluíd**ni**m

dvojina

IMENOVALNIK: fluíd**ni**
RODILNIK: fluíd**ni**h
DAJALNIK: fluíd**ni**ma
TOŽILNIK: fluíd**ni**
MESTNIK: pri fluíd**ni**h
ORODNIK: s fluíd**ni**ma

množina

IMENOVALNIK: fluíd**na**
RODILNIK: fluíd**ni**h
DAJALNIK: fluíd**ni**m
TOŽILNIK: fluíd**na**
MESTNIK: pri fluíd**ni**h
ORODNIK: s fluíd**ni**mi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj fluíd**e**n

ženski spol

EDNINA: bòlj fluíd**a**na

srednji spol

EDNINA: bòlj fluíd**no**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: fluíd**nejši**
RODILNIK: fluíd**nejš**ega
DAJALNIK: fluíd**nejš**emu
TOŽILNIK: fluíd**nejši**
živo fluíd**nejš**ega
MESTNIK: pri fluíd**nejš**em
ORODNIK: s fluíd**nejš**im

dvojina

IMENOVALNIK: fluíd**nejša**
RODILNIK: fluíd**nejši**h
DAJALNIK: fluíd**nejši**ma
TOŽILNIK: fluíd**nejša**
MESTNIK: pri fluíd**nejši**h
ORODNIK: s fluíd**nejši**ma

množina

IMENOVALNIK: fluíd**nejši**
RODILNIK: fluíd**nejši**h
DAJALNIK: fluíd**nejši**m
TOŽILNIK: fluíd**nejše**
MESTNIK: pri fluíd**nejši**h
ORODNIK: s fluíd**nejši**mi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: fluíd**nejša**
RODILNIK: fluíd**nejše**
DAJALNIK: fluíd**nejši**
TOŽILNIK: fluíd**nejšo**
MESTNIK: pri fluíd**nejši**

ORODNIK: s fluíd**nejšo**

dvojina

IMENOVALNIK: fluíd**nejši**
RODILNIK: fluíd**nejši**h
DAJALNIK: fluíd**nejši**ma
TOŽILNIK: fluíd**nejši**
MESTNIK: pri fluíd**nejši**h
ORODNIK: s fluíd**nejši**ma

množina

IMENOVALNIK: fluíd**nejše**
RODILNIK: fluíd**nejši**h
DAJALNIK: fluíd**nejši**m
TOŽILNIK: fluíd**nejše**
MESTNIK: pri fluíd**nejši**h
ORODNIK: s fluíd**nejši**mi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: fluíd**nejše**
RODILNIK: fluíd**nejš**ega
DAJALNIK: fluíd**nejš**emu
TOŽILNIK: fluíd**nejše**
MESTNIK: pri fluíd**nejš**em
ORODNIK: s fluíd**nejš**im

dvojina

IMENOVALNIK: fluíd**nejši**
RODILNIK: fluíd**nejši**h
DAJALNIK: fluíd**nejši**ma
TOŽILNIK: fluíd**nejši**
MESTNIK: pri fluíd**nejši**h
ORODNIK: s fluíd**nejši**ma

množina

IMENOVALNIK: fluíd**nejša**
RODILNIK: fluíd**nejši**h
DAJALNIK: fluíd**nejši**m
TOŽILNIK: fluíd**nejša**
MESTNIK: pri fluíd**nejši**h
ORODNIK: s fluíd**nejši**mi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj fluíd**e**n

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj fluíd**a**na

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj fluíd**no**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjfluíd**nejši** in nájfluíd**nejši**
RODILNIK: nàjfluíd**nejš**ega in nájfluíd**nejš**ega
DAJALNIK: nàjfluíd**nejš**emu in nájfluíd**nejš**emu
TOŽILNIK: nàjfluíd**nejši** in nájfluíd**nejši**
živo nàjfluíd**nejš**ega in nájfluíd**nejš**ega
MESTNIK: pri nàjfluíd**nejš**em in pri nájfluíd**nejš**em
ORODNIK: z nàjfluíd**nejši**m in z nájfluíd**nejši**m

dvojina

IMENOVALNIK: nàjfluídnejša in nájfluídnejša
RODILNIK: nàjfluídnejših in nájfluídnejših
DAJALNIK: nàjfluídnejšima in nájfluídnejšima
TOŽILNIK: nàjfluídnejša in nájfluídnejša
MESTNIK: pri nàjfluídnejših in pri nájfluídnejših
ORODNIK: z nàjfluídnejšima in z nájfluídnejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjfluídnejši in nájfluídnejši
RODILNIK: nàjfluídnejših in nájfluídnejših
DAJALNIK: nàjfluídnejšim in nájfluídnejšim
TOŽILNIK: nàjfluídnejše in nájfluídnejše
MESTNIK: pri nàjfluídnejših in pri nájfluídnejših
ORODNIK: z nàjfluídnejšimi in z nájfluídnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjfluídnejša in nájfluídnejša
RODILNIK: nàjfluídnejše in nájfluídnejše
DAJALNIK: nàjfluídnejši in nájfluídnejši
TOŽILNIK: nàjfluídnejšo in nájfluídnejšo
MESTNIK: pri nàjfluídnejši in pri nájfluídnejši
ORODNIK: z nàjfluídnejšo in z nájfluídnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nàjfluídnejši in nájfluídnejši
RODILNIK: nàjfluídnejših in nájfluídnejših
DAJALNIK: nàjfluídnejšima in nájfluídnejšima
TOŽILNIK: nàjfluídnejši in nájfluídnejši
MESTNIK: pri nàjfluídnejših in pri nájfluídnejših
ORODNIK: z nàjfluídnejšima in z nájfluídnejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjfluídnejše in nájfluídnejše
RODILNIK: nàjfluídnejših in nájfluídnejših
DAJALNIK: nàjfluídnejšim in nájfluídnejšim
TOŽILNIK: nàjfluídnejše in nájfluídnejše
MESTNIK: pri nàjfluídnejših in pri nájfluídnejših
ORODNIK: z nàjfluídnejšimi in z nájfluídnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjfluídnejše in nájfluídnejše
RODILNIK: nàjfluídnejšega in nájfluídnejšega
DAJALNIK: nàjfluídnejšemu in nájfluídnejšemu
TOŽILNIK: nàjfluídnejše in nájfluídnejše
MESTNIK: pri nàjfluídnejšem in pri nájfluídnejšem
ORODNIK: z nàjfluídnejšim in z nájfluídnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nàjfluídnejši in nájfluídnejši
RODILNIK: nàjfluídnejših in nájfluídnejših
DAJALNIK: nàjfluídnejšima in nájfluídnejšima
TOŽILNIK: nàjfluídnejši in nájfluídnejši
MESTNIK: pri nàjfluídnejših in pri nájfluídnejših
ORODNIK: z nàjfluídnejšima in z nájfluídnejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjfluídnejša in nájfluídnejša
RODILNIK: nàjfluídnejših in nájfluídnejših
DAJALNIK: nàjfluídnejšim in nájfluídnejšim
TOŽILNIK: nàjfluídnejša in nájfluídnejša

MESTNIK: pri nàjfluídnejših in pri nájfluídnejših
ORODNIK: z nàjfluídnejšimi in z nájfluídnejšimi

TONEMSKO

[fluídən]

IPA: [fluí:dən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: fluíden
določno fluídni
RODILNIK: fluídnega
DAJALNIK: fluídnemu
TOŽILNIK: fluíden
določno fluídni
živo fluídnega
MESTNIK: pri fluídnem
ORODNIK: s fluídnim

dvojina

IMENOVALNIK: fluídna
RODILNIK: fluídnih
DAJALNIK: fluídnima
TOŽILNIK: fluídna
MESTNIK: pri fluídnih
ORODNIK: s fluídnima

množina

IMENOVALNIK: fluídni
RODILNIK: fluídnih
DAJALNIK: fluídnim
TOŽILNIK: fluídne
MESTNIK: pri fluídnih
ORODNIK: s fluídnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: fluídna
RODILNIK: fluíдне
DAJALNIK: fluídni
TOŽILNIK: fluíдно
MESTNIK: pri fluídni
ORODNIK: s fluíдно

dvojina

IMENOVALNIK: fluídni
RODILNIK: fluídnih
DAJALNIK: fluídnima
TOŽILNIK: fluídni
MESTNIK: pri fluídnih
ORODNIK: s fluídnima

množina

IMENOVALNIK: fluídne
RODILNIK: fluídnih
DAJALNIK: fluídnim
TOŽILNIK: fluídne
MESTNIK: pri fluídnih
ORODNIK: s fluídnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: fluídno
RODILNIK: fluídne**ga**
DAJALNIK: fluídne**mu**
TOŽILNIK: fluídno
MESTNIK: pri fluídne**m**
ORODNIK: s fluídne**im**

dvojina

IMENOVALNIK: fluídni
RODILNIK: fluídne**ih**
DAJALNIK: fluídne**nima**
TOŽILNIK: fluídni
MESTNIK: pri fluídne**ih**
ORODNIK: s fluídne**nima**

množina

IMENOVALNIK: fluídna
RODILNIK: fluídne**ih**
DAJALNIK: fluídne**im**
TOŽILNIK: fluídna
MESTNIK: pri fluídne**ih**
ORODNIK: s fluídne**nimi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj fluídne

ženski spol

EDNINA: bõlj fluídna

srednji spol

EDNINA: bõlj fluídno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: fluídnejši
RODILNIK: fluídnejš**ega**
DAJALNIK: fluídnejš**emu**
TOŽILNIK: fluídnejši
živo fluídnejš**ega**
MESTNIK: pri fluídnejš**em**
ORODNIK: s fluídnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: fluídnejša
RODILNIK: fluídnejš**ih**
DAJALNIK: fluídnejš**ima**
TOŽILNIK: fluídnejša
MESTNIK: pri fluídnejš**ih**
ORODNIK: s fluídnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: fluídnejši
RODILNIK: fluídnejš**ih**
DAJALNIK: fluídnejš**im**
TOŽILNIK: fluídnejš**e**
MESTNIK: pri fluídnejš**ih**
ORODNIK: s fluídnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: fluídnejša
RODILNIK: fluídnejš**e**
DAJALNIK: fluídnejš**i**

TOŽILNIK: fluídnejšo
MESTNIK: pri fluídnejš**i**
ORODNIK: s fluídnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: fluídnejši
RODILNIK: fluídnejš**ih**
DAJALNIK: fluídnejš**ima**
TOŽILNIK: fluídnejši
MESTNIK: pri fluídnejš**ih**
ORODNIK: s fluídnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: fluídnejše
RODILNIK: fluídnejš**ih**
DAJALNIK: fluídnejš**im**
TOŽILNIK: fluídnejš**e**
MESTNIK: pri fluídnejš**ih**
ORODNIK: s fluídnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: fluídnejše
RODILNIK: fluídnejš**ega**
DAJALNIK: fluídnejš**emu**
TOŽILNIK: fluídnejše
MESTNIK: pri fluídnejš**em**
ORODNIK: s fluídnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: fluídnejši
RODILNIK: fluídnejš**ih**
DAJALNIK: fluídnejš**ima**
TOŽILNIK: fluídnejši
MESTNIK: pri fluídnejš**ih**
ORODNIK: s fluídnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: fluídnejša
RODILNIK: fluídnejš**ih**
DAJALNIK: fluídnejš**im**
TOŽILNIK: fluídnejša
MESTNIK: pri fluídnejš**ih**
ORODNIK: s fluídnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj fluídne

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj fluídna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj fluídno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjfluídnejši in nãjfluídnejši
RODILNIK: nãjfluídnejš**ega** in nãjfluídnejš**ega**
DAJALNIK: nãjfluídnejš**emu** in nãjfluídnejš**emu**
TOŽILNIK: nãjfluídnejši in nãjfluídnejši
živo nãjfluídnejš**ega** in nãjfluídnejš**ega**
MESTNIK: pri nãjfluídnejš**em** in pri
nãjfluídnejš**em**

ORODNIK: z najfluídnejš**im** in z najfluídnejš**im**
dvojina

IMENOVALNIK: najfluídnejš**a** in najfluídnejš**a**

RODILNIK: najfluídnejš**ih** in najfluídnejš**ih**

DAJALNIK: najfluídnejš**ima** in najfluídnejš**ima**

TOŽILNIK: najfluídnejš**a** in najfluídnejš**a**

MESTNIK: pri najfluídnejš**ih** in pri najfluídnejš**ih**

ORODNIK: z najfluídnejš**ima** in z najfluídnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najfluídnejš**i** in najfluídnejš**i**

RODILNIK: najfluídnejš**ih** in najfluídnejš**ih**

DAJALNIK: najfluídnejš**im** in najfluídnejš**im**

TOŽILNIK: najfluídnejš**e** in najfluídnejš**e**

MESTNIK: pri najfluídnejš**ih** in pri najfluídnejš**ih**

ORODNIK: z najfluídnejš**imi** in z najfluídnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: najfluídnejš**a** in najfluídnejš**a**

RODILNIK: najfluídnejš**e** in najfluídnejš**e**

DAJALNIK: najfluídnejš**i** in najfluídnejš**i**

TOŽILNIK: najfluídnejš**o** in najfluídnejš**o**

MESTNIK: pri najfluídnejš**i** in pri najfluídnejš**i**

ORODNIK: z najfluídnejš**o** in z najfluídnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: najfluídnejš**i** in najfluídnejš**i**

RODILNIK: najfluídnejš**ih** in najfluídnejš**ih**

DAJALNIK: najfluídnejš**ima** in najfluídnejš**ima**

TOŽILNIK: najfluídnejš**i** in najfluídnejš**i**

MESTNIK: pri najfluídnejš**ih** in pri najfluídnejš**ih**

ORODNIK: z najfluídnejš**ima** in z najfluídnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najfluídnejš**e** in najfluídnejš**e**

RODILNIK: najfluídnejš**ih** in najfluídnejš**ih**

DAJALNIK: najfluídnejš**im** in najfluídnejš**im**

TOŽILNIK: najfluídnejš**e** in najfluídnejš**e**

MESTNIK: pri najfluídnejš**ih** in pri najfluídnejš**ih**

ORODNIK: z najfluídnejš**imi** in z najfluídnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najfluídnejš**e** in najfluídnejš**e**

RODILNIK: najfluídnejš**ega** in najfluídnejš**ega**

DAJALNIK: najfluídnejš**emu** in najfluídnejš**emu**

TOŽILNIK: najfluídnejš**e** in najfluídnejš**e**

MESTNIK: pri najfluídnejš**em** in pri

najfluídnejš**em**

ORODNIK: z najfluídnejš**im** in z najfluídnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: najfluídnejš**i** in najfluídnejš**i**

RODILNIK: najfluídnejš**ih** in najfluídnejš**ih**

DAJALNIK: najfluídnejš**ima** in najfluídnejš**ima**

TOŽILNIK: najfluídnejš**i** in najfluídnejš**i**

MESTNIK: pri najfluídnejš**ih** in pri najfluídnejš**ih**

ORODNIK: z najfluídnejš**ima** in z najfluídnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najfluídnejš**a** in najfluídnejš**a**

RODILNIK: najfluídnejš**ih** in najfluídnejš**ih**

DAJALNIK: najfluídnejš**im** in najfluídnejš**im**

TOŽILNIK: najfluídnejš**a** in najfluídnejš**a**

MESTNIK: pri najfluídnejš**ih** in pri najfluídnejš**ih**

ORODNIK: z najfluídnejš**imi** in z najfluídnejš**imi**

STALNE ZVEZE

fluidna tehnika

iz tehnike tehnika prenosa in uravnavanja pretoka energije s pomočjo plina ali tekočine

▪ *Fluidna tehnika* se uporablja v hidravliki (prenos moči z uporabo hidravličnih tekočin) in v pnevmatiki (prenos moči z uporabo stisnjenega zraka).

▪ Lani so slovenska podjetja, ki se ukvarjajo s *fluidno tehniko*, dosegla 20-odstotno rast prihodkov.

IZVOR

prevzeto iz angl. *fluid* v pomenu 'nestalen, spremenljiv', glej ↑fluid

fluídnost fluídnosti samostalnik ženskega spola

[fluídnost]

POMEN

1. lastnost česa, da je nestalno, se spreminja ali je težje opredeljivo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ V športu je zapostavljena spolna *fluidnost* in dejstvo, da je vedno več oseb, ki s svojo spolno identiteto preizprašujejo spolno binarnost.

2. lastnost česa, da je elegantno, brez ostrih mej, nenadnih prekinitev

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Koncert je ponudil več zrele ekspresivnosti, ki ustvarja zvočno *fluidnost* na kompleksnejši in bolj rafinirani ravni.

▪ Koreografija opisuje odnose med pari in posamezniki, moškimi in ženskami in je v svoji plesni *fluidnosti* zelo zanimiva.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fluídnost]

IPA: [flu'i:dnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: fluídnost

RODILNIK: fluídnosti

DAJALNIK: fluídnosti

TOŽILNIK: fluídnost

MESTNIK: pri fluídnosti

ORODNIK: s fluídnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: fluídnosti

RODILNIK: fluídnosti

DAJALNIK: fluídnost**ma** tudi fluídnost**ima**

TOŽILNIK: fluídnosti

MESTNIK: pri fluídnost**ih**

ORODNIK: s fluídnost**ma** tudi s fluídnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: fluídnosti

RODILNIK: fluídnosti

DAJALNIK: fluídnost**im**

TOŽILNIK: fluídnosti

MESTNIK: pri fluídnost**ih**

ORODNIK: s fluídnost**mi**

TONEMSKO

[fluídnost]

IPA: [fluí:dnòst]

ednina

IMENOVALNIK: fluídnost

RODILNIK: fluídnosti

DAJALNIK: fluídnosti

TOŽILNIK: fluídnost

MESTNIK: pri fluídnosti

ORODNIK: s fluídnost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: fluídnosti

RODILNIK: fluídnosti

DAJALNIK: fluídnost**ma** tudi fluídnost**ima**

TOŽILNIK: fluídnosti

MESTNIK: pri fluídnost**ih**

ORODNIK: s fluídnost**ma** tudi s fluídnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: fluídnosti

RODILNIK: fluídnosti

DAJALNIK: fluídnost**im**

TOŽILNIK: fluídnosti

MESTNIK: pri fluídnost**ih**

ORODNIK: s fluídnost**mi**

IZVOR

↑fluiden

flúor flúora tudi flúorja samostalnik moškega spola

[flúor]

POMEN

strupen plin rumenkaste barve in ostrega vonja, kemijski element [F]

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

atom fluora | dodajanje fluora | količina, vsebnost fluora | uporaba fluora

▪ Ukvarjamo se z bazičnimi raziskavami na področju anorganske kemije *fluora*, z reševanjem ekološke in tehnološke problematike ter z izobraževanjem in popularizacijo naravoslovnih znanosti.

▪ Ko gre za zobno pasto, strokovnjaki še vedno priporočajo tiste, ki vsebujejo fluor, ki naj bi krepil in ščitil zobe in zdravje dlesni, čeprav se v zadnjem času pojavlja vse več dvomov o koristnosti dodajanja *fluora* v zobne paste.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

vsebovati fluor

- Zobna ščetka mora imeti zaobljene konice ščetin, pritisk roke ne sme biti pregrob in premočan, zobna pasta pa naj vsebuje *fluor*, ki krepí zobno sklenino.
- Obstajajo tudi tekočine, ki preprečujejo nastajanje zobnih oblog, ter tekočine za utrjevanje sklenine, ki vsebujejo *fluor*.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
zobna pasta s fluorom

- Pomembno je, da uporabljamo kakovostno zobno pasto s *fluorom* in ustrezno zobno ščetko, ki jo pogosto menjamo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[flúor]

IPA: [ˈflu:ɔr]

ednina

IMENOVALNIK: flúor

RODILNIK: flúora

DAJALNIK: flúoru

TOŽILNIK: flúor

MESTNIK: pri flúoru

ORODNIK: s flúor**om**

dvojina

IMENOVALNIK: flúora

RODILNIK: flúorov

DAJALNIK: flúor**oma**

TOŽILNIK: flúora

MESTNIK: pri flúor**ih**

ORODNIK: s flúor**oma**

množina

IMENOVALNIK: flúori

RODILNIK: flúorov

DAJALNIK: flúor**om**

TOŽILNIK: flúore

MESTNIK: pri flúor**ih**

ORODNIK: s flúori

[flúor]

IPA: [ˈflu:ɔr]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: flúor

RODILNIK: flúorja

DAJALNIK: flúorju

TOŽILNIK: flúor

MESTNIK: pri flúorju

ORODNIK: s flúor**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: flúorja

RODILNIK: flúorjev

DAJALNIK: flúor**jema**

TOŽILNIK: flúorja

MESTNIK: pri flúor**jih**

ORODNIK: s flúor**jema**

množina

IMENOVALNIK: flúorji
RODILNIK: flúorjev
DAJALNIK: flúorjem
TOŽILNIK: flúorje
MESTNIK: pri flúorjih
ORODNIK: s flúorji

TONEMSKO

[flúor]

IPA: [flú:òr]

ednina

IMENOVALNIK: flûor
RODILNIK: flûora
DAJALNIK: flûoru
TOŽILNIK: flûor
MESTNIK: pri flûoru
ORODNIK: s flûorom

dvojina

IMENOVALNIK: flûora
RODILNIK: flûorov
DAJALNIK: flûoroma
TOŽILNIK: flûora
MESTNIK: pri flûorih
ORODNIK: s flûoroma

množina

IMENOVALNIK: flûori
RODILNIK: flûorov
DAJALNIK: flûorom
TOŽILNIK: flûore
MESTNIK: pri flûorih
ORODNIK: s flûori

[flúor]

IPA: [flú:òr]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: flûor
RODILNIK: flûorja
DAJALNIK: flûorju
TOŽILNIK: flûor
MESTNIK: pri flûorju
ORODNIK: s flûorjem

dvojina

IMENOVALNIK: flûorja
RODILNIK: flûorjev
DAJALNIK: flûorjema
TOŽILNIK: flûorja
MESTNIK: pri flûorjih
ORODNIK: s flûorjema

množina

IMENOVALNIK: flûorji
RODILNIK: flûorjev
DAJALNIK: flûorjem
TOŽILNIK: flûorje
MESTNIK: pri flûorjih
ORODNIK: s flûorji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Fluor*, angl., frc. *fluor* iz nlat. *fluorum* iz lat. *fluor* 'tekočina' k *fluere* 'teči'

folkloríst folklorísta samostalnik moškega spola

[folkloríst]

POMEN

1. strokovnjak za folkloro

- V Gradcu je 7. julija 1912 umrl slovenski jezikoslovec in *folklorist* Karel Štrekelj.
- Gradivo je dragocena snov strokovnjakom za razkrivanje izraznega bogastva jezika, slovstvenim *folkloristom* za preučevanje ustvarjalnosti ljudstva.

1.1. kdor se ukvarja z umetniško dejavnostjo, ki poustvarja prvine folklore

- Značilnosti ljudskih plesov, pravila kostumiranja in še marsikaj zanimivega nam bodo predstavili folkloristke in *folkloristi*.
- Že desetletja je tudi *folklorist*, letos je zaključil svojo zadnjo knjigo o slovenskih plesih.

1.2. član folklorne skupine; SIN.: folklornik

► **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

folkloristi nastopajo | folkloristi plešejo

- Sklepni del festivala bo danes popoldne, ko bodo nastopili domači in tuji *folkloristi*.
- Ob zvokih tamburic bodo zaplesali artiški *folkloristi* in zapeli pevci mešanega zbora.

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Na srečanje se je uvrstilo deset najboljših skupin, ki so se izkazale na regijskih srečanjih mladih *folkloristov*.
- V času poletnih prireditev v našem domu gostimo tuje *folkloriste*.

...

- Malce kisló vreme ni pokvarilo srečanja ljudskih harmonikarjev, *folkloristov* in tamburašev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[folkloríst]

IPA: [fòlklo'ri:st]

ednina

IMENOVALNIK: folkloríst

RODILNIK: folklorísta

DAJALNIK: folklorístu

TOŽILNIK: folklorísta

MESTNIK: pri folklorístu

ORODNIK: s folklorístom

dvojina

IMENOVALNIK: folklorísta

RODILNIK: folklorístov

DAJALNIK: folklorístoma

TOŽILNIK: folklorísta

MESTNIK: pri folklorístih

ORODNIK: s folklorístoma

množina

IMENOVALNIK: folklorísti
RODILNIK: folklorístov
DAJALNIK: folklorístom
TOŽILNIK: folkloríste
MESTNIK: pri folklorístih
ORODNIK: s folklorísti

TONEMSKO

[folkloríst]

IPA: [fɔlklorí:st]

ednina

IMENOVALNIK: folkloríst
RODILNIK: folklorísta
DAJALNIK: folklorístu
TOŽILNIK: folklorísta
MESTNIK: pri folklorístu
ORODNIK: s folklorístom

dvojina

IMENOVALNIK: folklorísta
RODILNIK: folklorístov
DAJALNIK: folklorístoma
TOŽILNIK: folklorísta
MESTNIK: pri folklorístih
ORODNIK: s folklorístoma

množina

IMENOVALNIK: folklorísti
RODILNIK: folklorístov
DAJALNIK: folklorístom
TOŽILNIK: folkloríste
MESTNIK: pri folklorístih
ORODNIK: s folklorísti

BESEDOTVORJE

ženski spol: folkloristka

IZVOR

prevzeto iz nem. *Folklorist* iz ↑folklor

folklorístični folklorístična folklorístično pridevnik

[folklorístični]

POMEN

1. ki je v zvezi s folkloristi 1. ali folkloristiko 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

folklorístične raziskave

- Poleg etnoloških in antropoloških raziskav so pomembne tudi *folklorístične* raziskave.
- Gre za poljudno knjigo, ne pa za strokovno, ki mora upoštevati vsa *folklorístična* načela izdajanja gradiva ljudskega pesništva.

▶ **priređna zveza**

folklorístični in etnološki

- Knjižnica obsega več kot 18.000 enot narodopisne, etnološke in *folklorístične* literature.

1.1. v nekaterih zvezah v obliki **folklorístičen** ki je v zvezi s folklorizmom, folkloro 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Srečujemo se s pomanjkanjem kvalitetnih vzorcev za čipke in smo priča poplavi *folklorístičnih*, likovno neustreznih rešitev.
- Kot skladatelj je veljal za izrazito klasičnega komponista, ki je rad v svoja dela vpletal *folklorístične* motive in jih razvijal vse do ekspresivne izraznosti.
- Pravlјice ohranjajo tematsko dele rustikalnosti, etnografskih znamenj in folklore, toda jezik pravljic ni kmetski in ne arhaičen in *folklorístičen*, čeprav se lahko navezuje na ljudsko pesem.

2. v nekaterih zvezah v obliki **folklorístičen**, ekspresivno ki je v zvezi z vzorci mišljenja in delovanja na določenem področju, navadno znotraj določene skupine ljudi; SIN.: ekspresivno folklorni

- Seveda si je v *folklorístični* maniri veliko naših politikov, ki se ukvarjajo z gospodarstvom, lastilo zasluge za slovensko trdnost, vendar večinoma neupravičeno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[folklorístični]

IPA: [fɔlklorí:stični]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: folklorístični
RODILNIK: folklorístičnega
DAJALNIK: folklorístičnemu
TOŽILNIK: folklorístični
živo folklorístičnega
MESTNIK: pri folklorístičnem
ORODNIK: s folklorístičnim

dvojina

IMENOVALNIK: folklorístična
RODILNIK: folklorístičnih
DAJALNIK: folklorístičnima
TOŽILNIK: folklorístična
MESTNIK: pri folklorístičnih
ORODNIK: s folklorístičnima

množina

IMENOVALNIK: folklorístični
RODILNIK: folklorístičnih
DAJALNIK: folklorístičnim
TOŽILNIK: folklorístične
MESTNIK: pri folklorístičnih
ORODNIK: s folklorístičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: folklorístična
RODILNIK: folklorístične
DAJALNIK: folklorístični
TOŽILNIK: folklorístično
MESTNIK: pri folklorístični

ORODNIK: s folkloristično
dvojina
IMENOVALNIK: folkloristični
RODILNIK: folklorističnih
DAJALNIK: folklorističnima
TOŽILNIK: folkloristični
MESTNIK: pri folklorističnih
ORODNIK: s folklorističnima
množina

IMENOVALNIK: folkloristične
RODILNIK: folklorističnih
DAJALNIK: folklorističnim
TOŽILNIK: folkloristične
MESTNIK: pri folklorističnih
ORODNIK: s folklorističnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: folkloristično
RODILNIK: folklorističnega
DAJALNIK: folklorističnemu
TOŽILNIK: folkloristično
MESTNIK: pri folklorističnem
ORODNIK: s folklorističnim

dvojina

IMENOVALNIK: folkloristični
RODILNIK: folklorističnih
DAJALNIK: folklorističnima
TOŽILNIK: folkloristični
MESTNIK: pri folklorističnih
ORODNIK: s folklorističnima

množina

IMENOVALNIK: folkloristična
RODILNIK: folklorističnih
DAJALNIK: folklorističnim
TOŽILNIK: folkloristična
MESTNIK: pri folklorističnih
ORODNIK: s folklorističnimi

TONEMSKO

[folkloristični]

IPA: [fɔlklori:stífn̩i]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: folkloristični
RODILNIK: folklorističnega
DAJALNIK: folklorističnemu
TOŽILNIK: folkloristični
živo folklorističnega
MESTNIK: pri folklorističnem
ORODNIK: s folklorističnim

dvojina

IMENOVALNIK: folkloristična
RODILNIK: folklorističnih
DAJALNIK: folklorističnima
TOŽILNIK: folkloristična

MESTNIK: pri folklorističnih
ORODNIK: s folklorističnima

množina

IMENOVALNIK: folkloristični
RODILNIK: folklorističnih
DAJALNIK: folklorističnim
TOŽILNIK: folkloristične
MESTNIK: pri folklorističnih
ORODNIK: s folklorističnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: folkloristična
RODILNIK: folkloristične
DAJALNIK: folkloristični
TOŽILNIK: folkloristično
MESTNIK: pri folkloristični
ORODNIK: s folkloristično

dvojina

IMENOVALNIK: folkloristični
RODILNIK: folklorističnih
DAJALNIK: folklorističnima
TOŽILNIK: folkloristični
MESTNIK: pri folklorističnih
ORODNIK: s folklorističnima

množina

IMENOVALNIK: folkloristične
RODILNIK: folklorističnih
DAJALNIK: folklorističnim
TOŽILNIK: folkloristične
MESTNIK: pri folklorističnih
ORODNIK: s folklorističnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: folkloristično
RODILNIK: folklorističnega
DAJALNIK: folklorističnemu
TOŽILNIK: folkloristično
MESTNIK: pri folklorističnem
ORODNIK: s folklorističnim

dvojina

IMENOVALNIK: folkloristični
RODILNIK: folklorističnih
DAJALNIK: folklorističnima
TOŽILNIK: folkloristični
MESTNIK: pri folklorističnih
ORODNIK: s folklorističnima

množina

IMENOVALNIK: folkloristična
RODILNIK: folklorističnih
DAJALNIK: folklorističnim
TOŽILNIK: folkloristična
MESTNIK: pri folklorističnih
ORODNIK: s folklorističnimi

IZVOR

prevzeto iz nem. *folkloristisch* iz ↑folklor

folkloristika folkloristike samostalnik ženskega spola

[folkloristika]

POMEN

1. veda, ki se ukvarja s folkloro

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

slovstvena folkloristika

▪ V avtentični obliki je ohranil neprecenljivo kulturno dediščino, ki zadeva jezikoslovje, glasbeno in slovstveno *folkloristiko*, etnologijo in zgodovinopisje.

▪ Bil je utemeljitelj slovenske znanstvene glasbene *folkloristike*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

▪ Raziskuje teorijo in zgodovino *folkloristike* na Slovenskem, zlasti ljudsko pesništvo in njegove obrobne žanre.

▶ priredna zveza

folkloristika in etnologija

▪ V slovenski etnologiji in *folkloristiki* druge polovice 20. stoletja je bil akademik dr. Niko Kuret osebnost in raziskovalec, brez katerega bi bile etnološke in folkloristične raziskave osiromašene za marsikatero dognanje.

1.1. študij te vede

▪ Na oddelku za etnologijo ljubljanske filozofske fakultete predava primerjalno mitologijo in *folkloristiko*.

▪ Po diplomu iz slovenskega in angleškega jezika in književnosti je opravila magisterij iz *folkloristike*.

2. ekspresivno vzorci mišljenja in delovanja na določenem področju, navadno znotraj določene skupine ljudi; SIN.: ekspresivno folkloro

▪ Že bežen pogled na referendumsko vprašanje je zadosti, da tudi manj poučeni v *folkloristiki* tukajšnje politike zaslutimo, da zadeva smrdi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[folkloristika]

IPA: [fɔlklo'ri:stika]

ednina

IMENOVALNIK: folkloristika

RODILNIK: folkloristike

DAJALNIK: folkloristiki

TOŽILNIK: folkloristiko

MESTNIK: pri folkloristiki

ORODNIK: s folkloristiko

dvojina

IMENOVALNIK: folkloristiki

RODILNIK: folkloristik

DAJALNIK: folkloristikama

TOŽILNIK: folkloristiki

MESTNIK: pri folkloristikah

ORODNIK: s folkloristikama

množina

IMENOVALNIK: folkloristike

RODILNIK: folkloristik

DAJALNIK: folkloristikam

TOŽILNIK: folkloristike

MESTNIK: pri folkloristikah

ORODNIK: s folkloristikami

TONEMSKO

[folkloristika]

IPA: [fɔlklo'ri:stika]

ednina

IMENOVALNIK: folkloristika

RODILNIK: folkloristike

DAJALNIK: folkloristiki

TOŽILNIK: folkloristiko

MESTNIK: pri folkloristiki

ORODNIK: s folkloristiko

dvojina

IMENOVALNIK: folkloristiki

RODILNIK: folkloristik

DAJALNIK: folkloristikama

TOŽILNIK: folkloristiki

MESTNIK: pri folkloristikah

ORODNIK: s folkloristikama

množina

IMENOVALNIK: folkloristike

RODILNIK: folkloristik

DAJALNIK: folkloristikam

TOŽILNIK: folkloristike

MESTNIK: pri folkloristikah

ORODNIK: s folkloristikami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Folkloristik* iz ↑folkloro

folkloristka folkloristke samostalnik ženskega spola

[folkloristka]

POMEN

1. strokovnjakinja za folkloro

▪ Etnologinja in slovstvena *folkloristka* je del svojega bogatega opusa namenila domačemu kraju in utrgala pozabi mnoge starožitnosti, ki jih globalizacija dobesedno požira.

1.1. ženska, ki se ukvarja z umetniško dejavnostjo, ki poustvarja prvine folklore

▪ V narodnih nošah se vrti 15 otrok, ki jih folklornih korakov uči *folkloristka*.

1.2. članica folklorne skupine; SIN.: folklornica

▪ Na deskah je naprej stala kot *folkloristka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[folkloristka]

IPA: [fɔlklo'ri:stka]

ednina

IMENOVALNIK: folkloristka
RODILNIK: folkloristke
DAJALNIK: folkloristki
TOŽILNIK: folkloristko
MESTNIK: pri folkloristki
ORODNIK: s folkloristko

dvojina

IMENOVALNIK: folkloristki
RODILNIK: folkloristk
DAJALNIK: folkloristk**ama**
TOŽILNIK: folkloristki
MESTNIK: pri folkloristk**ah**
ORODNIK: s folkloristk**ama**

množina

IMENOVALNIK: folkloristke
RODILNIK: folkloristk
DAJALNIK: folkloristk**am**
TOŽILNIK: folkloristke
MESTNIK: pri folkloristk**ah**
ORODNIK: s folkloristk**ami**

TONEMSKO

[folkloristka]

IPA: [fɔlkloriːstka]

ednina

IMENOVALNIK: folkloristka
RODILNIK: folkloristke
DAJALNIK: folkloristki
TOŽILNIK: folkloristko
MESTNIK: pri folkloristki
ORODNIK: s folkloristko

dvojina

IMENOVALNIK: folkloristki
RODILNIK: folkloristk
DAJALNIK: folkloristk**ama**
TOŽILNIK: folkloristki
MESTNIK: pri folkloristk**ah**
ORODNIK: s folkloristk**ama**

množina

IMENOVALNIK: folkloristke
RODILNIK: folkloristk
DAJALNIK: folkloristk**am**
TOŽILNIK: folkloristke
MESTNIK: pri folkloristk**ah**
ORODNIK: s folkloristk**ami**

IZVOR

↑folklorist

folklorizem folklorizma samostalnik moškega spola

[folklorizəm]

POMEN

iz etnologije poustvarjanje, interpretiranje značilnih prvin folklore v sodobnosti, navadno nekritično, nestrokovno

► prid. beseda + sam. beseda

- Vedno znova je presegla naivni *folklorizem*, svoje verze je znala pretkati z ekspresivnimi, eksistencialno pogojenimi podobami.
- Posebno obliko scenskega *folklorizma* predstavlja oblačenje v kostume, ki prikazujejo (ali naj bi prikazovali), kako so se ljudje v preteklosti (zlasti na plesih) oblačili.

...

- Ob ustreznem strokovnem prenašanju izročila v sodobnost govorimo o *folklorizmu* kot o pojavu s pozitivno konotacijo, ki omogoča današnjemu človeku ustrezno dojetje in vrednotenje preteklosti.
- Za *folklorizem* je značilno, da folklor živi zunaj svojega primarnega okolja, ki je izvorno in avtohtono, in ima na tak način drugo funkcijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[folklorizəm]

IPA: [fɔlkloriːzəm]

ednina

IMENOVALNIK: folklorizem
RODILNIK: folklorizma
DAJALNIK: folklorizmu
TOŽILNIK: folklorizem
MESTNIK: pri folklorizmu
ORODNIK: s folklorizmom

dvojina

IMENOVALNIK: folklorizma
RODILNIK: folklorizmov
DAJALNIK: folklorizm**oma**
TOŽILNIK: folklorizma
MESTNIK: pri folklorizm**ih**
ORODNIK: s folklorizm**oma**

množina

IMENOVALNIK: folklorizmi
RODILNIK: folklorizmov
DAJALNIK: folklorizm**om**
TOŽILNIK: folklorizme
MESTNIK: pri folklorizm**ih**
ORODNIK: s folklorizmi

TONEMSKO

[folklorizəm]

IPA: [fɔlkloriːzəm]

ednina

IMENOVALNIK: folklorizem
RODILNIK: folklorizma
DAJALNIK: folklorizmu
TOŽILNIK: folklorizem
MESTNIK: pri folklorizmu
ORODNIK: s folklorizmom

dvojina

IMENOVALNIK: folklorizma
RODILNIK: folklorizmov tudi folklorizmov

DAJALNIK: folkloríz**oma**
TOŽILNIK: folkloríz**ma**
MESTNIK: pri folkloríz**mih** tudi pri folkloríz**mih**
ORODNIK: s folkloríz**oma**

množina

IMENOVALNIK: folkloríz**mi**
RODILNIK: folkloríz**mov** tudi folkloríz**mov**
DAJALNIK: folkloríz**mom**
TOŽILNIK: folkloríz**me**
MESTNIK: pri folkloríz**mih** tudi pri folkloríz**mih**
ORODNIK: s folkloríz**mi** tudi s folkloríz**mi**

IZVOR

prevzeto iz nem. *Folklorismus* iz ↑folklor

folklórnica folklórnice samostalnik ženskega spola

[folklórnica]

POMEN

članica folklorne skupine; SIN.: folkloristka

- Moja mama je bila *folklornica*, njen oče pa tamburaš.
- Folklorne kostumi, kakršne so *folklornice* nosile pozneje v 20. stoletju, so imeli krila, ki so pogosto segala do kolen.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[folklórnica]

IPA: [fɔlk'lo:rnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: folklórnica
RODILNIK: folklórnice
DAJALNIK: folklórnici
TOŽILNIK: folklórnico
MESTNIK: pri folklórnici
ORODNIK: s folklórnico

dvojina

IMENOVALNIK: folklórnici
RODILNIK: folklórníc
DAJALNIK: folklórnica**ma**
TOŽILNIK: folklórnici
MESTNIK: pri folklórnica**h**
ORODNIK: s folklórnica**ma**

množina

IMENOVALNIK: folklórnice
RODILNIK: folklórníc
DAJALNIK: folklórnica**m**
TOŽILNIK: folklórnice
MESTNIK: pri folklórnica**h**
ORODNIK: s folklórnica**mi**

TONEMSKO

[folklórnica]

IPA: [fɔlkló:rnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: folklórnica

RODILNIK: folklórnice
DAJALNIK: folklórnici
TOŽILNIK: folklórnico
MESTNIK: pri folklórnici
ORODNIK: s folklórnico

dvojina

IMENOVALNIK: folklórnici
RODILNIK: folklórníc
DAJALNIK: folklórnica**ma**
TOŽILNIK: folklórnici
MESTNIK: pri folklórnica**h**
ORODNIK: s folklórnica**ma**

množina

IMENOVALNIK: folklórnice
RODILNIK: folklórníc
DAJALNIK: folklórnica**m**
TOŽILNIK: folklórnice
MESTNIK: pri folklórnica**h**
ORODNIK: s folklórnica**mi**

IZVOR

↑folklórnik

folklórnik folklórnika samostalnik moškega spola

[folklórnik]

POMEN

član folklorne skupine; SIN.: folklorist

- Želja po kakovostnem poustvarjanju slovenskega izročila je znamenje, da mladi *folklorniki* želijo ohraniti svojo kulturno dediščino.
- Folklorne kostumi so prvenstveno namenjeni nastopanju *folklornikov* na odru ali drugem prizorišču, kjer folklorna skupina izvaja program plesov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[folklórnik]

IPA: [fɔlk'lo:rník]

ednina

IMENOVALNIK: folklórnik
RODILNIK: folklórnika
DAJALNIK: folklórniku
TOŽILNIK: folklórnika
MESTNIK: pri folklórniku
ORODNIK: s folklórniko**m**

dvojina

IMENOVALNIK: folklórnika
RODILNIK: folklórnikov
DAJALNIK: folklórnika**ma**
TOŽILNIK: folklórnika
MESTNIK: pri folklórnika**ih**
ORODNIK: s folklórnika**ma**

množina

IMENOVALNIK: folklórniki
RODILNIK: folklórnikov
DAJALNIK: folklórnika**m**

TOŽILNIK: folklórnik
MESTNIK: pri folklórnikih
ORODNIK: s folklórnik

TONEMSKO

[folklórnik]
IPA: [fɔlk'lo:ɾnik]

ednina

IMENOVALNIK: folklórnik
RODILNIK: folklórnik
DAJALNIK: folklórniku
TOŽILNIK: folklórnik
MESTNIK: pri folklórniku
ORODNIK: s folklórnikom

dvojina

IMENOVALNIK: folklórnik
RODILNIK: folklórnikov
DAJALNIK: folklórnikoma
TOŽILNIK: folklórnik
MESTNIK: pri folklórnikih
ORODNIK: s folklórnikoma

množina

IMENOVALNIK: folklórnik
RODILNIK: folklórnikov
DAJALNIK: folklórnikom
TOŽILNIK: folklórnik
MESTNIK: pri folklórnikih
ORODNIK: s folklórnik

BESEDOTVORJE

ženski spol: folklorica

IZVOR

↑folklor

folklórno

prislov

[folklórno]

POMEN

takó, da je prisotna, izražena folklor

▶ **prisl.** + prid. beseda

folklorno obarvan

- Letos so bila *folklorno* obarvana srečanja še posebno slovesna, udeležencev pa več kakor kdaj prej.
- Gledališče kljub svoji vlogi branika slovenstva ne bo moglo živeti in obstati izključno s *folklorno* usmerjenim programom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[folklórno]
IPA: [fɔlk'lo:ɾno]

TONEMSKO

[folklórno]
IPA: [fɔlk'lo:ɾnò]

IZVOR

↑folklorni

Ga

simbol

POMEN

simbol za kemijski element *galij*

- Napiši katione elementov: galija (*Ga*), barija (*Ba*), indija (*In*).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Ga*, simbola za element ↑galij

gal

simbol

POMEN

simbol za enoto *galona*

- Vozila s kombiniranim načinom gašenja zajemajo vozila s količino vode od 100 *gal* pa vse do 500 *gal*.

IZVOR

prevzeto iz angl. *gal*, krajšave za ↑galona

gáljij

gáljija samostalnik moškega spola

[gáli]

POMEN

mehka, lahko taljiva kovina srebrne barve, kemijski element [Ga]

- Zdrave, počasi deleče se celice vsrkavajo le malo *galija* in je zato zanje neškodljiv, obenem pa kot tak tudi idealen za odkrivanje raka.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gáli]
IPA: ['ga:li]

ednina

IMENOVALNIK: gáljij
RODILNIK: gáljija
DAJALNIK: gáljiju
TOŽILNIK: gáljij
MESTNIK: pri gáljiju
ORODNIK: z gáljijem

dvojina

IMENOVALNIK: gáljija
RODILNIK: gáljiev
DAJALNIK: gáljijema
TOŽILNIK: gáljija
MESTNIK: pri gáljijih
ORODNIK: z gáljijema

množina

IMENOVALNIK: gáljiji
RODILNIK: gáljiev
DAJALNIK: gáljijem
TOŽILNIK: gáljije
MESTNIK: pri gáljijih

ORODNIK: z gálíji

TONEMSKO

[gáli]

IPA: [gà:lí]

ednina

IMENOVALNIK: gálíj

RODILNIK: gálíja

DAJALNIK: gálíju

TOŽILNIK: gálíj

MESTNIK: pri gálíju

ORODNIK: z gálíjem

dvojina

IMENOVALNIK: gálíja

RODILNIK: gálíjev tudi gâlíjev

DAJALNIK: gálíjema

TOŽILNIK: gálíja

MESTNIK: pri gálíjih tudi pri gâlíjih

ORODNIK: z gálíjema

množina

IMENOVALNIK: gálíji

RODILNIK: gálíjev tudi gâlíjev

DAJALNIK: gálíjem

TOŽILNIK: gálíje

MESTNIK: pri gálíjih tudi pri gâlíjih

ORODNIK: z gálíji tudi z gâlíji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Gallium*, angl., frc. *gallium* iz nlat. *gallium*, po antičnem imenu *Galija* za območje sodobne Francije

galóna galóne samostalnik ženskega spola

[galóna]

POMEN

1. zlasti v angloameriškem okolju **nestandardna merska enota za izražanje prostornine tekočin, 4,55 litra** [gal]

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

galona bencina, etanola, goriva, nafte | galona mleka, piva, vode

▪ Za pognojitev, žetev, prevoz, predelavo in destilacijo koruze, iz katere se dobi *galona* etanola, je potrebna več kot *galona* bencina.

▪ Družbi na šestih celinah tržiata okoli 300 blagovnih znamk, vsaka pa na leto proizvede okoli deset milijard *galon* piva.

...

▪ V ZDA se je nafta v prodaji na drobno v nekaj tednih podražila za dva dolarja za *galono* oziroma 53 centov za liter.

▪ Pred desetimi leti se je zavzemal za uvedbo davka v višini petdeset centov na *galono*.

2. ekspresivno **velika količina česa, zlasti tekočine**

▪ Odpovej se kavi, ki te bo samo dehidrirala, raje pij pomarančni sok, poleg pa popij cele *galone* vode (ja, lahko pretiravaš!).

▪ Ko je Ludvik XIV. prepovedal trgovanje z angleškim blagom in je Charles II. za povračilo prepovedal uvoz francoskega vina, so začeli iz Porta prevažati v Anglijo *galone* rdečega vina.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[galóna]

IPA: [ga'lo:na]

ednina

IMENOVALNIK: galóna

RODILNIK: galóne

DAJALNIK: galóni

TOŽILNIK: galóno

MESTNIK: pri galóni

ORODNIK: z galóno

dvojina

IMENOVALNIK: galóni

RODILNIK: galón

DAJALNIK: galónama

TOŽILNIK: galóni

MESTNIK: pri galónah

ORODNIK: z galónama

množina

IMENOVALNIK: galóne

RODILNIK: galón

DAJALNIK: galónam

TOŽILNIK: galóne

MESTNIK: pri galónah

ORODNIK: z galónami

TONEMSKO

[galóna]

IPA: [galó:nà]

ednina

IMENOVALNIK: galóna

RODILNIK: galóne

DAJALNIK: galóni

TOŽILNIK: galóno

MESTNIK: pri galóni

ORODNIK: z galóno

dvojina

IMENOVALNIK: galóni

RODILNIK: galón

DAJALNIK: galónama

TOŽILNIK: galóni

MESTNIK: pri galónah

ORODNIK: z galónama

množina

IMENOVALNIK: galóne

RODILNIK: galón

DAJALNIK: galónam

TOŽILNIK: galóne

MESTNIK: pri gal^lnah
ORODNIK: z gal^lnami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Gallone* iz angl. *gallon*,
prevzeto iz staronormanske predloge *galon* 'neka
prostorninska mera'; morda kelt. izvora

gástroézfageálni gástroézfageálna

gástroézfageálno pridevnik
[gástroézfageálni]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gástroézfageálni]

IPA: ['ga:stro'e:zɔfage'a:lni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: gástroézfageál**ni**

RODILNIK: gástroézfageál**nega**

DAJALNIK: gástroézfageál**nemu**

TOŽILNIK: gástroézfageál**ni**

živo gástroézfageál**nega**

MESTNIK: pri gástroézfageál**nem**

ORODNIK: z gástroézfageál**nim**

dvojina

IMENOVANIK: gástroézfageál**na**

RODILNIK: gástroézfageál**nih**

DAJALNIK: gástroézfageál**nima**

TOŽILNIK: gástroézfageál**na**

MESTNIK: pri gástroézfageál**nih**

ORODNIK: z gástroézfageál**nima**

množina

IMENOVANIK: gástroézfageál**ni**

RODILNIK: gástroézfageál**nih**

DAJALNIK: gástroézfageál**nim**

TOŽILNIK: gástroézfageál**ne**

MESTNIK: pri gástroézfageál**nih**

ORODNIK: z gástroézfageál**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: gástroézfageál**na**

RODILNIK: gástroézfageál**ne**

DAJALNIK: gástroézfageál**ni**

TOŽILNIK: gástroézfageál**no**

MESTNIK: pri gástroézfageál**ni**

ORODNIK: z gástroézfageál**no**

dvojina

IMENOVANIK: gástroézfageál**ni**

RODILNIK: gástroézfageál**nih**

DAJALNIK: gástroézfageál**nima**

TOŽILNIK: gástroézfageál**ni**

MESTNIK: pri gástroézfageál**nih**

ORODNIK: z gástroézfageál**nima**

množina

IMENOVANIK: gástroézfageál**ne**

RODILNIK: gástroézfageál**nih**

DAJALNIK: gástroézfageál**nim**

TOŽILNIK: gástroézfageál**ne**

MESTNIK: pri gástroézfageál**nih**

ORODNIK: z gástroézfageál**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: gástroézfageál**no**

RODILNIK: gástroézfageál**nega**

DAJALNIK: gástroézfageál**nemu**

TOŽILNIK: gástroézfageál**no**

MESTNIK: pri gástroézfageál**nem**

ORODNIK: z gástroézfageál**nim**

dvojina

IMENOVANIK: gástroézfageál**ni**

RODILNIK: gástroézfageál**nih**

DAJALNIK: gástroézfageál**nima**

TOŽILNIK: gástroézfageál**ni**

MESTNIK: pri gástroézfageál**nih**

ORODNIK: z gástroézfageál**nima**

množina

IMENOVANIK: gástroézfageál**na**

RODILNIK: gástroézfageál**nih**

DAJALNIK: gástroézfageál**nim**

TOŽILNIK: gástroézfageál**na**

MESTNIK: pri gástroézfageál**nih**

ORODNIK: z gástroézfageál**nimi**

TONEMSKO

[gástroêzɔfageálni]

IPA: [gá:stro'é:zɔfageá:lni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: gâstroêzɔfageá**lni**

RODILNIK: gâstroêzɔfageá**lnega**

DAJALNIK: gâstroêzɔfageá**lnemu**

TOŽILNIK: gâstroêzɔfageá**lni**

živo gâstroêzɔfageá**lnega**

MESTNIK: pri gâstroêzɔfageá**lnem**

ORODNIK: z gâstroêzɔfageá**lnim**

dvojina

IMENOVANIK: gâstroêzɔfageá**lna**

RODILNIK: gâstroêzɔfageá**lnih**

DAJALNIK: gâstroêzɔfageá**lnima**

TOŽILNIK: gâstroêzɔfageá**lna**

MESTNIK: pri gâstroêzɔfageá**lnih**

ORODNIK: z gâstroêzɔfageá**lnima**

množina

IMENOVANIK: gâstroêzɔfageá**lni**

RODILNIK: gâstroêzɔfageá**lnih**

DAJALNIK: gâstroêzɔfageá**lnim**

TOŽILNIK: gâstroêzɔfageá**lne**

MESTNIK: pri gâstroêzɔfageá**lnih**

ORODNIK: z gâstroêzɔfageá**lnimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gâstroêzofageâl**na**
RODILNIK: gâstroêzofageâl**ne**
DAJALNIK: gâstroêzofageâl**ni**
TOŽILNIK: gâstroêzofageâl**no**
MESTNIK: pri gâstroêzofageâl**ni**
ORODNIK: z gâstroêzofageâl**no**

dvojina

IMENOVALNIK: gâstroêzofageâl**ni**
RODILNIK: gâstroêzofageâl**ni**
DAJALNIK: gâstroêzofageâl**nima**
TOŽILNIK: gâstroêzofageâl**ni**
MESTNIK: pri gâstroêzofageâl**ni**
ORODNIK: z gâstroêzofageâl**nima**

množina

IMENOVALNIK: gâstroêzofageâl**ne**
RODILNIK: gâstroêzofageâl**ni**
DAJALNIK: gâstroêzofageâl**ni**
TOŽILNIK: gâstroêzofageâl**ne**
MESTNIK: pri gâstroêzofageâl**ni**
ORODNIK: z gâstroêzofageâl**ni**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gâstroêzofageâl**no**
RODILNIK: gâstroêzofageâl**nega**
DAJALNIK: gâstroêzofageâl**nemu**
TOŽILNIK: gâstroêzofageâl**no**
MESTNIK: pri gâstroêzofageâl**nem**
ORODNIK: z gâstroêzofageâl**ni**

dvojina

IMENOVALNIK: gâstroêzofageâl**ni**
RODILNIK: gâstroêzofageâl**ni**
DAJALNIK: gâstroêzofageâl**nima**
TOŽILNIK: gâstroêzofageâl**ni**
MESTNIK: pri gâstroêzofageâl**ni**
ORODNIK: z gâstroêzofageâl**nima**

množina

IMENOVALNIK: gâstroêzofageâl**na**
RODILNIK: gâstroêzofageâl**ni**
DAJALNIK: gâstroêzofageâl**ni**
TOŽILNIK: gâstroêzofageâl**na**
MESTNIK: pri gâstroêzofageâl**ni**
ORODNIK: z gâstroêzofageâl**ni**

STALNE ZVEZE

gastroezofagealna refluksna bolezen

iz medicine bolezensko stanje, ki ga povzroča prehanje vsebine želodca nazaj v požiralnik, žrelo; SIN.: refluks, iz medicine gastroezofagealni refluks

▪ *Gastroezofagealna refluksna bolezen* je zelo pogosta in kronična bolezen prebavil, ki zmanjšuje kakovost bolnikovega življenja.

▪ Najučinkovitejša zdravila za zdravljenje *gastroezofagealne refluksne bolezni* so t. i. zaviralci

protonske črpalke, ki zavirajo izločanje kisline v želodčni sluznici.

gastroezofagealni refluks

iz medicine bolezensko stanje, ki ga povzroča prehanje vsebine želodca nazaj v požiralnik, žrelo; SIN.: refluks, iz medicine gastroezofagealna refluksna bolezen

▪ Pri približno 20 odstotkih bolnikov s kroničnim kašljem je vzrok *gastroezofagealni refluks*.

▪ Bolniki z *gastroezofagealnim refluksom* imajo lahko različne težave.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *gastrooesophagealis*, iz gr. *gastro..* (pred samoglasniki *gastr..*) iz *gastér* 'trebuh' + gr. *oisophágos* 'požiralnik'

Ge simbol

POMEN

simbol za kemijski element *germanij*

▪ Polprevodniški materiali, kot sta silicij (Si) in germanij (*Ge*), imajo štiri elektrone na zunanji lupini atomov.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Ge*, simbola za element ↑germanij

germánij germánija samostalnik moškega spola

[germáni]

POMEN

trd krhek element sivkasto bele barve, kemijski element [Ge]

▪ Inženirji so razvili nove kompozitne plasti iz kovinskih materialov, kot so bizmut, *germanij* in telur.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[germáni]

IPA: [ger'ma:ni]

ednina

IMENOVALNIK: germánij

RODILNIK: germánija

DAJALNIK: germániju

TOŽILNIK: germánij

MESTNIK: pri germániju

ORODNIK: z germánijem

dvojina

IMENOVALNIK: germánija

RODILNIK: germánijev

DAJALNIK: germánijema

TOŽILNIK: germánija

MESTNIK: pri germánijih

ORODNIK: z germánijema

množina

IMENOVALNIK: germániji
RODILNIK: germánijev
DAJALNIK: germánijem
TOŽILNIK: germánije
MESTNIK: pri germánijih
ORODNIK: z germániji

TONEMSKO

[germáni]

IPA: [gɛrmà:ni]

ednina

IMENOVALNIK: germánij
RODILNIK: germánija
DAJALNIK: germániju
TOŽILNIK: germánij
MESTNIK: pri germániju
ORODNIK: z germánijem

dvojina

IMENOVALNIK: germánija
RODILNIK: germánijev tudi germánijev
DAJALNIK: germánijema
TOŽILNIK: germánija
MESTNIK: pri germánijih tudi pri germánijih
ORODNIK: z germánijema

množina

IMENOVALNIK: germániji
RODILNIK: germánijev tudi germánijev
DAJALNIK: germánijem
TOŽILNIK: germánije
MESTNIK: pri germánijih tudi pri germánijih
ORODNIK: z germániji tudi z germániji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Germanium* iz nlat. *germanium* iz *Germania* 'Nemčija'

GHz

simbol

POMEN

1. simbol za enoto *gigaherc, gigahertz*

▪ Spremenjena barva odbija in razprši radijske valove v frekvenčnem območju med 100 MHz in 2,4 GHz, tako da za 90 odstotkov omeji prenos signala skozi stene.

2. del pridevniške zloženke v obliki **n-GHz** <-gigaherčni>

▪ Bazna enota, na kateri so vsi priključki in pripomočki za upravljanje televizorja, je z zaslonom povezana prek 2,4-GHz radijske povezave.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑gigahertz

gibón gibóna tudi **gíbon** gíbona samostalnik moškega spola
[gibón] tudi [gíbon]

POMEN

manjša človeku podobna opica z vitkim telesom in dolgimi sprednjimi okončinami, po izvoru iz jugovzhodne Azije; primerjaj lat. *Hylobatidae*

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- Kadar *gibon* stoji, se mu dolge roke dotikajo tal, zato jih pri hoji nosi dvignjene nad glavo.
- *Giboni* označujejo svoj teritorij z jutranjim in večernim oglašanjem.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Giboni imajo zelo značilne zvoke, ki se med sabo razlikujejo ne le glede na vrsto *gibona*, temveč tudi glede na območje, kjer živi.

...

- *Gibone* so preselili iz starega opičnjaka v novo oboro na otoku sredi bajerja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gibón]

IPA: [gi'bo:n]

ednina

IMENOVALNIK: gibón
RODILNIK: gibóna
DAJALNIK: gibónu
TOŽILNIK: gibóna
MESTNIK: pri gibónu
ORODNIK: z gibónom

dvojina

IMENOVALNIK: gibóna
RODILNIK: gibónov
DAJALNIK: gibónoma
TOŽILNIK: gibóna
MESTNIK: pri gibónih
ORODNIK: z gibónoma

množina

IMENOVALNIK: gibóni
RODILNIK: gibónov
DAJALNIK: gibónom
TOŽILNIK: gibóne
MESTNIK: pri gibónih
ORODNIK: z gibóni

tudi [gíbon]

IPA: tudi [ˈgi:bɔn]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: gíbon
RODILNIK: gíbona
DAJALNIK: gíbonu
TOŽILNIK: gíbona
MESTNIK: pri gíbonu
ORODNIK: z gíbonom

dvojina

IMENOVALNIK: gíbona
RODILNIK: gíbonov

DAJALNIK: gíbonoma
TOŽILNIK: gíbona
MESTNIK: pri gíbonih
ORODNIK: z gíbonoma

množina

IMENOVALNIK: gíboni
RODILNIK: gíbonov
DAJALNIK: gíbonom
TOŽILNIK: gíbone
MESTNIK: pri gíbonih
ORODNIK: z gíboni

TONEMSKO

[gibõn]

IPA: [gibó:n]

ednina

IMENOVALNIK: gibõn
RODILNIK: gibõna
DAJALNIK: gibõnu
TOŽILNIK: gibõna
MESTNIK: pri gibõnu
ORODNIK: z gibõnom

dvojina

IMENOVALNIK: gibõna
RODILNIK: gibõnov
DAJALNIK: gibõnoma
TOŽILNIK: gibõna
MESTNIK: pri gibõnih
ORODNIK: z gibõnoma

množina

IMENOVALNIK: gibõni
RODILNIK: gibõnov
DAJALNIK: gibõnom
TOŽILNIK: gibõne
MESTNIK: pri gibõnih
ORODNIK: z gibõni

tudi [gĩbon]

IPA: tudi [gĩ:bõn]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: gĩbon
RODILNIK: gĩbona
DAJALNIK: gĩbonu
TOŽILNIK: gĩbona
MESTNIK: pri gĩbonu
ORODNIK: z gĩbonom

dvojina

IMENOVALNIK: gĩbona
RODILNIK: gĩbonov
DAJALNIK: gĩbonoma
TOŽILNIK: gĩbona
MESTNIK: pri gĩbonih
ORODNIK: z gĩbonoma

množina

IMENOVALNIK: gĩboni

RODILNIK: gĩbonov
DAJALNIK: gĩbonom
TOŽILNIK: gĩbone
MESTNIK: pri gĩbonih
ORODNIK: z gĩboni

STALNE ZVEZE

zlatolični gíbon

iz zoologije gíbon z rumenkasto rjavo dlako po licih pri samcu; primerjaj lat. *Nomascus gabriellae*
▪ *Zlatolični gíboni* v naravnem okolju domujejo v krošnjah vietnamskih pragozdov.
▪ Med najbolj ogrožene živalske vrste nedvomno spada *zlatolični gíbon*, saj te opice z najdaljšimi rokami živijo le še na določenih območjih Vietnama.

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Gibbon*, angl. *gibbon*) iz frc. *gibbon*, nejasnega izvora

gígabájtni gígabájtna gígabájtno pridevnik

[gígabájtni]

POMEN

1. ki lahko shrani (vsaj) en gigabajt podatkov

► **prid. beseda** + sam. beseda

gigabajtni disk, pomnilnik | gigabajtna pomnilniška kartica

- Izbrati moramo le vir podatkov in njihov cilj ter počakati, da program opravi svoje delo, to pa pri *gigabajtnih* diskih ni prav hitro.
- Model je že v osnovi opremljen z *gigabajtno* pomnilniško kartico, medtem ko imajo konkurenčne kartice v večini skromnih 256 MB ali ponekod 512 MB.

1.1. del pridevniške zloženke v obliki **n-gigabajtni** ki je v zvezi z določenim številom gigabajtov

► **prid. beseda** + sam. beseda

n-gigabajtni disk, pomnilnik | *n*-gigabajtni model | *n*-gigabajtna kartica | *n*-gigabajtna različica

- Prenosnik je opremljen z varčno različico procesorja Pentium M s taktom 1,1 GHz, 256 MB pomnilnika in 60-*gigabajtnim* diskom.
- Vgrajen ima 4-*gigabajtni* pomnilnik, kar je dovolj za šest ur in pol posnetega zvoka v CD-kakovosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gígabájtni]

IPA: ['gi:ga'ba:itni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gígabájtni

RODILNIK: gígabájtnega

DAJALNIK: gígabájtnemu

TOŽILNIK: gígabájt**ni**
živo gígabájt**nega**
MESTNIK: pri gígabájt**nem**
ORODNIK: z gígabájt**nm**

dvojina

IMENOVALNIK: gígabájt**na**
RODILNIK: gígabájt**nih**
DAJALNIK: gígabájt**nima**
TOŽILNIK: gígabájt**na**
MESTNIK: pri gígabájt**nih**
ORODNIK: z gígabájt**nima**

množina

IMENOVALNIK: gígabájt**ni**
RODILNIK: gígabájt**nih**
DAJALNIK: gígabájt**nm**
TOŽILNIK: gígabájt**ne**
MESTNIK: pri gígabájt**nih**
ORODNIK: z gígabájt**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gígabájt**na**
RODILNIK: gígabájt**ne**
DAJALNIK: gígabájt**ni**
TOŽILNIK: gígabájt**no**
MESTNIK: pri gígabájt**ni**
ORODNIK: z gígabájt**no**

dvojina

IMENOVALNIK: gígabájt**ni**
RODILNIK: gígabájt**nih**
DAJALNIK: gígabájt**nima**
TOŽILNIK: gígabájt**ni**
MESTNIK: pri gígabájt**nih**
ORODNIK: z gígabájt**nima**

množina

IMENOVALNIK: gígabájt**ne**
RODILNIK: gígabájt**nih**
DAJALNIK: gígabájt**nm**
TOŽILNIK: gígabájt**ne**
MESTNIK: pri gígabájt**nih**
ORODNIK: z gígabájt**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gígabájt**no**
RODILNIK: gígabájt**nega**
DAJALNIK: gígabájt**nemu**
TOŽILNIK: gígabájt**no**
MESTNIK: pri gígabájt**nem**
ORODNIK: z gígabájt**nm**

dvojina

IMENOVALNIK: gígabájt**ni**
RODILNIK: gígabájt**nih**
DAJALNIK: gígabájt**nima**
TOŽILNIK: gígabájt**ni**
MESTNIK: pri gígabájt**nih**
ORODNIK: z gígabájt**nima**

množina

IMENOVALNIK: gígabájt**na**
RODILNIK: gígabájt**nih**
DAJALNIK: gígabájt**nm**
TOŽILNIK: gígabájt**na**
MESTNIK: pri gígabájt**nih**
ORODNIK: z gígabájt**nimi**

TONEMSKO

[gígabájt**ni**]

IPA: [gí:gábá:itni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gígabájt**ni**
RODILNIK: gígabájt**nega**
DAJALNIK: gígabájt**nemu**
TOŽILNIK: gígabájt**ni**
živo gígabájt**nega**
MESTNIK: pri gígabájt**nem**
ORODNIK: z gígabájt**nm**

dvojina

IMENOVALNIK: gígabájt**na**
RODILNIK: gígabájt**nih**
DAJALNIK: gígabájt**nima**
TOŽILNIK: gígabájt**na**
MESTNIK: pri gígabájt**nih**
ORODNIK: z gígabájt**nima**

množina

IMENOVALNIK: gígabájt**ni**
RODILNIK: gígabájt**nih**
DAJALNIK: gígabájt**nm**
TOŽILNIK: gígabájt**ne**
MESTNIK: pri gígabájt**nih**
ORODNIK: z gígabájt**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gígabájt**na**
RODILNIK: gígabájt**ne**
DAJALNIK: gígabájt**ni**
TOŽILNIK: gígabájt**no**
MESTNIK: pri gígabájt**ni**
ORODNIK: z gígabájt**no**

dvojina

IMENOVALNIK: gígabájt**ni**
RODILNIK: gígabájt**nih**
DAJALNIK: gígabájt**nima**
TOŽILNIK: gígabájt**ni**
MESTNIK: pri gígabájt**nih**
ORODNIK: z gígabájt**nima**

množina

IMENOVALNIK: gígabájt**ne**
RODILNIK: gígabájt**nih**
DAJALNIK: gígabájt**nm**
TOŽILNIK: gígabájt**ne**
MESTNIK: pri gígabájt**nih**
ORODNIK: z gígabájt**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gîgabâjtno
RODILNIK: gîgabâjtne**ga**
DAJALNIK: gîgabâjtn**emu**
TOŽILNIK: gîgabâjt**no**
MESTNIK: pri gîgabâjtn**em**
ORODNIK: z gîgabâjtn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gîgabâjtni
RODILNIK: gîgabâjtn**ih**
DAJALNIK: gîgabâjtn**ima**
TOŽILNIK: gîgabâjtn**i**
MESTNIK: pri gîgabâjtn**ih**
ORODNIK: z gîgabâjtn**ima**

množina

IMENOVALNIK: gîgabâjt**na**
RODILNIK: gîgabâjtn**ih**
DAJALNIK: gîgabâjtn**im**
TOŽILNIK: gîgabâjt**na**
MESTNIK: pri gîgabâjtn**ih**
ORODNIK: z gîgabâjtn**imi**

IZVOR

↑gigabajt

gîgadžúl gîgadžúla; in **gigajoule** samostalnik moškega

spola

[gîgadžúl]

POMEN

iz fizike merska enota za izražanje energije ali opravljenega dela, milijarda džulov [GJ]

- Sodček nafte v sebi hrani okrog 6,1 *gigadžula* energije.
- Na leto bi potrebovali približno 45.000 ton lesne biomase s kurilno vrednostjo 13,2 *gigadžula* na tono.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gîgadžúl]

IPA: [ˈgiːgaˈdʒuːl]

ednina

IMENOVALNIK: gîgadžúl
RODILNIK: gîgadžú**la**
DAJALNIK: gîgadžú**lu**
TOŽILNIK: gîgadžú**l**
MESTNIK: pri gîgadžú**lu**
ORODNIK: z gîgadžú**lom**

dvojina

IMENOVALNIK: gîgadžú**la**
RODILNIK: gîgadžú**lov**
DAJALNIK: gîgadžú**loma**
TOŽILNIK: gîgadžú**la**
MESTNIK: pri gîgadžú**lih**
ORODNIK: z gîgadžú**loma**

množina

IMENOVALNIK: gîgadžú**li**

RODILNIK: gîgadžú**lov**

DAJALNIK: gîgadžú**lom**

TOŽILNIK: gîgadžú**le**

MESTNIK: pri gîgadžú**lih**

ORODNIK: z gîgadžú**li**

TONEMSKO

[gîgadžúl]

IPA: [giːgàdʒúːl]

ednina

IMENOVALNIK: gîgadžú**l**

RODILNIK: gîgadžú**la**

DAJALNIK: gîgadžú**lu**

TOŽILNIK: gîgadžú**l**

MESTNIK: pri gîgadžú**lu**

ORODNIK: z gîgadžú**lom**

dvojina

IMENOVALNIK: gîgadžú**la**

RODILNIK: gîgadžú**lov**

DAJALNIK: gîgadžú**loma**

TOŽILNIK: gîgadžú**la**

MESTNIK: pri gîgadžú**lih**

ORODNIK: z gîgadžú**loma**

množina

IMENOVALNIK: gîgadžú**li**

RODILNIK: gîgadžú**lov**

DAJALNIK: gîgadžú**lom**

TOŽILNIK: gîgadžú**le**

MESTNIK: pri gîgadžú**lih**

ORODNIK: z gîgadžú**li**

IZVOR

↑gigajoule

gîgahêrc gîgahêrca; in **gigahertz** samostalnik moškega

spola

[gîgahêrc]

POMEN

1. iz fizike merska enota za izražanje frekvence, milijarda hercev [GHz]

- Radarsko tipalo, vgrajeno pod desni žaromet, v 100-milisekundnih intervalih s frekvenco 76,5 *gigaherca* tipa, kaj se dogaja do 180 metrov pred avtomobilom.

1.1. procesorski takt računalniških procesorjev, izražen s to mersko enoto

- Sodobnim procesorjem s tremi in več *gigaherci* stiskanje videa ne bi smelo povzročati prehudih preglavic, a se v resničnem življenju izkaže, da to drži le v idealnih razmerah.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gîgahêrc]

IPA: [ˈgiːgaˈxɛːrts]

ednina

IMENOVALNIK: gígahêrc
RODILNIK: gígahêrca
DAJALNIK: gígahêrcu
TOŽILNIK: gígahêrc
MESTNIK: pri gígahêrcu
ORODNIK: z gígahêrcem

dvojina

IMENOVALNIK: gígahêrca
RODILNIK: gígahêrcev
DAJALNIK: gígahêrcema
TOŽILNIK: gígahêrca
MESTNIK: pri gígahêrcih
ORODNIK: z gígahêrcema

množina

IMENOVALNIK: gígahêrci
RODILNIK: gígahêrcev
DAJALNIK: gígahêrcem
TOŽILNIK: gígahêrce
MESTNIK: pri gígahêrcih
ORODNIK: z gígahêrci

TONEMSKO

[gîgahêrc]

IPA: [gî:gaːxé:rts]

ednina

IMENOVALNIK: gîgahêrc
RODILNIK: gîgahêrca
DAJALNIK: gîgahêrcu
TOŽILNIK: gîgahêrc
MESTNIK: pri gîgahêrcu
ORODNIK: z gîgahêrcem

dvojina

IMENOVALNIK: gîgahêrca
RODILNIK: gîgahêrcev
DAJALNIK: gîgahêrcema
TOŽILNIK: gîgahêrca
MESTNIK: pri gîgahêrcih
ORODNIK: z gîgahêrcema

množina

IMENOVALNIK: gîgahêrci
RODILNIK: gîgahêrcev
DAJALNIK: gîgahêrcem
TOŽILNIK: gîgahêrce
MESTNIK: pri gîgahêrcih
ORODNIK: z gîgahêrci

IZVOR

↑gigahertz

gígahêrčni gígahêrčna gígahêrčno pridevnik

[gígahêrčni]

POMEN

del pridevniške zloženke v obliki **n-gigaherčni** ki je v zvezi z določenim številom gigahercev

► **prid. beseda** + sam. beseda

n-gigaherčni procesor

- Poudarjajo, da bi sistem 24-*gigaherčnega* radarja kratkega dometa v kombinaciji s 77-*gigaherčnim* radarjem in sistemom za videonadzor omogočal pregled nad vozili ali drugimi objekti, ki bi vozilo morebiti ogrožali.
- Manj zahtevnim uporabnikom je namenjen šibkejši model z 1,6-*gigaherčnim* procesorjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gígahêrčni]

IPA: [ˈgi:gaːxɛ:rtʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gígahêrčni
RODILNIK: gígahêrčnega
DAJALNIK: gígahêrčnemu
TOŽILNIK: gígahêrčni
živo gígahêrčnega
MESTNIK: pri gígahêrčnem
ORODNIK: z gígahêrčnim

dvojina

IMENOVALNIK: gígahêrčna
RODILNIK: gígahêrčnih
DAJALNIK: gígahêrčnima
TOŽILNIK: gígahêrčna
MESTNIK: pri gígahêrčnih
ORODNIK: z gígahêrčnima

množina

IMENOVALNIK: gígahêrčni
RODILNIK: gígahêrčnih
DAJALNIK: gígahêrčnim
TOŽILNIK: gígahêrčne
MESTNIK: pri gígahêrčnih
ORODNIK: z gígahêrčnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gígahêrčna
RODILNIK: gígahêrčne
DAJALNIK: gígahêrčni
TOŽILNIK: gígahêrčno
MESTNIK: pri gígahêrčni
ORODNIK: z gígahêrčno

dvojina

IMENOVALNIK: gígahêrčni
RODILNIK: gígahêrčnih
DAJALNIK: gígahêrčnima
TOŽILNIK: gígahêrčni
MESTNIK: pri gígahêrčnih
ORODNIK: z gígahêrčnima

množina

IMENOVALNIK: gígahêrčne
RODILNIK: gígahêrčnih
DAJALNIK: gígahêrčnim

TOŽILNIK: gígahêrčne
MESTNIK: pri gígahêrčnih
ORODNIK: z gígahêrčnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: gígahêrčno
RODILNIK: gígahêrčnega
DAJALNIK: gígahêrčnemu
TOŽILNIK: gígahêrčno
MESTNIK: pri gígahêrčnem
ORODNIK: z gígahêrčnim

dvojina

IMENOVANIK: gígahêrčni
RODILNIK: gígahêrčnih
DAJALNIK: gígahêrčnima
TOŽILNIK: gígahêrčni
MESTNIK: pri gígahêrčnih
ORODNIK: z gígahêrčnima

množina

IMENOVANIK: gígahêrčna
RODILNIK: gígahêrčnih
DAJALNIK: gígahêrčnim
TOŽILNIK: gígahêrčna
MESTNIK: pri gígahêrčnih
ORODNIK: z gígahêrčnimi

TONEMSKO

[gîgahêrčni]

IPA: [gî:gâxé:rtʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: gîgahêrčni
RODILNIK: gîgahêrčnega
DAJALNIK: gîgahêrčnemu
TOŽILNIK: gîgahêrčni
živo gîgahêrčnega
MESTNIK: pri gîgahêrčnem
ORODNIK: z gîgahêrčnim

dvojina

IMENOVANIK: gîgahêrčna
RODILNIK: gîgahêrčnih
DAJALNIK: gîgahêrčnima
TOŽILNIK: gîgahêrčna
MESTNIK: pri gîgahêrčnih
ORODNIK: z gîgahêrčnima

množina

IMENOVANIK: gîgahêrčni
RODILNIK: gîgahêrčnih
DAJALNIK: gîgahêrčnim
TOŽILNIK: gîgahêrčne
MESTNIK: pri gîgahêrčnih
ORODNIK: z gîgahêrčnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: gîgahêrčna

RODILNIK: gîgahêrčne
DAJALNIK: gîgahêrčni
TOŽILNIK: gîgahêrčno
MESTNIK: pri gîgahêrčni
ORODNIK: z gîgahêrčno

dvojina

IMENOVANIK: gîgahêrčni
RODILNIK: gîgahêrčnih
DAJALNIK: gîgahêrčnima
TOŽILNIK: gîgahêrčni
MESTNIK: pri gîgahêrčnih
ORODNIK: z gîgahêrčnima

množina

IMENOVANIK: gîgahêrčne
RODILNIK: gîgahêrčnih
DAJALNIK: gîgahêrčnim
TOŽILNIK: gîgahêrčne
MESTNIK: pri gîgahêrčnih
ORODNIK: z gîgahêrčnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: gîgahêrčno
RODILNIK: gîgahêrčnega
DAJALNIK: gîgahêrčnemu
TOŽILNIK: gîgahêrčno
MESTNIK: pri gîgahêrčnem
ORODNIK: z gîgahêrčnim

dvojina

IMENOVANIK: gîgahêrčni
RODILNIK: gîgahêrčnih
DAJALNIK: gîgahêrčnima
TOŽILNIK: gîgahêrčni
MESTNIK: pri gîgahêrčnih
ORODNIK: z gîgahêrčnima

množina

IMENOVANIK: gîgahêrčna
RODILNIK: gîgahêrčnih
DAJALNIK: gîgahêrčnim
TOŽILNIK: gîgahêrčna
MESTNIK: pri gîgahêrčnih
ORODNIK: z gîgahêrčnimi

IZVOR

↑gigaherc

gigahertz gigahertza; in **gigahêrc** samostalnik moškega

spola

[gîgahêrc]

POMEN

1. iz fizike merska enota za izražanje frekvence, milijarda hertzov [GHz]

▪ Nekateri proizvajalci so se odločili za milimetrške valove, se pravi za elektromagnetno valovanje frekvence 77 *gigahertzov*, drugi pa za lasersko tehnologijo, se pravi infrardečo svetlobo.

▪ Komuniciranje z medplanetnimi sondami običajno poteka v frekvenčnem obsegu med 2 in 10 *gigahertzi*.

1.1. procesorski takt računalniških procesorjev, izražen s to mersko enoto

▪ Na splošno lahko rečemo, da bi moral povsem zadostovati procesor, ki ima vsaj en *gigahertz*, čeprav bi tudi z nekoliko šibkejšim ne smeli imeti prehudih težav.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gígahêrc]

IPA: [ˈgi:gaˈxɛ:rts]

ednina

IMENOVALNIK: gigahertz [gígahêrc]

RODILNIK: gigahertza [gígahêrca]

DAJALNIK: gigahertzu [gígahêrcu]

TOŽILNIK: gigahertz [gígahêrc]

MESTNIK: pri gigahertzu [pri gígahêrcu]

ORODNIK: z gigahertz**om** [z gígahêrcem]

dvojina

IMENOVALNIK: gigahertza [gígahêrca]

RODILNIK: gigahertz**ov** [gígahêrceŋ]

DAJALNIK: gigahertz**oma** [gígahêrcema]

TOŽILNIK: gigahertza [gígahêrca]

MESTNIK: pri gigahertz**ih** [pri gígahêrcih]

ORODNIK: z gigahertz**oma** [z gígahêrcema]

množina

IMENOVALNIK: gigahertzi [gígahêrci]

RODILNIK: gigahertz**ov** [gígahêrceŋ]

DAJALNIK: gigahertz**om** [gígahêrcem]

TOŽILNIK: gigahertze [gígahêrce]

MESTNIK: pri gigahertz**ih** [pri gígahêrcih]

ORODNIK: z gigahertzi [z gígahêrci]

TONEMSKO

[gígahêrc]

IPA: [gi:gàxé:rts]

ednina

IMENOVALNIK: gigahertz [gígahêrc]

RODILNIK: gigahertza [gígahêrca]

DAJALNIK: gigahertzu [gígahêrcu]

TOŽILNIK: gigahertz [gígahêrc]

MESTNIK: pri gigahertzu [pri gígahêrcu]

ORODNIK: z gigahertz**om** [z gígahêrcem]

dvojina

IMENOVALNIK: gigahertza [gígahêrca]

RODILNIK: gigahertz**ov** [gígahêrceŋ]

DAJALNIK: gigahertz**oma** [gígahêrcema]

TOŽILNIK: gigahertza [gígahêrca]

MESTNIK: pri gigahertz**ih** [pri gígahêrcih]

ORODNIK: z gigahertz**oma** [z gígahêrcema]

množina

IMENOVALNIK: gigahertzi [gígahêrci]

RODILNIK: gigahertz**ov** [gígahêrceŋ]

DAJALNIK: gigahertz**om** [gígahêrcem]

TOŽILNIK: gigahertze [gígahêrce]

MESTNIK: pri gigahertz**ih** [pri gígahêrcih]

ORODNIK: z gigahertzi [z gígahêrci]

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; iz novoklas. *giga*.. 'milijarda osnovnih enot' iz gr. *gígas* 'velikan, orjak' in 'mogočen' + ↑hertz

gigajoule gigajoula; in **gígadžúl** samostalnik moškega

spola

[gígadžúl]

POMEN

iz fizike merska enota za izražanje energije ali opravljenega dela, milijarda joulov [GJ]

▪ Premog, ki ga kopljejo sedaj, je znatno kvalitetnejši od tistega, ki so ga kopali nekoč. Njegova energetska vrednost je 16,5 *gigajoula* na tono.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gígadžúl]

IPA: [ˈgi:gaˈdʒu:l]

ednina

IMENOVALNIK: gigajoule [gígadžúl]

RODILNIK: gigajoula [gígadžúla]

DAJALNIK: gigajoulu [gígadžúlu]

TOŽILNIK: gigajoule [gígadžúl]

MESTNIK: pri gigajoulu [pri gígadžúlu]

ORODNIK: z gigajoul**om** [z gígadžúlom]

dvojina

IMENOVALNIK: gigajoula [gígadžúla]

RODILNIK: gigajoul**ov** [gígadžúloŋ]

DAJALNIK: gigajoul**oma** [gígadžúloma]

TOŽILNIK: gigajoula [gígadžúla]

MESTNIK: pri gigajoul**ih** [pri gígadžúlih]

ORODNIK: z gigajoul**oma** [z gígadžúloma]

množina

IMENOVALNIK: gigajouli [gígadžúli]

RODILNIK: gigajoul**ov** [gígadžúloŋ]

DAJALNIK: gigajoul**om** [gígadžúlom]

TOŽILNIK: gigajoule [gígadžúle]

MESTNIK: pri gigajoul**ih** [pri gígadžúlih]

ORODNIK: z gigajouli [z gígadžúli]

TONEMSKO

[gígadžúl]

IPA: [gi:gàdʒú:l]

ednina

IMENOVALNIK: gigajoule [gígadžúl]

RODILNIK: gigajoula [gígadžúla]

DAJALNIK: gigajoulu [gígadžúlu]

TOŽILNIK: gigajoule [gígadžúl]

MESTNIK: pri gigajoulu [pri gígadžúlu]

ORODNIK: z gigajoul**om** [z gígadžúlom]

dvojina

IMENOVALNIK: gigajoula [gîgadžûla]
RODILNIK: gigajoulov [gîgadžûlou]
DAJALNIK: gigajouloma [gîgadžûloma]
TOŽILNIK: gigajoula [gîgadžûla]
MESTNIK: pri gigajoulih [pri gîgadžûlih]
ORODNIK: z gigajouloma [z gîgadžûloma]

množina

IMENOVALNIK: gigajouli [gîgadžûli]
RODILNIK: gigajoulov [gîgadžûlou]
DAJALNIK: gigajoulom [gîgadžûlom]
TOŽILNIK: gigajoule [gîgadžûle]
MESTNIK: pri gigajoulih [pri gîgadžûlih]
ORODNIK: z gigajouli [z gîgadžûli]

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; iz novoklas. *giga*.. 'miliarda osnovnih enot' iz gr. *gîgas* 'velikan, orjak' in 'mogočen' + ↑joule

gîgavát

gîgaváta samostalnik moškega spola

[gîgavát]

POMEN

iz fizike merska enota za izražanje moči, milijarda vatov [GW]

▶ glag. + števnik + količinski sam.

proizvesti *n* gigavatov ČESA

▪ Zrak, ki ga bo ogrelo sonce, se bo dvigoval po stolpu, kjer bo 32 turbin proizvajalo okoli 2 *gîgavata* električne energije.

▶ števnik + količinski sam. + sam. beseda v rodilniku

n gigavatov elektrike, energije

▪ Trenutno je na svetu okrog 436 jedrskih reaktorjev, ki skupno proizvedejo 372 *gîgavatov* elektrike.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gîgavát]

IPA: [ˈgi:gaˈva:t]

ednina

IMENOVALNIK: gîgavát
RODILNIK: gîgaváta
DAJALNIK: gîgavátu
TOŽILNIK: gîgavát
MESTNIK: pri gîgavátu
ORODNIK: z gîgavátom

dvojina

IMENOVALNIK: gîgaváta
RODILNIK: gîgavátov
DAJALNIK: gîgavátoma
TOŽILNIK: gîgaváta
MESTNIK: pri gîgavátih
ORODNIK: z gîgavátoma

množina

IMENOVALNIK: gîgaváti

RODILNIK: gîgavátov
DAJALNIK: gîgavátom
TOŽILNIK: gîgaváte
MESTNIK: pri gîgavátih
ORODNIK: z gîgaváti

TONEMSKO

[gîgavát]

IPA: [gi:gáva:t]

ednina

IMENOVALNIK: gîgavát
RODILNIK: gîgaváta
DAJALNIK: gîgavátu
TOŽILNIK: gîgavát
MESTNIK: pri gîgavátu
ORODNIK: z gîgavátom

dvojina

IMENOVALNIK: gîgaváta
RODILNIK: gîgavátov
DAJALNIK: gîgavátoma
TOŽILNIK: gîgaváta
MESTNIK: pri gîgavátih
ORODNIK: z gîgavátoma

množina

IMENOVALNIK: gîgaváti
RODILNIK: gîgavátov
DAJALNIK: gîgavátom
TOŽILNIK: gîgaváte
MESTNIK: pri gîgavátih
ORODNIK: z gîgaváti

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; iz novoklas. *giga*.. 'miliarda osnovnih enot' iz gr. *gîgas* 'velikan, orjak' in 'mogočen' + ↑watt

gîgavátni

gîgavátna gîgavátno pridevnik

[gîgavátni]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gîgavátni]

IPA: [ˈgi:gaˈva:tni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gîgavátni
RODILNIK: gîgavátnega
DAJALNIK: gîgavátnemu
TOŽILNIK: gîgavátni
živo gîgavátnega
MESTNIK: pri gîgavátnem
ORODNIK: z gîgavátnim

dvojina

IMENOVALNIK: gîgavátna
RODILNIK: gîgavátnih

DAJALNIK: gígavátn**ima**
TOŽILNIK: gígavát**na**
MESTNIK: pri gígavátn**ih**
ORODNIK: z gígavátn**ima**

množina

IMENOVALNIK: gígavát**ni**
RODILNIK: gígavátn**ih**
DAJALNIK: gígavátn**im**
TOŽILNIK: gígavát**ne**
MESTNIK: pri gígavátn**ih**
ORODNIK: z gígavátn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gígavát**na**
RODILNIK: gígavát**ne**
DAJALNIK: gígavát**ni**
TOŽILNIK: gígavát**no**
MESTNIK: pri gígavát**ni**
ORODNIK: z gígavát**no**

dvojina

IMENOVALNIK: gígavát**ni**
RODILNIK: gígavátn**ih**
DAJALNIK: gígavátn**ima**
TOŽILNIK: gígavát**ni**
MESTNIK: pri gígavátn**ih**
ORODNIK: z gígavátn**ima**

množina

IMENOVALNIK: gígavát**ne**
RODILNIK: gígavátn**ih**
DAJALNIK: gígavátn**im**
TOŽILNIK: gígavát**ne**
MESTNIK: pri gígavátn**ih**
ORODNIK: z gígavátn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gígavát**no**
RODILNIK: gígavát**nega**
DAJALNIK: gígavátn**emu**
TOŽILNIK: gígavát**no**
MESTNIK: pri gígavátn**em**
ORODNIK: z gígavátn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gígavát**ni**
RODILNIK: gígavátn**ih**
DAJALNIK: gígavátn**ima**
TOŽILNIK: gígavát**ni**
MESTNIK: pri gígavátn**ih**
ORODNIK: z gígavátn**ima**

množina

IMENOVALNIK: gígavát**na**
RODILNIK: gígavátn**ih**
DAJALNIK: gígavátn**im**
TOŽILNIK: gígavát**na**
MESTNIK: pri gígavátn**ih**
ORODNIK: z gígavátn**imi**

TONEMSKO

[gígavát**ni**]

IPA: [gí:gàvá:t**ni**]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gígavát**ni**
RODILNIK: gígavát**nega**
DAJALNIK: gígavátn**emu**
TOŽILNIK: gígavát**ni**
živo gígavát**nega**
MESTNIK: pri gígavátn**em**
ORODNIK: z gígavátn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gígavát**na**
RODILNIK: gígavátn**ih**
DAJALNIK: gígavátn**ima**
TOŽILNIK: gígavát**na**
MESTNIK: pri gígavátn**ih**
ORODNIK: z gígavátn**ima**

množina

IMENOVALNIK: gígavát**ni**
RODILNIK: gígavátn**ih**
DAJALNIK: gígavátn**im**
TOŽILNIK: gígavát**ne**
MESTNIK: pri gígavátn**ih**
ORODNIK: z gígavátn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gígavát**na**
RODILNIK: gígavát**ne**
DAJALNIK: gígavát**ni**
TOŽILNIK: gígavát**no**
MESTNIK: pri gígavát**ni**
ORODNIK: z gígavát**no**

dvojina

IMENOVALNIK: gígavát**ni**
RODILNIK: gígavátn**ih**
DAJALNIK: gígavátn**ima**
TOŽILNIK: gígavát**ni**
MESTNIK: pri gígavátn**ih**
ORODNIK: z gígavátn**ima**

množina

IMENOVALNIK: gígavát**ne**
RODILNIK: gígavátn**ih**
DAJALNIK: gígavátn**im**
TOŽILNIK: gígavát**ne**
MESTNIK: pri gígavátn**ih**
ORODNIK: z gígavátn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gígavát**no**
RODILNIK: gígavát**nega**
DAJALNIK: gígavátn**emu**
TOŽILNIK: gígavát**no**
MESTNIK: pri gígavátn**em**

ORODNIK: z gîgavâtnim
dvojina

IMENOVALNIK: gîgavâtni

RODILNIK: gîgavâtnih

DAJALNIK: gîgavâtnima

TOŽILNIK: gîgavâtni

MESTNIK: pri gîgavâtnih

ORODNIK: z gîgavâtnima

množina

IMENOVALNIK: gîgavâtna

RODILNIK: gîgavâtnih

DAJALNIK: gîgavâtnim

TOŽILNIK: gîgavâtna

MESTNIK: pri gîgavâtnih

ORODNIK: z gîgavâtnimi

STALNE ZVEZE

gigavatna ura

nestandardna merska enota za izražanje energije ali opravljenega dela, zlasti za porabljeno ali proizvedeno električno energijo, 3600 gigadžulov [GWh]

▶ glag. + števnik + količinski **sam.**

proizvesti *n* gigavatnih ur ČESA

▪ Načrtujejo 29 turbin s skupno močjo 28 megavatov, ki naj bi po predvidevanjih proizvedle 55 *gigavatnih ur* električne energije na leto.

▶ števnik + količinski **sam.** + sam. beseda v rodilniku

n gigavatnih ur elektrike, energije, toplote

▪ Do konca leta bodo proizvedli načrtovanih 5380 *gigavatnih ur* elektrike.

IZVOR

↑gigavat

GJ simbol

POMEN

simbol za enoto *gigadžul*, *gigajoule*

▪ Skupna energetska vrednost z mineralnimi gnojili porabljenega dušika je dosegla skoraj 300 *GJ*, energetska vrednost porabljenega fosforja predstavlja skoraj 64 *GJ*, kalija pa dobrih 41 *GJ*.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑gigajoule

glavíнец glavínca samostalnik moškega spola

[glavínɛc]

POMEN

iz botanike rastlina z razvejanim stebлом, mesnatimi listi in modrimi, rožnatimi, rumenimi cvetovi;

primerjaj lat. *Centaurea*

▪ *Glavince* sadimo v dobro odcedna tla na sončno ali le delno senčno lego.

▪ Rod *glavincev* je precej pester, rastejo od nižin do visokih gora.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[glavínɛc]

IPA: [glá'vi:nɛts]

ednina

IMENOVALNIK: glavíнец

RODILNIK: glavínca

DAJALNIK: glavíncu

TOŽILNIK: glavíнец

MESTNIK: pri glavíncu

ORODNIK: z glavíncem

dvojina

IMENOVALNIK: glavínca

RODILNIK: glavíncev

DAJALNIK: glavíncema

TOŽILNIK: glavínca

MESTNIK: pri glavíncih

ORODNIK: z glavíncema

množina

IMENOVALNIK: glavínci

RODILNIK: glavíncev

DAJALNIK: glavíncem

TOŽILNIK: glavínce

MESTNIK: pri glavíncih

ORODNIK: z glavínci

TONEMSKO

[glavínɛc]

IPA: [glá'vi:nɛts]

ednina

IMENOVALNIK: glavíнец

RODILNIK: glavínca

DAJALNIK: glavíncu

TOŽILNIK: glavíнец

MESTNIK: pri glavíncu

ORODNIK: z glavíncem

dvojina

IMENOVALNIK: glavínca

RODILNIK: glavíncev

DAJALNIK: glavíncema

TOŽILNIK: glavínca

MESTNIK: pri glavíncih

ORODNIK: z glavíncema

množina

IMENOVALNIK: glavínci

RODILNIK: glavíncev

DAJALNIK: glavíncem

TOŽILNIK: glavínce

MESTNIK: pri glavíncih

ORODNIK: z glavínci

modri glavinec

iz botanike zdravilna rastlina z razvejanim stblom, suličastimi listi in modrimi cvetovi v koških, ki raste zlasti med žiti, ali del te rastline; primerjaj lat.

Centaurea cyanus; SIN.: plavica

- Med poljskimi pleveli je eden najlepših *modri glavinec* ali plavica, ki ga po žitnih poljih po Sloveniji vse redkeje srečamo.
- Čaj *modrega glavincea* se obnese zoper vnetja sečil, jeter in žolča.
- Modri glavinec* da čaju lepo modro barvo.

navadni glavinec

iz botanike glavinec s suličastimi listi in rožnatimi cvetovi v koških; primerjaj lat. *Centaurea jacea*

- Na vaših travnikih se je razširil *navadni glavinec*, ki je trajna travniška zel.
- Na obeh straneh nas je obdajalo nizko, a bohotno rastje, od katerega so pri tleh našo pozornost pritegnili zlasti *navadni glavinci* ter zdravilne materine dušice in navadni rmani.

skalni glavinec

iz botanike glavinec s trnastimi izrastki na listih in rumenimi hrapavimi cvetovi v koških; primerjaj lat.

Centaurea rupestris

- Skalni glavinec*, doma na toplih kraških poljih, bo morda tu in tam še zacvetel, podobno tudi kimasti bodak.

IZVOR

iz *glavina* 'velika glava' iz ↑glava

glórija glórije tudi **glôrija** glôrije samostalnik ženskega spola

[glórija] tudi [glôrija]

POMEN

1. pas svetlobe okoli glave kot znamenje svetosti, božanskosti, zlasti pri svetnikih

- Vidi angela, oblečenega krvavo rdeče, vidi, kako njegova sijoča *glorija* žari v temi.
- Oddajali so tako močno luč, da so slepili pogled in branili, da bi jih gledali in vanje upirali pogled. To je bila svetniška *glorija*.

1.1. pas svetlobe, svetloba kot tako znamenje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nebeška, onstranska glorija

- Pred oltarjem, razsvetljenim od nebeške *glorije*, so dobivali v dar telo Kristusovo moji tovariši.
- Pozorno sem opazoval tiste, ki so, žareč v nebeški *gloriji*, obkrožali Marijo.

2. slavilna pesem

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

peti glorijo

- Poudarjena preroškost z obveznim patetičnim podtonom v njegovem prijetno zamolklem glasu poje *glorijo* najvišjemu.

- Zvonovi so zapeli svečano *glorijo*, po cerkvi je zadišalo po kadilu, ljudstvo je klečalo in molilo.

3. ekspresivno **slava, čast**

- Ulice so presenetljivo čiste, kamor se ozreš, ena sama *glorija* preteklosti.
- Roman je mrakoben, ihtav, brez opisov velikih bitk, v katerih bi si kdo nabiral *glorijo*, in neusmiljen do protagonistov.
- Od velikih spominov na rimsko cesarstvo ali od renesančne *glorije* Italijani niso mogli živeti.

4. iz meteorologije **mavrici** podoben sij okrog človeka ali njegove sence, ki zaradi uklona svetlobe na vodnih kapljicah nastane na zgornji meji megle, oblakov, zlasti v gorah

- Z vrhov vidimo na megli pod seboj svojo senco in okrog glave barvne kroge, kar imenujemo *glorija*.
- Sonce je v meglo vrglo najino senco, mavrični krog naju je objel tam nad prepadi in spet sva občudovala enega najlepših prizorov, ki jih ustvari narava – *glorijo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[glórija]

IPA: [ˈɡlɔːrija]

ednina

IMENOVALNIK: glórija

RODILNIK: glórije

DAJALNIK: glóriji

TOŽILNIK: glórijo

MESTNIK: pri glóriji

ORODNIK: z glórijo

dvojina

IMENOVALNIK: glóriji

RODILNIK: glórij

DAJALNIK: glórijama

TOŽILNIK: glórijji

MESTNIK: pri glórijah

ORODNIK: z glórijama

množina

IMENOVALNIK: glórije

RODILNIK: glórij

DAJALNIK: glórijam

TOŽILNIK: glórije

MESTNIK: pri glórijah

ORODNIK: z glórijami

tudi [glôrija]

IPA: tudi [ˈɡlɔːrija]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: glórija

RODILNIK: glôrije

DAJALNIK: glôriji
TOŽILNIK: glôrijo
MESTNIK: pri glôriji
ORODNIK: z glôrijo

dvojina

IMENOVALNIK: glôriji
RODILNIK: glôrij
DAJALNIK: glôrijama
TOŽILNIK: glôriji
MESTNIK: pri glôrijah
ORODNIK: z glôrijama

množina

IMENOVALNIK: glôrije
RODILNIK: glôrij
DAJALNIK: glôrijam
TOŽILNIK: glôrije
MESTNIK: pri glôrijah
ORODNIK: z glôrijami

TONEMSKO

[glôrija]

IPA: [glò:ríja]

ednina

IMENOVALNIK: glôrija
RODILNIK: glôrije
DAJALNIK: glôriji
TOŽILNIK: glôrijo
MESTNIK: pri glôriji
ORODNIK: z glôrijo

dvojina

IMENOVALNIK: glôriji
RODILNIK: glôrij
DAJALNIK: glôrijama
TOŽILNIK: glôriji
MESTNIK: pri glôrijah
ORODNIK: z glôrijama

množina

IMENOVALNIK: glôrije
RODILNIK: glôrij
DAJALNIK: glôrijam
TOŽILNIK: glôrije
MESTNIK: pri glôrijah
ORODNIK: z glôrijami

tudi [glórija]

IPA: tudi [glò:ríja]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: glórija
RODILNIK: glórije
DAJALNIK: glóriji
TOŽILNIK: glórijo
MESTNIK: pri glóriji
ORODNIK: z glórijo tudi z glórijo

dvojina

IMENOVALNIK: glóriji

RODILNIK: glôrij
DAJALNIK: glôrijama
TOŽILNIK: glôriji
MESTNIK: pri glôrijah
ORODNIK: z glôrijama

množina

IMENOVALNIK: glórije
RODILNIK: glôrij
DAJALNIK: glórijam
TOŽILNIK: glórije
MESTNIK: pri glórijah
ORODNIK: z glórijami

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Gloria*) iz clat. *gloria* 'čast, slava' < lat. *glōria*, iz ide. korena *gal- 'klicati, vpiti'

gniloživka gniloživke samostalnik ženskega spola

[gniložíuka]

POMEN

iz botanike rastlina brez sposobnosti fotosinteze, ki se prehranjuje z odmrliimi rastlinskimi in živalskimi organizmi ali njihovimi ostanki

► sam. beseda v imenovalniku + glag.

▪ Na olesenelih celicah se bodo razmnožile raznovrstne *gniloživke*, vendar šele tedaj, ko bo drevo odmrlo.

▪ *Gniloživke* dobijo organsko hrano iz ostankov odmrlih rastlin in živali tako, da razkrajajo listni opad, les odmrlih dreves in trupla živali.

► glag. + kot + sam. beseda v imenovalniku

▪ Glivica lahko živi kot *gniloživka* in se dobro razvija na odpadlih delih rastline.

▪ Kot parazit se goba pojavlja na stoječih drevesih, ko pa se drevo zruši, se naprej prehranjuje kot *gniloživka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gniložíuka]

IPA: [gnilo'zi:uka]

ednina

IMENOVALNIK: gniloživka

RODILNIK: gniloživke

DAJALNIK: gniloživki

TOŽILNIK: gniloživko

MESTNIK: pri gniloživki

ORODNIK: z gniloživko

dvojina

IMENOVALNIK: gniloživki

RODILNIK: gniloživk

DAJALNIK: gniloživkama

TOŽILNIK: gniloživki

MESTNIK: pri gniloživkah

ORODNIK: z gniloživkama

množina

IMENOVALNIK: gniloživke
RODILNIK: gniloživk
DAJALNIK: gniloživkam
TOŽILNIK: gniloživke
MESTNIK: pri gniloživkah
ORODNIK: z gniloživkami

TONEMSKO

[gniložǐuka]

IPA: [gniloží:ukà]

ednina

IMENOVALNIK: gniloživka
RODILNIK: gniloživke
DAJALNIK: gniloživki
TOŽILNIK: gniloživko
MESTNIK: pri gniloživki
ORODNIK: z gniloživko

dvojina

IMENOVALNIK: gniloživki
RODILNIK: gniloživk
DAJALNIK: gniloživkama
TOŽILNIK: gniloživki
MESTNIK: pri gniloživkah
ORODNIK: z gniloživkama

množina

IMENOVALNIK: gniloživke
RODILNIK: gniloživk
DAJALNIK: gniloživkam
TOŽILNIK: gniloživke
MESTNIK: pri gniloživkah
ORODNIK: z gniloživkami

IZVOR

po zgledu angl. *saprophyte*, nem. *Saprophyt* (iz gr. *saprós* 'gnil' + *phytón* 'rastlina') iz ↑gnil + ↑živeti

gobcánje gobcánja samostalnik srednjega spola

[gopcánje]

POMEN

slabšalno govorenje, navadno prekomerno,

vsebinsko prazno; SIN.: slabšalno gobeždanje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

prazno gobcanje

- Eno je prazno *gobcanje*, drugo so dejanja.
- Pričakujemo malce manj nepotrebne *gobcanja* in kvalitetne, strokovno pripravljene argumente.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gopcánje]

IPA: [gop'tsa:nje]

ednina

IMENOVALNIK: gobcánje
RODILNIK: gobcánja
DAJALNIK: gobcánju

TOŽILNIK: gobcánje
MESTNIK: pri gobcánju
ORODNIK: z gobcánjem

dvojina

IMENOVALNIK: gobcánji
RODILNIK: gobcánj
DAJALNIK: gobcánjema
TOŽILNIK: gobcánji
MESTNIK: pri gobcánjih
ORODNIK: z gobcánjema

množina

IMENOVALNIK: gobcánja
RODILNIK: gobcánj
DAJALNIK: gobcánjem
TOŽILNIK: gobcánja
MESTNIK: pri gobcánjih
ORODNIK: z gobcánji

TONEMSKO

[gopcánje]

IPA: [gop'tsá:njè]

ednina

IMENOVALNIK: gobcánje
RODILNIK: gobcánja
DAJALNIK: gobcánju
TOŽILNIK: gobcánje
MESTNIK: pri gobcánju
ORODNIK: z gobcánjem

dvojina

IMENOVALNIK: gobcánji
RODILNIK: gobcánj
DAJALNIK: gobcánjema
TOŽILNIK: gobcánji
MESTNIK: pri gobcánjih
ORODNIK: z gobcánjema

množina

IMENOVALNIK: gobcánja
RODILNIK: gobcánj
DAJALNIK: gobcánjem
TOŽILNIK: gobcánja
MESTNIK: pri gobcánjih
ORODNIK: z gobcánji

IZVOR

↑gobcati

gobcáti gobcám nedovršni glagol

[gopcáti]

POMEN

slabšalno govoriti, navadno prekomerno, vsebinsko prazno, predrzno; SIN.: slabšalno gobeždati

▶ prisl. + **glag.**

- Dovolj je *gobcal*, hočemo rezultate.
- Glasno sva *gobcala* in se napihovala.

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

- Ob večerji, ko so malo več popili, so začeli *gobcati*.

...

- Seveda nimajo poguma, rajši *gobcajo* po netu.
- Pri nas samo *gobcamo*, sestankujemo, namesto da bi delali.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gopcáti]

IPA: [gɔp'tsa:ti]

NEDOLOČNIK: gobcáti

NAMENILNIK: gobcàt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: gobcám
2. OSEBA: gobcáš
3. OSEBA: gobcá

dvojina

1. OSEBA: gobcáva
2. OSEBA: gobcáta
3. OSEBA: gobcáta

množina

1. OSEBA: gobcámo
2. OSEBA: gobcáte
3. OSEBA: gobcájo

velelnik

ednina

2. OSEBA: gobcàj

dvojina

1. OSEBA: gobcájva
2. OSEBA: gobcájta

množina

1. OSEBA: gobcájmo
2. OSEBA: gobcájte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: gobcál
DVOJINA: gobcála
MNOŽINA: gobcáli

ženski spol

EDNINA: gobcála
DVOJINA: gobcáli
MNOŽINA: gobcále

srednji spol

EDNINA: gobcálo
DVOJINA: gobcáli
MNOŽINA: gobcála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gobcájóč
RODILNIK: gobcájóčega
DAJALNIK: gobcájóčemu
TOŽILNIK: gobcájóč
živo gobcájóčega

MESTNIK: pri gobcájóčem

ORODNIK: z gobcájóčim

dvojina

IMENOVALNIK: gobcájóča

RODILNIK: gobcájóčih

DAJALNIK: gobcájóčima

TOŽILNIK: gobcájóča

MESTNIK: pri gobcájóčih

ORODNIK: z gobcájóčima

množina

IMENOVALNIK: gobcájóči

RODILNIK: gobcájóčih

DAJALNIK: gobcájóčim

TOŽILNIK: gobcájóče

MESTNIK: pri gobcájóčih

ORODNIK: z gobcájóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gobcájóča

RODILNIK: gobcájóče

DAJALNIK: gobcájóči

TOŽILNIK: gobcájóčo

MESTNIK: pri gobcájóči

ORODNIK: z gobcájóčo

dvojina

IMENOVALNIK: gobcájóči

RODILNIK: gobcájóčih

DAJALNIK: gobcájóčima

TOŽILNIK: gobcájóči

MESTNIK: pri gobcájóčih

ORODNIK: z gobcájóčima

množina

IMENOVALNIK: gobcájóče

RODILNIK: gobcájóčih

DAJALNIK: gobcájóčim

TOŽILNIK: gobcájóče

MESTNIK: pri gobcájóčih

ORODNIK: z gobcájóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gobcájóče

RODILNIK: gobcájóčega

DAJALNIK: gobcájóčemu

TOŽILNIK: gobcájóče

MESTNIK: pri gobcájóčem

ORODNIK: z gobcájóčim

dvojina

IMENOVALNIK: gobcájóči

RODILNIK: gobcájóčih

DAJALNIK: gobcájóčima

TOŽILNIK: gobcájóči

MESTNIK: pri gobcájóčih

ORODNIK: z gobcájóčima

množina

IMENOVALNIK: gobcájóča

RODILNIK: gobcájóčih

DAJALNIK: gobcájóč**im**
TOŽILNIK: gobcájóča
MESTNIK: pri gobcájóč**ih**
ORODNIK: z gobcájóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: gobcáj**e**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: gobcán**je**
RODILNIK: gobcán**ja**
DAJALNIK: gobcán**ju**
TOŽILNIK: gobcán**je**
MESTNIK: pri gobcán**ju**
ORODNIK: z gobcán**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: gobcán**ji**
RODILNIK: gobcán**j**
DAJALNIK: gobcán**jema**
TOŽILNIK: gobcán**ji**
MESTNIK: pri gobcán**jih**
ORODNIK: z gobcán**jema**

množina

IMENOVALNIK: gobcán**ja**
RODILNIK: gobcán**j**
DAJALNIK: gobcán**jem**
TOŽILNIK: gobcán**ja**
MESTNIK: pri gobcán**jih**
ORODNIK: z gobcán**ji**

TONEMSKO

[gopcáti]

IPA: [gɔptsà:tí]

NEDOLOČNIK: gobcáti

NAMENILNIK: gobcät

sedanjik

ednina

1. OSEBA: gobcâ**m**
2. OSEBA: gobcâ**š**
3. OSEBA: gobcâ

dvojina

1. OSEBA: gobcâ**va**
2. OSEBA: gobcâ**ta**
3. OSEBA: gobcâ**ta**

množina

1. OSEBA: gobcâ**mo**
2. OSEBA: gobcâ**te**
3. OSEBA: gobcâ**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: gobcâ**j**

dvojina

1. OSEBA: gobcâ**jva**
2. OSEBA: gobcâ**jta**

množina

1. OSEBA: gobcâ**jmo**
2. OSEBA: gobcâ**jte**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: gobcâ**l**
DVOJINA: gobcâ**la**
MNOŽINA: gobcâ**li**

ženski spol

EDNINA: gobcâ**la**
DVOJINA: gobcâ**li**
MNOŽINA: gobcâ**le**

srednji spol

EDNINA: gobcâ**lo**
DVOJINA: gobcâ**li**
MNOŽINA: gobcâ**la**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gobcájóč *tudi* gobcájôč
RODILNIK: gobcájóč**ega**
DAJALNIK: gobcájóč**emu**
TOŽILNIK: gobcájóč *tudi* gobcájôč
živo gobcájóč**ega**
MESTNIK: pri gobcájóč**em**
ORODNIK: z gobcájóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gobcájóč**a**
RODILNIK: gobcájóč**ih**
DAJALNIK: gobcájóč**ima**
TOŽILNIK: gobcájóč**a**
MESTNIK: pri gobcájóč**ih**
ORODNIK: z gobcájóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobcájóč**i**
RODILNIK: gobcájóč**ih**
DAJALNIK: gobcájóč**im**
TOŽILNIK: gobcájóč**e**
MESTNIK: pri gobcájóč**ih**
ORODNIK: z gobcájóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gobcájóč**a**
RODILNIK: gobcájóč**e**
DAJALNIK: gobcájóč**i**
TOŽILNIK: gobcájóč**o**
MESTNIK: pri gobcájóč**i**
ORODNIK: z gobcájóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: gobcájóč**i**
RODILNIK: gobcájóč**ih**
DAJALNIK: gobcájóč**ima**
TOŽILNIK: gobcájóč**i**
MESTNIK: pri gobcájóč**ih**
ORODNIK: z gobcájóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobcájóč**e**
RODILNIK: gobcájóč**ih**
DAJALNIK: gobcájóč**im**
TOŽILNIK: gobcájóč**e**

MESTNIK: pri gobc**ajóčih**
ORODNIK: z gobc**ajóčimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gobc**ajóče**
RODILNIK: gobc**ajóčega**
DAJALNIK: gobc**ajóčemu**
TOŽILNIK: gobc**ajóče**
MESTNIK: pri gobc**ajóčem**
ORODNIK: z gobc**ajóčim**

dvojina

IMENOVALNIK: gobc**ajóči**
RODILNIK: gobc**ajóčih**
DAJALNIK: gobc**ajóčima**
TOŽILNIK: gobc**ajóči**
MESTNIK: pri gobc**ajóčih**
ORODNIK: z gobc**ajóčima**

množina

IMENOVALNIK: gobc**ajóča**
RODILNIK: gobc**ajóčih**
DAJALNIK: gobc**ajóčim**
TOŽILNIK: gobc**ajóča**
MESTNIK: pri gobc**ajóčih**
ORODNIK: z gobc**ajóčimi**

DELEŽJE NA *-aje*: gobc**aje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: gobc**ânje**
RODILNIK: gobc**ânja**
DAJALNIK: gobc**ânju**
TOŽILNIK: gobc**ânje**
MESTNIK: pri gobc**ânju**
ORODNIK: z gobc**ânjem**

dvojina

IMENOVALNIK: gobc**ânji**
RODILNIK: gobc**ânj**
DAJALNIK: gobc**ânjema**
TOŽILNIK: gobc**ânji**
MESTNIK: pri gobc**ânjih**
ORODNIK: z gobc**ânjema**

množina

IMENOVALNIK: gobc**ânja**
RODILNIK: gobc**ânj**
DAJALNIK: gobc**ânjem**
TOŽILNIK: gobc**ânja**
MESTNIK: pri gobc**ânjih**
ORODNIK: z gobc**ânji**

IZVOR

↑ gobec

gobezdác gobezdáča samostalnik moškega spola

[gobezdác]

POMEN

slabšalno kdor (rad) veliko govori, navadno vsebinsko prazno; SIN.: slabšalno gobezdalo

► prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Kar ni uspelo resnemu ekonomistu, bo tem bolj zagotovo spodletelo tem amaterskim *gobezdačem*, ki so sedaj na vrsti, da pokažejo, kaj znajo.

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ V času informacijske dobe prosperirajo *gobezdači*, ki znajo samo leporečiti in nič konkretnega narediti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gobezdác]

IPA: [gobez'da:tʃ]

ednina

IMENOVALNIK: gobezdác

RODILNIK: gobezdáča

DAJALNIK: gobezdáču

TOŽILNIK: gobezdáča

MESTNIK: pri gobezdáču

ORODNIK: z gobezdáčem

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdáča

RODILNIK: gobezdáčev

DAJALNIK: gobezdáčema

TOŽILNIK: gobezdáča

MESTNIK: pri gobezdáčih

ORODNIK: z gobezdáčema

množina

IMENOVALNIK: gobezdáči

RODILNIK: gobezdáčev

DAJALNIK: gobezdáčem

TOŽILNIK: gobezdáče

MESTNIK: pri gobezdáčih

ORODNIK: z gobezdáči

TONEMSKO

[gobezdác]

IPA: [gobezdà:tʃ]

ednina

IMENOVALNIK: gobezdác

RODILNIK: gobezdáča

DAJALNIK: gobezdáču

TOŽILNIK: gobezdáča

MESTNIK: pri gobezdáču

ORODNIK: z gobezdáčem

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdáča

RODILNIK: gobezdáčev tudi gobezdáčev

DAJALNIK: gobezdáčema

TOŽILNIK: gobezdáča

MESTNIK: pri gobezdáčih tudi pri gobezdâčih

ORODNIK: z gobezdáčema

množina

IMENOVALNIK: gobezdáči

RODILNIK: gobezdáčev tudi gobezdâčev

DAJALNIK: gobezdá**č**em
TOŽILNIK: gobezdá**č**e
MESTNIK: pri gobezdá**č**ih tudi pri gobezdá**č**ih
ORODNIK: z gobezdá**č**i tudi z gobezdá**č**i

IZVOR

↑gobezdati

gobezdálo gobezdála samostalnik srednjega spola
[gobezdálo]

POMEN

1. slabšalno kdor (rad) veliko govori, navadno vsebinsko prazno; SIN.: slabšalno gobezdá**č**

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Je eno veliko *gobezdalo* in samo provokator.
- V političnem prostoru je že dolgo pojem nevarnega, predvsem pa nesprejemljivega političnega *gobezdala*.

...

▪ Označil ga je kot *gobezdalo* velikih kapitalskih mogotcev, ki so ga v veliki meri podpirali.

2. slabšalno usta

▪ Preden je odprl svoje *gobezdalo*, ga je zmotil hrup izza šanka.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gobezdálo]

IPA: [gɔbɛz'da:lɔ]

ednina

IMENOVALNIK: gobezdálo

RODILNIK: gobezdála

DAJALNIK: gobezdálu

TOŽILNIK: gobezdálo

MESTNIK: pri gobezdálu

ORODNIK: z gobezdá**l**om

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdáli

RODILNIK: gobezdál

DAJALNIK: gobezdá**l**oma

TOŽILNIK: gobezdáli

MESTNIK: pri gobezdá**l**ih

ORODNIK: z gobezdá**l**oma

množina

IMENOVALNIK: gobezdála

RODILNIK: gobezdál

DAJALNIK: gobezdá**l**om

TOŽILNIK: gobezdála

MESTNIK: pri gobezdá**l**ih

ORODNIK: z gobezdáli

TONEMSKO

[gobezdálo]

IPA: [gɔbɛz'dà:lɔ]

ednina

IMENOVALNIK: gobezdálo

RODILNIK: gobezdála
DAJALNIK: gobezdálu
TOŽILNIK: gobezdálo
MESTNIK: pri gobezdálu
ORODNIK: z gobezdá**l**om

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdáli in gobezdáli

RODILNIK: gobezdál

DAJALNIK: gobezdá**l**oma in gobezdá**l**oma

TOŽILNIK: gobezdáli in gobezdáli

MESTNIK: pri gobezdá**l**ih

ORODNIK: z gobezdá**l**oma in z gobezdá**l**oma

množina

IMENOVALNIK: gobezdála

RODILNIK: gobezdál

DAJALNIK: gobezdá**l**om

TOŽILNIK: gobezdála

MESTNIK: pri gobezdá**l**ih

ORODNIK: z gobezdáli

IZVOR

↑gobezdati

gobezdánje gobezdánja samostalnik srednjega spola
[gobezdánje]

POMEN

slabšalno govorjenje, navadno prekomerno, vsebinsko prazno; SIN.: slabšalno gobcanje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Prirojeno ti je osladno *gobezdanje* in neomejeno obljubljanje stvari, ki jih ljudje radi slišijo.

...

▪ Štejejo samo dejanja, ne pa *gobezdanje*.

▪ Le še od daleč mi je nekaj dopovedoval, da me bo že še dobil, potem pa mu je še za *gobezdanje* zmanjkalo poguma.

▪ V opisovanju svojih zgodb niti enkrat ne zaide v *gobezdanje*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gobezdánje]

IPA: [gɔbɛz'da:njɛ]

ednina

IMENOVALNIK: gobezdánje

RODILNIK: gobezdánja

DAJALNIK: gobezdánju

TOŽILNIK: gobezdánje

MESTNIK: pri gobezdánju

ORODNIK: z gobezdánj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdánji

RODILNIK: gobezdánj

DAJALNIK: gobezdánj**ema**

TOŽILNIK: gobezdánji

MESTNIK: pri gobezdánj**ih**

ORODNIK: z gobezdánjema

množina

IMENOVALNIK: gobezdánja

RODILNIK: gobezdánj

DAJALNIK: gobezdánjem

TOŽILNIK: gobezdánja

MESTNIK: pri gobezdánjih

ORODNIK: z gobezdánji

TONEMSKO

[gobezdánje]

IPA: [gɔbezda:njè]

ednina

IMENOVALNIK: gobezdánje

RODILNIK: gobezdánja

DAJALNIK: gobezdánju

TOŽILNIK: gobezdánje

MESTNIK: pri gobezdánju

ORODNIK: z gobezdánjem

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdánji

RODILNIK: gobezdánj

DAJALNIK: gobezdánjema

TOŽILNIK: gobezdánji

MESTNIK: pri gobezdánjih

ORODNIK: z gobezdánjema

množina

IMENOVALNIK: gobezdánja

RODILNIK: gobezdánj

DAJALNIK: gobezdánjem

TOŽILNIK: gobezdánja

MESTNIK: pri gobezdánjih

ORODNIK: z gobezdánji

IZVOR

↑gobezdati

gobezdáti gobezdám nedovršni glagol

[gobezdáti]

POMEN

slabšalno **govoriti**, navadno prekomerno, vsebinsko

prazno, predrzno; SIN.: slabšalno gobcati

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

nehati, začeti gobezdati

▪ Kako si drzneš *gobezdati* o nečem, o čemer nimaš pojma?

▪ Nehaj *gobezdati*!

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

gobezdati neumnosti

▪ Pijača jih je že povsem prepojila, saj so *gobezdali* same neumnosti.

...

▪ Po cele dneve buljim v televizijo, surfam po internetu in *gobezdam* po mobilcu, namesto da bi se učil.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gobezdáti]

IPA: [gɔbez'da:ti]

NEDOLOČNIK: gobezdáti

NAMENILNIK: gobezdát

sedanjik

ednina

1. OSEBA: gobezdám

2. OSEBA: gobezdáš

3. OSEBA: gobezdá

dvojina

1. OSEBA: gobezdáva

2. OSEBA: gobezdáta

3. OSEBA: gobezdáta

množina

1. OSEBA: gobezdámo

2. OSEBA: gobezdáte

3. OSEBA: gobezdájo

velelnik

ednina

2. OSEBA: gobezdáj

dvojina

1. OSEBA: gobezdájva

2. OSEBA: gobezdájta

množina

1. OSEBA: gobezdájmo

2. OSEBA: gobezdájte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: gobezdál

DVOJINA: gobezdála

MNOŽINA: gobezdáli

ženski spol

EDNINA: gobezdála

DVOJINA: gobezdáli

MNOŽINA: gobezdále

srednji spol

EDNINA: gobezdálo

DVOJINA: gobezdáli

MNOŽINA: gobezdála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gobezdajóč

RODILNIK: gobezdajóčega

DAJALNIK: gobezdajóčemu

TOŽILNIK: gobezdajóč

živo gobezdajóčega

MESTNIK: pri gobezdajóčem

ORODNIK: z gobezdajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdajóča

RODILNIK: gobezdajóčih

DAJALNIK: gobezdajóčima

TOŽILNIK: gobezdajóča

MESTNIK: pri gobezdajóč**ih**
ORODNIK: z gobezdajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobezdajóči
RODILNIK: gobezdajóč**ih**
DAJALNIK: gobezdajóč**im**
TOŽILNIK: gobezdajóč**e**
MESTNIK: pri gobezdajóč**ih**
ORODNIK: z gobezdajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gobezdajóč**a**
RODILNIK: gobezdajóč**e**
DAJALNIK: gobezdajóč**i**
TOŽILNIK: gobezdajóč**o**
MESTNIK: pri gobezdajóč**i**
ORODNIK: z gobezdajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdajóč**i**
RODILNIK: gobezdajóč**ih**
DAJALNIK: gobezdajóč**ima**
TOŽILNIK: gobezdajóč**i**
MESTNIK: pri gobezdajóč**ih**
ORODNIK: z gobezdajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobezdajóč**e**
RODILNIK: gobezdajóč**ih**
DAJALNIK: gobezdajóč**im**
TOŽILNIK: gobezdajóč**e**
MESTNIK: pri gobezdajóč**ih**
ORODNIK: z gobezdajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gobezdajóč**e**
RODILNIK: gobezdajóč**ega**
DAJALNIK: gobezdajóč**emu**
TOŽILNIK: gobezdajóč**e**
MESTNIK: pri gobezdajóč**em**
ORODNIK: z gobezdajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdajóč**i**
RODILNIK: gobezdajóč**ih**
DAJALNIK: gobezdajóč**ima**
TOŽILNIK: gobezdajóč**i**
MESTNIK: pri gobezdajóč**ih**
ORODNIK: z gobezdajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobezdajóč**a**
RODILNIK: gobezdajóč**ih**
DAJALNIK: gobezdajóč**im**
TOŽILNIK: gobezdajóč**a**
MESTNIK: pri gobezdajóč**ih**
ORODNIK: z gobezdajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gobezdán
RODILNIK: gobezdán**ega**
DAJALNIK: gobezdán**emu**
TOŽILNIK: gobezdán
 živo gobezdán**ega**
MESTNIK: pri gobezdán**em**
ORODNIK: z gobezdán**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdána
RODILNIK: gobezdán**ih**
DAJALNIK: gobezdán**ima**
TOŽILNIK: gobezdána
MESTNIK: pri gobezdán**ih**
ORODNIK: z gobezdán**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobezdáni
RODILNIK: gobezdán**ih**
DAJALNIK: gobezdán**im**
TOŽILNIK: gobezdáne
MESTNIK: pri gobezdán**ih**
ORODNIK: z gobezdán**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gobezdána
RODILNIK: gobezdáne
DAJALNIK: gobezdáni
TOŽILNIK: gobezdáno
MESTNIK: pri gobezdáni
ORODNIK: z gobezdáno

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdáni
RODILNIK: gobezdán**ih**
DAJALNIK: gobezdán**ima**
TOŽILNIK: gobezdáni
MESTNIK: pri gobezdán**ih**
ORODNIK: z gobezdán**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobezdáne
RODILNIK: gobezdán**ih**
DAJALNIK: gobezdán**im**
TOŽILNIK: gobezdáne
MESTNIK: pri gobezdán**ih**
ORODNIK: z gobezdán**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gobezdáno
RODILNIK: gobezdán**ega**
DAJALNIK: gobezdán**emu**
TOŽILNIK: gobezdáno
MESTNIK: pri gobezdán**em**
ORODNIK: z gobezdán**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdáni
RODILNIK: gobezdán**ih**
DAJALNIK: gobezdán**ima**
TOŽILNIK: gobezdáni

MESTNIK: pri gobezdánih
ORODNIK: z gobezdánima

množina

IMENOVALNIK: gobezdána
RODILNIK: gobezdánih
DAJALNIK: gobezdánim
TOŽILNIK: gobezdána
MESTNIK: pri gobezdánih
ORODNIK: z gobezdánimi

DELEŽJE NA *-aje*: gobezdáje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: gobezdánje
RODILNIK: gobezdánja
DAJALNIK: gobezdánju
TOŽILNIK: gobezdánje
MESTNIK: pri gobezdánju
ORODNIK: z gobezdánjem

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdánji
RODILNIK: gobezdánj
DAJALNIK: gobezdánjema
TOŽILNIK: gobezdánji
MESTNIK: pri gobezdánjih
ORODNIK: z gobezdánjema

množina

IMENOVALNIK: gobezdánja
RODILNIK: gobezdánj
DAJALNIK: gobezdánjem
TOŽILNIK: gobezdánja
MESTNIK: pri gobezdánjih
ORODNIK: z gobezdánji

TONEMSKO

[gobezdáti]

IPA: [gɔbezdà:tí]

NEDOLOČNIK: gobezdáti

NAMENILNIK: gobezdät

sedanjik

ednina

1. OSEBA: gobezdâm
2. OSEBA: gobezdáš
3. OSEBA: gobezdâ

dvojina

1. OSEBA: gobezdâva
2. OSEBA: gobezdâta
3. OSEBA: gobezdâta

množina

1. OSEBA: gobezdâmo
2. OSEBA: gobezdâte
3. OSEBA: gobezdâjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: gobezdäj

dvojina

1. OSEBA: gobezdájva

2. OSEBA: gobezdájta

množina

1. OSEBA: gobezdájmo

2. OSEBA: gobezdájte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: gobezdâl
DVOJINA: gobezdála
MNOŽINA: gobezdáli

ženski spol

EDNINA: gobezdâla
DVOJINA: gobezdâli
MNOŽINA: gobezdâle

srednji spol

EDNINA: gobezdâlo
DVOJINA: gobezdâli
MNOŽINA: gobezdâla

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gobezdajôč tudi gobezdajôč
RODILNIK: gobezdajôčega
DAJALNIK: gobezdajôčemu
TOŽILNIK: gobezdajôč tudi gobezdajôč
živo gobezdajôčega
MESTNIK: pri gobezdajôčem
ORODNIK: z gobezdajôčim

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdajôča
RODILNIK: gobezdajôčih
DAJALNIK: gobezdajôčima
TOŽILNIK: gobezdajôča
MESTNIK: pri gobezdajôčih
ORODNIK: z gobezdajôčima

množina

IMENOVALNIK: gobezdajôči
RODILNIK: gobezdajôčih
DAJALNIK: gobezdajôčim
TOŽILNIK: gobezdajôče
MESTNIK: pri gobezdajôčih
ORODNIK: z gobezdajôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gobezdajôča
RODILNIK: gobezdajôče
DAJALNIK: gobezdajôči
TOŽILNIK: gobezdajôčo
MESTNIK: pri gobezdajôči
ORODNIK: z gobezdajôčo

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdajôči
RODILNIK: gobezdajôčih
DAJALNIK: gobezdajôčima
TOŽILNIK: gobezdajôči
MESTNIK: pri gobezdajôčih
ORODNIK: z gobezdajôčima

množina

IMENOVALNIK: gobezdajóče
 RODILNIK: gobezdajóč**ih**
 DAJALNIK: gobezdajóč**im**
 TOŽILNIK: gobezdajóče
 MESTNIK: pri gobezdajóč**ih**
 ORODNIK: z gobezdajóč**imi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: gobezdajóče
 RODILNIK: gobezdajóč**ega**
 DAJALNIK: gobezdajóč**emu**
 TOŽILNIK: gobezdajóče
 MESTNIK: pri gobezdajóč**em**
 ORODNIK: z gobezdajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdajóč**i**
 RODILNIK: gobezdajóč**ih**
 DAJALNIK: gobezdajóč**ima**
 TOŽILNIK: gobezdajóč**i**
 MESTNIK: pri gobezdajóč**ih**
 ORODNIK: z gobezdajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobezdajóč**a**
 RODILNIK: gobezdajóč**ih**
 DAJALNIK: gobezdajóč**im**
 TOŽILNIK: gobezdajóč**a**
 MESTNIK: pri gobezdajóč**ih**
 ORODNIK: z gobezdajóč**imi**

deležnik na -n**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: gobezdán
 RODILNIK: gobezdán**ega**
 DAJALNIK: gobezdán**emu**
 TOŽILNIK: gobezdán
 živo gobezdán**ega**
 MESTNIK: pri gobezdán**em**
 ORODNIK: z gobezdán**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdána
 RODILNIK: gobezdán**ih**
 DAJALNIK: gobezdán**ima**
 TOŽILNIK: gobezdána
 MESTNIK: pri gobezdán**ih**
 ORODNIK: z gobezdán**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobezdáni
 RODILNIK: gobezdán**ih**
 DAJALNIK: gobezdán**im**
 TOŽILNIK: gobezdáne
 MESTNIK: pri gobezdán**ih**
 ORODNIK: z gobezdán**imi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: gobezdána

RODILNIK: gobezdáne
 DAJALNIK: gobezdáni
 TOŽILNIK: gobezdáno
 MESTNIK: pri gobezdáni
 ORODNIK: z gobezdáno

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdáni
 RODILNIK: gobezdán**ih**
 DAJALNIK: gobezdán**ima**
 TOŽILNIK: gobezdáni
 MESTNIK: pri gobezdán**ih**
 ORODNIK: z gobezdán**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobezdáne
 RODILNIK: gobezdán**ih**
 DAJALNIK: gobezdán**im**
 TOŽILNIK: gobezdáne
 MESTNIK: pri gobezdán**ih**
 ORODNIK: z gobezdán**imi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: gobezdáno
 RODILNIK: gobezdán**ega**
 DAJALNIK: gobezdán**emu**
 TOŽILNIK: gobezdáno
 MESTNIK: pri gobezdán**em**
 ORODNIK: z gobezdán**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdáni
 RODILNIK: gobezdán**ih**
 DAJALNIK: gobezdán**ima**
 TOŽILNIK: gobezdáni
 MESTNIK: pri gobezdán**ih**
 ORODNIK: z gobezdán**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobezdána
 RODILNIK: gobezdán**ih**
 DAJALNIK: gobezdán**im**
 TOŽILNIK: gobezdána
 MESTNIK: pri gobezdán**ih**
 ORODNIK: z gobezdán**imi**

DELEŽJE NA -aje: gobezdáje**glagolnik****ednina**

IMENOVALNIK: gobezdánje
 RODILNIK: gobezdánja
 DAJALNIK: gobezdánju
 TOŽILNIK: gobezdánje
 MESTNIK: pri gobezdánju
 ORODNIK: z gobezdánjem

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdánji
 RODILNIK: gobezdánj
 DAJALNIK: gobezdánj**ema**
 TOŽILNIK: gobezdánji
 MESTNIK: pri gobezdánj**ih**

ORODNIK: z gobezdánjema

množina

IMENOVALNIK: gobezdánja

RODILNIK: gobezdánj

DAJALNIK: gobezdánjem

TOŽILNIK: gobezdánja

MESTNIK: pri gobezdánjih

ORODNIK: z gobezdánji

IZVOR

verjetno iz ↑gobec

gobezdàv gobezdáva gobezdávo pridevnik

[gobezdàv gobezdáva gobezdávo]

POMEN

1. slabšalno ki (rad) veliko govori, navadno vsebinsko prazno

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Vsemu svetu je dal vedeti, da je skromen in plah, v resnici pa je *gobezdav* narcis.

▪ Bila je najbolj *gobezdavo* bitje, kar jih je poznal.

1.1. slabšalno ki kaže, izraža tako govorjenje

▪ Njihov *gobezdavi* diskurz je v nasprotju z zlagano moralo in purističnimi načeli šele zdaj naletel na plodna tla.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gobezdàv gobezdáva gobezdávo]

IPA: [gɔbɛzˈdau gɔbɛzˈdaːva gɔbɛzˈdaːvɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gobezdàv

določno gobezdávi

RODILNIK: gobezdávega

DAJALNIK: gobezdávemu

TOŽILNIK: gobezdàv

določno gobezdávi

živo gobezdávega

MESTNIK: pri gobezdávem

ORODNIK: z gobezdávim

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdáva

RODILNIK: gobezdávih

DAJALNIK: gobezdávima

TOŽILNIK: gobezdáva

MESTNIK: pri gobezdávih

ORODNIK: z gobezdávima

množina

IMENOVALNIK: gobezdávi

RODILNIK: gobezdávih

DAJALNIK: gobezdávim

TOŽILNIK: gobezdáve

MESTNIK: pri gobezdávih

ORODNIK: z gobezdávimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gobezdáva

RODILNIK: gobezdáve

DAJALNIK: gobezdávi

TOŽILNIK: gobezdávo

MESTNIK: pri gobezdávi

ORODNIK: z gobezdávo

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdávi

RODILNIK: gobezdávih

DAJALNIK: gobezdávima

TOŽILNIK: gobezdávi

MESTNIK: pri gobezdávih

ORODNIK: z gobezdávima

množina

IMENOVALNIK: gobezdáve

RODILNIK: gobezdávih

DAJALNIK: gobezdávim

TOŽILNIK: gobezdáve

MESTNIK: pri gobezdávih

ORODNIK: z gobezdávimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gobezdávo

RODILNIK: gobezdávega

DAJALNIK: gobezdávemu

TOŽILNIK: gobezdávo

MESTNIK: pri gobezdávem

ORODNIK: z gobezdávim

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdávi

RODILNIK: gobezdávih

DAJALNIK: gobezdávima

TOŽILNIK: gobezdávi

MESTNIK: pri gobezdávih

ORODNIK: z gobezdávima

množina

IMENOVALNIK: gobezdáva

RODILNIK: gobezdávih

DAJALNIK: gobezdávim

TOŽILNIK: gobezdáva

MESTNIK: pri gobezdávih

ORODNIK: z gobezdávimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj gobezdàv

ženski spol

EDNINA: bôlj gobezdáva

srednji spol

EDNINA: bôlj gobezdávo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj gobezdàv

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj gobezdáva
srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj gobezdávo

TONEMSKO

[gobezdäu gobezdáva gobezdávo]

IPA: [gɔbezdáu gɔbezdà:vá gɔbezdà:vó]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gobezdäv

določno gobezdávi

RODILNIK: gobezdávega

DAJALNIK: gobezdávemu

TOŽILNIK: gobezdäv

določno gobezdávi

živo gobezdávega

MESTNIK: pri gobezdávem

ORODNIK: z gobezdávim

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdáva

RODILNIK: gobezdávih

DAJALNIK: gobezdávima

TOŽILNIK: gobezdáva

MESTNIK: pri gobezdávih

ORODNIK: z gobezdávima

množina

IMENOVALNIK: gobezdávi

RODILNIK: gobezdávih

DAJALNIK: gobezdávim

TOŽILNIK: gobezdáve

MESTNIK: pri gobezdávih

ORODNIK: z gobezdávimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gobezdáva

RODILNIK: gobezdáve

DAJALNIK: gobezdávi

TOŽILNIK: gobezdávo

MESTNIK: pri gobezdávi

ORODNIK: z gobezdávo

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdávi

RODILNIK: gobezdávih

DAJALNIK: gobezdávima

TOŽILNIK: gobezdávi

MESTNIK: pri gobezdávih

ORODNIK: z gobezdávima

množina

IMENOVALNIK: gobezdáve

RODILNIK: gobezdávih

DAJALNIK: gobezdávim

TOŽILNIK: gobezdáve

MESTNIK: pri gobezdávih

ORODNIK: z gobezdávimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gobezdávo

RODILNIK: gobezdávega

DAJALNIK: gobezdávemu

TOŽILNIK: gobezdávo

MESTNIK: pri gobezdávem

ORODNIK: z gobezdávim

dvojina

IMENOVALNIK: gobezdávi

RODILNIK: gobezdávih

DAJALNIK: gobezdávima

TOŽILNIK: gobezdávi

MESTNIK: pri gobezdávih

ORODNIK: z gobezdávima

množina

IMENOVALNIK: gobezdáva

RODILNIK: gobezdávih

DAJALNIK: gobezdávim

TOŽILNIK: gobezdáva

MESTNIK: pri gobezdávih

ORODNIK: z gobezdávimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bōlj gobezdäv

ženski spol

EDNINA: bōlj gobezdáva

srednji spol

EDNINA: bōlj gobezdávo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj gobezdäv

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj gobezdáva

srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj gobezdávo

IZVOR

↑gobezdati

godálo godála samostalnik srednjega spola

[godálo]

POMEN

1. navadno v množini glasbilo s strunami, na katero se igra z lokom

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
izdelovalec godal | zvok godal

▪ Italijansko mesto Cremona je postalo sredi 16. stoletja znano središče izdelovalcev *godal*.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
sonatina, suite za godala

▪ Njegov instrumentalni opus je tudi v komorni ustvarjalnosti bogat s skladbami za *godala*.

...

▪ V simfoničnem orkestru so zastopane vse inštrumentalne skupine: *godala*, pihala, trobila,

tolkala, brenkala (harfa) in po potrebi še inštrumenti s tipkami.

1.1. igranje tega glasbila

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Ponovno sta oživila mladinski pihalni orkester in oddelek baleta, večja pa je tudi zasedenost na oddelku za *godala*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[godálo]

IPA: [gɔ'da:lɔ]

ednina

IMENOVALNIK: godálo

RODILNIK: godála

DAJALNIK: godálu

TOŽILNIK: godálo

MESTNIK: pri godálu

ORODNIK: z godálo**m**

dvojina

IMENOVALNIK: godáli

RODILNIK: godál

DAJALNIK: godálo**ma**

TOŽILNIK: godáli

MESTNIK: pri godáli**h**

ORODNIK: z godálo**ma**

množina

IMENOVALNIK: godála

RODILNIK: godál

DAJALNIK: godálo**m**

TOŽILNIK: godála

MESTNIK: pri godáli**h**

ORODNIK: z godáli

TONEMSKO

[godálo]

IPA: [gɔdà:lɔ]

ednina

IMENOVALNIK: godálo

RODILNIK: godála

DAJALNIK: godálu

TOŽILNIK: godálo

MESTNIK: pri godálu

ORODNIK: z godálo**m**

dvojina

IMENOVALNIK: godáli in godáli

RODILNIK: godál

DAJALNIK: godálo**ma** in godálo**ma**

TOŽILNIK: godáli in godáli

MESTNIK: pri godáli**h**

ORODNIK: z godálo**ma** in z godálo**ma**

množina

IMENOVALNIK: godála

RODILNIK: godál

DAJALNIK: godálo**m**

TOŽILNIK: godála

MESTNIK: pri godáli**h**

ORODNIK: z godáli

IZVOR

↑gosti

gójzar gójzarja; tudi **gójzer** samostalnik moškega spola

[gójzar]

POMEN

navadno v množini, knjižno pogovorno **višji**, trpežen čevelj z rebrastim gumijastim podplatom, zlasti za hojo po hribih

- Sestavni del osebne opreme vsakega obiskovalca gora so *gójzarji* in nahrbtnik.
- Za visokogorje so še vedno najprimernejši *gójzarji*, saj zaščitijo gležnje in prste pred morebitnimi poškodbami.
- Prsti kar boljijo od mraza in le stežka se prepričam, da snamem rokavice, ko je treba zavezati *gójzarje* in nataktniti gamaše.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gójzar]

IPA: ['go:izar]

ednina

IMENOVALNIK: gójzar

RODILNIK: gójzarja

DAJALNIK: gójzarju

TOŽILNIK: gójzar

MESTNIK: pri gójzarju

ORODNIK: z gójzarj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: gójzarja

RODILNIK: gójzarj**ev**

DAJALNIK: gójzarj**ema**

TOŽILNIK: gójzarja

MESTNIK: pri gójzarj**ih**

ORODNIK: z gójzarj**ema**

množina

IMENOVALNIK: gójzarji

RODILNIK: gójzarj**ev**

DAJALNIK: gójzarj**em**

TOŽILNIK: gójzarje

MESTNIK: pri gójzarj**ih**

ORODNIK: z gójzarj**i**

TONEMSKO

[gòjzar]

IPA: [gò:izár]

ednina

IMENOVALNIK: gòjzar

RODILNIK: gòjzarja

DAJALNIK: gòjzarju

TOŽILNIK: gòjzar

MESTNIK: pri gòjzarju

ORODNIK: z gôjzarjem
dvojina

IMENOVALNIK: gôjzarja
RODILNIK: gôjzarjev
DAJALNIK: gôjzarjema
TOŽILNIK: gôjzarja
MESTNIK: pri gôjzarjih
ORODNIK: z gôjzarjema

množina

IMENOVALNIK: gôjzarji
RODILNIK: gôjzarjev
DAJALNIK: gôjzarjem
TOŽILNIK: gôjzarje
MESTNIK: pri gôjzarjih
ORODNIK: z gôjzarji

IZVOR

prevzeto iz avstr. nem. *Goiserer*, po krajevnem imenu Bad Goisern v Avstriji

gójzer gójzerja; glej **gójzar** samostalnik moškega spola
[gójzer]

POMEN

navadno v množini, knjižno pogovorno **višji**, trpežen čevelj z rebrastim gumijastim podplatom, zlasti za hojo po hribih

- Vzajem nahrbtnik, nataknem si *gojzerje* in se odpravim na krajši pohod.
- Klini so bili pokriti z ledom in snegom in nevarno je drselo pod *gojzerji*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gójzer]

IPA: [ˈgo:izɛr]

ednina

IMENOVALNIK: gójzer
RODILNIK: gójzerja
DAJALNIK: gójzerju
TOŽILNIK: gójzer
MESTNIK: pri gójzerju
ORODNIK: z gójzerjem

dvojina

IMENOVALNIK: gójzerja
RODILNIK: gójzerjev
DAJALNIK: gójzerjema
TOŽILNIK: gójzerja
MESTNIK: pri gójzerjih
ORODNIK: z gójzerjema

množina

IMENOVALNIK: gójzerji
RODILNIK: gójzerjev
DAJALNIK: gójzerjem
TOŽILNIK: gójzerje
MESTNIK: pri gójzerjih
ORODNIK: z gójzerji

TONEMSKO

[gójzer]

IPA: [gò:izér]

ednina

IMENOVALNIK: gójzer
RODILNIK: gójzerja
DAJALNIK: gójzerju
TOŽILNIK: gójzer
MESTNIK: pri gójzerju
ORODNIK: z gójzerjem

dvojina

IMENOVALNIK: gójzerja
RODILNIK: gójzerjev
DAJALNIK: gójzerjema
TOŽILNIK: gójzerja
MESTNIK: pri gójzerjih
ORODNIK: z gójzerjema

množina

IMENOVALNIK: gójzerji
RODILNIK: gójzerjev
DAJALNIK: gójzerjem
TOŽILNIK: gójzerje
MESTNIK: pri gójzerjih
ORODNIK: z gójzerji

IZVOR

↑gojzar

gókart gókarta samostalnik moškega spola

[gókart]

POMEN

1. manjši, lažji dirkalni avtomobil brez karoserije

- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
dirka, tekma z gokarti | voznja z gokartom
 - Tekmovalci se bodo pomerili v spretnosti vožnje z *gokarti*.
 - Pripravljali so se na nedeljsko tekmo z *gokarti*.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
n-kubični gokart
 - S sedmimi leti se je prvič usedel v 60-kubični *gokart*.
 - Razlika med bencinskimi in električnimi *gokarti* ni velika.

...

- Zabaval se je s tenisom in vošnjami *gokarta*.

1.1. šport, pri katerem se dirka s takimi avtomobili

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
 - Korenine dvoranskega *gokarta* so v Nemčiji.
- ▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
 - Po 15 letih tekmovanja v *gokartu* je začel tekrovati na avtomobilskih dirkah.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z gokartom 1., 1.1.

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

gokart steza

- Odprli so novo in po prvih odzivih sodeč najboljšo *gokart* progo.
- Na koncu bodo učenci lahko spoznali še varno vožnjo z *gokart* vozili.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gókart]

IPA: [ˈgo:kart]

ednina

IMENOVALNIK: gókart

RODILNIK: gókarta

DAJALNIK: gókartu

TOŽILNIK: gókart

MESTNIK: pri gókartu

ORODNIK: z gókartom

dvojina

IMENOVALNIK: gókarta

RODILNIK: gókartov

DAJALNIK: gókartoma

TOŽILNIK: gókarta

MESTNIK: pri gókartih

ORODNIK: z gókartoma

množina

IMENOVALNIK: gókarti

RODILNIK: gókarov

DAJALNIK: gókartom

TOŽILNIK: gókarte

MESTNIK: pri gókartih

ORODNIK: z gókarti

TONEMSKO

[gòkart]

IPA: [gó:kàrt]

ednina

IMENOVALNIK: gòkart

RODILNIK: gòkarta

DAJALNIK: gòkartu

TOŽILNIK: gòkart

MESTNIK: pri gòkartu

ORODNIK: z gòkartom

dvojina

IMENOVALNIK: gòkarta

RODILNIK: gòkartov

DAJALNIK: gòkartoma

TOŽILNIK: gòkarta

MESTNIK: pri gòkartih

ORODNIK: z gòkartoma

množina

IMENOVALNIK: gòkarti

RODILNIK: gòkarov

DAJALNIK: gòkartom

TOŽILNIK: gòkarte

MESTNIK: pri gòkartih

ORODNIK: z gòkarti

IZVOR

prevzeto iz angl. *go-cart*, prvotneje 'lahka kočija, ciza' in 'hojica', iz *go* 'iti, hoditi' + *cart* 'voziček'

golén goléni samostalnik ženskega spola

[golén]

POMEN

1. del noge med kolenom in gležnjem

- ▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku** koža na goleni | rana, razjeda na goleni
 - Če ekcem zanemarimo, bolezen napreduje in koža na *goleni* se vname.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** KATERI del, KATERA stran goleni | koža, mišice goleni
 - Ker stopalni lok pomagajo vzdrževati tudi mišice *goleni*, se občasno bolečina razširi tudi na zunanjo stran *goleni*.
- ▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**
 - Deblo se je skotalilo po pobočju in ga zadelo v *golen*.
- ▶ priredna zveza golen in gleženj, golen in koleno
 - Z vzravnanim hrbtom se usedite na stol brez naslonjala. Noge so v širini bokov, *golen* in stegno tvorita pravi kot.

...

- Nenadoma je začutila žgočo bolečino v desni *goleni*.
- V smučarskem taboru se pripravljajo na uporabo novih ščitnikov za *goleni*.

1.1. kost na notranji strani tega dela noge; SIN.: golenica

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda** desna, leva golen | zlomljena golen
 - Kolesar je padel po vozišču in si zlomil levo *golen*.
 - Z operativnim posegom so mu odstranili eno od kovinskih ploščic, s katero so prej utrdili zlomljeno *golen*.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** poškodovati, zlomiti (si) golen
 - Pri padcu si je zlomil *golen*.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** poškodba, zlom goleni
 - Pri smučarjih beležijo predvsem zlome *goleni* in poškodbe kolenskih vezi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[golén]

IPA: [gɔ'le:n]

ednina

IMENOVALNIK: golén

RODILNIK: goléni

DAJALNIK: goléni

TOŽILNIK: golén

MESTNIK: pri goléni

ORODNIK: z golénj**o**

dvojina

IMENOVALNIK: goléni

RODILNIK: goléni

DAJALNIK: golén**ma** tudi golén**ima**

TOŽILNIK: goléni

MESTNIK: pri golén**ih**

ORODNIK: z golén**ma** tudi z golén**ima**

množina

IMENOVALNIK: goléni

RODILNIK: goléni

DAJALNIK: golén**im**

TOŽILNIK: goléni

MESTNIK: pri golén**ih**

ORODNIK: z golén**mi**

TONEMSKO

[golêŋ]

IPA: [gólé:n]

ednina

IMENOVALNIK: golêŋ

RODILNIK: golêŋ**i**

DAJALNIK: golêŋ**i**

TOŽILNIK: golêŋ

MESTNIK: pri golêŋ**i**

ORODNIK: z golêŋ**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: golêŋ**i**

RODILNIK: golêŋ**i**

DAJALNIK: golêŋ**ma** tudi golêŋ**ima**

TOŽILNIK: golêŋ**i**

MESTNIK: pri golêŋ**ih**

ORODNIK: z golêŋ**ma** tudi z golêŋ**ima**

množina

IMENOVALNIK: golêŋ**i**

RODILNIK: golêŋ**i**

DAJALNIK: golêŋ**im**

TOŽILNIK: golêŋ**i**

MESTNIK: pri golêŋ**ih**

ORODNIK: z golêŋ**mi**

IZVOR

= stcslov. *golěnb*, hrv. *gòlijen*, srb. *gòlĕn*, rus. *gólenb*, češ. *holeň* < pslov. **golěnb* in **golēnb*, verjetno iz ↑*gol*, prvotno torej *'goli, neoblečeni del noge'

golénski golénska golénsko pridevnik

[golénski]

POMEN

1. ki je v zvezi z golenjo 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

golénska razjeda | golénske arterije, mišice, vene

▪ Zadnjo skupino *golénskih* mišic, ki iztezajo stopalo, sestavljata predvsem dvoglava in velika mečna mišica.

▪ Glavni zaplet pri krčnih žilah je *golénska* razjeda zaradi okvarjenih zaklopk na podkožnih venah.

1.1. ki je namenjen za zaščito goleni 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

golénski ščitniki

▪ Nad čevlji se bleščijo trdi *golénski* ščitniki.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[golénski]

IPA: [gól'e:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: golénski

RODILNIK: golénske**ga**

DAJALNIK: golénsk**emu**

TOŽILNIK: golénski

živo golénske**ga**

MESTNIK: pri golénsk**em**

ORODNIK: z golénsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: golénska

RODILNIK: golénsk**ih**

DAJALNIK: golénsk**ima**

TOŽILNIK: golénska

MESTNIK: pri golénsk**ih**

ORODNIK: z golénsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: golénski

RODILNIK: golénsk**ih**

DAJALNIK: golénsk**im**

TOŽILNIK: golénske

MESTNIK: pri golénsk**ih**

ORODNIK: z golénsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: golénska

RODILNIK: golénske

DAJALNIK: golénski

TOŽILNIK: golénsko

MESTNIK: pri golénski

ORODNIK: z golénsko

dvojina

IMENOVALNIK: golénski

RODILNIK: golénsk**ih**

DAJALNIK: golénsk**ima**

TOŽILNIK: golénski

MESTNIK: pri golénsk**ih**

ORODNIK: z golénsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: golénske

RODILNIK: golénsk**ih**

DAJALNIK: golénsk**im**
TOŽILNIK: golénske
MESTNIK: pri golénsk**ih**
ORODNIK: z golénsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: golénsko
RODILNIK: golénske**ga**
DAJALNIK: golénsk**emu**
TOŽILNIK: golénsko
MESTNIK: pri golénsk**em**
ORODNIK: z golénsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: golénski
RODILNIK: golénsk**ih**
DAJALNIK: golénsk**ima**
TOŽILNIK: golénski
MESTNIK: pri golénsk**ih**
ORODNIK: z golénsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: golénska
RODILNIK: golénsk**ih**
DAJALNIK: golénsk**im**
TOŽILNIK: golénska
MESTNIK: pri golénsk**ih**
ORODNIK: z golénsk**imi**

TONEMSKO

[golénski]

IPA: [gólé:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: golénski
RODILNIK: golénske**ga**
DAJALNIK: golénsk**emu**
TOŽILNIK: golénski
živo golénske**ga**
MESTNIK: pri golénsk**em**
ORODNIK: z golénsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: golénska
RODILNIK: golénsk**ih**
DAJALNIK: golénsk**ima**
TOŽILNIK: golénska
MESTNIK: pri golénsk**ih**
ORODNIK: z golénsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: golénski
RODILNIK: golénsk**ih**
DAJALNIK: golénsk**im**
TOŽILNIK: golénske
MESTNIK: pri golénsk**ih**
ORODNIK: z golénsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: golénska
RODILNIK: golénske
DAJALNIK: golénski
TOŽILNIK: golénsko
MESTNIK: pri golénski
ORODNIK: z golénsko

dvojina

IMENOVALNIK: golénski
RODILNIK: golénsk**ih**
DAJALNIK: golénsk**ima**
TOŽILNIK: golénski
MESTNIK: pri golénsk**ih**
ORODNIK: z golénsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: golénske
RODILNIK: golénsk**ih**
DAJALNIK: golénsk**im**
TOŽILNIK: golénske
MESTNIK: pri golénsk**ih**
ORODNIK: z golénsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: golénsko
RODILNIK: golénske**ga**
DAJALNIK: golénsk**emu**
TOŽILNIK: golénsko
MESTNIK: pri golénsk**em**
ORODNIK: z golénsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: golénski
RODILNIK: golénsk**ih**
DAJALNIK: golénsk**ima**
TOŽILNIK: golénski
MESTNIK: pri golénsk**ih**
ORODNIK: z golénsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: golénska
RODILNIK: golénsk**ih**
DAJALNIK: golénsk**im**
TOŽILNIK: golénska
MESTNIK: pri golénsk**ih**
ORODNIK: z golénsk**imi**

IZVOR

↑golen

golfišče golfišča samostalnik srednjega spola

[golfišče]

POMEN

igrišče za golf

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku golfišče z *n* luknjami

- Zdajšnji ponudbi, ki jo sestavljajo *golfišče* z devetimi luknjami, apartmajska hiša in gostilna, bodo dodali še vinoteko in degustacije vin.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Vzdož dolgega in ozkega *golfišča* se vijejo številne vodne površine, med njimi so tudi tri različno velika jezera.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Igralec začne igro na udarjališču in jo konča na zelenici – na ožjem delu *golfišča* s povsem na kratko pokošeno travo.

...

- Golfisti morajo obvladati pravila igre, kadar žogica zaide na težavna mesta na *golfišču*, kot so na primer ovire.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[golfišče]

IPA: [gɔlfiːʃtʃɛ]

ednina

IMENOVALNIK: golfišče

RODILNIK: golfišča

DAJALNIK: golfišču

TOŽILNIK: golfišče

MESTNIK: pri golfišču

ORODNIK: z golfiščem

dvojina

IMENOVALNIK: golfišči

RODILNIK: golfišč

DAJALNIK: golfiščema

TOŽILNIK: golfišči

MESTNIK: pri golfiščih

ORODNIK: z golfiščema

množina

IMENOVALNIK: golfišča

RODILNIK: golfišč

DAJALNIK: golfiščem

TOŽILNIK: golfišča

MESTNIK: pri golfiščih

ORODNIK: z golfišči

TONEMSKO

[golfišče]

IPA: [gɔlfiːʃtʃɛ]

ednina

IMENOVALNIK: golfišče

RODILNIK: golfišča

DAJALNIK: golfišču

TOŽILNIK: golfišče

MESTNIK: pri golfišču

ORODNIK: z golfiščem

dvojina

IMENOVALNIK: golfišči in golfišči

RODILNIK: golfišč

DAJALNIK: golfiščema in golfiščema

TOŽILNIK: golfišči in golfišči

MESTNIK: pri golfiščih

ORODNIK: z golfiščema in z golfiščema

množina

IMENOVALNIK: golfišča

RODILNIK: golfišč

DAJALNIK: golfiščem

TOŽILNIK: golfišča

MESTNIK: pri golfiščih

ORODNIK: z golfišči

IZVOR

↑golf

gomoljika gomoljike samostalnik ženskega spola

[gomoljika]

POMEN

1. krompirjevim gomoljem podobna užitna goba, ki raste pod zemljo; primerjaj lat. *Tuber*

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

iskanje, nabiranje gomoljik

- Svinje, ki jih uporabljajo za iskanje *gomoljik*, z neverjetno natančnostjo najdejo nekaj centimetrov pod zemljo skrito telo gomoljike.

- Že berlinski botanik Albert Frank je odkril izmenjavo snovi med koreninami dreves in vlakni *gomoljik*.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

cenjena, dragocena gomoljika

- Ob svečani otvoritvi festivala je poudaril, da na rastiščih plemenite in redke *gomoljike* v Istri zrastejo eni najbolj dišečih tartufov na svetu.
- Tartufi se skrivajo v zemlji, iščejo jih svinje, psi ali pa jih izdajajo muhe, ki jih privablja vonj po zrelih *gomoljikah*.

...

- Dresirani pes je izgrebel *gomoljiko*, težko 58 dekagramov.

- Znano je, da *gomoljike* rastejo pod zemljo, ob koreninah posebnih listnatih dreves.

1.1. ta goba kot hrana, jed

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

narezana, naribana gomoljika

- Rezanice postrežemo na krožniku in jih potresemo z drobno narezano *gomoljiko*.
- Namesto svežih *gomoljik* lahko uporabimo vložene ali pa uporabimo sesekljane suhe jurčke.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

- Začnimo s soljo, poprom in muškatom ter dodamo *gomoljike*.
- *Gomoljiko* uporabljamo za potresanje testenin, za pripravo jajc, v sirihi, v divjačinskih nadevih.

...

- V jed vmešamo pasto iz *gomoljik* in pokusimo, ali je jed dovolj začinjena.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gomoljika]

IPA: [gomo'lji:ka]

ednina

IMENOVALNIK: gomoljika
RODILNIK: gomoljike
DAJALNIK: gomoljiki
TOŽILNIK: gomoljiko
MESTNIK: pri gomoljiki
ORODNIK: z gomoljiko

dvojina

IMENOVALNIK: gomoljiki
RODILNIK: gomoljik
DAJALNIK: gomoljikama
TOŽILNIK: gomoljiki
MESTNIK: pri gomoljikah
ORODNIK: z gomoljikama

množina

IMENOVALNIK: gomoljike
RODILNIK: gomoljik
DAJALNIK: gomoljikam
TOŽILNIK: gomoljike
MESTNIK: pri gomoljikah
ORODNIK: z gomoljikami

TONEMSKO

[gomoljika]

IPA: [gɔmɔljɪ:ká]

ednina

IMENOVALNIK: gomoljika
RODILNIK: gomoljike
DAJALNIK: gomoljiki
TOŽILNIK: gomoljiko
MESTNIK: pri gomoljiki
ORODNIK: z gomoljiko

dvojina

IMENOVALNIK: gomoljiki
RODILNIK: gomoljik
DAJALNIK: gomoljikama
TOŽILNIK: gomoljiki
MESTNIK: pri gomoljikah
ORODNIK: z gomoljikama

množina

IMENOVALNIK: gomoljike
RODILNIK: gomoljik
DAJALNIK: gomoljikam
TOŽILNIK: gomoljike
MESTNIK: pri gomoljikah
ORODNIK: z gomoljikami

STALNE ZVEZE

bela gomoljika

1. iz biologije gomoljika rumenkasto rjave ali sivkasto zelene barve z gladko površino; primerjaj lat. *Tuber magnatum*

- V mešanem gozdu v okolici Kranja se mu je nasmehnila posebna sreča, da je našel *belo gomoljiko*.

- Najbolj okusne *bele gomoljike* uspevajo na naplavnih območjih, v sožitju z najrazličnejšim listnatim drevjem, redkeje z iglavci.

1.1. ta gomoljika kot hrana, jed

- Gostom so postregli italijanske jedi, denimo rižoto z *belimi gomoljikami* in rezance z artičokami.
- Specialiteta so palačinke z bučkami, tagliatele z *belimi gomoljikami*, ribja juha, italijanska rižota.

črna gomoljika

1. iz biologije gomoljika temno rjave ali črnkaste barve z zrnato površino; primerjaj lat. *Tuber*

melanosporum; SIN.: iz biologije perigordska gomoljika

- Recept izvira iz Umbrije v osrednji Italiji, kjer rastejo *črne gomoljike*.

- Oktobra in novembra, ko je sezona črnih in belih tartufov, predlagamo lep jesenski izlet, ki omogoča izkušnjo nabiranja *črnih* in belih *gomoljik*.

1.1. ta gomoljika kot hrana, jed

- *Črno gomoljiko* rahlo prekuhamo v ponvi in tako poudarimo njen okus.

perigordska gomoljika

iz biologije gomoljika temno rjave ali črnkaste barve z zrnato površino; primerjaj lat. *Tuber melanosporum*; SIN.:

iz biologije črna gomoljika

- *Perigordska gomoljika* je toploljubna vrsta, omejena na južno Francijo, Italijo in Španijo, kjer letni nabirek doseže do 300 ton.

- *Perigordska gomoljika* največkrat raste v hrastovem gozdu v Sredozemlju.

poletna gomoljika

iz biologije gomoljika črnkaste barve z zrnato površino; primerjaj lat. *Tuber aestivum*

- Med gomoljikami je *poletna gomoljika* najcenejša.
- Zelo cenjen je beli tartuf, predvsem za začimbe pa tudi *poletna gomoljika*.

IZVOR

↑gomolj

gorilnik gorilnika samostalnik moškega spola

[gorilnik]

POMEN

1. grelna naprava, ki omogoča nadzirano gorenje plinskih ali tekočih goriv

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

oljni gorilnik

- V rastlinjakih za pridobivanje dodatne toplote večinoma uporabljamo plinske in oljne *gorilnike*.

- Plinski *gorilnik* je v večini šolskih laboratorijev glavni izvor toplote, zato moramo učence naučiti, kako naj ga pravilno uporabljajo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
delovanje, nastavitev gorilnika

- Pri kurjenju na tekoča goriva moramo posvetiti veliko pozornost delovanju *gorilnika*.
- Nastavitev *gorilnika* je priporočljivo opraviti dvakrat letno oziroma vsaj pred začetkom vsake ogrevalne sezone.

2. kuhalna naprava na plinska ali tekoča goriva

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

plinski gorilnik

- Mlad fant je kuhal čaj na špiritnem *gorilniku*.

...

- Plezal sem naprej in poskušal najti prostor, kjer bi lahko prižgal *gorilnik* in prespal.

2.1. del te naprave, ki oddaja toploto

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

kuhalnik, štedilnik z *n* gorilniki

- Kuhinja ima majhen kuhalnik z enim *gorilnikom*.

...

- Na štedilniku sta imela odprte vse štiri plinske *gorilnike* in nobenega prižganega.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gorilnik]

IPA: [gɔ'ri:lnik]

ednina

IMENOVALNIK: gorilnik

RODILNIK: gorilnika

DAJALNIK: gorilniku

TOŽILNIK: gorilnik

MESTNIK: pri gorilniku

ORODNIK: z gorilnikom

dvojina

IMENOVALNIK: gorilnika

RODILNIK: gorilnikov

DAJALNIK: gorilnikoma

TOŽILNIK: gorilnika

MESTNIK: pri gorilnikih

ORODNIK: z gorilnikoma

množina

IMENOVALNIK: gorilniki

RODILNIK: gorilnikov

DAJALNIK: gorilnikom

TOŽILNIK: gorilnike

MESTNIK: pri gorilnikih

ORODNIK: z gorilniki

TONEMSKO

[gorilnik]

IPA: [gɔ'ri:lnik]

ednina

IMENOVALNIK: gorilnik

RODILNIK: gorilnika

DAJALNIK: gorilniku

TOŽILNIK: gorilnik

MESTNIK: pri gorilniku

ORODNIK: z gorilnikom

dvojina

IMENOVALNIK: gorilnika

RODILNIK: gorilnikov

DAJALNIK: gorilnikoma

TOŽILNIK: gorilnika

MESTNIK: pri gorilnikih

ORODNIK: z gorilnikoma

množina

IMENOVALNIK: gorilniki

RODILNIK: gorilnikov

DAJALNIK: gorilnikom

TOŽILNIK: gorilnike

MESTNIK: pri gorilnikih

ORODNIK: z gorilniki

STALNE ZVEZE

Busenov gorilnik

iz kemije laboratorijski plinski gorilnik z nastavljivim dotokom zraka

- Preproste peči na trda goriva ali svetilke na tekoča goriva so bile vse, kar je bilo dostopno za segrevanje v laboratoriju, dokler niso v sredini 19. stoletja začeli uporabljati *Busenovega gorilnika*.

IZVOR

↑gorilen

górnica górnice in gorníca gorníce samostalnik ženskega

spola

[górnica] in [gorníca]

POMEN

ženska, ki hodi v gore, hribe; SIN.: hribolazka

- Vrsto let sem bila aktivna *gornica*, obiskovala sem gore v vseh letnih časih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[górnica]

IPA: ['go:rɲitsa]

ednina

IMENOVALNIK: górnica

RODILNIK: górnice

DAJALNIK: górnici

TOŽILNIK: górnico

MESTNIK: pri górnici

ORODNIK: z górnico

dvojina

IMENOVALNIK: górnici

RODILNIK: górníc

DAJALNIK: górnícama

TOŽILNIK: górnici

MESTNIK: pri górnícáh

ORODNIK: z górnícama

množina

IMENOVALNIK: górnice

RODILNIK: górníc
DAJALNIK: górníc**am**
TOŽILNIK: górnice
MESTNIK: pri górníc**ah**
ORODNIK: z górníc**ami**

in [gorníca]
IPA: in [gɔrˈni:tsa]

in

ednina

IMENOVALNIK: gorníca
RODILNIK: gorníce
DAJALNIK: gorníci
TOŽILNIK: gorníco
MESTNIK: pri gorníci
ORODNIK: z gorníco

dvojina

IMENOVALNIK: gorníci
RODILNIK: gorníc
DAJALNIK: gorníc**ama**
TOŽILNIK: gorníci
MESTNIK: pri gorníc**ah**
ORODNIK: z gorníc**ama**

množina

IMENOVALNIK: gorníce
RODILNIK: gorníc
DAJALNIK: gorníc**am**
TOŽILNIK: gorníce
MESTNIK: pri gorníc**ah**
ORODNIK: z gorníc**ami**

TONEMSKO

[gõrnica]
IPA: [gó:rni:tsa]

ednina

IMENOVALNIK: gõrnica
RODILNIK: gõrnice
DAJALNIK: gõrníci
TOŽILNIK: gõrníco
MESTNIK: pri gõrníci
ORODNIK: z gõrníco

dvojina

IMENOVALNIK: gõrníci
RODILNIK: gõrníc
DAJALNIK: gõrníc**ama**
TOŽILNIK: gõrníci
MESTNIK: pri gõrníc**ah**
ORODNIK: z gõrníc**ama**

množina

IMENOVALNIK: gõrníce
RODILNIK: gõrníc
DAJALNIK: gõrníc**am**
TOŽILNIK: gõrníce
MESTNIK: pri gõrníc**ah**
ORODNIK: z gõrníc**ami**

in [gorníca]
IPA: in [gɔrni:tsá]

in

ednina

IMENOVALNIK: gorníca
RODILNIK: gorníce
DAJALNIK: gorníci
TOŽILNIK: gorníco
MESTNIK: pri gorníci
ORODNIK: z gorníco

dvojina

IMENOVALNIK: gorníci
RODILNIK: gorníc
DAJALNIK: gorníc**ama**
TOŽILNIK: gorníci
MESTNIK: pri gorníc**ah**
ORODNIK: z gorníc**ama**

množina

IMENOVALNIK: gorníce
RODILNIK: gorníc
DAJALNIK: gorníc**am**
TOŽILNIK: gorníce
MESTNIK: pri gorníc**ah**
ORODNIK: z gorníc**ami**

IZVOR

↑gornik

górník¹ górnika in **gorník** gorníka samostalnik moškega
spola

[górník] in [gorník]

POMEN

kdor hodi v gore, hribe; SIN.: hribolazec

► prid. beseda + **sam. beseda**

izkušen, izurjen gornik | navdušen gornik

▪ Izurjenemu *gorniku* ali alpinistu pot ne bi smela povzročati preglavic, potrebna pa je kar velika previdnost.

▪ Mladi *gorniki* se radi pogovarjajo o skupnih doživetjih.

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Gornik* s povprečno telesno pripravljenostjo prehodi od 300 do 400 višinskih metrov vzpona v eni uri.

▪ Zahtevnejši in bolj nabrušeni *gorniki* se bodo Male Mojstrovke lotili s severa, po znameniti Hanzovi poti.

...

▪ V gorah lahko srečamo mnoge *gornike*, ki opremo uporabljajo nepravilno in se s tem izpostavljajo dodatni nevarnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[górník]

IPA: [ˈgo:rnik]

ednina

IMENOVALNIK: górník
 RODILNIK: górnika
 DAJALNIK: górniku
 TOŽILNIK: górnika
 MESTNIK: pri górniku
 ORODNIK: z górnikom

dvojina

IMENOVALNIK: górnika
 RODILNIK: górnikov
 DAJALNIK: górnikoma
 TOŽILNIK: górnika
 MESTNIK: pri górnikih
 ORODNIK: z górnikoma

množina

IMENOVALNIK: górniki
 RODILNIK: górnikov
 DAJALNIK: górnikom
 TOŽILNIK: górnike
 MESTNIK: pri górnikih
 ORODNIK: z górniki

in [gorník]

IPA: in [gɔr'ni:k]

in

ednina

IMENOVALNIK: gorník
 RODILNIK: gorníka
 DAJALNIK: gorníku
 TOŽILNIK: gorníka
 MESTNIK: pri gorníku
 ORODNIK: z gornikom

dvojina

IMENOVALNIK: gorníka
 RODILNIK: gorníkov
 DAJALNIK: gornikoma
 TOŽILNIK: gorníka
 MESTNIK: pri gornikih
 ORODNIK: z gornikoma

množina

IMENOVALNIK: gorníki
 RODILNIK: gorníkov
 DAJALNIK: gornikom
 TOŽILNIK: gorníke
 MESTNIK: pri gornikih
 ORODNIK: z gorníki

TONEMSKO

[gõrník]

IPA: [gó:rnik]

ednina

IMENOVALNIK: gõrník
 RODILNIK: gõrníka
 DAJALNIK: gõrníku
 TOŽILNIK: gõrníka
 MESTNIK: pri gõrníku

ORODNIK: z gõrnikom

dvojina

IMENOVALNIK: gõrníka
 RODILNIK: gõrníkov
 DAJALNIK: gõrníkoma
 TOŽILNIK: gõrníka
 MESTNIK: pri gõrnikih
 ORODNIK: z gõrnikoma

množina

IMENOVALNIK: gõrniki
 RODILNIK: gõrníkov
 DAJALNIK: gõrnikom
 TOŽILNIK: gõrníke
 MESTNIK: pri gõrnikih
 ORODNIK: z gõrniki

in [gorník]

IPA: in [gɔrni:k]

in

ednina

IMENOVALNIK: gorník
 RODILNIK: gorníka
 DAJALNIK: gorníku
 TOŽILNIK: gorníka
 MESTNIK: pri gorníku
 ORODNIK: z gornikom

dvojina

IMENOVALNIK: gorníka
 RODILNIK: gorníkov tudi gorníkov
 DAJALNIK: gorníkoma
 TOŽILNIK: gorníka
 MESTNIK: pri gornikih tudi pri gornikih
 ORODNIK: z gornikoma

množina

IMENOVALNIK: gorníki
 RODILNIK: gorníkov tudi gorníkov
 DAJALNIK: gornikom
 TOŽILNIK: gorníke
 MESTNIK: pri gornikih tudi pri gornikih
 ORODNIK: z gorníki tudi z gorníki

BESEDOTVORJE

ženski spol: gornica

IZVOR

↑gora

górník² górnika samostalnik moškega spola

[górník]

POMEN

iz botanike nizka grmičasta zdravilna rastlina z majhnimi rdečimi plodovi in usnjatimi listi ali del te rastline; primerjaj lat. *Arctostaphylos uva-ursi*; SIN.: iz botanike vednozeleni gornik

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

listi gornika

- Listi *gornika* vsebujejo snov arbutin, ki učinkovito blaži vnetja sečnih poti.

...

- Pripravke iz brusnic naj bi ljudje z želodčnimi težavami bolje prenašali kot podobne pripravke iz *gornika*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[górník]

IPA: [ˈgo:ɾnik]

ednina

IMENOVALNIK: górník

RODILNIK: górnika

DAJALNIK: górníku

TOŽILNIK: górník

MESTNIK: pri górníku

ORODNIK: z górníkom

dvojina

IMENOVALNIK: górnika

RODILNIK: górníkov

DAJALNIK: górníkoma

TOŽILNIK: górnika

MESTNIK: pri górníkih

ORODNIK: z górníkoma

množina

IMENOVALNIK: górniki

RODILNIK: górníkov

DAJALNIK: górníkom

TOŽILNIK: górnike

MESTNIK: pri górníkih

ORODNIK: z górniki

TONEMSKO

[gõrník]

IPA: [gó:ɾnik]

ednina

IMENOVALNIK: gõrník

RODILNIK: gõrnika

DAJALNIK: gõrníku

TOŽILNIK: gõrník

MESTNIK: pri gõrníku

ORODNIK: z gõrníkom

dvojina

IMENOVALNIK: gõrnika

RODILNIK: gõrníkov

DAJALNIK: gõrníkoma

TOŽILNIK: gõrnika

MESTNIK: pri gõrníkih

ORODNIK: z gõrníkoma

množina

IMENOVALNIK: gõrniki

RODILNIK: gõrníkov

DAJALNIK: gõrníkom

TOŽILNIK: gõrnike

MESTNIK: pri gõrníkih

ORODNIK: z gõrniki

STALNE ZVEZE

vednozeleni gornik

1. iz botanike nizka grmičasta zdravilna rastlina z majhnimi rdečimi plodovi in usnjatimi listi ali del te rastline; primerjaj lat. *Arctostaphylos uva-ursi*; SIN.: iz botanike gornik²

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Listi *vednozelenega gornika* vsebujejo obilo čreslovin ali taninov.

...

- Vednozeleni gornik*, zimzelena rastlina goratih predelov, je najbolj znana in uporabljana zdravilna rastlina za lajšanje težav pri vnetjih mehurja in sečnice.

- Pripravki iz *vednozelenega gornika* bi lahko vplivali tudi na učinek nekaterih zdravil, ki povečajo odvajanje seča.

1.1. zdravilni pripravek iz listov te rastline

- Uporabo *vednozelenega gornika* omejimo na pet do sedem dni, in če se stanje ne izboljša, obiščemo zdravnika, ki bo predpisal ustrezno zdravilo.

- Učinek *vednozelenega gornika* zmanjšajo zdravila in hrana, ki povečajo kislost.

IZVOR

↑gora

górniški górníška górníško in **gorníški** gorníška

gorníško pridevnik

[górníški] in [gorníški]

POMEN

1. ki je v zvezi z gorniki¹ ali gorništvom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

gorniški film | gorniški podvig | gorniška knjiga, literatura | gorniška pot, tura | gorniško znanje

- Film je bil nagrajen na festivalu *gorniškega* filma v avstrijskem Gradcu.

- Še enkrat je dokazal, da ni le odličen alpinist, temveč tudi izjemno plodovit pisec *gorniške* literature.

- Vogar je krasno izhodišče za krajše planinske izlete in za prave *gorniške* ture, predvsem v osrčje Triglavskega narodnega parka.

- Za varno hojo v gorah moramo obvladati *gorniške* večšine.

1.1. ki je namenjen za gorništvo, se uporablja pri gorništvu

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

gorniški čevelj | gorniška oprema

- Slaba *gorniška* oprema, slaba telesna

- pripravljenost, preценjevanje sposobnosti so vzroki za tragedije v gorah.

- Z *gorniškimi* čevlji je težko hodil in neprestano se je drobilo kamenje, tako da smo morali presneto paziti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[górníški]

IPA: [ˈgo:rnɨʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: górníški
 RODILNIK: górníškega
 DAJALNIK: górníškemu
 TOŽILNIK: górníški
 živo górníškega
 MESTNIK: pri górníškem
 ORODNIK: z górníškim

dvojina

IMENOVALNIK: górníška
 RODILNIK: górníških
 DAJALNIK: górníškima
 TOŽILNIK: górníška
 MESTNIK: pri górníških
 ORODNIK: z górníškima

množina

IMENOVALNIK: górníški
 RODILNIK: górníških
 DAJALNIK: górnískim
 TOŽILNIK: górníške
 MESTNIK: pri górníških
 ORODNIK: z górníškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: górníška
 RODILNIK: górníške
 DAJALNIK: górníški
 TOŽILNIK: górníško
 MESTNIK: pri górníški
 ORODNIK: z górníško

dvojina

IMENOVALNIK: górníški
 RODILNIK: górníških
 DAJALNIK: górníškima
 TOŽILNIK: górníški
 MESTNIK: pri górníških
 ORODNIK: z górníškima

množina

IMENOVALNIK: górníške
 RODILNIK: górníških
 DAJALNIK: górnískim
 TOŽILNIK: górníške
 MESTNIK: pri górníških
 ORODNIK: z górníškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: górníško
 RODILNIK: górníškega
 DAJALNIK: górníškemu
 TOŽILNIK: górníško
 MESTNIK: pri górníškem
 ORODNIK: z górníškim

dvojina

IMENOVALNIK: górníški
 RODILNIK: górníških
 DAJALNIK: górníškima
 TOŽILNIK: górníški
 MESTNIK: pri górníških
 ORODNIK: z górníškima

množina

IMENOVALNIK: górníška
 RODILNIK: górníških
 DAJALNIK: górnískim
 TOŽILNIK: górníška
 MESTNIK: pri górníških
 ORODNIK: z górníškimi

in [gorníški]

IPA: in [gɔrˈni:ʃki]

in

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gorníški
 RODILNIK: gorníškega
 DAJALNIK: gorníškemu
 TOŽILNIK: gorníški
 živo gorníškega
 MESTNIK: pri gorníškem
 ORODNIK: z gornískim

dvojina

IMENOVALNIK: gorníška
 RODILNIK: gorníških
 DAJALNIK: gorníškima
 TOŽILNIK: gorníška
 MESTNIK: pri gorníških
 ORODNIK: z gorníškima

množina

IMENOVALNIK: gorníški
 RODILNIK: gorníških
 DAJALNIK: gornískim
 TOŽILNIK: gorníške
 MESTNIK: pri gorníških
 ORODNIK: z gorníškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gorníška
 RODILNIK: gorníške
 DAJALNIK: gorníški
 TOŽILNIK: gorníško
 MESTNIK: pri gorníški
 ORODNIK: z gorníško

dvojina

IMENOVALNIK: gorníški
 RODILNIK: gorníških
 DAJALNIK: gorníškima
 TOŽILNIK: gorníški
 MESTNIK: pri gorníških
 ORODNIK: z gorníškima

množina

IMENOVALNIK: gorníške
 RODILNIK: gorníških
 DAJALNIK: gornískim
 TOŽILNIK: gorníške
 MESTNIK: pri gorníških
 ORODNIK: z gorníškimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: gorníško
 RODILNIK: gorníškega
 DAJALNIK: gorníškemu
 TOŽILNIK: gorníško
 MESTNIK: pri gorníškem
 ORODNIK: z gornískim

dvojina

IMENOVALNIK: gorníški
 RODILNIK: gorníških
 DAJALNIK: gorníškima
 TOŽILNIK: gorníški
 MESTNIK: pri gorníških
 ORODNIK: z gorníškima

množina

IMENOVALNIK: gorníška
 RODILNIK: gorníških
 DAJALNIK: gornískim
 TOŽILNIK: gorníška
 MESTNIK: pri gorníških
 ORODNIK: z gorníškimi

TONEMSKO

[gõrniški]

IPA: [gó:rniʃki]

OSNOVNIK**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: gõrniški
 RODILNIK: gõrniškega
 DAJALNIK: gõrniškemu
 TOŽILNIK: gõrniški
 živo gõrniškega
 MESTNIK: pri gõrniškem
 ORODNIK: z gõrniškim

dvojina

IMENOVALNIK: gõrniška
 RODILNIK: gõrniških
 DAJALNIK: gõrniškima
 TOŽILNIK: gõrniška
 MESTNIK: pri gõrniških

ORODNIK: z gõrniškima

množina

IMENOVALNIK: gõrniški
 RODILNIK: gõrniških
 DAJALNIK: gõrniskim
 TOŽILNIK: gõrniške
 MESTNIK: pri gõrniških
 ORODNIK: z gõrniškimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: gõrniška
 RODILNIK: gõrniške
 DAJALNIK: gõrniški
 TOŽILNIK: gõrniško
 MESTNIK: pri gõrniški
 ORODNIK: z gõrniško

dvojina

IMENOVALNIK: gõrniški
 RODILNIK: gõrniških
 DAJALNIK: gõrniškima
 TOŽILNIK: gõrniški
 MESTNIK: pri gõrniških
 ORODNIK: z gõrniškima

množina

IMENOVALNIK: gõrniške
 RODILNIK: gõrniških
 DAJALNIK: gõrniskim
 TOŽILNIK: gõrniške
 MESTNIK: pri gõrniških
 ORODNIK: z gõrniškimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: gõrniško
 RODILNIK: gõrniškega
 DAJALNIK: gõrniškemu
 TOŽILNIK: gõrniško
 MESTNIK: pri gõrniškem
 ORODNIK: z gõrniškim

dvojina

IMENOVALNIK: gõrniški
 RODILNIK: gõrniških
 DAJALNIK: gõrniškima
 TOŽILNIK: gõrniški
 MESTNIK: pri gõrniških
 ORODNIK: z gõrniškima

množina

IMENOVALNIK: gõrniška
 RODILNIK: gõrniških
 DAJALNIK: gõrniškima
 TOŽILNIK: gõrniška
 MESTNIK: pri gõrniških
 ORODNIK: z gõrniškimi

in [gõrniški]

IPA: in [gõrniʃki]

in

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gorniški
 RODILNIK: gornîškega
 DAJALNIK: gornîškemu
 TOŽILNIK: gorniški
 živo gornîškega
 MESTNIK: pri gornîškem
 ORODNIK: z gornîškim

dvojina

IMENOVALNIK: gornîška
 RODILNIK: gornîških
 DAJALNIK: gornîškima
 TOŽILNIK: gornîška
 MESTNIK: pri gornîških
 ORODNIK: z gornîškima

množina

IMENOVALNIK: gornîški
 RODILNIK: gornîških
 DAJALNIK: gornîškim
 TOŽILNIK: gornîške
 MESTNIK: pri gornîških
 ORODNIK: z gornîškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gornîška
 RODILNIK: gornîške
 DAJALNIK: gornîški
 TOŽILNIK: gornîško
 MESTNIK: pri gornîški
 ORODNIK: z gornîško

dvojina

IMENOVALNIK: gornîški
 RODILNIK: gornîških
 DAJALNIK: gornîškima
 TOŽILNIK: gornîški
 MESTNIK: pri gornîških
 ORODNIK: z gornîškima

množina

IMENOVALNIK: gornîške
 RODILNIK: gornîških
 DAJALNIK: gornîškim
 TOŽILNIK: gornîške
 MESTNIK: pri gornîških
 ORODNIK: z gornîškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gornîško
 RODILNIK: gornîškega
 DAJALNIK: gornîškemu
 TOŽILNIK: gornîško
 MESTNIK: pri gornîškem
 ORODNIK: z gornîškim

dvojina

IMENOVALNIK: gornîški

RODILNIK: gornîških
 DAJALNIK: gornîškima
 TOŽILNIK: gornîški
 MESTNIK: pri gornîških
 ORODNIK: z gornîškima

množina

IMENOVALNIK: gornîška
 RODILNIK: gornîških
 DAJALNIK: gornîškim
 TOŽILNIK: gornîška
 MESTNIK: pri gornîških
 ORODNIK: z gornîškimi

IZVOR

↑gornik

górnîštvo górnîštva in **gornîštvo** gornîštva samostalnik
 srednjega spola

[górnîštvo] in [gornîštvo]

POMEN

hoja v gore, hribe; SIN.: hribolazenje

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

šola, tečaj gornîštva

▪ Za program šole v naravi je skrbela ekipa šole *gornîštva* in smučanja pod vodstvom znanega alpinista in ekstremnega smučarja.

▪ Pionirji *gornîštva* so se dolgo raje držali skal in so si sekali stopinje v strma snežišča Alp le, če je bilo to nujno potrebno.

▶ priredna zveza

gornîštvo in planinstvo

▪ Vsebina in obseg dela gorske reševalne službe sta se iz leta v leto širila z razvojem množičnega planinstva in *gornîštva*.

...

▪ Turno smučanje združuje užitke smučanja in zimskega *gornîštva*, zato ne čudi, da se nad njim iz leta v leto navdušuje vse več Slovencev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[górnîštvo]

IPA: ['go:rnifʈvo]

ednina

IMENOVALNIK: górnîštvo

RODILNIK: górnîštva

DAJALNIK: górnîštvu

TOŽILNIK: górnîštvo

MESTNIK: pri górnîštvu

ORODNIK: z górnîštvom

dvojina

IMENOVALNIK: górnîštvi

RODILNIK: górnîštev

DAJALNIK: górnîštvoma

TOŽILNIK: górnîštvi

MESTNIK: pri górnîštvih

ORODNIK: z górníštv**oma**
množina

IMENOVALNIK: górníštva
RODILNIK: górníštev
DAJALNIK: górníštv**om**
TOŽILNIK: górníštva
MESTNIK: pri górníštv**ih**
ORODNIK: z górníštv**i**

in [gorníštvo]
IPA: in [gɔr'ni:ftvɔ]

in

ednina

IMENOVALNIK: gorníštvo
RODILNIK: gorníštva
DAJALNIK: gorníštv**u**
TOŽILNIK: gorníštvo
MESTNIK: pri gorníštv**u**
ORODNIK: z gorníštv**om**

dvojina

IMENOVALNIK: gorníštvi
RODILNIK: gorníštev
DAJALNIK: gorníštv**oma**
TOŽILNIK: gorníštvi
MESTNIK: pri gorníštv**ih**
ORODNIK: z gorníštv**oma**

množina

IMENOVALNIK: gorníštva
RODILNIK: gorníštev
DAJALNIK: gorníštv**om**
TOŽILNIK: gorníštva
MESTNIK: pri gorníštv**ih**
ORODNIK: z gorníštv**i**

TONEMSKO

[gõrníštvo]
IPA: [gó:rníftvɔ]

ednina

IMENOVALNIK: gõrníštvo
RODILNIK: gõrníštva
DAJALNIK: gõrníštv**u**
TOŽILNIK: gõrníštvo
MESTNIK: pri gõrníštv**u**
ORODNIK: z gõrníštv**om**

dvojina

IMENOVALNIK: gõrníštvi
RODILNIK: gõrníštev
DAJALNIK: gõrníštv**oma**
TOŽILNIK: gõrníštvi
MESTNIK: pri gõrníštv**ih**
ORODNIK: z gõrníštv**oma**

množina

IMENOVALNIK: gõrníštva
RODILNIK: gõrníštev
DAJALNIK: gõrníštv**om**
TOŽILNIK: gõrníštva

MESTNIK: pri gõrníštv**ih**
ORODNIK: z gõrníštv**i**

in [gorníštvo]
IPA: in [gɔrni:ftvɔ]

in

ednina

IMENOVALNIK: gorníštvo
RODILNIK: gorníštva
DAJALNIK: gorníštv**u**
TOŽILNIK: gorníštvo
MESTNIK: pri gorníštv**u**
ORODNIK: z gorníštv**om**

dvojina

IMENOVALNIK: gorníštvi
RODILNIK: gorníštev
DAJALNIK: gorníštv**oma**
TOŽILNIK: gorníštvi
MESTNIK: pri gorníštv**ih**
ORODNIK: z gorníštv**oma**

množina

IMENOVALNIK: gorníštva
RODILNIK: gorníštev
DAJALNIK: gorníštv**om**
TOŽILNIK: gorníštva
MESTNIK: pri gorníštv**ih**
ORODNIK: z gorníštv**i**

IZVOR

↑gornik

grápa grápe samostalnik ženskega spola

[grápa]

POMEN

1. jarek na strmem pobočju, ki ga navadno oblikuje voda

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

gruščnata grapa | hudourniška grapa | strma grapa | zasnežena grapa

- Deževje v silnih nalivih je polnilo hudourniške *grape*.
- Po gruščnati *grapi* in strmih travah se vzpnemo na greben in po njem na vrh.
- Sestop v dolino vodi po izredno krušljivi in strmi *grapi*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

spustiti se v grapo | zdrsniti v grapo

- Na strmem pobočju se je sprožil plaz in zdrsnil v hudourniško *grapo*.
- Bataljon se je urno spustil v *grapo* in zasedel položaje za zavarovanje kolone na obeh straneh ceste.

...

▪ V dolino Trebuščice se spuščajo številni potoki, ki so oblikovali zanimive soteske in *grape*.

2. manjša ozka dolina s strmimi pobočji

► priredna zveza

grape in soteske

- Pokrajina je neverjetna: prepredena je s številnimi dolinami, *grapami* in soteskami, na dnu katerih bučijo ledeno mrzle reke.

...

- Steza se spusti v ozko *grapo*, ki se strmo in tudi rahlo naporno dviguje.
- Hiše so razvejane po dolinah, strminah in *grapah* brez kakršnegakoli posebnega reda.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[grápa]

IPA: [ˈgra:pa]

ednina

IMENOVALNIK: grápa

RODILNIK: grápe

DAJALNIK: grápi

TOŽILNIK: grápo

MESTNIK: pri grápi

ORODNIK: z grápo

dvojina

IMENOVALNIK: grápi

RODILNIK: gráp

DAJALNIK: grápama

TOŽILNIK: grápi

MESTNIK: pri grápah

ORODNIK: z grápama

množina

IMENOVALNIK: grápe

RODILNIK: gráp

DAJALNIK: grápam

TOŽILNIK: grápe

MESTNIK: pri grápah

ORODNIK: z grápami

TONEMSKO

[grápa]

IPA: [grà:pá]

ednina

IMENOVALNIK: grápa

RODILNIK: grápe

DAJALNIK: grápi

TOŽILNIK: grápo

MESTNIK: pri grápi

ORODNIK: z grápo

dvojina

IMENOVALNIK: grápi

RODILNIK: gráp

DAJALNIK: grápama

TOŽILNIK: grápi

MESTNIK: pri grápah

ORODNIK: z grápama

množina

IMENOVALNIK: grápe

RODILNIK: gráp

DAJALNIK: grápam

TOŽILNIK: grápe

MESTNIK: pri grápah

ORODNIK: z grápami

IZVOR

verjetno prevzeto iz stvnem. *grabo*, srvnem. *grabe*, glej ↑graben

gravêr gravêrja samostalnik moškega spola

[gravêr]

POMEN

kdor vrezuje črke, podobe v tršo podlago

- Logotip je izdelal zlatar in *graver*.
- Znamka je izšla kot tisoča, za katero je izdelal kliše znameniti *graver*.
- Vrezovanje in pripravljanje plošč je prepustil *graverjem*, lesorezom in litografom, sam pa je bdel nad postopkom in pravilnostjo barv.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gravêr]

IPA: [graˈvɛ:r]

ednina

IMENOVALNIK: gravêr

RODILNIK: gravêrja

DAJALNIK: gravêrju

TOŽILNIK: gravêrja

MESTNIK: pri gravêrju

ORODNIK: z gravêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: gravêrja

RODILNIK: gravêrjev

DAJALNIK: gravêrjema

TOŽILNIK: gravêrja

MESTNIK: pri gravêrjih

ORODNIK: z gravêrjema

množina

IMENOVALNIK: gravêrji

RODILNIK: gravêrjev

DAJALNIK: gravêrjem

TOŽILNIK: gravêrje

MESTNIK: pri gravêrjih

ORODNIK: z gravêrji

TONEMSKO

[gravêr]

IPA: [gravé:r]

ednina

IMENOVALNIK: gravêr

RODILNIK: gravêrja

DAJALNIK: gravêrju

TOŽILNIK: gravêrja

MESTNIK: pri gravêrju

ORODNIK: z gravêrjem
dvojina
IMENOVALNIK: gravêrja
RODILNIK: gravêrjev
DAJALNIK: gravêrjema
TOŽILNIK: gravêrja
MESTNIK: pri gravêrjih
ORODNIK: z gravêrjema
množina
IMENOVALNIK: gravêrji
RODILNIK: gravêrjev
DAJALNIK: gravêrjem
TOŽILNIK: gravêrje
MESTNIK: pri gravêrjih
ORODNIK: z gravêrji

BESEDOTVORJE

ženski spol: graverka

IZVOR

prevzeto prek nem. *Graveur* iz frc. *graveur*, glej
↑gravirati

gravêrka gravêrke samostalnik ženskega spola

[gravêrka]

POMEN

ženska, ki vrezuje črke, podobe v tršo podlago

▪ Besedilo je v vazo vgravirala ena najboljših *graverk* v Sloveniji.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gravêrka]

IPA: [gra'vɛ:rka]

ednina

IMENOVALNIK: gravêrka

RODILNIK: gravêrke

DAJALNIK: gravêrki

TOŽILNIK: gravêrko

MESTNIK: pri gravêrki

ORODNIK: z gravêrko

dvojina

IMENOVALNIK: gravêrki

RODILNIK: gravêrk

DAJALNIK: gravêrkama

TOŽILNIK: gravêrki

MESTNIK: pri gravêrkah

ORODNIK: z gravêrkama

množina

IMENOVALNIK: gravêrke

RODILNIK: gravêrk

DAJALNIK: gravêrkam

TOŽILNIK: gravêrke

MESTNIK: pri gravêrkah

ORODNIK: z gravêrkami

TONEMSKO

[gravêrka]

IPA: [gra'vɛ:rka]

ednina

IMENOVALNIK: gravêrka

RODILNIK: gravêrke

DAJALNIK: gravêrki

TOŽILNIK: gravêrko

MESTNIK: pri gravêrki

ORODNIK: z gravêrko

dvojina

IMENOVALNIK: gravêrki

RODILNIK: gravêrk

DAJALNIK: gravêrkama

TOŽILNIK: gravêrki

MESTNIK: pri gravêrkah

ORODNIK: z gravêrkama

množina

IMENOVALNIK: gravêrke

RODILNIK: gravêrk

DAJALNIK: gravêrkam

TOŽILNIK: gravêrke

MESTNIK: pri gravêrkah

ORODNIK: z gravêrkami

IZVOR

↑graver

gravírati gravíram nedovršni in dovršni glagol

[gravírati]

POMEN

vrezovati črke, podobe v tršo podlago

▶ prisl. + **glag.**

▪ Uokvirja slike, steklo ročno *gravira*, brusi, peska, poslikava ogledala in steklo ter izdeluje vitraže.

▶ **glag.** + v + sam. beseda v tožilniku

▪ Z novimi stroji lahko *gravirata* napise v vse materiale (od zlata, železa, medenine, pleksi stekla, folije do lesa in usnja).

...

▪ Povečevala se je uporaba ornamentov in ilustracij, najlepše slike pa so *gravirali* v bakrene plošče.

▪ Kmetje so ure vso zimo ročno obdelovali, uravnavali in sestavljali v mehanizme, *gravirali* ohišja, izdelovali zobata kolesca in oblikovali številčnice.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gravírati]

IPA: [gra'vi:rati]

NEDOLOČNIK: gravírati

NAMENILNIK: gravírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: gravíram

2. OSEBA: gravíraš

3. OSEBA: gravíra

dvojina

1. OSEBA: gravírava

2. OSEBA: gravírata

3. OSEBA: gravírata

množina

1. OSEBA: gravíramo

2. OSEBA: gravírate

3. OSEBA: gravírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: gravíraj

dvojina

1. OSEBA: gravírajva

2. OSEBA: gravírajta

množina

1. OSEBA: gravírajmo

2. OSEBA: gravírajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: gravíral

DVOJINA: gravírala

MNOŽINA: gravírali

ženski spol

EDNINA: gravírala

DVOJINA: gravírali

MNOŽINA: gravírale

srednji spol

EDNINA: gravíralo

DVOJINA: gravírali

MNOŽINA: gravírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gravirajóč

RODILNIK: gravirajóčega

DAJALNIK: gravirajóčemu

TOŽILNIK: gravirajóč

živo gravirajóčega

MESTNIK: pri gravirajóčem

ORODNIK: z gravirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: gravirajóča

RODILNIK: gravirajóčih

DAJALNIK: gravirajóčima

TOŽILNIK: gravirajóča

MESTNIK: pri gravirajóčih

ORODNIK: z gravirajóčima

množina

IMENOVALNIK: gravirajóči

RODILNIK: gravirajóčih

DAJALNIK: gravirajóčim

TOŽILNIK: gravirajóče

MESTNIK: pri gravirajóčih

ORODNIK: z gravirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gravirajóča

RODILNIK: gravirajóče

DAJALNIK: gravirajóči

TOŽILNIK: gravirajóčo

MESTNIK: pri gravirajóči

ORODNIK: z gravirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: gravirajóči

RODILNIK: gravirajóčih

DAJALNIK: gravirajóčima

TOŽILNIK: gravirajóči

MESTNIK: pri gravirajóčih

ORODNIK: z gravirajóčima

množina

IMENOVALNIK: gravirajóče

RODILNIK: gravirajóčih

DAJALNIK: gravirajóčim

TOŽILNIK: gravirajóče

MESTNIK: pri gravirajóčih

ORODNIK: z gravirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gravirajóče

RODILNIK: gravirajóčega

DAJALNIK: gravirajóčemu

TOŽILNIK: gravirajóče

MESTNIK: pri gravirajóčem

ORODNIK: z gravirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: gravirajóči

RODILNIK: gravirajóčih

DAJALNIK: gravirajóčima

TOŽILNIK: gravirajóči

MESTNIK: pri gravirajóčih

ORODNIK: z gravirajóčima

množina

IMENOVALNIK: gravirajóča

RODILNIK: gravirajóčih

DAJALNIK: gravirajóčim

TOŽILNIK: gravirajóča

MESTNIK: pri gravirajóčih

ORODNIK: z gravirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gravíran

RODILNIK: gravíranega

DAJALNIK: gravíranemu

TOŽILNIK: gravíran

živo gravíranega

MESTNIK: pri gravíranem

ORODNIK: z gravíranim

dvojina

IMENOVALNIK: gravírana

RODILNIK: gravíranih

DAJALNIK: gravíran**ima**
TOŽILNIK: gravíran**a**
MESTNIK: pri gravíran**ih**
ORODNIK: z gravíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: gravírani
RODILNIK: gravírani**h**
DAJALNIK: gravírani**m**
TOŽILNIK: gravírane
MESTNIK: pri gravírani**h**
ORODNIK: z gravírani**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gravíran**a**
RODILNIK: gravírane
DAJALNIK: gravírani
TOŽILNIK: gravírano
MESTNIK: pri gravírani
ORODNIK: z gravírano

dvojina

IMENOVALNIK: gravírani
RODILNIK: gravírani**h**
DAJALNIK: gravírani**ma**
TOŽILNIK: gravírani
MESTNIK: pri gravírani**h**
ORODNIK: z gravírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: gravírane
RODILNIK: gravírani**h**
DAJALNIK: gravírani**m**
TOŽILNIK: gravírane
MESTNIK: pri gravírani**h**
ORODNIK: z gravírani**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gravírano
RODILNIK: gravíran**ega**
DAJALNIK: gravíran**emu**
TOŽILNIK: gravírano
MESTNIK: pri gravíran**em**
ORODNIK: z gravíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gravírani
RODILNIK: gravírani**h**
DAJALNIK: gravírani**ma**
TOŽILNIK: gravírani
MESTNIK: pri gravírani**h**
ORODNIK: z gravírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: gravírana
RODILNIK: gravírani**h**
DAJALNIK: gravírani**m**
TOŽILNIK: gravírana
MESTNIK: pri gravírani**h**
ORODNIK: z gravírani**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: gravír**áje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: gravíran**je**
RODILNIK: gravíran**ja**
DAJALNIK: gravíran**ju**
TOŽILNIK: gravíran**je**
MESTNIK: pri gravíran**ju**
ORODNIK: z gravíran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: gravíran**ji**
RODILNIK: gravíran**j**
DAJALNIK: gravíran**jema**
TOŽILNIK: gravíran**ji**
MESTNIK: pri gravíran**jih**
ORODNIK: z gravíran**jema**

množina

IMENOVALNIK: gravíran**ja**
RODILNIK: gravíran**j**
DAJALNIK: gravíran**jem**
TOŽILNIK: gravíran**ja**
MESTNIK: pri gravíran**jih**
ORODNIK: z gravíran**ji**

TONEMSKO

[gravírat*i*]

IPA: [graví:ràti]

NEDOLOČNIK: gravírat*i*

NAMENILNIK: gravírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: gravíram
2. OSEBA: gravíraš
3. OSEBA: gravíra

dvojina

1. OSEBA: gravírava
2. OSEBA: gravírata
3. OSEBA: gravírata

množina

1. OSEBA: gravíramo
2. OSEBA: gravírate
3. OSEBA: gravírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: gravíraj

dvojina

1. OSEBA: gravírajva
2. OSEBA: gravírajta

množina

1. OSEBA: gravírajmo
2. OSEBA: gravírajte

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: gravíral
DVOJINA: gravírala
MNOŽINA: gravírali

ženski spol

EDNINA: gravîrala
DVOJINA: gravîrali
MNOŽINA: gravîrale

srednji spol

EDNINA: gravîralo
DVOJINA: gravîrali
MNOŽINA: gravîrala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gravirajôč tudi gravirajôč
RODILNIK: gravirajôč**ega**
DAJALNIK: gravirajôč**emu**
TOŽILNIK: gravirajôč tudi gravirajôč
živo gravirajôč**ega**
MESTNIK: pri gravirajôč**em**
ORODNIK: z gravirajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gravirajôč**a**
RODILNIK: gravirajôč**ih**
DAJALNIK: gravirajôč**ima**
TOŽILNIK: gravirajôč**a**
MESTNIK: pri gravirajôč**ih**
ORODNIK: z gravirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gravirajôč**i**
RODILNIK: gravirajôč**ih**
DAJALNIK: gravirajôč**im**
TOŽILNIK: gravirajôč**e**
MESTNIK: pri gravirajôč**ih**
ORODNIK: z gravirajôč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gravirajôč**a**
RODILNIK: gravirajôč**e**
DAJALNIK: gravirajôč**i**
TOŽILNIK: gravirajôč**o**
MESTNIK: pri gravirajôč**i**
ORODNIK: z gravirajôč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: gravirajôč**i**
RODILNIK: gravirajôč**ih**
DAJALNIK: gravirajôč**ima**
TOŽILNIK: gravirajôč**i**
MESTNIK: pri gravirajôč**ih**
ORODNIK: z gravirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gravirajôč**e**
RODILNIK: gravirajôč**ih**
DAJALNIK: gravirajôč**im**
TOŽILNIK: gravirajôč**e**
MESTNIK: pri gravirajôč**ih**
ORODNIK: z gravirajôč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gravirajôč**e**

RODILNIK: gravirajôč**ega**
DAJALNIK: gravirajôč**emu**
TOŽILNIK: gravirajôč**e**
MESTNIK: pri gravirajôč**em**
ORODNIK: z gravirajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gravirajôč**i**
RODILNIK: gravirajôč**ih**
DAJALNIK: gravirajôč**ima**
TOŽILNIK: gravirajôč**i**
MESTNIK: pri gravirajôč**ih**
ORODNIK: z gravirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gravirajôč**a**
RODILNIK: gravirajôč**ih**
DAJALNIK: gravirajôč**im**
TOŽILNIK: gravirajôč**a**
MESTNIK: pri gravirajôč**ih**
ORODNIK: z gravirajôč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gravîran
RODILNIK: gravîran**ega**
DAJALNIK: gravîran**emu**
TOŽILNIK: gravîran
živo gravîran**ega**
MESTNIK: pri gravîran**em**
ORODNIK: z gravîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gravîrana
RODILNIK: gravîran**ih**
DAJALNIK: gravîran**ima**
TOŽILNIK: gravîrana
MESTNIK: pri gravîran**ih**
ORODNIK: z gravîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: gravîrani
RODILNIK: gravîran**ih**
DAJALNIK: gravîran**im**
TOŽILNIK: gravîrane
MESTNIK: pri gravîran**ih**
ORODNIK: z gravîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gravîrana
RODILNIK: gravîrane
DAJALNIK: gravîran**i**
TOŽILNIK: gravîrano
MESTNIK: pri gravîran**i**
ORODNIK: z gravîran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: gravîrani
RODILNIK: gravîran**ih**
DAJALNIK: gravîran**ima**
TOŽILNIK: gravîran**i**

MESTNIK: pri gravîran**ih**
ORODNIK: z gravîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: gravîrane
RODILNIK: gravîran**ih**
DAJALNIK: gravîran**im**
TOŽILNIK: gravîrane
MESTNIK: pri gravîran**ih**
ORODNIK: z gravîran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gravîrano
RODILNIK: gravîran**ega**
DAJALNIK: gravîran**emu**
TOŽILNIK: gravîrano
MESTNIK: pri gravîran**em**
ORODNIK: z gravîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gravîrani
RODILNIK: gravîran**ih**
DAJALNIK: gravîran**ima**
TOŽILNIK: gravîrani
MESTNIK: pri gravîran**ih**
ORODNIK: z gravîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: gravîrana
RODILNIK: gravîran**ih**
DAJALNIK: gravîran**im**
TOŽILNIK: gravîrana
MESTNIK: pri gravîran**ih**
ORODNIK: z gravîran**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: gravir**âje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: gravîran**je**
RODILNIK: gravîran**ja**
DAJALNIK: gravîran**ju**
TOŽILNIK: gravîran**je**
MESTNIK: pri gravîran**ju**
ORODNIK: z gravîran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: gravîran**ji**
RODILNIK: gravîran**j**
DAJALNIK: gravîran**jema**
TOŽILNIK: gravîran**ji**
MESTNIK: pri gravîran**jih**
ORODNIK: z gravîran**jema**

množina

IMENOVALNIK: gravîran**ja**
RODILNIK: gravîran**j**
DAJALNIK: gravîran**jem**
TOŽILNIK: gravîran**ja**
MESTNIK: pri gravîran**jih**
ORODNIK: z gravîran**ji**

prevzeto prek nem. *gravieren* iz frc. *graver* < srffc. *graban* 'brazdati', to prevzeto iz srniz. *graven* 'kopati'

gravúra gravúre samostalnik ženskega spola
[gravúra]

POMEN

1. likovna tehnika, pri kateri se podobe, vzorce vrezuje v tršo podlago, navadno leseno, kovinsko, kamnito

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

▪ Dela enega največjih svetovnih mojstrov *gravure*, ki je delal v Celju, hranijo najpomembnejši evropski muzeji.

▶ **sam. beseda** + v + sam. beseda v tožilniku

▪ Poleg *gravure* v les so predvsem za dražje publikacije uporabljali litografijo in akvatinto.

...

▪ Rimljani so bili mojstri v graviranju žlahtnih kamnov. Poznali so dve vrsti *gravure*: vdolben vzorec za pečate in izbočen relief za kamenje.

1.1. likovno delo, ki nastane z uporabo te tehnike

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Prvotne *gravure* so večkrat popravljali ter barvali in risali čez prvotne slikarije.

...

▪ S primerjavo stilov in tehnik so ugotovili, da so najstarejše *gravure* iz saharske mlajše kamene dobe stare 9000 let.

▪ Z zemljevidi in starimi *gravurami* okrašeni prostor je opremljen z izbranim pohištvo.

2. kar nastane z vrezovanjem črk, podob v tršo podlago

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

laserska gravura

▪ Na pohištvenem sejmu predstavljamo z laserskimi *gravurami* oplemenitena barvna stekla in zrcala drsnih vrat.

▪ Vojaki so vžigalnikom z različnimi *gravurami* dajali svoj pečat.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Absolutna zmagovalca na 20 kilometrov sta dobila dragocen prstan z *gravuro* bloškega smučarja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gravúra]

IPA: [gra'vu:ra]

ednina

IMENOVALNIK: gravúra

RODILNIK: gravúre

DAJALNIK: gravúri

TOŽILNIK: gravúro

MESTNIK: pri gravúri

ORODNIK: z gravúro

dvojina

IMENOVALNIK: gravúri
RODILNIK: gravúr
DAJALNIK: gravúrama
TOŽILNIK: gravúri
MESTNIK: pri gravúrah
ORODNIK: z gravúrama

množina

IMENOVALNIK: gravúre
RODILNIK: gravúr
DAJALNIK: gravúram
TOŽILNIK: gravúre
MESTNIK: pri gravúrah
ORODNIK: z gravúrami

TONEMSKO

[gravûra]

IPA: [gravú:rà]

ednina

IMENOVALNIK: gravûra
RODILNIK: gravûre
DAJALNIK: gravûri
TOŽILNIK: gravûro
MESTNIK: pri gravûri
ORODNIK: z gravûro

dvojina

IMENOVALNIK: gravûri
RODILNIK: gravûr
DAJALNIK: gravûrama
TOŽILNIK: gravûri
MESTNIK: pri gravûrah
ORODNIK: z gravûrama

množina

IMENOVALNIK: gravûre
RODILNIK: gravûr
DAJALNIK: gravûram
TOŽILNIK: gravûre
MESTNIK: pri gravûrah
ORODNIK: z gravûrami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Gravur*, latinizirane oblike h *Gravüre*, prevzeto iz frc. *gravure* iz ↑gravirati

gray graya; in **grêj** samostalnik moškega spola

[grêj]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje absorbirane doze ionizirajočega sevanja, ki ustreza enemu joulu absorbirane energije na kilogram snovi [Gy]

- Absorbirana doza nekaj *grayev* v človeškem telesu lahko povzroči akutni radiacijski sindrom.
- Ločimo absorbirano dozo, katere enota je *gray* (Gy), ter ekvivalentno dozo, katere enota je sievert (Sv).

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[grêj]

IPA: [ˈgrɛ:i]

ednina

IMENOVALNIK: gray [grêj]
RODILNIK: graya [grêja]
DAJALNIK: grayu [grêju]
TOŽILNIK: gray [grêj]
MESTNIK: pri grayu [pri grêju]
ORODNIK: z grayem [z grêjem]

dvojina

IMENOVALNIK: graya [grêja]
RODILNIK: grayev [grêjeu]
DAJALNIK: grayema [grêjema]
TOŽILNIK: graya [grêja]
MESTNIK: pri grayih [pri grêjih]
ORODNIK: z grayema [z grêjema]

množina

IMENOVALNIK: grayi [grêji]
RODILNIK: grayev [grêjeu]
DAJALNIK: grayem [grêjem]
TOŽILNIK: graye [grêje]
MESTNIK: pri grayih [pri grêjih]
ORODNIK: z grayi [z grêji]

TONEMSKO

[grêj]

IPA: [grê:i]

ednina

IMENOVALNIK: gray [grêj]
RODILNIK: graya [grêja]
DAJALNIK: grayu [grêju]
TOŽILNIK: gray [grêj]
MESTNIK: pri grayu [pri grêju]
ORODNIK: z grayem [z grêjem]

dvojina

IMENOVALNIK: graya [grêja]
RODILNIK: grayev [grêjeu]
DAJALNIK: grayema [grêjema]
TOŽILNIK: graya [grêja]
MESTNIK: pri grayih [pri grêjih]
ORODNIK: z grayema [z grêjema]

množina

IMENOVALNIK: grayi [grêji]
RODILNIK: grayev [grêjeu]
DAJALNIK: grayem [grêjem]
TOŽILNIK: graye [grêje]
MESTNIK: pri grayih [pri grêjih]
ORODNIK: z grayi [z grêji]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Gray*, angl., frc. *gray*, po angleškem fiziku *Louisu Haroldu Grayu* (1905–1965)

grboslôvje grboslôvja samostalnik srednjega spola
[gərboslôuje]

POMEN

veda, ki se ukvarja s proučevanjem in opisom grbov, njihovega nastanka, zgodovine in oblikovanja; SIN.: heraldika

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

▪ V prvem delu knjige avtor predstavlja osnove *grboslovja* in zastavoslovja ter povezavo obeh teh starih ved.

▪ Začetek *grboslovja* je bil preprost: po simbolih na ščitih in praporih so vojske prepoznavale svoje vojake.

▶ priredna zveza

grboslovje in zastavoslovje

▪ V *grboslovju* in zastavoslovju velja pravilo: kakršne barve so na grbu, takšne morajo biti tudi na zastavi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gərboslôuje]

IPA: [gərbɔ'slɔ:ujɛ]

ednina

IMENOVALNIK: grboslôvje

RODILNIK: grboslôvja

DAJALNIK: grboslôvju

TOŽILNIK: grboslôvje

MESTNIK: pri grboslôvju

ORODNIK: z grboslôvjem

dvojina

IMENOVALNIK: grboslôvji

RODILNIK: grboslôvij

DAJALNIK: grboslôvjema

TOŽILNIK: grboslôvji

MESTNIK: pri grboslôvjih

ORODNIK: z grboslôvjema

množina

IMENOVALNIK: grboslôvja

RODILNIK: grboslôvij

DAJALNIK: grboslôvjem

TOŽILNIK: grboslôvja

MESTNIK: pri grboslôvjih

ORODNIK: z grboslôvji

TONEMSKO

[gərboslôuje]

IPA: [gərbɔslɔ:ujɛ]

ednina

IMENOVALNIK: grboslôvje

RODILNIK: grboslôvja

DAJALNIK: grboslôvju

TOŽILNIK: grboslôvje

MESTNIK: pri grboslôvju

ORODNIK: z grboslôvjem

dvojina

IMENOVALNIK: grboslôvji

RODILNIK: grboslôvij

DAJALNIK: grboslôvjema

TOŽILNIK: grboslôvji

MESTNIK: pri grboslôvjih

ORODNIK: z grboslôvjema

množina

IMENOVALNIK: grboslôvja

RODILNIK: grboslôvij

DAJALNIK: grboslôvjem

TOŽILNIK: grboslôvja

MESTNIK: pri grboslôvjih

ORODNIK: z grboslôvji

IZVOR

↑grb + tvor. od stcslov. *slovo* 'beseda'

grêj grêja; in **gray** samostalnik moškega spola

[grêj]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje absorbirane doze ionizirajočega sevanja, ki ustreza enemu džulu absorbirane energije na kilogram snovi [Gy]

▪ Ob *greju* je za merjenje absorbirane doze v rabi še stokrat manjša stara enota rad.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[grêj]

IPA: ['grɛ:i]

ednina

IMENOVALNIK: grêj

RODILNIK: grêja

DAJALNIK: grêju

TOŽILNIK: grêj

MESTNIK: pri grêju

ORODNIK: z grêjem

dvojina

IMENOVALNIK: grêja

RODILNIK: grêjev

DAJALNIK: grêjema

TOŽILNIK: grêja

MESTNIK: pri grêjih

ORODNIK: z grêjema

množina

IMENOVALNIK: grêji

RODILNIK: grêjev

DAJALNIK: grêjem

TOŽILNIK: grêje

MESTNIK: pri grêjih

ORODNIK: z grêji

TONEMSKO

[grêj]

IPA: [gré:i]

ednina

IMENOVALNIK: grêj

RODILNIK: grêja

DAJALNIK: grêju

TOŽILNIK: grêj

MESTNIK: pri grêju

ORODNIK: z grêjem

dvojina

IMENOVALNIK: grêja

RODILNIK: grêjev

DAJALNIK: grêjema

TOŽILNIK: grêja

MESTNIK: pri grêjih

ORODNIK: z grêjema

množina

IMENOVALNIK: grêji

RODILNIK: grêjev

DAJALNIK: grêjem

TOŽILNIK: grêje

MESTNIK: pri grêjih

ORODNIK: z grêji

IZVOR

↑gray

gromôvnik gromôvnika samostalnik moškega spola

[gromôʏnik]

POMEN

1. bog groma, bliska

- Jupiter se je polastil vse moči in oblasti od etruščanskih in grških *gromovnikov*.
- Ali je kakšna sled tega slovenskega *gromovnika* še otipljiva v sedanjosti? Po ljudskem izročilu ljudje med Porabjem in Ptujsko goro ob grmenju še vedno pravijo: Perun bije.

2. ekspresivno javni govornik, ki glasno, zavzeto, odločno izraža svoja stališča

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Eden izmed najbolj izpostavljenih *gromovnikov* za pravice igralcev se je zavzemal za takšno sistemsko ureditev tekmovalnega niza, ki bi najboljšim omogočala manj nastopov.
 - Zaradi posledic hude bolezni ni mogel biti glasovno takšen politični *gromovnik*, kot smo ga poznali, toda njegova izvajanja se niso spremenila ne po vsebini ne po obliki.
- ##### ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
- »Metafor se ne razlaga, jih razumeš ali pa jih ne,« pravi nekdanji parlamentarni *gromovnik*.
 - V spominu ostajajo *gromovniki*, ki se jih spomnimo po ognjevitosti njihovih nastopov bolj kot po njihovih imenitnih delih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gromôʏnik]

IPA: [grɔ'mɔ:ʏnik]

ednina

IMENOVALNIK: gromôvnik

RODILNIK: gromôvnika

DAJALNIK: gromôvniku

TOŽILNIK: gromôvnika

MESTNIK: pri gromôvniku

ORODNIK: z gromôvnikom

dvojina

IMENOVALNIK: gromôvnika

RODILNIK: gromôvnikov

DAJALNIK: gromôvnikoma

TOŽILNIK: gromôvnika

MESTNIK: pri gromôvnikih

ORODNIK: z gromôvnikoma

množina

IMENOVALNIK: gromôvniki

RODILNIK: gromôvnikov

DAJALNIK: gromôvnikom

TOŽILNIK: gromôvnike

MESTNIK: pri gromôvnikih

ORODNIK: z gromôvniki

TONEMSKO

[gromôʏnik]

IPA: [grɔmó:ʏnik]

ednina

IMENOVALNIK: gromôvnik

RODILNIK: gromôvnika

DAJALNIK: gromôvniku

TOŽILNIK: gromôvnika

MESTNIK: pri gromôvniku

ORODNIK: z gromôvnikom

dvojina

IMENOVALNIK: gromôvnika

RODILNIK: gromôvnikov

DAJALNIK: gromôvnikoma

TOŽILNIK: gromôvnika

MESTNIK: pri gromôvnikih

ORODNIK: z gromôvnikoma

množina

IMENOVALNIK: gromôvniki

RODILNIK: gromôvnikov

DAJALNIK: gromôvnikom

TOŽILNIK: gromôvnike

MESTNIK: pri gromôvnikih

ORODNIK: z gromôvniki

IZVOR

iz ↑grom

guacamole guacamola samostalnik moškega spola

[gvakamóle]

POMEN

1. omaka, pomaka iz avokada, čilija, paradižnika, čebule, začimb

▶ sam. beseda + **sam. beseda v imenovalniku**

omaka guacamole

- Rakce in omako *guacamole* postrezite na pogrehtih tortiljah.
- Mehiška pomaka *guacamole* je najbolj znana jed iz avokada.

...

▪ Dodatki so različni, skoraj gotovo pa se v *guacamole* zmeša čebulo, čili in sol.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z guacamolom 1.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

guacamole omaka

- Avokado lahko narežete v solato, napolnite z nadevom ali zmečkate v *guacamole* omako.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gvakamóle]

IPA: [gva'ka'mo:lɛ]

ednina

IMENOVALNIK: guacamole [gvakamóle]

RODILNIK: guacamola [gvakamóla]

DAJALNIK: guacamolu [gvakamólu]

TOŽILNIK: guacamole [gvakamóle]

MESTNIK: pri guacamolu [pri gvakamólu]

ORODNIK: z guacamolom [z gvakamólom]

dvojina

IMENOVALNIK: guacamola [gvakamóla]

RODILNIK: guacamolov [gvakamólou]

DAJALNIK: guacamoloma [gvakamóloma]

TOŽILNIK: guacamola [gvakamóla]

MESTNIK: pri guacamolih [pri gvakamólih]

ORODNIK: z guacamoloma [z gvakamóloma]

množina

IMENOVALNIK: guacamoli [gvakamóli]

RODILNIK: guacamolov [gvakamólou]

DAJALNIK: guacamolom [gvakamólom]

TOŽILNIK: guacamole [gvakamóle]

MESTNIK: pri guacamolih [pri gvakamólih]

ORODNIK: z guacamoli [z gvakamóli]

TONEMSKO

[gvakamôle]

IPA: [gva'kamó:lɛ]

ednina

IMENOVALNIK: guacamole [gvakamôle]

RODILNIK: guacamola [gvakamôla]

DAJALNIK: guacamolu [gvakamôlu]

TOŽILNIK: guacamole [gvakamôle]

MESTNIK: pri guacamolu [pri gvakamôlu]

ORODNIK: z guacamolom [z gvakamôlom]

dvojina

IMENOVALNIK: guacamola [gvakamôla]

RODILNIK: guacamolov [gvakamôlou]

DAJALNIK: guacamoloma [gvakamôloma]

TOŽILNIK: guacamola [gvakamôla]

MESTNIK: pri guacamolih [pri gvakamôlih]

ORODNIK: z guacamoloma [z gvakamôloma]

množina

IMENOVALNIK: guacamoli [gvakamôli]

RODILNIK: guacamolov [gvakamôlou]

DAJALNIK: guacamolom [gvakamôlom]

TOŽILNIK: guacamole [gvakamôle]

MESTNIK: pri guacamolih [pri gvakamôlih]

ORODNIK: z guacamoli [z gvakamôli]

IZVOR

prevzeto prek angl. in amer. špan. *guacamole* iz nahuatl *ahuacamolli*, iz ↑avokado + *molli* 'omaka'

gúmitvíst gúmitvísta samostalnik moškega spola

[gúmitvíst]

POMEN

1. otroška igra, pri kateri se po določenem zaporedju skokov preskakuje dva trakova napete sklenjene elastike

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

igrati, skakati gumitvist

▪ Otroci se podijo naokrog, igrajo *gumitvist*.

▪ Na domačem dvorišču so se igrali skrivalnice, skakali *gumitvist* in se lovili s kolesi.

...

▪ Na pločnik bodo narisali ristanc in pripravili elastiko za skakanje *gumitvista*.

1.1. elastika, ki se uporablja pri tej igri

▪ Na pločnike bodo otroci lahko risali, lahko se bodo tudi igrali z *gumitvistom*.

▪ Sestri sem sunil *gumitvist*, ga razpel ter skušal preskočiti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gúmitvíst]

IPA: ['gu:mi'tvi:st]

ednina

IMENOVALNIK: gúmitvíst

RODILNIK: gúmitvísta

DAJALNIK: gúmitvístu

TOŽILNIK: gúmitvíst

MESTNIK: pri gúmitvístu

ORODNIK: z gúmitvístom

dvojina

IMENOVALNIK: gúmitvísta

RODILNIK: gúmitvístov

DAJALNIK: gúmitvístoma

TOŽILNIK: gúmitvísta

MESTNIK: pri gúmitvístih

ORODNIK: z gúmitvístoma

množina

IMENOVALNIK: gúmitvísti
RODILNIK: gúmitvístov
DAJALNIK: gúmitvístom
TOŽILNIK: gúmitvíste
MESTNIK: pri gúmitvístih
ORODNIK: z gúmitvísti

TONEMSKO

[gûmitvîst]

IPA: [gú:mìtví:st]

ednina

IMENOVALNIK: gûmitvîst
RODILNIK: gûmitvîsta
DAJALNIK: gûmitvîstu
TOŽILNIK: gûmitvîst
MESTNIK: pri gûmitvîstu
ORODNIK: z gûmitvîstom

dvojina

IMENOVALNIK: gûmitvîsta
RODILNIK: gûmitvîstov
DAJALNIK: gûmitvîstoma
TOŽILNIK: gûmitvîsta
MESTNIK: pri gûmitvîstih
ORODNIK: z gûmitvîstoma

množina

IMENOVALNIK: gûmitvîsti
RODILNIK: gûmitvîstov
DAJALNIK: gûmitvîstom
TOŽILNIK: gûmitvîste
MESTNIK: pri gûmitvîstih
ORODNIK: z gûmitvîsti

IZVOR

prevzeto iz avstr. nem. *Gummitwist* iz *Gummi(band)* 'elastika' + ↑tvist

gustín gustína samostalnik moškega spola

[gustín]

POMEN

jedilni škrob iz koruze, namenjen zlasti za zgoščevanje jedi, peko

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

žlica gustina

- Sok zavremo in ga zgotimo z zvrhano žlico *gustina*, po okusu sladkamo.
- Kuhano juho spasiramo, precedimo, dolijemo sladko smetano, zavremo, povežemo z žličko *gustina*, ki ga razžvrkljamo v vinu.

▶ števnik + količinski sam. + sam. beseda v rodilniku

n dag, *n* g gustina

- Liter mleka zavremo in vanj zakuhamo 4 dag *gustina*, ki ga prej umešamo v vodo ali mleko.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gustín]

IPA: [gus'ti:n]

ednina

IMENOVALNIK: gustín
RODILNIK: gustína
DAJALNIK: gustínu
TOŽILNIK: gustín
MESTNIK: pri gustínu
ORODNIK: z gustínom

dvojina

IMENOVALNIK: gustína
RODILNIK: gustínov
DAJALNIK: gustínoma
TOŽILNIK: gustína
MESTNIK: pri gustínih
ORODNIK: z gustínoma

množina

IMENOVALNIK: gustíni
RODILNIK: gustínov
DAJALNIK: gustínom
TOŽILNIK: gustíne
MESTNIK: pri gustínih
ORODNIK: z gustíni

TONEMSKO

[gustín]

IPA: [gustí:n]

ednina

IMENOVALNIK: gustín
RODILNIK: gustína
DAJALNIK: gustínu
TOŽILNIK: gustín
MESTNIK: pri gustínu
ORODNIK: z gustínom

dvojina

IMENOVALNIK: gustína
RODILNIK: gustínov
DAJALNIK: gustínoma
TOŽILNIK: gustína
MESTNIK: pri gustínih
ORODNIK: z gustínoma

množina

IMENOVALNIK: gustíni
RODILNIK: gustínov
DAJALNIK: gustínom
TOŽILNIK: gustíne
MESTNIK: pri gustínih
ORODNIK: z gustíni

IZVOR

prevzeto iz nem. *Gustin*, imena izdelka podjetja dr. Oetker

GW simbol

POMEN

simbol za enoto *gigavat*

- Družba ima v fazi produkcije za 16,3 *GW* električne moči, pričakuje pa še dodatnih 9,2 *GW* moči.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑gigavat

GWh simbol

POMEN

simbol za enoto *gigavatna ura*

- Po posodobitvi bosta elektrarni povečali svojo srednjo proizvodnjo za skupaj 63 *GWh* na leto.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑gigavat + lat. *hōra* 'ura'

Gy simbol

POMEN

simbol za enoto *grej, gray*

- Dnevno lahko bolnik prejme od 1,8 do 2,0 *Gy*, zato potrebuje od 10 do 17 obsevanj, kar pomeni, da traja celotna terapija od dva do tri tedne.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑gray

H simbol

POMEN

simbol za enoto *henri, henry*

- Med kabloma je 5 m dolga zbiralka, katere nadomestna induktivnost je 1 *H*.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑henry

háski háskija; in **husky** samostalnik moškega spola

[háski]

POMEN

srednje velik pes z gosto dlako bele in sive barve, pokončnimi uhlji in svetlo rjavimi ali modrimi očmi; SIN.: sibirski haski

- Okolica je bila zasnežena in posejana z ledenimi iglji, pred katerimi so posedali kosmati *haskiji*, ki so po potrebi tudi vlekli sani.
- Iz zavetišča je rešila simpatično psico, dveletno mešanko med *haskijem* in ovčarjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[háski]

IPA: [ˈxɑːski]

ednina

IMENOVALNIK: háski
 RODILNIK: háskija
 DAJALNIK: háskiju
 TOŽILNIK: háskija
 MESTNIK: pri háskiju
 ORODNIK: s háskijem

dvojina

IMENOVALNIK: háskija
 RODILNIK: háskijev
 DAJALNIK: háskijema
 TOŽILNIK: háskija
 MESTNIK: pri háskijih
 ORODNIK: s háskijema

množina

IMENOVALNIK: háskiji
 RODILNIK: háskijev
 DAJALNIK: háskijem
 TOŽILNIK: háskije
 MESTNIK: pri háskijih
 ORODNIK: s háskiji

TONEMSKO

[háski]

IPA: [xáːski]

ednina

IMENOVALNIK: háski
 RODILNIK: háskija
 DAJALNIK: háskiju
 TOŽILNIK: háskija
 MESTNIK: pri háskiju
 ORODNIK: s háskijem

dvojina

IMENOVALNIK: háskija
 RODILNIK: háskijev
 DAJALNIK: háskijema
 TOŽILNIK: háskija
 MESTNIK: pri háskijih
 ORODNIK: s háskijema

množina

IMENOVALNIK: háskiji
 RODILNIK: háskijev
 DAJALNIK: háskijem
 TOŽILNIK: háskije
 MESTNIK: pri háskijih
 ORODNIK: s háskiji

STALNE ZVEZE

sibirski haski in **sibirski husky**

srednje velik pes z gosto dlako bele in sive barve, pokončnimi uhlji in svetlo rjavimi ali modrimi očmi; SIN.: haski

- *Sibirskemu haskiju* moramo omogočiti veliko gibanja.

▪ Prostor okoli hotela sta napolnila pasji lajež in tuljenje samojedov, aljaških malamutov in *sibirskih* *haskijev*.

IZVOR
↑husky

hénri hénrija; in **henry** samostalnik moškega spola

[hénri]

POMEN

iz elektrotehnike, iz fizike izpeljana merska enota za izražanje induktivnosti, ki ustreza induktivnosti zaključenega električnega kroga, v katerem se ob spremembi električnega toka za en amper na sekundo inducira napetost enega volta [H]

▪ Prazne tuljave dosežejo pri večjem številu ovojev induktivnost nekaj milihénrijev. Če jih napolnimo s posebnim železnim jedrom, induktivnost naraste na nekaj *henrijev*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hénri]

IPA: [ˈxɛ:nri]

ednina

IMENOVALNIK: hénri

RODILNIK: hénrija

DAJALNIK: hénriju

TOŽILNIK: hénri

MESTNIK: pri hénriju

ORODNIK: s hénrijem

dvojina

IMENOVALNIK: hénrija

RODILNIK: hénrijev

DAJALNIK: hénrijema

TOŽILNIK: hénrija

MESTNIK: pri hénrijih

ORODNIK: s hénrijema

množina

IMENOVALNIK: hénriji

RODILNIK: hénrijev

DAJALNIK: hénrijem

TOŽILNIK: hénrije

MESTNIK: pri hénrijih

ORODNIK: s hénriji

TONEMSKO

[hênri]

IPA: [xɛ:nri]

ednina

IMENOVALNIK: hênri

RODILNIK: hênrija

DAJALNIK: hênriju

TOŽILNIK: hênri

MESTNIK: pri hênriju

ORODNIK: s hênrijem

dvojina

IMENOVALNIK: hênrija

RODILNIK: hênrijev

DAJALNIK: hênrijema

TOŽILNIK: hênrija

MESTNIK: pri hênrijih

ORODNIK: s hênrijema

množina

IMENOVALNIK: hênriji

RODILNIK: hênrijev

DAJALNIK: hênrijem

TOŽILNIK: hênrije

MESTNIK: pri hênrijih

ORODNIK: s hênriji

IZVOR

↑henry

henry henryja; in **hénri** samostalnik moškega spola

[hénri]

POMEN

iz elektrotehnike, iz fizike izpeljana merska enota za izražanje induktivnosti, ki ustreza induktivnosti zaključenega električnega kroga, v katerem se ob spremembi električnega toka za en amper na sekundo inducira napetost enega volta [H]

▪ Med priključkoma tuljave z induktivnostjo enega *henryja* dobimo napetost enega volta, če se tok v tuljavi spremeni vsako sekundo za en amper.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hénri]

IPA: [ˈxɛ:nri]

ednina

IMENOVALNIK: henry [hénri]

RODILNIK: henryja [hénrija]

DAJALNIK: henryju [hénriju]

TOŽILNIK: henry [hénri]

MESTNIK: pri henryju [pri hénriju]

ORODNIK: s henryjem [s hénrijem]

dvojina

IMENOVALNIK: henryja [hénrija]

RODILNIK: henryjev [hénrijeɹ]

DAJALNIK: henryjema [hénrijema]

TOŽILNIK: henryja [hénrija]

MESTNIK: pri henryjih [pri hénrijih]

ORODNIK: s henryjema [s hénrijema]

množina

IMENOVALNIK: henryji [hénriji]

RODILNIK: henryjev [hénrijeɹ]

DAJALNIK: henryjem [hénrijem]

TOŽILNIK: henryje [hénrije]

MESTNIK: pri henryjih [pri hénrijih]

ORODNIK: s henryji [s hénriji]

TONEMSKO

[hênrì]

IPA: [xé:nrì]

ednina

IMENOVALNIK: henry [hênrì]

RODILNIK: henryja [hênrìja]

DAJALNIK: henryju [hênrìju]

TOŽILNIK: henry [hênrì]

MESTNIK: pri henryju [pri hênrìju]

ORODNIK: s henryjem [s hênrìjem]

dvojina

IMENOVALNIK: henryja [hênrìja]

RODILNIK: henryjev [hênrìjeu]

DAJALNIK: henryjema [hênrìjema]

TOŽILNIK: henryja [hênrìja]

MESTNIK: pri henryjih [pri hênrìjih]

ORODNIK: s henryjema [s hênrìjema]

množina

IMENOVALNIK: henryji [hênrìji]

RODILNIK: henryjev [hênrìjeu]

DAJALNIK: henryjem [hênrìjem]

TOŽILNIK: henryje [hênrìje]

MESTNIK: pri henryjih [pri hênrìjih]

ORODNIK: s henryji [s hênrìji]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Henry*, angl., frc. *henry*, po ameriškem fiziku *Josephu Henryju* (1797–1878)

heráldični heráldična heráldično pridevnik

[heráldični]

POMEN

1. ki je v zvezi s heraldiki ali heraldiko▶ **prid. beseda** + sam. beseda

heraldična stroka, veda | heraldična zakonitost | heraldično društvo | heraldično pravilo

- Oba predloga, tako za grb kot za zastavo, sta izdelana v skladu s *heraldičnimi* zakonitostmi.
- Pri grbu se je ravnal po *heraldičnih* pravilih in se posvetoval s strokovnjakom za heraldiko.

1.1. ki se uporablja v heraldiki▶ **prid. beseda** + sam. beseda

heraldični atribut, motiv, simbol | heraldično znamenje

- *Heráldični* motivi prikazujejo kronanega angleškega leva s ščitom sv. Jurija, tri kraljeve leve, simbolni hrast in tudorsko vrtnico.
- Večina vitezov je nosila čelade s preklopnim vizirjem in prsni oklep, čezenj pa velikokrat še tuniko s *heraldičnimi* simboli rodbine oziroma domačega kraljestva.
- Po starem izročilu naj bi se nekoč prebivalci teh krajev prevažali z ladjo, ladja pa je tudi staro *heraldično* znamenje tega kraja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[heráldični]

IPA: [xé'ra:ldit̚ni]

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: heráldični

RODILNIK: heráldičnega

DAJALNIK: heráldičnemu

TOŽILNIK: heráldični

živo heráldičnega

MESTNIK: pri heráldičnem

ORODNIK: s heráldičnim

dvojina

IMENOVALNIK: heráldična

RODILNIK: heráldičnih

DAJALNIK: heráldičnima

TOŽILNIK: heráldična

MESTNIK: pri heráldičnih

ORODNIK: s heráldičnima

množina

IMENOVALNIK: heráldični

RODILNIK: heráldičnih

DAJALNIK: heráldičnim

TOŽILNIK: heráldične

MESTNIK: pri heráldičnih

ORODNIK: s heráldičnimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: heráldična

RODILNIK: heráldične

DAJALNIK: heráldični

TOŽILNIK: heráldično

MESTNIK: pri heráldični

ORODNIK: s heráldično

dvojina

IMENOVALNIK: heráldični

RODILNIK: heráldičnih

DAJALNIK: heráldičnima

TOŽILNIK: heráldični

MESTNIK: pri heráldičnih

ORODNIK: s heráldičnima

množina

IMENOVALNIK: heráldične

RODILNIK: heráldičnih

DAJALNIK: heráldičnim

TOŽILNIK: heráldične

MESTNIK: pri heráldičnih

ORODNIK: s heráldičnimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: heráldično

RODILNIK: heráldičnega

DAJALNIK: heráldičnemu

TOŽILNIK: heráldično

MESTNIK: pri herál*dičnem*
ORODNIK: s herál*dičnim*

dvojina

IMENOVALNIK: herál*dični*
RODILNIK: herál*dičnih*
DAJALNIK: herál*dičnima*
TOŽILNIK: herál*dični*
MESTNIK: pri herál*dičnih*
ORODNIK: s herál*dičnima*

množina

IMENOVALNIK: herál*dična*
RODILNIK: herál*dičnih*
DAJALNIK: herál*dičnim*
TOŽILNIK: herál*dična*
MESTNIK: pri herál*dičnih*
ORODNIK: s herál*dičnimi*

TONEMSKO

[herál*dični*]

IPA: [xɛrɑːldítʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: herál*dični*
RODILNIK: herál*dičnega*
DAJALNIK: herál*dičnemu*
TOŽILNIK: herál*dični*
živo herál*dičnega*
MESTNIK: pri herál*dičnem*
ORODNIK: s herál*dičnim*

dvojina

IMENOVALNIK: herál*dična*
RODILNIK: herál*dičnih*
DAJALNIK: herál*dičnima*
TOŽILNIK: herál*dična*
MESTNIK: pri herál*dičnih*
ORODNIK: s herál*dičnima*

množina

IMENOVALNIK: herál*dični*
RODILNIK: herál*dičnih*
DAJALNIK: herál*dičnim*
TOŽILNIK: herál*dične*
MESTNIK: pri herál*dičnih*
ORODNIK: s herál*dičnimi*

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: herál*dična*
RODILNIK: herál*dične*
DAJALNIK: herál*dični*
TOŽILNIK: herál*dično*
MESTNIK: pri herál*dični*
ORODNIK: s herál*dično*

dvojina

IMENOVALNIK: herál*dični*
RODILNIK: herál*dičnih*
DAJALNIK: herál*dičnima*

TOŽILNIK: herál*dični*
MESTNIK: pri herál*dičnih*
ORODNIK: s herál*dičnima*

množina

IMENOVALNIK: herál*dične*
RODILNIK: herál*dičnih*
DAJALNIK: herál*dičnim*
TOŽILNIK: herál*dične*
MESTNIK: pri herál*dičnih*
ORODNIK: s herál*dičnimi*

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: herál*dično*
RODILNIK: herál*dičnega*
DAJALNIK: herál*dičnemu*
TOŽILNIK: herál*dično*
MESTNIK: pri herál*dičnem*
ORODNIK: s herál*dičnim*

dvojina

IMENOVALNIK: herál*dični*
RODILNIK: herál*dičnih*
DAJALNIK: herál*dičnima*
TOŽILNIK: herál*dični*
MESTNIK: pri herál*dičnih*
ORODNIK: s herál*dičnima*

množina

IMENOVALNIK: herál*dična*
RODILNIK: herál*dičnih*
DAJALNIK: herál*dičnim*
TOŽILNIK: herál*dična*
MESTNIK: pri herál*dičnih*
ORODNIK: s herál*dičnimi*

IZVOR

↑heraldika

heráldik heráldika samostalnik moškega spola

[heráldik]

POMEN

strokovnjak za heraldiko

► priredna zveza

heraldik in veksilolog

- Nekateri *heraldiki* in veksilologi menijo, da zastava ni najbolj posrečeno izbrana.

...

- Grb občine je *heraldik* izdelal po heraldičnih pravilih, pri zasnovi simbolov grba pa je izhajal iz narave.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[heráldik]

IPA: [xɛ'raːldik]

ednina

IMENOVALNIK: heráldik
RODILNIK: heráldika
DAJALNIK: heráldiku

TOŽILNIK: heráldika
MESTNIK: pri heráldiku
ORODNIK: s heráldikom

dvojina

IMENOVALNIK: heráldika
RODILNIK: heráldikov
DAJALNIK: heráldikoma
TOŽILNIK: heráldika
MESTNIK: pri heráldikih
ORODNIK: s heráldikoma

množina

IMENOVALNIK: heráldiki
RODILNIK: heráldikov
DAJALNIK: heráldikom
TOŽILNIK: heráldike
MESTNIK: pri heráldikih
ORODNIK: s heráldiki

TONEMSKO

[heráldik]

IPA: [xɛrɑːldík]

ednina

IMENOVALNIK: heráldik
RODILNIK: heráldika
DAJALNIK: heráldiku
TOŽILNIK: heráldika
MESTNIK: pri heráldiku
ORODNIK: s heráldikom

dvojina

IMENOVALNIK: heráldika
RODILNIK: heráldikov tudi heráldikov
DAJALNIK: heráldikoma
TOŽILNIK: heráldika
MESTNIK: pri heráldikih tudi pri heráldikih
ORODNIK: s heráldikoma

množina

IMENOVALNIK: heráldiki
RODILNIK: heráldikov tudi heráldikov
DAJALNIK: heráldikom
TOŽILNIK: heráldike
MESTNIK: pri heráldikih tudi pri heráldikih
ORODNIK: s heráldiki tudi s heráldiki

IZVOR

prevzeto iz nem. *Heraldiker*, glej ↑heraldika

heráldika heráldike samostalnik ženskega spola

[heráldika]

POMEN

veda, ki se ukvarja s proučevanjem in opisom grbov, njihovega nastanka, zgodovine in oblikovanja; SIN.: grboslovje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
cerkvena, plemiška heraldika

▪ Odprli so razstavo izbora plemiške in cerkvene *heraldike* po slovenskem plemiču in prvem heraldiku Janezu Vajkardu Valvazorju.

▪ Pomen grba in zastave je v simbolnem znaku posamezne osebe oziroma posamezne rodbine, če gre za osebno oziroma rodbinsko *heraldiko*.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
strokovnjak za heraldiko

▪ Tuji strokovnjaki za *heraldiko* in veksilologijo so nas opozorili, da grb in zastava nista narejena po pravih stroke.

▶ priredna zveza
heraldika in veksilologija

▪ Avtor je izvedenec za *heraldiko* in veksilologijo, vedi o grbih in zastavah.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[heráldika]

IPA: [xɛ'ra:ldika]

ednina

IMENOVALNIK: heráldika
RODILNIK: heráldike
DAJALNIK: heráldiki
TOŽILNIK: heráldiko
MESTNIK: pri heráldiki
ORODNIK: s heráldiko

dvojina

IMENOVALNIK: heráldiki
RODILNIK: heráldik
DAJALNIK: heráldikama
TOŽILNIK: heráldiki
MESTNIK: pri heráldikah
ORODNIK: s heráldikama

množina

IMENOVALNIK: heráldike
RODILNIK: heráldik
DAJALNIK: heráldikam
TOŽILNIK: heráldike
MESTNIK: pri heráldikah
ORODNIK: s heráldikami

TONEMSKO

[heráldika]

IPA: [xɛrɑːldíka]

ednina

IMENOVALNIK: heráldika
RODILNIK: heráldike
DAJALNIK: heráldiki
TOŽILNIK: heráldiko
MESTNIK: pri heráldiki
ORODNIK: s heráldiko

dvojina

IMENOVALNIK: heráldiki
RODILNIK: heráldik
DAJALNIK: heráldikama

TOŽILNIK: heráldiki
MESTNIK: pri heráldik**ah**
ORODNIK: s heráldik**ama**
množina
IMENOVALNIK: heráldike
RODILNIK: heráldik
DAJALNIK: heráldik**am**
TOŽILNIK: heráldike
MESTNIK: pri heráldik**ah**
ORODNIK: s heráldik**ami**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Heraldik* iz frc. (*science*) *héraldique* iz *hérault* 'glasnik, klicar', prevzeto iz stfrank.

hêrc hêrc**a**; in **hertz** samostalnik moškega spola

[hêrc]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje frekvence, ki ustreza enem cikličnemu dogodku na sekundo [Hz]

- Povprečen človek je sposoben slišati frekvence od 50 do 15.000 *hercev*, s starostjo pa se sposobnost zaznavanja visokih in nizkih frekvenc zmanjšuje.
- Zaradi zgodovinskih razlogov so se v ZDA odločili za 110-voltno hišno napeljavo in frekvenco 60 *hercev*, medtem ko je v Evropi napetost skoraj še enkrat večja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hêrc]

IPA: [ˈxɛ:rts]

ednina

IMENOVALNIK: hêrc
RODILNIK: hêrc**a**
DAJALNIK: hêrc**u**
TOŽILNIK: hêrc
MESTNIK: pri hêrc**u**
ORODNIK: s hêrc**em**

dvojina

IMENOVALNIK: hêrc**a**
RODILNIK: hêrc**ev**
DAJALNIK: hêrc**ema**
TOŽILNIK: hêrc**a**
MESTNIK: pri hêrc**ih**
ORODNIK: s hêrc**ema**

množina

IMENOVALNIK: hêrc**i**
RODILNIK: hêrc**ev**
DAJALNIK: hêrc**em**
TOŽILNIK: hêrc**e**
MESTNIK: pri hêrc**ih**
ORODNIK: s hêrc**i**

TONEMSKO

[hêrc]

IPA: [ˈxɛ:rts]

ednina

IMENOVALNIK: hêrc
RODILNIK: hêrc**a**
DAJALNIK: hêrc**u**
TOŽILNIK: hêrc
MESTNIK: pri hêrc**u**
ORODNIK: s hêrc**em**

dvojina

IMENOVALNIK: hêrc**a**
RODILNIK: hêrc**ev**
DAJALNIK: hêrc**ema**
TOŽILNIK: hêrc**a**
MESTNIK: pri hêrc**ih**
ORODNIK: s hêrc**ema**

množina

IMENOVALNIK: hêrc**i**
RODILNIK: hêrc**ev**
DAJALNIK: hêrc**em**
TOŽILNIK: hêrc**e**
MESTNIK: pri hêrc**ih**
ORODNIK: s hêrc**i**

IZVOR

↑hertz

hêrčni hêrč**na** hêrč**no** pridevnik

[hêrčni]

POMEN

del pridevniške zloženke v obliki **n-herčni** ki je v zvezi z določenim številom hercev

- Voda poganja devet 50-*herčnih* in devet 60-*herčnih* turbin, vsako z močjo 715 MW.
- Pri 100-*herčnih* modelih elektronika v televizorju med vsako televizijsko sličico izračuna še eno vmesno, pri 200-*herčnih* pa kar tri, kar naj bi zagotovilo zelo gladko premikajočo se sliko.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hêrčni]

IPA: [ˈxɛ:rtʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hêrč**ni**
RODILNIK: hêrč**nega**
DAJALNIK: hêrč**nemu**
TOŽILNIK: hêrč**ni**
živo hêrč**nega**
MESTNIK: pri hêrč**nem**
ORODNIK: s hêrč**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: hêrč**na**

RODILNIK: hêrčnih
DAJALNIK: hêrčnima
TOŽILNIK: hêrčna
MESTNIK: pri hêrčnih
ORODNIK: s hêrčnima

množina

IMENOVALNIK: hêrčni
RODILNIK: hêrčnih
DAJALNIK: hêrčnim
TOŽILNIK: hêrčne
MESTNIK: pri hêrčnih
ORODNIK: s hêrčnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hêrčna
RODILNIK: hêrčne
DAJALNIK: hêrčni
TOŽILNIK: hêrčno
MESTNIK: pri hêrčni
ORODNIK: s hêrčno

dvojina

IMENOVALNIK: hêrčni
RODILNIK: hêrčnih
DAJALNIK: hêrčnima
TOŽILNIK: hêrčni
MESTNIK: pri hêrčnih
ORODNIK: s hêrčnima

množina

IMENOVALNIK: hêrčne
RODILNIK: hêrčnih
DAJALNIK: hêrčnim
TOŽILNIK: hêrčne
MESTNIK: pri hêrčnih
ORODNIK: s hêrčnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hêrčno
RODILNIK: hêrčnega
DAJALNIK: hêrčnemu
TOŽILNIK: hêrčno
MESTNIK: pri hêrčnem
ORODNIK: s hêrčnim

dvojina

IMENOVALNIK: hêrčni
RODILNIK: hêrčnih
DAJALNIK: hêrčnima
TOŽILNIK: hêrčni
MESTNIK: pri hêrčnih
ORODNIK: s hêrčnima

množina

IMENOVALNIK: hêrčna
RODILNIK: hêrčnih
DAJALNIK: hêrčnim
TOŽILNIK: hêrčna
MESTNIK: pri hêrčnih
ORODNIK: s hêrčnimi

TONEMSKO

[hêrčni]

IPA: [xé:rtʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hêrčni
RODILNIK: hêrčnega
DAJALNIK: hêrčnemu
TOŽILNIK: hêrčni
živo hêrčnega
MESTNIK: pri hêrčnem
ORODNIK: s hêrčnim

dvojina

IMENOVALNIK: hêrčna
RODILNIK: hêrčnih
DAJALNIK: hêrčnima
TOŽILNIK: hêrčna
MESTNIK: pri hêrčnih
ORODNIK: s hêrčnima

množina

IMENOVALNIK: hêrčni
RODILNIK: hêrčnih
DAJALNIK: hêrčnim
TOŽILNIK: hêrčne
MESTNIK: pri hêrčnih
ORODNIK: s hêrčnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hêrčna
RODILNIK: hêrčne
DAJALNIK: hêrčni
TOŽILNIK: hêrčno
MESTNIK: pri hêrčni
ORODNIK: s hêrčno

dvojina

IMENOVALNIK: hêrčni
RODILNIK: hêrčnih
DAJALNIK: hêrčnima
TOŽILNIK: hêrčni
MESTNIK: pri hêrčnih
ORODNIK: s hêrčnima

množina

IMENOVALNIK: hêrčne
RODILNIK: hêrčnih
DAJALNIK: hêrčnim
TOŽILNIK: hêrčne
MESTNIK: pri hêrčnih
ORODNIK: s hêrčnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hêrčno
RODILNIK: hêrčnega
DAJALNIK: hêrčnemu
TOŽILNIK: hêrčno

MESTNIK: pri hêrčnem
ORODNIK: s hêrčnim

dvojina

IMENOVALNIK: hêrčni
RODILNIK: hêrčnih
DAJALNIK: hêrčnima
TOŽILNIK: hêrčni
MESTNIK: pri hêrčnih
ORODNIK: s hêrčnima

množina

IMENOVALNIK: hêrčna
RODILNIK: hêrčnih
DAJALNIK: hêrčnim
TOŽILNIK: hêrčna
MESTNIK: pri hêrčnih
ORODNIK: s hêrčnimi

IZVOR
↑herc

hermafrodít hermafrodíta samostalnik moškega spola

[hermafrodít]

POMEN

1. komur glede na spolne organe in druge spolne značilnosti ni mogoče pripisati ženskega ali moškega spola; SIN.: androgin¹

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Nekateri *hermafroditi* lahko imajo otroke.

...

▪ V zahodnih industrijskih družbah *hermafrodite* skoraj vedno kategorizirajo kot moške ali kot ženske.

2. žival, ki ima ženske in moške spolne organe

▪ V neki reki v Veliki Britaniji so ribiči našli ribe *hermafrodite*.

▪ Ena od raziskav je pokazala, da je v gosto poseljenih območjih 40 odstotkov samcev krastač *hermafroditov*.

3. ekspresivno kdor ima, izkazuje različne, navadno nasprotujoče si (javne) podobe, stališča, zlasti zaradi lastnih koristi

▪ Najraje ne bi bil ne levi ne desni, ne mož ne žena, ne krop ne voda – politični *hermafrodit*.

3.1. ekspresivno kar ima, izkazuje različne, navadno nasprotujoče si lastnosti

▪ Je *hermafrodit* med karavanom in enoprostorskim vozilom.

▪ Veter, bistvo za vsakega surferja, je lahko *hermafrodit* – nežen in uživaški, grob in problematičen.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hermafrodít]

IPA: [xɛrmafɾoˈdi:t]

ednina

IMENOVALNIK: hermafrodít

RODILNIK: hermafrodíta

DAJALNIK: hermafrodítu

TOŽILNIK: hermafrodíta

MESTNIK: pri hermafrodítu

ORODNIK: s hermafrodítom

dvojina

IMENOVALNIK: hermafrodíta

RODILNIK: hermafrodítov

DAJALNIK: hermafrodítoma

TOŽILNIK: hermafrodíta

MESTNIK: pri hermafrodítih

ORODNIK: s hermafrodítoma

množina

IMENOVALNIK: hermafrodíti

RODILNIK: hermafrodítov

DAJALNIK: hermafrodítom

TOŽILNIK: hermafrodíte

MESTNIK: pri hermafrodítih

ORODNIK: s hermafrodíti

TONEMSKO

[hermafrodít]

IPA: [xɛrmafɾoˈdi:t]

ednina

IMENOVALNIK: hermafrodít

RODILNIK: hermafrodíta

DAJALNIK: hermafrodítu

TOŽILNIK: hermafrodíta

MESTNIK: pri hermafrodítu

ORODNIK: s hermafrodítom

dvojina

IMENOVALNIK: hermafrodíta

RODILNIK: hermafrodítov

DAJALNIK: hermafrodítoma

TOŽILNIK: hermafrodíta

MESTNIK: pri hermafrodítih

ORODNIK: s hermafrodítoma

množina

IMENOVALNIK: hermafrodíti

RODILNIK: hermafrodítov

DAJALNIK: hermafrodítom

TOŽILNIK: hermafrodíte

MESTNIK: pri hermafrodítih

ORODNIK: s hermafrodíti

IZVOR

prevzeto prek nem. *Hermaphrodit*, frc.

hermaphrodite in nlat. *hermaphroditus* iz gr.

hermaphródítos, po imenu dvospolnega božanskega bitja *Hermaphródítos*, otroka Hermesa in Afrodite

hermelíka hermelíke samostalnik ženskega spola

[hermelíka]

POMEN

1. zdravilna rastlina z mesnatimi sivo zelenimi listi in majhnimi rumenkastimi ali rožnatimi cvetovi v kobulastih socvetjih ali del te rastline;

primerjaj lat. *Sedum maximum*

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Hermelika* najraje raste med gruščem in pečevjem, po skalnatih mejah, kjer je nanesena dobra zemlja.

...

▪ Socvetja *hermelik* v toplih jesenskih dnevih privabljajo čebele.

▪ Za bolečine v grlu priporoča obloge iz zmesi gline in čebule, za težave s kožo pa mazanje z mešanico poparjene *hermelike* in gline.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline ali žganje, v katerem je namočena ta rastlina

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Hermelika* blaži težave z grlom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hermelíka]

IPA: [xɛrme'li:ka]

ednina

IMENOVALNIK: hermelíka

RODILNIK: hermelíke

DAJALNIK: hermelíki

TOŽILNIK: hermelíko

MESTNIK: pri hermelíki

ORODNIK: s hermelíko

dvojina

IMENOVALNIK: hermelíki

RODILNIK: hermelík

DAJALNIK: hermelíkama

TOŽILNIK: hermelíki

MESTNIK: pri hermelíkah

ORODNIK: s hermelíkama

množina

IMENOVALNIK: hermelíke

RODILNIK: hermelík

DAJALNIK: hermelíkam

TOŽILNIK: hermelíke

MESTNIK: pri hermelíkah

ORODNIK: s hermelíkami

TONEMSKO

[hermelíka]

IPA: [xɛrmeli:ká]

ednina

IMENOVALNIK: hermelíka

RODILNIK: hermelíke

DAJALNIK: hermelíki

TOŽILNIK: hermelíko

MESTNIK: pri hermelíki

ORODNIK: s hermelíko

dvojina

IMENOVALNIK: hermelíki

RODILNIK: hermelík

DAJALNIK: hermelíkama

TOŽILNIK: hermelíki

MESTNIK: pri hermelíkah

ORODNIK: s hermelíkama

množina

IMENOVALNIK: hermelíke

RODILNIK: hermelík

DAJALNIK: hermelíkam

TOŽILNIK: hermelíke

MESTNIK: pri hermelíkah

ORODNIK: s hermelíkami

IZVOR

iz **hermel* 'kamilica', prevzeto iz nar. nem. *Hermel*

hermelín hermelína samostalnik moškega spola

[hermelín]

POMEN

1. podlasici podobna žival, ki ima pozimi belo dlako in črno liso na koncu repa; primerjaj lat. *Mustela erminea*

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

hermelin živi KJE

- *Hermelin* zaradi svojih telesnih značilnosti polovi več podgan, miši in voluharic kot domača mačka.
- *Hermelin* živi tudi v Sloveniji.
- *Hermelin* je sedel na snegu in prežal na miško.

...

▪ Kunec popolnoma otrpne med opazovanjem plenilskega *hermelina*, ki se bliža vhodu na njegovo območje.

1.1. krzno te živali

► prid. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** obrobljen s hermelinom

- Čez obleko iz tanke bruseljske čipke je imela žametno ogrinjalo, obrobljeno s *hermelinom*.

...

▪ Na rame so ji pritrdile vlečko iz *hermelina*, izvezeno z dragimi kamni, ki se je ujemala z njeno obleko.

2. pritlikavi kunec bele barve z rdečimi ali svetlo modrimi očmi

▪ *Hermelin* je izvorna pasma pritlikavih kuncev, katere zgodovina sega v 19. stoletje na Nizozemsko in v Anglijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hermelín]

IPA: [xɛrme'li:n]

ednina

IMENOVALNIK: hermelín

RODILNIK: hermelína

DAJALNIK: hermelínu

TOŽILNIK: hermelína

MESTNIK: pri hermelínu
ORODNIK: s hermelínom

dvojina

IMENOVALNIK: hermelína
RODILNIK: hermelínov
DAJALNIK: hermelínoma
TOŽILNIK: hermelína
MESTNIK: pri hermelínih
ORODNIK: s hermelínoma

množina

IMENOVALNIK: hermelíni
RODILNIK: hermelínov
DAJALNIK: hermelínom
TOŽILNIK: hermelíne
MESTNIK: pri hermelínih
ORODNIK: s hermelíni

TONEMSKO

[hermelín]

IPA: [xermelín]

ednina

IMENOVALNIK: hermelín
RODILNIK: hermelína
DAJALNIK: hermelínu
TOŽILNIK: hermelína
MESTNIK: pri hermelínu
ORODNIK: s hermelínom

dvojina

IMENOVALNIK: hermelína
RODILNIK: hermelínov
DAJALNIK: hermelínoma
TOŽILNIK: hermelína
MESTNIK: pri hermelínih
ORODNIK: s hermelínoma

množina

IMENOVALNIK: hermelíni
RODILNIK: hermelínov
DAJALNIK: hermelínom
TOŽILNIK: hermelíne
MESTNIK: pri hermelínih
ORODNIK: s hermelíni

IZVOR

prevzeto iz nem. *Hermelin* < stvnem. *harmilī(n)*, prvotno 'majhna podlasica', iz *harmoni* 'podlasica'

hertz hertza; in **hêrc** samostalnik moškega spola

[hêrc]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje frekvence, ki ustreza enem cikličnemu dogodku na sekundo [Hz]

- Frekvence govora se začenjajo od nekaj deset *hertzov* (Hz) pa do kakšnih 7 kHz (7000 Hz).
- Domače mačke predejo na frekvenci od 27 do 44 *hertzov*, puma pa od 20 do 50 *hertzov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hêrc]

IPA: [ˈxɛ:rts]

ednina

IMENOVALNIK: hertz [hêrc]
RODILNIK: hertza [hêrca]
DAJALNIK: hertzu [hêrcu]
TOŽILNIK: hertz [hêrc]
MESTNIK: pri hertzu [pri hêrcu]
ORODNIK: s hertzom [s hêrcem]

dvojina

IMENOVALNIK: hertza [hêrca]
RODILNIK: hertzov [hêrceɤ]
DAJALNIK: hertzoma [hêrcema]
TOŽILNIK: hertza [hêrca]
MESTNIK: pri hertzih [pri hêrcih]
ORODNIK: s hertzoma [s hêrcema]

množina

IMENOVALNIK: hertzi [hêrci]
RODILNIK: hertzov [hêrceɤ]
DAJALNIK: hertzom [hêrcem]
TOŽILNIK: hertze [hêrce]
MESTNIK: pri hertzih [pri hêrcih]
ORODNIK: s hertzi [s hêrci]

TONEMSKO

[hêrc]

IPA: [xɛ:rts]

ednina

IMENOVALNIK: hertz [hêrc]
RODILNIK: hertza [hêrca]
DAJALNIK: hertzu [hêrcu]
TOŽILNIK: hertz [hêrc]
MESTNIK: pri hertzu [pri hêrcu]
ORODNIK: s hertzom [s hêrcem]

dvojina

IMENOVALNIK: hertza [hêrca]
RODILNIK: hertzov [hêrceɤ]
DAJALNIK: hertzoma [hêrcema]
TOŽILNIK: hertza [hêrca]
MESTNIK: pri hertzih [pri hêrcih]
ORODNIK: s hertzoma [s hêrcema]

množina

IMENOVALNIK: hertzi [hêrci]
RODILNIK: hertzov [hêrceɤ]
DAJALNIK: hertzom [hêrcem]
TOŽILNIK: hertze [hêrce]
MESTNIK: pri hertzih [pri hêrcih]
ORODNIK: s hertzi [s hêrci]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Hertz*, angl., frc. *hertz*, po nemškem fiziku *Heinrichu Rudolfu Hertzu* (1857–1894)

heterociklični heterociklična heterociklično

pridevnik

[heterociklični]

POMEN

iz kemije pri katerem so atomi, navadno ogljika in še enega elementa, razporejeni v sklenjeni verigi, povezani v obroč

► **prid. beseda** + sam. beseda

heterociklični (aromatski) amini | heterociklične spojine

- Težišče raziskav so predstavljale *heterociklične* spojine, predvsem tiste, ki vsebujejo dušik in/ali žveplo in so analogi biološko pomembnih spojin.
- V benzenovem obroču je lahko namesto enega (ali več) ogljikovega atoma npr. atom dušika. To so *heterociklični* obroči, ki so prav tako aromatski.
- Čim dlje časa se peče meso, tem več *heterocikličnih* aminov pri tem nastaja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[heterociklični]

IPA: [xetero'tsi:klifni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: heterociklični

RODILNIK: heterocikličnega

DAJALNIK: heterocikličnemu

TOŽILNIK: heterociklični

živo heterocikličnega

MESTNIK: pri heterocikličnem

ORODNIK: s heterocikličnim

dvojina

IMENOVALNIK: heterociklična

RODILNIK: heterocikličnih

DAJALNIK: heterocikličnima

TOŽILNIK: heterociklična

MESTNIK: pri heterocikličnih

ORODNIK: s heterocikličnima

množina

IMENOVALNIK: heterociklični

RODILNIK: heterocikličnih

DAJALNIK: heterocikličnim

TOŽILNIK: heterociklične

MESTNIK: pri heterocikličnih

ORODNIK: s heterocikličnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: heterociklična

RODILNIK: heterociklične

DAJALNIK: heterociklični

TOŽILNIK: heterociklično

MESTNIK: pri heterociklični

ORODNIK: s heterociklično

dvojina

IMENOVALNIK: heterociklični

RODILNIK: heterocikličnih

DAJALNIK: heterocikličnima

TOŽILNIK: heterociklični

MESTNIK: pri heterocikličnih

ORODNIK: s heterocikličnima

množina

IMENOVALNIK: heterociklične

RODILNIK: heterocikličnih

DAJALNIK: heterocikličnim

TOŽILNIK: heterociklične

MESTNIK: pri heterocikličnih

ORODNIK: s heterocikličnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: heterociklično

RODILNIK: heterocikličnega

DAJALNIK: heterocikličnemu

TOŽILNIK: heterociklično

MESTNIK: pri heterocikličnem

ORODNIK: s heterocikličnim

dvojina

IMENOVALNIK: heterociklični

RODILNIK: heterocikličnih

DAJALNIK: heterocikličnima

TOŽILNIK: heterociklični

MESTNIK: pri heterocikličnih

ORODNIK: s heterocikličnima

množina

IMENOVALNIK: heterociklična

RODILNIK: heterocikličnih

DAJALNIK: heterocikličnim

TOŽILNIK: heterociklična

MESTNIK: pri heterocikličnih

ORODNIK: s heterocikličnimi

TONEMSKO

[heterociklični]

IPA: [xetero'tsi:klifni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: heterociklični

RODILNIK: heterocikličnega

DAJALNIK: heterocikličnemu

TOŽILNIK: heterociklični

živo heterocikličnega

MESTNIK: pri heterocikličnem

ORODNIK: s heterocikličnim

dvojina

IMENOVALNIK: heterociklična

RODILNIK: heterocikličnih

DAJALNIK: heterocikličnima

TOŽILNIK: heterociklična

MESTNIK: pri heterocikličnih

ORODNIK: s heterocíklíchni**ma**
množina

IMENOVALNIK: heterocíklíchni

RODILNIK: heterocíklíchni**h**

DAJALNIK: heterocíklíchni**m**

TOŽILNIK: heterocíklíčne

MESTNIK: pri heterocíklíchni**h**

ORODNIK: s heterocíklíchni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: heterocíklíčna

RODILNIK: heterocíklíčne

DAJALNIK: heterocíklíchni

TOŽILNIK: heterocíklíčno

MESTNIK: pri heterocíklíchni

ORODNIK: s heterocíklíčno

dvojina

IMENOVALNIK: heterocíklíchni

RODILNIK: heterocíklíchni**h**

DAJALNIK: heterocíklíchni**ma**

TOŽILNIK: heterocíklíchni

MESTNIK: pri heterocíklíchni**h**

ORODNIK: s heterocíklíchni**ma**

množina

IMENOVALNIK: heterocíklíčne

RODILNIK: heterocíklíchni**h**

DAJALNIK: heterocíklíchni**m**

TOŽILNIK: heterocíklíčne

MESTNIK: pri heterocíklíchni**h**

ORODNIK: s heterocíklíchni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: heterocíklíčno

RODILNIK: heterocíklíčni**ega**

DAJALNIK: heterocíklíčni**emu**

TOŽILNIK: heterocíklíčno

MESTNIK: pri heterocíklíčni**m**

ORODNIK: s heterocíklíčni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: heterocíklíchni

RODILNIK: heterocíklíchni**h**

DAJALNIK: heterocíklíchni**ma**

TOŽILNIK: heterocíklíchni

MESTNIK: pri heterocíklíchni**h**

ORODNIK: s heterocíklíchni**ma**

množina

IMENOVALNIK: heterocíklíčna

RODILNIK: heterocíklíchni**h**

DAJALNIK: heterocíklíčni**m**

TOŽILNIK: heterocíklíčna

MESTNIK: pri heterocíklíchni**h**

ORODNIK: s heterocíklíchni**mi**

IZVOR

prevzeto iz nem. *heterozyklisch*, iz novoklas. *hetero..* 'različen, raznolik, drugačen' iz gr. *héteros*

'eden izmed dveh, drugi, drugačen, različen' +
↑ cikliččen

híperventilácija híperventilácije samostalnik ženskega

spola

[híperventilácija]

POMEN

iz medicine **hiter**, prekomeren pretok zraka skozi dihalo pri intenzivnejšem dihanju

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Ni malo ljudi, ki občasno občutijo kratke trenutke *hiperventilacije*, ki so večinoma posledice stresa ali nerveze.

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Hiperventilacija* pomeni prehitro dihanje in pospešeno izplavljanje CO₂, kar običajno povzroči ne preveč hudo bolečino za prsnico.

...

▪ Pri preglobokem ali prepogostem dihanju se izdiha preveč ogljikovega dioksida in ko se njegova stopnja v krvi zniža, se ponavadi človek počuti anksiozno, kar lahko pripelje še do večje *hiperventilacije*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[híperventilácija]

IPA: ['xi:pɛrvɛntí'la:tsija]

ednina

IMENOVALNIK: híperventilácija

RODILNIK: híperventilácije

DAJALNIK: híperventiláciji

TOŽILNIK: híperventilácijo

MESTNIK: pri híperventiláciji

ORODNIK: s híperventilácijo

dvojina

IMENOVALNIK: híperventiláciji

RODILNIK: híperventilácij

DAJALNIK: híperventilácij**ama**

TOŽILNIK: híperventiláciji

MESTNIK: pri híperventilácij**ah**

ORODNIK: s híperventilácij**ama**

množina

IMENOVALNIK: híperventilácije

RODILNIK: híperventilácij

DAJALNIK: híperventilácij**am**

TOŽILNIK: híperventilácije

MESTNIK: pri híperventilácij**ah**

ORODNIK: s híperventilácij**ami**

TONEMSKO

[hîperventilácija]

IPA: [xí:pɛrvɛntilá:tsíja]

ednina

IMENOVALNIK: hîperventilácija

RODILNIK: hîperventilácije

DAJALNIK: hîperventiláciji

TOŽILNIK: hîperventilácijo
MESTNIK: pri hîperventiláciji
ORODNIK: s hîperventilácijo

dvojina

IMENOVALNIK: hîperventiláciji
RODILNIK: hîperventilácij
DAJALNIK: hîperventilácijama
TOŽILNIK: hîperventiláciji
MESTNIK: pri hîperventilácijah
ORODNIK: s hîperventilácijama

množina

IMENOVALNIK: hîperventilácije
RODILNIK: hîperventilácij
DAJALNIK: hîperventilácijam
TOŽILNIK: hîperventilácije
MESTNIK: pri hîperventilácijah
ORODNIK: s hîperventilácijami

IZVOR

prevzeto iz nlat. *hyperventilatio*, iz gr. *hypér*
'zgoraj, nad' + ↑ventilacija

hipokámpus hipokámpusa samostalnik moškega spola

[hipokámpus]

POMEN

iz medicine vsak od dveh delov možganov globoko pod možgansko skorjo, ki ima pomembno vlogo pri utrjevanju spomina, prostorski predstavi, ali ta dva dela možganov kot celota

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

delovanje, vloga hipokampusa | poškodba hipokampusa | predel hipokampusa

- Spanje REM spodbuja delovanje *hipokampusa*, ki med spanjem še enkrat odigra nekatere dnevne dogodke ali doživetja, ki so shranjeni po vsej možganski skorji.
- Niso sposobni ustvarjati novih dolgotrajnih spominov, čeprav njihovi spomini, ki so nastali pred poškodbo *hipokampusa*, niso bili poškodovani.
- V eksperimentu so se novi nevroni kopičili samo na enem predelu *hipokampusa*, ki nadzoruje učenje in spomin.

▶ sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku

nevroni v hipokampusu

- Za Alzheimerjevo bolezen je med drugim značilna tudi izguba nevronov v *hipokampusu*.
- Raziskave kažejo, da se zaradi stresa spremeni hitrost zamenjave starih celic v *hipokampusu* z novimi.
- Hitrost metabolizma v *hipokampusu* naraste, ko osebi damo spominsko nalogo, kar je odsev potrebe po energiji, ki jo rabi ta del možganov, da začne delovati.

▶ prid. beseda + sam. beseda

desni, levi hipokampus

- Levi in desni *hipokampus* sta bila pri tistih z depresijo kar za sedemnajst odstotkov manjša.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hipokámpus]

IPA: [xipɔˈka:mpus]

ednina

IMENOVALNIK: hipokámpus
RODILNIK: hipokámpusa
DAJALNIK: hipokámpusu
TOŽILNIK: hipokámpus
MESTNIK: pri hipokámpusu
ORODNIK: s hipokámpusom

dvojina

IMENOVALNIK: hipokámpusa
RODILNIK: hipokámpusov
DAJALNIK: hipokámpusoma
TOŽILNIK: hipokámpusa
MESTNIK: pri hipokámpusih
ORODNIK: s hipokámpusoma

množina

IMENOVALNIK: hipokámpusi
RODILNIK: hipokámpusov
DAJALNIK: hipokámpusom
TOŽILNIK: hipokámpuse
MESTNIK: pri hipokámpusih
ORODNIK: s hipokámpusi

TONEMSKO

[hipokâmpus]

IPA: [xipɔká:mpùs]

ednina

IMENOVALNIK: hipokâmpus
RODILNIK: hipokâmpusa
DAJALNIK: hipokâmpusu
TOŽILNIK: hipokâmpus
MESTNIK: pri hipokâmpusu
ORODNIK: s hipokâmpusom

dvojina

IMENOVALNIK: hipokâmpusa
RODILNIK: hipokâmpusov
DAJALNIK: hipokâmpusoma
TOŽILNIK: hipokâmpusa
MESTNIK: pri hipokâmpusih
ORODNIK: s hipokâmpusoma

množina

IMENOVALNIK: hipokâmpusi
RODILNIK: hipokâmpusov
DAJALNIK: hipokâmpusom
TOŽILNIK: hipokâmpuse
MESTNIK: pri hipokâmpusih
ORODNIK: s hipokâmpusi

IZVOR

prevzeto iz nlat. *hippocampus*, prvotno 'morski konjiček', 'mitološko bitje s konjskim trupom in ribjim repom', prevzeto iz gr. *hippókamos*, iz *híppos* 'konj' + *kámpos* 'morska pošast'

hriboláзец hribolázca samostalnik moškega spola

[hribolázɛc]

POMEN

1. kdor hodi v gore, hribe; SIN.: gornik¹

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

izkušen hribolazec | navdušen hribolazec

- V vodniku najdemo bistvene informacije, nepogrešljive za še tako izkušenega *hribolazca*.
- Kot navdušen *hribolazec* se je pridružil gorskim reševalcem in opravil izpit za gorskega reševalca in reševalca letalca.
- Led in sneg sta lahko predvsem za nepripravljene in premalo skrbne *hribolazce* in smučarje tudi usodna.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Pozimi skorajda ne srečaš več pomanjkljivo oblečenih planincev, saj takrat v hribe hodijo samo izkušeni *hribolazci*.
- *Hribolazci* dobro vedo, da je v hribih navadno hladneje kot v dolini.

2. profesionalni cestni kolesar, specializiran za vožnjo v klanec

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

izrazit hribolazec | najmočnejši hribolazci

- Proga ni niti za izrazite sprinterje niti za izrazite *hribolazce*, ampak za kombinacijo kolesarjev obeh lastnosti.
- Tokrat je do predzadnjega od petih vzponov kolesaril ob boku najmočnejšim *hribolazcem*, vendar jim v ciljnem klanecu le ni več mogel slediti.
- Zaradi najboljšega vmesnega časa na vrhu klanca je oblekel pikčasto majico za najboljšega *hribolazca*.

...

- V tretji etapi kolesarske dirke so v zaključku med sabo obračunali *hribolazci* in šprinterji.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hribolázɛc]

IPA: [xriboˈlaːzɛts]

ednina

IMENOVALNIK: hribolázec

RODILNIK: hribolázca

DAJALNIK: hribolázcu

TOŽILNIK: hribolázca

MESTNIK: pri hribolázcu

ORODNIK: s hribolázcem

dvojina

IMENOVALNIK: hribolázca

RODILNIK: hribolázcev

DAJALNIK: hribolázcema

TOŽILNIK: hribolázca

MESTNIK: pri hribolázcih

ORODNIK: s hribolázcema

množina

IMENOVALNIK: hribolázci

RODILNIK: hribolázcev

DAJALNIK: hribolázcem

TOŽILNIK: hribolázce

MESTNIK: pri hribolázcih

ORODNIK: s hribolázci

TONEMSKO

[hribolázɛc]

IPA: [xriboˈlaːzɛts]

ednina

IMENOVALNIK: hribolázec

RODILNIK: hribolázca

DAJALNIK: hribolázcu

TOŽILNIK: hribolázca

MESTNIK: pri hribolázcu

ORODNIK: s hribolázcem

dvojina

IMENOVALNIK: hribolázca

RODILNIK: hribolázcev

DAJALNIK: hribolázcema

TOŽILNIK: hribolázca

MESTNIK: pri hribolázcih

ORODNIK: s hribolázcema

množina

IMENOVALNIK: hribolázci

RODILNIK: hribolázcev

DAJALNIK: hribolázcem

TOŽILNIK: hribolázce

MESTNIK: pri hribolázcih

ORODNIK: s hribolázci

BESEDOTVORJE

ženski spol: hribolazka

IZVOR

↑hribolaziti

hribolázenje hribolázenja samostalnik srednjega spola

[hribolázenje]

POMEN

hoja v gore, hribe; SIN.: gorništvo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- V letih potrpežljivega *hribolazenja* s fotoaparatom v rokah so nastale vznemirljive fotografije.
- Mogočnost gora lahko v polnosti doživimo tudi brez napornega *hribolazenja*.

...

- Po nekaj minutah *hribolazenja* po skalah in med hlodi smo pod naravno streho, kjer je skrinjica z vpisno knjigo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hribolázenje]

IPA: [xriboˈla:zenjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: hribolázenje

RODILNIK: hribolázenja

DAJALNIK: hribolázenju

TOŽILNIK: hribolázenje

MESTNIK: pri hribolázenju

ORODNIK: s hribolázenjem

dvojina

IMENOVALNIK: hribolázenji

RODILNIK: hribolázenj

DAJALNIK: hribolázenjema

TOŽILNIK: hribolázenji

MESTNIK: pri hribolázenjih

ORODNIK: s hribolázenjema

množina

IMENOVALNIK: hribolázenja

RODILNIK: hribolázenj

DAJALNIK: hribolázenjem

TOŽILNIK: hribolázenja

MESTNIK: pri hribolázenjih

ORODNIK: s hribolázenji

TONEMSKO

[hribolázenje]

IPA: [xriboˈlâ:zénjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: hribolázenje

RODILNIK: hribolázenja

DAJALNIK: hribolázenju

TOŽILNIK: hribolázenje

MESTNIK: pri hribolázenju

ORODNIK: s hribolázenjem

dvojina

IMENOVALNIK: hribolázenji in hribolázenji

RODILNIK: hribolázenj

DAJALNIK: hribolázenjema in hribolázenjema

TOŽILNIK: hribolázenji in hribolázenji

MESTNIK: pri hribolázenjih

ORODNIK: s hribolázenjema in s hribolázenjema

množina

IMENOVALNIK: hribolázenja

RODILNIK: hribolázenj

DAJALNIK: hribolázenjem

TOŽILNIK: hribolázenja

MESTNIK: pri hribolázenjih

ORODNIK: s hribolázenji

IZVOR

↑hribolaziti

hribolázka hribolázke samostalnik ženskega spola

[hriboláska]

POMEN

1. ženska, ki hodi v gore, hribe; SIN.: gornica▪ Odhitela sem do mame, ki je prava *hribolazka*, da mi je posodila vso opremo.▪ Kljub temu da nisem nikakršna *hribolazka*, smo znali poiskati kake krasne, sprehajalne konce.**2. profesionalna cestna kolesarka, specializirana za vožnjo v klanec**▪ Letos je že tretjič zmagala na ženskem Touru, vendar velja za izrazito *hribolazko*.▪ Razgiban prvi del proge in kasneje vzpon sta bila po volji *hribolazk*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hriboláska]

IPA: [xriboˈla:ska]

ednina

IMENOVALNIK: hribolázka

RODILNIK: hribolázke

DAJALNIK: hribolázki

TOŽILNIK: hribolázko

MESTNIK: pri hribolázki

ORODNIK: s hribolázko

dvojina

IMENOVALNIK: hribolázki

RODILNIK: hribolázk

DAJALNIK: hribolázkama

TOŽILNIK: hribolázki

MESTNIK: pri hribolázkah

ORODNIK: s hribolázkama

množina

IMENOVALNIK: hribolázke

RODILNIK: hribolázk

DAJALNIK: hribolázkam

TOŽILNIK: hribolázke

MESTNIK: pri hribolázkah

ORODNIK: s hribolázkami

TONEMSKO

[hriboláska]

IPA: [xriboˈlá:ska]

ednina

IMENOVALNIK: hribolázka

RODILNIK: hribolázke

DAJALNIK: hribolázki

TOŽILNIK: hribolázko

MESTNIK: pri hribolázki

ORODNIK: s hribolázko

dvojina

IMENOVALNIK: hribolázki

RODILNIK: hribolázk

DAJALNIK: hribolázkama

TOŽILNIK: hribolázki

MESTNIK: pri hribolázkah

ORODNIK: s hribolâzkama

množina

IMENOVALNIK: hribolâzke

RODILNIK: hribolâzk

DAJALNIK: hribolâzkam

TOŽILNIK: hribolâzke

MESTNIK: pri hribolâzkah

ORODNIK: s hribolâzkami

IZVOR

↑hribolazec

husky huskyja; in **háski** samostalnik moškega spola

[háski]

POMEN

srednje velik pes z gosto dlako bele in sive barve, pokončnimi uhlji in svetlo rjavimi ali modrimi očmi; SIN.: sibirski husky

- Na splošno je *husky* zelo prijazen, rad ima ljudi, otroke, zato tudi ni dober čuvaj.
- Imam šest let starega mešanca med *huskyjem* in belgijskim ovčarjem malinois.
- Pozimi mi družbo pri osvajanju bližnjih hribov in gora delata psa pasme *husky*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[háski]

IPA: [ˈxa:ski]

ednina

IMENOVALNIK: husky [háski]

RODILNIK: huskyja [háskija]

DAJALNIK: huskyju [háskiju]

TOŽILNIK: huskyja [háskija]

MESTNIK: pri huskyju [pri háskiju]

ORODNIK: s huskyjem [s háskijem]

dvojina

IMENOVALNIK: huskyja [háskija]

RODILNIK: huskyjev [háskijeŋ]

DAJALNIK: huskyjema [háskijema]

TOŽILNIK: huskyja [háskija]

MESTNIK: pri huskyjih [pri háskijih]

ORODNIK: s huskyjema [s háskijema]

množina

IMENOVALNIK: huskyji [háskiji]

RODILNIK: huskyjev [háskijeŋ]

DAJALNIK: huskyjem [háskijem]

TOŽILNIK: huskyje [háskije]

MESTNIK: pri huskyjih [pri háskijih]

ORODNIK: s huskyji [s háskiji]

TONEMSKO

[háski]

IPA: [xá:ski]

ednina

IMENOVALNIK: husky [háski]

RODILNIK: huskyja [háskija]

DAJALNIK: huskyju [háskiju]

TOŽILNIK: huskyja [háskija]

MESTNIK: pri huskyju [pri háskiju]

ORODNIK: s huskyjem [s háskijem]

dvojina

IMENOVALNIK: huskyja [háskija]

RODILNIK: huskyjev [háskijeŋ]

DAJALNIK: huskyjema [háskijema]

TOŽILNIK: huskyja [háskija]

MESTNIK: pri huskyjih [pri háskijih]

ORODNIK: s huskyjema [s háskijema]

množina

IMENOVALNIK: huskyji [háskiji]

RODILNIK: huskyjev [háskijeŋ]

DAJALNIK: huskyjem [háskijem]

TOŽILNIK: huskyje [háskije]

MESTNIK: pri huskyjih [pri háskijih]

ORODNIK: s huskyji [s háskiji]

STALNE ZVEZE

sibirski husky in **sibirski haski**

srednje velik pes z gosto dlako bele in sive barve, pokončnimi uhlji in svetlo rjavimi ali modrimi očmi; SIN.: husky

- Doma imam tri *sibirske huskyje* in vsako jutro jih peljem na sprehod.
- *Sibirski husky* je zelo inteligenten in učljiv.
- V Sloveniji je najbolj priljubljena pasma *sibirski husky*, narašča pa tudi število malamutov.

IZVOR

prevzeto iz angl. *husky*, okrajšano iz *Husky dog* 'eskimski pes', iz *Husky* 'Eskim'

Hz simbol

POMEN

1. simbol za enoto *herc*, *hertz*

- Kiti in delfini lahko zaznavajo tone s frekvenco nad 40.000 *Hz*.

2. del pridevniške zloženke v obliki **n-Hz** <-herčni>

- Rezultat 100- in 200-*Hz* tehnologije je veliko jasnejša, ostrejša in mirnejša slika, kar je posebej opazno pri hitrejših premikih kadra.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑hertz

íbis íbisa samostalnik moškega spola

[íbis]

POMEN

1. iz zoologije ptica z dolgimi nogami, upognjenim vratom in dolgim tankim kljunom, ki živi v gozdovih in močvirjih; primerjaj lat. *Threskiornithinae*

- *Ibisi* so se dvignili v zrak in odleteli na otoček sredi reke, kjer so gnezdili v zidovju zapuščenih svetišč.
- Zelo plašni *ibisi* so si svoja gnezda ustvarili v krošnjah mangrov, kamor se vračajo vsak večer ob sončnem zatonu, potem ko so se čez dan prehranjevali s svojo najljubšo hrano – raki.

2. iz zoologije močvirska ptica z belim perjem, golo črno glavo in dolgim črnim kljunom, ki živi v Afriki; primerjaj lat. *Threskiornis aethiopica*; SIN.: iz zoologije sveti ibis

- *Ibisa* so po božje častili verjetno zaradi njegovega lova kač in drugih plazilcev.
- Skarabej in *ibis* sta bila simbola ponovnega rojstva sonca.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ɪbis]

IPA: [ˈiːbis]

ednina

IMENOVALNIK: ibis

RODILNIK: ibisa

DAJALNIK: ibisu

TOŽILNIK: ibisa

MESTNIK: pri ibisu

ORODNIK: z ibisom

dvojina

IMENOVALNIK: ibisa

RODILNIK: ibisov

DAJALNIK: ibisoma

TOŽILNIK: ibisa

MESTNIK: pri ibisih

ORODNIK: z ibisoma

množina

IMENOVALNIK: ibisi

RODILNIK: ibisov

DAJALNIK: ibisom

TOŽILNIK: ibise

MESTNIK: pri ibisih

ORODNIK: z ibisi

TONEMSKO

[ɪbis]

IPA: [iːbis]

ednina

IMENOVALNIK: ibis

RODILNIK: ibisa

DAJALNIK: ibisu

TOŽILNIK: ibisa

MESTNIK: pri ibisu

ORODNIK: z ibisom

dvojina

IMENOVALNIK: ibisa

RODILNIK: ibisov

DAJALNIK: ibisoma

TOŽILNIK: ibisa

MESTNIK: pri ibisih

ORODNIK: z ibisoma

množina

IMENOVALNIK: ibisi

RODILNIK: ibisov

DAJALNIK: ibisom

TOŽILNIK: ibise

MESTNIK: pri ibisih

ORODNIK: z ibisi

STALNE ZVEZE

sveti ibis

iz zoologije močvirska ptica z belim perjem, golo črno glavo in dolgim črnim kljunom, ki živi v Afriki; primerjaj lat. *Threskiornis aethiopica*; SIN.: iz zoologije ibis

- Med mesnatimi listi, na katerih so sedeli beli *sveti ibisi* in pisani metulji, nas je čakal kraljevsko razsežen slap.
- *Sveti ibis* je pri starih Egipčanih veljal za sveto žival, zato so ga pogosto mumificirali.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Ibis* in lat. *ibis* ter gr. *ibis* iz egip.

ibuprofén ibuprofēna samostalnik moškega spola

[ibuprofén]

POMEN

iz farmacije učinkovina ali zdravilo, ki se uporablja za lajšanje bolečin, zdravljenje vnetij, zniževanje povišane telesne temperature

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

jemati, vzeti ibuprofen | vsebovati ibuprofen

- Vzemite sredstvo proti bolečinam ali na prizadeto mesto nanosite pripravek, ki vsebuje *ibuprofen*.
- Za lajšanje glavobola vzemite *ibuprofen* ali paracetamol, vendar lahko sredstva proti bolečinam jemljete le nekaj dni zapored.

▶ števnik + količinski sam. + sam. beseda v roditelju

n mg ibuprofena

- Tableta vsebuje 200 mg *ibuprofena*, ki spada med sredstva proti bolečinam z blagim delovanjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ibuprofén]

IPA: [ibuprɔˈfeːn]

ednina

IMENOVALNIK: ibuprofén

RODILNIK: ibuprofēna

DAJALNIK: ibuprofēnu

TOŽILNIK: ibuprofēn
MESTNIK: pri ibuprofēnu
ORODNIK: z ibuprofēnom

dvojina

IMENOVALNIK: ibuprofēna
RODILNIK: ibuprofēnov
DAJALNIK: ibuprofēnoma
TOŽILNIK: ibuprofēna
MESTNIK: pri ibuprofēnih
ORODNIK: z ibuprofēnoma

množina

IMENOVALNIK: ibuprofēni
RODILNIK: ibuprofēnov
DAJALNIK: ibuprofēnom
TOŽILNIK: ibuprofēne
MESTNIK: pri ibuprofēnih
ORODNIK: z ibuprofēni

TONEMSKO

[ibuprofēn]
IPA: [ibuprofē:n]

ednina

IMENOVALNIK: ibuprofēn
RODILNIK: ibuprofēna
DAJALNIK: ibuprofēnu
TOŽILNIK: ibuprofēn
MESTNIK: pri ibuprofēnu
ORODNIK: z ibuprofēnom

dvojina

IMENOVALNIK: ibuprofēna
RODILNIK: ibuprofēnov
DAJALNIK: ibuprofēnoma
TOŽILNIK: ibuprofēna
MESTNIK: pri ibuprofēnih
ORODNIK: z ibuprofēnoma

množina

IMENOVALNIK: ibuprofēni
RODILNIK: ibuprofēnov
DAJALNIK: ibuprofēnom
TOŽILNIK: ibuprofēne
MESTNIK: pri ibuprofēnih
ORODNIK: z ibuprofēni

IZVOR

po imenu izdelka *Ibuprofen*, prevzeto iz angl.
ibuprofen, krajšave za
i(so)bu(tyl)phen(yl)pro(pionic acid)
'izobutilfenilpropionska kislina'

impála impále samostalnik ženskega spola

[impála]

POMEN

iz zoologije antilopa rdečkasto rjave barve s temnimi lisami nad petami zadnjih nog in črnimi progami

na zadnji strani stegen, po izvoru iz južne in vzhodne Afrike; primerjaj lat. *Aepyceros melampus*

- Plahe in ljubke *impale* se poženejo proč z dolgimi, elegantnimi skoki, svinje bradavičarke pa razburjeno krulijo skozi travo vsakič, ko se jim približamo.
- Skupine pavijanov se često pridružijo velikim čredam kopitarjev, kot je *impala*, katerih vedenje pavijane opozori na bližajočo se nevarnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[impála]
IPA: [im'pa:la]

ednina

IMENOVALNIK: impála
RODILNIK: impále
DAJALNIK: impáli
TOŽILNIK: impálo
MESTNIK: pri impáli
ORODNIK: z impálo

dvojina

IMENOVALNIK: impáli
RODILNIK: impál
DAJALNIK: impálama
TOŽILNIK: impáli
MESTNIK: pri impálah
ORODNIK: z impálama

množina

IMENOVALNIK: impále
RODILNIK: impál
DAJALNIK: impálam
TOŽILNIK: impále
MESTNIK: pri impálah
ORODNIK: z impálami

TONEMSKO

[impála]
IPA: [impá:là]

ednina

IMENOVALNIK: impála
RODILNIK: impále
DAJALNIK: impáli
TOŽILNIK: impálo
MESTNIK: pri impáli
ORODNIK: z impálo

dvojina

IMENOVALNIK: impáli
RODILNIK: impál
DAJALNIK: impálama
TOŽILNIK: impáli
MESTNIK: pri impálah
ORODNIK: z impálama

množina

IMENOVALNIK: impále
RODILNIK: impál
DAJALNIK: impálam

TOŽILNIK: impāle
MESTNIK: pri impālah
ORODNIK: z impāلامي

IZVOR

prevzeto prek nem. *Impala*, angl., frc. *impala* iz nekega južnoafriškega jezika

In simbol

POMEN

simbol za kemijski element *indij*

▪ Napiši katione elementov: galija (Ga), barija (Ba), indija (*In*).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *In*, simbola za element ↑indij

índij índija samostalnik moškega spola

[índi]

POMEN

v naravi redko prisotna mehka kovina srebrno bele barve, kemijski element [*In*]

▪ Najučinkovitejši polprevodniki v sončnih celicah so zlitine iz kemijskih elementov III. skupine periodnega sistema elementov, kot so aluminij, galij in *indij*, s tistimi iz V. skupine, kot sta dušik in arzen.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[índi]

IPA: [ˈiːndi]

ednina

IMENOVALNIK: índij

RODILNIK: índija

DAJALNIK: índiju

TOŽILNIK: índij

MESTNIK: pri índiju

ORODNIK: z índijem

dvojina

IMENOVALNIK: índija

RODILNIK: índijev

DAJALNIK: índijema

TOŽILNIK: índija

MESTNIK: pri índijih

ORODNIK: z índijema

množina

IMENOVALNIK: índiji

RODILNIK: índijev

DAJALNIK: índijem

TOŽILNIK: índije

MESTNIK: pri índijih

ORODNIK: z índiji

TONEMSKO

[índi]

IPA: [iːndi]

ednina

IMENOVALNIK: índij

RODILNIK: índija

DAJALNIK: índiju

TOŽILNIK: índij

MESTNIK: pri índiju

ORODNIK: z índijem

dvojina

IMENOVALNIK: índija

RODILNIK: índijev tudi índijev

DAJALNIK: índijema

TOŽILNIK: índija

MESTNIK: pri índijih tudi pri índijih

ORODNIK: z índijema

množina

IMENOVALNIK: índiji

RODILNIK: índijev tudi índijev

DAJALNIK: índijem

TOŽILNIK: índije

MESTNIK: pri índijih tudi pri índijih

ORODNIK: z índiji tudi z índiji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Indium* iz nlat. *indium* iz ↑ind(igo)

ínterseksuálni ínterseksuálna ínterseksuálno

pridevnik

[ínterseksuálni]

POMEN

ki mu glede na spolne organe in druge spolne značilnosti ni mogoče pripisati ženskega ali moškega spola; SIN.: interspolni

► **prid. beseda** + sam. beseda

ínterseksualna oseba

▪ Manekenka se je razkrila kot prva znana *ínterseksualna* oseba.

...

▪ Po splošnih ocenah naj bi se na 2000 otrok rodil en *ínterseksualni*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ínterseksuálni]

IPA: [ˈiːnterseksuːaːlni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ínterseksuálni

RODILNIK: ínterseksuálnega

DAJALNIK: ínterseksuálnemu

TOŽILNIK: ínterseksuálni

živo ínterseksuálnega

MESTNIK: pri ínterseksuálnem

ORODNIK: z ínterseksuálnim

dvojina

IMENOVALNIK: interseksuálna
 RODILNIK: interseksuálnih
 DAJALNIK: interseksuálnima
 TOŽILNIK: interseksuálna
 MESTNIK: pri interseksuálnih
 ORODNIK: z interseksuálnima

množina

IMENOVALNIK: interseksuálni
 RODILNIK: interseksuálnih
 DAJALNIK: interseksuálnim
 TOŽILNIK: interseksuálne
 MESTNIK: pri interseksuálnih
 ORODNIK: z interseksuálnimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: interseksuálna
 RODILNIK: interseksuálne
 DAJALNIK: interseksuálni
 TOŽILNIK: interseksuálno
 MESTNIK: pri interseksuálni
 ORODNIK: z interseksuálno

dvojina

IMENOVALNIK: interseksuálni
 RODILNIK: interseksuálnih
 DAJALNIK: interseksuálnima
 TOŽILNIK: interseksuálni
 MESTNIK: pri interseksuálnih
 ORODNIK: z interseksuálnima

množina

IMENOVALNIK: interseksuálne
 RODILNIK: interseksuálnih
 DAJALNIK: interseksuálnim
 TOŽILNIK: interseksuálne
 MESTNIK: pri interseksuálnih
 ORODNIK: z interseksuálnimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: interseksuálno
 RODILNIK: interseksuálnega
 DAJALNIK: interseksuálnemu
 TOŽILNIK: interseksuálno
 MESTNIK: pri interseksuálnem
 ORODNIK: z interseksuálnim

dvojina

IMENOVALNIK: interseksuálni
 RODILNIK: interseksuálnih
 DAJALNIK: interseksuálnima
 TOŽILNIK: interseksuálni
 MESTNIK: pri interseksuálnih
 ORODNIK: z interseksuálnima

množina

IMENOVALNIK: interseksuálna
 RODILNIK: interseksuálnih
 DAJALNIK: interseksuálnim
 TOŽILNIK: interseksuálna

MESTNIK: pri interseksuálnih
 ORODNIK: z interseksuálnimi

TONEMSKO

[înterseksuâlni]

IPA: [i:ntêrseksuá:lni]

OSNOVNIK**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: înterseksuâlni
 RODILNIK: înterseksuâlnega
 DAJALNIK: înterseksuâlnemu
 TOŽILNIK: înterseksuâlni
 živo înterseksuâlnega
 MESTNIK: pri înterseksuâlnem
 ORODNIK: z înterseksuâlnim

dvojina

IMENOVALNIK: înterseksuâlna
 RODILNIK: înterseksuâlnih
 DAJALNIK: înterseksuâlnima
 TOŽILNIK: înterseksuâlna
 MESTNIK: pri înterseksuâlnih
 ORODNIK: z înterseksuâlnima

množina

IMENOVALNIK: înterseksuâlni
 RODILNIK: înterseksuâlnih
 DAJALNIK: înterseksuâlnim
 TOŽILNIK: înterseksuâlna
 MESTNIK: pri înterseksuâlnih
 ORODNIK: z înterseksuâlnimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: înterseksuâlna
 RODILNIK: înterseksuâlna
 DAJALNIK: înterseksuâlni
 TOŽILNIK: înterseksuâlna
 MESTNIK: pri înterseksuâlni
 ORODNIK: z înterseksuâlna

dvojina

IMENOVALNIK: înterseksuâlni
 RODILNIK: înterseksuâlnih
 DAJALNIK: înterseksuâlnima
 TOŽILNIK: înterseksuâlni
 MESTNIK: pri înterseksuâlnih
 ORODNIK: z înterseksuâlnima

množina

IMENOVALNIK: înterseksuâlna
 RODILNIK: înterseksuâlnih
 DAJALNIK: înterseksuâlnim
 TOŽILNIK: înterseksuâlna
 MESTNIK: pri înterseksuâlnih
 ORODNIK: z înterseksuâlnimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: înterseksuâlna
 RODILNIK: înterseksuâlnega

DAJALNIK: **înterseksuálnemu**
TOŽILNIK: **înterseksuálno**
MESTNIK: pri **înterseksuálnem**
ORODNIK: z **înterseksuálnim**

dvojina

IMENOVALNIK: **înterseksuálnî**
RODILNIK: **înterseksuálnih**
DAJALNIK: **înterseksuálnîma**
TOŽILNIK: **înterseksuálnî**
MESTNIK: pri **înterseksuálnih**
ORODNIK: z **înterseksuálnîma**

množina

IMENOVALNIK: **înterseksuálna**
RODILNIK: **înterseksuálnih**
DAJALNIK: **înterseksuálnim**
TOŽILNIK: **înterseksuálna**
MESTNIK: pri **înterseksuálnih**
ORODNIK: z **înterseksuálnimi**

IZVOR

prevzeto iz angl. *intersexual*, iz lat. *inter* 'vmes, med' + ↑seksualen

înterseksuálnost înterseksuálnosti samostalnik

ženskega spola

[înterseksuálnost]

POMEN

stanje osebe, ki ji glede na spolne organe in druge spolne značilnosti ni mogoče pripisati ženskega ali moškega spola; SIN.: interspolnost

▪ V filmu se dotikajo *înterseksualnosti*, odraščanja in družbenega pritiska, ki obdaja spolno dozorevanje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[înterseksuálnost]

IPA: [ˈiːnterseksuˈaːlnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: **înterseksuálnost**
RODILNIK: **înterseksuálnosti**
DAJALNIK: **înterseksuálnosti**
TOŽILNIK: **înterseksuálnost**
MESTNIK: pri **înterseksuálnosti**
ORODNIK: z **înterseksuálnostjo**

dvojina

IMENOVALNIK: **înterseksuálnosti**
RODILNIK: **înterseksuálnosti**
DAJALNIK: **înterseksuálnostma** tudi **înterseksuálnostîma**
TOŽILNIK: **înterseksuálnosti**
MESTNIK: pri **înterseksuálnostih**
ORODNIK: z **înterseksuálnostma** tudi z **înterseksuálnostîma**

množina

IMENOVALNIK: **înterseksuálnosti**
RODILNIK: **înterseksuálnosti**

DAJALNIK: **înterseksuálnostim**
TOŽILNIK: **înterseksuálnosti**
MESTNIK: pri **înterseksuálnostih**
ORODNIK: z **înterseksuálnostmi**

TONEMSKO

[înterseksuálnost]

IPA: [iːnterseksuáːlnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: **înterseksuálnost**
RODILNIK: **înterseksuálnosti**
DAJALNIK: **înterseksuálnosti**
TOŽILNIK: **înterseksuálnost**
MESTNIK: pri **înterseksuálnosti**
ORODNIK: z **înterseksuálnostjo**

dvojina

IMENOVALNIK: **înterseksuálnosti**
RODILNIK: **înterseksuálnosti**
DAJALNIK: **înterseksuálnostma** tudi **înterseksuálnostîma**
TOŽILNIK: **înterseksuálnosti**
MESTNIK: pri **înterseksuálnostih**
ORODNIK: z **înterseksuálnostma** tudi z **înterseksuálnostîma**

množina

IMENOVALNIK: **înterseksuálnosti**
RODILNIK: **înterseksuálnosti**
DAJALNIK: **înterseksuálnostim**
TOŽILNIK: **înterseksuálnosti**
MESTNIK: pri **înterseksuálnostih**
ORODNIK: z **înterseksuálnostmi**

IZVOR

↑interseksualni

înterspôlni înterspôlna înterspôlno pridevnik

[înterspôlni]

POMEN

ki mu glede na spolne organe in druge spolne značilnosti ni mogoče pripisati ženskega ali moškega spola; SIN.: interseksualni

► **prid. beseda** + sam. beseda

interspolna oseba

▪ *Interspolne* osebe imajo atipičen razvoj spolnih kromosomov, spolnih žlez, reproduktivnih organov in genitalij.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[înterspôlni]

IPA: [iːnterˈspɔːlni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **înterspôlni**
RODILNIK: **înterspôlnega**

DAJALNIK: **interspôlnemu**
TOŽILNIK: **interspôlni**
 živo interspôlnega
MESTNIK: **pri interspôlnem**
ORODNIK: **z interspôlnim**

dvojina

IMENOVALNIK: **interspôlna**
RODILNIK: **interspôlnih**
DAJALNIK: **interspôlnima**
TOŽILNIK: **interspôlna**
MESTNIK: **pri interspôlnih**
ORODNIK: **z interspôlnima**

množina

IMENOVALNIK: **interspôlni**
RODILNIK: **interspôlnih**
DAJALNIK: **interspôlnim**
TOŽILNIK: **interspôlne**
MESTNIK: **pri interspôlnih**
ORODNIK: **z interspôlnimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **interspôlna**
RODILNIK: **interspôlne**
DAJALNIK: **interspôlni**
TOŽILNIK: **interspôlno**
MESTNIK: **pri interspôlni**
ORODNIK: **z interspôlno**

dvojina

IMENOVALNIK: **interspôlni**
RODILNIK: **interspôlnih**
DAJALNIK: **interspôlnima**
TOŽILNIK: **interspôlni**
MESTNIK: **pri interspôlnih**
ORODNIK: **z interspôlnima**

množina

IMENOVALNIK: **interspôlne**
RODILNIK: **interspôlnih**
DAJALNIK: **interspôlnim**
TOŽILNIK: **interspôlne**
MESTNIK: **pri interspôlnih**
ORODNIK: **z interspôlnimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **interspôlno**
RODILNIK: **interspôlnega**
DAJALNIK: **interspôlnemu**
TOŽILNIK: **interspôlno**
MESTNIK: **pri interspôlnem**
ORODNIK: **z interspôlnim**

dvojina

IMENOVALNIK: **interspôlni**
RODILNIK: **interspôlnih**
DAJALNIK: **interspôlnima**
TOŽILNIK: **interspôlni**
MESTNIK: **pri interspôlnih**
ORODNIK: **z interspôlnima**

množina

IMENOVALNIK: **interspôlna**
RODILNIK: **interspôlnih**
DAJALNIK: **interspôlnim**
TOŽILNIK: **interspôlna**
MESTNIK: **pri interspôlnih**
ORODNIK: **z interspôlnimi**

TONEMSKO

[**înterspôlni**]

IPA: [**î:ntèrspó:lni**]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **înterspôlni**
RODILNIK: **înterspôlnega**
DAJALNIK: **înterspôlnemu**
TOŽILNIK: **înterspôlni**
 živo înterspôlnega
MESTNIK: **pri înterspôlnem**
ORODNIK: **z înterspôlnim**

dvojina

IMENOVALNIK: **înterspôlna**
RODILNIK: **înterspôlnih**
DAJALNIK: **înterspôlnima**
TOŽILNIK: **înterspôlna**
MESTNIK: **pri înterspôlnih**
ORODNIK: **z înterspôlnima**

množina

IMENOVALNIK: **înterspôlni**
RODILNIK: **înterspôlnih**
DAJALNIK: **înterspôlnim**
TOŽILNIK: **înterspôlne**
MESTNIK: **pri înterspôlnih**
ORODNIK: **z înterspôlnimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **înterspôlna**
RODILNIK: **înterspôlne**
DAJALNIK: **înterspôlni**
TOŽILNIK: **înterspôlno**
MESTNIK: **pri înterspôlni**
ORODNIK: **z înterspôlno**

dvojina

IMENOVALNIK: **înterspôlni**
RODILNIK: **înterspôlnih**
DAJALNIK: **înterspôlnima**
TOŽILNIK: **înterspôlni**
MESTNIK: **pri înterspôlnih**
ORODNIK: **z înterspôlnima**

množina

IMENOVALNIK: **înterspôlne**
RODILNIK: **înterspôlnih**
DAJALNIK: **înterspôlnim**
TOŽILNIK: **înterspôlne**
MESTNIK: **pri înterspôlnih**

ORODNIK: z **interspôlnimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: interspôlno

RODILNIK: interspôlnega

DAJALNIK: interspôlnemu

TOŽILNIK: interspôlno

MESTNIK: pri interspôlnem

ORODNIK: z interspôlnim

dvojina

IMENOVALNIK: interspôlni

RODILNIK: interspôlnih

DAJALNIK: interspôlnima

TOŽILNIK: interspôlni

MESTNIK: pri interspôlnih

ORODNIK: z interspôlnima

množina

IMENOVALNIK: interspôlna

RODILNIK: interspôlnih

DAJALNIK: interspôlnim

TOŽILNIK: interspôlna

MESTNIK: pri interspôlnih

ORODNIK: z interspôlnimi

IMENOVALNIK: interspôlnosti

RODILNIK: interspôlnosti

DAJALNIK: interspôlnostim

TOŽILNIK: interspôlnosti

MESTNIK: pri interspôlnostih

ORODNIK: z interspôlnostmi

TONEMSKO

[interspôlnost]

IPA: [iːntɛrspóːlnòst]

ednina

IMENOVALNIK: interspôlnost

RODILNIK: interspôlnosti

DAJALNIK: interspôlnosti

TOŽILNIK: interspôlnost

MESTNIK: pri interspôlnosti

ORODNIK: z interspôlnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: interspôlnosti

RODILNIK: interspôlnosti

DAJALNIK: interspôlnostma tudi interspôlnostima

TOŽILNIK: interspôlnosti

MESTNIK: pri interspôlnostih

ORODNIK: z interspôlnostma tudi z interspôlnostima

množina

IMENOVALNIK: interspôlnosti

RODILNIK: interspôlnosti

DAJALNIK: interspôlnostim

TOŽILNIK: interspôlnosti

MESTNIK: pri interspôlnostih

ORODNIK: z interspôlnostmi

IZVOR

lat. *inter* 'vmes, med' + ↑spol

interspôlnost interspôlnosti samostalnik ženskega spola

[interspôlnost]

POMEN

stanje osebe, ki ji glede na spolne organe in druge spolne značilnosti ni mogoče pripisati ženskega ali moškega spola; SIN.: interseksualnost

▪ *Interspolnost* je odvisna od prirojenih fizičnih telesnih značilnosti in ni spolna identiteta.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[interspôlnost]

IPA: [iːntɛrˈspɔːlnost]

ednina

IMENOVALNIK: interspôlnost

RODILNIK: interspôlnosti

DAJALNIK: interspôlnosti

TOŽILNIK: interspôlnost

MESTNIK: pri interspôlnosti

ORODNIK: z interspôlnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: interspôlnosti

RODILNIK: interspôlnosti

DAJALNIK: interspôlnostma tudi interspôlnostima

TOŽILNIK: interspôlnosti

MESTNIK: pri interspôlnostih

ORODNIK: z interspôlnostma tudi z interspôlnostima

množina

IZVOR

↑interspolni

Ir simbol

POMEN

simbol za kemijski element *iridij*

▪ Industrijska rentgenologija uporablja predvsem iridij (*Ir* – 192), manj so razširjeni kobalt (*Co* – 60), selen (*Se* – 75) ali iterbij (*Yt* – 169).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Ir*, simbola za element ↑iridij

irídij irídija samostalnik moškega spola

[irídi]

POMEN

v naravi zelo redko prisotna trda, težko taljiva žlahtna kovina srebrno bele barve, kemijski element [*Ir*]

▶ **priredna zveza**

iridij in platina

- Stara kilogradska kocka iz platine in *iridija* je še v trezorju mednarodnega urada za uteži in mere v Parizu.
- Udarni val bi skozi celotno galaksijo ponesel ogromno kozmičnega prahu, v katerem bi našli veliko *iridija* in rodija.
- Elektrode so bile narejene iz 0,7 mm debele žice iz zlitine platine in *iridija*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[irídi]

IPA: [iˈri:di]

ednina

IMENOVALNIK: irídij

RODILNIK: irídija

DAJALNIK: irídiju

TOŽILNIK: irídij

MESTNIK: pri irídiju

ORODNIK: z irídijem

dvojina

IMENOVALNIK: irídija

RODILNIK: irídijev

DAJALNIK: irídijema

TOŽILNIK: irídija

MESTNIK: pri irídijih

ORODNIK: z irídijema

množina

IMENOVALNIK: irídiji

RODILNIK: irídijev

DAJALNIK: irídijem

TOŽILNIK: irídije

MESTNIK: pri irídijih

ORODNIK: z irídiji

TONEMSKO

[irídi]

IPA: [iri:di]

ednina

IMENOVALNIK: irídij

RODILNIK: irídija

DAJALNIK: irídiju

TOŽILNIK: irídij

MESTNIK: pri irídiju

ORODNIK: z irídijem

dvojina

IMENOVALNIK: irídija

RODILNIK: irídijev tudi irídijev

DAJALNIK: irídijema

TOŽILNIK: irídija

MESTNIK: pri irídijih tudi pri irídijih

ORODNIK: z irídijema

množina

IMENOVALNIK: irídiji

RODILNIK: irídijev tudi irídijev

DAJALNIK: irídijem

TOŽILNIK: irídije

MESTNIK: pri irídijih tudi pri irídijih

ORODNIK: z irídiji tudi z irídiji

IZVOR

prevzeto prek angl., frc. *iridium*, nem. *Iridium* iz nlat. *iridium*, iz gr. *ἴρις* 'mavrica'

ítrij ítrija samostalnik moškega spola

[ítri]

POMEN

lahka kovina sive barve, kemijski element [Y]

- Za izdelavo magnetnih materialov so pomembni predvsem elementi od lantana (La) do samarija (Sa), pa tudi *ítrij* (Y), ki ima atomsko število 39.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ítri]

IPA: [i:tri]

ednina

IMENOVALNIK: ítrij

RODILNIK: ítrija

DAJALNIK: ítriju

TOŽILNIK: ítrij

MESTNIK: pri ítriju

ORODNIK: z ítrijem

dvojina

IMENOVALNIK: ítrija

RODILNIK: ítrijev

DAJALNIK: ítrijema

TOŽILNIK: ítrija

MESTNIK: pri ítrijih

ORODNIK: z ítrijema

množina

IMENOVALNIK: ítriji

RODILNIK: ítrijev

DAJALNIK: ítrijem

TOŽILNIK: ítrije

MESTNIK: pri ítrijih

ORODNIK: z ítriji

TONEMSKO

[ítri]

IPA: [i:tri]

ednina

IMENOVALNIK: ítrij

RODILNIK: ítrija

DAJALNIK: ítriju

TOŽILNIK: ítrij

MESTNIK: pri ítriju

ORODNIK: z ítrijem

dvojina

IMENOVALNIK: ítrija

RODILNIK: ítrijev tudi ítrijev

DAJALNIK: ítrijema

TOŽILNIK: ítrija
MESTNIK: pri ítrijih tudi pri îtrijih
ORODNIK: z ítrijema
množina
IMENOVALNIK: ítriji
RODILNIK: ítrijev tudi îtrijev
DAJALNIK: ítrijem
TOŽILNIK: ítrije
MESTNIK: pri ítrijih tudi pri îtrijih
ORODNIK: z ítriji tudi z îtriji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Yttrium*, angl., frc. *yttrium* iz nlat. *yttrium*, po švedski vasi *Ytterby*

J simbol

POMEN

simbol za enoto *džul, joule*

- Če reagira 1 liter vodika s kisikom, se sprosti okrog 11.000 *J* energije.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑joule

jánež jáneža samostalnik moškega spola

[jáneš jáneža]

POMEN

1. vrtna zdravilna ali začimbna rastlina z belimi cvetovi v kobulastih socvetjih; primerjaj lat. *Pimpinella anisum*; SIN.: sladki janež, iz botanike vrtni janež

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

izvleček janeža | plod, seme janeža

- Danes večina bonbonov in podobnih izdelkov vsebuje malo ali nič izvlečka sladkega korena, nadomestijo ga z izvlečkom *janeža*.
- Za pripravo inhalacije običajno uporabimo čaj iz cveta kamilice, lista poprove mete, zeli materine dušice ali ploda *janeža*.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

- Pripravki iz *janeža* olajšujejo izkašljevanje.

1.1. semena te rastline, zlasti kot začimba; SIN.: sladki janež

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

mlet, stolčen, zmlet janež

- Fižol nekateri pripravljajo s stolčenim *janežem*.
- Iz moke, jajc, mleka, vina, sladkorja, zmlatega *janeža* in soli razžvrkljajte testo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

ščepec, žlička janeža

- Vodo za kuhanje kostonja lahko osolimo, za poseben okus lahko dodamo začimbe, na primer žličko *janeža*, ščepec cimeta ali celo ingverja.

...

- Dodamo nastrgana jabolka, javorjev sirup in posujemo z *janežem* v prahu.
- Poparek iz *janeža* in lipe hitro pomiri želodec in izboljša počutje.

1.2. zdravilni pripravek iz semen te rastline; SIN.: sladki janež

- *Janež* pomirja in blaži bolečine in krče v trebušni votlini.

2. vrtna rastlina z rumenimi cvetovi v kobulastih socvetjih, belkastim odebeljenim spodnjim delom stebela in nitastimi deljenimi listi; primerjaj lat.

Foeniculum vulgare; SIN.: sladki janež

- Operite gomolj *janeža* in ga narežite na koščke.

2.1. ta rastlina kot hrana, jed; SIN.: sladki janež

- Očistimo *janež*, odstranimo gornje zelene vejice in zunanje liste oziroma zunanjo kožico.
- Segrejte olje in na njem med mešanjem pecite *janež*, zeleno, repice, čebulo in česen, dokler se zelenjava ne obarva.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[jáneš jáneža]

IPA: [ˈjaːnɛʃ ˈjaːnɛʒa]

ednina

IMENOVALNIK: jánež

RODILNIK: jáneža

DAJALNIK: jánežu

TOŽILNIK: jánež

MESTNIK: pri jánežu

ORODNIK: z jánežem

dvojina

IMENOVALNIK: jáneža

RODILNIK: jánežev

DAJALNIK: jánežema

TOŽILNIK: jáneža

MESTNIK: pri jánežih

ORODNIK: z jánežema

množina

IMENOVALNIK: jáneži

RODILNIK: jánežev

DAJALNIK: jánežem

TOŽILNIK: jáneže

MESTNIK: pri jánežih

ORODNIK: z jáneži

TONEMSKO

[jáneš jáneža]

IPA: [ˈjàːnɛʃ ˈjàːnɛʒa]

ednina

IMENOVALNIK: jánež

RODILNIK: jáneža

DAJALNIK: jánežu

TOŽILNIK: jánež

MESTNIK: pri jánežu

ORODNIK: z jánežem

dvojina

IMENOVALNIK: jáneža

RODILNIK: jánežev tudi jánežev

DAJALNIK: jánežema

TOŽILNIK: jáneža

MESTNIK: pri jánežih tudi pri jánežih

ORODNIK: z jánežema

množina

IMENOVALNIK: jáneži

RODILNIK: jánežev tudi jánežev

DAJALNIK: jánežem

TOŽILNIK: jáneže

MESTNIK: pri jánežih tudi pri jánežih

ORODNIK: z jáneži tudi z jáneži

STALNE ZVEZE

sladki janež

1. vrtna rastlina z rumenimi cvetovi v kobulastih socvetjih, belkastim odebeljenim spodnjim delom stebela in nitastimi deljenimi listi; primerjaj lat.

Foeniculum vulgare; SIN.: janež

▶ priredna zveza

sladki janež ali komarček

- Čebulasto odebeljena stebelca komarčka ali *sladkega janeža* so prijetnega okusa.
- Komarček ali *sladki janež* je ena najpogostejših gojenih rastlin, ki je imela velik ugled pri Rimljanih.

...

▪ Domovina *sladkega janeža* so obale Sredozemlja, od koder se je razširil tudi na naše vrtove.

▪ Štiri gomolje *sladkega janeža* očistimo, mlado zelenje prihranimo, gomolje pa tanko narežemo.

1.1. ta rastlina kot hrana, jed; SIN.: janež

- *Sladki janež* očistimo, prerežemo po dolgem in odstranimo stržen.
- Stročjemu grahu odrežite konce, *sladki janež* pa narežite na ploščice.

2. vrtna zdravilna ali začimbna rastlina z belimi cvetovi v kobulastih socvetjih; primerjaj lat. *Pimpinella anisum*; SIN.: janež, iz botanike vrtni janež

▪ *Sladki janež* je enoletnica, ki lahko v dobrih razmerah zraste več kot pol metra visoko.

2.1. semena te rastline, zlasti kot začimba; SIN.: janež

- Limone razrežemo na tanke kolobarje, z njimi prekrijemo ribe ter potresemo s semeni *sladkega janeža*.
- Za glavno jed si lahko privoščite ribe z materino dušico in *sladkim janežem* ali zeliščno omleto z materino dušico in baziliko.
- Čaj iz *sladkega janeža* lajša izkašljevanje.

2.2. zdravilni pripravek iz semen te rastline; SIN.: janež

- *Sladki janež* pomaga pri čiščenju zob.

3. enoletna vrtna zdravilna ali začimbna rastlina z rumenimi cvetovi v kobulastih socvetjih in nitastimi deljenimi listi ali del te rastline; primerjaj lat.

Anethum graveolens

- Ribi premažemo z oljem, namastimo tudi posodo, nanjo položimo vejice *sladkega janeža*.
- Tako kot janež, kumina in *sladki janež* se šteje tudi peteršilj k zdravilnim rastlinam, ki pomirjajo krče in preprečujejo vrenje v črevesju.

vrtni janež

iz botanike vrtna zdravilna ali začimbna rastlina z belimi cvetovi v kobulastih socvetjih; primerjaj lat.

Pimpinella anisum; SIN.: janež, sladki janež

- *Vrtni janež* je enoletna rastlina, visoka do 60 centimetrov.
- Med mnogimi kobulnicami, ki imajo aromatičen okus, je tudi *vrtni janež*.

zvezdasti janež

1. iz botanike zimzeleno drevo z belimi zvezdastimi cvetovi, po izvoru iz Vietnama in jugozahodne Kitajske; primerjaj lat. *Illicium verum*

▪ Plod *zvezdastega janeža* je med manj znanimi, vendar vedno bolj iskanimi zdravilnimi rastlinami v Sloveniji.

1.1. semena te rastline kot začimba

- *Zvezdasti janež* je eksotična začimba, katere okus prav rahlo spominja na naš janež.
- Dodajte še nekaj kardamoma ali *zvezdastega janeža*, ki obogatita aromo in okus.
- Ker ima *zvezdasti janež* močan okus, ga moramo uporabljati v majhnih količinah.

IZVOR

prevzeto prek star. nem. *aneis* in lat. *anīsum* iz gr. *ánēson*, *ánēthon*, tudi 'koprc', nejasnega izvora

jeklenica jeklenice samostalnik ženskega spola

[jeklenica]

POMEN

jeklena vrv

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nosilna jeklenica

- Nosilna *jeklenica* se opira le na tri 70-meterske jeklene stolpe, mimo katerih gondola vozi s hitrostjo do 36 kilometrov na uro.
- Trdnost varoval je treba pred uporabo preveriti, saj se pogosto zgodi, da naletimo na potrgane *jeklenice* in izpuljene ali skrivljene kline.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Na gladki vršni plošči prestopimo pol metra široko, a več deset metrov globoko sotesko. Pri prestopu nam pomaga *jeklenica*.

▶ priredna zveza
jeklenica in klini

- Ozek skalnati greben med Malim in Velikim Triglavom je dobro zavarovan z *jeklenicami* in klini, ki varujejo planince pred padci.

...

- Tik ob spodnji postaji gondolske žičnice je še vedno *jeklenica* stare žičnice in na njej je obešena odprta gondola, ki je nekoč potnike ob navpični steni dvigala proti cilju.
- Vsi helikopterji so opremljeni z *jeklenico*, na koncu katere so zaponke, s katerimi delavci v gozdu zapnejo tovor iz hlodov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[jekleníca]

IPA: [jekle'ni:t̪sa]

ednina

IMENOVALNIK: jekleníca

RODILNIK: jekleníc

DAJALNIK: jekleníci

TOŽILNIK: jekleníco

MESTNIK: pri jekleníci

ORODNIK: z jekleníco

dvojina

IMENOVALNIK: jekleníci

RODILNIK: jekleníc

DAJALNIK: jeklenícama

TOŽILNIK: jekleníci

MESTNIK: pri jeklenícah

ORODNIK: z jeklenícama

množina

IMENOVALNIK: jekleníce

RODILNIK: jekleníc

DAJALNIK: jeklenícam

TOŽILNIK: jekleníce

MESTNIK: pri jeklenícah

ORODNIK: z jeklenícami

TONEMSKO

[jekleníca]

IPA: [jekleɲi:tsá]

ednina

IMENOVALNIK: jekleníca

RODILNIK: jekleníce

DAJALNIK: jekleníci

TOŽILNIK: jekleníco

MESTNIK: pri jekleníci

ORODNIK: z jekleníco

dvojina

IMENOVALNIK: jekleníci

RODILNIK: jekleníc

DAJALNIK: jeklenícama

TOŽILNIK: jekleníci

MESTNIK: pri jeklenícah

ORODNIK: z jeklenícama

množina

IMENOVALNIK: jekleníce

RODILNIK: jekleníc

DAJALNIK: jeklenícam

TOŽILNIK: jekleníce

MESTNIK: pri jeklenícah

ORODNIK: z jeklenícami

IZVOR

↑jeklen

jésihar jésiharja samostalnik moškega spola

[jésihar]

POMEN

1. nekdanj kdor se ukvarja s proizvodnjo, prodajo kisa

- Tovornjaki hladilniki so sofisticirana in zelo posodobljena različica *jesiharjev*, ki so nekdanj po slovenski deželi prodajali kis.

2. slabšalno kdor govori zelo glasno, zavzeto

- Mirno je prenašala *jesiharja*, ki je z vzvišene ministrske pozicije vreščal, da so študentje v bistvu državna last.
- Uporablja podoben »jezik« in »prijeme« kot najglasnejši *jesiharji* v državnem zboru.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[jésihar]

IPA: [ˈje:sixar]

ednina

IMENOVALNIK: jésihar

RODILNIK: jésiharja

DAJALNIK: jésiharju

TOŽILNIK: jésiharja

MESTNIK: pri jésiharju

ORODNIK: z jésiharjem

dvojina

IMENOVALNIK: jésiharja

RODILNIK: jésiharjev

DAJALNIK: jésiharjema

TOŽILNIK: jésiharja

MESTNIK: pri jésiharjih

ORODNIK: z jésiharjema

množina

IMENOVALNIK: jésiharji

RODILNIK: jésiharjev

DAJALNIK: jésiharjem

TOŽILNIK: jésiharje

MESTNIK: pri jésiharjih

ORODNIK: z jésiharji

TONEMSKO

[jêsihar]

IPA: [jé:sixar]

ednina

IMENOVALNIK: jêsihar

RODILNIK: jêsiharja
DAJALNIK: jêsiharju
TOŽILNIK: jêsiharja
MESTNIK: pri jêsiharju
ORODNIK: z jêsiharjem

dvojina

IMENOVALNIK: jêsiharja
RODILNIK: jêsiharjev
DAJALNIK: jêsiharjema
TOŽILNIK: jêsiharja
MESTNIK: pri jêsiharjih
ORODNIK: z jêsiharjema

množina

IMENOVALNIK: jêsiharji
RODILNIK: jêsiharjev
DAJALNIK: jêsiharjem
TOŽILNIK: jêsiharje
MESTNIK: pri jêsiharjih
ORODNIK: z jêsiharji

FRAZEOLOGIJA

dreti se/vpiti/kričati kot jesihar

dreti se kot jesihar

vpiti kot jesihar

kričati kot jesihar

zelo glasno kričati, glasno, kriče se razburjati

- Začela je teči kri, ves sem bil krvav, prestrašen, paničen, *drl sem se kot jesihar*.
- Soseda *je vpila kot jesihar*, mati je sina krepko oštela, povrniti pa je morala tudi povzročeno škodo.
- Številni nadrejeni le stežka nekemu povedo v obraz slabe stvari o njem. Glede tega so še posebej sramežljivi osebk, ki po navadi *kričijo kot jesiharji*.

IZVOR

↑jesih, po nekdanjih prodajalcih kisa, ki so glasno ponujali svoje blago po ulicah

joule joula; in **džúl** samostalnik moškega spola

[džúl]

POMEN

1. iz fizike izpeljana merska enota za izražanje energije ali opravljenega dela, ki ustreza energiji ali delu, ki sta potrebna, da sila enega newtona premakne telo za en meter [J]

- Da segrejemo 1 gram vode za 1 stopinjo Celzija, porabimo 4,2 *joula*.
- Za lažjo primerjavo izražamo energijske vrednosti različnih živil v *joulih* na 100 gramov.

1.1. energija, ki jo telo pridobi z vnosom hranilnih snovi, izražena s to mersko enoto

- Ko telo nenadoma presenetimo z drastično spremembo vnosa *joulov*, je to zelo škodljivo za naše telesno in duševno zdravje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[džúl]

IPA: [ˈdʒuːl]

ednina

IMENOVALNIK: joule [džúl]
RODILNIK: joula [džúla]
DAJALNIK: joulu [džúlu]
TOŽILNIK: joule [džúl]
MESTNIK: pri joulu [pri džúlu]
ORODNIK: z joulom [z džúlom]

dvojina

IMENOVALNIK: joula [džúla]
RODILNIK: joulov [džúlou]
DAJALNIK: jouloma [džúloma]
TOŽILNIK: joula [džúla]
MESTNIK: pri joulih [pri džúlih]
ORODNIK: z jouloma [z džúloma]

množina

IMENOVALNIK: jouli [džúli]
RODILNIK: joulov [džúlou]
DAJALNIK: joulom [džúlom]
TOŽILNIK: joule [džúle]
MESTNIK: pri joulih [pri džúlih]
ORODNIK: z jouli [z džúli]

TONEMSKO

[džûl]

IPA: [dʒú:l]

ednina

IMENOVALNIK: joule [džûl]
RODILNIK: joula [džûla]
DAJALNIK: joulu [džûlu]
TOŽILNIK: joule [džûl]
MESTNIK: pri joulu [pri džûlu]
ORODNIK: z joulom [z džûlom]

dvojina

IMENOVALNIK: joula [džûla]
RODILNIK: joulov [džûlou]
DAJALNIK: jouloma [džûloma]
TOŽILNIK: joula [džûla]
MESTNIK: pri joulih [pri džûlih]
ORODNIK: z jouloma [z džûloma]

množina

IMENOVALNIK: jouli [džûli]
RODILNIK: joulov [džûlou]
DAJALNIK: joulom [džûlom]
TOŽILNIK: joule [džûle]
MESTNIK: pri joulih [pri džûlih]
ORODNIK: z jouli [z džûli]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Joule*, angl., frc. *joule*, po angleškem fiziku *Jamesu Prescottu Joulu* (1818–1889)

júvanov júvanova júvanovo pridevnik
[júvanou júvanova júvanovo]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[júvanou júvanova júvanovo]

IPA: [ˈjuːvanəu ˈjuːvanəva ˈjuːvanəvo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: júvanov

RODILNIK: júvanovega

DAJALNIK: júvanovemu

TOŽILNIK: júvanov

živo júvanovega

MESTNIK: pri júvanovem

ORODNIK: z júvanovim

dvojina

IMENOVALNIK: júvanova

RODILNIK: júvanovih

DAJALNIK: júvanovima

TOŽILNIK: júvanova

MESTNIK: pri júvanovih

ORODNIK: z júvanovima

množina

IMENOVALNIK: júvanovi

RODILNIK: júvanovih

DAJALNIK: júvanovim

TOŽILNIK: júvanove

MESTNIK: pri júvanovih

ORODNIK: z júvanovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: júvanova

RODILNIK: júvanove

DAJALNIK: júvanovi

TOŽILNIK: júvanovo

MESTNIK: pri júvanovi

ORODNIK: z júvanovo

dvojina

IMENOVALNIK: júvanovi

RODILNIK: júvanovih

DAJALNIK: júvanovima

TOŽILNIK: júvanovi

MESTNIK: pri júvanovih

ORODNIK: z júvanovima

množina

IMENOVALNIK: júvanove

RODILNIK: júvanovih

DAJALNIK: júvanovim

TOŽILNIK: júvanove

MESTNIK: pri júvanovih

ORODNIK: z júvanovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: júvanovo

RODILNIK: júvanovega

DAJALNIK: júvanovemu

TOŽILNIK: júvanovo

MESTNIK: pri júvanovem

ORODNIK: z júvanovim

dvojina

IMENOVALNIK: júvanovi

RODILNIK: júvanovih

DAJALNIK: júvanovima

TOŽILNIK: júvanovi

MESTNIK: pri júvanovih

ORODNIK: z júvanovima

množina

IMENOVALNIK: júvanova

RODILNIK: júvanovih

DAJALNIK: júvanovim

TOŽILNIK: júvanova

MESTNIK: pri júvanovih

ORODNIK: z júvanovimi

TONEMSKO

[jûvanou jûvanova jûvanovo]

IPA: [júːvànəu júːvànəva júːvànəvo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jûvanov

RODILNIK: jûvanovega

DAJALNIK: jûvanovemu

TOŽILNIK: jûvanov

živo jûvanovega

MESTNIK: pri jûvanovem

ORODNIK: z jûvanovim

dvojina

IMENOVALNIK: jûvanova

RODILNIK: jûvanovih

DAJALNIK: jûvanovima

TOŽILNIK: jûvanova

MESTNIK: pri jûvanovih

ORODNIK: z jûvanovima

množina

IMENOVALNIK: jûvanovi

RODILNIK: jûvanovih

DAJALNIK: jûvanovim

TOŽILNIK: jûvanove

MESTNIK: pri jûvanovih

ORODNIK: z jûvanovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jûvanova

RODILNIK: jûvanove

DAJALNIK: jûvanovi

TOŽILNIK: jûvanovo

MESTNIK: pri jûvanovi

ORODNIK: z jûvanovo

dvojina

IMENOVALNIK: jûvanovi
RODILNIK: jûvanov**ih**
DAJALNIK: jûvanov**ima**
TOŽILNIK: jûvanovi
MESTNIK: pri jûvanov**ih**
ORODNIK: z jûvanov**ima**
množina

IMENOVALNIK: jûvanove
RODILNIK: jûvanov**ih**
DAJALNIK: jûvanov**im**
TOŽILNIK: jûvanove
MESTNIK: pri jûvanov**ih**
ORODNIK: z jûvanov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: jûvanovo
RODILNIK: jûvanov**ega**
DAJALNIK: jûvanov**emu**
TOŽILNIK: jûvanovo
MESTNIK: pri jûvanov**em**
ORODNIK: z jûvanov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: jûvanovi
RODILNIK: jûvanov**ih**
DAJALNIK: jûvanov**ima**
TOŽILNIK: jûvanovi
MESTNIK: pri jûvanov**ih**
ORODNIK: z jûvanov**ima**

množina

IMENOVALNIK: jûvanova
RODILNIK: jûvanov**ih**
DAJALNIK: jûvanov**im**
TOŽILNIK: jûvanova
MESTNIK: pri jûvanov**ih**
ORODNIK: z jûvanov**imi**

STALNE ZVEZE

juvanov netresk in **Juvanov netresk**

iz botanike **netresk** z dlakavimi listi in rumenimi

cvetovi; primerjaj lat. *Sempervivium juvanii*

▪ **Juvanov netresk** se razmnožuje zelo počasi, ogrožen je in v tujini zelo iskan.

▪ Ob cesti uspeva nekaj endemitov, med drugim **juvanov netresk**, rebrinčevolistna hladnikija in hladnikov volčič.

IZVOR

po vrtnarju ljubljanskega botaničnega vrta *Franco Juvanu* (1875–1960)

Júvanov Júvanova Júvanovo pridevnik

[júvanoʊ júvanova júvanovo]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[júvanoʊ júvanova júvanovo]

IPA: [ˈjuːvanoʊ ˈjuːvanoʊva ˈjuːvanoʊvo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: Júvanov
RODILNIK: Júvanov**ega**
DAJALNIK: Júvanov**emu**
TOŽILNIK: Júvanov
živo Júvanov**ega**
MESTNIK: pri Júvanov**em**
ORODNIK: z Júvanov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: Júvanova
RODILNIK: Júvanov**ih**
DAJALNIK: Júvanov**ima**
TOŽILNIK: Júvanova
MESTNIK: pri Júvanov**ih**
ORODNIK: z Júvanov**ima**

množina

IMENOVALNIK: Júvanovi
RODILNIK: Júvanov**ih**
DAJALNIK: Júvanov**im**
TOŽILNIK: Júvanove
MESTNIK: pri Júvanov**ih**
ORODNIK: z Júvanov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: Júvanova
RODILNIK: Júvanove
DAJALNIK: Júvanovi
TOŽILNIK: Júvanovo
MESTNIK: pri Júvanovi
ORODNIK: z Júvanovo

dvojina

IMENOVALNIK: Júvanovi
RODILNIK: Júvanov**ih**
DAJALNIK: Júvanov**ima**
TOŽILNIK: Júvanovi
MESTNIK: pri Júvanov**ih**
ORODNIK: z Júvanov**ima**

množina

IMENOVALNIK: Júvanove
RODILNIK: Júvanov**ih**
DAJALNIK: Júvanov**im**
TOŽILNIK: Júvanove
MESTNIK: pri Júvanov**ih**
ORODNIK: z Júvanov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: Júvanovo
RODILNIK: Júvanov**ega**
DAJALNIK: Júvanov**emu**
TOŽILNIK: Júvanovo
MESTNIK: pri Júvanov**em**
ORODNIK: z Júvanov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: Júvanovi
 RODILNIK: Júvanov**ih**
 DAJALNIK: Júvanov**ima**
 TOŽILNIK: Júvanovi
 MESTNIK: pri Júvanov**ih**
 ORODNIK: z Júvanov**ima**

množina

IMENOVALNIK: Júvanova
 RODILNIK: Júvanov**ih**
 DAJALNIK: Júvanov**im**
 TOŽILNIK: Júvanova
 MESTNIK: pri Júvanov**ih**
 ORODNIK: z Júvanov**imi**

TONEMSKO

[jûvanou̯ jûvanova jûvanovo]

IPA: [jú:vànɔu jú:vànɔva jú:vànɔvɔ]

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: Jûvanov
 RODILNIK: Jûvanov**ega**
 DAJALNIK: Jûvanov**emu**
 TOŽILNIK: Jûvanov
 živo Jûvanov**ega**
 MESTNIK: pri Jûvanov**em**
 ORODNIK: z Jûvanov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: Jûvanova
 RODILNIK: Jûvanov**ih**
 DAJALNIK: Jûvanov**ima**
 TOŽILNIK: Jûvanova
 MESTNIK: pri Jûvanov**ih**
 ORODNIK: z Jûvanov**ima**

množina

IMENOVALNIK: Jûvanovi
 RODILNIK: Jûvanov**ih**
 DAJALNIK: Jûvanov**im**
 TOŽILNIK: Jûvanove
 MESTNIK: pri Jûvanov**ih**
 ORODNIK: z Jûvanov**imi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: Jûvanova
 RODILNIK: Jûvanove
 DAJALNIK: Jûvanovi
 TOŽILNIK: Jûvanov**o**
 MESTNIK: pri Jûvanovi
 ORODNIK: z Jûvanov**o**

dvojina

IMENOVALNIK: Jûvanovi
 RODILNIK: Jûvanov**ih**
 DAJALNIK: Jûvanov**ima**
 TOŽILNIK: Jûvanovi
 MESTNIK: pri Jûvanov**ih**

ORODNIK: z Jûvanov**ima**

množina

IMENOVALNIK: Jûvanove
 RODILNIK: Jûvanov**ih**
 DAJALNIK: Jûvanov**im**
 TOŽILNIK: Jûvanove
 MESTNIK: pri Jûvanov**ih**
 ORODNIK: z Jûvanov**imi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: Jûvanov**o**
 RODILNIK: Jûvanov**ega**
 DAJALNIK: Jûvanov**emu**
 TOŽILNIK: Jûvanov**o**
 MESTNIK: pri Jûvanov**em**
 ORODNIK: z Jûvanov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: Jûvanovi
 RODILNIK: Jûvanov**ih**
 DAJALNIK: Jûvanov**ima**
 TOŽILNIK: Jûvanovi
 MESTNIK: pri Jûvanov**ih**
 ORODNIK: z Jûvanov**ima**

množina

IMENOVALNIK: Jûvanova
 RODILNIK: Jûvanov**ih**
 DAJALNIK: Jûvanov**im**
 TOŽILNIK: Jûvanova
 MESTNIK: pri Jûvanov**ih**
 ORODNIK: z Jûvanov**imi**

STALNE ZVEZE

Juvanov netresk in **juvanov netresk**

iz botanike **netresk** z dlakavimi listi in rumenimi

cvetovi; primerjaj lat. *Sempervivium juvanii*

▪ Na rastišču avriklja uspevata vsaj še dve redki in ogroženi slovenski rastlinski vrsti, Hoppejev klinček ter *Juvanov netresk*, endemična rastlinska vrsta, ki jo lahko najdemo samo na skalovjih Donačke gore in Resenika.

IZVOR

po vrtnarju ljubljanskega botaničnega vrta *Francu Juvanu* (1875–1960)

K simbol

POMEN

simbol za enoto *kelvin*

▪ Povprečna temperatura vesolja je 2,7 *K*.

▪ Človeško oko je precej občutljivo na spremembe temperature barve v razponu med 3000 in 6000 *K*.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑kelvin

kádmij kádmija samostalnik moškega spola

[kádmí]

POMEN

mehka težka kovina srebrno bele barve, kemijski element [Cd]

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

količina, koncentracija, vrednost, vsebnost kadmija | mikrogram kadmija | vnos kadmija

▪ Analize živil na vsebnost kadmija kažejo, da je bila vsebnost *kadmija* praviloma pod maksimalno dovoljeno koncentracijo.

▪ Vsebnosti so bile v večini primerov nižje od enega mikrograma *kadmija* na liter krvi.

▪ V raziskavi smo upoštevali vse načine vnosa *kadmija* in svinca v telo – preko vdihavanja, hrane, vode ter preko mivke, prsti in prahu.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

vsebovati kadmij

▪ Kljub prepovedi je na trgu še veliko starih baterij, ki vsebujejo živo srebro in *kadmij*.

▶ priredna zveza

kadmij in svinec

▪ Ko so bili opozorjeni na prekoračeno vsebnost svinca in *kadmija*, so mivko takoj odstranili in izprali peskovnik.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kádmí]

IPA: ['ka:dmí]

ednina

IMENOVALNIK: kádmij

RODILNIK: kádmija

DAJALNIK: kádmiju

TOŽILNIK: kádmij

MESTNIK: pri kádmiju

ORODNIK: s kádmijem

dvojina

IMENOVALNIK: kádmija

RODILNIK: kádmijev

DAJALNIK: kádmijema

TOŽILNIK: kádmija

MESTNIK: pri kádmijih

ORODNIK: s kádmijema

množina

IMENOVALNIK: kádmiji

RODILNIK: kádmijev

DAJALNIK: kádmijem

TOŽILNIK: kádmije

MESTNIK: pri kádmijih

ORODNIK: s kádmiji

TONEMSKO

[kádmí]

IPA: [ká:dmí]

ednina

IMENOVALNIK: kádmij

RODILNIK: kádmija

DAJALNIK: kádmiju

TOŽILNIK: kádmij

MESTNIK: pri kádmiju

ORODNIK: s kádmijem

dvojina

IMENOVALNIK: kádmija

RODILNIK: kádmijev tudi kádmijev

DAJALNIK: kádmijema

TOŽILNIK: kádmija

MESTNIK: pri kádmijih tudi pri kádmijih

ORODNIK: s kádmijema

množina

IMENOVALNIK: kádmiji

RODILNIK: kádmijev tudi kádmijev

DAJALNIK: kádmijem

TOŽILNIK: kádmije

MESTNIK: pri kádmijih tudi pri kádmijih

ORODNIK: s kádmiji tudi s kádmiji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Cadmium* iz nlat. *cadmium*, iz lat. *cadmia* 'cinkova ruda', prevzeto iz gr. *kadméa*, po grškem junaku Kadmosu

káfrski káfrska káfrsko pridevnik

[káfərski]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[káfərski]

IPA: ['ka:fərski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: káfrski

RODILNIK: káfrskega

DAJALNIK: káfrskemu

TOŽILNIK: káfrski

živo káfrskega

MESTNIK: pri káfrskem

ORODNIK: s káfrskim

dvojina

IMENOVALNIK: káfrska

RODILNIK: káfrskih

DAJALNIK: káfrskima

TOŽILNIK: káfrska

MESTNIK: pri káfrskih

ORODNIK: s káfrskima

množina

IMENOVALNIK: káfrski

RODILNIK: káfrskih

DAJALNIK: káfrskim

TOŽILNIK: káfrske

MESTNIK: pri káfrskih
ORODNIK: s káfrskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: káfrska
RODILNIK: káfrske
DAJALNIK: káfrski
TOŽILNIK: káfrsko
MESTNIK: pri káfrski
ORODNIK: s káfrsko

dvojina

IMENOVALNIK: káfrski
RODILNIK: káfrskih
DAJALNIK: káfrskima
TOŽILNIK: káfrski
MESTNIK: pri káfrskih
ORODNIK: s káfrskima

množina

IMENOVALNIK: káfrske
RODILNIK: káfrskih
DAJALNIK: káfrskim
TOŽILNIK: káfrske
MESTNIK: pri káfrskih
ORODNIK: s káfrskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: káfrsko
RODILNIK: káfrskega
DAJALNIK: káfrskemu
TOŽILNIK: káfrsko
MESTNIK: pri káfrskem
ORODNIK: s káfrskim

dvojina

IMENOVALNIK: káfrski
RODILNIK: káfrskih
DAJALNIK: káfrskima
TOŽILNIK: káfrski
MESTNIK: pri káfrskih
ORODNIK: s káfrskima

množina

IMENOVALNIK: káfrska
RODILNIK: káfrskih
DAJALNIK: káfrskim
TOŽILNIK: káfrska
MESTNIK: pri káfrskih
ORODNIK: s káfrskimi

TONEMSKO

[káfərski]

IPA: [ká:fərski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kâfrski
RODILNIK: kâfrskega
DAJALNIK: kâfrskemu

TOŽILNIK: kâfrski

živo kâfrskega

MESTNIK: pri kâfrskem

ORODNIK: s kâfrskim

dvojina

IMENOVALNIK: kâfrska

RODILNIK: kâfrskih

DAJALNIK: kâfrskima

TOŽILNIK: kâfrska

MESTNIK: pri kâfrskih

ORODNIK: s kâfrskima

množina

IMENOVALNIK: kâfrski

RODILNIK: kâfrskih

DAJALNIK: kâfrskim

TOŽILNIK: kâfrske

MESTNIK: pri kâfrskih

ORODNIK: s kâfrskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kâfrska

RODILNIK: kâfrske

DAJALNIK: kâfrski

TOŽILNIK: kâfrsko

MESTNIK: pri kâfrski

ORODNIK: s kâfrsko

dvojina

IMENOVALNIK: kâfrski

RODILNIK: kâfrskih

DAJALNIK: kâfrskima

TOŽILNIK: kâfrski

MESTNIK: pri kâfrskih

ORODNIK: s kâfrskima

množina

IMENOVALNIK: kâfrske

RODILNIK: kâfrskih

DAJALNIK: kâfrskim

TOŽILNIK: kâfrske

MESTNIK: pri kâfrskih

ORODNIK: s kâfrskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kâfrsko

RODILNIK: kâfrskega

DAJALNIK: kâfrskemu

TOŽILNIK: kâfrsko

MESTNIK: pri kâfrskem

ORODNIK: s kâfrskim

dvojina

IMENOVALNIK: kâfrski

RODILNIK: kâfrskih

DAJALNIK: kâfrskima

TOŽILNIK: kâfrski

MESTNIK: pri kâfrskih

ORODNIK: s kâfrskima

množina

IMENOVALNIK: kâfrska
RODILNIK: kâfrskih
DAJALNIK: kâfrskim
TOŽILNIK: kâfrska
MESTNIK: pri kâfrskih
ORODNIK: s kâfrskimi

STALNE ZVEZE

kafrski bivol

iz zoologije divji bivol s temno rjavo ali črno dlako in velikimi debelimi, na čelu sploščenimi zakrivljenimi rogovi; primerjaj lat. *Syncerus caffer*; SIN.: afriški bivol

- *Kafrski bivol* lahko preživi v različnem okolju, od gozda do polpuščave, le da je na voljo zadosti paše in voda.
- *Kafrski bivoli* živijo v čredah, ki štejejo od nekaj deset do več sto osebkov.
- Iz terenskega vozila si je mogoče z oddaljenosti ducata metrov ogledati levje krdelo, čredo *kafrskih bivolov* ali gibkega leoparda.

IZVOR

prevzeto prek angl. *caffer* v pomenu 'temnopolti prebivalec južne Afrike', nlat. *caffer*, iz arab. *kāfir* 'nevernik', kot so muslimanski trgovci in trgovci s sužnji v južni Afriki prvotno poimenovali avtohtone prebivalce, iz *kafara* 'prikrivati'

kaftán kaftána samostalnik moškega spola

[kaftán]

POMEN

tuniki podobno ohlapno vrhnje oblačilo, po izvoru z Bližnjega vzhoda

- V državnih svilarnah so Turki izdelovali *kaftane* in žametna oblačila, ki so jih krasili s cvetličnimi vzorci in arabeskami.
- Oblečena je bila v *kaftan*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kaftán]

IPA: [kafta:n]

ednina

IMENOVALNIK: kaftán

RODILNIK: kaftána

DAJALNIK: kaftánu

TOŽILNIK: kaftán

MESTNIK: pri kaftánu

ORODNIK: s kaftánom

dvojina

IMENOVALNIK: kaftána

RODILNIK: kaftánov

DAJALNIK: kaftánoma

TOŽILNIK: kaftána

MESTNIK: pri kaftánih
ORODNIK: s kaftánoma

množina

IMENOVALNIK: kaftáni

RODILNIK: kaftánov

DAJALNIK: kaftánom

TOŽILNIK: kaftáne

MESTNIK: pri kaftánih

ORODNIK: s kaftáni

TONEMSKO

[kaftán]

IPA: [kaftá:n]

ednina

IMENOVALNIK: kaftán

RODILNIK: kaftána

DAJALNIK: kaftánu

TOŽILNIK: kaftán

MESTNIK: pri kaftánu

ORODNIK: s kaftánom

dvojina

IMENOVALNIK: kaftána

RODILNIK: kaftánov

DAJALNIK: kaftánoma

TOŽILNIK: kaftána

MESTNIK: pri kaftánih

ORODNIK: s kaftánoma

množina

IMENOVALNIK: kaftáni

RODILNIK: kaftánov

DAJALNIK: kaftánom

TOŽILNIK: kaftáne

MESTNIK: pri kaftánih

ORODNIK: s kaftáni

IZVOR

prevzeto prek rus. *kaftán* iz tatar. *kaftan*, morda iz perz. *ḥaftān* 'obleka, ki se jo nosi pod oklepom'

kamnołòm kamnołòma samostalnik moškega spola

[kamnołòm]

POMEN

kraj, prostor, kjer se pridobiva, lomi kamen

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

opuščen, zapuščen kamnołom

▪ Na domačem dvorišču kraške hiše obdeluje kamnite bloke in skale, pripeljane iz bližnjega *kamnołoma*.

▪ Konec petdesetih se je pri nas lomilo precej kamna, in sicer v kar 38 delujočih *kamnołomih*.
▪ Nekdaj je bil znamenit logaški *kamnołom*, kjer so pridobivali peščenjak za izdelavo številnih portalov in stopnišč doma ter po svetu.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

izkoriščanje, obratovanje kamnołoma | odprtje, širitev, zaprtje kamnołoma | sanacija kamnołoma

▪ Sklican bo občinski svet, ki bo ponovno razpravljajal o možni širitvi *kamnoloma*.

▪ Gradbeno dovoljenje za sanacijo *kamnoloma* so že pridobili.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

kamnolom granita, lehnjaka

▪ Na Gorenjskem je znan *kamnolom* lehnjaka na Jezerskem.

▪ Šentvid je poznan tudi po nekdanjem rimskem *kamnolomu* marmorja.

...

▪ Nedavno miniranje v *kamnolomu* je naznanilo začetek nove gradbene sezone.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kamnolòm]

IPA: [kamnɔ'ləm]

ednina

IMENOVALNIK: kamnolòm

RODILNIK: kamnolòma

DAJALNIK: kamnolòmu

TOŽILNIK: kamnolòm

MESTNIK: pri kamnolòmu

ORODNIK: s kamnolòmom

dvojina

IMENOVALNIK: kamnolòma

RODILNIK: kamnolòmov

DAJALNIK: kamnolòmoma

TOŽILNIK: kamnolòma

MESTNIK: pri kamnolòmih

ORODNIK: s kamnolòmoma

množina

IMENOVALNIK: kamnolòmi

RODILNIK: kamnolòmov

DAJALNIK: kamnolòmom

TOŽILNIK: kamnolòme

MESTNIK: pri kamnolòmih

ORODNIK: s kamnolòmi

TONEMSKO

[kamnolòm]

IPA: [kamnɔ'ləm]

ednina

IMENOVALNIK: kamnolòm

RODILNIK: kamnolòma

DAJALNIK: kamnolòmu

TOŽILNIK: kamnolòm

MESTNIK: pri kamnolòmu

ORODNIK: s kamnolòmom

dvojina

IMENOVALNIK: kamnolòma

RODILNIK: kamnolòmov

DAJALNIK: kamnolòmoma

TOŽILNIK: kamnolòma

MESTNIK: pri kamnolòmih

ORODNIK: s kamnolòmoma

množina

IMENOVALNIK: kamnolòmi

RODILNIK: kamnolòmov

DAJALNIK: kamnolòmom

TOŽILNIK: kamnolòme

MESTNIK: pri kamnolòmih

ORODNIK: s kamnolòmi

IZVOR

iz *lomiti kamen*

kandéla kandéle samostalnik ženskega spola

[kandéla]

POMEN

iz elektrotehnike, iz fizike osnovna merska enota za izražanje svetilnosti [cd]

▪ Svetilnost zadnjih meglenk je od 150 do 300 *kandel*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kandéla]

IPA: [kan'de:la]

ednina

IMENOVALNIK: kandéla

RODILNIK: kandéle

DAJALNIK: kandéli

TOŽILNIK: kandélo

MESTNIK: pri kandéli

ORODNIK: s kandélo

dvojina

IMENOVALNIK: kandéli

RODILNIK: kandél

DAJALNIK: kandélama

TOŽILNIK: kandéli

MESTNIK: pri kandélah

ORODNIK: s kandélama

množina

IMENOVALNIK: kandéle

RODILNIK: kandél

DAJALNIK: kandélam

TOŽILNIK: kandéle

MESTNIK: pri kandélah

ORODNIK: s kandélami

TONEMSKO

[kandêla]

IPA: [kandé:là]

ednina

IMENOVALNIK: kandêla

RODILNIK: kandêle

DAJALNIK: kandêli

TOŽILNIK: kandêlo

MESTNIK: pri kandêli

ORODNIK: s kandêlo

dvojina

IMENOVALNIK: kandêli
RODILNIK: kandêl
DAJALNIK: kandêlama
TOŽILNIK: kandêli
MESTNIK: pri kandêlah
ORODNIK: s kandêlama

množina

IMENOVALNIK: kandêle
RODILNIK: kandêl
DAJALNIK: kandêlam
TOŽILNIK: kandêle
MESTNIK: pri kandêlah
ORODNIK: s kandêlami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Candela*, angl., frc. *candela*, iz lat. *candēla* 'sveča'

kángla kángle samostalnik ženskega spola

[kángla]

POMEN

večja posoda z ročajem za prenašanje tekočin, zalivanje

- ▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku kangla za mleko | kangla za zalivanje
 - Nosil je dvajsetlitrsko *kanglo* za mleko.
 - Večina počitniških hišic je bolj podobna utam, kamor vrtničarji spravljajo lopate in *kangle* za zalivanje.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku kangla z mlekom
 - *Kanglo* z mlekom je prinesla v kuhinjo.
 - Čez dan so nam dali *kanglo* s pitno vodo.

...

- S prazno mlekarsko *kanglo* se je vrnila domov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kángla]

IPA: ['ka:ŋgla]

ednina

IMENOVALNIK: kángla
RODILNIK: kángle
DAJALNIK: kángli
TOŽILNIK: kánglo
MESTNIK: pri kángli
ORODNIK: s kánglo

dvojina

IMENOVALNIK: kángli
RODILNIK: kángel
DAJALNIK: kánglama
TOŽILNIK: kángli
MESTNIK: pri kánglah
ORODNIK: s kánglama

množina

IMENOVALNIK: kángle
RODILNIK: kángel
DAJALNIK: kánglam
TOŽILNIK: kángle
MESTNIK: pri kánglah
ORODNIK: s kánglami

TONEMSKO

[kángla]

IPA: ['ka:ŋgla]

ednina

IMENOVALNIK: kángla
RODILNIK: kángle
DAJALNIK: kángli
TOŽILNIK: kánglo
MESTNIK: pri kángli
ORODNIK: s kánglo

dvojina

IMENOVALNIK: kángli
RODILNIK: kángel
DAJALNIK: kánglama
TOŽILNIK: kángli
MESTNIK: pri kánglah
ORODNIK: s kánglama

množina

IMENOVALNIK: kángle
RODILNIK: kángel
DAJALNIK: kánglam
TOŽILNIK: kángle
MESTNIK: pri kánglah
ORODNIK: s kánglami

BESEDOTVORJE

manjšalnica: kanglica

IZVOR

prevzeto iz avstr. nem. *kandl* < srvnem. *kantelīn*, manjšalnica od ↑kanta

kánglica kánglice samostalnik ženskega spola

[kánglica]

POMEN

1. kangla, zlasti manjša

- ▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku kanglica za mleko | kanglica za zalivanje
 - Na pokopališču smo minuli teden postavili *kanglice* za zalivanje.
 - Domiselno oblikovana *kanglica* za zalivanje cvetja je narejena iz plastike.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** napolniti kanglico | nesti, prinesiti kanglico
 - Zapeljal se je do bencinskega servisa, kjer je napolnil *kanglico* z bencinom.
 - Za kosilo so si v nahrbtnikih prinesli *kanglico* fižolove solate.

...

▪ Prišel si s *kanglico* ali steklenico in vanjo je trgovka z zajemalko natočila mleko, shranjeno v velikih pločevinastih kanglah.

1.1. igrača v obliki manjše kangle

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

igrati se s kanglico

▪ Otroka čofotata v nizki vodi in se igrata s *kanglico*.

▶ priredna zveza

kanglica in lopatka

▪ Malčki s *kanglicami* in lopatkami ustvarjajo tortice, peščene gradove, nasipe, čofotajo po vodi in se zabavajo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kánglica]

IPA: [ˈka:ŋglitsa]

ednina

IMENOVALNIK: kánglica

RODILNIK: kánglice

DAJALNIK: kánglici

TOŽILNIK: kánglico

MESTNIK: pri kánglici

ORODNIK: s kánglico

dvojina

IMENOVALNIK: kánglici

RODILNIK: kánglic

DAJALNIK: kánglicama

TOŽILNIK: kánglici

MESTNIK: pri kánglicah

ORODNIK: s kánglicama

množina

IMENOVALNIK: kánglice

RODILNIK: kánglic

DAJALNIK: kánglicam

TOŽILNIK: kánglice

MESTNIK: pri kánglicah

ORODNIK: s kánglicami

TONEMSKO

[kânglica]

IPA: [ká:ŋglitsa]

ednina

IMENOVALNIK: kânglica

RODILNIK: kânglice

DAJALNIK: kânglici

TOŽILNIK: kânglico

MESTNIK: pri kânglici

ORODNIK: s kânglico

dvojina

IMENOVALNIK: kânglici

RODILNIK: kânglic

DAJALNIK: kânglicama

TOŽILNIK: kânglici

MESTNIK: pri kânglicah

ORODNIK: s kânglicama

množina

IMENOVALNIK: kânglice

RODILNIK: kânglic

DAJALNIK: kânglicam

TOŽILNIK: kânglice

MESTNIK: pri kânglicah

ORODNIK: s kânglicami

IZVOR

↑kangla

kapibára

kapibáre samostalnik ženskega spola

[kapibára]

POMEN

iz zoologije velik brezrepi glodalec s krepkim telesom, večjo glavo in resasto rdečkasto rjavo dlako, ki živi ob vodi, po izvoru iz Južne Amerike; primerjaj lat.

Hydrochoerus hydrochaeris

▪ *Kapibara*, ki se zelo dobro znajde v vodi, je največji glodalec na svetu, saj tehta tudi 75 kilogramov.

▪ *Kapibare* se hranijo s trdim, močvirnim rastlinjem, zaradi česar potrebujejo močne zobe.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kapibára]

IPA: [kapiˈba:ra]

ednina

IMENOVALNIK: kapibára

RODILNIK: kapibáre

DAJALNIK: kapibári

TOŽILNIK: kapibáro

MESTNIK: pri kapibári

ORODNIK: s kapibáro

dvojina

IMENOVALNIK: kapibári

RODILNIK: kapibár

DAJALNIK: kapibárama

TOŽILNIK: kapibári

MESTNIK: pri kapibárah

ORODNIK: s kapibárama

množina

IMENOVALNIK: kapibáre

RODILNIK: kapibár

DAJALNIK: kapibáram

TOŽILNIK: kapibáre

MESTNIK: pri kapibárah

ORODNIK: s kapibárami

TONEMSKO

[kapibára]

IPA: [kapiˈba:rà]

ednina

IMENOVALNIK: kapibára

RODILNIK: kapibáre

DAJALNIK: kapibâri
TOŽILNIK: kapibâro
MESTNIK: pri kapibâri
ORODNIK: s kapibâro

dvojina

IMENOVALNIK: kapibâri
RODILNIK: kapibâr
DAJALNIK: kapibârama
TOŽILNIK: kapibâri
MESTNIK: pri kapibârah
ORODNIK: s kapibârama

množina

IMENOVALNIK: kapibâre
RODILNIK: kapibâr
DAJALNIK: kapibâram
TOŽILNIK: kapibâre
MESTNIK: pri kapibârah
ORODNIK: s kapibârami

IZVOR

prevzeto prek (angl. *capybara*, nem. *Capybara* in)
port. *capivara* iz tup. *ka'apiûara* 'jedec trave'

kápnik kápnika samostalnik moškega spola

[kápnik]

POMEN

1. podolgovata tvorba, ki v kraških jamah nastaja z nalaganjem mineralov, izločenih iz kapljajoče vode

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

aragonitni, kalcitni kapnik | kijasti kapnik | kraški kapnik

- Jama je dolga več kot 1000 m, globoka pa 100 m in bogato okrašena s kijastimi *kapniki*.
- Aragonitne *kapnike* predstavljajo tanki cevasti stalaktiti, ki so ponavadi dolgi več centimetrov.
- Pod zemljo obstajajo bogati svetovi kraških *kapnikov*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

kapnik nastaja, raste | kapnik visi

- *Kapniki* nastajajo z izločanjem raztopljenega kalcita iz prenikajoče vode in v enem letu zrastejo samo za desetino do tretjino milimetra.
- Z visokega stropa visijo posamični manjši *kapniki*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

občudovati kapnike | ustvarjati kapnike

- Turisti občudujejo pisane *kapnike*.
- Lahko dostopne jame so najbolj uničene prav zaradi obiska neosveščenih ljudi, ki lomijo *kapnike*, se podpisujejo na stenah in puščajo smeti.

...

▪ V jami in stranskih, za sedaj še neprehodnih vhodih je več manjših lepih dvoran, okrašenih s *kapniki*.

1.1. kar spominja na tako tvorbo

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
ledeni kapnik

- Največja znamenitost jame je gotovo velika ledena dvorana, okrašena s prekrasnimi ledenimi *kapniki*.
- Vroč vosek mu je stekel čez zapestje in vzdolž roke, na komolcu se mu je naredil tanek *kapnik*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kápnik]

IPA: ['ka:pnik]

ednina

IMENOVALNIK: kápnik
RODILNIK: kápnika
DAJALNIK: kápniku
TOŽILNIK: kápnik
MESTNIK: pri kápniku
ORODNIK: s kápnikom

dvojina

IMENOVALNIK: kápnika
RODILNIK: kápnikov
DAJALNIK: kápnikoma
TOŽILNIK: kápnika
MESTNIK: pri kápnikih
ORODNIK: s kápnikoma

množina

IMENOVALNIK: kápniki
RODILNIK: kápnikov
DAJALNIK: kápnikom
TOŽILNIK: kápnike
MESTNIK: pri kápnikih
ORODNIK: s kápniki

TONEMSKO

[kâpnik]

IPA: [ká:pnik]

ednina

IMENOVALNIK: kâpnik
RODILNIK: kâpnika
DAJALNIK: kâpniku
TOŽILNIK: kâpnik
MESTNIK: pri kâpniku
ORODNIK: s kâpnikom

dvojina

IMENOVALNIK: kâpnika
RODILNIK: kâpnikov
DAJALNIK: kâpnikoma
TOŽILNIK: kâpnika
MESTNIK: pri kâpnikih
ORODNIK: s kâpnikoma

množina

IMENOVALNIK: kâpniki
RODILNIK: kâpnikov
DAJALNIK: kâpnikom
TOŽILNIK: kâpnike
MESTNIK: pri kâpnikih
ORODNIK: s kâpniki

IZVOR
iz *kap* iz ↑*kapati*

karabín karabína samostalnik moškega spola

[karabín]

POMEN

knjižno pogovorno zanki podoben navadno kovinski pripomoček z vzmetnim zapiralom za vpenjanje

- S *karabini* se je pripel na padalo, malce počakal in stekel po pobočju.
- Reševalec se po znaku operaterja v helikopterju vgne v *karabin* jeklenice in spleza na sanko helikopterja.
- *Karabina* nam omogočata, da gugalnico preprosto snamemo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[karabín]

IPA: [kara'bi:n]

ednina

IMENOVALNIK: karabín

RODILNIK: karabína

DAJALNIK: karabínu

TOŽILNIK: karabín

MESTNIK: pri karabínu

ORODNIK: s karabínom

dvojina

IMENOVALNIK: karabína

RODILNIK: karabínov

DAJALNIK: karabínoma

TOŽILNIK: karabína

MESTNIK: pri karabínih

ORODNIK: s karabínoma

množina

IMENOVALNIK: karabíni

RODILNIK: karabínov

DAJALNIK: karabínom

TOŽILNIK: karabíne

MESTNIK: pri karabínih

ORODNIK: s karabíni

TONEMSKO

[karabín]

IPA: [karabí:n]

ednina

IMENOVALNIK: karabín

RODILNIK: karabína

DAJALNIK: karabínu

TOŽILNIK: karabín

MESTNIK: pri karabínu

ORODNIK: s karabínom

dvojina

IMENOVALNIK: karabína

RODILNIK: karabínov

DAJALNIK: karabínoma

TOŽILNIK: karabína

MESTNIK: pri karabínih

ORODNIK: s karabínoma

množina

IMENOVALNIK: karabíni

RODILNIK: karabínov

DAJALNIK: karabínom

TOŽILNIK: karabíne

MESTNIK: pri karabínih

ORODNIK: s karabíni

IZVOR

prevzeto in prilagojeno iz nem. *Karabinerhaken*, iz *Karabiner* 'karabinka' + *Haken* 'kavelj'

karáfa karáfe samostalnik ženskega spola

[karáfa]

POMEN

steklena posoda s širšim spodnjim delom in ožjim vratom, zlasti za vino, vodo

- Vino je nekajkrat zavrtel v *karafi* in nam ga vлил v kozarce.
- *Karafe* in druge podobno oblikovane steklenice so lahko zelo nepriladne za pomivanje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[karáfa]

IPA: [ka'ra:fa]

ednina

IMENOVALNIK: karáfa

RODILNIK: karáfe

DAJALNIK: karáfi

TOŽILNIK: karáfo

MESTNIK: pri karáfi

ORODNIK: s karáfo

dvojina

IMENOVALNIK: karáfi

RODILNIK: karáf

DAJALNIK: karáfama

TOŽILNIK: karáfi

MESTNIK: pri karáfah

ORODNIK: s karáfama

množina

IMENOVALNIK: karáfe

RODILNIK: karáf

DAJALNIK: karáfam

TOŽILNIK: karáfe

MESTNIK: pri karáfah

ORODNIK: s karáfami

TONEMSKO

[karáfa]

IPA: [kará:fà]

ednina

IMENOVALNIK: karâfa
RODILNIK: karâfe
DAJALNIK: karâfi
TOŽILNIK: karâfo
MESTNIK: pri karâfi
ORODNIK: s karâfo

dvojina

IMENOVALNIK: karâfi
RODILNIK: karâf
DAJALNIK: karâfama
TOŽILNIK: karâfi
MESTNIK: pri karâfah
ORODNIK: s karâfama

množina

IMENOVALNIK: karâfe
RODILNIK: karâf
DAJALNIK: karâfam
TOŽILNIK: karâfe
MESTNIK: pri karâfah
ORODNIK: s karâfami

IZVOR

prevzeto prek it. *caraffa* in špan. *garaffa* iz arab. *ġarrāfa* 'trebušasta steklenica' iz *ġarrāfa* 'zajemati, črpati'

kardinál kardinála samostalnik moškega spola

[kardinál]

POMEN

najvišji dostojanstvenik v Katoliški cerkvi, ki ga imenuje papež

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

kardinal blagoslovi KOGA, KAJ | kardinal mašuje | kardinal vodi KAJ | kardinali volijo papeža

- Slovesno mašo je vodil *kardinal*.
- Običajno je, da so vsi prefekti, ki vodijo kongregacije, *kardinali*.
- Papeža volijo le *kardinali*, ki še niso dopolnili 80 let starosti.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kurijski kardinal | novoimenovan kardinal | vatikanski kardinal

- Med sedmimi kurijskimi *kardinali* so nekateri, ki so veljali za bližnje sodelavce prejšnjega papeža.
- Uradno bodo novoimenovani *kardinali* prejeli znamenito rdeče pokrivalo in se pridružili kardinalskemu zboru.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

zbor kardinalov

- Zbor *kardinalov* izbere novega papeža.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

imenovati za kardinala

- V rimski krščanski skupnosti so za *kardinale* imenovali tiste duhovnike, ki so prevzeli posebne liturgične naloge.

▶ priredna zveza

nadžkof in kardinal, škof in kardinal

- Zadušnico bo daroval dunajski nadškof in *kardinal*.

...

▪ Nadškofe, ki prihajajo s štirih celin, bo papež po napovedih povzdignil v *kardinale* 24. novembra na konzistoriju.

- Nedavno je papež imenoval vrsto novih *kardinalov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kardinál]

IPA: [kardi'na:l]

ednina

IMENOVALNIK: kardinál

RODILNIK: kardinála

DAJALNIK: kardinálu

TOŽILNIK: kardinála

MESTNIK: pri kardinálu

ORODNIK: s kardinálom

dvojina

IMENOVALNIK: kardinála

RODILNIK: kardinálov

DAJALNIK: kardináloma

TOŽILNIK: kardinála

MESTNIK: pri kardinálih

ORODNIK: s kardináloma

množina

IMENOVALNIK: kardináli

RODILNIK: kardinálov

DAJALNIK: kardinálom

TOŽILNIK: kardinále

MESTNIK: pri kardinálih

ORODNIK: s kardináli

TONEMSKO

[kardinâl]

IPA: [kardiná:l]

ednina

IMENOVALNIK: kardinâl

RODILNIK: kardinála

DAJALNIK: kardinálu

TOŽILNIK: kardinála

MESTNIK: pri kardinálu

ORODNIK: s kardinâlom

dvojina

IMENOVALNIK: kardinâla

RODILNIK: kardinálov

DAJALNIK: kardinâloma

TOŽILNIK: kardinâla

MESTNIK: pri kardinâlih

ORODNIK: s kardinâloma

množina

IMENOVALNIK: kardinâli

RODILNIK: kardinálov

DAJALNIK: kardinâlom

TOŽILNIK: kardinâle

MESTNIK: pri kardinâlih
ORODNIK: s kardinâli

STALNE ZVEZE

rdeči kardinal

iz zoologije večja ptica pevka z močnejšim kljunom, čopom na glavi in živo rdečim perjem; primerjaj lat. *Cardinalis cardinalis*

- Samček *rdečega kardinala* je dolg kar 22 centimetrov, perje po vsem telesu je živo rdeče barve, take barve je tudi čop na glavi.
- Priporočili bi vam, da imate parček *rdečih kardinalov* v večji kletki, ki jo lahko kupite v trgovinah in ki je sicer namenjena papigam velikega razreda.

BESEDOTVORJE

svojilni pridevnik: kardinalov

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Kardinal*) iz clat. (*episcopus*) *cardinalis*, dobesedno 'glavni škof', iz lat. *cardinâlis* 'glavni' iz *cardō* 'tečaj (pri vratih)'

kardinálov kardinálova kardinálovo pridevnik

[kardináloʊ kardinálova kardinálovo]

POMEN

1. ki je v zvezi s kardinalom, pripada kardinalu

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kardinalov obisk | kardinalove besede | kardinalovo pismo

- V *kardinalovem* pismu je omenjen papežev namen, da bo obnovil posvetitev v edinosti z vsemi škofi.
- Knjiga je zbirka *kardinalovih* razmišljanj in nagovorov, hkrati pa tudi njegov portret.

1.1. ki je v sorodstvenem, družbenem razmerju s kardinalom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kardinalov tajnik

- *Kardinalov* poslanec poda namestniku zapečateno pismo.
- Služboval je kot *kardinalov* tajnik v Rimu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kardináloʊ kardinálova kardinálovo]

IPA: [kardi'na:lɔu kardi'na:lɔva kardi'na:lɔvɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kardinálov

RODILNIK: kardinálovega

DAJALNIK: kardinálovemu

TOŽILNIK: kardinálov

živo kardinálovega

MESTNIK: pri kardinálovem

ORODNIK: s kardinálovim

dvojina

IMENOVALNIK: kardinálova

RODILNIK: kardinálovih

DAJALNIK: kardinálovima

TOŽILNIK: kardinálova

MESTNIK: pri kardinálovih

ORODNIK: s kardinálovima

množina

IMENOVALNIK: kardinálovi

RODILNIK: kardinálovih

DAJALNIK: kardinálovim

TOŽILNIK: kardinálove

MESTNIK: pri kardinálovih

ORODNIK: s kardinálovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kardinálova

RODILNIK: kardinálove

DAJALNIK: kardinálovi

TOŽILNIK: kardinálovo

MESTNIK: pri kardinálovi

ORODNIK: s kardinálovo

dvojina

IMENOVALNIK: kardinálovi

RODILNIK: kardinálovih

DAJALNIK: kardinálovima

TOŽILNIK: kardinálovi

MESTNIK: pri kardinálovih

ORODNIK: s kardinálovima

množina

IMENOVALNIK: kardinálove

RODILNIK: kardinálovih

DAJALNIK: kardinálovim

TOŽILNIK: kardinálove

MESTNIK: pri kardinálovih

ORODNIK: s kardinálovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kardinálovo

RODILNIK: kardinálovega

DAJALNIK: kardinálovemu

TOŽILNIK: kardinálovo

MESTNIK: pri kardinálovem

ORODNIK: s kardinálovim

dvojina

IMENOVALNIK: kardinálovi

RODILNIK: kardinálovih

DAJALNIK: kardinálovima

TOŽILNIK: kardinálovi

MESTNIK: pri kardinálovih

ORODNIK: s kardinálovima

množina

IMENOVALNIK: kardinálova

RODILNIK: kardinálovih

DAJALNIK: kardinálovim

TOŽILNIK: kardinálova
MESTNIK: pri kardinálovih
ORODNIK: s kardinálovimi

TONEMSKO

[kardináloʊ kardinálova kardinálovo]

IPA: [kardiná:l̩ʊ kardiná:l̩ʊa kardiná:l̩ʊʊ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kardinâlov
RODILNIK: kardinâlovega
DAJALNIK: kardinâlovemu
TOŽILNIK: kardinâlov
živo kardinâlovega
MESTNIK: pri kardinâlovem
ORODNIK: s kardinâlovim

dvojina

IMENOVALNIK: kardinâlova
RODILNIK: kardinâlovih
DAJALNIK: kardinâlovima
TOŽILNIK: kardinâlova
MESTNIK: pri kardinâlovih
ORODNIK: s kardinâlovima

množina

IMENOVALNIK: kardinâlovi
RODILNIK: kardinâlovih
DAJALNIK: kardinâlovim
TOŽILNIK: kardinâlove
MESTNIK: pri kardinâlovih
ORODNIK: s kardinâlovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kardinâlova
RODILNIK: kardinâlove
DAJALNIK: kardinâlovi
TOŽILNIK: kardinâlovo
MESTNIK: pri kardinâlovi
ORODNIK: s kardinâlovo

dvojina

IMENOVALNIK: kardinâlovi
RODILNIK: kardinâlovih
DAJALNIK: kardinâlovima
TOŽILNIK: kardinâlovi
MESTNIK: pri kardinâlovih
ORODNIK: s kardinâlovima

množina

IMENOVALNIK: kardinâlove
RODILNIK: kardinâlovih
DAJALNIK: kardinâlovim
TOŽILNIK: kardinâlove
MESTNIK: pri kardinâlovih
ORODNIK: s kardinâlovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kardinâlovo

RODILNIK: kardinâlovega
DAJALNIK: kardinâlovemu
TOŽILNIK: kardinâlovo
MESTNIK: pri kardinâlovem
ORODNIK: s kardinâlovim

dvojina

IMENOVALNIK: kardinâlovi
RODILNIK: kardinâlovih
DAJALNIK: kardinâlovima
TOŽILNIK: kardinâlovi
MESTNIK: pri kardinâlovih
ORODNIK: s kardinâlovima

množina

IMENOVALNIK: kardinâlova
RODILNIK: kardinâlovih
DAJALNIK: kardinâlovim
TOŽILNIK: kardinâlova
MESTNIK: pri kardinâlovih
ORODNIK: s kardinâlovimi

IZVOR

↑kardinal

karotén karoténa samostalnik moškega spola

[karotén]

POMEN

vsaka od organskih snovi, ki se kot naravno barvilo pojavlja v zelenjavi in sadju, zlasti korenju, marelicah, in se v organizmu lahko pretvori v vitamin A

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Likopen je antioksidant in organsko barvilo iz skupine *karotenov*, ki paradižniku daje rdečo barvo.
- Rumeni nohti se lahko pojavijo zaradi uživanja velike količine *karotenov*.

▶ merni prisl. + sam. beseda v rodilniku

- Pri meloni izberite tisto, ki ima rumeno sredico, saj takšna vsebuje več *karotena*.

...

- Breskve so bogate z vitamini in vsebujejo *karotene*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[karotén]

IPA: [karɔ'te:n]

ednina

IMENOVALNIK: karotén
RODILNIK: karoténa
DAJALNIK: karoténu
TOŽILNIK: karotén
MESTNIK: pri karoténu
ORODNIK: s karoténom

dvojina

IMENOVALNIK: karoténa
RODILNIK: karoténov
DAJALNIK: karoténoma

TOŽILNIK: karoténa
MESTNIK: pri karoténih
ORODNIK: s karoténoma
množina
IMENOVALNIK: karoténi
RODILNIK: karoténov
DAJALNIK: karoténom
TOŽILNIK: karoténe
MESTNIK: pri karoténih
ORODNIK: s karoténi

TONEMSKO

[karotêŋ]

IPA: [karoté:n]

ednina

IMENOVALNIK: karotêŋ
RODILNIK: karotêna
DAJALNIK: karotênu
TOŽILNIK: karotêŋ
MESTNIK: pri karotênu
ORODNIK: s karotênom

dvojina

IMENOVALNIK: karotêna
RODILNIK: karotênov
DAJALNIK: karotênoma
TOŽILNIK: karotêna
MESTNIK: pri karotênih
ORODNIK: s karotênoma

množina

IMENOVALNIK: karotêni
RODILNIK: karotênov
DAJALNIK: karotênom
TOŽILNIK: karotêne
MESTNIK: pri karotênih
ORODNIK: s karotêni

STALNE ZVEZE

beta karoten; in betakaroten

iz biologije, iz farmacije provitamin, ki se kot naravno barvilo pojavlja v zelenjavi in sadju, zlasti korenju, marelicah, in se v organizmu lahko pretvori v vitamin A; SIN.: iz biologije, iz farmacije karoten
beta, iz biologije, iz farmacije provitamin A

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

količina, vsebnost beta karotena | vir beta karotena
▪ Suhe marelice so prve na lestvici živil z vsebnostjo *beta karotena*, za njimi so suhe breskve in šele nato ohrovt, korenje, blitva in druga zelenjava.
▪ Buče so okusen vir *beta karotena*, predstavljajo tudi bogat vir vitamina C in kalija.

▶ glag. + sam. beseda v roditelju

vsebovati beta karoten
▪ Vsrkavanje pospešujejo majhne količine hrani dodanih maščob in kratkotrajno kuhanje hrane, ki vsebuje *beta karoten*.

▶ merni prisl. + sam. beseda v roditelju

veliko beta karotena
▪ Na splošno solate s temno zelenimi listi niso bogate s hranilnimi snovmi, zato pa vsebujejo veliko *beta karotena*.

...

▪ *Beta karoten* krepi sluznice in jih varuje pred okužbami ter omogoča naravnejše porjavenje kože.

karoten beta

iz biologije, iz farmacije provitamin, ki se kot naravno barvilo pojavlja v zelenjavi in sadju, zlasti korenju, marelicah, in se v organizmu lahko pretvori v vitamin A; SIN.: iz biologije, iz farmacije betakaroten, iz biologije, iz farmacije provitamin A
▪ V bučah in rdeči papriki je več kot dvakrat toliko *karotena beta* kot v glavni solati.
▪ Jetra shranjujejo vitamine A, D, K in B12, tvorijo lipoproteine in holesterol ter pomagajo pri pretvarjanju *karotena beta* v vitamin A.

IZVOR

prevzeto iz frc. *carotène* iz *carotte* 'korenje' < lat. *carōta*

kartiranje kartiranja samostalnik srednjega spola

[kartíranje]

POMEN

1. izdelovanje zemljevidov, kart določenega območja; SIN.: kartografiranje

▶ prid. beseda + sam. beseda

geološko kartiranje | natančno, podrobno kartiranje
▪ Načrti nastanejo z natančnim *kartiranjem* vsakega izmerjenega detajla na terenu.
▪ Geološka karta je nastajala na osnovi podrobnega geološkega *kartiranja* v merilu 1 : 10.000.

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

▪ Imeli smo večletni projekt *kartiranja* slovenskih poplavnih območij in o tem smo izdali knjigo.
▪ Razvija izpopolnjene načine *kartiranja* podzemnih prostorov, ki jih odkrije na svojih ekspedicijah.

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

▪ Raziskovalna sonda je opremljena z inštrumenti za *kartiranje* površja, raziskovanje kemične sestave tal in iskanje vode.
▪ Veliki koralni greben je leta 1770 odkril kapitan James Cook med epskim potovanjem, ki je vključevalo *kartiranje* voda ob vzhodni obali Avstralije.

...

▪ Po letu 1920 se je začelo pravo tekmovanje, katera država bo izdelala boljše napravo za avtomatsko *kartiranje* terena na podlagi aerofotoposnetkov.

1.1. vnašanje, prikazovanje podatkov o določenem pojavu, pojavnosti na zemljevidu, karti; SIN.: kartografiranje

- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
kartiranje habitatov | kartiranje ranljivosti
 - Med nalogami sta tudi *kartiranje* habitatov ter spremljanje stanja ogroženih rastlinskih in živalskih vrst.
 - Ukvarjajo se z raziskavami kraške hidrogeologije in *kartiranjem* ranljivosti voda.

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
 - *Kartiranje* habitatnih tipov v prvi fazi poteka na podlagi posnetkov iz zraka oziroma navpične fotografije v vidnem delu spektra.
 - *Kartiranje* hrupa največkrat pomeni grafični prikaz obremenitve nekega območja s hrupom v obliki tematske karte.

- ...
- V tem okolju je GPS edini način za *kartiranje* naravnih virov, izgubljenih arheoloških najdišč, vrst rastlinja, ogroženih živalskih vrst in drugih pomembnih podatkov.

2. prepoznavanje, določanje položaja, funkcije česa v organizmu, njegovem delu, strukturi, zlasti gena v kromosomu; SIN.: kartografija

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
 - Gensko *kartiranje* se je pri številnih rastlinskih vrstah izkazalo za zelo učinkovito pri identifikaciji in izolaciji pomembnih genov.
- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
 - Genske karte, pridobljene s *kartiranjem* genomov z molekulskimi markerji, so dobrodošel pripomoček za iskanje markerjev, povezanih z zanimivimi lastnostmi, in izolacijo specifičnih genov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kartíranje]
IPA: [karˈti:ranjɛ]
ednina

IMENOVALNIK: kartíranje
RODILNIK: kartíranja
DAJALNIK: kartíranju
TOŽILNIK: kartíranje
MESTNIK: pri kartíranju
ORODNIK: s kartíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: kartíranji
RODILNIK: kartíranj
DAJALNIK: kartíranjema
TOŽILNIK: kartíranji
MESTNIK: pri kartíranjih
ORODNIK: s kartíranjema

množina

IMENOVALNIK: kartíranja
RODILNIK: kartíranj
DAJALNIK: kartíranjem
TOŽILNIK: kartíranja
MESTNIK: pri kartíranjih

ORODNIK: s kartíranji

TONEMSKO

[kartíranje]
IPA: [karˈti:ranjɛ]
ednina

IMENOVALNIK: kartíranje
RODILNIK: kartíranja
DAJALNIK: kartíranju
TOŽILNIK: kartíranje
MESTNIK: pri kartíranju
ORODNIK: s kartíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: kartíranji
RODILNIK: kartíranj
DAJALNIK: kartíranjema
TOŽILNIK: kartíranji
MESTNIK: pri kartíranjih
ORODNIK: s kartíranjema

množina

IMENOVALNIK: kartíranja
RODILNIK: kartíranj
DAJALNIK: kartíranjem
TOŽILNIK: kartíranja
MESTNIK: pri kartíranjih
ORODNIK: s kartíranji

IZVOR

↑kartirati

kartografija kartografíje samostalnik ženskega spola

[kartografíja]

POMEN

1. dejavnost, ki se ukvarja z izdelovanjem zemljevidov, kart določenega območja

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**

digitalna kartografija

- Sodobna *kartografija* temelji pretežno na opazovanju iz zraka, pri čemer uporablja stereo fotografijo in informacije, ki jih dobiva s satelitov.
- Pri digitalni *kartografiji* računalnik s pomočjo posebnih matematičnih postopkov iz digitalnega modela reliefa določi ekspozicijo in naklon površja za izbrano prostorsko enoto.

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

razvoj kartografije | področje kartografije

- Razstava je postavljena tako, da se lahko seznanimo z razvojem *kartografije* od 16. do sredine 19. stoletja.

- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

ukvarjati se s kartografijo

- Povezali smo se z domačim podjetjem, ki se ukvarja z digitalno *kartografijo*, in njihovo bazo vključili v naše digitalne karte.

...

▪ Začel je preučevati *kartografijo* in spodbujati pomorska raziskovanja.

1.1. zemljevidi, karte, ki nastanejo pri tej dejavnosti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

cestna, navtična kartografija | naložena, prednaložena kartografija | podrobna kartografija

▪ Na napravi je prednaložena podrobna cestna *kartografija* Evrope.

▪ Iskalnik bo nadgrajen tudi s sodobno spletno *kartografijo*, ki ponuja pregledno prikazovanje lokacij vseh ponudb in ponudnikov na spletnem zemljevidu.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku kartografija Evrope, Slovenije

▪ S sistemom nadgrajen lahko do štirikrat letno nadgradite *kartografijo* Evrope ali Severne Amerike na vaši napravi.

▪ GPS-sprejemnik je dokaj dober in hitro najde satelite, programska oprema pa ima naloženo *kartografijo* Slovenije.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** nadgradnja kartografije

▪ Garancija bo omogočala brezplačen dostop do nadgrajen *kartografij* 60 dni po prvem prejemu signala satelitov.

▪ Izboljšan je prikaz *kartografije* in realni fotoprikazi križišč, ki bistveno izboljšajo orientacijo v prostoru.

1.2. veda o tej dejavnosti

▪ *Kartografija* je samostojna znanstvena veda, ki temelji na vrhunskih dosežkih sodobne tehnologije, predvsem na razvoju daljinskega zaznavanja, geodezije in fotogrametrije ter satelitske in računalniške tehnike.

▪ Leta 1960 je postal asistent in kasneje predavatelj za matematično geografijo s *kartografijo* in splošno fizično geografijo.

2. prepoznavanje, določanje položaja, funkcije česa v organizmu, njegovem delu, strukturi, zlasti gena v kromosomu; SIN.: kartiranje

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

▪ Raziskali so načine shranjevanja informacij in opredelili *kartografijo* funkcij možganov.

...

▪ Od leta 2004 je skupaj s svojo ekipo opravil že 35 uspešnih možganskih *kartografij*.

3. ekspresivno identifikacija, prikaz česa sploh; SIN.: ekspresivno kartografiranje

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

▪ Umetnost in življenje je dojemala kot *kartografijo* imaginacije in potovala po različnih časih in prostorih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kartografija]

IPA: [kartɔgra'fi:ja]

ednina

IMENOVALNIK: kartografija

RODILNIK: kartografije

DAJALNIK: kartografiji

TOŽILNIK: kartografijo

MESTNIK: pri kartografiji

ORODNIK: s kartografijo

dvojina

IMENOVALNIK: kartografiji

RODILNIK: kartografij

DAJALNIK: kartografijama

TOŽILNIK: kartografiji

MESTNIK: pri kartografijah

ORODNIK: s kartografijama

množina

IMENOVALNIK: kartografije

RODILNIK: kartografij

DAJALNIK: kartografijam

TOŽILNIK: kartografije

MESTNIK: pri kartografijah

ORODNIK: s kartografijami

TONEMSKO

[kartografija]

IPA: [kartɔgra'fi:jà]

ednina

IMENOVALNIK: kartografija

RODILNIK: kartografije

DAJALNIK: kartografiji

TOŽILNIK: kartografijo

MESTNIK: pri kartografiji

ORODNIK: s kartografijo

dvojina

IMENOVALNIK: kartografiji

RODILNIK: kartografij

DAJALNIK: kartografijama

TOŽILNIK: kartografiji

MESTNIK: pri kartografijah

ORODNIK: s kartografijama

množina

IMENOVALNIK: kartografije

RODILNIK: kartografij

DAJALNIK: kartografijam

TOŽILNIK: kartografije

MESTNIK: pri kartografijah

ORODNIK: s kartografijami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Kartografie*, it. *cartografia*, frc. *cartographie*, iz ↑karta + gr. *graphía* 'pisanje, opisovanje' iz *gráphō* 'pišem, slikam, vklešem, vrežem'

kárving kárvinga; tudi **carving** samostalnik moškega spola

[kárvink kárvinga]

POMEN

1. smučanje s smučmi, ki imajo poudarjen stranski lok in omogočajo lažje zavijanje, večjo vodljivost

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku** smuči za karving

- Več je poškodb križnih vezi pri smučarjih, ki uporabljajo smuči za *karving*, a tehnike ne obvladajo dovolj.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Kdor se želi naučiti smučati, mu priporočam šolo *karvinga*.
- Bistvo *karvinga* je smučanje po robnikih.

...

▪ Je eden najboljših svetovnih sinhronih smučarjev in trikratni državni prvak v *karvingu*.

2. kot pridevnik ki je v zvezi s karvingom 1.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + sam. beseda** karving tehnika

- Poučevanje ekstremnih *karving* zavojev privablja vse več mladih smučarjev in deskarjev.

2.1. kot pridevnik ki je namenjen za karving 1., se uporablja pri karvingu 1.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + sam. beseda** karving smuči, smučke

- Glede na način vožnje in teren ločimo dva osnovna tipa *karving* smuči.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kárvink kárvinga]

IPA: [ˈka:rvɨŋk ˈka:rvɨŋga]

ednina

IMENOVALNIK: kárving

RODILNIK: kárvinga

DAJALNIK: kárvingu

TOŽILNIK: kárving

MESTNIK: pri kárvingu

ORODNIK: s kárvingom

dvojina

IMENOVALNIK: kárvinga

RODILNIK: kárvingov

DAJALNIK: kárvingoma

TOŽILNIK: kárvinga

MESTNIK: pri kárvingih

ORODNIK: s kárvingoma

množina

IMENOVALNIK: kárvingi

RODILNIK: kárvingov

DAJALNIK: kárvingom

TOŽILNIK: kárvinge

MESTNIK: pri kárvingih

ORODNIK: s kárvingi

TONEMSKO

[kárvink kárvinga]

IPA: [ˈká:rvɨŋk ká:rvɨŋga]

ednina

IMENOVALNIK: kárving

RODILNIK: kárvinga

DAJALNIK: kárvingu

TOŽILNIK: kárving

MESTNIK: pri kárvingu

ORODNIK: s kárvingom

dvojina

IMENOVALNIK: kárvinga

RODILNIK: kárvingov

DAJALNIK: kárvingoma

TOŽILNIK: kárvinga

MESTNIK: pri kárvingih

ORODNIK: s kárvingoma

množina

IMENOVALNIK: kárvingi

RODILNIK: kárvingov

DAJALNIK: kárvingom

TOŽILNIK: kárvinge

MESTNIK: pri kárvingih

ORODNIK: s kárvingi

IZVOR

↑carving

katál katála samostalnik moškega spola

[katál]

POMEN

iz kemije izpeljana merska enota za izražanje katalitske aktivnosti, ki ustreza količini katalizatorja, ki katalizira en mol reagenta na sekundo [kat]

- En *katal* predstavlja količino encima, ki pretvori 1 mol substrata v produkt v 1 sekundi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[katál]

IPA: [kaˈta:l]

ednina

IMENOVALNIK: katál

RODILNIK: katála

DAJALNIK: katálu

TOŽILNIK: katál

MESTNIK: pri katálu

ORODNIK: s katálom

dvojina

IMENOVALNIK: katála

RODILNIK: katálov

DAJALNIK: katáloma

TOŽILNIK: katála

MESTNIK: pri katálilih

ORODNIK: s katáloma

množina

IMENOVALNIK: katáli
RODILNIK: katálov
DAJALNIK: katálov
TOŽILNIK: katále
MESTNIK: pri katálih
ORODNIK: s katáli

TONEMSKO

[katál]

IPA: [katá:l]

ednina

IMENOVALNIK: katâl
RODILNIK: katâla
DAJALNIK: katâlu
TOŽILNIK: katâl
MESTNIK: pri katâlu
ORODNIK: s katálov

dvojina

IMENOVALNIK: katâla
RODILNIK: katálov
DAJALNIK: katâloma
TOŽILNIK: katâla
MESTNIK: pri katâlih
ORODNIK: s katâloma

množina

IMENOVALNIK: katáli
RODILNIK: katálov
DAJALNIK: katálov
TOŽILNIK: katále
MESTNIK: pri katálih
ORODNIK: s katáli

IZVOR

prevzeto iz nem. *Katal*, angl., frc. *katal*, okrnjeno iz ↑kataliza

kélvín kélvina samostalnik moškega spola

[kélvin]

POMEN

1. iz fizike osnovna merska enota za izražanje temperature [K]

▪ Medtem ko je na površini Sonca absolutna temperatura približno 6000 *kelvinov* in v njegovem središču več milijonov *kelvinov*, so temperature v vesoljskem prostoru med zvezdami komaj nekaj *kelvinov*.

1.1. iz fizike ta merska enota pri izražanju barvne temperature [K]

▪ Navadna žarnica oddaja svetlobo z barvno temperaturo okrog 2700 *kelvinov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kélvin]

IPA: ['ke:lvín]

ednina

IMENOVALNIK: kélvin
RODILNIK: kélvina
DAJALNIK: kélvinu
TOŽILNIK: kélvin
MESTNIK: pri kélvinu
ORODNIK: s kélvinom

dvojina

IMENOVALNIK: kélvina
RODILNIK: kélvinov
DAJALNIK: kélvinoma
TOŽILNIK: kélvina
MESTNIK: pri kélvinih
ORODNIK: s kélvinoma

množina

IMENOVALNIK: kélvini
RODILNIK: kélvinov
DAJALNIK: kélvinom
TOŽILNIK: kélvine
MESTNIK: pri kélvinih
ORODNIK: s kélvini

TONEMSKO

[kêlvín]

IPA: [ké:lvín]

ednina

IMENOVALNIK: kêlvín
RODILNIK: kêlvina
DAJALNIK: kêlvínu
TOŽILNIK: kêlvín
MESTNIK: pri kêlvínu
ORODNIK: s kêlvinom

dvojina

IMENOVALNIK: kêlvina
RODILNIK: kêlvínov
DAJALNIK: kêlvinoma
TOŽILNIK: kêlvina
MESTNIK: pri kêlvinih
ORODNIK: s kêlvinoma

množina

IMENOVALNIK: kêlvini
RODILNIK: kêlvínov
DAJALNIK: kêlvinom
TOŽILNIK: kêlvine
MESTNIK: pri kêlvinih
ORODNIK: s kêlvini

IZVOR

prevzeto iz nem. *Kelvin*, angl., frc. *kelvin*, po angleškem fiziku *Williamu Thomsonu*, baronu *Kelvinu* (1824–1907)

kilovát kilováta samostalnik moškega spola

[kilovát]

POMEN

1. iz fizike merska enota za izražanje moči in različnih oblik energijskega toka, tisoč vatov [kW]

▶ glag. + števniki + količinski **sam.**
proizvesti *n* kilovatov ČESA

- Motor je na uro porabil do 200 kubičnih metrov bioplina ter pri tem proizvajal 526 *kilovatov* električne in 400 *kilovatov* toplotne energije.
- Sistem pri polni obremenitvi lahko porabi tudi do pet *kilovatov* električne moči.

▶ števniki + količinski **sam.** + sam. beseda v rodilniku
n kilovatov elektrike, moči

- Naprava bo lahko dajala do 625 *kilovatov* elektrike oziroma do 766 *kilovatov* toplotne energije, kar je dovolj za ogrevanje približno 25 stanovanjskih hiš.
- Družina se je odločila za nakup toplotne črpalke z 12 *kilovati* moči, kar zadošča za ogrevanje približno 150 kvadratnih metrov bivalnih površin.

1.1. zlasti v besedilih o avtomobilih moč motorja vozila, izražena s to mersko enoto

▶ sam. beseda + z + števniki + količinski **sam.**

agregat, motor, stroj z *n* kilovati | bencinar, dizel, osemvaljnik, turbo z *n* kilovati

- Pod motornim pokrovom se vrti 1,6-litrski 16-ventilski motor s 77 *kilovati* oziroma 105 konjskimi močmi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kilovát]

IPA: [kilo'va:t]

ednina

IMENOVALNIK: kilovát

RODILNIK: kilováta

DAJALNIK: kilovátu

TOŽILNIK: kilovát

MESTNIK: pri kilovátu

ORODNIK: s kilovátom

dvojina

IMENOVALNIK: kilováta

RODILNIK: kilovátov

DAJALNIK: kilovátoma

TOŽILNIK: kilováta

MESTNIK: pri kilovátih

ORODNIK: s kilovátoma

množina

IMENOVALNIK: kilováti

RODILNIK: kilovátov

DAJALNIK: kilovátom

TOŽILNIK: kilováte

MESTNIK: pri kilovátih

ORODNIK: s kilováti

TONEMSKO

[kilovát]

IPA: [kilo'vá:t]

ednina

IMENOVALNIK: kilovát

RODILNIK: kilováta

DAJALNIK: kilovátu

TOŽILNIK: kilovát

MESTNIK: pri kilovátu

ORODNIK: s kilovátom

dvojina

IMENOVALNIK: kilováta

RODILNIK: kilovátov

DAJALNIK: kilovátoma

TOŽILNIK: kilováta

MESTNIK: pri kilovátih

ORODNIK: s kilovátoma

množina

IMENOVALNIK: kilováti

RODILNIK: kilovátov

DAJALNIK: kilovátom

TOŽILNIK: kilováte

MESTNIK: pri kilovátih

ORODNIK: s kilováti

IZVOR

prevzeto iz nem. *Kilowatt*, angl., frc. *kilowatt*, iz novoklas. *kilo..* 'tisoč osnovnih enot' iz gr. *khilioi* 'tisoč' + ↑*watt*

kilovátni kilovátna kilovátno pridevnik

[kilovátni]

POMEN

del pridevniške zloženke v obliki **n-kilovatni** ki je v zvezi z določenim številom kilovatov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

n-kilovatni elektromotor, motor

- V okviru centra bo delovala 100-*kilovatna* sončna elektrarna.

- Vozilo z 80-*kilovatnim* električnim motorjem skoraj neslišno in brez vibracij pospeši na 100 km/h v 14 sekundah in doseže najvišjo hitrost 140 km/h.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kilovátni]

IPA: [kilo'va:tɲi]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kilovátni

RODILNIK: kilovátnega

DAJALNIK: kilovátnemu

TOŽILNIK: kilovátni

živo kilovátnega

MESTNIK: pri kilovátnem

ORODNIK: s kilovátnim

dvojina

IMENOVALNIK: kilovátna

RODILNIK: kilovátnih
DAJALNIK: kilovátnima
TOŽILNIK: kilovátna
MESTNIK: pri kilovátnih
ORODNIK: s kilovátnima

množina

IMENOVALNIK: kilovátni
RODILNIK: kilovátnih
DAJALNIK: kilovátnim
TOŽILNIK: kilovátna
MESTNIK: pri kilovátnih
ORODNIK: s kilovátnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kilovátna
RODILNIK: kilovátna
DAJALNIK: kilovátni
TOŽILNIK: kilovátno
MESTNIK: pri kilovátni
ORODNIK: s kilovátno

dvojina

IMENOVALNIK: kilovátni
RODILNIK: kilovátnih
DAJALNIK: kilovátnima
TOŽILNIK: kilovátni
MESTNIK: pri kilovátnih
ORODNIK: s kilovátnima

množina

IMENOVALNIK: kilovátna
RODILNIK: kilovátnih
DAJALNIK: kilovátnim
TOŽILNIK: kilovátna
MESTNIK: pri kilovátnih
ORODNIK: s kilovátnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kilovátno
RODILNIK: kilovátnega
DAJALNIK: kilovátnemu
TOŽILNIK: kilovátno
MESTNIK: pri kilovátnem
ORODNIK: s kilovátnim

dvojina

IMENOVALNIK: kilovátni
RODILNIK: kilovátnih
DAJALNIK: kilovátnima
TOŽILNIK: kilovátni
MESTNIK: pri kilovátnih
ORODNIK: s kilovátnima

množina

IMENOVALNIK: kilovátna
RODILNIK: kilovátnih
DAJALNIK: kilovátnim
TOŽILNIK: kilovátna
MESTNIK: pri kilovátnih
ORODNIK: s kilovátnimi

TONEMSKO

[kilovátni]

IPA: [kilová:tni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kilovátni
RODILNIK: kilovátnega
DAJALNIK: kilovátnemu
TOŽILNIK: kilovátni
živo kilovátnega
MESTNIK: pri kilovátnem
ORODNIK: s kilovátnim

dvojina

IMENOVALNIK: kilovátna
RODILNIK: kilovátnih
DAJALNIK: kilovátnima
TOŽILNIK: kilovátna
MESTNIK: pri kilovátnih
ORODNIK: s kilovátnima

množina

IMENOVALNIK: kilovátni
RODILNIK: kilovátnih
DAJALNIK: kilovátnim
TOŽILNIK: kilovátna
MESTNIK: pri kilovátnih
ORODNIK: s kilovátnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kilovátna
RODILNIK: kilovátna
DAJALNIK: kilovátni
TOŽILNIK: kilovátno
MESTNIK: pri kilovátni
ORODNIK: s kilovátno

dvojina

IMENOVALNIK: kilovátni
RODILNIK: kilovátnih
DAJALNIK: kilovátnima
TOŽILNIK: kilovátni
MESTNIK: pri kilovátnih
ORODNIK: s kilovátnima

množina

IMENOVALNIK: kilovátna
RODILNIK: kilovátnih
DAJALNIK: kilovátnim
TOŽILNIK: kilovátna
MESTNIK: pri kilovátnih
ORODNIK: s kilovátnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kilovátno
RODILNIK: kilovátnega
DAJALNIK: kilovátnemu
TOŽILNIK: kilovátno

MESTNIK: pri kilovâtnem

ORODNIK: s kilovâtnim

dvojina

IMENOVALNIK: kilovâtni

RODILNIK: kilovâtnih

DAJALNIK: kilovâtnima

TOŽILNIK: kilovâtni

MESTNIK: pri kilovâtnih

ORODNIK: s kilovâtnima

množina

IMENOVALNIK: kilovâtna

RODILNIK: kilovâtnih

DAJALNIK: kilovâtnim

TOŽILNIK: kilovâtna

MESTNIK: pri kilovâtnih

ORODNIK: s kilovâtnimi

STALNE ZVEZE

kilovatna ura

nestandardna merska enota za izražanje energije ali opravljenega dela, zlasti za porabljen ali proizvedeno električno energijo, 3600 kilodžulov [kWh]

▶ glag. + števnik + količinski **sam.**

porabiti, prihraniti, proizvesti *n* kilovatnih ur ČESA

▪ Dodatek za visoko porabo elektrike bodo plačevali tisti odjemalci, ki bodo na leto porabili več kot 3650 *kilovatnih ur*.

▪ Na 120 kvadratnih metrih na leto proizvedemo 14 tisoč *kilovatnih ur*.

▶ **sam.** beseda + za + količinski **sam.** v tožilniku
cena za kilovatno uro

▪ Osnovna cena za *kilovatno uro* porabljene elektrike naj bi ostala enaka ceni, ki zdaj velja za gospodinjstva v srednjem paketu.

▪ Za gospodinjstva z enotarifnim števcem se bo cena za *kilovatno uro* električne energije povišala.

...

▪ Za vsako *kilovatno uro* elektrike, ki jo bomo porabili od jutri naprej, bo treba plačati trošarino.

IZVOR

↑kilovat

kílovólt kílovólta samostalnik moškega spola

[kílovólt]

POMEN

iz elektrotehnike, iz fizike merska enota za izražanje električne napetosti, tisoč voltov [kV]

▪ Visokonapetostni transformator je najpomembnejši del Teslovega transformatorja, saj transformira omrežno izmenično napetost 230 V na napetost nekaj *kilovoltov*.

▪ Ko se je z žago za železo dotaknil žice, je skozi njegovo telo stekel tok pri napetosti 110 *kilovoltov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kílovólt]

IPA: [ˈki:lʷo:lt]

ednina

IMENOVALNIK: kílovólt

RODILNIK: kílovólta

DAJALNIK: kílovóltu

TOŽILNIK: kílovólt

MESTNIK: pri kílovóltu

ORODNIK: s kílovóltom

dvojina

IMENOVALNIK: kílovólta

RODILNIK: kílovóltov

DAJALNIK: kílovóltoma

TOŽILNIK: kílovólta

MESTNIK: pri kílovóltih

ORODNIK: s kílovóltoma

množina

IMENOVALNIK: kílovólta

RODILNIK: kílovóltov

DAJALNIK: kílovóltom

TOŽILNIK: kílovólte

MESTNIK: pri kílovóltih

ORODNIK: s kílovólta

TONEMSKO

[kílovólt]

IPA: [ki:lʷo:lt]

ednina

IMENOVALNIK: kílovólt

RODILNIK: kílovólta

DAJALNIK: kílovóltu

TOŽILNIK: kílovólt

MESTNIK: pri kílovóltu

ORODNIK: s kílovóltom

dvojina

IMENOVALNIK: kílovólta

RODILNIK: kílovóltov

DAJALNIK: kílovóltoma

TOŽILNIK: kílovólta

MESTNIK: pri kílovóltih

ORODNIK: s kílovóltoma

množina

IMENOVALNIK: kílovólta

RODILNIK: kílovóltov

DAJALNIK: kílovóltom

TOŽILNIK: kílovólte

MESTNIK: pri kílovóltih

ORODNIK: s kílovólta

IZVOR

prevzeto iz nem. *Kilovolt*, angl., frc. *kilovolt*, iz novoklas. *kilo.* 'tisoč osnovnih enot' iz gr. *khilioi* 'tisoč' + ↑volt

kílovóltni kílovóltna kílovóltno pridevnik

[kílovóltni]

POMEN

del pridevniške zloženke v obliki **n-kilovoltni** ki je v zvezi z določenim številom kilovoltov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

n-kilovoltni daljnovod, kabel, kablovod, vod | *n*-kilovoltni nivo, transformator, | *n*-kilovoltna napetost | *n*-kilovoltna povezava, zanka | *n*-kilovoltno omrežje, stikališče

- V prostorskih aktih mestne občine je predviden 20-*kilovoltni* daljnovod.
- Nova razdelilna postaja je omogočila prehod distribucijskega omrežja z 10- na 20-*kilovoltno* napetost.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kílovóltni]

IPA: [ˈki:lʋo:ltɲi]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kílovóltni
RODILNIK: kílovóltnega
DAJALNIK: kílovóltnemu
TOŽILNIK: kílovóltni
 živo kílovóltnega
MESTNIK: pri kílovóltnem
ORODNIK: s kílovóltnim

dvojina

IMENOVALNIK: kílovóltna
RODILNIK: kílovóltnih
DAJALNIK: kílovóltnima
TOŽILNIK: kílovóltna
MESTNIK: pri kílovóltnih
ORODNIK: s kílovóltnima

množina

IMENOVALNIK: kílovóltni
RODILNIK: kílovóltnih
DAJALNIK: kílovóltnim
TOŽILNIK: kílovóltne
MESTNIK: pri kílovóltnih
ORODNIK: s kílovóltnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kílovóltna
RODILNIK: kílovóltne
DAJALNIK: kílovóltni
TOŽILNIK: kílovóltno
MESTNIK: pri kílovóltni
ORODNIK: s kílovóltno

dvojina

IMENOVALNIK: kílovóltni
RODILNIK: kílovóltnih

DAJALNIK: kílovóltnima
TOŽILNIK: kílovóltni
MESTNIK: pri kílovóltnih
ORODNIK: s kílovóltnima

množina

IMENOVALNIK: kílovóltne
RODILNIK: kílovóltnih
DAJALNIK: kílovóltnim
TOŽILNIK: kílovóltne
MESTNIK: pri kílovóltnih
ORODNIK: s kílovóltnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kílovóltno
RODILNIK: kílovóltnega
DAJALNIK: kílovóltnemu
TOŽILNIK: kílovóltno
MESTNIK: pri kílovóltnem
ORODNIK: s kílovóltnim

dvojina

IMENOVALNIK: kílovóltni
RODILNIK: kílovóltnih
DAJALNIK: kílovóltnima
TOŽILNIK: kílovóltni
MESTNIK: pri kílovóltnih
ORODNIK: s kílovóltnima

množina

IMENOVALNIK: kílovóltna
RODILNIK: kílovóltnih
DAJALNIK: kílovóltnim
TOŽILNIK: kílovóltna
MESTNIK: pri kílovóltnih
ORODNIK: s kílovóltnimi

TONEMSKO

[kílovòltɲi]

IPA: [kí:lʋo:ltɲi]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kílovòltɲi
RODILNIK: kílovòltɲega
DAJALNIK: kílovòltɲemu
TOŽILNIK: kílovòltɲi
 živo kílovòltɲega
MESTNIK: pri kílovòltɲnem
ORODNIK: s kílovòltɲnim

dvojina

IMENOVALNIK: kílovòltɲa
RODILNIK: kílovòltɲnih
DAJALNIK: kílovòltɲima
TOŽILNIK: kílovòltɲa
MESTNIK: pri kílovòltɲnih
ORODNIK: s kílovòltɲnima

množina

IMENOVALNIK: kílovòltɲi

RODILNIK: kíllovôltnih
DAJALNIK: kíllovôltnim
TOŽILNIK: kíllovôltno
MESTNIK: pri kíllovôltnih
ORODNIK: s kíllovôltnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kíllovôltna
RODILNIK: kíllovôltno
DAJALNIK: kíllovôltni
TOŽILNIK: kíllovôltno
MESTNIK: pri kíllovôltni
ORODNIK: s kíllovôltno

dvojina

IMENOVALNIK: kíllovôltni
RODILNIK: kíllovôltnih
DAJALNIK: kíllovôltnima
TOŽILNIK: kíllovôltni
MESTNIK: pri kíllovôltnih
ORODNIK: s kíllovôltnima

množina

IMENOVALNIK: kíllovôltno
RODILNIK: kíllovôltnih
DAJALNIK: kíllovôltnim
TOŽILNIK: kíllovôltno
MESTNIK: pri kíllovôltnih
ORODNIK: s kíllovôltnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kíllovôltno
RODILNIK: kíllovôltnega
DAJALNIK: kíllovôltnemu
TOŽILNIK: kíllovôltno
MESTNIK: pri kíllovôltnem
ORODNIK: s kíllovôltnim

dvojina

IMENOVALNIK: kíllovôltni
RODILNIK: kíllovôltnih
DAJALNIK: kíllovôltnima
TOŽILNIK: kíllovôltni
MESTNIK: pri kíllovôltnih
ORODNIK: s kíllovôltnima

množina

IMENOVALNIK: kíllovôltna
RODILNIK: kíllovôltnih
DAJALNIK: kíllovôltnim
TOŽILNIK: kíllovôltna
MESTNIK: pri kíllovôltnih
ORODNIK: s kíllovôltnimi

IZVOR

↑kilovolt

kleptomán kleptomána samostalnik moškega spola

[kleptomán]

POMEN

1. kdor zaradi bolezenskega nagnjenja pogosto krade, zlasti manj vredne, zanj nepotrebne stvari

▪ Pogosto trgovci *kleptomanov* ne prijavijo, saj skušajo sami rešiti težavo, pa tudi pokradeni predmeti po navadi nimajo večje materialne vrednosti.

▪ *Kleptomani* vedo, da je njihovo početje kaznivo.

1.1. slabšalno kdor krade, se okorišča ali se mu to pripisuje

▪ Vsak zakon, ki ga *kleptomani* sprejmejo, je samo spisec novih in novih omejitev in visokih kazni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kleptomán]

IPA: [kleptɔ'ma:n]

ednina

IMENOVALNIK: kleptomán

RODILNIK: kleptomána

DAJALNIK: kleptománu

TOŽILNIK: kleptomána

MESTNIK: pri kleptománu

ORODNIK: s kleptománom

dvojina

IMENOVALNIK: kleptomána

RODILNIK: kleptománov

DAJALNIK: kleptománoma

TOŽILNIK: kleptomána

MESTNIK: pri kleptománih

ORODNIK: s kleptománoma

množina

IMENOVALNIK: kleptománi

RODILNIK: kleptománov

DAJALNIK: kleptománom

TOŽILNIK: kleptománe

MESTNIK: pri kleptománih

ORODNIK: s kleptománi

TONEMSKO

[kleptomán]

IPA: [kleptɔmá:n]

ednina

IMENOVALNIK: kleptomán

RODILNIK: kleptomána

DAJALNIK: kleptománu

TOŽILNIK: kleptomána

MESTNIK: pri kleptománu

ORODNIK: s kleptománom

dvojina

IMENOVALNIK: kleptomána

RODILNIK: kleptománov

DAJALNIK: kleptománoma

TOŽILNIK: kleptomána

MESTNIK: pri kleptománih

ORODNIK: s kleptománoma

množina

IMENOVALNIK: kleptománi

RODILNIK: kleptománov
DAJALNIK: kleptománom
TOŽILNIK: kleptomâne
MESTNIK: pri kleptománih
ORODNIK: s kleptománi

BESEDOTVORJE

ženski spol: kleptomanka

IZVOR

prevzeto iz nem. *Kleptomanie*, iz gr. *kléptō* 'kradem' + gr. *manikós* 'blazen'

kleptomanija kleptomaníje samostalnik ženskega spola
[kleptomaníja]

POMEN

bolezensko nagnjenje koga h kraji, zlasti manj vrednih, zanj nepotrebnih stvari

- Ljudje, ki trpijo za *kleptomanijo*, se ne spuščajo v krajo zaradi premoženjske koristi, temveč zgolj zaradi občutka nezadržne draži po kraji sami.
- Nekateri osebe trpijo za kronično obliko in jih ne ustavi niti večkratno prijetje, pri drugih pa se *kleptomanija* pojavi le občasno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kleptomaníja]

IPA: [kleptoma'ni:ja]

ednina

IMENOVALNIK: kleptomanija
RODILNIK: kleptomaníje
DAJALNIK: kleptomaníji
TOŽILNIK: kleptomaníjo
MESTNIK: pri kleptomaníji
ORODNIK: s kleptomaníjo

dvojina

IMENOVALNIK: kleptomaníji
RODILNIK: kleptomaníj
DAJALNIK: kleptomaníjama
TOŽILNIK: kleptomaníji
MESTNIK: pri kleptomaníjah
ORODNIK: s kleptomaníjama

množina

IMENOVALNIK: kleptomaníje
RODILNIK: kleptomaníj
DAJALNIK: kleptomaníjam
TOŽILNIK: kleptomaníje
MESTNIK: pri kleptomaníjah
ORODNIK: s kleptomaníjami

TONEMSKO

[kleptomaníja]

IPA: [kleptomaní:jà]

ednina

IMENOVALNIK: kleptomaníja

RODILNIK: kleptomaníje
DAJALNIK: kleptomaníji
TOŽILNIK: kleptomaníjo
MESTNIK: pri kleptomaníji
ORODNIK: s kleptomaníjo

dvojina

IMENOVALNIK: kleptomaníji
RODILNIK: kleptomaníj
DAJALNIK: kleptomaníjama
TOŽILNIK: kleptomaníji
MESTNIK: pri kleptomaníjah
ORODNIK: s kleptomaníjama

množina

IMENOVALNIK: kleptomaníje
RODILNIK: kleptomaníj
DAJALNIK: kleptomaníjam
TOŽILNIK: kleptomaníje
MESTNIK: pri kleptomaníjah
ORODNIK: s kleptomaníjami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Kleptomanie*, iz gr. *kléptō* 'kradem' + gr. *manía* 'blaznost'

kleptománka kleptománke samostalnik ženskega spola

[kleptománka]

POMEN

ženska, ki zaradi bolezenskega nagnjenja pogosto krade, zlasti manj vredne, zanjo nepotrebne stvari

- Na psihoterapijo je prišla bolnica, ki je bila *kleptomanka*.
- Znane *kleptomanke* si privoščijo kakšen drobcen prestop, ki je pravi magnet za paparace in novinarje, običajno pa jo kljub temu odnesejo brez resnejše kazni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kleptománka]

IPA: [kleptoma'ŋka]

ednina

IMENOVALNIK: kleptománka
RODILNIK: kleptománke
DAJALNIK: kleptománki
TOŽILNIK: kleptománko
MESTNIK: pri kleptománki
ORODNIK: s kleptománko

dvojina

IMENOVALNIK: kleptománki
RODILNIK: kleptománk
DAJALNIK: kleptománkama
TOŽILNIK: kleptománki
MESTNIK: pri kleptománkah
ORODNIK: s kleptománkama

množina

IMENOVALNIK: kleptománke
RODILNIK: kleptománk
DAJALNIK: kleptománkam
TOŽILNIK: kleptománke
MESTNIK: pri kleptománkah
ORODNIK: s kleptománkami

TONEMSKO

[kleptománka]

IPA: [kleptomá:ŋkà]

ednina

IMENOVALNIK: kleptománka
RODILNIK: kleptománke
DAJALNIK: kleptománki
TOŽILNIK: kleptománko
MESTNIK: pri kleptománki
ORODNIK: s kleptománko

dvojina

IMENOVALNIK: kleptománki
RODILNIK: kleptománk
DAJALNIK: kleptománkama
TOŽILNIK: kleptománki
MESTNIK: pri kleptománkah
ORODNIK: s kleptománkama

množina

IMENOVALNIK: kleptománke
RODILNIK: kleptománk
DAJALNIK: kleptománkam
TOŽILNIK: kleptománke
MESTNIK: pri kleptománkah
ORODNIK: s kleptománkami

IZVOR

↑kleptoman

kleptománski

 kleptománska kleptománsko

pridevnik

[kleptománski]

POMEN

1. ki je v zvezi s kleptomani 1. ali kleptomanijo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Sodišče ni pokazalo do njegove *kleptomanske* bolezni nikakršnega razumevanja.

1.1. slabšalno ki krade, se okorišča ali se mu to pripisuje

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kleptomanska elita

▪ Človek dobiva občutek, da živi v *kleptomanski* državi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kleptománski]

IPA: [kleptɔ'ma:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kleptománski
RODILNIK: kleptománskega
DAJALNIK: kleptománskemu
TOŽILNIK: kleptománski
živo kleptománskega
MESTNIK: pri kleptománskem
ORODNIK: s kleptománskimi

dvojina

IMENOVALNIK: kleptománska
RODILNIK: kleptománskih
DAJALNIK: kleptománskima
TOŽILNIK: kleptománska
MESTNIK: pri kleptománskih
ORODNIK: s kleptománskima

množina

IMENOVALNIK: kleptománski
RODILNIK: kleptománskih
DAJALNIK: kleptománskimi
TOŽILNIK: kleptománske
MESTNIK: pri kleptománskih
ORODNIK: s kleptománskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kleptománska
RODILNIK: kleptománske
DAJALNIK: kleptománski
TOŽILNIK: kleptománsko
MESTNIK: pri kleptománski
ORODNIK: s kleptománsko

dvojina

IMENOVALNIK: kleptománski
RODILNIK: kleptománskih
DAJALNIK: kleptománskima
TOŽILNIK: kleptománski
MESTNIK: pri kleptománskih
ORODNIK: s kleptománskima

množina

IMENOVALNIK: kleptománske
RODILNIK: kleptománskih
DAJALNIK: kleptománskimi
TOŽILNIK: kleptománske
MESTNIK: pri kleptománskih
ORODNIK: s kleptománskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kleptománsko
RODILNIK: kleptománskega
DAJALNIK: kleptománskemu
TOŽILNIK: kleptománsko
MESTNIK: pri kleptománskem
ORODNIK: s kleptománskimi

dvojina

IMENOVALNIK: kleptománski
RODILNIK: kleptománskih

DAJALNIK: kleptománsk**ima**
TOŽILNIK: kleptománsk**i**
MESTNIK: pri kleptománsk**ih**
ORODNIK: s kleptománsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: kleptománska
RODILNIK: kleptománsk**ih**
DAJALNIK: kleptománsk**im**
TOŽILNIK: kleptománska
MESTNIK: pri kleptománsk**ih**
ORODNIK: s kleptománsk**imi**

TONEMSKO

[kleptománski]

IPA: [kleptomá:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kleptománski
RODILNIK: kleptománske**ga**
DAJALNIK: kleptománsk**emu**
TOŽILNIK: kleptománski
živo kleptománske**ga**
MESTNIK: pri kleptománsk**em**
ORODNIK: s kleptománsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kleptománska
RODILNIK: kleptománsk**ih**
DAJALNIK: kleptománsk**ima**
TOŽILNIK: kleptománska
MESTNIK: pri kleptománsk**ih**
ORODNIK: s kleptománsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: kleptománski
RODILNIK: kleptománsk**ih**
DAJALNIK: kleptománsk**im**
TOŽILNIK: kleptománske
MESTNIK: pri kleptománsk**ih**
ORODNIK: s kleptománsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kleptománska
RODILNIK: kleptománske
DAJALNIK: kleptománsk**i**
TOŽILNIK: kleptománsk**o**
MESTNIK: pri kleptománsk**i**
ORODNIK: s kleptománsk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kleptománski
RODILNIK: kleptománsk**ih**
DAJALNIK: kleptománsk**ima**
TOŽILNIK: kleptománsk**i**
MESTNIK: pri kleptománsk**ih**
ORODNIK: s kleptománsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: kleptománske

RODILNIK: kleptománsk**ih**
DAJALNIK: kleptománsk**im**
TOŽILNIK: kleptománske
MESTNIK: pri kleptománsk**ih**
ORODNIK: s kleptománsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kleptománsko
RODILNIK: kleptománske**ga**
DAJALNIK: kleptománsk**emu**
TOŽILNIK: kleptománsk**o**
MESTNIK: pri kleptománsk**em**
ORODNIK: s kleptománsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kleptománski
RODILNIK: kleptománsk**ih**
DAJALNIK: kleptománsk**ima**
TOŽILNIK: kleptománsk**i**
MESTNIK: pri kleptománsk**ih**
ORODNIK: s kleptománsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: kleptománska
RODILNIK: kleptománsk**ih**
DAJALNIK: kleptománsk**im**
TOŽILNIK: kleptománska
MESTNIK: pri kleptománsk**ih**
ORODNIK: s kleptománsk**imi**

IZVOR

↑kleptoman

klóža klóže samostalnik ženskega spola

[klóža]

POMEN

iz planinstva **sprijeta** zgornja plast snega, ki ga je **nanesel veter**

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Smučanje prek mehke *klóže* še nekako gre, pri trdi pa ni prav nič prijetno.

...

- Na snežišču je bila *klóža*, ki se je pri hoji predirala.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[klóža]

IPA: [ˈkloːʒa]

ednina

IMENOVALNIK: kló**ža**
RODILNIK: kló**že**
DAJALNIK: kló**ži**
TOŽILNIK: kló**žo**
MESTNIK: pri kló**ži**
ORODNIK: s kló**žo**

dvojina

IMENOVALNIK: kló**ži**
RODILNIK: kló**ž**

DAJALNIK: klóž**ama**
TOŽILNIK: klóži
MESTNIK: pri klóž**ah**
ORODNIK: s klóž**ama**
množina
IMENOVALNIK: klóže
RODILNIK: klóž
DAJALNIK: klóž**am**
TOŽILNIK: klóže
MESTNIK: pri klóž**ah**
ORODNIK: s klóž**ami**

TONEMSKO

[klóža]

IPA: [klò:zá]

ednina

IMENOVALNIK: klóža
RODILNIK: klóže
DAJALNIK: klóži
TOŽILNIK: klóžo
MESTNIK: pri klóži
ORODNIK: s klóžo

dvojina

IMENOVALNIK: klóži
RODILNIK: klóž
DAJALNIK: klóž**ama**
TOŽILNIK: klóži
MESTNIK: pri klóž**ah**
ORODNIK: s klóž**ama**

množina

IMENOVALNIK: klóže
RODILNIK: klóž
DAJALNIK: klóž**am**
TOŽILNIK: klóže
MESTNIK: pri klóž**ah**
ORODNIK: s klóž**ami**

in [klôža]

IPA: in [klò:zá]

in

ednina

IMENOVALNIK: klôža
RODILNIK: klôže
DAJALNIK: klôži
TOŽILNIK: klôžo
MESTNIK: pri klôži
ORODNIK: s klôžo

dvojina

IMENOVALNIK: klôži
RODILNIK: klôž
DAJALNIK: klôž**ama**
TOŽILNIK: klôži
MESTNIK: pri klôž**ah**
ORODNIK: s klôž**ama**

množina

IMENOVALNIK: klôže

RODILNIK: klôž
DAJALNIK: klôž**am**
TOŽILNIK: klôže
MESTNIK: pri klôž**ah**
ORODNIK: s klôž**ami**

IZVOR

nejasnega izvora

kolišévka kolišévke samostalnik ženskega spola

[kolišêuka]

POMEN

iz geografije **večja kotanja**, nastala z udorom stropa

kraške jame; SIN.: iz geografije udornica

- Vegetacija in živalski svet v *kolišévki* sta zelo raznolika in v njej najdemo zavarovane vrste.
- Zaradi velike globine in zaprtosti z vseh strani mrzli zrak iz *kolišévke* ne more odtekati.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kolišêuka]

IPA: [kòli'fɛ:uka]

ednina

IMENOVALNIK: kolišévka
RODILNIK: kolišévke
DAJALNIK: kolišévki
TOŽILNIK: kolišévko
MESTNIK: pri kolišévki
ORODNIK: s kolišévko

dvojina

IMENOVALNIK: kolišévki
RODILNIK: kolišévk
DAJALNIK: kolišévk**ama**
TOŽILNIK: kolišévki
MESTNIK: pri kolišévk**ah**
ORODNIK: s kolišévk**ama**

množina

IMENOVALNIK: kolišévke
RODILNIK: kolišévk
DAJALNIK: kolišévk**am**
TOŽILNIK: kolišévke
MESTNIK: pri kolišévk**ah**
ORODNIK: s kolišévk**ami**

TONEMSKO

[kolišêuka]

IPA: [kòli'fɛ:ukà]

ednina

IMENOVALNIK: kolišêvka
RODILNIK: kolišêvke
DAJALNIK: kolišêvki
TOŽILNIK: kolišêvko
MESTNIK: pri kolišêvki
ORODNIK: s kolišêvko

dvojina

IMENOVALNIK: kolišêvki
RODILNIK: kolišêvk
DAJALNIK: kolišêvk**ama**
TOŽILNIK: kolišêvki
MESTNIK: pri kolišêvk**ah**
ORODNIK: s kolišêvk**ama**

množina

IMENOVALNIK: kolišêvke
RODILNIK: kolišêvk
DAJALNIK: kolišêvk**am**
TOŽILNIK: kolišêvke
MESTNIK: pri kolišêvk**ah**
ORODNIK: s kolišêvk**ami**

IZVOR

starejše *koleševka*, nejasno, morda iz *kolehati* 'stresati, valiti', pslov. **kolysati*, **kolyxati* 'tresti, zibati se'

kolobárnica kolobárnice samostalnik ženskega spola

[kolobárnica]

POMEN

iz biologije mesnata lističasta goba z belimi trosi;
primerjaj lat. *Tricholoma*

- Po oceni naj bi v Evropi rastle okoli sto vrst *kolobarnic*.
- Pri večini lističark (npr. koprenke, *kolobarnice*, mušnice) suhe trose raznaša po bližnji in daljni okolici veter.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kolobárnica]

IPA: [kɔlɔ'ba:rnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: kolobárnica
RODILNIK: kolobárnice
DAJALNIK: kolobárnici
TOŽILNIK: kolobárnico
MESTNIK: pri kolobárnici
ORODNIK: s kolobárnico

dvojina

IMENOVALNIK: kolobárnici
RODILNIK: kolobárníc
DAJALNIK: kolobárníc**ama**
TOŽILNIK: kolobárnici
MESTNIK: pri kolobárníc**ah**
ORODNIK: s kolobárníc**ama**

množina

IMENOVALNIK: kolobárnice
RODILNIK: kolobárníc
DAJALNIK: kolobárníc**am**
TOŽILNIK: kolobárnice
MESTNIK: pri kolobárníc**ah**
ORODNIK: s kolobárníc**ami**

TONEMSKO

[kolobárnica]

IPA: [kɔlɔbá:rnítsa]

ednina

IMENOVALNIK: kolobárnica
RODILNIK: kolobárnice
DAJALNIK: kolobárnici
TOŽILNIK: kolobárnico
MESTNIK: pri kolobárnici
ORODNIK: s kolobárnico

dvojina

IMENOVALNIK: kolobárnici
RODILNIK: kolobárníc
DAJALNIK: kolobárníc**ama**
TOŽILNIK: kolobárnici
MESTNIK: pri kolobárníc**ah**
ORODNIK: s kolobárníc**ama**

množina

IMENOVALNIK: kolobárnice
RODILNIK: kolobárníc
DAJALNIK: kolobárníc**am**
TOŽILNIK: kolobárnice
MESTNIK: pri kolobárníc**ah**
ORODNIK: s kolobárníc**ami**

STALNE ZVEZE

pegasta kolobarnica

iz biologije neužitna kolobarnica z luskastim klobukom, močnim betom in belkastimi lističi;

primerjaj lat. *Tricholoma pardinum*

- Pegasta kolobarnica* je zelo strupena (a ne smrtno nevarna) goba in lahko povzroči zelo hude prebavne motnje.

zimska kolobarnica

iz biologije užitna goba z lepljivim sivim klobukom in blede rumenim betom; primerjaj lat. *Tricholoma portentosum*

- Gobarski sladokusci *zimsko kolobarnico* največ vlagajo v kis, okusna pa je tudi v juhi ali pražena.
- Zimska kolobarnica* raste posamič ali v skupinah v iglastih gozdovih, pa tudi pod nekaterimi listavci.

IZVOR

↑kolobar

kolonáda kolonáde samostalnik ženskega spola

[kolonáda]

POMEN

iz arhitekture prostostoječ niz zgoraj povezanih stebrov ali tak niz kot del stavbe

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Avtentični del rimskega templja se meša z novimi neoklasicističnimi *kolonadami* in s skulpturami.

- Stranske *kolonade* impresivne velikosti in vodnjak za obredno umivanje na sredini zaključujejo dvorišče.

...

- *Kolonade* so zaokrožale ves prostor, vse do široke ceste, ki je vodila na trg.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kolonáda]

IPA: [kɔlɔˈnaːda]

ednina

IMENOVALNIK: kolonáda

RODILNIK: kolonáde

DAJALNIK: kolonádi

TOŽILNIK: kolonádo

MESTNIK: pri kolonádi

ORODNIK: s kolonádo

dvojina

IMENOVALNIK: kolonádi

RODILNIK: kolonád

DAJALNIK: kolonádama

TOŽILNIK: kolonádi

MESTNIK: pri kolonádah

ORODNIK: s kolonádama

množina

IMENOVALNIK: kolonáde

RODILNIK: kolonád

DAJALNIK: kolonádam

TOŽILNIK: kolonáde

MESTNIK: pri kolonádah

ORODNIK: s kolonádami

TONEMSKO

[kolonáda]

IPA: [kɔlɔˈnáːdà]

ednina

IMENOVALNIK: kolonáda

RODILNIK: kolonáde

DAJALNIK: kolonádi

TOŽILNIK: kolonádo

MESTNIK: pri kolonádi

ORODNIK: s kolonádo

dvojina

IMENOVALNIK: kolonádi

RODILNIK: kolonád

DAJALNIK: kolonádama

TOŽILNIK: kolonádi

MESTNIK: pri kolonádah

ORODNIK: s kolonádama

množina

IMENOVALNIK: kolonáde

RODILNIK: kolonád

DAJALNIK: kolonádam

TOŽILNIK: kolonáde

MESTNIK: pri kolonádah

ORODNIK: s kolonádami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Kolonnade* iz frc. *colonnade*, iz *colonne* 'steber' < lat. *columna*

kómodoški kómodoška kómodoško pridevnik

[kómodoški]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kómodoški]

IPA: [ˈkoːmɔdɔʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kómodoški

RODILNIK: kómodoškega

DAJALNIK: kómodoškemu

TOŽILNIK: kómodoški

živo kómodoškega

MESTNIK: pri kómodoškem

ORODNIK: s kómodoškim

dvojina

IMENOVALNIK: kómodoška

RODILNIK: kómodoških

DAJALNIK: kómodoškima

TOŽILNIK: kómodoška

MESTNIK: pri kómodoških

ORODNIK: s kómodoškima

množina

IMENOVALNIK: kómodoški

RODILNIK: kómodoških

DAJALNIK: kómodoškim

TOŽILNIK: kómodoške

MESTNIK: pri kómodoških

ORODNIK: s kómodoškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kómodoška

RODILNIK: kómodoške

DAJALNIK: kómodoški

TOŽILNIK: kómodoško

MESTNIK: pri kómodoški

ORODNIK: s kómodoško

dvojina

IMENOVALNIK: kómodoški

RODILNIK: kómodoških

DAJALNIK: kómodoškima

TOŽILNIK: kómodoški

MESTNIK: pri kómodoških

ORODNIK: s kómodoškima

množina

IMENOVALNIK: kómodoške

RODILNIK: kómodoških

DAJALNIK: kómodoškim

TOŽILNIK: kómodoške
MESTNIK: pri kómodoških
ORODNIK: s kómodoškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kómodoško
RODILNIK: kómodoškega
DAJALNIK: kómodoškemu
TOŽILNIK: kómodoško
MESTNIK: pri kómodoškem
ORODNIK: s kómodoškim

dvojina

IMENOVALNIK: kómodoški
RODILNIK: kómodoških
DAJALNIK: kómodoškima
TOŽILNIK: kómodoški
MESTNIK: pri kómodoških
ORODNIK: s kómodoškima

množina

IMENOVALNIK: kómodoška
RODILNIK: kómodoških
DAJALNIK: kómodoškim
TOŽILNIK: kómodoška
MESTNIK: pri kómodoških
ORODNIK: s kómodoškimi

TONEMSKO

[kômodoški]

IPA: [kó:mòdɔʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kômodoški
RODILNIK: kômodoškega
DAJALNIK: kômodoškemu
TOŽILNIK: kômodoški
živo kômodoškega
MESTNIK: pri kômodoškem
ORODNIK: s kômodoškim

dvojina

IMENOVALNIK: kômodoška
RODILNIK: kômodoških
DAJALNIK: kômodoškima
TOŽILNIK: kômodoška
MESTNIK: pri kômodoških
ORODNIK: s kômodoškima

množina

IMENOVALNIK: kômodoški
RODILNIK: kômodoških
DAJALNIK: kômodoškim
TOŽILNIK: kômodoške
MESTNIK: pri kômodoških
ORODNIK: s kômodoškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kômodoška

RODILNIK: kômodoške
DAJALNIK: kômodoški
TOŽILNIK: kômodoško
MESTNIK: pri kômodoški
ORODNIK: s kômodoško

dvojina

IMENOVALNIK: kômodoški
RODILNIK: kômodoških
DAJALNIK: kômodoškima
TOŽILNIK: kômodoški
MESTNIK: pri kômodoških
ORODNIK: s kômodoškima

množina

IMENOVALNIK: kômodoške
RODILNIK: kômodoških
DAJALNIK: kômodoškim
TOŽILNIK: kômodoške
MESTNIK: pri kômodoških
ORODNIK: s kômodoškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kômodoško
RODILNIK: kômodoškega
DAJALNIK: kômodoškemu
TOŽILNIK: kômodoško
MESTNIK: pri kômodoškem
ORODNIK: s kômodoškim

dvojina

IMENOVALNIK: kômodoški
RODILNIK: kômodoških
DAJALNIK: kômodoškima
TOŽILNIK: kômodoški
MESTNIK: pri kômodoških
ORODNIK: s kômodoškima

množina

IMENOVALNIK: kômodoška
RODILNIK: kômodoških
DAJALNIK: kômodoškim
TOŽILNIK: kômodoška
MESTNIK: pri kômodoških
ORODNIK: s kômodoškimi

STALNE ZVEZE

komodoški varan

iz zoologije velik varan z ostrimi zakrivljenimi zobmi, ki živi na več manjših indonezijskih otokih, zlasti Komodu; primerjaj lat. *Varanus komodoensis*; SIN.:

komodoški zmaj

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Komodoški varani* so največji kuščarji na svetu, v dolžino zrastejo do tri metre in tehtajo do 140 kilogramov.

...

- Po obisku Rince smo *komodoške varane* želeli poiskati tudi na otoku Komodo, po katerem so dobili ime.

komodoški zmaj

velik varan z ostrimi zakrivljenimi zobmi, ki živi na več manjših indonezijskih otokih, zlasti Komodu; primerjaj lat. *Varanus komodoensis*; SIN.: iz zoologije komodoški varan

- *Komodoški zmaji* živijo le na otokih Komodo, Rinca, Padar in Flores v Indonezijskem arhipelagu, zaradi česar sodijo med zaščitene živalske vrste.
- Slina *komodoških zmajev* vsebuje štiri oblike nevarnih in smrtonosnih bakterij.

IZVOR

po indonezijskem otoku Komodo

koprénka koprénke samostalnik ženskega spola

[koprénka]

POMEN

iz biologije goba z navadno daljšim betom in izrazitejšim koničastim, kupolastim ali rahlo valovitim klobukom; primerjaj lat. *Cortinarius*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

vrsta koprenk

- Večina vrst *koprenk* raste jeseni, nekatere pa se pojavijo že tudi prej, poleti ali celo pozno spomladi.
- Določanje *koprenk* je tudi za največje poznavalce trd oreh.

...

- Zastrupitve z razcepljenkami so menda nekoliko blažje kakor zastrupitve s strupenimi *koprenkami* ali mušnicami.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[koprénka]

IPA: [kɔp're:ŋka]

ednina

IMENOVALNIK: koprénka

RODILNIK: koprénke

DAJALNIK: koprénki

TOŽILNIK: koprénko

MESTNIK: pri koprénki

ORODNIK: s koprénko

dvojina

IMENOVALNIK: koprénki

RODILNIK: koprénk

DAJALNIK: koprénkama

TOŽILNIK: koprénki

MESTNIK: pri koprénkah

ORODNIK: s koprénkama

množina

IMENOVALNIK: koprénke

RODILNIK: koprénk

DAJALNIK: koprénkam

TOŽILNIK: koprénke

MESTNIK: pri koprénkah

ORODNIK: s koprénkami

TONEMSKO

[koprénka]

IPA: [kɔp're:ŋkà]

ednina

IMENOVALNIK: koprénka

RODILNIK: koprénke

DAJALNIK: koprénki

TOŽILNIK: koprénko

MESTNIK: pri koprénki

ORODNIK: s koprénko

dvojina

IMENOVALNIK: koprénki

RODILNIK: koprénk

DAJALNIK: koprénkama

TOŽILNIK: koprénki

MESTNIK: pri koprénkah

ORODNIK: s koprénkama

množina

IMENOVALNIK: koprénke

RODILNIK: koprénk

DAJALNIK: koprénkam

TOŽILNIK: koprénke

MESTNIK: pri koprénkah

ORODNIK: s koprénkami

STALNE ZVEZE

lilasta koprenka

iz biologije neužitna koprenka z debelejšim betom in kupolastim klobukom, najprej vijoličaste, pozneje rjavkaste barve; primerjaj lat. *Cortinarius traganus*

- *Lilasta koprenka* uspeva predvsem v jesenskem času v iglastih in mešanih gozdovih, navadno v skupinah.
- Gobarji, ki vijoličaste koprenke ne poznajo dobro, naj je raje ne poskušajo, saj jo lahko mimogrede zamenjajo s strupeno *lilasto koprenko*.

nagubana koprenka

iz biologije užitna koprenka z debelejšim betom in nagubanim mesnatim klobukom rjave barve;

primerjaj lat. *Cortinarius praestans*

- Nekateri ljubitelji gob se še dobro spomnijo gobarskih sezon, ko je kar mrgolelo *nagubanih koprenk* ali nagubanih debelonožk, največjih in najbolj okusnih gob iz rodu koprenk.

najlepša koprenka

iz biologije neužitna koprenka z rahlo ukrivljenim betom in mesnatim kupolastim klobukom oranžno ali rdečkasto rjavkaste barve; primerjaj lat. *Cortinarius rubellus*

▪ Vse rjave in oranžne lističaste gobe še zdaleč niso užitne. Posebno nevarni sta poljska in *najlepša koprenka*.

opečna koprenka

iz biologije nežitna koprenka s tanjšim, rahlo ukrivljenim betom in klobukom z rdeče rjavimi luskami; primerjaj lat. *Cortinarius bolaris*

▪ Najpogostejša poletna koprenka, ki jo lahko najdemo v nižinskih listnatih gozdovih pogostokrat tudi junija, je *opečna koprenka*.

poljska koprenka

iz biologije nežitna koprenka z rahlo ukrivljenim betom in mesnatim valovitim klobukom rjavkaste barve; primerjaj lat. *Cortinarius orellanus*

▪ Nekateri strupene gobe, in sicer zelena mušnica, koničasta mušnica ter *poljska koprenka*, lahko povzročijo hude okvare jeter, ledvic in drugih organov.

IZVOR

↑koprena

korálnica korálnice samostalnik ženskega spola

[korálnica]

POMEN

1. morska riba navadno živih barv, ki živi ob koralnih grebenih; primerjaj lat. *Pomacentridae*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** družina koralnic

▪ Iz družine *koralnic* živi v Indoneziji 123 vrst rib, na Filipinih 118 vrst, na Fidžiju pa 60 vrst.

...

▪ Nekateri *koralnice* so tesno navezane na morske vetrnice, saj najdejo med strupenimi lovkami varno zatočišče pred plenilci.

2. strupena kača z obročastimi vzorci rdeče, rumene in črne barve; primerjaj lat. *Elapidae*

▪ *Koralnice* so strupene kače, njihovi strupniki so podobni kot pri naočarki.

3. iz botanike nizka okrasna rastlina z drobnimi listi in majhnimi oranžno rdečimi plodovi; primerjaj lat.

Nertera granadensis

▪ *Koralnice* so primerne za svetle in nekoliko hladnejše prostore ter okenske police na vzhodni strani hiše.

▪ *Koralnica* je nenavadna, a privlačna plazeča se rastlina z drobnimi, mesnatimi prepletenimi listki na do 25 cm dolgih steblih, ki zrastejo v debelo preprogo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[korálnica]

IPA: [kɔ'ra:lnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: korálnica

RODILNIK: korálnice

DAJALNIK: korálnici

TOŽILNIK: korálnico

MESTNIK: pri korálnici

ORODNIK: s korálnico

dvojina

IMENOVALNIK: korálnici

RODILNIK: korálnic

DAJALNIK: korálnicama

TOŽILNIK: korálnici

MESTNIK: pri korálnicah

ORODNIK: s korálnicama

množina

IMENOVALNIK: korálnice

RODILNIK: korálnic

DAJALNIK: korálnicam

TOŽILNIK: korálnice

MESTNIK: pri korálnicah

ORODNIK: s korálnicami

TONEMSKO

[korálnica]

IPA: [kɔ'ra:lnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: korálnica

RODILNIK: korálnice

DAJALNIK: korálnici

TOŽILNIK: korálnico

MESTNIK: pri korálnici

ORODNIK: s korálnico

dvojina

IMENOVALNIK: korálnici

RODILNIK: korálnic

DAJALNIK: korálnicama

TOŽILNIK: korálnici

MESTNIK: pri korálnicah

ORODNIK: s korálnicama

množina

IMENOVALNIK: korálnice

RODILNIK: korálnic

DAJALNIK: korálnicam

TOŽILNIK: korálnice

MESTNIK: pri korálnicah

ORODNIK: s korálnicami

IZVOR

po zgledu angl. *coral snake* iz ↑koral

kosíter kosítra samostalnik moškega spola

[kosítər]

POMEN

1. mehka, lahko taljiva kovina srebrno bele barve, kemijski element [Sn]

▶ piredna zveza

kositer in baker, kositer in svinec

- Bron je zlitina bakra in *kositra*, medenina pa zlitina bakra in cinka.
- Kovinske piščali so izdelane iz zlitine *kositra* in svinca, lesene pa iz izbranega macesnovega in smrekovega lesa.

1.1. ruda, iz katere se pridobiva ta kovina

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
rudnik kositra

- V rudniku *kositra* sta odpovedali dvigali, s katerimi se rudarji spuščajo v rove.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kosítər]

IPA: [kɔ'si:tər]

ednina

IMENOVALNIK: kosíter

RODILNIK: kosítra

DAJALNIK: kosítru

TOŽILNIK: kosíter

MESTNIK: pri kosítru

ORODNIK: s kosítrom

dvojina

IMENOVALNIK: kosítra

RODILNIK: kosítrov

DAJALNIK: kosítroma

TOŽILNIK: kosítra

MESTNIK: pri kosítrih

ORODNIK: s kosítroma

množina

IMENOVALNIK: kosítri

RODILNIK: kosítrov

DAJALNIK: kosítrom

TOŽILNIK: kosítre

MESTNIK: pri kosítrih

ORODNIK: s kosítri

TONEMSKO

[kosítər]

IPA: [kɔsì:tər]

ednina

IMENOVALNIK: kosíter

RODILNIK: kosítra

DAJALNIK: kosítru

TOŽILNIK: kosíter

MESTNIK: pri kosítru

ORODNIK: s kosítrom

dvojina

IMENOVALNIK: kosítra

RODILNIK: kosítrov tudi kosítrov

DAJALNIK: kosítroma

TOŽILNIK: kosítra

MESTNIK: pri kosítrih tudi pri kosítrih

ORODNIK: s kosítroma

množina

IMENOVALNIK: kosítri

RODILNIK: kosítrov tudi kosítrov

DAJALNIK: kosítrom

TOŽILNIK: kosítre

MESTNIK: pri kosítrih tudi pri kosítrih

ORODNIK: s kosítri tudi s kosítri

IZVOR

prevzeto prek hrv., srb. *kòsitar* in cslov. *kositr̃* iz gr. *kassíteros*, nejasnega izvora, morda po imenu ljudstva Kasiti

kosmúlja kosmúlje samostalnik ženskega spola

[kosmúlja]

POMEN

1. nižji trnat grm z užitnimi zeleno rumenimi ali vijoličasto rdečimi plodovi; primerjaj lat. *Ribes uva-crispa*

- Kdor ima rad jagodičje, lahko balkon zasadi z robidami, malinami, ribezom ali *kosmuljami*.
- V senci bomo uspešno gojili *kosmulje*, eno izmed najbolj nezahtevnih vrst jagodičja.

1.1. plod te rastline, zlasti kot hrana, jed

- V sokovnik damo oprane in odcejene *kosmulje*, jih potresemo s sladkorjem in sočimo 45 minut.
- *Kosmulje* vsebujejo veliko vitamina C in betakarotena, kalija in vlaknin.
- Naravne kisline v *kosmuljah* ščitijo in čistijo kožo ter odstranjujejo odpadne snovi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kosmúlja]

IPA: [kɔs'mu:lja]

ednina

IMENOVALNIK: kosmúlja

RODILNIK: kosmúlje

DAJALNIK: kosmúlji

TOŽILNIK: kosmúljo

MESTNIK: pri kosmúlji

ORODNIK: s kosmúljo

dvojina

IMENOVALNIK: kosmúlji

RODILNIK: kosmúlj

DAJALNIK: kosmúljama

TOŽILNIK: kosmúlji

MESTNIK: pri kosmúljah

ORODNIK: s kosmúljama

množina

IMENOVALNIK: kosmúlje

RODILNIK: kosmúlj

DAJALNIK: kosmúljam

TOŽILNIK: kosmúlje

MESTNIK: pri kosmúljah

ORODNIK: s kosmúljami

TONEMSKO

[kosmúlja]

IPA: [kɔsmù:ljá]

ednina

IMENOVALNIK: kosmúlja

RODILNIK: kosmúlje

DAJALNIK: kosmúlji

TOŽILNIK: kosmúljo

MESTNIK: pri kosmúlji

ORODNIK: s kosmúljo

dvojina

IMENOVALNIK: kosmúlji

RODILNIK: kosmúlji

DAJALNIK: kosmúljama

TOŽILNIK: kosmúlji

MESTNIK: pri kosmúljah

ORODNIK: s kosmúljama

množina

IMENOVALNIK: kosmúlje

RODILNIK: kosmúlji

DAJALNIK: kosmúljam

TOŽILNIK: kosmúlje

MESTNIK: pri kosmúljah

ORODNIK: s kosmúljami

STALNE ZVEZE

kitajska kosmulja

1. trti podobna rastlina vzpenjavka z večjimi rjavimi, rahlo dlakavimi plodovi s sočnim zelenim mesom in številnimi semeni; primerjaj lat. *Actinidia deliciosa*

▪ V svojem vinogradu je nasadil par kivijev ali *kitajskih kosmulj*.

▪ Leta 1961 so se plodovi aktinidije prvič pojavili v ameriških restavracijah, leto poprej pa so rastlino preimenovali v *kitajsko kosmuljo*.

1.1. plod te rastline kot hrana, jed

▪ *Kitajska kosmulja* ima tanko, rahlo kosmato rjavkasto lupino; meso je zeleno, v sredini sadeža so majhne pečke.

▪ Kivi imenujejo tudi *kitajska kosmulja*. Ima rjavo, dlakavo lupino in svetlo zeleno meso z drobnimi črnimi semeni.

IZVOR

↑kosem, ker so imele stare vrste kosmulj kosmate plodove

Kr simbol

POMEN

simbol za kemijski element *kripton*

▪ Med drugimi plini se v zraku nahajajo v zelo majhnih količinah neon (Ne), helij (He), kripton (*Kr*), žveplov dioksid (SO₂), metan (CH₄), ksenon (Xe), vodik (H₂), jod (I₂), ozon (O₃) ...

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Kr*, simbola za element ↑kripton

krasoslôvni krasoslôvna krasoslôvno pridevnik

[krasoslôuni]

POMEN

1. ki je v zvezi s krasoslovci ali krasoslovjem

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

krasoslovni zbornik | krasoslovna zbirka | krasoslovno središče

▪ Slovenija je že dolga leta raziskovalno in študijsko *krasoslovno* središče.

▪ Trdna vpetost v mednarodne tokove krasoslovja je temelj za razvijanje krasoslovja in za sloves Slovenije kot kraške in *krasoslovne* dežele.

1.1. ki temelji na krasoslovju, izhaja iz krasoslovja

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

krasoslovne raziskave, študije | krasoslovno znanje

▪ Od publiciranih del, ki se neposredno nanašajo na avtocesto, velja omeniti članek o predhodnih *krasoslovnih* raziskavah trase avtoceste.

▪ Izsledki raziskav kraških značilnosti, ki so se razkrile med gradnjo avtocest, so poglobili *krasoslovno* znanje.

1.2. ki je namenjen za izobraževanje o krasoslovju 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

krasoslovna šola

▪ Udeleženci *krasoslovne* šole bodo spoznali različne razvojne stopnje oblik kontaktnega krasa, predvsem slepe doline, ponore, jame in naplavine.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[krasoslôuni]

IPA: [krasɔ'slɔ:uni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: krasoslôvni

RODILNIK: krasoslôvnega

DAJALNIK: krasoslôvnemu

TOŽILNIK: krasoslôvni

živo krasoslôvnega

MESTNIK: pri krasoslôvnem

ORODNIK: s krasoslôvnim

dvojina

IMENOVALNIK: krasoslôvna

RODILNIK: krasoslôvnih

DAJALNIK: krasoslôvnima

TOŽILNIK: krasoslôvna

MESTNIK: pri krasoslôvnih

ORODNIK: s krasoslôvnima

množina

IMENOVALNIK: krasoslôvni
RODILNIK: krasoslôvni**h**
DAJALNIK: krasoslôvni**m**
TOŽILNIK: krasoslôvne
MESTNIK: pri krasoslôvni**h**
ORODNIK: s krasoslôvni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: krasoslôvna
RODILNIK: krasoslôvne
DAJALNIK: krasoslôvni
TOŽILNIK: krasoslôvno
MESTNIK: pri krasoslôvni
ORODNIK: s krasoslôvno

dvojina

IMENOVALNIK: krasoslôvni
RODILNIK: krasoslôvni**h**
DAJALNIK: krasoslôvni**ma**
TOŽILNIK: krasoslôvni
MESTNIK: pri krasoslôvni**h**
ORODNIK: s krasoslôvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: krasoslôvne
RODILNIK: krasoslôvni**h**
DAJALNIK: krasoslôvni**m**
TOŽILNIK: krasoslôvne
MESTNIK: pri krasoslôvni**h**
ORODNIK: s krasoslôvni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: krasoslôvno
RODILNIK: krasoslôvne**ga**
DAJALNIK: krasoslôvne**mu**
TOŽILNIK: krasoslôvno
MESTNIK: pri krasoslôvne**m**
ORODNIK: s krasoslôvni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: krasoslôvni
RODILNIK: krasoslôvni**h**
DAJALNIK: krasoslôvni**ma**
TOŽILNIK: krasoslôvni
MESTNIK: pri krasoslôvni**h**
ORODNIK: s krasoslôvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: krasoslôvna
RODILNIK: krasoslôvni**h**
DAJALNIK: krasoslôvni**m**
TOŽILNIK: krasoslôvna
MESTNIK: pri krasoslôvni**h**
ORODNIK: s krasoslôvni**mi**

TONEMSKO

[krasoslôuni]

IPA: [krasɔsló:uni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: krasoslôvni
RODILNIK: krasoslôvne**ga**
DAJALNIK: krasoslôvne**mu**
TOŽILNIK: krasoslôvni
živo krasoslôvne**ga**
MESTNIK: pri krasoslôvne**m**
ORODNIK: s krasoslôvni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: krasoslôvna
RODILNIK: krasoslôvni**h**
DAJALNIK: krasoslôvni**ma**
TOŽILNIK: krasoslôvna
MESTNIK: pri krasoslôvni**h**
ORODNIK: s krasoslôvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: krasoslôvni
RODILNIK: krasoslôvni**h**
DAJALNIK: krasoslôvni**m**
TOŽILNIK: krasoslôvne
MESTNIK: pri krasoslôvni**h**
ORODNIK: s krasoslôvni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: krasoslôvna
RODILNIK: krasoslôvne
DAJALNIK: krasoslôvni
TOŽILNIK: krasoslôvno
MESTNIK: pri krasoslôvni
ORODNIK: s krasoslôvno

dvojina

IMENOVALNIK: krasoslôvni
RODILNIK: krasoslôvni**h**
DAJALNIK: krasoslôvni**ma**
TOŽILNIK: krasoslôvni
MESTNIK: pri krasoslôvni**h**
ORODNIK: s krasoslôvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: krasoslôvne
RODILNIK: krasoslôvni**h**
DAJALNIK: krasoslôvni**m**
TOŽILNIK: krasoslôvne
MESTNIK: pri krasoslôvni**h**
ORODNIK: s krasoslôvni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: krasoslôvno
RODILNIK: krasoslôvne**ga**
DAJALNIK: krasoslôvne**mu**
TOŽILNIK: krasoslôvno
MESTNIK: pri krasoslôvne**m**
ORODNIK: s krasoslôvni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: krasoslôvni
RODILNIK: krasoslôvni**h**
DAJALNIK: krasoslôvni**ma**

TOŽILNIK: krasoslōvni
MESTNIK: pri krasoslōvni**h**
ORODNIK: s krasoslōvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: krasoslōvna
RODILNIK: krasoslōvni**h**
DAJALNIK: krasoslōvni**m**
TOŽILNIK: krasoslōvna
MESTNIK: pri krasoslōvni**h**
ORODNIK: s krasoslōvni**mi**

IZVOR

↑krasoslovje

kripton kriptona samostalnik moškega spola

[kripton]

POMEN

žlahtni plin brez barve, vonja in okusa, kemijski element [Kr]

▪ Trislojna okna s *kriptonom* in dvojnimi nanosom so dražja od argonskih, vendar imajo najnižje specifične toplotne prehodnosti zasteklitve.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kripton]

IPA: [ˈkri:ptɔn]

ednina

IMENOVALNIK: kripton
RODILNIK: kriptona
DAJALNIK: kriptonu
TOŽILNIK: kripton
MESTNIK: pri kriptonu
ORODNIK: s kripton**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kriptona
RODILNIK: kripton**ov**
DAJALNIK: kripton**oma**
TOŽILNIK: kriptona
MESTNIK: pri kripton**ih**
ORODNIK: s kripton**oma**

množina

IMENOVALNIK: kriptoni
RODILNIK: kripton**ov**
DAJALNIK: kripton**om**
TOŽILNIK: kriptone
MESTNIK: pri kripton**ih**
ORODNIK: s kripton**i**

TONEMSKO

[kripton]

IPA: [kri:ptɔn]

ednina

IMENOVALNIK: kripton
RODILNIK: kriptona
DAJALNIK: kriptonu

TOŽILNIK: kripton
MESTNIK: pri kripton**u**
ORODNIK: s kripton**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kriptona
RODILNIK: kripton**ov**
DAJALNIK: kripton**oma**
TOŽILNIK: kriptona
MESTNIK: pri kripton**ih**
ORODNIK: s kripton**oma**

množina

IMENOVALNIK: kriptoni
RODILNIK: kripton**ov**
DAJALNIK: kripton**om**
TOŽILNIK: kriptone
MESTNIK: pri kripton**ih**
ORODNIK: s kripton**i**

IZVOR

prevzeto prek angl., frc. *krypton*, nem. *Krypton* iz nlat. *krypton*, iz gr. *krýptos* 'skrit'

křplja křplje samostalnik ženskega spola

[kərpłja]

POMEN

navadno v množini ploščat ovalen pripomoček za hojo po snegu, ki zaradi večje površine preprečuje ugrezanje

► sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** hoja, pohod, tek s křpljami

▪ Sneg je postajal mehkejši, kar nam je proti vrhu oteževalo hojo s *křpljami*.

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Skozi stoletja se je površina *křpelj* zmanjševala, spreminjala se je oblika, okvir je namreč postal bolj podolgovat oziroma ovalen.

...

▪ Pot, za katero po navadi potrebujete dve uri v obe smeri, sva premagovali s *křpljami* na nogah sedem ur in pol.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kərpłja]

IPA: [ˈkərpłja]

ednina

IMENOVALNIK: křplja
RODILNIK: křplje
DAJALNIK: křplji
TOŽILNIK: křpljo
MESTNIK: pri křplji
ORODNIK: s křpljo

dvojina

IMENOVALNIK: křplji
RODILNIK: křpelj
DAJALNIK: křplj**ama**

TOŽILNIK: kŕplji
MESTNIK: pri kŕpljah
ORODNIK: s kŕpljama

množina

IMENOVALNIK: kŕplje
RODILNIK: kŕpelj
DAJALNIK: kŕpljam
TOŽILNIK: kŕplje
MESTNIK: pri kŕpljah
ORODNIK: s kŕpljami

TONEMSKO

[kòrplja]

IPA: [kòrpljá]

ednina

IMENOVALNIK: kŕplja
RODILNIK: kŕplje
DAJALNIK: kŕplji
TOŽILNIK: kŕpljo
MESTNIK: pri kŕplji
ORODNIK: s kŕpljo

dvojina

IMENOVALNIK: kŕplji
RODILNIK: kŕpelj
DAJALNIK: kŕpljama
TOŽILNIK: kŕplji
MESTNIK: pri kŕpljah
ORODNIK: s kŕpljama

množina

IMENOVALNIK: kŕplje
RODILNIK: kŕpelj
DAJALNIK: kŕpljam
TOŽILNIK: kŕplje
MESTNIK: pri kŕpljah
ORODNIK: s kŕpljami

IZVOR

= hrv., srb. *kŕplja*, star. češ. *krpě* < pslov. **kŕpŕla* iz ide. baze **kerh₁p-* 'kos usnja ali tkanine; čevlji' tako kot litov. *kùrpė*, latv. *kuŕpe*, stprus. *kurpe* 'čevlji', sorodno z gr. *krēpís* 'čevlji, temelj', lat. *carpisculum* 'vrsta obuvala', stir. *cairem* 'čevljar', stnord. *hriflingr* 'čevlji'

kŕpljanje kŕpljanja samostalnik srednjega spola

[kòrpljanje]

POMEN

hoja s krpljami po snegu, navadno kot rekreativna dejavnost

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Prednost *krpljanja* je ta, da ni starostne omejitve, zanj ne potrebujemo posebnega znanja in predhodne telesne pripravljenosti.

...

▪ Za *krpljanje* potrebujete par krpelj, pohodne palice, primerno obleko in obutev za gibanje v zimskih razmerah.

▪ K popularizaciji *krpljanja* so prispevali gorski vodniki, ki so pohodnike spremljali pri raziskovanju zimske gorske pokrajine.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kòrpljanje]

IPA: ['kòrpljanjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: kŕpljanje
RODILNIK: kŕpljanja
DAJALNIK: kŕpljanju
TOŽILNIK: kŕpljanje
MESTNIK: pri kŕpljanju
ORODNIK: s kŕpljanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kŕpljanji
RODILNIK: kŕpljanj
DAJALNIK: kŕpljanjema
TOŽILNIK: kŕpljanji
MESTNIK: pri kŕpljanjih
ORODNIK: s kŕpljanjema

množina

IMENOVALNIK: kŕpljanja
RODILNIK: kŕpljanj
DAJALNIK: kŕpljanjem
TOŽILNIK: kŕpljanja
MESTNIK: pri kŕpljanjih
ORODNIK: s kŕpljanji

TONEMSKO

[kòrpljanje]

IPA: [kòrpljànjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: kŕpljanje
RODILNIK: kŕpljanja
DAJALNIK: kŕpljanju
TOŽILNIK: kŕpljanje
MESTNIK: pri kŕpljanju
ORODNIK: s kŕpljanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kŕpljanji
RODILNIK: kŕpljanj
DAJALNIK: kŕpljanjema
TOŽILNIK: kŕpljanji
MESTNIK: pri kŕpljanjih
ORODNIK: s kŕpljanjema

množina

IMENOVALNIK: kŕpljanja
RODILNIK: kŕpljanj
DAJALNIK: kŕpljanjem
TOŽILNIK: kŕpljanja
MESTNIK: pri kŕpljanjih

ORODNIK: s kŕpljanji

IZVOR

↑krpljati

krvomóčnica krvomóčnice samostalnik ženskega spola

[kərvomóčnica]

POMEN

1. dlakava rastlina z zvezdastimi cvetovi bele, rožnate, vijoličaste ali modre barve in deljenimi listi ali del te rastline; primerjaj lat. *Geranium*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

krvomóčnica cveti

▪ Če začnejo *krvomóčnice* nekoliko slabše cveteti, je ponavadi znak, da jih je priporočljivo nekoliko razredčiti oziroma razdeliti.

▪ *Krvomóčnice* so trajnice, ki so pri nas povsem prezimne in ne potrebujejo nikakršne zimske zaščite.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

cvet, list krvomóčnice | eterično olje krvomóčnice | rod, sorta krvomóčnice

▪ Rod *krvomóčnic* sestavljajo številne vrste in sorte, ki dokaj hitro rastejo in jih lahko sadimo tudi v skupine, če želimo takojšnji učinek.

▪ Če boste rano zaščitili z gazo, jo poškopite z dvema kapljicama olja *krvomóčnice*, dvema kapljicama sivkinega olja in kapljico poprove mete.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

▪ Pri oblišanju s potom in visokem tlaku priporočamo *krvomóčnico*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kərvomóčnica]

IPA: [kərvó'mo:ʃnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: krvomóčnica

RODILNIK: krvomóčnice

DAJALNIK: krvomóčnici

TOŽILNIK: krvomóčnico

MESTNIK: pri krvomóčnici

ORODNIK: s krvomóčnico

dvojina

IMENOVALNIK: krvomóčnici

RODILNIK: krvomóčnic

DAJALNIK: krvomóčnicama

TOŽILNIK: krvomóčnici

MESTNIK: pri krvomóčnicah

ORODNIK: s krvomóčnicama

množina

IMENOVALNIK: krvomóčnice

RODILNIK: krvomóčnic

DAJALNIK: krvomóčnicam

TOŽILNIK: krvomóčnice

MESTNIK: pri krvomóčnicah

ORODNIK: s krvomóčnicami

TONEMSKO

[kərvomóčnica]

IPA: [kərvó'mó:ʃnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: krvomóčnica

RODILNIK: krvomóčnice

DAJALNIK: krvomóčnici

TOŽILNIK: krvomóčnico

MESTNIK: pri krvomóčnici

ORODNIK: s krvomóčnico

dvojina

IMENOVALNIK: krvomóčnici

RODILNIK: krvomóčnic

DAJALNIK: krvomóčnicama

TOŽILNIK: krvomóčnici

MESTNIK: pri krvomóčnicah

ORODNIK: s krvomóčnicama

množina

IMENOVALNIK: krvomóčnice

RODILNIK: krvomóčnic

DAJALNIK: krvomóčnicam

TOŽILNIK: krvomóčnice

MESTNIK: pri krvomóčnicah

ORODNIK: s krvomóčnicami

STALNE ZVEZE

korenikasta krvomóčnica

iz botanike krvomóčnica z daljšimi pestiči, neolistanim stebлом in močnejšo koreniko; primerjaj lat. *Geranium macrorrhizum*

▪ *Korenikasta krvomóčnica* uspeva v gostih šopih na nerodovitnih suhih tleh in senčnih rastiščih.

srebrna krvomóčnica

iz botanike krvomóčnica s svetlo rožnatimi cvetovi in dlakavimi, srebrnkasto lesketajočimi se listi, ki raste v visokogorju; primerjaj lat. *Geranium argenteum*

▪ *Srebrna krvomóčnica* ali srebrni čapljevec je južnoalpska in severnoapeninska vrsta.

travniška krvomóčnica

iz botanike večja krvomóčnica z modro vijoličastimi cvetovi, ki raste na travnikih; primerjaj lat. *Geranium pratense*

▪ Če *travniški krvomóčnici* porežemo stebela z uvelimi cvetovi, po dobrem mesecu dni znova zacveti.

IZVOR

↑kri + ↑moč

ksénon ksénona samostalnik moškega spola

[ksénon]

POMEN

1. težek žlahtni plin brez barve, vonja in okusa, kemijski element [Xe]

▶ priredna zveza

ksenon in kripton, ksenon in neon

- V vsakem od slikovnih elementov, ki sestavljajo zaslon, je žlahtni plin, argon, neon ali *ksenon*, ki pod vplivom električne napetosti preide v posebno agregatno stanje, ki mu pravimo plazma.

...

▪ Pri ionskem pogonu atome *ksenona* z elektronskim obstreljevanjem ionizirajo, pospešijo v električnem polju in izstrelijo iz turbine.

▪ Skozi *ksenon* je tekkel tok, zaradi česar je plin oddajal svetlobo.

2. kot pridevnik ki je v zvezi s ksenonom 1.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

ksenon žaromet

- V povezavi z opcijskimi *ksenon* žarometi ima avtomobil dnevne luči, ki delujejo s tehnologijo LED svetlobnih obročev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ksénon]

IPA: [ˈkse:nɔn]

ednina

IMENOVALNIK: ksénon

RODILNIK: ksénona

DAJALNIK: ksénonu

TOŽILNIK: ksénon

MESTNIK: pri ksénonu

ORODNIK: s ksénonom

dvojina

IMENOVALNIK: ksénona

RODILNIK: ksénonov

DAJALNIK: ksénonoma

TOŽILNIK: ksénona

MESTNIK: pri ksénonih

ORODNIK: s ksénonoma

množina

IMENOVALNIK: ksénoni

RODILNIK: ksénonov

DAJALNIK: ksénonom

TOŽILNIK: ksénone

MESTNIK: pri ksénonih

ORODNIK: s ksénoni

TONEMSKO

[ksênon]

IPA: [ksé:nɔn]

ednina

IMENOVALNIK: ksênon

RODILNIK: ksênona

DAJALNIK: ksênonu

TOŽILNIK: ksênon

MESTNIK: pri ksênonu

ORODNIK: s ksênonom

dvojina

IMENOVALNIK: ksênona

RODILNIK: ksênonov

DAJALNIK: ksênonoma

TOŽILNIK: ksênona

MESTNIK: pri ksênonih

ORODNIK: s ksênonoma

množina

IMENOVALNIK: ksênoni

RODILNIK: ksênonov

DAJALNIK: ksênonom

TOŽILNIK: ksênone

MESTNIK: pri ksênonih

ORODNIK: s ksênoni

IZVOR

prevzeto prek angl. *xenon*, frc. *xénon*, nem. *Xenon* iz nlat. *xenon*, iz gr. *ksénos* 'tuj'

kúkmak kúkmake samostalnik moškega spola

[kúkmak]

POMEN

1. iz biologije goba z navadno gladkim belim ali rjavkastim klobukom in trosovnico, ki z dozorevanjem temni; primerjaj lat. *Agaricus*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Najbolj se obrestuje gojenje *kukmakov*, ki jih lahko gojimo v zaprtih prostorih, kjer bo pridelek večji, ali pa na prostem.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Gobe katere koli vrste pobiramo čim bolj mlade, vendar lahko šitake in *kukmake* pobiramo tudi kasneje, ko razprejo klobuke.

1.1. ta goba kot hrana, jed

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Brez predhodnega prekuhanja lahko zamrznemo jurčke, *kukmake*, turke, zimske panjevke in kostanjevke.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kúkmak]

IPA: [ˈku:kmak]

ednina

IMENOVALNIK: kúkmak

RODILNIK: kúkmake

DAJALNIK: kúkmake

TOŽILNIK: kúkmak

MESTNIK: pri kúkmake

ORODNIK: s kúkmake

dvojina

IMENOVALNIK: kúkmake

RODILNIK: kúkmake

DAJALNIK: kúkmake

TOŽILNIK: kúkmaka
MESTNIK: pri kúkmakih
ORODNIK: s kúkmakoma

množina

IMENOVALNIK: kúkmaki
RODILNIK: kúkmakov
DAJALNIK: kúkmakom
TOŽILNIK: kúkmake
MESTNIK: pri kúkmakih
ORODNIK: s kúkmaki

TONEMSKO

[kúkmak]

IPA: [kú:kmàk]

ednina

IMENOVALNIK: kúkmak
RODILNIK: kúkmaka
DAJALNIK: kúkmaku
TOŽILNIK: kúkmak
MESTNIK: pri kúkmaku
ORODNIK: s kúkmakom

dvojina

IMENOVALNIK: kúkmaka
RODILNIK: kúkmakov
DAJALNIK: kúkmakoma
TOŽILNIK: kúkmaka
MESTNIK: pri kúkmakih
ORODNIK: s kúkmakoma

množina

IMENOVALNIK: kúkmaki
RODILNIK: kúkmakov
DAJALNIK: kúkmakom
TOŽILNIK: kúkmake
MESTNIK: pri kúkmakih
ORODNIK: s kúkmaki

STALNE ZVEZE

karbolni kukmak

iz biologije neužiten kukmak z belim klobukom, trosovnico svetlo rožnate barve in neprijetnim vonjem; primerjaj lat. *Agaricus xanthoderma*

- Užitne vrste rodu *Agaricus* so podobne *karbolnemu kukmaku*, vendar dišijo po mandljih in se počasneje obarvajo rumeno.
- Vse nevarne mušnice imajo vseskozi bele lističe, strupena *karbolni* in ščitkani *kukmak* pa na odrgrinah rumenita in imata odvraten vonj.

poljski kukmak

iz biologije večji užiten kukmak z belim ali rumenkastim klobukom in mesom, ki na prerezu porumeni; primerjaj lat. *Agaricus arvensis*

- *Poljski kukmak* raste v skupinah, v nekakšnih kolobarjih, le izjemoma posamezno.

- Ob koncu 17. stoletja so v podzemnih jamah v okolici Pariza začeli gojiti kukmake; velikanske kupe gnoja so premešali s prstjo, v kateri so travniški in *poljski kukmaki* rasli v naravi.

travniški kukmak

iz biologije užiten kukmak, ki raste zlasti na travnikih in pašnikih; primerjaj lat. *Agaricus campestris*

- *Travniški kukmak* je idealen za pečenje na žaru in nadev.
- Gobarji so lahko nabrali *travniške kukmake*, ki rastejo bolj na prostem.

veličastni kukmak

iz biologije užiten kukmak s svetlo rjavim luskastim klobukom in obročkom na daljšem betu; primerjaj lat. *Agaricus augustus*

- Ker *veličastnega kukmaka* veliko ljudi ne pozna, ga velikokrat najdemo poteptanega.
- Gobarji, ki poznajo *veličastni kukmak*, o njegovi uporabnosti govorijo zelo pohvalno, treba pa ga je seveda pravilno pripraviti.

IZVOR

prevzeto iz avstr. nem. *Kugelmagen, Kuckenmucke*, nejasnega izvora, morda iz lat. *cucumago*

kulón kulóna; in **coulomb** samostalnik moškega spola

[kulón]

POMEN

iz elektrotehnike, iz fizike izpeljana merska enota za izražanje električnega naboja, ki ustreza količini električnega naboja, ki ga v eni sekundi prenese tok enega ampera [C]

- Če bi lahko zbrali skupaj 1,0 mola elektronov, bi bil skupni naboj teh delcev 96.350 *kulonov* (znan tudi kot Faradayev naboj).

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kulón]

IPA: [ku'lo:n]

ednina

IMENOVALNIK: kulón

RODILNIK: kulóna

DAJALNIK: kulónu

TOŽILNIK: kulón

MESTNIK: pri kulónu

ORODNIK: s kulónom

dvojina

IMENOVALNIK: kulóna

RODILNIK: kulónov

DAJALNIK: kulónoma

TOŽILNIK: kulóna

MESTNIK: pri kulónih

ORODNIK: s kulónoma

množina

IMENOVALNIK: kulóni
RODILNIK: kulónov
DAJALNIK: kulónom
TOŽILNIK: kulóne
MESTNIK: pri kulónih
ORODNIK: s kulóni

TONEMSKO

[kulôn]
IPA: [kuló:n]

ednina

IMENOVALNIK: kulôn
RODILNIK: kulóna
DAJALNIK: kulónu
TOŽILNIK: kulôn
MESTNIK: pri kulónu
ORODNIK: s kulónom

dvojina

IMENOVALNIK: kulóna
RODILNIK: kulónov
DAJALNIK: kulónoma
TOŽILNIK: kulóna
MESTNIK: pri kulónih
ORODNIK: s kulónoma

množina

IMENOVALNIK: kulóni
RODILNIK: kulónov
DAJALNIK: kulónom
TOŽILNIK: kulóne
MESTNIK: pri kulónih
ORODNIK: s kulóni

IZVOR

↑coulomb

kúskus kúskusa samostalnik moškega spola

[kúskus]

POMEN

1. živilski izdelek iz grobo mlete pšenice durum v obliki drobnih kroglic

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

instantni kuskus | kuhan, ohlajen kuskus

- Instantni *kuskus* lahko pripravimo že v nekaj minutah.
- Kuhanemu in ohlajenemu *kuskusu* primešamo na kocke narezano zelenjavo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dodati, primešati kuskus | preliči kuskus | skuhati kuskus | stresti kuskus KAM

- *Kuskus* prelijemo z vročo juho in pokrito pustimo 10 minut, da se napne.
- *Kuskus* stresemo v skledo in ga poparimo s slano vodo.

...

▪ Ponev pokrijte in počakajte 10 minut, da se *kuskus* napne, nato ga z vilico razdrobite.

▪ 30 g *kuskusa* skuhamo v 100 ml zelenjavne juhe.

1.1. jed iz tega izdelka

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

zelenjavni kuskus

- Na kupčke zelenjavnega *kuskusa* naložimo narezano mocarelo, jih zalijemo s prelivom, potresemo z naribanim parmezanom in ponudimo.
- Ribji *kuskus* radi pripravljajo v Libiji, Mavretaniji in na Siciliji.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku kuskus z zelenjavo

- V okolici Marakeša prisegajo na *kuskus* z omako iz sedmih vrst zelenjave, medtem ko je proti saharskemu jugu, kjer zelenjave ni na pretek, omaka temu primerno bolj preprosta.

...

- Zelenjavo in začimbe, ki jih predlaga maroški recept za *kuskus*, lahko po svoje spremenimo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kúskus]

IPA: [ˈkuːskus]

ednina

IMENOVALNIK: kúskus
RODILNIK: kúskusa
DAJALNIK: kúskusu
TOŽILNIK: kúskus
MESTNIK: pri kúskusu
ORODNIK: s kúskusom

dvojina

IMENOVALNIK: kúskusa
RODILNIK: kúskusov
DAJALNIK: kúskusoma
TOŽILNIK: kúskusa
MESTNIK: pri kúskusih
ORODNIK: s kúskusoma

množina

IMENOVALNIK: kúskusi
RODILNIK: kúskusov
DAJALNIK: kúskusom
TOŽILNIK: kúskuse
MESTNIK: pri kúskusih
ORODNIK: s kúskusi

TONEMSKO

[kûskus]

IPA: [kúːskùs]

ednina

IMENOVALNIK: kûskus
RODILNIK: kûskusa
DAJALNIK: kûskusu
TOŽILNIK: kûskus
MESTNIK: pri kûskusu

ORODNIK: s kûskus**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kûskusa

RODILNIK: kûskus**ov**

DAJALNIK: kûskus**oma**

TOŽILNIK: kûskusa

MESTNIK: pri kûskus**ih**

ORODNIK: s kûskus**oma**

množina

IMENOVALNIK: kûskusi

RODILNIK: kûskus**ov**

DAJALNIK: kûskus**om**

TOŽILNIK: kûskuse

MESTNIK: pri kûskus**ih**

ORODNIK: s kûskusi

IZVOR

prevzeto prek nem. *Couscous*, angl. *couscous* in frc. *couscous* ter berber. *kuskus* iz arab. *kuskus*, iz *kaskasa* 'drobiti'

kV simbol

POMEN

1. simbol za enoto *kilovolt*

▪ Med elektrodami je visoka napetost od 20 do 40 *kV*, ki ustvari močno elektrostaticno polje.

2. del pridevniške zloženke v obliki **n-kV** <-kilovoltni>

▪ Strojnica je zidana stavba z dvema glavnima prostoroma, v katerih sta agregat z opremo za upravljanje in 20-*kV* stikališče.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑kilovolt

kW simbol

POMEN

1. simbol za enoto *kilovat*

▪ Za ogrevanje so izbrali peč s 3 *kW* moči in ločenim samodejnim krmiljenjem.

2. del pridevniške zloženke v obliki **n-kW** <-kilovatni>

▪ Glede na dobljene rezultate se je odločil za nakup lahkega 13-*kW* enosmernega elektromotorja in ustreznega krmilnika.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑kilovat

kWh simbol

POMEN

simbol za enoto *kilovatna ura*

▪ Sončna elektrarna z močjo 5 kW je v prvem poskusnem mesecu v 390 obratovnih urah proizvedla 562 *kWh* električne energije.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑kilovat + lat. *hōra* 'ura'

lavánda lavánde samostalnik ženskega spola

[lavánda]

POMEN

1. knjižno pogovorno gojena ali divje rastoča zimzelena grmičasta rastlina s sivo vijoličastimi cvetovi v socvetjih in intenzivnim vonjem ali del te rastline;

primerjaj lat. *Lavandula*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

olje lavande | vonj lavande

▪ Po enem letu se moč eteričnega olja *lavande* zmanjša.

▪ Obiskovalci se bodo lahko sprehodili med stojnicami s starinami, domačimi istrskimi izdelki in sadikami *lavande*.

...

▪ *Lavanda* je uporabna takoj, ko prvič zacveti.

1.1. knjižno pogovorno pripravek iz te rastline

▪ Rožmarin spodbuja rast las, obnavlja lasišče in deluje antiseptično, *lavanda* pa krepi lasni mešiček, obnavlja celice lasišča in lasišče umiri.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lavánda]

IPA: [la'va:nda]

ednina

IMENOVALNIK: lavánda

RODILNIK: lavánde

DAJALNIK: lavándi

TOŽILNIK: lavándo

MESTNIK: pri lavándi

ORODNIK: z lavándo

dvojina

IMENOVALNIK: lavándi

RODILNIK: lavánd

DAJALNIK: lavándama

TOŽILNIK: lavándi

MESTNIK: pri lavándah

ORODNIK: z lavándama

množina

IMENOVALNIK: lavánde

RODILNIK: lavánd

DAJALNIK: lavándam

TOŽILNIK: lavánde

MESTNIK: pri lavándah

ORODNIK: z lavándami

TONEMSKO

[lavánda]

IPA: [lavá:ndà]

ednina

IMENOVALNIK: lavânda
RODILNIK: lavânde
DAJALNIK: lavândi
TOŽILNIK: lavândo
MESTNIK: pri lavândi
ORODNIK: z lavândo

dvojina

IMENOVALNIK: lavândi
RODILNIK: lavând
DAJALNIK: lavândama
TOŽILNIK: lavândi
MESTNIK: pri lavândah
ORODNIK: z lavândama

množina

IMENOVALNIK: lavânde
RODILNIK: lavând
DAJALNIK: lavândam
TOŽILNIK: lavânde
MESTNIK: pri lavândah
ORODNIK: z lavândami

IZVOR

prevzeto prek it. *lavanda* iz srlat. *lavandula*, pod vplivom *lavare* 'prati' ljudskoetimološko preoblikovano iz neke starejše besede, nejasnega izvora

léming léminga samostalnik moškega spola

[lémink léminga]

POMEN

iz zoologije hrčku podoben manjši glodalec, ki živi v severnih subpolarnih in polarnih krajih; primerjaj lat. *Lemmus*

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- V prizadevanju, da bi našli hrano, se *lemingi* podajo na množične selitve.
- V ugodnih letih se *lemingi* začno pariti spomladi, ko zemljo še pokriva sneg.

...

▪ Nihanje števila *lemingov* pogosto vpliva na nihanje števila njihovih plenilcev, zlasti sov in arktičnih lisic.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lémink léminga]

IPA: [ˈlɛːmɪŋk ˈlɛːmɪŋɡa]

ednina

IMENOVALNIK: léming
RODILNIK: léminga
DAJALNIK: lémingu
TOŽILNIK: léminga
MESTNIK: pri lémingu
ORODNIK: z lémingom

dvojina

IMENOVALNIK: léminga
RODILNIK: lémingov

DAJALNIK: lémingoma
TOŽILNIK: léminga
MESTNIK: pri lémingih
ORODNIK: z lémingoma

množina

IMENOVALNIK: lémingi
RODILNIK: lémingov
DAJALNIK: lémingom
TOŽILNIK: léminge
MESTNIK: pri lémingih
ORODNIK: z lémingi

TONEMSKO

[lémink léminga]

IPA: [lɛːmɪŋk lɛːmɪŋɡa]

ednina

IMENOVALNIK: léming
RODILNIK: léminga
DAJALNIK: lémingu
TOŽILNIK: léminga
MESTNIK: pri lémingu
ORODNIK: z lémingom

dvojina

IMENOVALNIK: léminga
RODILNIK: lémingov
DAJALNIK: lémingoma
TOŽILNIK: léminga
MESTNIK: pri lémingih
ORODNIK: z lémingoma

množina

IMENOVALNIK: lémingi
RODILNIK: lémingov
DAJALNIK: lémingom
TOŽILNIK: léminge
MESTNIK: pri lémingih
ORODNIK: z lémingi

IZVOR

prevzeto prek nem. *Lemming* ali angl. *lemming* iz norv. ali dan. *lemming*; nejasnega izvora

lemúr lemúrja tudi lemúra samostalnik moškega spola

[lemúr]

POMEN

opici podobna žival z daljšim gobcem, dolgim telesom, oprijemalnimi okončinami in dolgim košatim repom, po izvoru z Madagaskarja; primerjaj lat. *Lemuroidae*

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

vrsta lemurjev

- Ozemlje brani nekaj vodečih samic, med sabo pa se predstavniki *lemurjev* sporazumevajo z različnimi klici, s katerimi označujejo bližino plenilca.

...

▪ V tropskem gozdu lahko srečamo *lemurje*, opicam sorodna bitja.

- Zbrani denar bodo namenili za zaščito *lemurjev* na Madagaskarju, ki so ogroženi zaradi uničevanja gozdov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lemúr]

IPA: [lɛ'mu:r]

ednina

IMENOVALNIK: lemúr

RODILNIK: lemúrja

DAJALNIK: lemúrju

TOŽILNIK: lemúrja

MESTNIK: pri lemúrju

ORODNIK: z lemúrjem

dvojina

IMENOVALNIK: lemúrja

RODILNIK: lemúrjev

DAJALNIK: lemúrjema

TOŽILNIK: lemúrja

MESTNIK: pri lemúrjih

ORODNIK: z lemúrjema

množina

IMENOVALNIK: lemúrji

RODILNIK: lemúrjev

DAJALNIK: lemúrjem

TOŽILNIK: lemúrje

MESTNIK: pri lemúrjih

ORODNIK: z lemúrji

[lemúr]

IPA: [lɛ'mu:r]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: lemúr

RODILNIK: lemúra

DAJALNIK: lemúru

TOŽILNIK: lemúra

MESTNIK: pri lemúru

ORODNIK: z lemúrom

dvojina

IMENOVALNIK: lemúra

RODILNIK: lemúrov

DAJALNIK: lemúroma

TOŽILNIK: lemúra

MESTNIK: pri lemúrih

ORODNIK: z lemúroma

množina

IMENOVALNIK: lemúri

RODILNIK: lemúrov

DAJALNIK: lemúrom

TOŽILNIK: lemúre

MESTNIK: pri lemúrih

ORODNIK: z lemúri

TONEMSKO

[lemúr]

IPA: [lɛmù:r]

ednina

IMENOVALNIK: lemúr

RODILNIK: lemúrja

DAJALNIK: lemúrju

TOŽILNIK: lemúrja

MESTNIK: pri lemúrju

ORODNIK: z lemúrjem

dvojina

IMENOVALNIK: lemúrja

RODILNIK: lemúrjev tudi lemúrjev

DAJALNIK: lemúrjema

TOŽILNIK: lemúrja

MESTNIK: pri lemúrjih tudi pri lemúrjih

ORODNIK: z lemúrjema

množina

IMENOVALNIK: lemúrji

RODILNIK: lemúrjev tudi lemúrjev

DAJALNIK: lemúrjem

TOŽILNIK: lemúrje

MESTNIK: pri lemúrjih tudi pri lemúrjih

ORODNIK: z lemúrji tudi z lemúrji

in [lemúr]

IPA: in [lɛmú:r]

in

ednina

IMENOVALNIK: lemúr

RODILNIK: lemúrja

DAJALNIK: lemúrju

TOŽILNIK: lemúrja

MESTNIK: pri lemúrju

ORODNIK: z lemúrjem

dvojina

IMENOVALNIK: lemúrja

RODILNIK: lemúrjev

DAJALNIK: lemúrjema

TOŽILNIK: lemúrja

MESTNIK: pri lemúrjih

ORODNIK: z lemúrjema

množina

IMENOVALNIK: lemúrji

RODILNIK: lemúrjev

DAJALNIK: lemúrjem

TOŽILNIK: lemúrje

MESTNIK: pri lemúrjih

ORODNIK: z lemúrji

[lemúr]

IPA: [lɛmù:r]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: lemúr

RODILNIK: lemúra

DAJALNIK: lemúru

TOŽILNIK: lemúra
MESTNIK: pri lemúru
ORODNIK: z lemúrom

dvojina

IMENOVALNIK: lemúra
RODILNIK: lemúrov tudi lemûrov
DAJALNIK: lemúroma
TOŽILNIK: lemúra
MESTNIK: pri lemúrih tudi pri lemûrih
ORODNIK: z lemúroma

množina

IMENOVALNIK: lemúri
RODILNIK: lemúrov tudi lemûrov
DAJALNIK: lemúrom
TOŽILNIK: lemúre
MESTNIK: pri lemúrih tudi pri lemûrih
ORODNIK: z lemúri tudi z lemûri

in [lemûr]

IPA: in [lemú:r]

in

ednina

IMENOVALNIK: lemûr
RODILNIK: lemûra
DAJALNIK: lemûru
TOŽILNIK: lemûra
MESTNIK: pri lemûru
ORODNIK: z lemûrom

dvojina

IMENOVALNIK: lemûra
RODILNIK: lemûrov
DAJALNIK: lemûroma
TOŽILNIK: lemûra
MESTNIK: pri lemûrih
ORODNIK: z lemûroma

množina

IMENOVALNIK: lemûri
RODILNIK: lemûrov
DAJALNIK: lemûrom
TOŽILNIK: lemûre
MESTNIK: pri lemûrih
ORODNIK: z lemûri

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Lemur*, angl. *lemur*) iz nlat. *lemur* iz lat. *lemures* 'duše umrlih'

lenívec lenívca samostalnik moškega spola

[lenívɛc]

POMEN

1. sesalec z manjšo glavo in dolgimi kremplji, ki se giblje zelo počasi, po izvoru iz Južne in Srednje Amerike; primerjaj lat. *Bradypus*, *Choloepus*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Mladi *lenívec* se oprijema svoje matere, ko ta visi z drevesa.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

▪ Po drevju nad reko so se selile opice, v rogovili je počival *lenívec*.

...

▪ *Lenívci* so veliki okrog 60 cm, njihovo telo pa prekriva gosta in groba dlaka svetlo rjave ali sive barve.

2. ekspresivno **len**, počasen, neaktiven človek

▪ Udobna viseča mreža v toplem popoldnevu bi se temu *lenívcu* zdela čudovita zamisel.

▪ *Lenívci* so umetniki preživetja, saj se vsake zadeve lotijo zelo premišljeno in počasi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lenívɛc]

IPA: [lɛ'ni:vəts]

ednina

IMENOVALNIK: lenívec
RODILNIK: lenívca
DAJALNIK: lenívcu
TOŽILNIK: lenívca
MESTNIK: pri lenívcu
ORODNIK: z lenívcem

dvojina

IMENOVALNIK: lenívca
RODILNIK: lenívcev
DAJALNIK: lenívccema
TOŽILNIK: lenívca
MESTNIK: pri lenívcih
ORODNIK: z lenívccema

množina

IMENOVALNIK: lenívci
RODILNIK: lenívcev
DAJALNIK: lenívcem
TOŽILNIK: lenívce
MESTNIK: pri lenívcih
ORODNIK: z lenívci

TONEMSKO

[lenívɛc]

IPA: [lɛní:vəts]

ednina

IMENOVALNIK: lenívce
RODILNIK: lenívca
DAJALNIK: lenívcu
TOŽILNIK: lenívca
MESTNIK: pri lenívcu
ORODNIK: z lenívcem

dvojina

IMENOVALNIK: lenívca
RODILNIK: lenívcev
DAJALNIK: lenívccema
TOŽILNIK: lenívca

MESTNIK: pri lenîvcih
ORODNIK: z lenîvcema

množina

IMENOVALNIK: lenîvci
RODILNIK: lenîvcev
DAJALNIK: lenîvcem
TOŽILNIK: lenîvce
MESTNIK: pri lenîvcih
ORODNIK: z lenîvci

STALNE ZVEZE

dvoprsti lenivec

iz zoologije večji lenivec, ki ima na sprednjih okončinah dva kremplja; primerjaj lat. *Choloepus*

- Poleg triprstih sta znani tudi dve vrsti *dvoprstih lenivcev*, ki imata na sprednjih okončinah le dva kremplja.

orjaški lenivec

iz zoologije velik izumrli talni lenivec; primerjaj lat. *Megatheriidae*

- Do pred 10.000 leti, morda pa tudi še pozneje, je v Južni Ameriki živelo več vrst *orjaških lenivcev*.
- S sistematičnim izkopavanjem so odkrili celotna okostja *orjaških lenivcev*.

triprsti lenivec

iz zoologije lenivec, ki ima na sprednjih okončinah tri kremplje; primerjaj lat. *Bradypus tridactylus*

- Glava *triprstega lenivca* je kratka in okrogla, vrat pa izredno gibčen in dopušča obračanje glave v vseh smereh.

IZVOR

iz *leniv* iz ↑*len*

leporéčenje leporéčenja samostalnik srednjega spola

[leporéčenje]

POMEN

ekspresivno lepo, izbrano govorjenje, navadno vsebinsko prazno

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Odlikujejo jih skrbna analiza virov in jasne, dobro argumentirane teze, ki se ne zatekajo v odvečno *leporečenje*.
- Pretirano *leporečenje* bo naletelo na odpor.

...

- Navadno govori s pridihom pristne jeze in brez *leporečenja*.
- Glavni vtis je, da gre za veliko *leporečenja* in malo dejanj.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[leporéčenje]

IPA: [lepó're:tʃenje]

ednina

IMENOVALNIK: leporéčenje
RODILNIK: leporéčenja
DAJALNIK: leporéčenju
TOŽILNIK: leporéčenje
MESTNIK: pri leporéčenju
ORODNIK: z leporéčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: leporéčenji
RODILNIK: leporéčenj
DAJALNIK: leporéčenjema
TOŽILNIK: leporéčenji
MESTNIK: pri leporéčenjih
ORODNIK: z leporéčenjema

množina

IMENOVALNIK: leporéčenja
RODILNIK: leporéčenj
DAJALNIK: leporéčenjem
TOŽILNIK: leporéčenja
MESTNIK: pri leporéčenjih
ORODNIK: z leporéčenji

TONEMSKO

[leporéčenje]

IPA: [lepó're:tʃenje]

ednina

IMENOVALNIK: leporéčenje
RODILNIK: leporéčenja
DAJALNIK: leporéčenju
TOŽILNIK: leporéčenje
MESTNIK: pri leporéčenju
ORODNIK: z leporéčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: leporéčenji in leporéčenji
RODILNIK: leporéčenj
DAJALNIK: leporéčenjema in leporéčenjema
TOŽILNIK: leporéčenji in leporéčenji
MESTNIK: pri leporéčenjih
ORODNIK: z leporéčenjema in z leporéčenjema

množina

IMENOVALNIK: leporéčenja
RODILNIK: leporéčenj
DAJALNIK: leporéčenjem
TOŽILNIK: leporéčenja
MESTNIK: pri leporéčenjih
ORODNIK: z leporéčenji

in [leporéčenje]

IPA: in [lepó're:tʃenje]

in

ednina

IMENOVALNIK: leporéčenje
RODILNIK: leporéčenja
DAJALNIK: leporéčenju
TOŽILNIK: leporéčenje

MESTNIK: pri leporêčenju
ORODNIK: z leporêčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: leporêčenji
RODILNIK: leporêčenj
DAJALNIK: leporêčenjema
TOŽILNIK: leporêčenji
MESTNIK: pri leporêčenjih
ORODNIK: z leporêčenjema

množina

IMENOVALNIK: leporêčenja
RODILNIK: leporêčenj
DAJALNIK: leporêčenjem
TOŽILNIK: leporêčenja
MESTNIK: pri leporêčenjih
ORODNIK: z leporêčenji

IZVOR

↑leporečiti

leporečiti leporêčim nedovršni glagol

[leporečiti]

POMEN

ekspresivno lepo, izbrano govoriti, navadno vsebinsko prazno

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Samo *leporeči*, noče konfliktov, noče odgovornosti.
- Državnemu zboru je predlagal, naj bodo sklepi bolj konkretni in obvezujoči in naj vlada neha *leporečiti*.
- Medtem ko najvišji predstavniki države *leporečijo* o varstvu narave in okolja, ogrožene živalske vrste še naprej izumirajo.

...

- Niso znali *leporečiti*, so pa znali ukrepati.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[leporečiti]

IPA: [lepore:čiti]

NEDOLOČNIK: leporêčiti

NAMENILNIK: leporêčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: leporêčim
2. OSEBA: leporêčiš
3. OSEBA: leporêči

dvojina

1. OSEBA: leporêčiva
2. OSEBA: leporêčita
3. OSEBA: leporêčita

množina

1. OSEBA: leporêčimo
2. OSEBA: leporêčite
3. OSEBA: leporêčijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: leporêči

dvojina

1. OSEBA: leporêčiva
2. OSEBA: leporêčita

množina

1. OSEBA: leporêčimo
2. OSEBA: leporêčite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: leporêčil
DVOJINA: leporêčila
MNOŽINA: leporêčili

ženski spol

EDNINA: leporêčila
DVOJINA: leporêčili
MNOŽINA: leporêčile

srednji spol

EDNINA: leporêčilo
DVOJINA: leporêčili
MNOŽINA: leporêčila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: leporêčen
RODILNIK: leporêčenega
DAJALNIK: leporêčenemu
TOŽILNIK: leporêčen
živo leporêčenega
MESTNIK: pri leporêčenem
ORODNIK: z leporêčenim

dvojina

IMENOVALNIK: leporêčena
RODILNIK: leporêčenih
DAJALNIK: leporêčenima
TOŽILNIK: leporêčena
MESTNIK: pri leporêčenih
ORODNIK: z leporêčenima

množina

IMENOVALNIK: leporêčeni
RODILNIK: leporêčenih
DAJALNIK: leporêčenim
TOŽILNIK: leporêčene
MESTNIK: pri leporêčenih
ORODNIK: z leporêčenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: leporêčena
RODILNIK: leporêčene
DAJALNIK: leporêčeni
TOŽILNIK: leporêčeno
MESTNIK: pri leporêčeni
ORODNIK: z leporêčeno

dvojina

IMENOVALNIK: leporêčeni
RODILNIK: leporêčenih

DAJALNIK: leporéčen**ima**
TOŽILNIK: leporéčeni
MESTNIK: pri leporéč**enih**
ORODNIK: z leporéč**enjima**

množina

IMENOVALNIK: leporéč**enje**
RODILNIK: leporéč**enjih**
DAJALNIK: leporéč**enjim**
TOŽILNIK: leporéč**enje**
MESTNIK: pri leporéč**enih**
ORODNIK: z leporéč**enimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: leporéč**eno**
RODILNIK: leporéč**enega**
DAJALNIK: leporéč**enemu**
TOŽILNIK: leporéč**eno**
MESTNIK: pri leporéč**enem**
ORODNIK: z leporéč**enim**

dvojina

IMENOVALNIK: leporéč**eni**
RODILNIK: leporéč**enih**
DAJALNIK: leporéč**enima**
TOŽILNIK: leporéč**eni**
MESTNIK: pri leporéč**enih**
ORODNIK: z leporéč**enima**

množina

IMENOVALNIK: leporéč**ena**
RODILNIK: leporéč**enih**
DAJALNIK: leporéč**enim**
TOŽILNIK: leporéč**ena**
MESTNIK: pri leporéč**enih**
ORODNIK: z leporéč**enimi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: leporéč**enje**
RODILNIK: leporéč**enja**
DAJALNIK: leporéč**enjju**
TOŽILNIK: leporéč**enje**
MESTNIK: pri leporéč**enjju**
ORODNIK: z leporéč**enjem**

dvojina

IMENOVALNIK: leporéč**enji**
RODILNIK: leporéč**enj**
DAJALNIK: leporéč**enjema**
TOŽILNIK: leporéč**enji**
MESTNIK: pri leporéč**enjih**
ORODNIK: z leporéč**enjema**

množina

IMENOVALNIK: leporéč**enja**
RODILNIK: leporéč**enj**
DAJALNIK: leporéč**enjem**
TOŽILNIK: leporéč**enja**
MESTNIK: pri leporéč**enjih**
ORODNIK: z leporéč**enji**

TONEMSKO

[leporéčiti]

IPA: [lepɔrɛːtʃiːti]

NEDOLOČNIK: leporéč**iti**

NAMENILNIK: leporéč**it**

sedanjik

ednina

1. OSEBA: leporéč**im**
2. OSEBA: leporéč**iš**
3. OSEBA: leporéč**i**

dvojina

1. OSEBA: leporéč**iva**
2. OSEBA: leporéč**ita**
3. OSEBA: leporéč**ita**

množina

1. OSEBA: leporéč**imo**
2. OSEBA: leporéč**ite**
3. OSEBA: leporéč**ijo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: leporéč**i**

dvojina

1. OSEBA: leporéč**iva**
2. OSEBA: leporéč**ita**

množina

1. OSEBA: leporéč**imo**
2. OSEBA: leporéč**ite**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: leporéč**il**
DVOJINA: leporéč**ila**
MNOŽINA: leporéč**ili**

ženski spol

EDNINA: leporéč**ila** in leporéč**čila**
DVOJINA: leporéč**ili**
MNOŽINA: leporéč**ile**

srednji spol

EDNINA: leporéč**ilo**
DVOJINA: leporéč**ili**
MNOŽINA: leporéč**ila**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: leporéč**en**
RODILNIK: leporéč**enega**
DAJALNIK: leporéč**enemu**
TOŽILNIK: leporéč**en**
živo leporéč**enega**
MESTNIK: pri leporéč**enem**
ORODNIK: z leporéč**enim**

dvojina

IMENOVALNIK: leporéč**ena**
RODILNIK: leporéč**enih**
DAJALNIK: leporéč**enima**
TOŽILNIK: leporéč**ena**
MESTNIK: pri leporéč**enih**

ORODNIK: z leporêčen**ima**
množina

IMENOVALNIK: leporêçeni
RODILNIK: leporêçen**ih**
DAJALNIK: leporêçen**im**
TOŽILNIK: leporêçene
MESTNIK: pri leporêçen**ih**
ORODNIK: z leporêçen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: leporêçena
RODILNIK: leporêçene
DAJALNIK: leporêçeni
TOŽILNIK: leporêçeno
MESTNIK: pri leporêçeni
ORODNIK: z leporêçeno

dvojina

IMENOVALNIK: leporêçeni
RODILNIK: leporêçen**ih**
DAJALNIK: leporêçen**ima**
TOŽILNIK: leporêçeni
MESTNIK: pri leporêçen**ih**
ORODNIK: z leporêçen**ima**

množina

IMENOVALNIK: leporêçene
RODILNIK: leporêçen**ih**
DAJALNIK: leporêçen**im**
TOŽILNIK: leporêçene
MESTNIK: pri leporêçen**ih**
ORODNIK: z leporêçen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: leporêçeno
RODILNIK: leporêçen**ega**
DAJALNIK: leporêçen**emu**
TOŽILNIK: leporêçeno
MESTNIK: pri leporêçen**em**
ORODNIK: z leporêçen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: leporêçeni
RODILNIK: leporêçen**ih**
DAJALNIK: leporêçen**ima**
TOŽILNIK: leporêçeni
MESTNIK: pri leporêçen**ih**
ORODNIK: z leporêçen**ima**

množina

IMENOVALNIK: leporêçena
RODILNIK: leporêçen**ih**
DAJALNIK: leporêçen**im**
TOŽILNIK: leporêçena
MESTNIK: pri leporêçen**ih**
ORODNIK: z leporêçen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: leporêçenje
RODILNIK: leporêčen**ja**

DAJALNIK: leporêčen**ju**
TOŽILNIK: leporêčen**je**
MESTNIK: pri leporêčen**ju**
ORODNIK: z leporêčen**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: leporêčen**ji** in leporêčen**ji**
RODILNIK: leporêčen**j**
DAJALNIK: leporêčen**jema** in leporêčen**jema**
TOŽILNIK: leporêčen**ji** in leporêčen**ji**
MESTNIK: pri leporêčen**jih**
ORODNIK: z leporêčen**jema** in z leporêčen**jema**

množina

IMENOVALNIK: leporêčen**ja**
RODILNIK: leporêčen**j**
DAJALNIK: leporêčen**jem**
TOŽILNIK: leporêčen**ja**
MESTNIK: pri leporêčen**jih**
ORODNIK: z leporêčen**ji**

in [leporêçiti]

IPA: in [lepɔrɛːtʃiti]

in

NEDOLOČNIK: leporêçiti
NAMENILNIK: leporêçit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: leporêç**im**
2. OSEBA: leporêç**iš**
3. OSEBA: leporêç**i**

dvojina

1. OSEBA: leporêç**iva**
2. OSEBA: leporêç**ita**
3. OSEBA: leporêç**ita**

množina

1. OSEBA: leporêç**imo**
2. OSEBA: leporêç**ite**
3. OSEBA: leporêç**ijo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: leporêç**i**

dvojina

1. OSEBA: leporêç**iva**
2. OSEBA: leporêç**ita**

množina

1. OSEBA: leporêç**imo**
2. OSEBA: leporêç**ite**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: leporêç**il**
DVOJINA: leporêç**ila**
MNOŽINA: leporêç**ili**

ženski spol

EDNINA: leporêç**ila**
DVOJINA: leporêç**ili**
MNOŽINA: leporêç**ile**

srednji spol

EDNINA: leporêčilo
DVOJINA: leporêčili
MNOŽINA: leporêčila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: leporêčen
RODILNIK: leporêčenega
DAJALNIK: leporêčenemu
TOŽILNIK: leporêčen
živo leporêčenega
MESTNIK: pri leporêčenem
ORODNIK: z leporêčenim

dvojina

IMENOVALNIK: leporêčena
RODILNIK: leporêčenih
DAJALNIK: leporêčenima
TOŽILNIK: leporêčena
MESTNIK: pri leporêčenih
ORODNIK: z leporêčenima

množina

IMENOVALNIK: leporêčeni
RODILNIK: leporêčenih
DAJALNIK: leporêčenim
TOŽILNIK: leporêčene
MESTNIK: pri leporêčenih
ORODNIK: z leporêčenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: leporêčena
RODILNIK: leporêčene
DAJALNIK: leporêčeni
TOŽILNIK: leporêčeno
MESTNIK: pri leporêčeni
ORODNIK: z leporêčeno

dvojina

IMENOVALNIK: leporêčeni
RODILNIK: leporêčenih
DAJALNIK: leporêčenima
TOŽILNIK: leporêčeni
MESTNIK: pri leporêčenih
ORODNIK: z leporêčenima

množina

IMENOVALNIK: leporêčene
RODILNIK: leporêčenih
DAJALNIK: leporêčenim
TOŽILNIK: leporêčene
MESTNIK: pri leporêčenih
ORODNIK: z leporêčenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: leporêčeno
RODILNIK: leporêčenega
DAJALNIK: leporêčenemu
TOŽILNIK: leporêčeno
MESTNIK: pri leporêčenem

ORODNIK: z leporêčenim

dvojina

IMENOVALNIK: leporêčeni
RODILNIK: leporêčenih
DAJALNIK: leporêčenima
TOŽILNIK: leporêčeni
MESTNIK: pri leporêčenih
ORODNIK: z leporêčenima

množina

IMENOVALNIK: leporêčena
RODILNIK: leporêčenih
DAJALNIK: leporêčenim
TOŽILNIK: leporêčena
MESTNIK: pri leporêčenih
ORODNIK: z leporêčenimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: leporêčenje
RODILNIK: leporêčenja
DAJALNIK: leporêčenju
TOŽILNIK: leporêčenje
MESTNIK: pri leporêčenju
ORODNIK: z leporêčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: leporêčenji
RODILNIK: leporêčenj
DAJALNIK: leporêčenjema
TOŽILNIK: leporêčenji
MESTNIK: pri leporêčenjih
ORODNIK: z leporêčenjema

množina

IMENOVALNIK: leporêčenja
RODILNIK: leporêčenj
DAJALNIK: leporêčenjem
TOŽILNIK: leporêčenja
MESTNIK: pri leporêčenjih
ORODNIK: z leporêčenji

IZVOR

iz *leporek* iz ↑lep + ↑reči

Li simbol

POMEN

simbol za kemijski element *litij*

▪ Alkohole lahko pretvorimo v soli tudi pri reakciji s kovinami, kot so *Li*, Na, K, Mg.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Li*, simbola za element ↑litij

límburški límburška límburško pridevnik

[límburški]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[límburški]
IPA: [ˈli:mburʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: límburški
RODILNIK: límburškega
DAJALNIK: límburškemu
TOŽILNIK: límburški
živo límburškega
MESTNIK: pri límburškem
ORODNIK: z límburškim

dvojina

IMENOVALNIK: límburška
RODILNIK: límburških
DAJALNIK: límburškima
TOŽILNIK: límburška
MESTNIK: pri límburških
ORODNIK: z límburškima

množina

IMENOVALNIK: límburški
RODILNIK: límburških
DAJALNIK: límburškim
TOŽILNIK: límburške
MESTNIK: pri límburških
ORODNIK: z límburškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: límburška
RODILNIK: límburške
DAJALNIK: límburški
TOŽILNIK: límburško
MESTNIK: pri límburški
ORODNIK: z límburško

dvojina

IMENOVALNIK: límburški
RODILNIK: límburških
DAJALNIK: límburškima
TOŽILNIK: límburški
MESTNIK: pri límburških
ORODNIK: z límburškima

množina

IMENOVALNIK: límburške
RODILNIK: límburških
DAJALNIK: límburškim
TOŽILNIK: límburške
MESTNIK: pri límburških
ORODNIK: z límburškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: límburško
RODILNIK: límburškega
DAJALNIK: límburškemu
TOŽILNIK: límburško
MESTNIK: pri límburškem
ORODNIK: z límburškim

dvojina

IMENOVALNIK: límburški
RODILNIK: límburških
DAJALNIK: límburškima
TOŽILNIK: límburški
MESTNIK: pri límburških
ORODNIK: z límburškima

množina

IMENOVALNIK: límburška
RODILNIK: límburških
DAJALNIK: límburškim
TOŽILNIK: límburška
MESTNIK: pri límburških
ORODNIK: z límburškimi

TONEMSKO

[límburški]

IPA: [lí:mburʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: límburški
RODILNIK: límburškega
DAJALNIK: límburškemu
TOŽILNIK: límburški
živo límburškega
MESTNIK: pri límburškem
ORODNIK: z límburškim

dvojina

IMENOVALNIK: límburška
RODILNIK: límburških
DAJALNIK: límburškima
TOŽILNIK: límburška
MESTNIK: pri límburških
ORODNIK: z límburškima

množina

IMENOVALNIK: límburški
RODILNIK: límburških
DAJALNIK: límburškim
TOŽILNIK: límburške
MESTNIK: pri límburških
ORODNIK: z límburškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: límburška
RODILNIK: límburške
DAJALNIK: límburški
TOŽILNIK: límburško
MESTNIK: pri límburški
ORODNIK: z límburško

dvojina

IMENOVALNIK: límburški
RODILNIK: límburških
DAJALNIK: límburškima
TOŽILNIK: límburški
MESTNIK: pri límburških

ORODNIK: z limburškima

množina

IMENOVALNIK: limburško

RODILNIK: limburških

DAJALNIK: limburškim

TOŽILNIK: limburške

MESTNIK: pri limburških

ORODNIK: z limburškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: limburško

RODILNIK: limburškega

DAJALNIK: limburškemu

TOŽILNIK: limburško

MESTNIK: pri limburškem

ORODNIK: z limburškim

dvojina

IMENOVALNIK: limburški

RODILNIK: limburških

DAJALNIK: limburškima

TOŽILNIK: limburški

MESTNIK: pri limburških

ORODNIK: z limburškima

množina

IMENOVALNIK: limburška

RODILNIK: limburških

DAJALNIK: limburškim

TOŽILNIK: limburška

MESTNIK: pri limburških

ORODNIK: z limburškimi

STALNE ZVEZE

limburški sir

mehki sir iz kravjega mleka z rdečkasto plastjo na površini hlebca, po izvoru iz Belgije

- *Limburški sir*, romadur, reblošon in kvarglji so mehki siri, ki zorijo pod rdečo mažo.
- Kupil je zrel *limburški sir*.

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Limburger (Käse)*, angl. *Limburger (cheese)* 'limburški (sir)') iz frc. *limbourg*, po starejšem imenu belgijske province Liège

liméta liméte samostalnik ženskega spola

[liméta]

POMEN

1. sadno drevo z limoni podobnimi zelenimi plodovi; primerjaj lat. *Citrus × aurantifolia*

- Limone in *limete* so citrusi, ki so v sorodstvu, vendar se tudi razlikujejo.
- Listke *limete* lahko nadomestite z lovorovim listom.

1.1. plod te rastline, zlasti kot hrana, jed

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

krhelj, rezina limete | sok limete

- Najhitreje boste pijačo okrasili z rezino *limete*, limone ali pomaranče.
- Pred spanjem si privoščite sveže iztisnjen sok *limete*.

- Peneče kopeli vsebujejo olja *limete*, sladke pomaranče ali sivke.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Zelene *limete* so bolj aromatične od limon.
- Rožnata ima svoji komplementarni barvi: rumeno zeleno in pa takšno, kot je barva zrelih *limet*.

▶ priredna zveza

limeta in limona

- *Limete* in limone bodo dale več soka, če jih prerežemo po dolgem, namesto povprek.

...

- *Limete* nimajo pešk in vsebujejo več soka kot limone.

1.2. barva, odtenek barve tega plodu

- Veliko hotelskih sob je pobeljenih v svetlih barvah (odtenek breskve ali *limete*).

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[liméta]

IPA: [li'me:ta]

ednina

IMENOVALNIK: liméta

RODILNIK: liméte

DAJALNIK: liméti

TOŽILNIK: liméto

MESTNIK: pri liméti

ORODNIK: z liméto

dvojina

IMENOVALNIK: liméti

RODILNIK: limét

DAJALNIK: limétama

TOŽILNIK: liméti

MESTNIK: pri limétah

ORODNIK: z limétama

množina

IMENOVALNIK: liméte

RODILNIK: limét

DAJALNIK: limétam

TOŽILNIK: liméte

MESTNIK: pri limétah

ORODNIK: z limétami

TONEMSKO

[limêta]

IPA: [limé:tà]

ednina

IMENOVALNIK: limêta

RODILNIK: limête

DAJALNIK: limêti

TOŽILNIK: limêto
MESTNIK: pri limêti
ORODNIK: z limêto

dvojina

IMENOVALNIK: limêti
RODILNIK: limêt
DAJALNIK: limêta**ma**
TOŽILNIK: limêti
MESTNIK: pri limêta**h**
ORODNIK: z limêta**ma**

množina

IMENOVALNIK: limête
RODILNIK: limêt
DAJALNIK: limêta**m**
TOŽILNIK: limête
MESTNIK: pri limêta**h**
ORODNIK: z limêta**mi**

IZVOR

prevzeto iz it. *limetta*, prvotno manjšalnica od *lima*, prevzeto prek špan. iz arab. *līma^h* k ↑limona

lítij lítija samostalnik moškega spola

[lítij]

POMEN

mehka, na zraku in v vodi neobstoja najlažja kovina srebrno bele barve, kemijski element [Li]

▪ *Lítij*, natrij in kalij so mehke kovine, ki reagirajo z vodo, pri tem pa nastanejo alkalne raztopine.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lítij]

IPA: [ˈliːti]

ednina

IMENOVALNIK: lítij
RODILNIK: lítija
DAJALNIK: lítiju
TOŽILNIK: lítij
MESTNIK: pri lítiju
ORODNIK: z lítijem

dvojina

IMENOVALNIK: lítija
RODILNIK: lítijev
DAJALNIK: lítijema
TOŽILNIK: lítija
MESTNIK: pri lítijih
ORODNIK: z lítijema

množina

IMENOVALNIK: lítiji
RODILNIK: lítijev
DAJALNIK: lítijem
TOŽILNIK: lítije
MESTNIK: pri lítijih
ORODNIK: z lítiji

TONEMSKO

[lítij]

IPA: [liːti]

ednina

IMENOVALNIK: lítij
RODILNIK: lítija
DAJALNIK: lítiju
TOŽILNIK: lítij
MESTNIK: pri lítiju
ORODNIK: z lítijem

dvojina

IMENOVALNIK: lítija
RODILNIK: lítijev tudi lítijev
DAJALNIK: lítijema
TOŽILNIK: lítija
MESTNIK: pri lítijih tudi pri lítijih
ORODNIK: z lítijema

množina

IMENOVALNIK: lítiji
RODILNIK: lítijev tudi lítijev
DAJALNIK: lítijem
TOŽILNIK: lítije
MESTNIK: pri lítijih tudi pri lítijih
ORODNIK: z lítiji tudi z lítiji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Lithium*, angl., frc. *lithium* iz nlat. *lithium*, iz gr. *lithos* 'kamen'

Im simbol

POMEN

simbol za enoto *lumen*

▪ Skupna moč 15 svetil oz. 30 sijalk je 1740 W, skupni svetlobni tok pa je 150.000 *lm*.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑lumen

lokárda lokárde samostalnik ženskega spola

[lokárda]

POMEN

1. večja riba s temnejšim progastim hrbtom in modrimi lisami po srebrnkastih bokih, ki živi na odprtem morju; primerjaj lat. *Scomber Japonicus*; SIN.: iz zoologije plavica

▪ Med jatami sardel se je pojavilo več skuš in *lokard*.
▪ Pravi športni ribič se odpravi na morje opremljen z najrazličnejšim ribiškimi priborom in lahko lovi majhne *lokarde* ali poltonske mečarice.

1.1. ta riba kot hrana, jed

▪ S prijatelji smo pekli *lokarde*.
▪ Leteče ribe so imele mehko, nežno, rožnato belo meso. Meso *lokard* je bilo čvrstejše in močnejšega okusa.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lokárda]

IPA: [lɔ'ka:rda]

ednina

IMENOVALNIK: lokárda

RODILNIK: lokárde

DAJALNIK: lokárdi

TOŽILNIK: lokárdo

MESTNIK: pri lokárdi

ORODNIK: z lokárdo

dvojina

IMENOVALNIK: lokárdi

RODILNIK: lokárd

DAJALNIK: lokárdama

TOŽILNIK: lokárdi

MESTNIK: pri lokárdah

ORODNIK: z lokárdama

množina

IMENOVALNIK: lokárde

RODILNIK: lokárd

DAJALNIK: lokárdam

TOŽILNIK: lokárde

MESTNIK: pri lokárdah

ORODNIK: z lokárdami

TONEMSKO

[lokárda]

IPA: [lɔkár:dà]

ednina

IMENOVALNIK: lokárda

RODILNIK: lokárde

DAJALNIK: lokárdi

TOŽILNIK: lokárdo

MESTNIK: pri lokárdi

ORODNIK: z lokárdo

dvojina

IMENOVALNIK: lokárdi

RODILNIK: lokárd

DAJALNIK: lokárdama

TOŽILNIK: lokárdi

MESTNIK: pri lokárdah

ORODNIK: z lokárdama

množina

IMENOVALNIK: lokárde

RODILNIK: lokárd

DAJALNIK: lokárdam

TOŽILNIK: lokárde

MESTNIK: pri lokárdah

ORODNIK: z lokárdami

STALNE ZVEZE

zlata lokarda

iz zoologije večja riba zlato rumene barve z modro zelenim hrbtom, večjo glavo in hrbtno plavutjo po celi dolžini telesa; primerjaj lat. *Coryphaena hippurus*

▪ *Zlato lokardo* včasih zamenjujejo z delfini.

▪ Kadar naletimo na jato, ki lovi hrano, *zlata lokarda* zagradi za naravno ali umetno vabo takoj zatem, ko vabo vržemo v morje.

IZVOR

prevzeto prek hrv. *lòkārda* in neke neznane roman. oblike iz lat. *lacerta*, prvotno 'kuščar'

lúks lúksa; in **lux** samostalnik moškega spola

[lúks]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje osvetljenosti, ki ustreza enemu lumnu svetlobnega toka na kvadratni meter površine [lx]

▪ Večina sobnih rastlin potrebuje med 800 in 1000 *luksov* svetlobe, nekatere pa so navajene na zelo svetlo okolje in potrebujejo celo od 1500 do 2000 *luksov*.

▪ Dva metra nad mizo so nameščene luči, ki zagotavljajo osvetljenost 1000 *luksov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lúks]

IPA: ['lu:ks]

ednina

IMENOVALNIK: lúks

RODILNIK: lúksa

DAJALNIK: lúksu

TOŽILNIK: lúks

MESTNIK: pri lúksu

ORODNIK: z lúksom

dvojina

IMENOVALNIK: lúksa

RODILNIK: lúksov

DAJALNIK: lúksoma

TOŽILNIK: lúksa

MESTNIK: pri lúksih

ORODNIK: z lúksoma

množina

IMENOVALNIK: lúksi

RODILNIK: lúksov

DAJALNIK: lúksom

TOŽILNIK: lúkse

MESTNIK: pri lúksih

ORODNIK: z lúksi

TONEMSKO

[lúks]

IPA: [lú:ks]

ednina

IMENOVALNIK: lûks
RODILNIK: lûksa
DAJALNIK: lûksu
TOŽILNIK: lûks
MESTNIK: pri lûksu
ORODNIK: z lûksom

dvojina

IMENOVALNIK: lûksa
RODILNIK: lûksov
DAJALNIK: lûksoma
TOŽILNIK: lûksa
MESTNIK: pri lûksih
ORODNIK: z lûksoma

množina

IMENOVALNIK: lûksi
RODILNIK: lûksov
DAJALNIK: lûksom
TOŽILNIK: lûkse
MESTNIK: pri lûksih
ORODNIK: z lûksi

IZVOR

↑lux

lúmen lúmna samostalnik moškega spola

[lúmən]

POMEN

1. iz fizike izpeljana merska enota za izražanje svetlobnega toka, ki ustreza svetlobnemu toku, ki ga svetilo s svetilnostjo ene kandelega oddaja v prostorski kot velikosti enega steradiana [lm]

- Svetilka oddaja 500 *lumnov* svetlobnega toka, ki ga lahko tri baterije vzdržujejo kar 50 minut.
- Sveča v povprečju oddaja 40 vatov toplote in 13 *lumnov* svetlobe.

2. iz biologije, iz medicine prostor v notranjosti cevastega, votlega organa

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

lumen črevesja, žile

- Ko maščoba prispe v *lumen* tankega črevesja, jo tam že čakajo encimi trebušne slinavke, ki jo razgradijo na manjše enote.

...

▪ Ključni dogodek vseh srčno-žilnih boleznih je razvoj ishemične poškodbe tkiva, ki nastane kot posledica delne ali popolne zapore žilnega *lumna* s krvnim strdkom.

3. ekspresivno kdor izstopa zaradi svoje izjemnosti, nadarjenosti

- Govoriš z univerzitetnim profesorjem, ki je v svoji stroki svetovni *lumen*.
- V smislu duhovne moči ne velja za ne vem kakšnega *lumna*!

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lúmən]

IPA: [ˈlu:mən]

ednina

IMENOVALNIK: lúmen

RODILNIK: lúmna

DAJALNIK: lúmnu

TOŽILNIK: neživo lúmen

živo lúmna

MESTNIK: pri lúmnu

ORODNIK: z lúmnom

dvojina

IMENOVALNIK: lúmna

RODILNIK: lúmnov

DAJALNIK: lúmnoma

TOŽILNIK: lúmna

MESTNIK: pri lúmnih

ORODNIK: z lúmnoma

množina

IMENOVALNIK: lúmni

RODILNIK: lúmnov

DAJALNIK: lúmnom

TOŽILNIK: lúmne

MESTNIK: pri lúmnih

ORODNIK: z lúmnimi

TONEMSKO

[lúmən]

IPA: [lù:món]

ednina

IMENOVALNIK: lúmen

RODILNIK: lúmna

DAJALNIK: lúmnu

TOŽILNIK: neživo lúmen

živo lúmna

MESTNIK: pri lúmnu

ORODNIK: z lúmnom

dvojina

IMENOVALNIK: lúmna

RODILNIK: lúmnov tudi lúmnov

DAJALNIK: lúmnoma

TOŽILNIK: lúmna

MESTNIK: pri lúmnih tudi pri lúmnih

ORODNIK: z lúmnoma

množina

IMENOVALNIK: lúmni

RODILNIK: lúmnov tudi lúmnov

DAJALNIK: lúmnom

TOŽILNIK: lúmne

MESTNIK: pri lúmnih tudi pri lúmnih

ORODNIK: z lúmnimi tudi z lúmnimi

STALNE ZVEZE

ANSI lumen; tudi **ANSI-lumen**

nestandardna merska enota za merjenje svetlobnega toka, ki ga oddaja svetlobni projektor

- Deklarirani svetlobni tok naprave je 1200 *ANSI lumnov*, kar zadostuje tudi za prostore, ki so nekoliko manj zatemnjeni.

IZVOR

prevzeto iz nem. *Lumen*, angl., frc. *lumen*, iz lat. *lūmen* 'luč, svetloba'

lúštrek lúštreka samostalnik moškega spola

[lúštrek]

POMEN

1. rastlina z votlim stblom, pernato deljenimi listi in zeleno rumenimi cvetovi v kobulastih

socvetjih; primerjaj lat. *Levisticum officinale*

- Med najbolj pogosta večletna zelišča na domačem vrtu prištevamo meliso, meto, žajbelj, timijan, *lúštrek* in pehtran.

- Večina zelišč uspeva na soncu, na bolj senčnih delih pa uspevajo na primer *lúštrek*, melisa, peteršilj in vrtna kreša.

1.1. listi te rastline kot začimba

- Ko je juha kuhana, jo precedimo, dodamo rezance ter potresemo s sesekljanim peteršiljem, *lúštrekom* ali drobnjakom.

- Dodamo paradižnik, nasekljan *lúštrek* in zeleno, začinimo po okusu in prevremo.

1.2. zdravilni pripravek iz te rastline

- *Lúštrek* pospešuje izločanje vode iz telesa in izboljšuje prebavo.
- *Lúštrek* priporočamo pri revmatičnih težavah, čezmernem potenju in težavah s spahovanjem in zgago.

1.3. žganje, v katerem je namočena ta rastlina

- Žganjeljubi se bodo težko odtrgali od pladnja z *lúštrekom*, sadjevcem in borovničevcem.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lúštrek]

IPA: [ˈluːʃtrɛk]

ednina

IMENOVALNIK: lúštrek

RODILNIK: lúštreka

DAJALNIK: lúštreku

TOŽILNIK: lúštrek

MESTNIK: pri lúštreku

ORODNIK: z lúštrekom

dvojina

IMENOVALNIK: lúštreka

RODILNIK: lúštrekov

DAJALNIK: lúštrekoma

TOŽILNIK: lúštreka

MESTNIK: pri lúštrekih

ORODNIK: z lúštrekoma

množina

IMENOVALNIK: lúštreki

RODILNIK: lúštrekov

DAJALNIK: lúštrekom

TOŽILNIK: lúštreke

MESTNIK: pri lúštrekih

ORODNIK: z lúštreki

TONEMSKO

[lúštrek]

IPA: [ˈluːʃtrɛk]

ednina

IMENOVALNIK: lúštrek

RODILNIK: lúštreka

DAJALNIK: lúštreku

TOŽILNIK: lúštrek

MESTNIK: pri lúštreku

ORODNIK: z lúštrekom

dvojina

IMENOVALNIK: lúštreka

RODILNIK: lúštrekov

DAJALNIK: lúštrekoma

TOŽILNIK: lúštreka

MESTNIK: pri lúštrekih

ORODNIK: z lúštrekoma

množina

IMENOVALNIK: lúštreki

RODILNIK: lúštrekov

DAJALNIK: lúštrekom

TOŽILNIK: lúštreke

MESTNIK: pri lúštrekih

ORODNIK: z lúštreki

IZVOR

prevzeto prek srvnem. *lustecke* iz vulglat. *levisticum* < lat. *ligusticum*, prvotno 'ligurski'

lux luxa; in **lúks** samostalnik moškega spola

[lúks]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje osvetljenosti, ki ustreza enemu lumnu svetlobnega toka na kvadratni meter površine [lx]

- Da lahko razpoznamo poteze človeškega obraza, mora biti svetlost okoli 1 cd/m². Za to svetlost potrebujemo vertikalno osvetljenost vsaj 10 *luxov* ali horizontalno osvetljenost vsaj 20 *luxov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lúks]

IPA: [ˈluːks]

ednina

IMENOVALNIK: lux [lúks]

RODILNIK: luxa [lúksa]
DAJALNIK: luxu [lúksu]
TOŽILNIK: lux [lúks]
MESTNIK: pri luxu [pri lúksu]
ORODNIK: z luxom [z lúksom]

dvojina

IMENOVALNIK: luxa [lúksa]
RODILNIK: luxov [lúksou]
DAJALNIK: luxoma [lúksoma]
TOŽILNIK: luxa [lúksa]
MESTNIK: pri luxih [pri lúksih]
ORODNIK: z luxoma [z lúksoma]

množina

IMENOVALNIK: luxi [lúksi]
RODILNIK: luxov [lúksou]
DAJALNIK: luxom [lúksom]
TOŽILNIK: luxe [lúkse]
MESTNIK: pri luxih [pri lúksih]
ORODNIK: z luxi [z lúksi]

TONEMSKO

[lúks]
IPA: [lú:ks]

ednina

IMENOVALNIK: lux [lúks]
RODILNIK: luxa [lúksa]
DAJALNIK: luxu [lúksu]
TOŽILNIK: lux [lúks]
MESTNIK: pri luxu [pri lúksu]
ORODNIK: z luxom [z lúksom]

dvojina

IMENOVALNIK: luxa [lúksa]
RODILNIK: luxov [lúksou]
DAJALNIK: luxoma [lúksoma]
TOŽILNIK: luxa [lúksa]
MESTNIK: pri luxih [pri lúksih]
ORODNIK: z luxoma [z lúksoma]

množina

IMENOVALNIK: luxi [lúksi]
RODILNIK: luxov [lúksou]
DAJALNIK: luxom [lúksom]
TOŽILNIK: luxe [lúkse]
MESTNIK: pri luxih [pri lúksih]
ORODNIK: z luxi [z lúksi]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Lux*, angl., frc. *lux*, iz lat. *lux* 'luč'

lx simbol

POMEN

simbol za enoto *lux*, *lux*

- Za učinkovito delo v pisarni potrebujemo 500 *lx*, medtem ko poleti zunaj sončna svetloba doseže do 100.000 *lx* na soncu in do 10.000 *lx* v senci.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za
↑ luks

makák makáka samostalnik moškega spola

[makák]

POMEN

srednje velika rjavkasta ali rumenkasta opica z dolgim gobcem, ki živi v krdelu, po izvoru iz Azije ali Afrike; primerjaj lat. *Macaca*

- *Makaki* popolnoma odrastejo v starosti od štirih do petih let, samica pa skoti enega samega mladiča, ki se je sprva tesno oprijema, vendar kmalu postane samostojen.

- V mestu prebiva okrog 2.000 *makakov*, kar vsako leto privabi na tisoče radovednežev, ki si želijo male opice ogledati v njihovem naravnem okolju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[makák]

IPA: [ma'ka:k]

ednina

IMENOVALNIK: makák
RODILNIK: makáka
DAJALNIK: makáku
TOŽILNIK: makáka
MESTNIK: pri makáku
ORODNIK: z makákom

dvojina

IMENOVALNIK: makáka
RODILNIK: makákov
DAJALNIK: makákoma
TOŽILNIK: makáka
MESTNIK: pri makákih
ORODNIK: z makákoma

množina

IMENOVALNIK: makáki
RODILNIK: makákov
DAJALNIK: makákom
TOŽILNIK: makáke
MESTNIK: pri makákih
ORODNIK: z makáki

TONEMSKO

[makák]

IPA: [maká:k]

ednina

IMENOVALNIK: makák
RODILNIK: makáka
DAJALNIK: makáku
TOŽILNIK: makáka
MESTNIK: pri makáku
ORODNIK: z makákom

dvojina

IMENOVALNIK: makáka
RODILNIK: makákov

DAJALNIK: makâkoma
TOŽILNIK: makâka
MESTNIK: pri makâkih
ORODNIK: z makâkoma

množina

IMENOVALNIK: makâki
RODILNIK: makâkov
DAJALNIK: makâkom
TOŽILNIK: makâke
MESTNIK: pri makâkih
ORODNIK: z makâki

STALNE ZVEZE

japonski makak

iz zoologije brezrepi makak z gosto sivkasto rjavo dlako in rdečkastim obrazom, po izvoru iz

Japonske; primerjaj lat. *Macaca fuscata*

▪ Včasih se lahko naučeni vedenjski vzorci prenašajo iz roda v rod. Tak primer je pranje hrane, ki so ga v novejšem času opazili pri *japonskih makakih*.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Makak*, angl., frc. *macaque* in port. *macaco* 'opica' iz kikon. *makaku*

mangán mangána samostalnik moškega spola

[mangán]

POMEN

trda, krhka kovina srebrno sive barve, kemijski element [Mn]

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

količina, vsebnost mangana | pomanjkanje mangana

- Bučna semena vsebujejo pomembne količine *mangana*, magnezija in fosforja.
- Pomanjkanje *mangana* se kaže v slabši presnovi, posebno ogljikovih hidratov, v zastoju rasti in telesnega razvoja in nepravilno razvitih kosteh.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

vsebovati mangan

- Jagode vsebujejo tudi *mangan*, ki pospešuje presnavljanje in krepi živčevje.

▶ priredna zveza

mangan in baker, mangan in cink, mangan in železo

- V grozdju se nahajajo pomembni minerali: kalcij, fosfor, magnezij, železo, selen, baker, *mangan* in cink.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mangán]

IPA: [maŋˈgaːn]

ednina

IMENOVALNIK: mangán
RODILNIK: mangána

DAJALNIK: mangánu
TOŽILNIK: mangán
MESTNIK: pri mangánu
ORODNIK: z mangánom

dvojina

IMENOVALNIK: mangána
RODILNIK: mangánov
DAJALNIK: mangánoma
TOŽILNIK: mangána
MESTNIK: pri mangánih
ORODNIK: z mangánoma

množina

IMENOVALNIK: mangáni
RODILNIK: mangánov
DAJALNIK: mangánom
TOŽILNIK: mangáne
MESTNIK: pri mangánih
ORODNIK: z mangáni

TONEMSKO

[mangán]

IPA: [maŋˈgaːn]

ednina

IMENOVALNIK: mangán
RODILNIK: mangána
DAJALNIK: mangánu
TOŽILNIK: mangán
MESTNIK: pri mangánu
ORODNIK: z mangánom

dvojina

IMENOVALNIK: mangána
RODILNIK: mangánov
DAJALNIK: mangánoma
TOŽILNIK: mangána
MESTNIK: pri mangánih
ORODNIK: z mangánoma

množina

IMENOVALNIK: mangáni
RODILNIK: mangánov
DAJALNIK: mangánom
TOŽILNIK: mangáne
MESTNIK: pri mangánih
ORODNIK: z mangáni

IZVOR

prevzeto iz nem. *Mangan*, prvotno 'magnetna ruda, magnezijev oksid', skrajšano iz star. nem.

Manganesium, prevzeto prek frc. *manganèse* iz it. *manganese* < srlat. *magnesia*, prevzeto iz srgr.

**magnésion*, prvotno 'ruda iz pokrajine Magnezija v Grčiji'

medonôsn medonôsna medonôsno pridevnik

[medonôsni]

POMEN

ki ima, daje medicino in mano, iz katerih čebele izdelajo med; SIN.: medovit

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

medonosna rastlina | medonosna vrsta | medonosno drevo

- Čebele spreminjajo nektar z *medonosnih* rastlin v med.
- Divja češnja je dobro *medonosno* drevo, bogato s cvetnim prahom in nektarjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[medonôsnɪ]

IPA: [mɛdɔ'no:snɪ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: medonôsnɪ

RODILNIK: medonôsnega

DAJALNIK: medonôsnemu

TOŽILNIK: medonôsnɪ

živo medonôsnega

MESTNIK: pri medonôsnem

ORODNIK: z medonôsnim

dvojina

IMENOVALNIK: medonôсна

RODILNIK: medonôsnih

DAJALNIK: medonôsnima

TOŽILNIK: medonôсна

MESTNIK: pri medonôsnih

ORODNIK: z medonôsnima

množina

IMENOVALNIK: medonôsnɪ

RODILNIK: medonôsnih

DAJALNIK: medonôsnim

TOŽILNIK: medonôсне

MESTNIK: pri medonôsnih

ORODNIK: z medonôsnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: medonôсна

RODILNIK: medonôсне

DAJALNIK: medonôsnɪ

TOŽILNIK: medonôсно

MESTNIK: pri medonôsnɪ

ORODNIK: z medonôсно

dvojina

IMENOVALNIK: medonôsnɪ

RODILNIK: medonôsnih

DAJALNIK: medonôsnima

TOŽILNIK: medonôsnɪ

MESTNIK: pri medonôsnih

ORODNIK: z medonôsnima

množina

IMENOVALNIK: medonôсне

RODILNIK: medonôsnih

DAJALNIK: medonôsnim

TOŽILNIK: medonôсне

MESTNIK: pri medonôsnih

ORODNIK: z medonôsnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: medonôсно

RODILNIK: medonôsnega

DAJALNIK: medonôsnemu

TOŽILNIK: medonôсно

MESTNIK: pri medonôsnem

ORODNIK: z medonôsnim

dvojina

IMENOVALNIK: medonôsnɪ

RODILNIK: medonôsnih

DAJALNIK: medonôsnima

TOŽILNIK: medonôsnɪ

MESTNIK: pri medonôsnih

ORODNIK: z medonôsnima

množina

IMENOVALNIK: medonôсна

RODILNIK: medonôsnih

DAJALNIK: medonôsnim

TOŽILNIK: medonôсна

MESTNIK: pri medonôsnih

ORODNIK: z medonôsnimi

TONEMSKO

[medonôsnɪ]

IPA: [mɛdɔnɔ'snɪ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: medonôsnɪ

RODILNIK: medonôsnega

DAJALNIK: medonôsnemu

TOŽILNIK: medonôsnɪ

živo medonôsnega

MESTNIK: pri medonôsnem

ORODNIK: z medonôsnim

dvojina

IMENOVALNIK: medonôсна

RODILNIK: medonôsnih

DAJALNIK: medonôsnima

TOŽILNIK: medonôсна

MESTNIK: pri medonôsnih

ORODNIK: z medonôsnima

množina

IMENOVALNIK: medonôsnɪ

RODILNIK: medonôsnih

DAJALNIK: medonôsnim

TOŽILNIK: medonôсне

MESTNIK: pri medonôsnih

ORODNIK: z medonôsnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: medonósna
RODILNIK: medonósne
DAJALNIK: medonósni
TOŽILNIK: medonósno
MESTNIK: pri medonósni
ORODNIK: z medonósno

dvojina

IMENOVALNIK: medonósni
RODILNIK: medonósni**h**
DAJALNIK: medonósni**ma**
TOŽILNIK: medonósni
MESTNIK: pri medonósni**h**
ORODNIK: z medonósni**ma**

množina

IMENOVALNIK: medonósne
RODILNIK: medonósni**h**
DAJALNIK: medonósni**m**
TOŽILNIK: medonósne
MESTNIK: pri medonósni**h**
ORODNIK: z medonósni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: medonósno
RODILNIK: medonósne**ga**
DAJALNIK: medonósne**mu**
TOŽILNIK: medonósno
MESTNIK: pri medonósne**m**
ORODNIK: z medonósni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: medonósni
RODILNIK: medonósni**h**
DAJALNIK: medonósni**ma**
TOŽILNIK: medonósni
MESTNIK: pri medonósni**h**
ORODNIK: z medonósni**ma**

množina

IMENOVALNIK: medonósna
RODILNIK: medonósni**h**
DAJALNIK: medonósni**m**
TOŽILNIK: medonósna
MESTNIK: pri medonósni**h**
ORODNIK: z medonósni**mi**

STALNE ZVEZE

medonosna čebela

iz čebelarstva čebela, ki živi v skupnosti in se goji z namenom pridobivanja čebeljih pridelkov

- Med je naravna sladka snov, ki jo *medonosne čebele* izdelajo iz nektarja ali mane.
- *Medonosne čebele* imajo ogromno vohalnih receptorjev, kar nekajkrat več kot druge žuželke.
- Vloga *medonosnih čebel* v naravi je nenadomestljiva, saj so nujno potrebne za ohranjanje naravnega ravnovesja.

IZVOR

iz *nositi med*

mégabájtni mégabájtna mégabájtno pridevnik

[mégabájtni]

POMEN

del pridevniške zloženke v obliki **n-megabajtni** ki je v zvezi z določenim številom megabajtov

► **prid. beseda** + sam. beseda

- n*-megabajtni disk, pomnilnik | *n*-megabajtna kartica
- Priložena 16-*megabajtna* pomnilniška kartica je za kakršnokoli resnejše delo žal premajhna.

...

- Pomnilnik je 32-*megabajtni*, lahko pa ga razširimo še z dodatnimi moduli do največje velikosti 288 megabajtov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mégabájtni]

IPA: ['me:ga'ba:itni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mégabájtni
RODILNIK: mégabájtn**e**ga
DAJALNIK: mégabájtn**e**mu
TOŽILNIK: mégabájtni
živo mégabájtn**e**ga
MESTNIK: pri mégabájtn**e**m
ORODNIK: z mégabájtn**i**m

dvojina

IMENOVALNIK: mégabájtna
RODILNIK: mégabájtni**h**
DAJALNIK: mégabájtni**ma**
TOŽILNIK: mégabájtna
MESTNIK: pri mégabájtni**h**
ORODNIK: z mégabájtni**ma**

množina

IMENOVALNIK: mégabájtni
RODILNIK: mégabájtni**h**
DAJALNIK: mégabájtni**m**
TOŽILNIK: mégabájtn**e**
MESTNIK: pri mégabájtni**h**
ORODNIK: z mégabájtni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mégabájtna
RODILNIK: mégabájtn**e**
DAJALNIK: mégabájtni
TOŽILNIK: mégabájtn**o**
MESTNIK: pri mégabájtni
ORODNIK: z mégabájtn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: mégabájtni
RODILNIK: mégabájtni**h**

DAJALNIK: mégabájt**ima**
TOŽILNIK: mégabájt**ni**
MESTNIK: pri mégabájt**ni**
ORODNIK: z mégabájt**ima**

množina

IMENOVALNIK: mégabájt**e**
RODILNIK: mégabájt**ni**
DAJALNIK: mégabájt**ni**
TOŽILNIK: mégabájt**e**
MESTNIK: pri mégabájt**ni**
ORODNIK: z mégabájt**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mégabájt**no**
RODILNIK: mégabájt**nega**
DAJALNIK: mégabájt**nemu**
TOŽILNIK: mégabájt**no**
MESTNIK: pri mégabájt**ne**
ORODNIK: z mégabájt**ni**

dvojina

IMENOVALNIK: mégabájt**ni**
RODILNIK: mégabájt**ni**
DAJALNIK: mégabájt**ima**
TOŽILNIK: mégabájt**ni**
MESTNIK: pri mégabájt**ni**
ORODNIK: z mégabájt**ima**

množina

IMENOVALNIK: mégabájt**na**
RODILNIK: mégabájt**ni**
DAJALNIK: mégabájt**ni**
TOŽILNIK: mégabájt**na**
MESTNIK: pri mégabájt**ni**
ORODNIK: z mégabájt**imi**

TONEMSKO

[mêgabâjt**ni**]

IPA: [mé:gàbá:it**ni**]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mêtgabâjt**ni**
RODILNIK: mêtgabâjt**nega**
DAJALNIK: mêtgabâjt**nemu**
TOŽILNIK: mêtgabâjt**ni**
 živo mêtgabâjt**nega**
MESTNIK: pri mêtgabâjt**ne**
ORODNIK: z mêtgabâjt**ni**

dvojina

IMENOVALNIK: mêtgabâjt**na**
RODILNIK: mêtgabâjt**ni**
DAJALNIK: mêtgabâjt**ima**
TOŽILNIK: mêtgabâjt**na**
MESTNIK: pri mêtgabâjt**ni**
ORODNIK: z mêtgabâjt**ima**

množina

IMENOVALNIK: mêtgabâjt**ni**

RODILNIK: mêtgabâjt**ni**
DAJALNIK: mêtgabâjt**ni**
TOŽILNIK: mêtgabâjt**e**
MESTNIK: pri mêtgabâjt**ni**
ORODNIK: z mêtgabâjt**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mêtgabâjt**na**
RODILNIK: mêtgabâjt**e**
DAJALNIK: mêtgabâjt**ni**
TOŽILNIK: mêtgabâjt**no**
MESTNIK: pri mêtgabâjt**ni**
ORODNIK: z mêtgabâjt**no**

dvojina

IMENOVALNIK: mêtgabâjt**ni**
RODILNIK: mêtgabâjt**ni**
DAJALNIK: mêtgabâjt**ima**
TOŽILNIK: mêtgabâjt**ni**
MESTNIK: pri mêtgabâjt**ni**
ORODNIK: z mêtgabâjt**ima**

množina

IMENOVALNIK: mêtgabâjt**e**
RODILNIK: mêtgabâjt**ni**
DAJALNIK: mêtgabâjt**ni**
TOŽILNIK: mêtgabâjt**e**
MESTNIK: pri mêtgabâjt**ni**
ORODNIK: z mêtgabâjt**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mêtgabâjt**no**
RODILNIK: mêtgabâjt**nega**
DAJALNIK: mêtgabâjt**nemu**
TOŽILNIK: mêtgabâjt**no**
MESTNIK: pri mêtgabâjt**ne**
ORODNIK: z mêtgabâjt**ni**

dvojina

IMENOVALNIK: mêtgabâjt**ni**
RODILNIK: mêtgabâjt**ni**
DAJALNIK: mêtgabâjt**ima**
TOŽILNIK: mêtgabâjt**ni**
MESTNIK: pri mêtgabâjt**ni**
ORODNIK: z mêtgabâjt**ima**

množina

IMENOVALNIK: mêtgabâjt**na**
RODILNIK: mêtgabâjt**ni**
DAJALNIK: mêtgabâjt**ni**
TOŽILNIK: mêtgabâjt**na**
MESTNIK: pri mêtgabâjt**ni**
ORODNIK: z mêtgabâjt**imi**

IZVOR

↑megabajt

mégahêrc mégahêrc*a*; in **megahertz** samostalnik

moškega spola

[mêgahêrc]

POMEN

1. iz fizike **merska enota za izražanje frekvence, milijon hercev [MHz]**

- Radio, ki je do sedaj oddajal na frekvenci 88,9 *megaherca*, je pred kratkim dobil novo frekvenco.
- Mobilna telefonija deluje pri frekvencah med 400 in 2200 *megahercev*.

1.1. procesorski takt računalniških procesorjev, izražen s to mersko enoto

- Proizvajalec se bo moral zelo potruditi, da bo kupce prepričal, da kljub manjšemu številu *megahercev* procesor deluje v resnici hitreje od predhodnikov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mégahêrc]

IPA: ['me:ga'xe:rts]

ednina

IMENOVALNIK: mégahêrc

RODILNIK: mégahêrca

DAJALNIK: mégahêrcu

TOŽILNIK: mégahêrc

MESTNIK: pri mégahêrcu

ORODNIK: z mégahêrcem

dvojina

IMENOVALNIK: mégahêrca

RODILNIK: mégahêrcev

DAJALNIK: mégahêrcema

TOŽILNIK: mégahêrca

MESTNIK: pri mégahêrcih

ORODNIK: z mégahêrcema

množina

IMENOVALNIK: mégahêrci

RODILNIK: mégahêrcev

DAJALNIK: mégahêrcem

TOŽILNIK: mégahêrce

MESTNIK: pri mégahêrcih

ORODNIK: z mégahêrci

TONEMSKO

[mêgahêrc]

IPA: [mé:gàxé:rts]

ednina

IMENOVALNIK: mêgahêrc

RODILNIK: mêgahêrca

DAJALNIK: mêgahêrcu

TOŽILNIK: mêgahêrc

MESTNIK: pri mêgahêrcu

ORODNIK: z mêgahêrcem

dvojina

IMENOVALNIK: mêgahêrca

RODILNIK: mêgahêrcev

DAJALNIK: mêgahêrcema

TOŽILNIK: mêgahêrca

MESTNIK: pri mêgahêrcih

ORODNIK: z mêgahêrcema

množina

IMENOVALNIK: mêgahêrci

RODILNIK: mêgahêrcev

DAJALNIK: mêgahêrcem

TOŽILNIK: mêgahêrce

MESTNIK: pri mêgahêrcih

ORODNIK: z mêgahêrci

IZVOR

↑megahertz

megahertz megahertza; in **mégahêrc** samostalnik

moškega spola

[mégahêrc]

POMEN

1. iz fizike **merska enota za izražanje frekvence, milijon hertzov [MHz]**

- En kilohertz pomeni 1000 nihajev na sekundo, en *megahertz* pa pomeni 1.000.000 nihajev na sekundo.

1.1. procesorski takt računalniških procesorjev, izražen s to mersko enoto

- Ko se s polnim nahrbtnikom prebijate skozi južnoameriški pragozd, boste kilogram teže z veseljem zamenjali za nekaj *megahertzov* in gigabajtov manj.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mégahêrc]

IPA: ['me:ga'xe:rts]

ednina

IMENOVALNIK: megahertz [mégahêrc]

RODILNIK: megahertza [mégahêrca]

DAJALNIK: megahertzu [mégahêrcu]

TOŽILNIK: megahertz [mégahêrc]

MESTNIK: pri megahertzu [pri mégahêrcu]

ORODNIK: z megahertzom [z mégahêrcem]

dvojina

IMENOVALNIK: megahertza [mégahêrca]

RODILNIK: megahertzov [mégahêrcey]

DAJALNIK: hertzoma [mégahêrcema]

TOŽILNIK: hertza [mégahêrca]

MESTNIK: pri megahertzih [pri mégahêrcih]

ORODNIK: z megahertzoma [z mégahêrcema]

množina

IMENOVALNIK: megahertzi [mégahêrci]

RODILNIK: megahertzov [mégahêrcey]

DAJALNIK: megahertzom [mégahêrcem]

TOŽILNIK: megahertze [mégahêrce]

MESTNIK: pri megahertzih [pri mégahêrcih]

ORODNIK: z megahertzi [z mégahêrci]

TONEMSKO

[mêgahêrc]

IPA: [mé:gàxé:rts]

ednina

IMENOVALNIK: megahertz [mêgahêrc]

RODILNIK: megahertza [mêgahêrca]

DAJALNIK: megahertzu [mêgahêrcu]

TOŽILNIK: megahertz [mêgahêrc]

MESTNIK: pri megahertzu [pri mêgahêrcu]

ORODNIK: z megahertzom [z mêgahêrcem]

dvojina

IMENOVALNIK: megahertza [mêgahêrca]

RODILNIK: megahertzov [mêgahêrceu]

DAJALNIK: hertzoma [mêgahêrcema]

TOŽILNIK: hertza [mêgahêrca]

MESTNIK: pri megahertzih [pri mêgahêrcih]

ORODNIK: z megahertzoma [z mêgahêrcema]

množina

IMENOVALNIK: megahertzi [mêgahêrci]

RODILNIK: megahertzov [mêgahêrceu]

DAJALNIK: megahertzom [mêgahêrcem]

TOŽILNIK: megahertze [mêgahêrce]

MESTNIK: pri megahertzih [pri mêgahêrcih]

ORODNIK: z megahertzi [z mêgahêrci]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Megahertz*, angl., frc. *megahertz*, iz novoklas. *mega*.. 'milijon osnovnih enot' iz gr. *méga*.. 'zelo, silno, mnogo' iz *mégas* 'velik' + ↑hertz

mégavát mégaváta samostalnik moškega spola

[mégavát]

POMEN

iz fizike merska enota za izražanje moči in različnih oblik energijskega toka, milijon vatov [MW]

▶ števniki + količinski **sam.** + sam. beseda v rodilniku
n megavatov elektrike, moči

- Za delovanje koncern porabi ogromne količine električne energije, zato gradi elektrarno z 2400 *megavati* moči.

▶ glag. + števniki + količinski **sam.**

proizvesti *n* megavatov ČESA

- Samo ena vetrnica naj bi proizvedla 1,5 *megavata* moči, kar bi zadostovalo kar za 700 gospodinjstev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mégavát]

IPA: [ˈme:gaˈva:t]

ednina

IMENOVALNIK: mégavát

RODILNIK: mégaváta

DAJALNIK: mégavátu

TOŽILNIK: mégavát

MESTNIK: pri mégavátu

ORODNIK: z mégavátom

dvojina

IMENOVALNIK: mégaváta

RODILNIK: mégavátov

DAJALNIK: mégavátoma

TOŽILNIK: mégaváta

MESTNIK: pri mégavátih

ORODNIK: z mégavátoma

množina

IMENOVALNIK: mégaváti

RODILNIK: mégavátov

DAJALNIK: mégavátom

TOŽILNIK: mégaváte

MESTNIK: pri mégavátih

ORODNIK: z mégaváti

TONEMSKO

[mêgavât]

IPA: [mé:gàvá:t]

ednina

IMENOVALNIK: mēgavât

RODILNIK: mēgavâta

DAJALNIK: mēgavātu

TOŽILNIK: mēgavât

MESTNIK: pri mēgavātu

ORODNIK: z mēgavátom

dvojina

IMENOVALNIK: mēgavâta

RODILNIK: mēgavátov

DAJALNIK: mēgavátoma

TOŽILNIK: mēgavâta

MESTNIK: pri mēgavátih

ORODNIK: z mēgavátoma

množina

IMENOVALNIK: mēgavâti

RODILNIK: mēgavátov

DAJALNIK: mēgavátom

TOŽILNIK: mēgavâte

MESTNIK: pri mēgavátih

ORODNIK: z mēgavâti

IZVOR

prevzeto iz nem. *Megawatt*, angl., frc. *megawatt*, iz novoklas. *mega*.. 'milijon osnovnih enot' iz gr. *méga*.. 'zelo, silno, mnogo' iz *mégas* 'velik' + ↑watt

mégavátni mégavátna mégavátno pridevnik

[mégavátni]

POMEN

1. ki proizvaja, deluje z močjo (vsaj) enega megavata [MW]

- Zaradi enostavnosti bodo lahko v prihodnosti na razpolago gorivne celice od najmanjših pa vse do *megavatnih* enot.
- Jeseni leta 1941 je bila prva *megavatna* vetrna turbina sinhronizirana na uporabno omrežje v Vermontu.

1.1. del pridevniške zloženke v obliki **n-megavatni** ki je v zvezi z določenim številom megavatov [MW]

► **prid. beseda** + sam. beseda

n-megavatni blok, objekt | n-megavatni kotel, reaktor | n-megavatna elektrarna, hidroelektrarna, termoelektrarna | n-megavatna enota, turbina

▪ Dve 114-*megavatni* turbini sta prestali poskusno obratovanje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mégavátni]

IPA: [ˈmeːgaˈvaːtni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mégavátni

RODILNIK: mégavátnega

DAJALNIK: mégavátnemu

TOŽILNIK: mégavátni

živo mégavátnega

MESTNIK: pri mégavátnem

ORODNIK: z mégavátni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: mégavátna

RODILNIK: mégavátnih

DAJALNIK: mégavátnima

TOŽILNIK: mégavátna

MESTNIK: pri mégavátnih

ORODNIK: z mégavátnima

množina

IMENOVALNIK: mégavátni

RODILNIK: mégavátnih

DAJALNIK: mégavátni**m**

TOŽILNIK: mégavátne

MESTNIK: pri mégavátnih

ORODNIK: z mégavátnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mégavátna

RODILNIK: mégavátne

DAJALNIK: mégavátni

TOŽILNIK: mégavátno

MESTNIK: pri mégavátni

ORODNIK: z mégavátno

dvojina

IMENOVALNIK: mégavátni

RODILNIK: mégavátnih

DAJALNIK: mégavátnima

TOŽILNIK: mégavátni

MESTNIK: pri mégavátnih

ORODNIK: z mégavátnima

množina

IMENOVALNIK: mégavátne

RODILNIK: mégavátnih

DAJALNIK: mégavátni**m**

TOŽILNIK: mégavátne

MESTNIK: pri mégavátnih

ORODNIK: z mégavátnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mégavátno

RODILNIK: mégavátnega

DAJALNIK: mégavátnemu

TOŽILNIK: mégavátno

MESTNIK: pri mégavátnem

ORODNIK: z mégavátni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: mégavátni

RODILNIK: mégavátnih

DAJALNIK: mégavátnima

TOŽILNIK: mégavátni

MESTNIK: pri mégavátnih

ORODNIK: z mégavátnima

množina

IMENOVALNIK: mégavátna

RODILNIK: mégavátnih

DAJALNIK: mégavátni**m**

TOŽILNIK: mégavátna

MESTNIK: pri mégavátnih

ORODNIK: z mégavátnimi

TONEMSKO

[mêgavátni]

IPA: [mêːgává:tni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mêtgavátni

RODILNIK: mêtgavátnega

DAJALNIK: mêtgavátnemu

TOŽILNIK: mêtgavátni

živo mêtgavátnega

MESTNIK: pri mêtgavátnem

ORODNIK: z mêtgavátni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: mêtgavátna

RODILNIK: mêtgavátnih

DAJALNIK: mêtgavátnima

TOŽILNIK: mêtgavátna

MESTNIK: pri mêtgavátnih

ORODNIK: z mêtgavátnima

množina

IMENOVALNIK: mêtgavátni

RODILNIK: mêtgavátnih

DAJALNIK: mêtgavátni**m**

TOŽILNIK: mêtgavátne

MESTNIK: pri mêtgavátnih

ORODNIK: z mêtgavátnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mêtgavátna

RODILNIK: mēgavâtne
DAJALNIK: mēgavâtni
TOŽILNIK: mēgavâtno
MESTNIK: pri mēgavâtni
ORODNIK: z mēgavâtno

dvojina

IMENOVALNIK: mēgavâtni
RODILNIK: mēgavâtnih
DAJALNIK: mēgavâtnima
TOŽILNIK: mēgavâtni
MESTNIK: pri mēgavâtnih
ORODNIK: z mēgavâtnima

množina

IMENOVALNIK: mēgavâtne
RODILNIK: mēgavâtnih
DAJALNIK: mēgavâtnim
TOŽILNIK: mēgavâtne
MESTNIK: pri mēgavâtnih
ORODNIK: z mēgavâtnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mēgavâtno
RODILNIK: mēgavâtnega
DAJALNIK: mēgavâtnemu
TOŽILNIK: mēgavâtno
MESTNIK: pri mēgavâtnem
ORODNIK: z mēgavâtnim

dvojina

IMENOVALNIK: mēgavâtni
RODILNIK: mēgavâtnih
DAJALNIK: mēgavâtnima
TOŽILNIK: mēgavâtni
MESTNIK: pri mēgavâtnih
ORODNIK: z mēgavâtnima

množina

IMENOVALNIK: mēgavâtna
RODILNIK: mēgavâtnih
DAJALNIK: mēgavâtnim
TOŽILNIK: mēgavâtna
MESTNIK: pri mēgavâtnih
ORODNIK: z mēgavâtnimi

STALNE ZVEZE

megavatna ura

nestandardna merska enota za izražanje energije ali opravljenega dela, zlasti za porabljeno ali proizvedeno električno energijo, 3600 megadžulov [MWh]

▶ glag. + števnik + količinski **sam.**

proizvesti *n* megavatnih ur ČESA

▪ Na leto proizvedejo 25.600 *megavatnih ur* električne energije in ustvarijo celo presežek, ki ga nameravajo v prihodnosti vključiti v javno električno omrežje.

IZVOR

↑megavat

melancán melancána samostalnik moškega spola

[melancán]

POMEN

1. kulturna rastlina z ovalnimi dlakastimi listi in navadno temno vijoličastimi plodovi jajčaste oblike; primerjaj lat. *Solanum melongena*; SIN.: melancana
▪ *Melancani* so zelo lačne in žejne vrtnine, zato jim je treba zagotoviti dovolj vode in hranil.

1.1. plod te rastline kot hrana, jed; SIN.:

melancana

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ V slabi uri lahko pripravite izvrstno omako z *melancani*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Olupimo paradižnike in operemo *melancan*.

▪ Na štirih žlicah olja pražimo *melancan* in dva nasekljana stroka česna.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[melancán]

IPA: [melan'tsa:n]

ednina

IMENOVALNIK: melancán

RODILNIK: melancána

DAJALNIK: melancánu

TOŽILNIK: melancán

MESTNIK: pri melancánu

ORODNIK: z melancánom

dvojina

IMENOVALNIK: melancána

RODILNIK: melancánov

DAJALNIK: melancánoma

TOŽILNIK: melancána

MESTNIK: pri melancánih

ORODNIK: z melancánoma

množina

IMENOVALNIK: melancáni

RODILNIK: melancánov

DAJALNIK: melancánom

TOŽILNIK: melancáne

MESTNIK: pri melancánih

ORODNIK: z melancáni

TONEMSKO

[melancân]

IPA: [melantsá:n]

ednina

IMENOVALNIK: melancân

RODILNIK: melancána

DAJALNIK: melancánu

TOŽILNIK: melancân

MESTNIK: pri melancânu
ORODNIK: z melancân**om**

dvojina

IMENOVALNIK: melancâna
RODILNIK: melancân**ov**
DAJALNIK: melancân**oma**
TOŽILNIK: melancâna
MESTNIK: pri melancân**ih**
ORODNIK: z melancân**oma**

množina

IMENOVALNIK: melancâni
RODILNIK: melancân**ov**
DAJALNIK: melancân**om**
TOŽILNIK: melancâne
MESTNIK: pri melancân**ih**
ORODNIK: z melancâni

IZVOR

↑melancana

melancâna melancâne samostalnik ženskega spola

[melancâna]

POMEN

1. kulturna rastlina z ovalnimi dlakastimi listi in navadno temno vijoličastimi plodovi jajčaste oblike; primerjaj lat. *Solanum melongena*; SIN.: melancan
▪ Hladno in mokro majsko vreme je pustilo posledice na sadikah paprik, *melancan*, paradižnikov in kumar.
▪ Mrežo, postavljeno v vodoravno lego in pritrjeno na 4 stebričke, lahko uporabimo kot oporo paprikam in *melancanam*.

1.1. plod te rastline kot hrana, jed; SIN.: melancan

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Dodamo stisnjen česen, bučke, na kocke narezano *melancano*, listje zelene, poper in vsebino izdolbenih paradižnikov.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Skodelica kuhanih *melancan* ima 25 kalorij.
▪ Mešanica drobnih kockic *melancane*, mlete govedine in paradižnikove omake je zelo okusna.

...

▪ *Melancano* tanko narežemo in jo popečemo na oljčnem olju.
▪ Jajčevce ali *melancane* lahko kuhamo, pečemo ali dodamo k drugi zelenjavi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[melancâna]

IPA: [mɛlanˈtsaːna]

ednina

IMENOVALNIK: melancâna
RODILNIK: melancâne
DAJALNIK: melancâni
TOŽILNIK: melancâno

MESTNIK: pri melancâni
ORODNIK: z melancâno

dvojina

IMENOVALNIK: melancâni
RODILNIK: melancân
DAJALNIK: melancân**ama**
TOŽILNIK: melancâni
MESTNIK: pri melancân**ah**
ORODNIK: z melancân**ama**

množina

IMENOVALNIK: melancâne
RODILNIK: melancân
DAJALNIK: melancân**am**
TOŽILNIK: melancâne
MESTNIK: pri melancân**ah**
ORODNIK: z melancân**ami**

TONEMSKO

[melancâna]

IPA: [mɛlantsá:nà]

ednina

IMENOVALNIK: melancâna
RODILNIK: melancâne
DAJALNIK: melancâni
TOŽILNIK: melancâno
MESTNIK: pri melancâni
ORODNIK: z melancâno

dvojina

IMENOVALNIK: melancâni
RODILNIK: melancân
DAJALNIK: melancân**ama**
TOŽILNIK: melancâni
MESTNIK: pri melancân**ah**
ORODNIK: z melancân**ama**

množina

IMENOVALNIK: melancâne
RODILNIK: melancân
DAJALNIK: melancân**am**
TOŽILNIK: melancâne
MESTNIK: pri melancân**ah**
ORODNIK: z melancân**ami**

IZVOR

prevzeto prek it. *melanzana* in srgr. *melidzána* iz arab. *bāzindžān*; v srgr. prenareseno pod vplivom *mélās* 'črn'

melíšče melíšča samostalnik srednjega spola

[melíšče]

POMEN

območje ob vznožju sten in pobočij v visokogorju, kjer se nabirajo grušč, drobno kamenje, posamezne manjše skale

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

položno, strmo melišče | prostrano, širo, široko melišče

- Pot z Zelenice je dolga in zaradi širnih *meljšč* pod Vrtačo tudi naporna.
- Med hojo po strmem *meljšču* mu je kljub primerni obutvi spodrsnilo.

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

prečiti, prečkati meljšče

- Pod grebenom prečimo ogromno *meljšče* do vznožja strmega žleba, kjer naletimo na prve jeklenice in kline.

► glag. + po + **sam. beseda v mestniku**

povzpeti, vzpenjati se po meljšču | spustiti se po meljšču

- Po *meljščih* se spustimo prav v dno doline.

► **sam. beseda** + pod + sam. beseda v orodniku meljšče pod steno

- Skozi ruševje se vzpnemo na *meljšča* pod steno.

...

- Usmerimo se na levo, kjer nas čaka 500-metrski spust po *meljščih*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[meljšče]

IPA: [mɛ'li:ʃtʃɛ]

ednina

IMENOVALNIK: meljšče

RODILNIK: meljšča

DAJALNIK: meljšču

TOŽILNIK: meljšče

MESTNIK: pri meljšču

ORODNIK: z meljščem

dvojina

IMENOVALNIK: meljšči

RODILNIK: meljšč

DAJALNIK: meljščema

TOŽILNIK: meljšči

MESTNIK: pri meljščih

ORODNIK: z meljščema

množina

IMENOVALNIK: meljšča

RODILNIK: meljšč

DAJALNIK: meljščem

TOŽILNIK: meljšča

MESTNIK: pri meljščih

ORODNIK: z meljšči

TONEMSKO

[meljšče]

IPA: [mɛli:ʃtʃɛ]

ednina

IMENOVALNIK: meljšče

RODILNIK: meljšča

DAJALNIK: meljšču

TOŽILNIK: meljšče

MESTNIK: pri meljšču

ORODNIK: z meljščem

dvojina

IMENOVALNIK: meljšči in meljšči

RODILNIK: meljšč

DAJALNIK: meljščema in meljščema

TOŽILNIK: meljšči in meljšči

MESTNIK: pri meljščih

ORODNIK: z meljščema in z meljščema

množina

IMENOVALNIK: meljšča

RODILNIK: meljšč

DAJALNIK: meljščem

TOŽILNIK: meljšča

MESTNIK: pri meljščih

ORODNIK: z meljšči

IZVOR

iz *mel* 'droben pesek, drobir'

meningitis meningítisa samostalnik moškega spola

[meningítis]

POMEN

iz medicine vnetje možganske mreine

► prid. beseda + **sam. beseda**

bakterijski, virusni meningitis | meningokokni meningitis

- Pri virusnem *meningitisu* antibiotiki niso potrebni, čeprav lahko pomagajo preprečiti sekundarno okužbo.

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

bakterija, virus meningitisa | epidemija meningitisa | povzročitelj meningitisa

- Po zadnjih podatkih je okuženih klopov z virusom *meningitisa* največ v listnatih gozdovih.
- Povzročitelj *meningitisa* je lahko tudi bakterija tuberkuloze.

► glag. + za + **sam. beseda v orodniku**

zboleti za meningitisom

- Mož je hudo zbolel za *meningitisom*.
- Umetnik je relativno mlad tragično umrl za *meningitisom*.

...

- Hči je prebolela *meningitis* in se soncu izogiba.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[meningítis]

IPA: [meniŋ'gi:tis]

ednina

IMENOVALNIK: meningitis

RODILNIK: meningitisa

DAJALNIK: meningitisu

TOŽILNIK: meningitis

MESTNIK: pri meningitisu

ORODNIK: z meningitisom

dvojina

IMENOVALNIK: meningítisa
RODILNIK: meningítisov
DAJALNIK: meningítisoma
TOŽILNIK: meningítisa
MESTNIK: pri meningítisih
ORODNIK: z meningítisoma

množina

IMENOVALNIK: meningítisi
RODILNIK: meningítisov
DAJALNIK: meningítisom
TOŽILNIK: meningítise
MESTNIK: pri meningítisih
ORODNIK: z meningítisi

TONEMSKO

[meningítis]

IPA: [meningí:tis]

ednina

IMENOVALNIK: meningítis
RODILNIK: meningítisa
DAJALNIK: meningítisu
TOŽILNIK: meningítis
MESTNIK: pri meningítisu
ORODNIK: z meningítisom

dvojina

IMENOVALNIK: meningítisa
RODILNIK: meningítisov
DAJALNIK: meningítisoma
TOŽILNIK: meningítisa
MESTNIK: pri meningítisih
ORODNIK: z meningítisoma

množina

IMENOVALNIK: meningítisi
RODILNIK: meningítisov
DAJALNIK: meningítisom
TOŽILNIK: meningítise
MESTNIK: pri meningítisih
ORODNIK: z meningítisi

STALNE ZVEZE

gnojni meningitis

iz medicine bakterijski meningitis, pri katerem se pojavljajo močno povišana telesna temperatura, glavobol, krči, motnje zavesti in za katerega je značilna visoka smrtnost

▶ glag. + za + **sam. beseda v orodniku**

zboleti za gnojnim meningitisom

▪ Štiriletnik, ki je pred slabimi tremi tedni zbolel za *gnojnim meningitisom*, je že toliko zdrav, da je lahko včeraj zapustil bolnišnico.

▶ glag. + zaradi + **sam. beseda v rodilniku**

umreti zaradi gnojnega meningitisa

▪ Zaradi *gnojnega meningitisa* sta umrla 36-letni moški in 80-letna ženska.

klopni meningitis

vnetje možganske mreže in možganov, ki je posledica okužbe z virusom, ki ga prenašajo klopi; SIN.: klopni encefalitis, iz medicine klopni meningoencefalitis

▶ sam. beseda + proti + **sam. beseda v dajalniku**

cepivo, cepljenje proti klopnemu meningitisu

▪ Cepivo proti *klopnemu meningitisu* je varno in učinkovito.

▶ priredna zveza

(lymska) boreliozna in klopni meningitis

▪ Na kliniki za infekcijske bolezni so že zgodaj spomladi zdravili bolnike z lymsko boreliozo in *klopnim meningitisom*.

...

▪ Zmanjšalo se je število okužb z virusom *klopnega meningitisa*.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *meningitis*, iz lat. *mēninga* 'možganska ovojnica', prevzeto iz gr. *mēninks* 'koža, membrana'

meníngoencefalítis

 meníngoencefalítisa

samostalnik moškega spola

[meníngoencefalítis]

POMEN

iz medicine vnetje možganske mreže in možganov

▪ Težji potek bolezni, kot je pojav *meningoencefalitisa*, srčnega popuščanja in dihalne odpovedi, je zelo redek in se pojavlja predvsem pri starejših in kronično bolnih.

▪ Inkubacija pri okužbi z virusnim *meningoencefalitisom* traja od 7 do 10 dni, bolezen pa se pojavi s splošnimi simptomi glavobola, vrtoglavice in trdega vratu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[meníngoencefalítis]

IPA: [mɛ'ni:ŋɔɛntsefa'li:tis]

ednina

IMENOVALNIK: meníngoencefalítis

RODILNIK: meníngoencefalítisa

DAJALNIK: meníngoencefalítisu

TOŽILNIK: meníngoencefalítisa

MESTNIK: pri meníngoencefalítisu

ORODNIK: z meníngoencefalítisom

dvojina

IMENOVALNIK: meníngoencefalítisa

RODILNIK: meníngoencefalítisov

DAJALNIK: meníngoencefalítisoma

TOŽILNIK: meníngoencefalítisa

MESTNIK: pri meníngoencefalítisih

ORODNIK: z meníngoencefalítisoma

množina

IMENOVALNIK: meningoencefalítisi
RODILNIK: meningoencefalítisov
DAJALNIK: meningoencefalítisom
TOŽILNIK: meningoencefalítise
MESTNIK: pri meningoencefalítisih
ORODNIK: z meningoencefalítisi

TONEMSKO

[meningoencefalítis]
IPA: [mení:ngðentsefalí:tis]

ednina

IMENOVALNIK: meningoencefalítis
RODILNIK: meningoencefalítisa
DAJALNIK: meningoencefalítisu
TOŽILNIK: meningoencefalítisa
MESTNIK: pri meningoencefalítisu
ORODNIK: z meningoencefalítisom

dvojina

IMENOVALNIK: meningoencefalítisa
RODILNIK: meningoencefalítisov
DAJALNIK: meningoencefalítisoma
TOŽILNIK: meningoencefalítisa
MESTNIK: pri meningoencefalítisih
ORODNIK: z meningoencefalítisoma

množina

IMENOVALNIK: meningoencefalítisi
RODILNIK: meningoencefalítisov
DAJALNIK: meningoencefalítisom
TOŽILNIK: meningoencefalítise
MESTNIK: pri meningoencefalítisih
ORODNIK: z meningoencefalítisi

STALNE ZVEZE

klopni meningoencefalitis

iz medicine vnetje možganske mreže in možganov, ki je posledica okužbe z virusom, ki ga prenašajo klopi; SIN.: klopni encefalitis, klopni meningitis

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** povzročitelj klopnega meningoencefalitisa | prenašalec klopnega meningoencefalitisa | virus klopnega meningoencefalitisa
 - Z virusom *klopnega meningoencefalitisa* se lahko okužijo tudi živali.
- ▶ sam. beseda + proti + **sam. beseda v dajalniku** cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu | cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu | zaščita proti klopnemu meningoencefalitisu
 - Cepljenje proti *klopnemu meningoencefalitisu* je priporočljivo za vse osebe, starejše od enega leta, ki bivajo na endemskem območju.
- ▶ priredna zveza
lymska boreliozna in klopni meningoencefalitis

- Na Infekcijski kliniki Kliničnega centra v Ljubljani se trenutno zaradi lymske boreliozne in *klopne meningoencefalitisa* zdravi kar 50 ljudi.

- Tveganju, da zbolijo za *klopnim meningoencefalitisom*, so izpostavljeni ljudje vseh starostnih skupin.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *meningoencephalitis*, iz lat. *mēninga* 'možganska ovojnica', prevzeto iz gr. *mēninks* 'koža, membrana' + ↑encefalitis

meningokók meningokóka samostalnik moškega spola
[meningokók]

POMEN

iz medicine bakterija, ki se nahaja v sluznici dihal in zlasti pri mlajših otrocih in mladostnikih povzroča meningitis, sepso; primerjaj lat. *Neisseria meningitidis*

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** bakterija meningokoka
 - Bakterija *meningokoka* povzroča gnojno vnetje možganskih ovojnic.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag. meningokok povzroča KAJ
 - *Meningokok* lahko povzroča tudi infekcije drugih organov (oči, srednjega ušesa, sinusov, trebušne mreže idr.).
- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** okužba z meningokokom
 - Okužbe z *meningokokom* so sicer nalezljive, vendar se prenašajo le, če so ljudje v tesnejšem stiku.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[meningokók]
IPA: [meníngɔ'ko:k]

ednina

IMENOVALNIK: meningokók
RODILNIK: meningokóka
DAJALNIK: meningokóku
TOŽILNIK: meningokók
MESTNIK: pri meningokóku
ORODNIK: z meningokókom

dvojina

IMENOVALNIK: meningokóka
RODILNIK: meningokókov
DAJALNIK: meningokókoma
TOŽILNIK: meningokóka
MESTNIK: pri meningokókkih
ORODNIK: z meningokókoma

množina

IMENOVALNIK: meningokóki
RODILNIK: meningokókov
DAJALNIK: meningokókom

TOŽILNIK: meningokóke
MESTNIK: pri meningokókih
ORODNIK: z meningokóki

TONEMSKO

[meningokòk]

IPA: [mɛnɪŋgòkò:k]

ednina

IMENOVALNIK: meningokòk
RODILNIK: meningokòka
DAJALNIK: meningokòku
TOŽILNIK: meningokòk
MESTNIK: pri meningokòku
ORODNIK: z meningokòkom

dvojina

IMENOVALNIK: meningokòka
RODILNIK: meningokòkov
DAJALNIK: meningokòkoma
TOŽILNIK: meningokòka
MESTNIK: pri meningokòkih
ORODNIK: z meningokòkoma

množina

IMENOVALNIK: meningokòki
RODILNIK: meningokòkov
DAJALNIK: meningokòkom
TOŽILNIK: meningokòke
MESTNIK: pri meningokòkih
ORODNIK: z meningokòki

IZVOR

prevzeto iz nlat. *meningococcus*, iz lat. *mēninga* 'možganska ovojnica', prevzeto iz gr. *mēninks* 'koža, membrana' + ↑kok

meningokókni meningokókna meningokókno

pridevnik

[meningokókni]

POMEN

1. ki je v zvezi z meningokokom

▶ prid. beseda + sam. beseda

meningokokna bakterija

- Vsak deseti človek ima v žrelu in nosnicah *meningokokne* bakterije, pa se tega sploh ne zaveda.

1.1. ki ga povzroča meningokok

▶ prid. beseda + sam. beseda

meningokokni meningitis | meningokokna bolezen | meningokokna infekcija, okužba | meningokokna sepsa

- Pri okužbi z *meningokoknim* meningitisom se pojavijo vijolični, modricam podobni izpuščaji.
- Pnevmonokne in *meningokokne* okužbe zdravimo z antibiotiki.
- Pri gnojnem meningitisu je prizadeta možganska ovojnica, pri *meningokokni* sepsi pa tudi drugi notranji organi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[meningokókni]

IPA: [mɛnɪŋgòkò:kni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: meningokókni
RODILNIK: meningokóknega
DAJALNIK: meningokóknemu
TOŽILNIK: meningokókni
živo meningokóknega
MESTNIK: pri meningokóknem
ORODNIK: z meningokóknim

dvojina

IMENOVALNIK: meningokókna
RODILNIK: meningokóknih
DAJALNIK: meningokóknima
TOŽILNIK: meningokókna
MESTNIK: pri meningokóknih
ORODNIK: z meningokóknima

množina

IMENOVALNIK: meningokókni
RODILNIK: meningokóknih
DAJALNIK: meningokóknim
TOŽILNIK: meningokókne
MESTNIK: pri meningokóknih
ORODNIK: z meningokóknimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: meningokókna
RODILNIK: meningokókne
DAJALNIK: meningokókni
TOŽILNIK: meningokókno
MESTNIK: pri meningokókni
ORODNIK: z meningokókno

dvojina

IMENOVALNIK: meningokókni
RODILNIK: meningokóknih
DAJALNIK: meningokóknima
TOŽILNIK: meningokókni
MESTNIK: pri meningokóknih
ORODNIK: z meningokóknima

množina

IMENOVALNIK: meningokókne
RODILNIK: meningokóknih
DAJALNIK: meningokóknim
TOŽILNIK: meningokókne
MESTNIK: pri meningokóknih
ORODNIK: z meningokóknimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: meningokókno
RODILNIK: meningokóknega
DAJALNIK: meningokóknemu

TOŽILNIK: meningokókno
MESTNIK: pri meningokóknem
ORODNIK: z meningokóknim

dvojina

IMENOVALNIK: meningokókni
RODILNIK: meningokóknih
DAJALNIK: meningokóknima
TOŽILNIK: meningokókni
MESTNIK: pri meningokóknih
ORODNIK: z meningokóknima

množina

IMENOVALNIK: meningokókna
RODILNIK: meningokóknih
DAJALNIK: meningokóknim
TOŽILNIK: meningokókna
MESTNIK: pri meningokóknih
ORODNIK: z meningokóknimi

TONEMSKO

[meningokòkni]

IPA: [mɛnɛ̃ngokó:kni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: meningokòkni
RODILNIK: meningokòknega
DAJALNIK: meningokòknemu
TOŽILNIK: meningokòkni
živo meningokòknega
MESTNIK: pri meningokòknem
ORODNIK: z meningokòknim

dvojina

IMENOVALNIK: meningokòkna
RODILNIK: meningokòknih
DAJALNIK: meningokòknima
TOŽILNIK: meningokòkna
MESTNIK: pri meningokòknih
ORODNIK: z meningokòknima

množina

IMENOVALNIK: meningokòkni
RODILNIK: meningokòknih
DAJALNIK: meningokòknim
TOŽILNIK: meningokòkne
MESTNIK: pri meningokòknih
ORODNIK: z meningokòknimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: meningokòkna
RODILNIK: meningokòkne
DAJALNIK: meningokòkni
TOŽILNIK: meningokòkno
MESTNIK: pri meningokòkni
ORODNIK: z meningokòkno

dvojina

IMENOVALNIK: meningokòkni
RODILNIK: meningokòknih

DAJALNIK: meningokòknima
TOŽILNIK: meningokòkni
MESTNIK: pri meningokòknih
ORODNIK: z meningokòknima

množina

IMENOVALNIK: meningokòkne
RODILNIK: meningokòknih
DAJALNIK: meningokòknim
TOŽILNIK: meningokòkne
MESTNIK: pri meningokòknih
ORODNIK: z meningokòknimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: meningokòkno
RODILNIK: meningokòknega
DAJALNIK: meningokòknemu
TOŽILNIK: meningokòkno
MESTNIK: pri meningokòknem
ORODNIK: z meningokòknim

dvojina

IMENOVALNIK: meningokòkni
RODILNIK: meningokòknih
DAJALNIK: meningokòknima
TOŽILNIK: meningokòkni
MESTNIK: pri meningokòknih
ORODNIK: z meningokòknima

množina

IMENOVALNIK: meningokòkna
RODILNIK: meningokòknih
DAJALNIK: meningokòknim
TOŽILNIK: meningokòkna
MESTNIK: pri meningokòknih
ORODNIK: z meningokòknimi

IZVOR

↑meningokok

MHz

simbol

POMEN

1. simbol za enoto *megaherc*, *megahertz*
 - Že lani smo pričeli z oddajanjem na frekvenci 100,9 MHz, vendar pa zaradi prekrivanja frekvenc sprejem ni bil dober.
2. del pridevniške zloženke v obliki **n-MHz** <-megaherčni>
 - Preračunavanje podatkov so inženirji zaupali 400-MHz procesorju, medtem ko za shranjevanje vmesnih izračunov skrbi sistemski pomnilnik kapacitete 128 megabajtov.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑megahertz

mílimól

mílimóla samostalnik moškega spola

[mílimól]

POMEN

iz kemije **merska enota za izražanje množine snovi, tisočina mola** [mmol]

- Na tešče naj bi imel zdrav človek med 3,5 in 5,9 *milimola* sladkorja v litru krvi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mílimól]

IPA: [ˈmi:liˈmo:l]

ednina

IMENOVALNIK: mílimól

RODILNIK: mílimóla

DAJALNIK: mílimólu

TOŽILNIK: mílimól

MESTNIK: pri mílimólu

ORODNIK: z mílimólom

dvojina

IMENOVALNIK: mílimóla

RODILNIK: mílimólov

DAJALNIK: mílimóloma

TOŽILNIK: mílimóla

MESTNIK: pri mílimólih

ORODNIK: z mílimóloma

množina

IMENOVALNIK: mílimóli

RODILNIK: mílimólov

DAJALNIK: mílimólom

TOŽILNIK: mílimóle

MESTNIK: pri mílimólih

ORODNIK: z mílimóli

TONEMSKO

[mîlimôl]

IPA: [mí:limó:l]

ednina

IMENOVALNIK: mîlimôl

RODILNIK: mîlimôla

DAJALNIK: mîlimôlu

TOŽILNIK: mîlimôl

MESTNIK: pri mîlimôlu

ORODNIK: z mîlimôlom

dvojina

IMENOVALNIK: mîlimôla

RODILNIK: mîlimôlov

DAJALNIK: mîlimóloma

TOŽILNIK: mîlimôla

MESTNIK: pri mîlimôlih

ORODNIK: z mîlimóloma

množina

IMENOVALNIK: mîlimôli

RODILNIK: mîlimôlov

DAJALNIK: mîlimólom

TOŽILNIK: mîlimôle

MESTNIK: pri mîlimôlih

ORODNIK: z mîlimôli

IZVOR

prevzeto iz nem. *Millimol*, angl., frc. *millimole*, iz novoklas. *milli.* ‘tisoči del osnovne enote’ iz lat. *mille* ‘tisoč’ + ↑mol

míso mísa samostalnik moškega spola

[míso]

POMEN

1. začimbna pasta iz fermentirane soje in riža ali ječmena

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

juha miso, omaka miso

- Dodamo omako *miso*, tofu in sok ene limone.

...

▪ Za kosilo si pripravite zelenjavno juho, ki ji dodate *miso*.

▪ Če se želite izogniti mleku in zaužiti dovolj probiotikov, uživajte izdelke iz fermentirane soje, kot sta *miso* in tempeh.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z misom 1.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

miso juha | miso pasta

- *Miso* pasto zmešajte v skodelici, v katero ste vlili majhno količino juhe.

- Pisatelj je zdravilne lastnosti *miso* juhe opisal tudi v knjigi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[míso]

IPA: [ˈmi:sɔ]

ednina

IMENOVALNIK: míso

RODILNIK: mísa

DAJALNIK: mísu

TOŽILNIK: míso

MESTNIK: pri mísu

ORODNIK: z mísom

dvojina

IMENOVALNIK: mísa

RODILNIK: mísov

DAJALNIK: mísoma

TOŽILNIK: mísa

MESTNIK: pri mísih

ORODNIK: z mísoma

množina

IMENOVALNIK: mísi

RODILNIK: mísov

DAJALNIK: mísom

TOŽILNIK: míse

MESTNIK: pri mísih

ORODNIK: z mísi

TONEMSKO

[míso]

IPA: [mí:sò]

ednina

IMENOVALNIK: mîso
RODILNIK: mîsa
DAJALNIK: mîsu
TOŽILNIK: mîso
MESTNIK: pri mîsu
ORODNIK: z mîsom

dvojina

IMENOVALNIK: mîsa
RODILNIK: mîsov
DAJALNIK: mîsoma
TOŽILNIK: mîsa
MESTNIK: pri mîsih
ORODNIK: z mîsoma

množina

IMENOVALNIK: mîsi
RODILNIK: mîsov
DAJALNIK: mîsom
TOŽILNIK: mîse
MESTNIK: pri mîsih
ORODNIK: z mîsi

IZVOR

prevzeto prek angl. *miso*, nem. *Miso* iz jap. *miso*

mmol

 simbol

POMEN

simbol za enoto *milimol*

- Če želimo vzpostaviti normalno ravnovesje elektrolitov po naporu, si pripravimo pijačo, za katero v litru vode raztopimo 25–50 *mmol* kalijevega klorida ali 25 *mmol* natrijevega klorida.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑milimol

Mn

 simbol

POMEN

simbol za kemijski element *mangan*

- Najpogosteje omenjamo težave rastlin zaradi pomanjkanja železa (Fe) in bora (B), le malokrat pa se pojavijo naslednji elementi: baker (Cu), cink (Zn) in mangan (*Mn*).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Mn*, simbola za element ↑mangan

Mo

 simbol

POMEN

simbol za kemijski element *molibden*

- Vsebnost bakra (Cu) v rastlinah, ki privede do zastrupitve in pogina živali, je precej odvisna od vsebnosti molibdena (*Mo*) in sulfata.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Mo*, simbola za element ↑molibden

mól¹

 móla samostalnik moškega spola

[mól]

POMEN

iz kemije osnovna merska enota za izražanje

množine snovi [mol]

- Približna prostorninska sestava zraka znaša 79 % N₂ in 21 % O₂, tako imamo za vsak *mol* O₂ v zraku $79/21 = 3,76$ *mola* N₂.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mól]

IPA: [ˈmo:l]

ednina

IMENOVALNIK: mól
RODILNIK: móla
DAJALNIK: mólu
TOŽILNIK: mól
MESTNIK: pri mólu
ORODNIK: z mólom

dvojina

IMENOVALNIK: móla
RODILNIK: mólov
DAJALNIK: móloma
TOŽILNIK: móla
MESTNIK: pri mólih
ORODNIK: z móloma

množina

IMENOVALNIK: móli
RODILNIK: mólov
DAJALNIK: mólom
TOŽILNIK: móle
MESTNIK: pri mólih
ORODNIK: z móli

TONEMSKO

[môl]

IPA: [mó:l]

ednina

IMENOVALNIK: mól
RODILNIK: mōla
DAJALNIK: mōlu
TOŽILNIK: mól
MESTNIK: pri mōlu
ORODNIK: z mōlom

dvojina

IMENOVALNIK: mōla
RODILNIK: mōlov
DAJALNIK: mōloma
TOŽILNIK: mōla
MESTNIK: pri mōlih
ORODNIK: z mōloma

množina

IMENOVALNIK: mōli
RODILNIK: mōlov
DAJALNIK: mōlom
TOŽILNIK: mōle
MESTNIK: pri mōlih
ORODNIK: z mōli

IZVOR

prevzeto iz nem. *Mol*, angl., frc. *mole*, okrnjeno iz ↑molekula

mol² simbol

POMEN

simbol za enoto *mol*

- Pri reakciji je nastalo 0,5 *mol* železovega sulfida.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; glej ↑mol

molibdén molibdéna samostalnik moškega spola

[molibdén]

POMEN

težko taljiva kovina srebrno bele barve, kemijski element [Mo]

▶ priredna zveza

molibden in cink, molibden in krom, molibden in nikelj

- Hibridno kolo je opremljeno z električnim motorjem in z visoko zmogljivim akumulatorjem, ki sta vgrajena v okvir iz mešanice kroma in *molibdena*.
- Zgodovinski višek so dosegle tudi cene niklja, volframa, *molibdena* in vanadija.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[molibdén]

IPA: [mɔlib'de:n]

ednina

IMENOVALNIK: molibdén
RODILNIK: molibdéna
DAJALNIK: molibdénu
TOŽILNIK: molibdén
MESTNIK: pri molibdénu
ORODNIK: z molibdénom

dvojina

IMENOVALNIK: molibdéna
RODILNIK: molibdénov
DAJALNIK: molibdénoma
TOŽILNIK: molibdéna
MESTNIK: pri molibdénih
ORODNIK: z molibdénoma

množina

IMENOVALNIK: molibdéni

RODILNIK: molibdénov
DAJALNIK: molibdénom
TOŽILNIK: molibdéne
MESTNIK: pri molibdénih
ORODNIK: z molibdéni

TONEMSKO

[molibdén]

IPA: [mɔlib'de:n]

ednina

IMENOVALNIK: molibdén
RODILNIK: molibdéna
DAJALNIK: molibdénu
TOŽILNIK: molibdén
MESTNIK: pri molibdénu
ORODNIK: z molibdénom

dvojina

IMENOVALNIK: molibdéna
RODILNIK: molibdénov
DAJALNIK: molibdénoma
TOŽILNIK: molibdéna
MESTNIK: pri molibdénih
ORODNIK: z molibdénoma

množina

IMENOVALNIK: molibdéni
RODILNIK: molibdénov
DAJALNIK: molibdénom
TOŽILNIK: molibdéne
MESTNIK: pri molibdénih
ORODNIK: z molibdéni

IZVOR

prevzeto prek nem. *Molybdän*, angl. *molybdenum*, frc. *molybdène* iz nlat. *molybdaenum*, iz gr. *mólybdos* 'svinec'

mólski mólska mólsko pridevnik

[mólski]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mólski]

IPA: ['mo:lski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mólski
RODILNIK: mólskega
DAJALNIK: mólskemu
TOŽILNIK: mólski
živo mólskega
MESTNIK: pri mólskem
ORODNIK: z mólskim

dvojina

IMENOVALNIK: mólska
RODILNIK: mólskih

DAJALNIK: mólsk**ima**
TOŽILNIK: mól**ska**
MESTNIK: pri mól**skih**
ORODNIK: z mól**skima**

množina

IMENOVALNIK: mól**ski**
RODILNIK: mól**skih**
DAJALNIK: mól**skim**
TOŽILNIK: mól**ske**
MESTNIK: pri mól**skih**
ORODNIK: z mól**skimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mól**ska**
RODILNIK: mól**ske**
DAJALNIK: mól**ski**
TOŽILNIK: mól**sko**
MESTNIK: pri mól**ski**
ORODNIK: z mól**sko**

dvojina

IMENOVALNIK: mól**ski**
RODILNIK: mól**skih**
DAJALNIK: mól**skima**
TOŽILNIK: mól**ski**
MESTNIK: pri mól**skih**
ORODNIK: z mól**skima**

množina

IMENOVALNIK: mól**ske**
RODILNIK: mól**skih**
DAJALNIK: mól**skim**
TOŽILNIK: mól**ske**
MESTNIK: pri mól**skih**
ORODNIK: z mól**skimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mól**sko**
RODILNIK: mól**skega**
DAJALNIK: mól**skemu**
TOŽILNIK: mól**sko**
MESTNIK: pri mól**skem**
ORODNIK: z mól**skim**

dvojina

IMENOVALNIK: mól**ski**
RODILNIK: mól**skih**
DAJALNIK: mól**skima**
TOŽILNIK: mól**ski**
MESTNIK: pri mól**skih**
ORODNIK: z mól**skima**

množina

IMENOVALNIK: mól**ska**
RODILNIK: mól**skih**
DAJALNIK: mól**skim**
TOŽILNIK: mól**ska**
MESTNIK: pri mól**skih**
ORODNIK: z mól**skimi**

TONEMSKO

[mòlski]

IPA: [mó:lski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mòl**ski**
RODILNIK: mòl**skega**
DAJALNIK: mòl**skemu**
TOŽILNIK: mòl**ski**
živo mòl**skega**
MESTNIK: pri mòl**skem**
ORODNIK: z mòl**skim**

dvojina

IMENOVALNIK: mòl**ska**
RODILNIK: mòl**skih**
DAJALNIK: mòl**skima**
TOŽILNIK: mòl**ska**
MESTNIK: pri mòl**skih**
ORODNIK: z mòl**skima**

množina

IMENOVALNIK: mòl**ski**
RODILNIK: mòl**skih**
DAJALNIK: mòl**skim**
TOŽILNIK: mòl**ske**
MESTNIK: pri mòl**skih**
ORODNIK: z mòl**skimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mòl**ska**
RODILNIK: mòl**ske**
DAJALNIK: mòl**ski**
TOŽILNIK: mòl**sko**
MESTNIK: pri mòl**ski**
ORODNIK: z mòl**sko**

dvojina

IMENOVALNIK: mòl**ski**
RODILNIK: mòl**skih**
DAJALNIK: mòl**skima**
TOŽILNIK: mòl**ski**
MESTNIK: pri mòl**skih**
ORODNIK: z mòl**skima**

množina

IMENOVALNIK: mòl**ske**
RODILNIK: mòl**skih**
DAJALNIK: mòl**skim**
TOŽILNIK: mòl**ske**
MESTNIK: pri mòl**skih**
ORODNIK: z mòl**skimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mòl**sko**
RODILNIK: mòl**skega**
DAJALNIK: mòl**skemu**
TOŽILNIK: mòl**sko**
MESTNIK: pri mòl**skem**

ORODNIK: z množskimi
dvojina

IMENOVALNIK: množski

RODILNIK: množskih

DAJALNIK: množskima

TOŽILNIK: množski

MESTNIK: pri množskih

ORODNIK: z množskima

množina

IMENOVALNIK: množska

RODILNIK: množskih

DAJALNIK: množskim

TOŽILNIK: množska

MESTNIK: pri množskih

ORODNIK: z množskimi

STALNE ZVEZE

molska masa

iz kemije masa enega mola določene snovi, izražena v gramih na mol [M]

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

molska masa elementa, snovi, spojine

- Ker je *molska masa* vodika veliko manjša kot *molska masa* kisika, bo v 1 g vodika večje število molekul kot v enaki masi kisika.

...

- Voda ima glede na svojo razmeroma majhno *molsko maso* nenavadne lastnosti.

molska prostornina

iz kemije prostornina enega mola določenega plina [V_m]

- Pojem *molske prostornine* ne sme biti vezan samo na stanje plina pri temperaturi 0 °C in tlaku 101,3 kPa, saj *molsko prostornino* zavzema 1 mol katerega koli plina pri poljubnih pogojih.

IZVOR

↑mol

mravljinčar mravljinčarja samostalnik moškega spola

[mraʊljɪnˌtʃar]

POMEN

sesalec z dolgim rilcem in dolgim lepljivim jezikom, ki se prehranjuje z mravljami in termiti, po izvoru iz Srednje in Južne Amerike; primerjaj lat. *Vermilingua*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Ko se mravlje vsujejo iz mravljišča, jih *mravljinčar* polize z do 22 cm dolgim lepljivim jezikom.
- Drobní možgani v ozki lobanji, kakršno imajo tudi *mravljinčarji* in lenivci, obdelujejo predvsem vonjalne informacije.

...

- Poznamo štiri vrste *mravljinčarjev*, ki živijo v Srednji in Južni Ameriki.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mraʊljɪnˌtʃar]

IPA: [mraʊ'ljɪ:ntʃar]

ednina

IMENOVALNIK: mravljinčar

RODILNIK: mravljinčarja

DAJALNIK: mravljinčarju

TOŽILNIK: mravljinčarja

MESTNIK: pri mravljinčarju

ORODNIK: z mravljinčarjem

dvojina

IMENOVALNIK: mravljinčarja

RODILNIK: mravljinčarjev

DAJALNIK: mravljinčarjema

TOŽILNIK: mravljinčarja

MESTNIK: pri mravljinčarjih

ORODNIK: z mravljinčarjema

množina

IMENOVALNIK: mravljinčarji

RODILNIK: mravljinčarjev

DAJALNIK: mravljinčarjem

TOŽILNIK: mravljinčarje

MESTNIK: pri mravljinčarjih

ORODNIK: z mravljinčarji

TONEMSKO

[mraʊljɪnˌtʃar]

IPA: [mraʊljɪ:ntʃar]

ednina

IMENOVALNIK: mravljinčar

RODILNIK: mravljinčarja

DAJALNIK: mravljinčarju

TOŽILNIK: mravljinčarja

MESTNIK: pri mravljinčarju

ORODNIK: z mravljinčarjem

dvojina

IMENOVALNIK: mravljinčarja

RODILNIK: mravljinčarjev

DAJALNIK: mravljinčarjema

TOŽILNIK: mravljinčarja

MESTNIK: pri mravljinčarjih

ORODNIK: z mravljinčarjema

množina

IMENOVALNIK: mravljinčarji

RODILNIK: mravljinčarjev

DAJALNIK: mravljinčarjem

TOŽILNIK: mravljinčarje

MESTNIK: pri mravljinčarjih

ORODNIK: z mravljinčarji

IZVOR

↑mravljinčec

mřsa mřse; in **MřSA** samostalnik ženskega spola

[mərsa]

POMEN

iz medicine **stafilokok**, odporen proti penicilinskim in cefalosporinskim antibiotikom, zlasti kot povzročitelj bolnišničnih okužb

- Celovitih podatkov o okuženosti vseh hospitaliziranih bolnikov in o smrtih zaradi *mřse* ni.
- Okužba z *mřso* je potencialno smrtonosna, saj so nekateri sevi tega na meticilin odpornega stafilokoka v zadnjem desetletju razvili odpornost na antibiotike, ki jih običajno uporabljajo za zdravljenje.
- Svetovna zdravstvena organizacija je nedavno iskanje zdravila za *mřso* označila za visoko prioriteto.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mərsa]

IPA: [ˈmərsa]

ednina

IMENOVALNIK: mřsa

RODILNIK: mřse

DAJALNIK: mřsi

TOŽILNIK: mřso

MESTNIK: pri mřsi

ORODNIK: z mřso

dvojina

IMENOVALNIK: mřsi

RODILNIK: mřs

DAJALNIK: mřsama

TOŽILNIK: mřsi

MESTNIK: pri mřsah

ORODNIK: z mřsama

množina

IMENOVALNIK: mřse

RODILNIK: mřs

DAJALNIK: mřsam

TOŽILNIK: mřse

MESTNIK: pri mřsah

ORODNIK: z mřsami

TONEMSKO

[mərsa]

IPA: [ˈmərsà]

ednina

IMENOVALNIK: mřsa

RODILNIK: mřse

DAJALNIK: mřsi

TOŽILNIK: mřso

MESTNIK: pri mřsi

ORODNIK: z mřso

dvojina

IMENOVALNIK: mřsi

RODILNIK: mřs

DAJALNIK: mřsama

TOŽILNIK: mřsi

MESTNIK: pri mřsah

ORODNIK: z mřsama

množina

IMENOVALNIK: mřse

RODILNIK: mřs

DAJALNIK: mřsam

TOŽILNIK: mřse

MESTNIK: pri mřsah

ORODNIK: z mřsami

IZVOR

↑MRSA

MřSA MřSE; in **mřsa** samostalnik ženskega spola

[mərsa] kratica

POMEN

iz medicine **stafilokok**, odporen proti penicilinskim in cefalosporinskim antibiotikom, zlasti kot povzročitelj bolnišničnih okužb

- Okužba z *MřSO*, ki se ne odziva na zdravljenje z antibiotiki, je v bolnišnicah večna nevarnost za imunsko oslABLJENE bolnike.
- Ni naključje, da je na kirurškem oddelku največ primerov okuženih z *MřSO*, saj so pacienti po operaciji pogosto zelo oslABLJENI.
- Podatek iz raziskave je več manjših bolnišnic spodbudil, da so začele dejavneje spremljati navzočnost *MřSE* pri bolnikih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mərsa]

IPA: [ˈmərsa]

ednina

IMENOVALNIK: MřSA

RODILNIK: MřSE

DAJALNIK: MřSI

TOŽILNIK: MřSO

MESTNIK: pri MřSI

ORODNIK: z MřSO

dvojina

IMENOVALNIK: MřSI

RODILNIK: MřS

DAJALNIK: MřSAMA

TOŽILNIK: MřSI

MESTNIK: pri MřSAH

ORODNIK: z MřSAMA

množina

IMENOVALNIK: MřSE

RODILNIK: MřS

DAJALNIK: MřSAM

TOŽILNIK: MřSE

MESTNIK: pri MřSAH

ORODNIK: z MřSAMI

TONEMSKO

[mə̀rsa]

IPA: [mə̀rsà]

ednina

IMENOVALNIK: MŔSA

RODILNIK: MŔSE

DAJALNIK: MŔSI

TOŽILNIK: MŔSO

MESTNIK: pri MŔSI

ORODNIK: z MŔSO

dvojina

IMENOVALNIK: MŔSI

RODILNIK: MŔS

DAJALNIK: MŔSAMA

TOŽILNIK: MŔSI

MESTNIK: pri MŔSAH

ORODNIK: z MŔSAMA

množina

IMENOVALNIK: MŔSE

RODILNIK: MŔS

DAJALNIK: MŔSAM

TOŽILNIK: MŔSE

MESTNIK: pri MŔSAH

ORODNIK: z MŔSAMI

IZVOR

prevzeto iz angl. *MRSA*, kratice za *Methicillin-resistant Staphylococcus aureus* 'na meticilin rezistentni zlati stafilokok', iz ↑meticilin, ↑rezistenten, ↑stafilokok in lat. *aureus* 'zlat'

mulatjêra mulatjêre samostalnik ženskega spola

[mulatjêra]

POMEN

širša, utrjena gorska pot, ki navadno poteka po stari trgovski ali vojaški poti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

italijanska mulatjera | markirana mulatjera | oskrbovalna, vojaška mulatjera | široka, zložna mulatjera

- Prečkamo prodišče in v nekaj minutah dosežemo markirano *mulatjero* proti Kriškim podom.
- Vojska je poskrbela za zelo dobro oskrbovalno *mulatjero*.
- Po stari vojaški *mulatjeri* smo se počasi vzpenjali proti vrhu.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

mulatjera se odcepi | mulatjera se vije | mulatjera vodi KAM

- Sestop je enostaven, saj se *mulatjera* vije po ozkem zahodnem grebenu.
- *Mulatjera* nas vodi najprej daleč desno, potem pa se obrne proti levi.

▶ glag. + po + **sam. beseda v mestniku**

hoditi po mulatjeri | nadaljevati po mulatjeri | vzpeti se po mulatjeri

- Hodila sva po *mulatjeri*, široki poti iz vojnih časov.
- Pot nadaljujemo po široki *mulatjeri*, ki se vije nad globokimi kraškimi vrtačami in preči nekaj strmih grap.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Na nadmorski višini približno 1900 metrov zapustimo *mulatjero*.

...

- Na greben je speljana udobna *mulatjera*, vendar je njen začetek tako skrit, da ga je še z dobrim opisom težko najti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mulatjêra]

IPA: [mula'tje:ra]

ednina

IMENOVALNIK: mulatjêra

RODILNIK: mulatjêre

DAJALNIK: mulatjêri

TOŽILNIK: mulatjêro

MESTNIK: pri mulatjêri

ORODNIK: z mulatjêro

dvojina

IMENOVALNIK: mulatjêri

RODILNIK: mulatjêr

DAJALNIK: mulatjêr**ama**

TOŽILNIK: mulatjêri

MESTNIK: pri mulatjêr**ah**ORODNIK: z mulatjêr**ama**

množina

IMENOVALNIK: mulatjêre

RODILNIK: mulatjêr

DAJALNIK: mulatjêr**am**

TOŽILNIK: mulatjêre

MESTNIK: pri mulatjêr**ah**ORODNIK: z mulatjêr**ami**

TONEMSKO

[mulatjêra]

IPA: [mulatjê:rà]

ednina

IMENOVALNIK: mulatjêra

RODILNIK: mulatjêre

DAJALNIK: mulatjêri

TOŽILNIK: mulatjêro

MESTNIK: pri mulatjêri

ORODNIK: z mulatjêro

dvojina

IMENOVALNIK: mulatjêri

RODILNIK: mulatjêr

DAJALNIK: mulatjêr**ama**

TOŽILNIK: mulatjêri

MESTNIK: pri mulatjêr**ah**ORODNIK: z mulatjêr**ama**

množina

IMENOVALNIK: mulatjêre
RODILNIK: mulatjêr
DAJALNIK: mulatjêram
TOŽILNIK: mulatjêre
MESTNIK: pri mulatjêrah
ORODNIK: z mulatjêrami

IZVOR

prevzeto iz it. *mulattiera*, iz *mulattiero* 'ki je v zvezi z mulami', glej ↑mula

mútilaterála mútilaterále samostalnik ženskega spola
[mútilaterála]

POMEN

dejavnost, ki jo skupaj izvajajo partnerji iz več držav, ali rezultat te dejavnosti, zlasti dogovor, sporazum med državami

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

politična multilateralala

▪ Tiskovne konference se je udeležila tudi generalna direktorica direktorata za načrtovanje politik in politično *multilateralo* na ministrstvu za zunanje zadeve.

▪ Šeststranska *multilateralala* se je zožila na dvostranske pogovore med Pjongjangom in Washingtonom.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
sekretar za multilateralo | sektor za multilateralo

▪ Kljub sicer bogati diplomatski karieri ne velja ravno za strokovnjaka za *multilateralo*.

...

▪ Podlaga vsake izmenjave je kakršenkoli medinstitucionalni dogovor (bilateralala, *multilateralala*); pred odhodom študent podpiše študijski sporazum z domačo in tujo institucijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mútilaterála]

IPA: [ˈmuːlɪtateˈraːla]

ednina

IMENOVALNIK: mútilaterála

RODILNIK: mútilaterále

DAJALNIK: mútilateráli

TOŽILNIK: mútilaterálo

MESTNIK: pri mútilateráli

ORODNIK: z mútilaterálo

dvojina

IMENOVALNIK: mútilateráli

RODILNIK: mútilaterál

DAJALNIK: mútilaterálama

TOŽILNIK: mútilateráli

MESTNIK: pri mútilaterálah

ORODNIK: z mútilaterálama

množina

IMENOVALNIK: mútilaterále

RODILNIK: mútilaterál
DAJALNIK: mútilaterálam
TOŽILNIK: mútilaterále
MESTNIK: pri mútilaterálah
ORODNIK: z mútilaterálami

TONEMSKO

[mútilaterála]

IPA: [múːlɪtaterá:là]

ednina

IMENOVALNIK: mútilaterála

RODILNIK: mútilaterále

DAJALNIK: mútilateráli

TOŽILNIK: mútilaterálo

MESTNIK: pri mútilateráli

ORODNIK: z mútilaterálo

dvojina

IMENOVALNIK: mútilateráli

RODILNIK: mútilaterál

DAJALNIK: mútilaterálama

TOŽILNIK: mútilateráli

MESTNIK: pri mútilaterálah

ORODNIK: z mútilaterálama

množina

IMENOVALNIK: mútilaterále

RODILNIK: mútilaterál

DAJALNIK: mútilaterálam

TOŽILNIK: mútilaterále

MESTNIK: pri mútilaterálah

ORODNIK: z mútilaterálami

IZVOR

↑multilateralen

mútilaterálen mútilaterálna mútilaterálno

pridevnik

[mútilaterálen]

POMEN

1. ki zadeva, vključuje več strani

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

multilateralen pristop | multilateralno srečanje

▪ Na področju zagotavljanja ukrepov za mir in varnost je nujno potreben stalen *multilateralen* mehanizem.

▪ Istega dne pride po vrsti bilateralnih razgovorov do prvega *multilateralnega* srečanja štirih strank.

2. v obliki **multilateralni** ki je v zvezi z multilateralo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

multilateralni dogovor, sporazum | multilateralni

forumi, odnosi | multilateralna diplomacija |

multilateralna institucija | multilateralno sodelovanje, srečanje | multilateralna pogajanja

▪ V okviru Svetovne trgovinske organizacije se novembra začne nov krog *multilateralnih* trgovinskih pogajanj.

- Izpostavili so dobro sodelovanje na *multilateralnem* področju, in sicer v varnostnem svetu Združenih narodov, v Svetu Evrope in v Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi.

▶ **priredna zveza**

multilateralni in bilateralni

- Za lažje izvajanje dela obstajajo *multilateralni* in bilateralni sporazumi med državami.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mútilaterálɔn]

IPA: [ˈmuːlɪtɪlɛˈraːlɔn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mútilaterálen

določno mútilaterálni

RODILNIK: mútilaterálnega

DAJALNIK: mútilaterálnemu

TOŽILNIK: mútilaterálen

določno mútilaterálni

živo mútilaterálnega

MESTNIK: pri mútilaterálnem

ORODNIK: z mútilaterálnim

dvojina

IMENOVALNIK: mútilaterálna

RODILNIK: mútilaterálnih

DAJALNIK: mútilaterálnima

TOŽILNIK: mútilaterálna

MESTNIK: pri mútilaterálnih

ORODNIK: z mútilaterálnima

množina

IMENOVALNIK: mútilaterálni

RODILNIK: mútilaterálnih

DAJALNIK: mútilaterálnim

TOŽILNIK: mútilaterálne

MESTNIK: pri mútilaterálnih

ORODNIK: z mútilaterálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mútilaterálna

RODILNIK: mútilaterálne

DAJALNIK: mútilaterálni

TOŽILNIK: mútilaterálno

MESTNIK: pri mútilaterálni

ORODNIK: z mútilaterálno

dvojina

IMENOVALNIK: mútilaterálni

RODILNIK: mútilaterálnih

DAJALNIK: mútilaterálnima

TOŽILNIK: mútilaterálni

MESTNIK: pri mútilaterálnih

ORODNIK: z mútilaterálnima

množina

IMENOVALNIK: mútilaterálne

RODILNIK: mútilaterálnih

DAJALNIK: mútilaterálnim

TOŽILNIK: mútilaterálne

MESTNIK: pri mútilaterálnih

ORODNIK: z mútilaterálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mútilaterálno

RODILNIK: mútilaterálnega

DAJALNIK: mútilaterálnemu

TOŽILNIK: mútilaterálno

MESTNIK: pri mútilaterálnem

ORODNIK: z mútilaterálnim

dvojina

IMENOVALNIK: mútilaterálni

RODILNIK: mútilaterálnih

DAJALNIK: mútilaterálnima

TOŽILNIK: mútilaterálni

MESTNIK: pri mútilaterálnih

ORODNIK: z mútilaterálnima

množina

IMENOVALNIK: mútilaterálna

RODILNIK: mútilaterálnih

DAJALNIK: mútilaterálnim

TOŽILNIK: mútilaterálna

MESTNIK: pri mútilaterálnih

ORODNIK: z mútilaterálnimi

TONEMSKO

[mútilaterálɔn]

IPA: [múːlɪtɪlɛraːlɔn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mûtilaterálen

določno mûtilaterálni

RODILNIK: mûtilaterálnega

DAJALNIK: mûtilaterálnemu

TOŽILNIK: mûtilaterálen

določno mûtilaterálni

živo mûtilaterálnega

MESTNIK: pri mûtilaterálnem

ORODNIK: z mûtilaterálnim

dvojina

IMENOVALNIK: mûtilaterálna

RODILNIK: mûtilaterálnih

DAJALNIK: mûtilaterálnima

TOŽILNIK: mûtilaterálna

MESTNIK: pri mûtilaterálnih

ORODNIK: z mûtilaterálnima

množina

IMENOVALNIK: mûtilaterálni

RODILNIK: mûtilaterálnih

DAJALNIK: mûtilaterálnim

TOŽILNIK: mûtilaterálne

MESTNIK: pri mûtilaterálnih

ORODNIK: z mûltilaterálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mûltilaterâlna

RODILNIK: mûltilaterâlne

DAJALNIK: mûltilaterâlni

TOŽILNIK: mûltilaterâlno

MESTNIK: pri mûltilaterâlni

ORODNIK: z mûltilaterâlno

dvojina

IMENOVALNIK: mûltilaterâlni

RODILNIK: mûltilaterâlnih

DAJALNIK: mûltilaterâlnama

TOŽILNIK: mûltilaterâlni

MESTNIK: pri mûltilaterâlnih

ORODNIK: z mûltilaterâlnama

množina

IMENOVALNIK: mûltilaterâlne

RODILNIK: mûltilaterâlnih

DAJALNIK: mûltilaterâlnim

TOŽILNIK: mûltilaterâlne

MESTNIK: pri mûltilaterâlnih

ORODNIK: z mûltilaterâlnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mûltilaterâlno

RODILNIK: mûltilaterâlnega

DAJALNIK: mûltilaterâlne

TOŽILNIK: mûltilaterâlno

MESTNIK: pri mûltilaterâlne

ORODNIK: z mûltilaterâlno

dvojina

IMENOVALNIK: mûltilaterâlni

RODILNIK: mûltilaterâlnih

DAJALNIK: mûltilaterâlnama

TOŽILNIK: mûltilaterâlni

MESTNIK: pri mûltilaterâlnih

ORODNIK: z mûltilaterâlnama

množina

IMENOVALNIK: mûltilaterâlna

RODILNIK: mûltilaterâlnih

DAJALNIK: mûltilaterâlnim

TOŽILNIK: mûltilaterâlna

MESTNIK: pri mûltilaterâlnih

ORODNIK: z mûltilaterâlnimi

IZVOR

prevzeto prek nem., angl. *multilateral*, frc. *multilatéral* iz nlat. *multilateralis*, iz lat. *multus* 'mnog' + *laterālis* 'stranski'

mûltilaterálno prislov

[mûltilateráлно]

POMEN

takó, da zadeva, vključuje več strani

- Pogajanja potekajo bilateralno, z vsako državo posebej, in ne *multilateralno*, s celo skupino držav.
- Poudarili so skupno odgovornost za gospodarski in socialni položaj svetu, ki naj bi bil *multilateralno* usmerjen.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mûltilateráлно]

IPA: ['mu:ltilate'ra:lnò]

TONEMSKO

[mûltilateráлно]

IPA: [mú:ltilaterá:lnò]

IZVOR

↑multilateralen

múltivitamín mûltivitamína samostalnik moškega spola

[múltivitamín]

POMEN

pripravek, ki vsebuje več različnih vitaminov

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Številni prehranski strokovnjaki so pri predpisovanju *multivitaminov* zadržani.
- Obstajajo prepričljivi dokazi, da umerjeno jemanje *multivitaminov* in mineralov pripomore k boljšemu umskemu in tudi čustvenemu stanju.

...

▪ V prenatalni dobi si izberite *multivitamin*, ki vsebuje tudi vitamin C.

▪ *Multivitamini* krepijo odpornost pri diabetikih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[múltivitamín]

IPA: ['mu:ltivita'mi:n]

ednina

IMENOVALNIK: mûltivitamín

RODILNIK: mûltivitamína

DAJALNIK: mûltivitamínu

TOŽILNIK: mûltivitamín

MESTNIK: pri mûltivitamínu

ORODNIK: z mûltivitamínom

dvojina

IMENOVALNIK: mûltivitamína

RODILNIK: mûltivitamínov

DAJALNIK: mûltivitamínoma

TOŽILNIK: mûltivitamína

MESTNIK: pri mûltivitamínih

ORODNIK: z mûltivitamínoma

množina

IMENOVALNIK: mûltivitamíni

RODILNIK: mûltivitamínov

DAJALNIK: mûltivitamínom

TOŽILNIK: mûltivitamíne

MESTNIK: pri mûltivitamí**ih**
ORODNIK: z mûltivitamí**ni**

TONEMSKO

[mûltivitamîn]

IPA: [mú:ltivitamí:n]

ednina

IMENOVALNIK: mûltivitamîn

RODILNIK: mûltivitamí**na**

DAJALNIK: mûltivitamí**nu**

TOŽILNIK: mûltivitamîn

MESTNIK: pri mûltivitamí**nu**

ORODNIK: z mûltivitamí**nom**

dvojina

IMENOVALNIK: mûltivitamí**na**

RODILNIK: mûltivitamí**nov**

DAJALNIK: mûltivitamí**nama**

TOŽILNIK: mûltivitamí**na**

MESTNIK: pri mûltivitamí**nih**

ORODNIK: z mûltivitamí**nama**

množina

IMENOVALNIK: mûltivitamí**ni**

RODILNIK: mûltivitamí**nov**

DAJALNIK: mûltivitamí**nom**

TOŽILNIK: mûltivitamí**ne**

MESTNIK: pri mûltivitamí**nih**

ORODNIK: z mûltivitamí**ni**

IZVOR

prevzeto iz angl. *multivitamin*, iz lat. *multus* 'mnog'
+ †vitamin

mûltivitamí**ski** mûltivitamí**ska**

mûltivitamí**ska** pridevnik

[mûltivitamí**ski**]

POMEN

ki vsebuje več različnih vitaminov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

multivitamí**ski** dodatek | multivitamí**ski** napitek,

sok | multivitamí**ski** preparat, pripravek |

multivitamí**ska** pijača | multivitamí**ska** tableta

▪ Dieta tedensko priporoča 10 jedilnih žlic kuhanega paradižnikovega soka in dnevno uživanje *multivitamí**skih*** dodatkov.

▪ Strokovnjaki za prehrano so že nekaj dni pred maratonom opozarjali tekače, naj redno pijejo *multivitamí**ske*** napitke, da med maratonom ne bi dehidrirali.

▪ V zimskem času bo zelo dobrodošla *multivitamí**ska*** krema za obraz, ki vsebuje olivno olje.

▶ **priredna zveza**

multivitamí**ski** in mineralni

▪ V zimskih mesecih jemljite *multivitamí**ske*** in mineralne pripravke.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mûltivitamí**ski**]

IPA: [ˈmu:ltivitaˈmi:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mûltivitamí**ski**

RODILNIK: mûltivitamí**skega**

DAJALNIK: mûltivitamí**skemu**

TOŽILNIK: mûltivitamí**ski**

živo mûltivitamí**skega**

MESTNIK: pri mûltivitamí**skem**

ORODNIK: z mûltivitamí**skim**

dvojina

IMENOVALNIK: mûltivitamí**ska**

RODILNIK: mûltivitamí**skih**

DAJALNIK: mûltivitamí**skima**

TOŽILNIK: mûltivitamí**ska**

MESTNIK: pri mûltivitamí**skih**

ORODNIK: z mûltivitamí**skima**

množina

IMENOVALNIK: mûltivitamí**ski**

RODILNIK: mûltivitamí**skih**

DAJALNIK: mûltivitamí**skim**

TOŽILNIK: mûltivitamí**ske**

MESTNIK: pri mûltivitamí**skih**

ORODNIK: z mûltivitamí**skimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mûltivitamí**ska**

RODILNIK: mûltivitamí**ske**

DAJALNIK: mûltivitamí**ski**

TOŽILNIK: mûltivitamí**ska**

MESTNIK: pri mûltivitamí**ski**

ORODNIK: z mûltivitamí**ska**

dvojina

IMENOVALNIK: mûltivitamí**ski**

RODILNIK: mûltivitamí**skih**

DAJALNIK: mûltivitamí**skima**

TOŽILNIK: mûltivitamí**ski**

MESTNIK: pri mûltivitamí**skih**

ORODNIK: z mûltivitamí**skima**

množina

IMENOVALNIK: mûltivitamí**ske**

RODILNIK: mûltivitamí**skih**

DAJALNIK: mûltivitamí**skim**

TOŽILNIK: mûltivitamí**ske**

MESTNIK: pri mûltivitamí**skih**

ORODNIK: z mûltivitamí**skimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mûltivitamí**ska**

RODILNIK: mûltivitamí**skega**

DAJALNIK: mûltivitamí**skemu**

TOŽILNIK: mûltivitamí**ska**

MESTNIK: pri mûltivitamînskem
ORODNIK: z mûltivitamînsk**im**
dvojina

IMENOVALNIK: mûltivitamînski
RODILNIK: mûltivitamînsk**ih**
DAJALNIK: mûltivitamînsk**ima**
TOŽILNIK: mûltivitamînski
MESTNIK: pri mûltivitamînsk**ih**
ORODNIK: z mûltivitamînsk**ima**
množina

IMENOVALNIK: mûltivitamînska
RODILNIK: mûltivitamînsk**ih**
DAJALNIK: mûltivitamînsk**im**
TOŽILNIK: mûltivitamînska
MESTNIK: pri mûltivitamînsk**ih**
ORODNIK: z mûltivitamînsk**imi**

TONEMSKO

[mûltivitamînski]

IPA: [mû:ltivitamî:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mûltivitamînski
RODILNIK: mûltivitamînske**ga**
DAJALNIK: mûltivitamînsk**emu**
TOŽILNIK: mûltivitamînski
živo mûltivitamînske**ga**
MESTNIK: pri mûltivitamînsk**em**
ORODNIK: z mûltivitamînsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mûltivitamînska
RODILNIK: mûltivitamînsk**ih**
DAJALNIK: mûltivitamînsk**ima**
TOŽILNIK: mûltivitamînska
MESTNIK: pri mûltivitamînsk**ih**
ORODNIK: z mûltivitamînsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: mûltivitamînski
RODILNIK: mûltivitamînsk**ih**
DAJALNIK: mûltivitamînsk**im**
TOŽILNIK: mûltivitamînske
MESTNIK: pri mûltivitamînsk**ih**
ORODNIK: z mûltivitamînsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mûltivitamînska
RODILNIK: mûltivitamînske
DAJALNIK: mûltivitamînski
TOŽILNIK: mûltivitamînsk**o**
MESTNIK: pri mûltivitamînski
ORODNIK: z mûltivitamînsk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: mûltivitamînski
RODILNIK: mûltivitamînsk**ih**
DAJALNIK: mûltivitamînsk**ima**

TOŽILNIK: mûltivitamînski
MESTNIK: pri mûltivitamînsk**ih**
ORODNIK: z mûltivitamînsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: mûltivitamînske
RODILNIK: mûltivitamînsk**ih**
DAJALNIK: mûltivitamînsk**im**
TOŽILNIK: mûltivitamînske
MESTNIK: pri mûltivitamînsk**ih**
ORODNIK: z mûltivitamînsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mûltivitamînsko
RODILNIK: mûltivitamînske**ga**
DAJALNIK: mûltivitamînsk**emu**
TOŽILNIK: mûltivitamînsko
MESTNIK: pri mûltivitamînsk**em**
ORODNIK: z mûltivitamînsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mûltivitamînski
RODILNIK: mûltivitamînsk**ih**
DAJALNIK: mûltivitamînsk**ima**
TOŽILNIK: mûltivitamînski
MESTNIK: pri mûltivitamînsk**ih**
ORODNIK: z mûltivitamînsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: mûltivitamînska
RODILNIK: mûltivitamînsk**ih**
DAJALNIK: mûltivitamînsk**im**
TOŽILNIK: mûltivitamînska
MESTNIK: pri mûltivitamînsk**ih**
ORODNIK: z mûltivitamînsk**imi**

IZVOR

↑multivitamin

MW simbol

POMEN

1. simbol za enoto *megavat*

▪ Danes toplarna obratuje z močjo 150 *MW*, grajena pa je za moč 400 *MW*.

2. del pridevniške zloženke v obliki **n-MW** <-megavatni>

▪ Prihodnje leto bo začela delovati večja elektrarna, sestavljena iz 80-*MW* modulov s skupno močjo 300 *MW*.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za
↑megavat

MWh simbol

POMEN

simbol za enoto *megavatna ura*

▪ Na streho objekta bomo vgradili fotovoltaični sistem, ki bo omogočal avtonomno napajanje objekta z

električno energijo, saj bo na leto generiral kar 60,7 *MWh* električne energije.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑megavat + lat. *hōra* 'ura'

N simbol

POMEN

simbol za enoto *njuten*, *newton*

▪ Pri preizkusu z lutkami, ki so bile ob trku v sedežu obrnjene v nasprotni smeri vožnje, so izmerili, da na vrat deluje sila približno 500 *N*.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑newton

nacho *nacha*; tudi **náčo** samostalnik moškega spola

[náčo]

POMEN

1. omaka, pomaka iz topljenega sira, masla, moke, mleka, začimb

▪ Čez zvito tortiljo prelijemo *nacho*.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z nachom 1.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

nacho sir

▪ Najljubši prigrizek je čips z guacamole omako, za zaključek pa solata z *nacho* prelivom.

▪ Nadevamo tortilje in jih prelijemo s salso ali *nacho* sirom.

▪ Takitose ocvremo v vročem olju in serviramo na krožnik. Poleg postrežemo *nacho* sir in smetanovo omako.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[náčo]

IPA: ['na:tʃɔ]

ednina

IMENOVALNIK: nacho [náčo]

RODILNIK: nacha [náča]

DAJALNIK: nachu [náču]

TOŽILNIK: nacho [náčo]

MESTNIK: pri nachu [pri náču]

ORODNIK: z nachom [z náčem]

dvojina

IMENOVALNIK: nacha [náča]

RODILNIK: nachov [náčev]

DAJALNIK: nachoma [náčema]

TOŽILNIK: nacha [náča]

MESTNIK: pri nachih [pri náčih]

ORODNIK: z nachoma [z náčema]

množina

IMENOVALNIK: nachi [náči]

RODILNIK: nachov [náčev]

DAJALNIK: nachom [náčem]

TOŽILNIK: nache [náče]

MESTNIK: pri nachih [pri náčih]

ORODNIK: z nachi [z náči]

TONEMSKO

[náčo]

IPA: ['na:tʃɔ]

ednina

IMENOVALNIK: nacho [náčo]

RODILNIK: nacha [náča]

DAJALNIK: nachu [náču]

TOŽILNIK: nacho [náčo]

MESTNIK: pri nachu [pri náču]

ORODNIK: z nachom [z náčem]

dvojina

IMENOVALNIK: nacha [náča]

RODILNIK: nachov [náčev]

DAJALNIK: nachoma [náčema]

TOŽILNIK: nacha [náča]

MESTNIK: pri nachih [pri náčih]

ORODNIK: z nachoma [z náčema]

množina

IMENOVALNIK: nachi [náči]

RODILNIK: nachov [náčev]

DAJALNIK: nachom [náčem]

TOŽILNIK: nache [náče]

MESTNIK: pri nachih [pri náčih]

ORODNIK: z nachi [z náči]

IZVOR

prevzeto prek angl. *nacho*, prvotno (*special*) *nachos*, iz špan. *Nacho's (especiales)* 'Načeva specialiteta', po mehiškem natararju Ignaciju Anayi

náčo *náča*; glej **nacho** samostalnik moškega spola

[náčo]

POMEN

1. omaka, pomaka iz topljenega sira, masla, moke, mleka, začimb

▪ V ponudbi bodo vroče hrenovke, arašidi, pokovka in mehiška specialiteta *načo*.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z načem 1.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda
načo sir

▪ V lokalih se lahko razvajajo s sendvičem, obloženim s toplimi rezinami piščanca, popečenimi paprikami, paradižnikom in z *načo* sirom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[náčo]

IPA: ['na:tʃɔ]

ednina

IMENOVALNIK: náčo
RODILNIK: náča
DAJALNIK: náču
TOŽILNIK: náčo
MESTNIK: pri náču
ORODNIK: z náčem

dvojina

IMENOVALNIK: náča
RODILNIK: náčev
DAJALNIK: náčema
TOŽILNIK: náča
MESTNIK: pri náčih
ORODNIK: z náčema

množina

IMENOVALNIK: náči
RODILNIK: náčev
DAJALNIK: náčem
TOŽILNIK: náče
MESTNIK: pri náčih
ORODNIK: z náči

TONEMSKO

[nâčo]

IPA: [ná:ʧɔ]

ednina

IMENOVALNIK: nâčo
RODILNIK: nâča
DAJALNIK: nâču
TOŽILNIK: nâčo
MESTNIK: pri nâču
ORODNIK: z nâčem

dvojina

IMENOVALNIK: nâča
RODILNIK: nâčev
DAJALNIK: nâčema
TOŽILNIK: nâča
MESTNIK: pri nâčih
ORODNIK: z nâčema

množina

IMENOVALNIK: nâči
RODILNIK: nâčev
DAJALNIK: nâčem
TOŽILNIK: nâče
MESTNIK: pri nâčih
ORODNIK: z nâči

IZVOR

↑nacho

nadláhtnica nadláhtnice samostalnik ženskega spola

[nadláhtnica]

POMEN

kost v nadlakti, ki sega od rame do komolca

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

desna, leva nadlahtnica | zlomljena nadlahtnica

▪ Pri padcu je dobil več odrgnin, zlomil pa si je tudi levo *nadlahtnico*, zato so ga reševalci s helikopterjem prepeljali v bolnišnico.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

zlom nadlahtnice

▪ Nekontroliran padec se je končal z zlomom *nadlahtnice*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

zlomiti si nadlahtnico

▪ Padla je po vozišču in si zlomila desno *nadlahtnico*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nadláhtnica]

IPA: [nad'la:xtnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: nadláhtnica

RODILNIK: nadláhtnice

DAJALNIK: nadláhtnici

TOŽILNIK: nadláhtnico

MESTNIK: pri nadláhtnici

ORODNIK: z nadláhtnico

dvojina

IMENOVALNIK: nadláhtnici

RODILNIK: nadláhtnic

DAJALNIK: nadláhtnicama

TOŽILNIK: nadláhtnici

MESTNIK: pri nadláhtnicah

ORODNIK: z nadláhtnicama

množina

IMENOVALNIK: nadláhtnice

RODILNIK: nadláhtnic

DAJALNIK: nadláhtnicam

TOŽILNIK: nadláhtnice

MESTNIK: pri nadláhtnicah

ORODNIK: z nadláhtnicami

TONEMSKO

[nadláhtnica]

IPA: [nadlá:xtnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: nadláhtnica

RODILNIK: nadláhtnice

DAJALNIK: nadláhtnici

TOŽILNIK: nadláhtnico

MESTNIK: pri nadláhtnici

ORODNIK: z nadláhtnico

dvojina

IMENOVALNIK: nadláhtnici

RODILNIK: nadláhtnic

DAJALNIK: nadláhtnicama

TOŽILNIK: nadláhtnici

MESTNIK: pri nadláhtnicah

ORODNIK: z nadláhtnicama

množina

IMENOVALNIK: nadlâhtnice
RODILNIK: nadlâhtnic
DAJALNIK: nadlâhtnic**am**
TOŽILNIK: nadlâhtnice
MESTNIK: pri nadlâhtnic**ah**
ORODNIK: z nadlâhtnic**ami**

IZVOR

↑nadlahten

nadúha nadúhe samostalnik ženskega spola

[nadúha]

POMEN

kronična vnetna bolezen dihalnih poti, za katero so značilni piskanje, občutek dušenja, tiščanja v prsih in kašelj; SIN.: astma

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

naduha daje, muči KOGA

- V starosti ga je mučila *naduha*, da je večkrat prebedel dolge noči, stojč ob postelji.
- Astma ali *naduha* je bolezen, pri kateri gre za posebno vnetje dihal, ki je nenehno navzoče v pljučih.

...

- Zapora dihal nastopa polagoma in se kaže s počasi napredujočo *naduh* ob telesnih obremenitvah.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nadúha]

IPA: [na'du:xa]

ednina

IMENOVALNIK: nadúha

RODILNIK: nadúhe

DAJALNIK: nadúhi

TOŽILNIK: nadúho

MESTNIK: pri nadúhi

ORODNIK: z nadúho

dvojina

IMENOVALNIK: nadúhi

RODILNIK: nadúh

DAJALNIK: nadúh**ama**

TOŽILNIK: nadúhi

MESTNIK: pri nadúh**ah**

ORODNIK: z nadúh**ama**

množina

IMENOVALNIK: nadúhe

RODILNIK: nadúh

DAJALNIK: nadúh**am**

TOŽILNIK: nadúhe

MESTNIK: pri nadúh**ah**

ORODNIK: z nadúh**ami**

TONEMSKO

[nadúha]

IPA: [nadù:xá]

ednina

IMENOVALNIK: nadúha

RODILNIK: nadúhe

DAJALNIK: nadúhi

TOŽILNIK: nadúho

MESTNIK: pri nadúhi

ORODNIK: z nadúho

dvojina

IMENOVALNIK: nadúhi

RODILNIK: nadúh

DAJALNIK: nadúh**ama**

TOŽILNIK: nadúhi

MESTNIK: pri nadúh**ah**

ORODNIK: z nadúh**ama**

množina

IMENOVALNIK: nadúhe

RODILNIK: nadúh

DAJALNIK: nadúh**am**

TOŽILNIK: nadúhe

MESTNIK: pri nadúh**ah**

ORODNIK: z nadúh**ami**

IZVOR

= nar. hrv. *nâduha* 'astma', nar. rus. *nadúxa* 'nahod' < pslov. **naduxa* iz **nadušiti* 'težko dihati' iz + ↑*dušiti*

Nd simbol

POMEN

simbol za kemijski element *neodim*

- Pridobivanje neodima (*Nd*) je zelo komplicirano in drago.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Nd*, simbola za element ↑neodim

neodím neodíma samostalnik moškega spola

[neodím]

POMEN

na zraku neobstojna kovina srebrno bele barve, kemijski element [Nd]

- Magneti, ki so iz mešanice železa, bora in *neodima*, so do dvajsetkrat močnejši od običajnih železnih magnetov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[neodím]

IPA: [neɔ'dí:m]

ednina

IMENOVALNIK: neodím

RODILNIK: neodíma

DAJALNIK: neodímu

TOŽILNIK: neodím

MESTNIK: pri neodímu

ORODNIK: z neodímom
dvojina

IMENOVALNIK: neodíma
RODILNIK: neodímov
DAJALNIK: neodímoma
TOŽILNIK: neodíma
MESTNIK: pri neodímih
ORODNIK: z neodímoma

množina

IMENOVALNIK: neodími
RODILNIK: neodímov
DAJALNIK: neodímom
TOŽILNIK: neodíme
MESTNIK: pri neodímih
ORODNIK: z neodími

TONEMSKO

[neodím]

IPA: [neodí:m]

ednina

IMENOVALNIK: neodím
RODILNIK: neodíma
DAJALNIK: neodímu
TOŽILNIK: neodím
MESTNIK: pri neodímu
ORODNIK: z neodímom

dvojina

IMENOVALNIK: neodíma
RODILNIK: neodímov
DAJALNIK: neodímoma
TOŽILNIK: neodíma
MESTNIK: pri neodímih
ORODNIK: z neodímoma

množina

IMENOVALNIK: neodími
RODILNIK: neodímov
DAJALNIK: neodímom
TOŽILNIK: neodíme
MESTNIK: pri neodímih
ORODNIK: z neodími

IZVOR

prevzeto prek nem. *Neodym*, angl. *neodymium*, frc. *néodyme* iz nlat. *neodymium*, iz gr. *néos* 'nov' in *didýmos* 'dvojček'

nèvretênčar nèvretênčarja tudi **nèvreténčar**

nèvreténčarja samostalnik moškega spola

[nèwretênčar] tudi [nèwreténčar]

POMEN

1. iz zoologije žival, ki nima hrbtenice iz vretenc

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

drobni, majhni, veliki nevretenčarji | morski, sladkovodni, vodni nevretenčarji | nižji nevretenčarji
▪ Med sladkovodnimi *nevretenčarji* bi bili za akvarije najbolj zanimivi mehkužci in raki.

▪ Morski loparji se hranijo z morskimi *nevretenčarji*, zlasti s klobučnjaki.
▪ Nižji *nevretenčarji* so pravi živalski mnogoceličarji s preprosto notranjo zgradbo in brez okončin.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
skupina, vrsta nevretenčarjev

▪ Pred okoli 435 milijoni let so v morju že obstajale vse velike skupine *nevretenčarjev*.
▪ Mnoge vrste *nevretenčarjev* živijo v oceanu.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
loviti nevretenčarje

▪ Kako krastače lovijo male *nevretenčarje*, s katerimi se prehranjujejo?
▪ Kenguruji se večinoma hranijo z rastlinsko hrano, nekatere manjše vrste pa jedo tudi *nevretenčarje*.

...

▪ Mroži se hranijo z *nevretenčarji*, ki živijo na morskem dnu.

2. slabšalno kdor pogosto spreminja svoje prepričanje, načela zaradi lastnih koristi

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

▪ Če bi stavba postala tudi bivalni skvot, bi se njen socialno-kulturno-politični potencial povečal in bi postala trn v peti politični kasti sluzastih *nevretenčarjev*.

...

▪ Žal politični prostor po večini zasedajo *nevretenčarji*, ki jim že sama misel na človeka s hrbtenico v njihovi sredi sproža občutke nelagodja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nèwretênčar]

IPA: [ˈnɛwɾɛˈtɛ:ntʃar]

ednina

IMENOVALNIK: nèvretênčar
RODILNIK: nèvretênčarja
DAJALNIK: nèvretênčarju
TOŽILNIK: nèvretênčarja
MESTNIK: pri nèvretênčarju
ORODNIK: z nèvretênčarjem

dvojina

IMENOVALNIK: nèvretênčarja
RODILNIK: nèvretênčarjev
DAJALNIK: nèvretênčarjema
TOŽILNIK: nèvretênčarja
MESTNIK: pri nèvretênčarjih
ORODNIK: z nèvretênčarjema

množina

IMENOVALNIK: nèvretênčarji
RODILNIK: nèvretênčarjev
DAJALNIK: nèvretênčarjem
TOŽILNIK: nèvretênčarje
MESTNIK: pri nèvretênčarjih
ORODNIK: z nèvretênčarji

tudi [nèvreténčar]

IPA: tudi [ˈnɛvrɛˈtɛ:ntʃar]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: nèvreténčar

RODILNIK: nèvreténčarja

DAJALNIK: nèvreténčarju

TOŽILNIK: nèvreténčarja

MESTNIK: pri nèvreténčarju

ORODNIK: z nèvreténčarjem

dvojina

IMENOVALNIK: nèvreténčarja

RODILNIK: nèvreténčarjev

DAJALNIK: nèvreténčarjema

TOŽILNIK: nèvreténčarja

MESTNIK: pri nèvreténčarjih

ORODNIK: z nèvreténčarjema

množina

IMENOVALNIK: nèvreténčarji

RODILNIK: nèvreténčarjev

DAJALNIK: nèvreténčarjem

TOŽILNIK: nèvreténčarje

MESTNIK: pri nèvreténčarjih

ORODNIK: z nèvreténčarji

TONEMSKO

[nèvreténčar]

IPA: [nèvrɛtɛˈntʃar]

ednina

IMENOVALNIK: nèvreténčar

RODILNIK: nèvreténčarja

DAJALNIK: nèvreténčarju

TOŽILNIK: nèvreténčarja

MESTNIK: pri nèvreténčarju

ORODNIK: z nèvreténčarjem

dvojina

IMENOVALNIK: nèvreténčarja

RODILNIK: nèvreténčarjev

DAJALNIK: nèvreténčarjema

TOŽILNIK: nèvreténčarja

MESTNIK: pri nèvreténčarjih

ORODNIK: z nèvreténčarjema

množina

IMENOVALNIK: nèvreténčarji

RODILNIK: nèvreténčarjev

DAJALNIK: nèvreténčarjem

TOŽILNIK: nèvreténčarje

MESTNIK: pri nèvreténčarjih

ORODNIK: z nèvreténčarji

tudi [nèvreténčar]

IPA: tudi [nèvrɛtɛˈntʃar]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: nèvreténčar

RODILNIK: nèvreténčarja

DAJALNIK: nèvreténčarju

TOŽILNIK: nèvreténčarja

MESTNIK: pri nèvreténčarju

ORODNIK: z nèvreténčarjem

dvojina

IMENOVALNIK: nèvreténčarja

RODILNIK: nèvreténčarjev

DAJALNIK: nèvreténčarjema

TOŽILNIK: nèvreténčarja

MESTNIK: pri nèvreténčarjih

ORODNIK: z nèvreténčarjema

množina

IMENOVALNIK: nèvreténčarji

RODILNIK: nèvreténčarjev

DAJALNIK: nèvreténčarjem

TOŽILNIK: nèvreténčarje

MESTNIK: pri nèvreténčarjih

ORODNIK: z nèvreténčarji

IZVOR

↑ne + ↑vreténčar

newton newtona; in **njúten** samostalnik moškega spola

[njútɔn]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje sile, ki ustreza sili, potrebni, da telo z maso enega kilograma pospešuje s pospeškom enega metra na kvadratno sekundo [N]

- Zaradi podaljšane ročice in sistema gonila je maksimalna sila na ročici kar 350 *newtonov*.
- Če teče po dveh neskončno dolgih vzporednih 1 meter razmaknjenih vodnikov v vakuumu tok enega ampera, deluje en vodnik na metrski kos drugega vodnika s silo 2×10^{-7} *newtona*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[njútɔn]

IPA: [ˈnju:tɔn]

ednina

IMENOVALNIK: newton [njútɔn]

RODILNIK: newtona [njútna]

DAJALNIK: newtonu [njútnu]

TOŽILNIK: newton [njútɔn]

MESTNIK: pri newtonu [pri njútnu]

ORODNIK: z newtonom [z njútnom]

dvojina

IMENOVALNIK: newtona [njútna]

RODILNIK: newtonov [njútnou]

DAJALNIK: newtonoma [njútnoma]

TOŽILNIK: newtona [njútna]

MESTNIK: pri newtonih [pri njútnih]

ORODNIK: z newtonoma [z njútnoma]

množina

IMENOVALNIK: newtoni [njútni]

RODILNIK: newtonov [njútnou]
DAJALNIK: newtonom [njútnom]
TOŽILNIK: newtone [njútne]
MESTNIK: pri newtonih [pri njútnih]
ORODNIK: z newtoni [z njútni]

TONEMSKO

[njútən]

IPA: [njú:tən]

ednina

IMENOVALNIK: newton [njútən]

RODILNIK: newtona [njútna]

DAJALNIK: newtonu [njútnu]

TOŽILNIK: newton [njútən]

MESTNIK: pri newtonu [pri njútnu]

ORODNIK: z newtonom [z njútnom]

dvojina

IMENOVALNIK: newtona [njútna]

RODILNIK: newtonov [njútnou]

DAJALNIK: newtonoma [njútnoma]

TOŽILNIK: newtona [njútna]

MESTNIK: pri newtonih [pri njútnih]

ORODNIK: z newtonoma [z njútnoma]

množina

IMENOVALNIK: newtoni [njútni]

RODILNIK: newtonov [njútnou]

DAJALNIK: newtonom [njútnom]

TOŽILNIK: newtone [njútne]

MESTNIK: pri newtonih [pri njútnih]

ORODNIK: z newtoni [z njútni]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Newton*, angl., frc. *newton*, po angleškem fiziku *Isaacu Newtonu* (1643–1727)

níčnost níčnosti samostalnik ženskega spola

[níčnost]

POMEN

iz prava lastnost pravnega akta, da ne more imeti pravnih učinkov ali pravnih posledic, ker bistveni pogoji za njegovo veljavo niso izpolnjeni ali ker krši prisilne predpise, pa tega ni mogoče odpraviti

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

ničnost dogovora, pogodbe, sporazuma | ničnost patenta, vpisa | ničnost posla, prodaje

▪ Zaradi *ničnosti* pogodbe, ki jo je ugotovila pravna služba ministrstva, bo ministrstvo vrnilo opremo, ki jo je prevzelo, ter zahtevalo vrnitev celotne kupnine.

▪ Na nedavni skupščini delničarjev je bila pojasnjena tudi sodba višjega sodišča, ki je ugotovilo *ničnost* sklepa skupščine o umiku delnic zaradi formalnih razlogov.

▪ Predlog člena kot sankcijo določa *ničnost* poslov, ki so bili sklenjeni v nasprotju s prepovedjo, postopek pa izvaja javni pravobranilec.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

dokazovanje, ugotavljanje ničnosti | izrek, razglasitev ničnosti | posledica ničnosti | uveljavljanje ničnosti

▪ Posledica *ničnosti* je, da mora vsaka stranka iz pogodbenega razmerja vrniti, kar je prejela.

▪ Vložil je tožbo, s katero zahteva ugotovitev *ničnosti* pogodbe in vzpostavitev prejšnjega stanja.

▪ V primeru *ničnosti* posameznega člena pogodbe o zaposlitvi pogodba o zaposlitvi v ostalih določbah velja.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

dokazovati, ugotavljati ničnost | določati ničnost | uveljavljati ničnost

▪ Zakon kot sankcijo za nespoštovanje prepovedi določa *ničnost* pogodbe.

▪ Kot upniki imajo še možnost, da lahko na sodišču dosežejo *ničnost* pogodb.

▪ Višje sodišče, ki je spremenilo sodbo sodišča prve stopnje in ugotovilo *ničnost* sporne pogodbe, bi se moralo v obrazložitvi sodbe opredeliti tudi do vseh upoštevnihih navedb pritožnice.

▶ sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku

razlog za ničnost | tožba, zahtevki za ničnost

▪ V sodbi je sodišče navedlo, da je razlog za *ničnost* zmotna uporaba materialnega prava.

▪ Novi lastniki, ki se čutijo oškodovane, bodo lahko vlagali tožbe za *ničnost* že sklenjenih škodljivih pogodb.

▶ priredna zveza

ničnost in izpodbojnost

▪ Predsednik upravnega odbora je že na seji skupščine napovedal vložitev tožbe zaradi *ničnosti* in izpodbojnosti nezakonitih sklepov skupščine.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[níčnost]

IPA: ['ni:tfnost]

ednina

IMENOVALNIK: ničnost

RODILNIK: ničnosti

DAJALNIK: ničnosti

TOŽILNIK: ničnost

MESTNIK: pri ničnosti

ORODNIK: z ničnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: ničnosti

RODILNIK: ničnosti

DAJALNIK: ničnostma tudi ničnostima

TOŽILNIK: ničnosti

MESTNIK: pri ničnostih

ORODNIK: z ničnostma tudi z ničnostima

množina

IMENOVALNIK: ničnosti

RODILNIK: ničnosti
DAJALNIK: ničnost**im**
TOŽILNIK: ničnosti
MESTNIK: pri ničnost**ih**
ORODNIK: z ničnost**mi**

TONEMSKO

[níčnost]

IPA: [ni:ʧnóst]

ednina

IMENOVALNIK: ničnost
RODILNIK: ničnosti
DAJALNIK: ničnosti
TOŽILNIK: ničnost
MESTNIK: pri ničnosti
ORODNIK: z ničnost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: ničnosti
RODILNIK: ničnosti
DAJALNIK: ničnost**ma** tudi ničnost**ima**
TOŽILNIK: ničnosti
MESTNIK: pri ničnost**ih**
ORODNIK: z ničnost**ma** tudi z ničnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: ničnosti
RODILNIK: ničnosti
DAJALNIK: ničnost**im**
TOŽILNIK: ničnosti
MESTNIK: pri ničnost**ih**
ORODNIK: z ničnost**mi**

in [nîčnost]

IPA: in [ni:ʧnòst]

in

ednina

IMENOVALNIK: nîčnost
RODILNIK: nîčnosti
DAJALNIK: nîčnosti
TOŽILNIK: nîčnost
MESTNIK: pri nîčnosti
ORODNIK: z nîčnost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: nîčnosti
RODILNIK: nîčnosti
DAJALNIK: nîčnost**ma** tudi nîčnost**ima**
TOŽILNIK: nîčnosti
MESTNIK: pri nîčnost**ih**
ORODNIK: z nîčnost**ma** tudi z nîčnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: nîčnosti
RODILNIK: nîčnosti
DAJALNIK: nîčnost**im**
TOŽILNIK: nîčnosti
MESTNIK: pri nîčnost**ih**
ORODNIK: z nîčnost**mi**

IZVOR

↑ničen

níčnostni níčnostna níčnostno pridevnik

[níčnostni]

POMEN

1. iz prava ki je v zvezi z ničnostjo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

níčnostni razlog

▪ Zatrjevano dejstvo, da v postopku niso sodelovale vse stranke, ne predstavlja *níčnostnega* razloga.

1.1. iz prava ki temelji na zatrjevanju, dokazovanju ničnosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

níčnostna pravda, tožba

▪ Delničarji zoper sprejete sklepe niso napovedali izpodbojnih ali *níčnostnih* tožb.

▪ Na podlagi utemeljenega *níčnostnega* zahtevka bi sodišče izdalo ugotovitveno sodbo, s katero bi ugotovilo ničnost spornih skupščinskih sklepov.

▶ **priredna zveza**

níčnostni in izpodbojni

▪ *Níčnostna* in izpodbojna tožba zoper skupščinske sklepe za družbo predstavlja negotovost, ki jo lahko odpravi z razveljavitvijo spornih sklepov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[níčnostni]

IPA: [ˈni:ʧnɔstni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: níčnostni
RODILNIK: níčnostnega
DAJALNIK: níčnostnemu
TOŽILNIK: níčnostni
živo níčnostnega
MESTNIK: pri níčnostnem
ORODNIK: z níčnostnim

dvojina

IMENOVALNIK: níčnostna
RODILNIK: níčnostnih
DAJALNIK: níčnostnima
TOŽILNIK: níčnostna
MESTNIK: pri níčnostnih
ORODNIK: z níčnostnima

množina

IMENOVALNIK: níčnostni
RODILNIK: níčnostnih
DAJALNIK: níčnostnim
TOŽILNIK: níčnostne
MESTNIK: pri níčnostnih
ORODNIK: z níčnostnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ničnostna
RODILNIK: ničnostne
DAJALNIK: ničnostni
TOŽILNIK: ničnostno
MESTNIK: pri ničnostni
ORODNIK: z ničnostno

dvojina

IMENOVALNIK: ničnostni
RODILNIK: ničnostnih
DAJALNIK: ničnostnima
TOŽILNIK: ničnostni
MESTNIK: pri ničnostnih
ORODNIK: z ničnostnima

množina

IMENOVALNIK: ničnostne
RODILNIK: ničnostnih
DAJALNIK: ničnostnim
TOŽILNIK: ničnostne
MESTNIK: pri ničnostnih
ORODNIK: z ničnostnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ničnostno
RODILNIK: ničnostnega
DAJALNIK: ničnostnemu
TOŽILNIK: ničnostno
MESTNIK: pri ničnostnem
ORODNIK: z ničnostnim

dvojina

IMENOVALNIK: ničnostni
RODILNIK: ničnostnih
DAJALNIK: ničnostnima
TOŽILNIK: ničnostni
MESTNIK: pri ničnostnih
ORODNIK: z ničnostnima

množina

IMENOVALNIK: ničnostna
RODILNIK: ničnostnih
DAJALNIK: ničnostnim
TOŽILNIK: ničnostna
MESTNIK: pri ničnostnih
ORODNIK: z ničnostnimi

TONEMSKO

[ničnostni]

IPA: [nì:tfnóstni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ničnostni
RODILNIK: ničnostnega
DAJALNIK: ničnostnemu
TOŽILNIK: ničnostni
 živo ničnostnega
MESTNIK: pri ničnostnem
ORODNIK: z ničnostnim

dvojina

IMENOVALNIK: ničnostna
RODILNIK: ničnostnih
DAJALNIK: ničnostnima
TOŽILNIK: ničnostna
MESTNIK: pri ničnostnih
ORODNIK: z ničnostnima

množina

IMENOVALNIK: ničnostni
RODILNIK: ničnostnih
DAJALNIK: ničnostnim
TOŽILNIK: ničnostne
MESTNIK: pri ničnostnih
ORODNIK: z ničnostnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ničnostna
RODILNIK: ničnostne
DAJALNIK: ničnostni
TOŽILNIK: ničnostno
MESTNIK: pri ničnostni
ORODNIK: z ničnostno

dvojina

IMENOVALNIK: ničnostni
RODILNIK: ničnostnih
DAJALNIK: ničnostnima
TOŽILNIK: ničnostni
MESTNIK: pri ničnostnih
ORODNIK: z ničnostnima

množina

IMENOVALNIK: ničnostne
RODILNIK: ničnostnih
DAJALNIK: ničnostnim
TOŽILNIK: ničnostne
MESTNIK: pri ničnostnih
ORODNIK: z ničnostnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ničnostno
RODILNIK: ničnostnega
DAJALNIK: ničnostnemu
TOŽILNIK: ničnostno
MESTNIK: pri ničnostnem
ORODNIK: z ničnostnim

dvojina

IMENOVALNIK: ničnostni
RODILNIK: ničnostnih
DAJALNIK: ničnostnima
TOŽILNIK: ničnostni
MESTNIK: pri ničnostnih
ORODNIK: z ničnostnima

množina

IMENOVALNIK: ničnostna
RODILNIK: ničnostnih
DAJALNIK: ničnostnim
TOŽILNIK: ničnostna

MESTNIK: pri ničnostnih
ORODNIK: z ničnostnimi

in [nîčnostni]

IPA: in [ní:ʃnòstni]

in

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ničnostni
RODILNIK: ničnostnega
DAJALNIK: ničnostnemu
TOŽILNIK: ničnostni
živo ničnostnega
MESTNIK: pri ničnostnem
ORODNIK: z ničnostnim

dvojina

IMENOVALNIK: ničnostna
RODILNIK: ničnostnih
DAJALNIK: ničnostnima
TOŽILNIK: ničnostna
MESTNIK: pri ničnostnih
ORODNIK: z ničnostnima

množina

IMENOVALNIK: ničnostni
RODILNIK: ničnostnih
DAJALNIK: ničnostnim
TOŽILNIK: ničnostne
MESTNIK: pri ničnostnih
ORODNIK: z ničnostnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ničnostna
RODILNIK: ničnostne
DAJALNIK: ničnostni
TOŽILNIK: ničnostno
MESTNIK: pri ničnostni
ORODNIK: z ničnostno

dvojina

IMENOVALNIK: ničnostni
RODILNIK: ničnostnih
DAJALNIK: ničnostnima
TOŽILNIK: ničnostni
MESTNIK: pri ničnostnih
ORODNIK: z ničnostnima

množina

IMENOVALNIK: ničnostne
RODILNIK: ničnostnih
DAJALNIK: ničnostnim
TOŽILNIK: ničnostne
MESTNIK: pri ničnostnih
ORODNIK: z ničnostnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ničnostno
RODILNIK: ničnostnega

DAJALNIK: ničnostnemu

TOŽILNIK: ničnostno

MESTNIK: pri ničnostnem

ORODNIK: z ničnostnim

dvojina

IMENOVALNIK: ničnostni

RODILNIK: ničnostnih

DAJALNIK: ničnostnima

TOŽILNIK: ničnostni

MESTNIK: pri ničnostnih

ORODNIK: z ničnostnima

množina

IMENOVALNIK: ničnostna

RODILNIK: ničnostnih

DAJALNIK: ničnostnim

TOŽILNIK: ničnostna

MESTNIK: pri ničnostnih

ORODNIK: z ničnostnimi

IZVOR

↑ničnost

njúten njútna; in **newton** samostalnik moškega spola

[njútən]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje sile, ki ustreza sili, potrebni, da telo z maso enega kilograma pospešuje s pospeškom enega metra na kvadratno sekundo [N]

▪ Umerjeno vzmet uporabimo za merjenje neznane sile. Skalo, umerjeno v *njutnih*, pritrdimo na tulec, v katerem visi vzmet.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[njútən]

IPA: ['nju:tən]

ednina

IMENOVALNIK: njúten

RODILNIK: njútna

DAJALNIK: njútnu

TOŽILNIK: njúten

MESTNIK: pri njútnu

ORODNIK: z njútnom

dvojina

IMENOVALNIK: njútna

RODILNIK: njútnov

DAJALNIK: njútnoma

TOŽILNIK: njútna

MESTNIK: pri njútnih

ORODNIK: z njútnoma

množina

IMENOVALNIK: njútni

RODILNIK: njútnov

DAJALNIK: njútnom

TOŽILNIK: njútne
MESTNIK: pri njútnih
ORODNIK: z njútni

TONEMSKO

[njútən]

IPA: [njú:tən]

ednina

IMENOVALNIK: njúten
RODILNIK: njútna
DAJALNIK: njútnu
TOŽILNIK: njúten
MESTNIK: pri njútnu
ORODNIK: z njútnom

dvojina

IMENOVALNIK: njútna
RODILNIK: njútnov
DAJALNIK: njútnoma
TOŽILNIK: njútna
MESTNIK: pri njútnih
ORODNIK: z njútnoma

množina

IMENOVALNIK: njútni
RODILNIK: njútnov
DAJALNIK: njútnom
TOŽILNIK: njútni
MESTNIK: pri njútnih
ORODNIK: z njútni

IZVOR

↑newton

nutricioníst *nutricionísta* samostalnik moškega spola

[nutricijoníst]

POMEN

strokovnjak za nutricionistiko

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

nutricionisti opozarjajo, priporočajo, svetujejo

- Mnogi *nutricionisti* priporočajo, da se odrečete sladkarijam, maščobe pa uživete zmerno.
- *Nutricionisti* opozarjajo, da se kilogrami nabirajo zaradi nepravilnega in nezdravega hujšanja.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

mnenje, nasvet nutricionistov

- Čeprav glede zajtrka upošteva nasvete *nutricionistov*, ji za pet manjših obrokov na dan vendarle večkrat zmanjka časa.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nutricijoníst]

IPA: [nutritsijɔ'ni:st]

ednina

IMENOVALNIK: nutricioníst
RODILNIK: nutricionísta
DAJALNIK: nutricionístu

TOŽILNIK: nutricionísta
MESTNIK: pri nutricionístu
ORODNIK: z nutricionístom

dvojina

IMENOVALNIK: nutricionísta
RODILNIK: nutricionístov
DAJALNIK: nutricionístoma
TOŽILNIK: nutricionísta
MESTNIK: pri nutricionístih
ORODNIK: z nutricionístoma

množina

IMENOVALNIK: nutricionísti
RODILNIK: nutricionístov
DAJALNIK: nutricionístom
TOŽILNIK: nutricioníste
MESTNIK: pri nutricionístih
ORODNIK: z nutricionísti

TONEMSKO

[nutricijoníst]

IPA: [nutritsijɔní:st]

ednina

IMENOVALNIK: nutricioníst
RODILNIK: nutricionísta
DAJALNIK: nutricionístu
TOŽILNIK: nutricionísta
MESTNIK: pri nutricionístu
ORODNIK: z nutricionístom

dvojina

IMENOVALNIK: nutricionísta
RODILNIK: nutricionístov
DAJALNIK: nutricionístoma
TOŽILNIK: nutricionísta
MESTNIK: pri nutricionístih
ORODNIK: z nutricionístoma

množina

IMENOVALNIK: nutricionísti
RODILNIK: nutricionístov
DAJALNIK: nutricionístom
TOŽILNIK: nutricioníste
MESTNIK: pri nutricionístih
ORODNIK: z nutricionísti

BESEDOTVORJE

ženski spol: nutricionistka

IZVOR

prevzeto iz angl. *nutritionist*, frc. *nutritionniste*, iz poznolat. *nutritio* 'hrana, prehrana' < lat. *nūtrīcium* iz *nūtrīcāre* 'prehranjevati, hraniti'

nutricionístika *nutricionístike* samostalnik ženskega

spola

[nutricijonístika]

POMEN

veda o prehrani ali študij te vede

- Dosedanja poklicna pot jo je vodila predvsem na področja *nutricionistike* in preprečevanja kroničnih nenalezljivih bolezni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nutricijonístika]

IPA: [nutritsijò'ni:stika]

ednina

IMENOVALNIK: nutricionístika

RODILNIK: nutricionístike

DAJALNIK: nutricionístiki

TOŽILNIK: nutricionístiko

MESTNIK: pri nutricionístiki

ORODNIK: z nutricionístiko

dvojina

IMENOVALNIK: nutricionístiki

RODILNIK: nutricionístik

DAJALNIK: nutricionístik**ama**

TOŽILNIK: nutricionístiki

MESTNIK: pri nutricionístik**ah**

ORODNIK: z nutricionístik**ama**

množina

IMENOVALNIK: nutricionístike

RODILNIK: nutricionístik

DAJALNIK: nutricionístik**am**

TOŽILNIK: nutricionístike

MESTNIK: pri nutricionístik**ah**

ORODNIK: z nutricionístik**ami**

TONEMSKO

[nutricijonístika]

IPA: [nutritsijòni:stíka]

ednina

IMENOVALNIK: nutricionístika

RODILNIK: nutricionístike

DAJALNIK: nutricionístiki

TOŽILNIK: nutricionístiko

MESTNIK: pri nutricionístiki

ORODNIK: z nutricionístiko

dvojina

IMENOVALNIK: nutricionístiki

RODILNIK: nutricionístik

DAJALNIK: nutricionístik**ama**

TOŽILNIK: nutricionístiki

MESTNIK: pri nutricionístik**ah**

ORODNIK: z nutricionístik**ama**

množina

IMENOVALNIK: nutricionístike

RODILNIK: nutricionístik

DAJALNIK: nutricionístik**am**

TOŽILNIK: nutricionístike

MESTNIK: pri nutricionístik**ah**

ORODNIK: z nutricionístik**ami**

IZVOR

↑nutricionist

nutricionístka nutricionístke samostalnik ženskega spola

[nutricijonístka]

POMEN

strokovnjakinja za nutricionistiko

- *Nutricionistka* bo predavala o zdravi prehrani za nosečnice in mlade mamice.

- Po pogovoru z *nutricionistko* oblikujejo program prehranjevanja, ki kar najbolj upošteva posameznikove posebnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nutricijonístka]

IPA: [nutritsijò'ni:stka]

ednina

IMENOVALNIK: nutricionístka

RODILNIK: nutricionístke

DAJALNIK: nutricionístki

TOŽILNIK: nutricionístko

MESTNIK: pri nutricionístki

ORODNIK: z nutricionístko

dvojina

IMENOVALNIK: nutricionístki

RODILNIK: nutricionístk

DAJALNIK: nutricionístk**ama**

TOŽILNIK: nutricionístki

MESTNIK: pri nutricionístk**ah**

ORODNIK: z nutricionístk**ama**

množina

IMENOVALNIK: nutricionístke

RODILNIK: nutricionístk

DAJALNIK: nutricionístk**am**

TOŽILNIK: nutricionístke

MESTNIK: pri nutricionístk**ah**

ORODNIK: z nutricionístk**ami**

TONEMSKO

[nutricijonístka]

IPA: [nutritsijòni:stká]

ednina

IMENOVALNIK: nutricionístka

RODILNIK: nutricionístke

DAJALNIK: nutricionístki

TOŽILNIK: nutricionístko

MESTNIK: pri nutricionístki

ORODNIK: z nutricionístko

dvojina

IMENOVALNIK: nutricionístki

RODILNIK: nutricionístk

DAJALNIK: nutricionístk**ama**

TOŽILNIK: nutricionístki

MESTNIK: pri nutricionístk**ah**

ORODNIK: z nutricionístk**ama**

množina

IMENOVALNIK: nutricionistke
RODILNIK: nutricionistk
DAJALNIK: nutricionistkam
TOŽILNIK: nutricionistke
MESTNIK: pri nutricionistkah
ORODNIK: z nutricionistkami

IZVOR

↑nutritionist

ocvirkovica ocvirkovice samostalnik ženskega spola

[ocvirkovica]

POMEN

jed iz razvaljanega in zvitega kvašenega testa z nadevom iz ocvirkov, koščkov slanine; SIN.:

ocvirkovka, špehovka

▪ *Ocvirkovico* ponudimo k enolončnicam ali h kislemu zelju.

▪ Prvo lakoto smo potešile z domačo *ocvirkovico*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ocvirkovica]

IPA: [ɔts'vi:rkɔvitsa]

ednina

IMENOVALNIK: ocvirkovica

RODILNIK: ocvirkovice

DAJALNIK: ocvirkovici

TOŽILNIK: ocvirkovico

MESTNIK: pri ocvirkovici

ORODNIK: z ocvirkovico

dvojina

IMENOVALNIK: ocvirkovici

RODILNIK: ocvirkovic

DAJALNIK: ocvirkovicama

TOŽILNIK: ocvirkovici

MESTNIK: pri ocvirkovicah

ORODNIK: z ocvirkovicami

množina

IMENOVALNIK: ocvirkovice

RODILNIK: ocvirkovic

DAJALNIK: ocvirkovicam

TOŽILNIK: ocvirkovice

MESTNIK: pri ocvirkovicah

ORODNIK: z ocvirkovicami

TONEMSKO

[ocvirkovica]

IPA: [ɔtsuí:rkɔvitsa]

ednina

IMENOVALNIK: ocvirkovica

RODILNIK: ocvirkovice

DAJALNIK: ocvirkovici

TOŽILNIK: ocvirkovico

MESTNIK: pri ocvirkovici

ORODNIK: z ocvirkovico

dvojina

IMENOVALNIK: ocvirkovici

RODILNIK: ocvirkovic

DAJALNIK: ocvirkovicama

TOŽILNIK: ocvirkovici

MESTNIK: pri ocvirkovicah

ORODNIK: z ocvirkovicami

množina

IMENOVALNIK: ocvirkovice

RODILNIK: ocvirkovic

DAJALNIK: ocvirkovicam

TOŽILNIK: ocvirkovice

MESTNIK: pri ocvirkovicah

ORODNIK: z ocvirkovicami

IZVOR

↑ocvirek

ohm ohma; in **óm** samostalnik moškega spola

[óm]

POMEN

iz elektrotehnike, iz fizike izpeljana merska enota za izražanje električne upornosti, ki ustreza upornosti električnega prevodnika, na katerem je padec napetosti en volt, ko skozenj teče tok enega ampera [Ω]

▪ Bistveno je povečal električni tok, ki zdaj dosega do 0,55 A pri 500 *ohmih* upora, kar je veliko več, kot so zmogli dosedanji aparati.

▪ Primarne baterije v povprečju delujejo dobro pri obremenitvah, pri katerih je upornost večja od 75 *ohmov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[óm]

IPA: [ˈo:m]

ednina

IMENOVALNIK: ohm [óm]

RODILNIK: ohma [óma]

DAJALNIK: ohmu [ómu]

TOŽILNIK: ohm [óhm]

MESTNIK: pri ohmu [pri ómu]

ORODNIK: z ohmom [z ómom]

dvojina

IMENOVALNIK: ohma [óma]

RODILNIK: ohmov [ómoʊ]

DAJALNIK: ohmoma [ómoma]

TOŽILNIK: ohma [óma]

MESTNIK: pri ohmih [pri ómih]

ORODNIK: z ohmoma [z ómoma]

množina

IMENOVALNIK: ohmi [ómi]

RODILNIK: ohmov [ómoʊ]

DAJALNIK: ohmom [ómom]

TOŽILNIK: ohme [óme]

MESTNIK: pri **ohmih** [pri ómih]
ORODNIK: z **ohmi** [z ómi]

TONEMSKO

[ô̂m]
IPA: [ó:m]
ednina

IMENOVALNIK: ohm [ô̂m]
RODILNIK: ohma [ô̂ma]
DAJALNIK: ohmu [ô̂mu]
TOŽILNIK: ohm [ô̂m]
MESTNIK: pri ohmu [pri ô̂mu]
ORODNIK: z ohmom [z ô̂mom]

dvojina

IMENOVALNIK: ohma [ô̂ma]
RODILNIK: ohmov [ô̂mou̯]
DAJALNIK: ohmoma [ô̂moma]
TOŽILNIK: ohma [ô̂ma]
MESTNIK: pri ohmih [pri ô̂mih]
ORODNIK: z ohmoma [z ô̂moma]

množina

IMENOVALNIK: ohmi [ô̂mi]
RODILNIK: ohmov [ô̂mou̯]
DAJALNIK: ohmom [ô̂mom]
TOŽILNIK: ohme [ô̂me]
MESTNIK: pri ohmih [pri ô̂mih]
ORODNIK: z ohmi [z ô̂mi]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Ohm*, angl., frc. *ohm*, po nemškem fiziku *Georgu Simonu Ohmu* (1789–1854)

óm óma; in **ohm** samostalnik moškega spola

[óm]
POMEN

iz elektrotehnike, iz fizike izpeljana merska enota za izražanje električne upornosti, ki ustreza upornosti električnega prevodnika, na katerem je padec napetosti en volt, ko skozenj teče tok enega ampera [Ω]

- Ker imajo žice visoko prevodnost, je električni upor celotne mreže le 5 *omov*.
- Ko se kontakta razkleneta, se upornost med njima poveča s (približno) 0,6 *oma* na 1,4 *oma*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[óm]
IPA: [ˈo:m]
ednina

IMENOVALNIK: óm
RODILNIK: óma
DAJALNIK: ómu
TOŽILNIK: óm
MESTNIK: pri ómu

ORODNIK: z ómom
dvojina

IMENOVALNIK: óma
RODILNIK: ómov
DAJALNIK: ómoma
TOŽILNIK: óma
MESTNIK: pri ómih
ORODNIK: z ómoma

množina

IMENOVALNIK: ómi
RODILNIK: ómov
DAJALNIK: ómom
TOŽILNIK: óme
MESTNIK: pri ómih
ORODNIK: z ómi

TONEMSKO

[ô̂m]
IPA: [ó:m]
ednina

IMENOVALNIK: ô̂m
RODILNIK: ô̂ma
DAJALNIK: ô̂mu
TOŽILNIK: ô̂m
MESTNIK: pri ô̂mu
ORODNIK: z ô̂mom

dvojina

IMENOVALNIK: ô̂ma
RODILNIK: ô̂mov
DAJALNIK: ô̂moma
TOŽILNIK: ô̂ma
MESTNIK: pri ô̂mih
ORODNIK: z ô̂moma

množina

IMENOVALNIK: ô̂mi
RODILNIK: ô̂mov
DAJALNIK: ô̂mom
TOŽILNIK: ô̂me
MESTNIK: pri ô̂mih
ORODNIK: z ô̂mi

IZVOR

↑ohm

óma óme samostalnik ženskega spola

[óma]

POMEN

narečno štajersko **babica**; SIN.: ljubkovalno **babi**, narečno koroško **bica**, narečno primorsko **nona**

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- Moja *oma* je hodila v osnovno šolo po drugi svetovni vojni.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Pokojna *oma* je znala narediti imenitne orehove rezine, po katerih se mi še sedaj cedijo sline.

▶ priredna zveza

oma in dedi, oma in mama

- Za vse velike praznike se vedno vsa družina zbere pri *omi* in dediju.
- Mama in *oma* sta znali tudi iz skorajda nič pričarati tisto pravo božično pričakovanje.

...

- Skupaj z *omo* nabiram gobe.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[óma]

IPA: [ˈo:ma]

ednina

IMENOVALNIK: óma

RODILNIK: óme

DAJALNIK: ómi

TOŽILNIK: ómo

MESTNIK: pri ómi

ORODNIK: z ómo

dvojina

IMENOVALNIK: ómi

RODILNIK: óm

DAJALNIK: ómama

TOŽILNIK: ómi

MESTNIK: pri ómah

ORODNIK: z ómama

množina

IMENOVALNIK: óme

RODILNIK: óm

DAJALNIK: ómam

TOŽILNIK: óme

MESTNIK: pri ómah

ORODNIK: z ómami

TONEMSKO

[ôma]

IPA: [ó:mà]

ednina

IMENOVALNIK: ôma

RODILNIK: ôme

DAJALNIK: ômi

TOŽILNIK: ômo

MESTNIK: pri ômi

ORODNIK: z ômo

dvojina

IMENOVALNIK: ômi

RODILNIK: ôm

DAJALNIK: ômama

TOŽILNIK: ômi

MESTNIK: pri ômah

ORODNIK: z ômama

množina

IMENOVALNIK: ôme

RODILNIK: ôm

DAJALNIK: ômam

TOŽILNIK: ôme

MESTNIK: pri ômah

ORODNIK: z ômami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Oma*

ostrúžek ostrúžka samostalnik moškega spola

[ostrúžək]

POMEN

1. navadno v množini manjši odpadni del, kos snovi, ki nastane pri struženju, oblanju

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kovinski, leseni ostružki

- Okolica podjetja za zbiranje in predelavo sekundarnih surovin je pokrita z nevarnimi ostrimi kovinskimi *ostružki*.

- Mnogi vrtnarji uporabljajo za zastiranje listje, lesene *ostružke* ali smrekovo steljo.

1.1. navadno v množini kar nastane z ribanjem, strganjem in spominja na tak del, kos snovi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

čokoladni, kokosovi ostružki

- Nabrizgamo okraske iz kreme ali pa okrasimo s čokoladnimi *ostružki* ali figuricami iz marcipana.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

okrasiti, potresti s KATERIMI ostružki

- Torto okrasite s čokoladnimi *ostružki* in čokoladnimi bomboni v obliki kavnih zrn.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ostrúžək]

IPA: [ostˈru:ʒək]

ednina

IMENOVALNIK: ostrúžek

RODILNIK: ostrúžka

DAJALNIK: ostrúžku

TOŽILNIK: ostrúžek

MESTNIK: pri ostrúžku

ORODNIK: z ostrúžkom

dvojina

IMENOVALNIK: ostrúžka

RODILNIK: ostrúžkov

DAJALNIK: ostrúžkoma

TOŽILNIK: ostrúžka

MESTNIK: pri ostrúžkih

ORODNIK: z ostrúžkoma

množina

IMENOVALNIK: ostrúžki

RODILNIK: ostrúžkov

DAJALNIK: ostrúžkom

TOŽILNIK: ostrúžke

MESTNIK: pri ostrúžkih

ORODNIK: z ostrúžki

TONEMSKO

[ostrûžək]

IPA: [ɔstrú:žək]

ednina

IMENOVALNIK: ostrûžek

RODILNIK: ostrûžka

DAJALNIK: ostrûžku

TOŽILNIK: ostrûžek

MESTNIK: pri ostrûžku

ORODNIK: z ostrûžkom

dvojina

IMENOVALNIK: ostrûžka

RODILNIK: ostrûžkov

DAJALNIK: ostrûžkoma

TOŽILNIK: ostrûžka

MESTNIK: pri ostrûžkih

ORODNIK: z ostrûžkoma

množina

IMENOVALNIK: ostrûžki

RODILNIK: ostrûžkov

DAJALNIK: ostrûžkom

TOŽILNIK: ostrûžke

MESTNIK: pri ostrûžkih

ORODNIK: z ostrûžki

IZVOR

iz *ostružiti* iz ↑*stružiti*

OUZO ouza; in **ÚZO** samostalnik moškega spola

[úzo]

POMEN

žgana pijača iz janeža, po izvoru iz Grčije

▪ V kavarnah se v glavnem zadržujejo moški, ki si pogosto krajšajo urice s pitjem kave ali *ouza* in igranjem kart.

▪ Odprla je steklenico *ouza* in si ga natočila v kozarec.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[úzo]

IPA: [ˈu:zo]

ednina

IMENOVALNIK: ouzo [úzo]

RODILNIK: ouza [úza]

DAJALNIK: ouzu [úzu]

TOŽILNIK: ouzo [úzo]

MESTNIK: pri ouzu [pri úzu]

ORODNIK: z ouzom [z úzom]

dvojina

IMENOVALNIK: ouza [úza]

RODILNIK: ouzov [úzoʋ]

DAJALNIK: ouzoma [úzoma]

TOŽILNIK: ouza [úza]

MESTNIK: pri ouzih [pri úzih]

ORODNIK: z ouzoma [z úzoma]

množina

IMENOVALNIK: ouzi [úzi]

RODILNIK: ouzov [úzoʋ]

DAJALNIK: ouzom [úzom]

TOŽILNIK: ouze [úze]

MESTNIK: pri ouzih [pri úzih]

ORODNIK: z ouzi [z úzi]

TONEMSKO

[úzo]

IPA: [ú:zò]

ednina

IMENOVALNIK: ouzo [úzo]

RODILNIK: ouza [úza]

DAJALNIK: ouzu [úzu]

TOŽILNIK: ouzo [úzo]

MESTNIK: pri ouzu [pri úzu]

ORODNIK: z ouzom [z úzom]

dvojina

IMENOVALNIK: ouza [úza]

RODILNIK: ouzov [úzoʋ]

DAJALNIK: ouzoma [úzoma]

TOŽILNIK: ouza [úza]

MESTNIK: pri ouzih [pri úzih]

ORODNIK: z ouzoma [z úzoma]

množina

IMENOVALNIK: ouzi [úzi]

RODILNIK: ouzov [úzoʋ]

DAJALNIK: ouzom [úzom]

TOŽILNIK: ouze [úze]

MESTNIK: pri ouzih [pri úzih]

ORODNIK: z ouzi [z úzi]

IZVOR

prevzeto iz ngr. *ouzo*, iz tur. *üzüm* 'grozd'

Pa simbol

POMEN

simbol za enoto *paskal*, *pascal*

▪ Pri spustu 1 cm v globino se tlak poveča približno za 100 *Pa* oziroma 0,1 kPa.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑*pascal*

pájkovec pájkovca samostalnik moškega spola

[pájkovɛc]

POMEN

iz zoologije manjša žival s telesom iz glavoprsja in zadka in štirimi pari členastih nog; primerjaj lat.

Arachnida

▪ Večina gozdnih ptic se poleti hrani z žuželkami in *pajkovci*, pozimi pa s semeni in plodovi.

▪ Poznamo tri velike skupine členonožcev: rake, *pajkovce* in žuželke.

- Klopi niso žuželke, ampak jih uvrščamo v skupino *pajkovcev*, saj imajo štiri pare nog in telo, sestavljeno le iz dveh delov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pájkovəc]

IPA: [ˈpa:ikəvəts]

ednina

IMENOVALNIK: pájkovec

RODILNIK: pájkovca

DAJALNIK: pájkovcu

TOŽILNIK: pájkovca

MESTNIK: pri pájkovcu

ORODNIK: s pájkovcem

dvojina

IMENOVALNIK: pájkovca

RODILNIK: pájkovcev

DAJALNIK: pájkovcema

TOŽILNIK: pájkovca

MESTNIK: pri pájkovcih

ORODNIK: s pájkovcema

množina

IMENOVALNIK: pájkovci

RODILNIK: pájkovcev

DAJALNIK: pájkovcem

TOŽILNIK: pájkovce

MESTNIK: pri pájkovcih

ORODNIK: s pájkovci

TONEMSKO

[pâjkovəc]

IPA: [pá:ikəvəts]

ednina

IMENOVALNIK: pâjkovec

RODILNIK: pâjkovca

DAJALNIK: pâjkovcu

TOŽILNIK: pâjkovca

MESTNIK: pri pâjkovcu

ORODNIK: s pâjkovcem

dvojina

IMENOVALNIK: pâjkovca

RODILNIK: pâjkovcev

DAJALNIK: pâjkovcema

TOŽILNIK: pâjkovca

MESTNIK: pri pâjkovcih

ORODNIK: s pâjkovcema

množina

IMENOVALNIK: pâjkovci

RODILNIK: pâjkovcev

DAJALNIK: pâjkovcem

TOŽILNIK: pâjkovce

MESTNIK: pri pâjkovcih

ORODNIK: s pâjkovci

IZVOR

↑pajek

pantenól pantenóla samostalnik moškega spola

[pantenól]

POMEN

iz biologije, iz farmacije **provitamin**, ki se v organizmu lahko pretvori v vitamin B5 in pozitivno vpliva na kožo, lase; SIN.: iz biologije, iz farmacije provitamin B5

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

vsebovati pantenol

- Liposomi vsebujejo *pantenol* in pomembne naravne sestavine, ki imajo sposobnost zadrževanja vlage v koži.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Pantenol* spodbuja obnovo razdražene, opečene kože ali sluznice.
- *Pantenol* ohranja ravnotežje vlažnosti znotraj lasne strukture, specialna silikonska olja pa preprečujejo lomljenje in cepljenje.

...

- Pri blagih opeklinah si lahko pomagamo sami z obkladki s fiziološko raztopino in losjoni s *pantenolom*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pantenól]

IPA: [pantɛˈno:l]

ednina

IMENOVALNIK: pantenól

RODILNIK: pantenóla

DAJALNIK: pantenólu

TOŽILNIK: pantenól

MESTNIK: pri pantenólu

ORODNIK: s pantenólom

dvojina

IMENOVALNIK: pantenóla

RODILNIK: pantenólov

DAJALNIK: pantenóloma

TOŽILNIK: pantenóla

MESTNIK: pri pantenólih

ORODNIK: s pantenóloma

množina

IMENOVALNIK: pantenóli

RODILNIK: pantenólov

DAJALNIK: pantenólom

TOŽILNIK: pantenóle

MESTNIK: pri pantenólih

ORODNIK: s pantenóli

TONEMSKO

[pantənôl]

IPA: [pantənó:l]

ednina

IMENOVALNIK: pantənôl

RODILNIK: pantənôla

DAJALNIK: pantenôlu
TOŽILNIK: pantenôl
MESTNIK: pri pantenôlu
ORODNIK: s pantenôlom

dvojina

IMENOVALNIK: pantenôla
RODILNIK: pantenôlov
DAJALNIK: pantenôloma
TOŽILNIK: pantenôla
MESTNIK: pri pantenôlih
ORODNIK: s pantenôloma

množina

IMENOVALNIK: pantenôli
RODILNIK: pantenôlov
DAJALNIK: pantenôlom
TOŽILNIK: pantenôle
MESTNIK: pri pantenôlih
ORODNIK: s pantenôli

IZVOR

prevzeto iz angl. *panthenol*, nem. *Panthenol*, iz
↑pant(ot)en(ski) + ↑(alkoh)ol

pascal pascala; in **paskál** samostalnik moškega spola

[paskál]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje tlaka, ki
ustreza tlaku, ki ga povzroča sila enega newtona,
ko pritiska na en kvadratni meter površine [Pa]

- Meritve so pokazale, da je v cevi namesto podtlaka nadtlak stotih *pascalov*.
- Podtlak, ki ga ustvarijo ventilatorji v hlevu, ne sme presegati 30 *pascalov* (Pa).

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[paskál]

IPA: [pas'ka:l]

ednina

IMENOVALNIK: pascal [paskál]
RODILNIK: pascala [paskála]
DAJALNIK: pascalu [paskálu]
TOŽILNIK: pascal [paskál]
MESTNIK: pri pascalu [pri paskálu]
ORODNIK: s pascalom [s paskálom]

dvojina

IMENOVALNIK: pascala [paskála]
RODILNIK: pascalov [paskáloŭ]
DAJALNIK: pascaloma [paskáloma]
TOŽILNIK: pascala [paskála]
MESTNIK: pri pascalih [pri paskálih]
ORODNIK: s pascaloma [s paskáloma]

množina

IMENOVALNIK: pascali [paskáli]
RODILNIK: pascalov [paskáloŭ]
DAJALNIK: pascalom [paskálom]

TOŽILNIK: pascale [paskále]
MESTNIK: pri pascalih [pri paskálih]
ORODNIK: s pascali [s paskáli]

TONEMSKO

[paskál]

IPA: [paská:l]

ednina

IMENOVALNIK: pascal [paskál]
RODILNIK: pascala [paskála]
DAJALNIK: pascalu [paskálu]
TOŽILNIK: pascal [paskál]
MESTNIK: pri pascalu [pri paskálu]
ORODNIK: s pascalom [s paskálom]

dvojina

IMENOVALNIK: pascala [paskála]
RODILNIK: pascalov [paskáloŭ]
DAJALNIK: pascaloma [paskáloma]
TOŽILNIK: pascala [paskála]
MESTNIK: pri pascalih [pri paskálih]
ORODNIK: s pascaloma [s paskáloma]

množina

IMENOVALNIK: pascali [paskáli]
RODILNIK: pascalov [paskáloŭ]
DAJALNIK: pascalom [paskálom]
TOŽILNIK: pascale [paskále]
MESTNIK: pri pascalih [pri paskálih]
ORODNIK: s pascali [s paskáli]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Pascal*, angl., frc. *pascal*, po
francoskem matematiku in fiziku *Blaisu Pascalu*
(1623–1662)

paskál paskála; in **pascal** samostalnik moškega spola

[paskál]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje tlaka, ki
ustreza tlaku, ki ga povzroča sila enega njutna,
ko pritiska na en kvadratni meter površine [Pa]

- Z ventilatorjem ustvarijo podtlak in merijo zračni tok, ki je potreben, da v zgradbi vzdržujejo tlačno razliko 50 *paskalov*.
- V vakuumski tehniki sta uveljavljeni enoti za tlak *paskal* in milibar.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[paskál]

IPA: [pas'ka:l]

ednina

IMENOVALNIK: paskál
RODILNIK: paskála
DAJALNIK: paskálu
TOŽILNIK: paskál
MESTNIK: pri paskálu

ORODNIK: s paská**lom**
dvojina

IMENOVALNIK: paská**la**

RODILNIK: paská**lov**

DAJALNIK: paská**loma**

TOŽILNIK: paská**la**

MESTNIK: pri paská**lih**

ORODNIK: s paská**loma**

množina

IMENOVALNIK: paská**li**

RODILNIK: paská**lov**

DAJALNIK: paská**lom**

TOŽILNIK: paská**le**

MESTNIK: pri paská**lih**

ORODNIK: s paská**li**

TONEMSKO

[paskâl]

IPA: [paskâ:l]

ednina

IMENOVALNIK: paskâ**l**

RODILNIK: paskâ**la**

DAJALNIK: paskâ**lu**

TOŽILNIK: paskâ**l**

MESTNIK: pri paskâ**lu**

ORODNIK: s paskâ**lom**

dvojina

IMENOVALNIK: paskâ**la**

RODILNIK: paskâ**lov**

DAJALNIK: paskâ**loma**

TOŽILNIK: paskâ**la**

MESTNIK: pri paskâ**lih**

ORODNIK: s paskâ**loma**

množina

IMENOVALNIK: paskâ**li**

RODILNIK: paskâ**lov**

DAJALNIK: paskâ**lom**

TOŽILNIK: paskâ**le**

MESTNIK: pri paskâ**lih**

ORODNIK: s paskâ**li**

IZVOR

↑pascal

pastinák pastináka samostalnik moškega spola

[pastinák]

POMEN

1. kulturna rastlina z deljenimi listi, rumenimi cvetovi v kobulastih socvetjih in rumenkasto belim korenem; primerjaj lat. *Pastinaca sativa*

▪ Med rastjo *pastinak* redno zalivamo, da koreni ne razpokajo.

▪ *Pastinak* so kot zdravilno rastlino veliko gojili tudi za samostanskimi zidovi.

1.1. koren te rastline, zlasti kot hrana, jed

▪ *Pastinak* popečemo na maslu in dodamo dušeni ribi.

▪ Dodajte na trakove narezan, očiščen *pastinak* in kose teletine, pomokajte ter zalijte z vinom in juho.

▪ Sok, izdelan iz *pastinaka*, čisti kožo, pomaga pri izpadanju las.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pastinák]

IPA: [pastiˈna:k]

ednina

IMENOVALNIK: pastinák

RODILNIK: pastináka

DAJALNIK: pastináku

TOŽILNIK: pastinák

MESTNIK: pri pastináku

ORODNIK: s pastinákom

dvojina

IMENOVALNIK: pastináka

RODILNIK: pastinákov

DAJALNIK: pastinácoma

TOŽILNIK: pastináka

MESTNIK: pri pastinákih

ORODNIK: s pastinácoma

množina

IMENOVALNIK: pastináki

RODILNIK: pastinákov

DAJALNIK: pastinákom

TOŽILNIK: pastináke

MESTNIK: pri pastinákih

ORODNIK: s pastináki

TONEMSKO

[pastinák]

IPA: [pastinà:k]

ednina

IMENOVALNIK: pastinák

RODILNIK: pastináka

DAJALNIK: pastináku

TOŽILNIK: pastinák

MESTNIK: pri pastináku

ORODNIK: s pastinákom

dvojina

IMENOVALNIK: pastináka

RODILNIK: pastinákov tudi pastinâkov

DAJALNIK: pastinácoma

TOŽILNIK: pastináka

MESTNIK: pri pastinákih tudi pri pastinâkih

ORODNIK: s pastinácoma

množina

IMENOVALNIK: pastináki

RODILNIK: pastinákov tudi pastinâkov

DAJALNIK: pastinákom

TOŽILNIK: pastináke

MESTNIK: pri pastinákih tudi pri pastinâkih

ORODNIK: s pastináki tudi s pastinâki

IZVOR

prevzeto iz it. *pastinaca* < lat. *pastināca*, nejasnega izvora

pedikúra pedikúre samostalnik ženskega spola

[pedikúra]

POMEN

1. urejanje stopal in nohtov na nogah

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

salon za pedikuro

▪ Podjetje bo v kratkem odprlo nove, moderne prostore, v katerih bodo imeli dva salona za *pedikuro*.

▪ Obnohtno kožico pri pedikuri zmeraj nežno potisnemo nazaj s pomočjo posebne paličice, ki jo najdemo v večini setov za *pedikuro*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

medicinska pedikura

▪ Opravljanje medicinske *pedikure* zahteva poglobljena znanja, izkušnje in izjemno preciznost.

▪ Pri estetski *pedikuri* izvajamo postopke, s katerimi noge lepšamo.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Nekateri se občasno odpravijo na *pedikuro*, kjer se za to usposobljene osebe lotijo stopal in nohtov.

▶ priredna zveza

pedikura in manikura, pedikura in masaža

▪ Dobila se je s prijateljicami, s katerimi si je privoščila manikuro in *pedikuro*.

▪ Skoraj vsi kozmetični saloni ponujajo *pedikuro* in masaže.

1.1. ureditev stopal in nohtov na nogah

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

privoščiti si pedikuro

▪ Kupila sem si masažno banjico za noge, tako da si noge tudi sama zmasiram, omehčam kožo in nato naredim *pedikuro*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pedikúra]

IPA: [pɛdi'ku:ra]

ednina

IMENOVALNIK: pedikúra

RODILNIK: pedikúre

DAJALNIK: pedikúri

TOŽILNIK: pedikúro

MESTNIK: pri pedikúri

ORODNIK: s pedikúro

dvojina

IMENOVALNIK: pedikúri

RODILNIK: pedikúr

DAJALNIK: pedikúrama

TOŽILNIK: pedikúri

MESTNIK: pri pedikúrah

ORODNIK: s pedikúrama

množina

IMENOVALNIK: pedikúre

RODILNIK: pedikúr

DAJALNIK: pedikúram

TOŽILNIK: pedikúre

MESTNIK: pri pedikúrah

ORODNIK: s pedikúrami

TONEMSKO

[pedikúra]

IPA: [pɛdikú:rà]

ednina

IMENOVALNIK: pedikúra

RODILNIK: pedikúre

DAJALNIK: pedikúri

TOŽILNIK: pedikúro

MESTNIK: pri pedikúri

ORODNIK: s pedikúro

dvojina

IMENOVALNIK: pedikúri

RODILNIK: pedikúr

DAJALNIK: pedikúrama

TOŽILNIK: pedikúri

MESTNIK: pri pedikúrah

ORODNIK: s pedikúrama

množina

IMENOVALNIK: pedikúre

RODILNIK: pedikúr

DAJALNIK: pedikúram

TOŽILNIK: pedikúre

MESTNIK: pri pedikúrah

ORODNIK: s pedikúrami

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Pediküre*) iz frc. *pédicure* 'nega nog', iz lat. *pēs* 'noga' + *cūra* 'skrb, nega'

pinóža pinóže samostalnik ženskega spola

[pinóža]

POMEN

iz zoologije ptica pevka z oranžno rjavimi prsmi, belim trebuhom ter rjavkastim hrbtom in **perutni**; primerjaj lat. *Fringilla montifringilla*

▪ V pozni jeseni ali pozimi lahko pri nas videvamo velikanske jate *pinože*.

▪ *Pinoža* v Evropi gnezdi v skandinavskih iglastih gozdovih, prezimuje pa v srednji in južni Evropi.

▪ *Pinože* se hranijo z bukovim žirom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pinóža]

IPA: [pi'no:ʒa]

ednina

IMENOVALNIK: pinóža
RODILNIK: pinóže
DAJALNIK: pinóži
TOŽILNIK: pinóžo
MESTNIK: pri pinóži
ORODNIK: s pinóžo

dvojina

IMENOVALNIK: pinóži
RODILNIK: pinóž
DAJALNIK: pinóžama
TOŽILNIK: pinóži
MESTNIK: pri pinóžah
ORODNIK: s pinóžama

množina

IMENOVALNIK: pinóže
RODILNIK: pinóž
DAJALNIK: pinóžam
TOŽILNIK: pinóže
MESTNIK: pri pinóžah
ORODNIK: s pinóžami

TONEMSKO

[pinóža]

IPA: [pinò:žá]

ednina

IMENOVALNIK: pinóža
RODILNIK: pinóže
DAJALNIK: pinóži
TOŽILNIK: pinóžo
MESTNIK: pri pinóži
ORODNIK: s pinóžo

dvojina

IMENOVALNIK: pinóži
RODILNIK: pinóž
DAJALNIK: pinóžama
TOŽILNIK: pinóži
MESTNIK: pri pinóžah
ORODNIK: s pinóžama

množina

IMENOVALNIK: pinóže
RODILNIK: pinóž
DAJALNIK: pinóžam
TOŽILNIK: pinóže
MESTNIK: pri pinóžah
ORODNIK: s pinóžami

in [pinóža]

IPA: in [pinó:žà]

in

ednina

IMENOVALNIK: pinóža
RODILNIK: pinóže
DAJALNIK: pinóži
TOŽILNIK: pinóžo
MESTNIK: pri pinóži
ORODNIK: s pinóžo

dvojina

IMENOVALNIK: pinóži
RODILNIK: pinóž
DAJALNIK: pinóžama
TOŽILNIK: pinóži
MESTNIK: pri pinóžah
ORODNIK: s pinóžama

množina

IMENOVALNIK: pinóže
RODILNIK: pinóž
DAJALNIK: pinóžam
TOŽILNIK: pinóže
MESTNIK: pri pinóžah
ORODNIK: s pinóžami

IZVOR

nejasnega, morda onomatopejskega izvora

pížmovka pížmovke samostalnik ženskega spola

[pížmouka]

POMEN

glodalec z gosto rjavo dlako in dolgim, rahlo sploščenim luskastim repom, ki živi ob vodi;

primerjaj lat. *Ondatra zibethicus*

- *Pížmovka* izvrstno plava in se potaplja.
- *Pížmovka* je precej manjša in lažja kot bober, tehta največ do 1,5 kilograma.
- V nasprotju z vidro se *pížmovka* hrani z rastlinami, ki jih najde v vodi ali ob njej.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pížmouka]

IPA: ['pi:zmouka]

ednina

IMENOVALNIK: pížmovka
RODILNIK: pížmovke
DAJALNIK: pížmovki
TOŽILNIK: pížmovko
MESTNIK: pri pížmovki
ORODNIK: s pížmovko

dvojina

IMENOVALNIK: pížmovki
RODILNIK: pížmovk
DAJALNIK: pížmovkama
TOŽILNIK: pížmovki
MESTNIK: pri pížmovkah
ORODNIK: s pížmovkama

množina

IMENOVALNIK: pížmovke
RODILNIK: pížmovk
DAJALNIK: pížmovkam
TOŽILNIK: pížmovke
MESTNIK: pri pížmovkah
ORODNIK: s pížmovkami

TONEMSKO

[píʒmou̯ka]

IPA: [pi:ʒmóuka]

ednina

IMENOVALNIK: pížmovka

RODILNIK: pížmovke

DAJALNIK: pížmovki

TOŽILNIK: pížmovko

MESTNIK: pri pížmovki

ORODNIK: s pížmovko

dvojina

IMENOVALNIK: pížmovki

RODILNIK: pížmovk

DAJALNIK: pížmovkama

TOŽILNIK: pížmovki

MESTNIK: pri pížmovkah

ORODNIK: s pížmovkama

množina

IMENOVALNIK: pížmovke

RODILNIK: pížmovk

DAJALNIK: pížmovkam

TOŽILNIK: pížmovke

MESTNIK: pri pížmovkah

ORODNIK: s pížmovkami

in [pîžmou̯ka]

IPA: in [pi:ʒmòuka]

in

ednina

IMENOVALNIK: pížmovka

RODILNIK: pížmovke

DAJALNIK: pížmovki

TOŽILNIK: pížmovko

MESTNIK: pri pížmovki

ORODNIK: s pížmovko

dvojina

IMENOVALNIK: pížmovki

RODILNIK: pížmovk

DAJALNIK: pížmovkama

TOŽILNIK: pížmovki

MESTNIK: pri pížmovkah

ORODNIK: s pížmovkama

množina

IMENOVALNIK: pížmovke

RODILNIK: pížmovk

DAJALNIK: pížmovkam

TOŽILNIK: pížmovke

MESTNIK: pri pížmovkah

ORODNIK: s pížmovkami

IZVOR

po zgledu nem. *Bisamratte* 'pižmova podgana'
 tvorjeno iz *pižem* 'mošus'

planôta planôte samostalnik ženskega spola
 [planôta]

POMEN

obsežnejše, pretežno ravno območje, dvignjeno
 nad okolico, navadno na višji nadmorski višini

► prid. beseda + **sam. beseda**

gozdnata, travnata planota | prostrana planota

▪ Pokrajina se zajeda med gozdnate *planote* Julijskih Alp: Jelovico, Mežakljo in Pokljuko.

▪ Kras je prostrana *planota*, ki leži približno 400 metrov nad morjem.

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

planota se dviga, leži, se razprostira, se razteza KJE

▪ Velikanska *planota* s strmimi pobočji leži blizu toplega oceana, ki jo oskrbuje z vlažnim zrakom.

▪ Prostrana *planota* Pokljuka se razprostira na jugovzhodnem območju Julijskih Alp.

► **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

del planote | obrobje, rob planote | pobočje, vrh, vznožje planote

▪ Večji del *planote* prerašča ruševje.

▪ Najvišji vrh *planote* se dviga do 348 m nad ravnino oz. 863 m nad morsko gladino.

...

▪ Vas leži na *planoti*, kjer vse leto prijetno piha.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[planôta]

IPA: [pla'nô:ta]

ednina

IMENOVALNIK: planôta

RODILNIK: planôte

DAJALNIK: planôti

TOŽILNIK: planôto

MESTNIK: pri planôti

ORODNIK: s planôto

dvojina

IMENOVALNIK: planôti

RODILNIK: planôt

DAJALNIK: planôtama

TOŽILNIK: planôti

MESTNIK: pri planôtah

ORODNIK: s planôtama

množina

IMENOVALNIK: planôte

RODILNIK: planôt

DAJALNIK: planôtam

TOŽILNIK: planôte

MESTNIK: pri planôtah

ORODNIK: s planôtami

TONEMSKO

[planôta]

IPA: [planò:tá]

ednina

IMENOVALNIK: planôta

RODILNIK: planôte

DAJALNIK: planóti
TOŽILNIK: planóto
MESTNIK: pri planóti
ORODNIK: s planóto tudi s planóto

dvojina

IMENOVALNIK: planóti
RODILNIK: planôt
DAJALNIK: planótama
TOŽILNIK: planóti
MESTNIK: pri planótah
ORODNIK: s planótama

množina

IMENOVALNIK: planóte
RODILNIK: planôt
DAJALNIK: planótam
TOŽILNIK: planóte
MESTNIK: pri planótah
ORODNIK: s planótami

IZVOR

↑plan

pležúh pležúha in **pléžuh** pléžuha samostalnik moškega

spola

[pležúh] in [pléžuh]

POMEN

priprava za spuščanje po snegu, pri kateri je sedež pritrjen na smučko

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

spust, vožnja s pležuhi | tekmovanje s pležuhi

- Na Štajerskem v spomin na stare čase organizirajo tradicionalni spust s *pležuhom*.
- Po besedah glavnega organizatorja tekmovanja s *pležuhi* pležuh izvira iz Selnice ob Dravi.

...

- Če so v preteklosti izdelovali izključno lesene *pležuhe*, se zdaj domiselni izdelovalci lotijo še najrazličnejših drugih materialov.
- V spodnji Dravski dolini, na obronkih Kobanskega ter ponekod na Pohorju in v Slovenskih goricah so se pozimi prevažali s *pležuhi*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pležúh]

IPA: [plé'ʒu:x]

ednina

IMENOVALNIK: pležúh
RODILNIK: pležúha
DAJALNIK: pležúhu
TOŽILNIK: pležúh
MESTNIK: pri pležúhu
ORODNIK: s pležúhom

dvojina

IMENOVALNIK: pležúha
RODILNIK: pležúhov

DAJALNIK: pležúhoma
TOŽILNIK: pležúha
MESTNIK: pri pležúhih
ORODNIK: s pležúhoma

množina

IMENOVALNIK: pležúhi
RODILNIK: pležúhov
DAJALNIK: pležúhom
TOŽILNIK: pležúhe
MESTNIK: pri pležúhih
ORODNIK: s pležúhi

in [pléžuh]

IPA: in [ˈplɛ:ʒux]

in

ednina

IMENOVALNIK: pléžuh
RODILNIK: pléžuha
DAJALNIK: pléžuhu
TOŽILNIK: pléžuh
MESTNIK: pri pléžuhu
ORODNIK: s pléžuhom

dvojina

IMENOVALNIK: pléžuha
RODILNIK: pléžuhov
DAJALNIK: pléžuhoma
TOŽILNIK: pléžuha
MESTNIK: pri pléžuhih
ORODNIK: s pléžuhoma

množina

IMENOVALNIK: pléžuhi
RODILNIK: pléžuhov
DAJALNIK: pléžuhom
TOŽILNIK: pléžuhe
MESTNIK: pri pléžuhih
ORODNIK: s pléžuhi

TONEMSKO

[pležúh]

IPA: [plɛʒù:x]

ednina

IMENOVALNIK: pležúh
RODILNIK: pležúha
DAJALNIK: pležúhu
TOŽILNIK: pležúh
MESTNIK: pri pležúhu
ORODNIK: s pležúhom

dvojina

IMENOVALNIK: pležúha
RODILNIK: pležúhov tudi pležúhov
DAJALNIK: pležúhoma
TOŽILNIK: pležúha
MESTNIK: pri pležúhih tudi pri pležúhih
ORODNIK: s pležúhoma

množina

IMENOVALNIK: pležúhi

RODILNIK: pležúhov tudi pležúhov
DAJALNIK: pležúhom
TOŽILNIK: pležúhe
MESTNIK: pri pležúhih tudi pri pležúhih
ORODNIK: s pležúhi tudi s pležúhi

in [plêžuh]

IPA: in [plé:žùx]

in

ednina

IMENOVALNIK: plêžuh
RODILNIK: plêžuha
DAJALNIK: plêžuhu
TOŽILNIK: plêžuh
MESTNIK: pri plêžuhu
ORODNIK: s plêžuhom

dvojina

IMENOVALNIK: plêžuha
RODILNIK: plêžuhov
DAJALNIK: plêžuhoma
TOŽILNIK: plêžuha
MESTNIK: pri plêžuhih
ORODNIK: s plêžuhoma

množina

IMENOVALNIK: plêžuhi
RODILNIK: plêžuhov
DAJALNIK: plêžuhom
TOŽILNIK: plêžuhe
MESTNIK: pri plêžuhih
ORODNIK: s plêžuhi

IZVOR

iz ↑plezati *pležem v pomenu *'drseti'

plítek plítka plítko pridevnik

[plítæk]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **plitki** ki ima od površine proti notranjosti, zlasti v navpični smeri, razmeroma majhno razsežnost; SIN.: plitev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

plitek bazen | plitek grob, jarek | plitek/plitki krožnik | plitek pekač | plitek predal, prtljažnik | plitek zaliv | plitka omarica | plitka posoda, skleda | plitka voda | plitko jezero, morje

▪ Plovba skozi ožine je bila še posebej nevarna zaradi čeri in *plitkega* morja.

▪ Na štiri ogrete *plitke* krožnike razporedite beluše in nanje naložite pečene filete.

▪ *Plitek* pekač namažemo z maslom in vanj damo krompirjevo zmes ter jo na površini zgladimo.

▶ prisl. + **prid. beseda**

precej plitek | zelo plitek

▪ V relativno *plitkem* ustju delte tamkajšnje reke je slanost dokaj visoka.

▪ Zaradi rezervnega kolesa v dnu je prtljažnik precej *plitek*.

▶ priredna zveza

plitek in globok, plitek in majhen, plitek in širok

▪ Majhni in *plitki* ribniki lahko v vročih in toplih dneh izgubijo precej vode.

▪ Primaknil je stol k omaricam, kjer so hranili *plitke* in globoke krožnike ter posodo za juho.

1.1. ki ne sega globoko, zajema le manjše področje pod površino; SIN.: plitev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

plitek koreninski sistem | plitek ugrez | plitka obramba, (obrambna) postavitev | plitka zarez | plitke korenine

▪ Ladja naj bi imela znatno *plitkejši* ugrez kot njeni predhodnici.

▪ Zaradi stanja v ekipi smo se odločili za bolj racionalno *plitko* obrambo, ki ni delovala dobro, saj je dovoljevala preveč strelav njihovih zunanjih igralcev.

▶ prisl. + **prid. beseda**

▪ Koreninski sistem iglavcev je zelo *plitek*.

2. ki ima manjšo kapaciteto; SIN.: plitev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

plitek trg

▪ Čedalje več denarja na *plitkem* trgu lahko napihne delniške tečaje, ki bi se ob paniki lahko hitro sesuli.

▶ vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**
biti plitek

▪ Trgi so *plitki*, vrednotenja delnic podjetij so nizka.

▶ prisl. + **prid. beseda**

▪ Trg finančnih strokovnjakov je razmeroma *plitek*.

3. ki zajema le manjši del potencialne celote; SIN.: plitev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

plitko dihanje

▪ Ljudje, ki so v stresu, dihajo hitro in s *plitkimi* vdih.

▪ Z zelo *plitkim* dihanjem med tekom (zlasti pri hitrejšem teku) v pljuča ne dobimo dovolj zraka in s tem dovolj kisika.

▪ Vsi izdelki, ki vsebujejo kofein, lahko otežujejo večerno uspanje, povzročajo nočna prebujanja in vodijo v *plitko* spanje.

4. v obliki **plitki** ki je v zvezi s fazami spanja, ko človek prehaja iz budnega stanja v spanec in se srčni utrip upočasni, telesna temperatura zniža; SIN.: plitev

▪ Posamezne spalne faze (1. in 2. faza sta *plitko* spanje, 3. in 4. globoko spanje, 5. faza pa je REM faza ali faza hitrih gibov oči) se ponoči med seboj izmenjujejo in ponavljajo v ciklih.

5. ekspresivno ki ni sposoben, ne želi poglobljeno razmišljati, čustvovati; SIN.: ekspresivno plitev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Ustvarjajo domišljjski svet, kamor beži množica v nedelovnih urah, svet, v katerem se zabava *plitkih* ljudi opira na njihovo lastno plitkost in je ne napolni.

▶ **vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku**

▪ Razočarana sem, kadar ljudje pravijo, da sem *plitka* in neumna.

▶ **prisl. + prid. beseda**

▪ Ravno oni, ki bi morali biti družbeno najbolj odgovorni, postajajo značajske najbolj *plitek* del populacije.

5.1. ekspresivno ki kaže, izraža tako nepoglabljeno razmišljanje, čustvovanje; SIN.: ekspresivno plitev

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

▪ Zgodba, brez dvoma dramatična in pretresljiva, se za razliko od večine hollywoodskih filmov ne zateka v *plitko* senzacionalnost.

▶ **vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku**

▪ Urednik je dejal, da komercializacija ogroža kvaliteto, saj so mediji postali *plitki* in neumni.

▪ Pesniku je dostikrat prav njegov čas zelo tuj, *plitek* in nezanimiv.

▶ **prisl. + prid. beseda**

▪ Ne verjamete, da so človeški odnosi tako *plitki*, da bi jih lahko v resnici zamenjali odnosi z roboti?

▪ Odnosi so vedno bolj *plitki*, površinski in tako potem tudi nikakor ne moreš izplavati iz krize.

5.2. ekspresivno ki se ne pojavlja v visoki, zadostni stopnji; SIN.: ekspresivno plitev

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

▪ Človeško trpljenje in nesmiselne žrtve so deležni le površne pozornosti in *plitkega* spoštovanja.

▪ Živimo v času, v katerem prevladujejo materialne dobrine, osebni interesi, preračunljivost, hiter, a *plitek* užitek.

5.3. ekspresivno ki je vsebinsko prazen, nezadosten; SIN.: ekspresivno plitev

▶ **glag. + prid. beseda v imenovalniku**

zdeti se plitek

▪ Očitno se njegove zgodbe tudi filmarjem zdijo *plitke*, saj bi v nasprotnem primeru katero od njih že prestavili v filmski jezik.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

▪ Namen nanizanke je opozoriti na globoka, torej dobra, in *plitka*, pogošna, neumna, celo vulgarna besedila v popularni glasbi.

▶ **prisl. + prid. beseda**

▪ Razpravljajo na spletnih forumih ter iščejo različne informacije, ki so žal velikokrat neustrezne, pomanjkljive, površinske, tudi provokativne in potrošniško *plitke*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[plítək]

IPA: ['pli:tək]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: plítek

določno plítki

RODILNIK: plítkega

DAJALNIK: plítkemu

TOŽILNIK: plítek

določno plítki

živo plítkega

MESTNIK: pri plítkem

ORODNIK: s plítkim

dvojina

IMENOVALNIK: plítka

RODILNIK: plítkih

DAJALNIK: plítkima

TOŽILNIK: plítka

MESTNIK: pri plítkih

ORODNIK: s plítkima

množina

IMENOVALNIK: plítki

RODILNIK: plítkih

DAJALNIK: plítkim

TOŽILNIK: plítek

MESTNIK: pri plítkih

ORODNIK: s plítkimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: plítka

RODILNIK: plíteke

DAJALNIK: plítki

TOŽILNIK: plítko

MESTNIK: pri plítki

ORODNIK: s plítko

dvojina

IMENOVALNIK: plítki

RODILNIK: plítkih

DAJALNIK: plítkima

TOŽILNIK: plítki

MESTNIK: pri plítkih

ORODNIK: s plítkima

množina

IMENOVALNIK: plíteke

RODILNIK: plítkih

DAJALNIK: plítkim

TOŽILNIK: plíteke

MESTNIK: pri plítkih

ORODNIK: s plítkimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: plítko

RODILNIK: plítkega

DAJALNIK: plítkemu

TOŽILNIK: plítko

MESTNIK: pri plítkem

ORODNIK: s plítkim

dvojina

IMENOVALNIK: plítki
 RODILNIK: plítkih
 DAJALNIK: plítkima
 TOŽILNIK: plítki
 MESTNIK: pri plítkih
 ORODNIK: s plítkima

množina

IMENOVALNIK: plítka
 RODILNIK: plítkih
 DAJALNIK: plítkim
 TOŽILNIK: plítka
 MESTNIK: pri plítkih
 ORODNIK: s plítkimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: plítkejši
 RODILNIK: plítkejšega
 DAJALNIK: plítkejšemu
 TOŽILNIK: plítkejši
 živo plítkejšega
 MESTNIK: pri plítkejšem
 ORODNIK: s plítkejšim

dvojina

IMENOVALNIK: plítkejša
 RODILNIK: plítkejših
 DAJALNIK: plítkejšima
 TOŽILNIK: plítkejša
 MESTNIK: pri plítkejših
 ORODNIK: s plítkejšima

množina

IMENOVALNIK: plítkejši
 RODILNIK: plítkejših
 DAJALNIK: plítkejšim
 TOŽILNIK: plítkejši
 MESTNIK: pri plítkejših
 ORODNIK: s plítkejšimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: plítkejša
 RODILNIK: plítkejše
 DAJALNIK: plítkejši
 TOŽILNIK: plítkejšo
 MESTNIK: pri plítkejši
 ORODNIK: s plítkejšo

dvojina

IMENOVALNIK: plítkejši
 RODILNIK: plítkejših
 DAJALNIK: plítkejšima
 TOŽILNIK: plítkejši
 MESTNIK: pri plítkejših
 ORODNIK: s plítkejšima

množina

IMENOVALNIK: plítkejše
 RODILNIK: plítkejših

DAJALNIK: plítkejšim
 TOŽILNIK: plítkejše
 MESTNIK: pri plítkejših
 ORODNIK: s plítkejšimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: plítkejše
 RODILNIK: plítkejšega
 DAJALNIK: plítkejšemu
 TOŽILNIK: plítkejše
 MESTNIK: pri plítkejšem
 ORODNIK: s plítkejšim

dvojina

IMENOVALNIK: plítkejši
 RODILNIK: plítkejših
 DAJALNIK: plítkejšima
 TOŽILNIK: plítkejši
 MESTNIK: pri plítkejših
 ORODNIK: s plítkejšima

množina

IMENOVALNIK: plítkejša
 RODILNIK: plítkejšega
 DAJALNIK: plítkejšemu
 TOŽILNIK: plítkejša
 MESTNIK: pri plítkejših
 ORODNIK: s plítkejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj plítek

ženski spol

EDNINA: bòlj plítka

srednji spol

EDNINA: bòlj plítko

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: nàjplítkejši in nájplítkejši
 RODILNIK: nàjplítkejšega in nájplítkejšega
 DAJALNIK: nàjplítkejšemu in nájplítkejšemu
 TOŽILNIK: nàjplítkejši in nájplítkejši
 živo nàjplítkejšega in nájplítkejšega
 MESTNIK: pri nàjplítkejšem in pri nájplítkejšem
 ORODNIK: z nàjplítkejšim in z nájplítkejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nàjplítkejša in nájplítkejša
 RODILNIK: nàjplítkejših in nájplítkejših
 DAJALNIK: nàjplítkejšima in nájplítkejšima
 TOŽILNIK: nàjplítkejša in nájplítkejša
 MESTNIK: pri nàjplítkejših in pri nájplítkejših
 ORODNIK: z nàjplítkejšima in z nájplítkejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjplítkejši in nájplítkejši
 RODILNIK: nàjplítkejših in nájplítkejših
 DAJALNIK: nàjplítkejšim in nájplítkejšim
 TOŽILNIK: nàjplítkejše in nájplítkejše
 MESTNIK: pri nàjplítkejših in pri nájplítkejših

ORODNIK: z najplítkejš**imi** in z najplítkejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: najplítkejš**a** in najplítkejš**a**
RODILNIK: najplítkejš**e** in najplítkejš**e**
DAJALNIK: najplítkejš**i** in najplítkejš**i**
TOŽILNIK: najplítkejš**o** in najplítkejš**o**
MESTNIK: pri najplítkejš**i** in pri najplítkejš**i**
ORODNIK: z najplítkejš**o** in z najplítkejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: najplítkejš**i** in najplítkejš**i**
RODILNIK: najplítkejš**ih** in najplítkejš**ih**
DAJALNIK: najplítkejš**ima** in najplítkejš**ima**
TOŽILNIK: najplítkejš**i** in najplítkejš**i**
MESTNIK: pri najplítkejš**ih** in pri najplítkejš**ih**
ORODNIK: z najplítkejš**ima** in z najplítkejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najplítkejš**e** in najplítkejš**e**
RODILNIK: najplítkejš**ih** in najplítkejš**ih**
DAJALNIK: najplítkejš**im** in najplítkejš**im**
TOŽILNIK: najplítkejš**e** in najplítkejš**e**
MESTNIK: pri najplítkejš**ih** in pri najplítkejš**ih**
ORODNIK: z najplítkejš**imi** in z najplítkejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najplítkejš**e** in najplítkejš**e**
RODILNIK: najplítkejš**ega** in najplítkejš**ega**
DAJALNIK: najplítkejš**emu** in najplítkejš**emu**
TOŽILNIK: najplítkejš**e** in najplítkejš**e**
MESTNIK: pri najplítkejš**em** in pri najplítkejš**em**
ORODNIK: z najplítkejš**im** in z najplítkejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: najplítkejš**i** in najplítkejš**i**
RODILNIK: najplítkejš**ih** in najplítkejš**ih**
DAJALNIK: najplítkejš**ima** in najplítkejš**ima**
TOŽILNIK: najplítkejš**i** in najplítkejš**i**
MESTNIK: pri najplítkejš**ih** in pri najplítkejš**ih**
ORODNIK: z najplítkejš**ima** in z najplítkejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najplítkejš**a** in najplítkejš**a**
RODILNIK: najplítkejš**ih** in najplítkejš**ih**
DAJALNIK: najplítkejš**im** in najplítkejš**im**
TOŽILNIK: najplítkejš**a** in najplítkejš**a**
MESTNIK: pri najplítkejš**ih** in pri najplítkejš**ih**
ORODNIK: z najplítkejš**imi** in z najplítkejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj plítek

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj plítka

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj plítko

TONEMSKO

[plítək]

IPA: [plì:tók]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: plítek
določno plít**ki**
RODILNIK: plít**kega**
DAJALNIK: plít**kemu**
TOŽILNIK: plítek
določno plít**ki**
živo plít**kega**
MESTNIK: pri plít**kem**
ORODNIK: s plít**kim**

dvojina

IMENOVALNIK: plítka
RODILNIK: plít**kih**
DAJALNIK: plít**kima**
TOŽILNIK: plítka
MESTNIK: pri plít**kih**
ORODNIK: s plít**kima**

množina

IMENOVALNIK: plít**ki**
RODILNIK: plít**kih**
DAJALNIK: plít**kim**
TOŽILNIK: plítek
MESTNIK: pri plít**kih**
ORODNIK: s plít**kimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: plítka
RODILNIK: plítek
DAJALNIK: plít**ki**
TOŽILNIK: plít**ko**
MESTNIK: pri plít**ki**
ORODNIK: s plít**ko**

dvojina

IMENOVALNIK: plít**ki**
RODILNIK: plít**kih**
DAJALNIK: plít**kima**
TOŽILNIK: plít**ki**
MESTNIK: pri plít**kih**
ORODNIK: s plít**kima**

množina

IMENOVALNIK: plítek
RODILNIK: plít**kih**
DAJALNIK: plít**kim**
TOŽILNIK: plítek
MESTNIK: pri plít**kih**
ORODNIK: s plít**kimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: plítko
RODILNIK: plít**kega**
DAJALNIK: plít**kemu**
TOŽILNIK: plít**ko**
MESTNIK: pri plít**kem**
ORODNIK: s plít**kim**

dvojina

IMENOVALNIK: plítki
 RODILNIK: plítkih
 DAJALNIK: plítkima
 TOŽILNIK: plítki
 MESTNIK: pri plítkih
 ORODNIK: s plítkima

množina

IMENOVALNIK: plítka
 RODILNIK: plítkih
 DAJALNIK: plítkim
 TOŽILNIK: plítka
 MESTNIK: pri plítkih
 ORODNIK: s plítkimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: plítkejši
 RODILNIK: plítkejšega
 DAJALNIK: plítkejšemu
 TOŽILNIK: plítkejši
 živo plítkejšega
 MESTNIK: pri plítkejšem
 ORODNIK: s plítkejšim

dvojina

IMENOVALNIK: plítkejša
 RODILNIK: plítkejših
 DAJALNIK: plítkejšima
 TOŽILNIK: plítkejša
 MESTNIK: pri plítkejših
 ORODNIK: s plítkejšima

množina

IMENOVALNIK: plítkejši
 RODILNIK: plítkejših
 DAJALNIK: plítkejšim
 TOŽILNIK: plítkejši
 MESTNIK: pri plítkejših
 ORODNIK: s plítkejšimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: plítkejša
 RODILNIK: plítkejše
 DAJALNIK: plítkejši
 TOŽILNIK: plítkejšo
 MESTNIK: pri plítkejši
 ORODNIK: s plítkejšo

dvojina

IMENOVALNIK: plítkejši
 RODILNIK: plítkejših
 DAJALNIK: plítkejšima
 TOŽILNIK: plítkejši
 MESTNIK: pri plítkejših
 ORODNIK: s plítkejšima

množina

IMENOVALNIK: plítkejše
 RODILNIK: plítkejših

DAJALNIK: plítkejšim
 TOŽILNIK: plítkejše
 MESTNIK: pri plítkejših
 ORODNIK: s plítkejšimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: plítkejše
 RODILNIK: plítkejšega
 DAJALNIK: plítkejšemu
 TOŽILNIK: plítkejše
 MESTNIK: pri plítkejšem
 ORODNIK: s plítkejšim

dvojina

IMENOVALNIK: plítkejši
 RODILNIK: plítkejših
 DAJALNIK: plítkejšima
 TOŽILNIK: plítkejši
 MESTNIK: pri plítkejših
 ORODNIK: s plítkejšima

množina

IMENOVALNIK: plítkejša
 RODILNIK: plítkejšega
 DAJALNIK: plítkejšemu
 TOŽILNIK: plítkejša
 MESTNIK: pri plítkejših
 ORODNIK: s plítkejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj plítek

ženski spol

EDNINA: bõlj plítka

srednji spol

EDNINA: bõlj plítko

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: nãjplítkejši in nãjplítkejši
 RODILNIK: nãjplítkejšega in nãjplítkejšega
 DAJALNIK: nãjplítkejšemu in nãjplítkejšemu
 TOŽILNIK: nãjplítkejši in nãjplítkejši
 živo nãjplítkejšega in nãjplítkejšega
 MESTNIK: pri nãjplítkejšem in pri nãjplítkejšem
 ORODNIK: z nãjplítkejšim in z nãjplítkejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjplítkejša in nãjplítkejša
 RODILNIK: nãjplítkejših in nãjplítkejših
 DAJALNIK: nãjplítkejšima in nãjplítkejšima
 TOŽILNIK: nãjplítkejša in nãjplítkejša
 MESTNIK: pri nãjplítkejših in pri nãjplítkejših
 ORODNIK: z nãjplítkejšima in z nãjplítkejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjplítkejši in nãjplítkejši
 RODILNIK: nãjplítkejših in nãjplítkejših
 DAJALNIK: nãjplítkejšim in nãjplítkejšim
 TOŽILNIK: nãjplítkejše in nãjplítkejše
 MESTNIK: pri nãjplítkejših in pri nãjplítkejših

ORODNIK: z najplítkejšimi in z najplítkejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: najplítkejša in najplítkejša

RODILNIK: najplítkejše in najplítkejše

DAJALNIK: najplítkejši in najplítkejši

TOŽILNIK: najplítkejšo in najplítkejšo

MESTNIK: pri najplítkejši in pri najplítkejši

ORODNIK: z najplítkejšo in z najplítkejšo

dvojina

IMENOVALNIK: najplítkejši in najplítkejši

RODILNIK: najplítkejših in najplítkejših

DAJALNIK: najplítkejšima in najplítkejšima

TOŽILNIK: najplítkejši in najplítkejši

MESTNIK: pri najplítkejših in pri najplítkejših

ORODNIK: z najplítkejšima in z najplítkejšima

množina

IMENOVALNIK: najplítkejše in najplítkejše

RODILNIK: najplítkejših in najplítkejših

DAJALNIK: najplítkejšim in najplítkejšim

TOŽILNIK: najplítkejše in najplítkejše

MESTNIK: pri najplítkejših in pri najplítkejših

ORODNIK: z najplítkejšimi in z najplítkejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najplítkejše in najplítkejše

RODILNIK: najplítkejšega in najplítkejšega

DAJALNIK: najplítkejšemu in najplítkejšemu

TOŽILNIK: najplítkejše in najplítkejše

MESTNIK: pri najplítkejšem in pri najplítkejšem

ORODNIK: z najplítkejšim in z najplítkejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najplítkejši in najplítkejši

RODILNIK: najplítkejših in najplítkejših

DAJALNIK: najplítkejšima in najplítkejšima

TOŽILNIK: najplítkejši in najplítkejši

MESTNIK: pri najplítkejših in pri najplítkejših

ORODNIK: z najplítkejšima in z najplítkejšima

množina

IMENOVALNIK: najplítkejša in najplítkejša

RODILNIK: najplítkejših in najplítkejših

DAJALNIK: najplítkejšim in najplítkejšim

TOŽILNIK: najplítkejša in najplítkejša

MESTNIK: pri najplítkejših in pri najplítkejših

ORODNIK: z najplítkejšimi in z najplítkejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj plítek

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj plítka

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj plítko

STALNE ZVEZE

plítki relief

iz umetnosti relief, pri katerem liki niso izrazito privzdignjeni, ločeni od osnovne ploskve; SIN.: iz umetnosti plitvi relief

- Notranjost je bila okrašena s perzijskimi in babilonskimi kipi, starimi hetitskimi *plítkimi reliefi*.
- Masivna krogla, ki je štrlela iz piramide, je bila izklesana v *plítkem reliefu* in je upodabljala različna nebesna telesa.

FRAZEOLOGIJA

plítev/plítvejši/plítek ipd. žep | plítka/plítva denarnica

plítev žep

plítvejši žep

plítek žep

plítkejši žep

plítka denarnica

plítva denarnica

1. slabo finančno stanje

- *Plítev žep* ali kakšna druga tegoba nista razlog, da bi bile vaše počitnice sfižene.
- Mnogi od nas smo za to svetlobo prikrajšani (bodisi zaradi načetega zdravja ali *plítkega žepa*).
- Čeprav velja, da je zdravje naše največje bogastvo in da zanj ne gre varčevati, je *plítka denarnica* vendarle zelo omejujoč faktor.
- Vredno se je pozanimati, koliko stanejo neoriginalne kartuše, ki so lahko v primeru *plítve denarnice* rešilna bilka.

2. kdor nima veliko denarja; kdor je reven, revnejši

- Kljub temu, da lahko zapravimo kup denarja tako za obleko visoke mode kot za večerjo, se najde marsikaj vrednega tudi za *plítev žep*.
- *Plítvejšim žepom* so namenjene ulične stojnice z gosjo rižoto, polpetom, klobaso ali sendvičem.
- Večina bi si želela iti na smučanje vsako leto, a zaradi vedno višjih cen to postaja čedalje težje. Pa vendarle se vseeno najde tudi kaj za *plítkejše žepi*.

s plítvim/plítvejšim/plítkim žepom | plítvih žepov

s plítvim žepom

s plítvejšim žepom

s plítkim žepom

plítvih žepov

ki ima malo ali nič denarja, finančnih sredstev; ki je reven, revnejši

- Ta ideja se mi zdi še posebno dobra za tiste *s plítvim žepom*, kot so recimo ljudje z nizko pokojnino in študentje.
- Stranke v grobem delijo na tri kategorije: na tiste *s plítvejšim žepom*, na rahlo nadpovprečne turiste in na premožne.
- Omenjena družba je namenjena predvsem potnikom *s plítkim žepom*.

- Na nepremičninskem trgu uspevajo špekulanti in investitorji *plitvih žepov* ter (pre)velikih ambicij.

IZVOR

= cslov. *plytký*, hrv., srb. *plítak*, češ. *plytký* < pslov. **plytъ(kъ)* iz **plyti* 'teči', prvotni pomen je verjetno *'tekoč'

plítev plítva plítvo pridevnik

[plítəʊ plítva plítvo]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **plitvi** ki ima od površine proti notranjosti, zlasti v navpični smeri, razmeroma majhno razsežnost; SIN.: plitek

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

plitev bazen | plitev grob, jarek, kanal | plitev/plitvi krožnik | plitev model, pekač | plitev predal | plitev zaboj, zabojček | plitev zaliv | plitva dolina, struga | plitva jama, jamica, kotanja, vdolbina | plitva laguna | plitva posoda, posodica, skleda, skodelica | plitva prst, zemlja | plitva reka, voda | plitvo dno | plitvo jezero, morje | plitva tla

▪ Reke imajo majhen padec, široke in *plitve* struge, zato pogosto poplavljaajo.

▪ V *plitve* jamice je vrtnar že posejal grah.

▪ Oljčno olje zlijemo na *plitvi* krožnik in v njem na hitro povaljamo rezine zelenjave.

▪ V *plitve* predale zložite spodnje perilo in srajce.

▶ prisl. + **prid. beseda**

dokaj, precej, sorazmerno plitev | zelo plitev

▪ Kopati se je najbolje v toplem delu dneva, v topli in dokaj *plitvi* vodi.

▪ Večkrat smo naleteli na tako *plitvo* vodo, da smo morali potiskati čoln in bresti po mulju.

▪ Na precej *plitvi* ilovnati zemlji so pridelovali predvsem krompir, oves in nekaj pšenice.

▶ priredna zveza

plitev in globok, plitev in miren, plitev in ozek, plitev in širok

▪ Zmes damo v široko in *plitvo* skledo, pokrijemo in postavimo čez noč v hladilnik.

▪ Med sedežema sta dva predalčka, globlji in *plitvejši*.

▪ Vozili smo se po ozkem in *plitvem* rokavu.

1.1. ki ne sega globoko, zajema le manjše področje pod površino; SIN.: plitek

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

plitev koreninski sistem | plitev ugrez | plitva obdelava (tal) | plitva zarez | plitve korenine | plitvo dno | plitvo žarišče

▪ Najbolj žejne so rastline s *plitvim* koreninskim sistemom.

▪ Cvetlične gredice še naprej plevemo, opravljamo *plitvo* obdelavo tal in preprečujemo zaskorjenost zemlje.

- Rastlina ima *plitve* korenine, zato bolje uspeva v plitvih posodah.

▶ prisl. + **prid. beseda**

razmeroma plitev | zelo plitev

▪ Ker čebula razvije zelo *plitve* korenine, ni sposobna črpati hranil iz globljih plasti.

▶ priredna zveza

plitev in globok, plitev in majhen

▪ Če je ureznina majhna in *plitva*, jo lahko oskrbimo doma.

2. ki ima manjšo intenzivnost, vpliv

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

plitev ciklon | plitvo ciklonsko območje | plitvo območje nizkega zračnega tlaka

▪ Nad osrednjim Sredozemljem je *plitvo* območje nizkega zračnega tlaka.

▪ Nad večjim delom Evrope je *plitvo* ciklonsko območje.

▶ priredna zveza

plitev in majhen

▪ Nad severnim Sredozemljem je nastal majhen in *plitev* ciklon, ki se pomika čez Jadran nad severozahodni Balkan.

3. ki ima manjšo kapaciteto; SIN.: plitek

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

plitev trg

▪ Institucionalni vlagatelji so na *plitvem* trgu lahko z relativno majhnimi posegi na trg zmanjšali izgube skladov v minulem letu.

4. ki zajema le manjši del potencialne celote; SIN.: plitek

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

plitvo dihanje

▪ Globoko sproščeno dihanje s trebušno prepono odpravlja negativne simptome *plitvega* dihanja, hkrati pa krepi telo in ga pripravlja na stresne okoliščine.

▪ Zaradi težav s prilagajanjem ima otrok *plitvejši* spanec, iz katerega se pogosteje zbuja.

▶ priredna zveza

plitev in globok, plitev in hiter

▪ Simptomi napada panike so hitro in *plitvo* dihanje (hiperventilacija), občutek dušenja, znojenje.

5. v obliki **plitvi** ki je v zvezi s fazami spanja, ko človek prehaja iz budnega stanja v spanec in se srčni utrip upočasni, telesna temperatura zniža; SIN.: plitek

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

plitvo spanje

▪ Prvi dve fazi sta fazi *plitvega* spanja, ki nastopi takoj po tem, ko utonemo v sen, traja pa približno pol ure.

6. ekspresivno ki ni sposoben, ne želi poglobljeno razmišljati, čustvovati; SIN.: ekspresivno plitek

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

plitev človek

▪ Ni bil tako *plítev* človek, da se določenih stvari ne bi zavedal ali jih zaznaval.

▶ **vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku**

▪ Ljudje so preveč *plítvi* in neiskreni, na stvari gledajo preveč površinsko, zato jih zapelje igra videza.

6.1. ekspresivno ki kaže, izraža tako nepoglobljeno razmišljanje, čustvovanje; SIN.: ekspresivno plítek

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

▪ Kadar le more, ga zbode s kakšno zelo *plítvo* pripombo.

▪ Preproste govornice že začenjajo premagovati *plítvi* senzacionalizem klasičnih medijev.

6.2. ekspresivno ki se ne pojavlja v visoki, zadostni stopnji; SIN.: ekspresivno plítek

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

▪ Veliko *plítvejše* občutje je v nas zbudila dekoracija na naročenih glavnih jedeh.

6.3. ekspresivno ki je vsebinsko prazen, nezadosten; SIN.: ekspresivno plítek

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

▪ Ena od možnih umetniških strategij je tudi oblikovanje prijetnih, zapeljivih, a pogosto *plítvih* podob.

▪ Njegove *plítve* knjige občinstvo prezira.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[plítəu plítva plítvo]

IPA: ['pli:təu 'pli:tva 'pli:tvo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: plítev

določno plítvi

RODILNIK: plítvega

DAJALNIK: plítvemu

TOŽILNIK: plítev

določno plítvi

živo plítvega

MESTNIK: pri plítvem

ORODNIK: s plítvim

dvojina

IMENOVALNIK: plítva

RODILNIK: plítvih

DAJALNIK: plítvima

TOŽILNIK: plítva

MESTNIK: pri plítvih

ORODNIK: s plítvima

množina

IMENOVALNIK: plítvi

RODILNIK: plítvih

DAJALNIK: plítvim

TOŽILNIK: plítve

MESTNIK: pri plítvih

ORODNIK: s plítvimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: plítva

RODILNIK: plítve

DAJALNIK: plítvi

TOŽILNIK: plítvo

MESTNIK: pri plítvi

ORODNIK: s plítvo

dvojina

IMENOVALNIK: plítvi

RODILNIK: plítvih

DAJALNIK: plítvima

TOŽILNIK: plítvi

MESTNIK: pri plítvih

ORODNIK: s plítvima

množina

IMENOVALNIK: plítve

RODILNIK: plítvih

DAJALNIK: plítvim

TOŽILNIK: plítve

MESTNIK: pri plítvih

ORODNIK: s plítvimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: plítvo

RODILNIK: plítvega

DAJALNIK: plítvemu

TOŽILNIK: plítvo

MESTNIK: pri plítvem

ORODNIK: s plítvim

dvojina

IMENOVALNIK: plítvi

RODILNIK: plítvih

DAJALNIK: plítvima

TOŽILNIK: plítvi

MESTNIK: pri plítvih

ORODNIK: s plítvima

množina

IMENOVALNIK: plítva

RODILNIK: plítvih

DAJALNIK: plítvim

TOŽILNIK: plítva

MESTNIK: pri plítvih

ORODNIK: s plítvimi

PRIMERNIK — PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: plítvejši

RODILNIK: plítvejšega

DAJALNIK: plítvejšemu

TOŽILNIK: plítvejši

živo plítvejšega

MESTNIK: pri plítvejšem

ORODNIK: s plítvejšim

dvojina

IMENOVALNIK: plítvejša

RODILNIK: plítvejš**ih**
DAJALNIK: plítvejš**ima**
TOŽILNIK: plítvejša
MESTNIK: pri plítvejš**ih**
ORODNIK: s plítvejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: plítvejši
RODILNIK: plítvejš**ih**
DAJALNIK: plítvejš**im**
TOŽILNIK: plítvejše
MESTNIK: pri plítvejš**ih**
ORODNIK: s plítvejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: plítvejša
RODILNIK: plítvejše
DAJALNIK: plítvejši
TOŽILNIK: plítvejšo
MESTNIK: pri plítvejši
ORODNIK: s plítvejšo

dvojina

IMENOVALNIK: plítvejši
RODILNIK: plítvejš**ih**
DAJALNIK: plítvejš**ima**
TOŽILNIK: plítvejši
MESTNIK: pri plítvejš**ih**
ORODNIK: s plítvejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: plítvejše
RODILNIK: plítvejš**ih**
DAJALNIK: plítvejš**im**
TOŽILNIK: plítvejše
MESTNIK: pri plítvejš**ih**
ORODNIK: s plítvejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: plítvejše
RODILNIK: plítvejš**ega**
DAJALNIK: plítvejš**emu**
TOŽILNIK: plítvejše
MESTNIK: pri plítvejš**em**
ORODNIK: s plítvejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: plítvejši
RODILNIK: plítvejš**ih**
DAJALNIK: plítvejš**ima**
TOŽILNIK: plítvejši
MESTNIK: pri plítvejš**ih**
ORODNIK: s plítvejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: plítvejša
RODILNIK: plítvejš**ih**
DAJALNIK: plítvejš**im**
TOŽILNIK: plítvejša
MESTNIK: pri plítvejš**ih**
ORODNIK: s plítvejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj plítev

ženski spol

EDNINA: bòlj plítva

srednji spol

EDNINA: bòlj plítvo

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjplítvejš**i** in nájplítvejš**i**
RODILNIK: nàjplítvejš**ega** in nájplítvejš**ega**
DAJALNIK: nàjplítvejš**emu** in nájplítvejš**emu**
TOŽILNIK: nàjplítvejš**i** in nájplítvejš**i**
živo nàjplítvejš**ega** in nájplítvejš**ega**
MESTNIK: pri nàjplítvejš**em** in pri nájplítvejš**em**
ORODNIK: z nàjplítvejš**im** in z nájplítvejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjplítvejš**a** in nájplítvejš**a**
RODILNIK: nàjplítvejš**ih** in nájplítvejš**ih**
DAJALNIK: nàjplítvejš**ima** in nájplítvejš**ima**
TOŽILNIK: nàjplítvejš**a** in nájplítvejš**a**
MESTNIK: pri nàjplítvejš**ih** in pri nájplítvejš**ih**
ORODNIK: z nàjplítvejš**ima** in z nájplítvejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjplítvejš**i** in nájplítvejš**i**
RODILNIK: nàjplítvejš**ih** in nájplítvejš**ih**
DAJALNIK: nàjplítvejš**im** in nájplítvejš**im**
TOŽILNIK: nàjplítvejš**e** in nájplítvejš**e**
MESTNIK: pri nàjplítvejš**ih** in pri nájplítvejš**ih**
ORODNIK: z nàjplítvejš**imi** in z nájplítvejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjplítvejš**a** in nájplítvejš**a**
RODILNIK: nàjplítvejš**e** in nájplítvejš**e**
DAJALNIK: nàjplítvejš**i** in nájplítvejš**i**
TOŽILNIK: nàjplítvejš**o** in nájplítvejš**o**
MESTNIK: pri nàjplítvejš**i** in pri nájplítvejš**i**
ORODNIK: z nàjplítvejš**o** in z nájplítvejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjplítvejš**i** in nájplítvejš**i**
RODILNIK: nàjplítvejš**ih** in nájplítvejš**ih**
DAJALNIK: nàjplítvejš**ima** in nájplítvejš**ima**
TOŽILNIK: nàjplítvejš**i** in nájplítvejš**i**
MESTNIK: pri nàjplítvejš**ih** in pri nájplítvejš**ih**
ORODNIK: z nàjplítvejš**ima** in z nájplítvejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjplítvejš**e** in nájplítvejš**e**
RODILNIK: nàjplítvejš**ih** in nájplítvejš**ih**
DAJALNIK: nàjplítvejš**im** in nájplítvejš**im**
TOŽILNIK: nàjplítvejš**e** in nájplítvejš**e**
MESTNIK: pri nàjplítvejš**ih** in pri nájplítvejš**ih**
ORODNIK: z nàjplítvejš**imi** in z nájplítvejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjplítvejš**e** in nájplítvejš**e**

RODILNIK: **nàjplítvejšega** in **nàjplítvejšega**
DAJALNIK: **nàjplítvejšemu** in **nàjplítvejšemu**
TOŽILNIK: **nàjplítvejše** in **nàjplítvejše**
MESTNIK: pri **nàjplítvejšem** in pri **nàjplítvejšem**
ORODNIK: z **nàjplítvejšim** in z **nàjplítvejšim**

dvojina

IMENOVALNIK: **nàjplítvejši** in **nàjplítvejši**
RODILNIK: **nàjplítvejših** in **nàjplítvejših**
DAJALNIK: **nàjplítvejšima** in **nàjplítvejšima**
TOŽILNIK: **nàjplítvejši** in **nàjplítvejši**
MESTNIK: pri **nàjplítvejših** in pri **nàjplítvejših**
ORODNIK: z **nàjplítvejšima** in z **nàjplítvejšima**

množina

IMENOVALNIK: **nàjplítvejša** in **nàjplítvejša**
RODILNIK: **nàjplítvejših** in **nàjplítvejših**
DAJALNIK: **nàjplítvejšim** in **nàjplítvejšim**
TOŽILNIK: **nàjplítvejša** in **nàjplítvejša**
MESTNIK: pri **nàjplítvejših** in pri **nàjplítvejših**
ORODNIK: z **nàjplítvejšimi** in z **nàjplítvejšimi**

PRESEŽNIK — OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **nàjbolj** in **nàjbolj** plítev

ženski spol

EDNINA: **nàjbolj** in **nàjbolj** plítva

srednji spol

EDNINA: **nàjbolj** in **nàjbolj** plítvo

TONEMSKO

[plítəu plítva plítvo]

IPA: [pli:təu pli:tvá pli:tvó]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: plítev
določno plítvi
RODILNIK: plítvega
DAJALNIK: plítvemu
TOŽILNIK: plítev
določno plítvi
živo plítvega
MESTNIK: pri plítvem
ORODNIK: s plítvim

dvojina

IMENOVALNIK: plítva
RODILNIK: plítvih
DAJALNIK: plítvima
TOŽILNIK: plítva
MESTNIK: pri plítvih
ORODNIK: s plítvima

množina

IMENOVALNIK: plítvi
RODILNIK: plítvih
DAJALNIK: plítvim
TOŽILNIK: plítve
MESTNIK: pri plítvih
ORODNIK: s plítvimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: plítva
RODILNIK: plítve
DAJALNIK: plítvi
TOŽILNIK: plítvo
MESTNIK: pri plítvi
ORODNIK: s plítvo

dvojina

IMENOVALNIK: plítvi
RODILNIK: plítvih
DAJALNIK: plítvima
TOŽILNIK: plítvi
MESTNIK: pri plítvih
ORODNIK: s plítvima

množina

IMENOVALNIK: plítve
RODILNIK: plítvih
DAJALNIK: plítvim
TOŽILNIK: plítve
MESTNIK: pri plítvih
ORODNIK: s plítvimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: plítvo
RODILNIK: plítvega
DAJALNIK: plítvemu
TOŽILNIK: plítvo
MESTNIK: pri plítvem
ORODNIK: s plítvim

dvojina

IMENOVALNIK: plítvi
RODILNIK: plítvih
DAJALNIK: plítvima
TOŽILNIK: plítvi
MESTNIK: pri plítvih
ORODNIK: s plítvima

množina

IMENOVALNIK: plítva
RODILNIK: plítvih
DAJALNIK: plítvim
TOŽILNIK: plítva
MESTNIK: pri plítvih
ORODNIK: s plítvimi

PRIMERNIK — PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: plítvejši
RODILNIK: plítvejšega
DAJALNIK: plítvejšemu
TOŽILNIK: plítvejši
živo plítvejšega
MESTNIK: pri plítvejšem
ORODNIK: s plítvejšim

dvojina

IMENOVALNIK: plítvejša

RODILNIK: plítvejš**ih**
DAJALNIK: plítvejš**ima**
TOŽILNIK: plítvejša
MESTNIK: pri plítvejš**ih**
ORODNIK: s plítvejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: plítvejši
RODILNIK: plítvejš**ih**
DAJALNIK: plítvejš**im**
TOŽILNIK: plítvejše
MESTNIK: pri plítvejš**ih**
ORODNIK: s plítvejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: plítvejša
RODILNIK: plítvejše
DAJALNIK: plítvejši
TOŽILNIK: plítvejšo
MESTNIK: pri plítvejši
ORODNIK: s plítvejšo

dvojina

IMENOVALNIK: plítvejši
RODILNIK: plítvejš**ih**
DAJALNIK: plítvejš**ima**
TOŽILNIK: plítvejši
MESTNIK: pri plítvejš**ih**
ORODNIK: s plítvejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: plítvejše
RODILNIK: plítvejš**ih**
DAJALNIK: plítvejš**im**
TOŽILNIK: plítvejše
MESTNIK: pri plítvejš**ih**
ORODNIK: s plítvejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: plítvejše
RODILNIK: plítvejš**ega**
DAJALNIK: plítvejš**emu**
TOŽILNIK: plítvejše
MESTNIK: pri plítvejš**em**
ORODNIK: s plítvejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: plítvejši
RODILNIK: plítvejš**ih**
DAJALNIK: plítvejš**ima**
TOŽILNIK: plítvejši
MESTNIK: pri plítvejš**ih**
ORODNIK: s plítvejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: plítvejša
RODILNIK: plítvejš**ih**
DAJALNIK: plítvejš**im**
TOŽILNIK: plítvejša
MESTNIK: pri plítvejš**ih**
ORODNIK: s plítvejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bōlj plítev

ženski spol

EDNINA: bōlj plítva

srednji spol

EDNINA: bōlj plítvo

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nājplítvejš**i** in nājplítvejš**i**
RODILNIK: nājplítvejš**ega** in nājplítvejš**ega**
DAJALNIK: nājplítvejš**emu** in nājplítvejš**emu**
TOŽILNIK: nājplítvejš**i** in nājplítvejš**i**
živo nājplítvejš**ega** in nājplítvejš**ega**
MESTNIK: pri nājplítvejš**em** in pri nājplítvejš**em**
ORODNIK: z nājplítvejš**im** in z nājplítvejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nājplítvejš**a** in nājplítvejš**a**
RODILNIK: nājplítvejš**ih** in nājplítvejš**ih**
DAJALNIK: nājplítvejš**ima** in nājplítvejš**ima**
TOŽILNIK: nājplítvejš**a** in nājplítvejš**a**
MESTNIK: pri nājplítvejš**ih** in pri nājplítvejš**ih**
ORODNIK: z nājplítvejš**ima** in z nājplítvejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nājplítvejš**i** in nājplítvejš**i**
RODILNIK: nājplítvejš**ih** in nājplítvejš**ih**
DAJALNIK: nājplítvejš**im** in nājplítvejš**im**
TOŽILNIK: nājplítvejš**e** in nājplítvejš**e**
MESTNIK: pri nājplítvejš**ih** in pri nājplítvejš**ih**
ORODNIK: z nājplítvejš**imi** in z nājplítvejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nājplítvejš**a** in nājplítvejš**a**
RODILNIK: nājplítvejš**e** in nājplítvejš**e**
DAJALNIK: nājplítvejš**i** in nājplítvejš**i**
TOŽILNIK: nājplítvejš**o** in nājplítvejš**o**
MESTNIK: pri nājplítvejš**i** in pri nājplítvejš**i**
ORODNIK: z nājplítvejš**o** in z nājplítvejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nājplítvejš**i** in nājplítvejš**i**
RODILNIK: nājplítvejš**ih** in nājplítvejš**ih**
DAJALNIK: nājplítvejš**ima** in nājplítvejš**ima**
TOŽILNIK: nājplítvejš**i** in nājplítvejš**i**
MESTNIK: pri nājplítvejš**ih** in pri nājplítvejš**ih**
ORODNIK: z nājplítvejš**ima** in z nājplítvejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nājplítvejš**e** in nājplítvejš**e**
RODILNIK: nājplítvejš**ih** in nājplítvejš**ih**
DAJALNIK: nājplítvejš**im** in nājplítvejš**im**
TOŽILNIK: nājplítvejš**e** in nājplítvejš**e**
MESTNIK: pri nājplítvejš**ih** in pri nājplítvejš**ih**
ORODNIK: z nājplítvejš**imi** in z nājplítvejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nājplítvejš**e** in nājplítvejš**e**

RODILNIK: najplítvejšega in najplítvejšega
DAJALNIK: najplítvejšemu in najplítvejšemu
TOŽILNIK: najplítvejše in najplítvejše
MESTNIK: pri najplítvejšem in pri najplítvejšem
ORODNIK: z najplítvejšim in z najplítvejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najplítvejši in najplítvejši
RODILNIK: najplítvejših in najplítvejših
DAJALNIK: najplítvejšima in najplítvejšima
TOŽILNIK: najplítvejši in najplítvejši
MESTNIK: pri najplítvejših in pri najplítvejših
ORODNIK: z najplítvejšima in z najplítvejšima

množina

IMENOVALNIK: najplítvejša in najplítvejša
RODILNIK: najplítvejših in najplítvejših
DAJALNIK: najplítvejšim in najplítvejšim
TOŽILNIK: najplítvejša in najplítvejša
MESTNIK: pri najplítvejših in pri najplítvejših
ORODNIK: z najplítvejšimi in z najplítvejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj plítev

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj plítva

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj plítvo

STALNE ZVEZE

plítvi kras

iz krasoslovja kras, kjer je talna voda blizu površja

- Na razmeroma majhni površini zavarovanega območja (200 ha) najdemo več izvirov in različnih kraških pojavov, značilnih za *plítvi kras*.

plítvi relief

iz umetnosti relief, pri katerem liki niso izrazito privzdignjeni, ločeni od osnovne ploskve; SIN.: iz umetnosti plitki relief

- Plítve reliefe*, ki se vsebinsko vsaj posredno navezujejo na antično in biblijsko izročilo, je razporedil po stenah iz umetnega kamna.
- Na *plítvem reliefu* je v sredini dopasno upodobljena Marija s sedečim detetom.
- Kralj je upodobljen v *plítvem reliefu*, v elegantnem profilnem zasuku na levi in kakor da bi lebdel v zraku.

FRAZELOGIJA

imeti plítev žep

ne imeti veliko denarja; biti reven, brez denarja

- Domovi so dobra rešitev za vse tiste, ki *imajo plítev žep*.
- Stran, rezervirana za gledalce, ki *imajo plítve žepe*, je mnogo večja.

plítev/plítvejši/plítek ipd. žep | plítka/plítva denarnica

plítev žep

plítvejši žep
plítek žep
plítkejši žep
plítka denarnica
plítva denarnica

1. slabo finančno stanje

- Plítev žep* ali kakšna druga tegoba nista razlog, da bi bile vaše počitnice sfižene.
- Mnogi od nas smo za to svetlobo prikrajšani (bodisi zaradi načetega zdravja ali *plítkega žepa*).
- Čeprav velja, da je zdravje naše največje bogastvo in da zanj ne gre varčevati, je *plítka denarnica* vendarle zelo omejujoč faktor.
- Vredno se je pozanimati, koliko stanejo neoriginalne kartuše, ki so lahko v primeru *plítve denarnice* rešilna bilka.

2. kdor nima veliko denarja; kdor je reven, revnejši

- Kljub temu, da lahko zapravimo kup denarja tako za obleko visoke mode kot za večerjo, se najde marsikaj vrednega tudi za *plítev žep*.
- Plítvejšim žepom* so namenjene ulične stojnice z gosjo rižoto, polpetom, klobaso ali sendvičem.
- Večina bi si želela iti na smučanje vsako leto, a zaradi vedno višjih cen to postaja čedalje težje. Pa vendarle se vseeno najde tudi kaj za *plítkejšo žepe*.

s plítvim/plítvejšim/plítkim žepom | plítvih žepov

s plítvim žepom

s plítvejšim žepom
s plítkim žepom
plítvih žepov

ki ima malo ali nič denarja, finančnih sredstev; ki je reven, revnejši

- Ta ideja se mi zdi še posebno dobra za tiste *s plítvim žepom*, kot so recimo ljudje z nizko pokojnino in študentje.
- Stranke v grobem delijo na tri kategorije: na tiste *s plítvejšim žepom*, na rahlo nadpovprečne turiste in na premožne.
- Omenjena družba je namenjena predvsem potnikom *s plítkim žepom*.
- Na nepremičninskem trgu uspevajo špekulanti in investitorji *plítvih žepov* ter (pre)velikih ambicij.

IZVOR

< *plytvъ iz pslov. *plytvъ, glej ↑plítek

pljúčnik

pljúčnika samostalnik moškega spola

[pljúčnik]

POMEN

1. dlakava zdravilna rastlina s svetlejšimi lisami na listih in vijoličastimi, modrimi cvetovi v

kobulastih socvetjih ali del te rastline; primerjaj lat. *Pulmonaria officinalis*; SIN.: iz botanike navadni pljučnik

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

posušen pljučnik

▪ Iz posušenega *pljučnika* pripravljamo čaj, ki je učinkovit pri vseh vrstah bolezni pljuč.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

čaj iz pljučnika

▪ Čaj iz *pljučnika*, ki ga grgramo proti hripavosti, je zdravilo tudi za pljučna obolenja in prehlade.

▪ V homeopatiji uporabljajo pripravke iz *pljučnika* pri težavah z dihalni in pri driski.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Pri vnetju dihalnih poti se priporoča čajna mešanica iz zdravilnega jetičnika, cvetov lučnika, *pljučnika* in listov ozkolistnega trpotca.

...

▪ Mlado listje *pljučnika* lahko pripravimo kot špinačo ali solato.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

▪ Dve čajni žlički *pljučnika* prelijemo z litrom vrele vode, pustimo stati deset minut in odcedimo.

▪ Proti pljučnici pijmo lučnik in *pljučnik*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pljúčnik]

IPA: [ˈpljuːtʃnik]

ednina

IMENOVALNIK: pljúčnik

RODILNIK: pljúčnika

DAJALNIK: pljúčniku

TOŽILNIK: pljúčnik

MESTNIK: pri pljúčniku

ORODNIK: s pljúčnikom

dvojina

IMENOVALNIK: pljúčnika

RODILNIK: pljúčnikov

DAJALNIK: pljúčnikoma

TOŽILNIK: pljúčnika

MESTNIK: pri pljúčnikih

ORODNIK: s pljúčnikoma

množina

IMENOVALNIK: pljúčniki

RODILNIK: pljúčnikov

DAJALNIK: pljúčnikom

TOŽILNIK: pljúčnike

MESTNIK: pri pljúčnikih

ORODNIK: s pljúčniki

TONEMSKO

[pljúčnik]

IPA: [ˈpljuːtʃnik]

ednina

IMENOVALNIK: pljúčnik

RODILNIK: pljúčnika

DAJALNIK: pljúčniku

TOŽILNIK: pljúčnik

MESTNIK: pri pljúčniku

ORODNIK: s pljúčnikom

dvojina

IMENOVALNIK: pljúčnika

RODILNIK: pljúčnikov

DAJALNIK: pljúčnikoma

TOŽILNIK: pljúčnika

MESTNIK: pri pljúčnikih

ORODNIK: s pljúčnikoma

množina

IMENOVALNIK: pljúčniki

RODILNIK: pljúčnikov

DAJALNIK: pljúčnikom

TOŽILNIK: pljúčnike

MESTNIK: pri pljúčnikih

ORODNIK: s pljúčniki

STALNE ZVEZE

navadni pljučnik

iz botanike dlakava zdravilna rastlina s svetlejšimi lisami na listih in vijoličastimi, modrimi cvetovi v kobulastih socvetjih ali del te rastline; primerjaj lat.

Pulmonaria officinalis; SIN.: pljučnik

▪ *Navadni pljučnik* je kot pretežno sencoljubna rastlina zelo primeren za prekrivanje tal na senčnih delih vrta, zlasti pod grmi in drevesi.

▪ *Navadni pljučnik* dobro medi in je dobrodošla zgodnja paša za čebele.

IZVOR

↑pljuča

plúndra plúndre samostalnik ženskega spola

[plúndra]

POMEN

napol stopljen sneg, navadno shojen, zvožen

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

snežna plundra

▪ Pri hitri vožnji izpod koles po pločnikih pljuska snežna *plundra* in pada po pešcih.

▶ glag. + po + **sam. beseda v mestniku**

▪ V šolo smo hodili po *plundri*, ki se je razlivala po cesti.

▶ priredna zveza

plundra in sneg

▪ Zimske pnevmatike so namenjene vožnji po *plundri* in snegu.

...

▪ Pozimi je ulica zaradi *plundre* skorajda neprehodna.

▪ Sol je napol raztopila sneg, nastala je *plundra* in cesto je bilo nemogoče prečkati, ne da bi se zmočili do kolen.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[plúndra]

IPA: [ˈpluːndra]

ednina

IMENOVALNIK: plúndra

RODILNIK: plúndre

DAJALNIK: plúndri

TOŽILNIK: plúndro

MESTNIK: pri plúndri

ORODNIK: s plúndro

dvojina

IMENOVALNIK: plúndri

RODILNIK: plúnder

DAJALNIK: plúndrama

TOŽILNIK: plúndri

MESTNIK: pri plúndrah

ORODNIK: s plúndrama

množina

IMENOVALNIK: plúndre

RODILNIK: plúnder

DAJALNIK: plúndram

TOŽILNIK: plúndre

MESTNIK: pri plúndrah

ORODNIK: s plúndrami

TONEMSKO

[plúndra]

IPA: [plúːndrà]

ednina

IMENOVALNIK: plúndra

RODILNIK: plúndre

DAJALNIK: plúndri

TOŽILNIK: plúndro

MESTNIK: pri plúndri

ORODNIK: s plúndro

dvojina

IMENOVALNIK: plúndri

RODILNIK: plúnder

DAJALNIK: plúndrama

TOŽILNIK: plúndri

MESTNIK: pri plúndrah

ORODNIK: s plúndrama

množina

IMENOVALNIK: plúndre

RODILNIK: plúnder

DAJALNIK: plúndram

TOŽILNIK: plúndre

MESTNIK: pri plúndrah

ORODNIK: s plúndrami

IZVOR

verjetno iz ↑pluti

pnevmokók pnevmokóka samostalnik moškega spola

[pnevmokók]

POMEN

iz medicine bakterija, ki se nahaja v sluznici dihal in ob zmanjšani telesni odpornosti povzroča pljučnico, vnetja; primerjaj lat. *Streptococcus pneumoniae*

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

pnevmokok povzročá KAJ

- *Pnevmokok* povzročá približno 15 odstotkov vseh okužb, kjer se bakterije dokažejo v krvi.

► **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

sevi, tipi pnevmokokov

- Zdravljenje okužb, povzročenih z odpornimi sevi *pnevmokokov*, je povsod po svetu velik problem.

- Cepljenje učinkovito zaščiti pred invazivnimi okužbami z omenjenimi tipi *pnevmokokov*, zaščita je dolgotrajna.

...

- Čeprav cepljenje proti *pnevmokoku* poteka vse leto, je priporočljivo, da se opravi skupaj s cepljenjem proti gripi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pnevmokók]

IPA: [pneumɔˈkoːk]

ednina

IMENOVALNIK: pnevmokók

RODILNIK: pnevmokóka

DAJALNIK: pnevmokóku

TOŽILNIK: pnevmokók

MESTNIK: pri pnevmokóku

ORODNIK: s pnevmokókom

dvojina

IMENOVALNIK: pnevmokóka

RODILNIK: pnevmokókov

DAJALNIK: pnevmokókoma

TOŽILNIK: pnevmokóka

MESTNIK: pri pnevmokókih

ORODNIK: s pnevmokókoma

množina

IMENOVALNIK: pnevmokóki

RODILNIK: pnevmokókov

DAJALNIK: pnevmokókóm

TOŽILNIK: pnevmokóke

MESTNIK: pri pnevmokókih

ORODNIK: s pnevmokóki

TONEMSKO

[pnevmokòk]

IPA: [pneuməkóːk]

ednina

IMENOVALNIK: pnevmokòk

RODILNIK: pnevmokòka

DAJALNIK: pnevmokòku

TOŽILNIK: pnevmokòk

MESTNIK: pri pnevmok^oku
ORODNIK: s pnevmok^okom

dvojina

IMENOVALNIK: pnevmok^oka
RODILNIK: pnevmok^okov
DAJALNIK: pnevmok^okoma
TOŽILNIK: pnevmok^oka
MESTNIK: pri pnevmok^okih
ORODNIK: s pnevmok^okoma

množina

IMENOVALNIK: pnevmok^oki
RODILNIK: pnevmok^okov
DAJALNIK: pnevmok^okom
TOŽILNIK: pnevmok^oke
MESTNIK: pri pnevmok^okih
ORODNIK: s pnevmok^oki

IZVOR

prevzeto iz nlat. *pneumococcus*, okrajšano iz nlat. *streptococcus pneumoniae* 'streptokok pljučnice', glej ↑streptokok in ↑pnevmonija

pnevmok^okni pnevmok^okna pnevmok^okno

pridevnik

[pnevmok^okni]

POMEN

1. ki je v zvezi s pnevmokokom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

pnevmokokna bakterija | pnevmokokno cepivo

▪ Obstajajo različni sevi *pnevmokokne* bakterije, zato po preboleli bolezni še nismo imuni proti novim okužbam.

▪ Za cepljenje mlajših otrok se uporablja konjugirano *pnevmokokno* cepivo, ki je drugačno od cepiva za odrasle.

1.1. ki ga povzroča pnevmokok

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

pnevmokokni meningitis | pnevmokokna bolezen, okužba | pnevmokokna pljučnica

▪ Odkritje penicilina je temeljito spremenilo pogled na infekcijske bolezni, tudi na *pnevmokokne* okužbe.

▪ *Pnevmokokni* meningitis lahko pri enih povzroči samo blažje vnetje dihalnih poti, pri drugih pa lahko izbruhne v hujši obliki in se konča celo s smrtjo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pnevmok^okni]

IPA: [pneum^o'ko:kni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pnevmok^okni

RODILNIK: pnevmok^okne**ga**

DAJALNIK: pnevmok^okne**mu**

TOŽILNIK: pnevmok^okni

živo pnevmok^okne**ga**

MESTNIK: pri pnevmok^okne**m**

ORODNIK: s pnevmok^okni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: pnevmok^okna

RODILNIK: pnevmok^okni**h**

DAJALNIK: pnevmok^okni**ma**

TOŽILNIK: pnevmok^okna

MESTNIK: pri pnevmok^okni**h**

ORODNIK: s pnevmok^okni**ma**

množina

IMENOVALNIK: pnevmok^okni

RODILNIK: pnevmok^okni**h**

DAJALNIK: pnevmok^okni**m**

TOŽILNIK: pnevmok^okne

MESTNIK: pri pnevmok^okni**h**

ORODNIK: s pnevmok^okni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pnevmok^okna

RODILNIK: pnevmok^okne

DAJALNIK: pnevmok^okni

TOŽILNIK: pnevmok^okno

MESTNIK: pri pnevmok^okni

ORODNIK: s pnevmok^okno

dvojina

IMENOVALNIK: pnevmok^okni

RODILNIK: pnevmok^okni**h**

DAJALNIK: pnevmok^okni**ma**

TOŽILNIK: pnevmok^okni

MESTNIK: pri pnevmok^okni**h**

ORODNIK: s pnevmok^okni**ma**

množina

IMENOVALNIK: pnevmok^okne

RODILNIK: pnevmok^okni**h**

DAJALNIK: pnevmok^okni**m**

TOŽILNIK: pnevmok^okne

MESTNIK: pri pnevmok^okni**h**

ORODNIK: s pnevmok^okni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pnevmok^okno

RODILNIK: pnevmok^okne**ga**

DAJALNIK: pnevmok^okne**mu**

TOŽILNIK: pnevmok^okno

MESTNIK: pri pnevmok^okne**m**

ORODNIK: s pnevmok^okni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: pnevmok^okni

RODILNIK: pnevmok^okni**h**

DAJALNIK: pnevmok^okni**ma**

TOŽILNIK: pnevmok^okni

MESTNIK: pri pnevmok^okni**h**

ORODNIK: s pnevmok^okni**ma**

množina

IMENOVALNIK: pnevmokókna
RODILNIK: pnevmokóknih
DAJALNIK: pnevmokóknim
TOŽILNIK: pnevmokókna
MESTNIK: pri pnevmokóknih
ORODNIK: s pnevmokóknimi

TONEMSKO

[pnev̩mókòkni]

IPA: [pnev̩mókó:kni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pnevmokòkni
RODILNIK: pnevmokòknega
DAJALNIK: pnevmokòknemu
TOŽILNIK: pnevmokòkni
živo pnevmokòknega
MESTNIK: pri pnevmokòknem
ORODNIK: s pnevmokòknim

dvojina

IMENOVALNIK: pnevmokòkna
RODILNIK: pnevmokòknih
DAJALNIK: pnevmokòknima
TOŽILNIK: pnevmokòkna
MESTNIK: pri pnevmokòknih
ORODNIK: s pnevmokòknima

množina

IMENOVALNIK: pnevmokòkni
RODILNIK: pnevmokòknih
DAJALNIK: pnevmokòknim
TOŽILNIK: pnevmokòkne
MESTNIK: pri pnevmokòknih
ORODNIK: s pnevmokòknimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pnevmokòkna
RODILNIK: pnevmokòkne
DAJALNIK: pnevmokòkni
TOŽILNIK: pnevmokòkno
MESTNIK: pri pnevmokòkni
ORODNIK: s pnevmokòkno

dvojina

IMENOVALNIK: pnevmokòkni
RODILNIK: pnevmokòknih
DAJALNIK: pnevmokòknima
TOŽILNIK: pnevmokòkni
MESTNIK: pri pnevmokòknih
ORODNIK: s pnevmokòknima

množina

IMENOVALNIK: pnevmokòkne
RODILNIK: pnevmokòknih
DAJALNIK: pnevmokòknim
TOŽILNIK: pnevmokòkne
MESTNIK: pri pnevmokòknih

ORODNIK: s pnevmokòknimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pnevmokòkno
RODILNIK: pnevmokòknega
DAJALNIK: pnevmokòknemu
TOŽILNIK: pnevmokòkno
MESTNIK: pri pnevmokòknem
ORODNIK: s pnevmokòknim

dvojina

IMENOVALNIK: pnevmokòkni
RODILNIK: pnevmokòknih
DAJALNIK: pnevmokòknima
TOŽILNIK: pnevmokòkni
MESTNIK: pri pnevmokòknih
ORODNIK: s pnevmokòknima

množina

IMENOVALNIK: pnevmokòkna
RODILNIK: pnevmokòknih
DAJALNIK: pnevmokòknim
TOŽILNIK: pnevmokòkna
MESTNIK: pri pnevmokòknih
ORODNIK: s pnevmokòknimi

IZVOR

↑pnev̩mokok

podláhtnica

 podláhtnice samostalnik ženskega spola

[podláhtnica]

POMEN

kost na mezinčevi strani podlakti, ki sega od komolca do zapestja

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
zlom podlahtnice

▪ Zaradi prečnega zloma *podlahtnice* so ga reševalci odpeljali v bolnišnico.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
zlomiti si podlahtnico

▪ V hotelski sobi se je spotaknila ob svojo potovalno torbo in z roko tako nesrečno zadela ob rob mize, da si je zlomila *podlahtnico* na desnici.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[podláhtnica]

IPA: [pɔdˈlaːxtnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: podláhtnica
RODILNIK: podláhtnice
DAJALNIK: podláhtnici
TOŽILNIK: podláhtnico
MESTNIK: pri podláhtnici
ORODNIK: s podláhtnico

dvojina

IMENOVALNIK: podláhtnici
RODILNIK: podláhtnic

DAJALNIK: podláhnicama
TOŽILNIK: podláhnici
MESTNIK: pri podláhnicah
ORODNIK: s podláhnicama
množina
IMENOVALNIK: podláhnice
RODILNIK: podláhnic
DAJALNIK: podláhnicam
TOŽILNIK: podláhnice
MESTNIK: pri podláhnicah
ORODNIK: s podláhnicami

TONEMSKO

[podláhnica]

IPA: [pɔdlá:xtnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: podláhnica
RODILNIK: podláhnice
DAJALNIK: podláhnici
TOŽILNIK: podláhnico
MESTNIK: pri podláhnici
ORODNIK: s podláhnico

dvojina

IMENOVALNIK: podláhnici
RODILNIK: podláhnic
DAJALNIK: podláhnicama
TOŽILNIK: podláhnici
MESTNIK: pri podláhnicah
ORODNIK: s podláhnicama

množina

IMENOVALNIK: podláhnice
RODILNIK: podláhnic
DAJALNIK: podláhnicam
TOŽILNIK: podláhnice
MESTNIK: pri podláhnicah
ORODNIK: s podláhnicami

IZVOR

↑podlahten

podólje podólja samostalnik srednjega spola

[podólje]

POMEN

iz geografije pas nižjega sveta v hribovitem svetu

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kraško podolje | suho podolje

▪ Hrib je eno izmed šestih naselij na razgibanem kraškem *podolju* na nadmorski višini od 800 do 850 metrov.

▪ Kočevsko obsega kraško polje, visoke ravnine in planote, suha *podolja* in zakrasele gore.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

ležati v podolju

▪ Razloženo naselje leži v suhem kraškem *podolju* sredi gozdov Trnovske planote.

▪ Na povečini z gozdom poraslem kraškem površju ležijo večja naselja le v redkih *podoljih*.

...

▪ Od reliefnih oblik so značilne visoke in nizke planote ter hribovja, med njimi pa so *podolja* in kraška polja.

▪ V *podolju* se izmenjavajo prepustne in neprepustne kamnine predvsem iz fliša in apnenca, kar je vzrok za nestalen tok reke na površju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[podólje]

IPA: [pɔ'do:ljɛ]

ednina

IMENOVALNIK: podólje

RODILNIK: podólja

DAJALNIK: podólju

TOŽILNIK: podólje

MESTNIK: pri podólju

ORODNIK: s podóljem

dvojina

IMENOVALNIK: podólji

RODILNIK: podólj in podólj

DAJALNIK: podóljema

TOŽILNIK: podólji

MESTNIK: pri podóljih

ORODNIK: s podóljema

množina

IMENOVALNIK: podólja

RODILNIK: podólj in podólj

DAJALNIK: podóljem

TOŽILNIK: podólja

MESTNIK: pri podóljih

ORODNIK: s podólji

TONEMSKO

[podòlje]

IPA: [pɔdó:ljè]

ednina

IMENOVALNIK: podòlje

RODILNIK: podòlja

DAJALNIK: podòlju

TOŽILNIK: podòlje

MESTNIK: pri podòlju

ORODNIK: s podòljem

dvojina

IMENOVALNIK: podòlji

RODILNIK: podòlj in podòlj

DAJALNIK: podòljema

TOŽILNIK: podòlji

MESTNIK: pri podòljih

ORODNIK: s podòljema

množina

IMENOVALNIK: podòlja

RODILNIK: podòlj in podòlj

DAJALNIK: podòljem

TOŽILNIK: podôlja
MESTNIK: pri podôljih
ORODNIK: s podôlji

IZVOR
iz *po doleh*

pogórje pogórja samostalnik srednjega spola

[pogórje]

POMEN

v zaključeno celoto povezane gore, hribi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

gozdno, predalpsko pogorje

▪ Gorjanci so skoraj 40 kilometrov dolgo gozdno *pogorje*.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v tožilniku**

odprava, tura v pogorje

▪ Sedem članov odprave na Čo Oju se je podalo na aklimatizacijsko turo v *pogorje* Monte Rose.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

gora, vrh v pogorju | kočja v pogorju

▪ Skuta je tretja najvišja gora v celotnem *pogorju*.

...

▪ Nad dolino se vzpenjata na severu *pogorje* Kozjak s Kobanskim in na jugu široki gorski hrbet Pohorja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pogórje]

IPA: [pɔ'go:rjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: pogórje

RODILNIK: pogórja

DAJALNIK: pogórju

TOŽILNIK: pogórje

MESTNIK: pri pogórju

ORODNIK: s pogórjem

dvojina

IMENOVALNIK: pogórji

RODILNIK: pogórij

DAJALNIK: pogórijema

TOŽILNIK: pogórji

MESTNIK: pri pogórijih

ORODNIK: s pogórijema

množina

IMENOVALNIK: pogórja

RODILNIK: pogórij

DAJALNIK: pogórijem

TOŽILNIK: pogórja

MESTNIK: pri pogórijih

ORODNIK: s pogórij

TONEMSKO

[pogórje]

IPA: [pɔgó:rjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: pogôrje

RODILNIK: pogôrja

DAJALNIK: pogôrju

TOŽILNIK: pogôrje

MESTNIK: pri pogôrju

ORODNIK: s pogôrjem

dvojina

IMENOVALNIK: pogôrji

RODILNIK: pogôrij

DAJALNIK: pogôrijema

TOŽILNIK: pogôrji

MESTNIK: pri pogôrijih

ORODNIK: s pogôrijema

množina

IMENOVALNIK: pogôrja

RODILNIK: pogôrij

DAJALNIK: pogôrijem

TOŽILNIK: pogôrja

MESTNIK: pri pogôrijih

ORODNIK: s pogôrij

IZVOR

iz *po gorah*

polénta polénte samostalnik ženskega spola

[polénta]

POMEN

1. gosta jed iz zdroba, zlasti koruznega, in vode

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ajdova, koruzna polenta | gratinirana, kuhana, popečena polenta | ohlajena polenta | zabeljena polenta

▪ Za martinovo so skuhalih ajdovo *polento* ali pa spekli purana in ga postregli s koruzno *polento*.

▪ Obaro razdelimo v skledice, dodamo kocke popečene *polente*, potresemo s parmezanom in takoj postrežemo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

jesti polento | mešati polento | narezati polento | ponuditi, postreči polento | skuhati, pripraviti polento

▪ *Polento* narežite na rezine in jih na hitro popecite na žaru.

▪ *Polento* obložimo s slanino, na vrh pa naložimo rezine sira in paradižnika.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda** v orodniku
polenta z gobami, jurčki | polenta z golažem | polenta z mlekom | polenta s pršutom

▪ Obiskovalci so bili deležni okusne domače hrane – *polente* s pršutom, kislega mleka in štrukljev.

▪ Za toplo predjed so ponudili mehko *polento* s tolminskim sirom.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

kuhanje polente | plast, rezina polente

- Iz zrele koruze delajo zдроб in moko, ki ju uporabljamo predvsem za kuhanje *polente* in peko kruha.
- V namaščen pekač naložite plasti *polente* in mesne omake, vse skupaj prelijte z bešamelom in potresite s parmezanom.

1.1. koruzni zдроб za pripravo te jedi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

instant, instantna polenta

- V vrelo slano vodo, ki smo ji dodali košček masla, zakuhamo instantno *polento*.
- Skodelico instant *polente* skuhamo v treh skodelicah osoljene tekočine iz polovice vode in polovice mleka.

...

- V slano vrelo vodo vsujemo *polento* in jo mešamo, dokler se ne zgosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[polénta]

IPA: [pɔ'le:nta]

ednina

IMENOVALNIK: polénta

RODILNIK: polénte

DAJALNIK: polénti

TOŽILNIK: polénto

MESTNIK: pri polénti

ORODNIK: s polénto

dvojina

IMENOVALNIK: polénti

RODILNIK: polént

DAJALNIK: poléntama

TOŽILNIK: polénti

MESTNIK: pri poléntah

ORODNIK: s poléntama

množina

IMENOVALNIK: polénte

RODILNIK: polént

DAJALNIK: poléntam

TOŽILNIK: polénte

MESTNIK: pri poléntah

ORODNIK: s poléntami

TONEMSKO

[polénta]

IPA: [pɔlé:ntà]

ednina

IMENOVALNIK: polénta

RODILNIK: polénte

DAJALNIK: polénti

TOŽILNIK: polénto

MESTNIK: pri polénti

ORODNIK: s polénto

dvojina

IMENOVALNIK: polénti

RODILNIK: polént

DAJALNIK: poléntama

TOŽILNIK: polénti

MESTNIK: pri poléntah

ORODNIK: s poléntama

množina

IMENOVALNIK: polénte

RODILNIK: polént

DAJALNIK: poléntam

TOŽILNIK: polénte

MESTNIK: pri poléntah

ORODNIK: s poléntami

STALNE ZVEZE

bela polenta

polenta iz zdroba bele koruze

- K bržolam ponudimo široke rezance, cmoke, žgance ali *belo polento*.
- Okušali smo lahko krompir v zelnici z ocvirki, *belo polento*, svinjsko kračo, štruklje.

krompirjeva polenta

gosta jed iz pretlačenega krompirja in zdroba bele koruze ali bele moke

- *Krompirjeva polenta* se poda k mesnim omakam, pečenemu mesu, zelenjavnim prikuham in solatam.

FRAZEOLOGIJA

morati pojesti še veliko/nekaj žgancev/polente

morati pojesti še veliko žgancev

morati pojesti še nekaj žgancev

morati pojesti še veliko polente

s trdom, vztrajnostjo si prizadevati za doseg primerljivega rezultata, cilja; postati dovolj star, izkušen za doseg primerljivega rezultata

- *Pojesti bo moral še veliko žgancev*, da bo žogo 20 metrov od gola brnil tako močno, da bo sploh priletela do vratarja, kaj šele ogrozila mrežo.
- Je sicer odločen fant, ki ni kriv, da je bil edini Slovenec na štartu, *moral* pa *bo pojesti še nekaj žgancev*, da se bo uvrščal med najboljših 30.
- Ko bom velik, bom lahko vedno šel tja, kamor bi najraje šel. Do tedaj pa *bom moral še veliko polente pojesti*.

IZVOR

prevzeto iz it. *polenta* < lat. *pol(l)enta* 'ječmenova kaša' iz *pollen* 'fina moka' iz ide. korena **pelH-* 'prah, moka'

pônev pônve samostalnik ženskega spola

[pônəu pônve]

POMEN

1. nižja, navadno okrogla posoda z ročajem za cvrenje in pečenje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

litoželezna ponev | majhna, široka, velika ponev | namaščena, naoljena ponev | ogreta, vroča ponev | suha ponev

- V pomaščeni *ponvi* na hitro prepražimo čebulo in krompir, v drugi ponvi pa jabolka in slanino.
- Slanino narežemo na kockice in opražimo v suhi *ponvi*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

odstaviti, pristaviti ponev | pokriti ponev | postaviti ponev KAM | segreti ponev

- Vročino znižamo, *ponev* pokrijemo in vsebino pražimo še 5 minut.
- Na zmernem ognju segrejemo veliko *ponev* z debelim dnom in v njej razpustimo 1 žlico masla.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

dati, dodati v ponev | stresti v ponev | vliti v ponev | zložiti v ponev

- Rezine kuhanega pršuta dajte v *ponev* in v pečici na hitro popecite.
- Jajca ubijemo, posolimo, popopravimo, razžvrkljamo in zlijemo v *ponev*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

dušiti, popražiti, raztopiti, speči v ponvi | pogreti v ponvi | zmešati v ponvi

- Mandljeve lističe prepražimo v *ponvi* brez maščobe.
- V *ponvi* raztopimo sladkor do zlato rumene barve, dodamo semena in premešamo.
- V veliki *ponvi* segrejemo olje, dodamo čebulo in jo svetlo prepražimo.

1.1. jed, pripravljena, postrežena v taki posodi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

krompirjeva, riževa ponev | mesna, piščančja, ribja ponev | pikantna ponev | pisana ponev

- Pikantna krompirjeva *ponev* prav tako tekne, če jajčevce nadomestimo s kockami paprike ali bučk.
- Peteršilj potresemo po kuhanem rižu, ki ga ponudimo k pisani mesni *ponvi*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[põnəʊ põnve]

IPA: [ˈpõ:nəʊ ˈpõ:nvɛ]

ednina

IMENOVALNIK: põnev

RODILNIK: põnev

DAJALNIK: põnvi

TOŽILNIK: põnev

MESTNIK: pri põnvi

ORODNIK: s põnvijo

dvojina

IMENOVALNIK: põnvi

RODILNIK: põnev

DAJALNIK: põnvama

TOŽILNIK: põnvi

MESTNIK: pri põnvah

ORODNIK: s põnvama

množina

IMENOVALNIK: põnve

RODILNIK: põnev

DAJALNIK: põnvam

TOŽILNIK: põnve

MESTNIK: pri põnvah

ORODNIK: s põnvami

TONEMSKO

[põnəʊ põnve]

IPA: [põ:nəʊ põ:nvɛ]

ednina

IMENOVALNIK: põnev

RODILNIK: põnev

DAJALNIK: põnvi

TOŽILNIK: põnev

MESTNIK: pri põnvi

ORODNIK: s põnvijo

dvojina

IMENOVALNIK: põnvi

RODILNIK: põnev

DAJALNIK: põnvama

TOŽILNIK: põnvi

MESTNIK: pri põnvah

ORODNIK: s põnvama

množina

IMENOVALNIK: põnve

RODILNIK: põnev

DAJALNIK: põnvam

TOŽILNIK: põnve

MESTNIK: pri põnvah

ORODNIK: s põnvami

STALNE ZVEZE

prekucna ponev

kuhalna naprava z gibljivim koritom za pripravo večjih količin hrane v profesionalnih kuhinjah

▪ *Prekucna ponev* je klasična toplotna naprava, v kateri lahko pražimo, dušimo, pečemo in tudi kuhamo.

▪ Pri *prekucni ponvi* se ogreva le dno posode.

IZVOR

prevzeto prek stvnem. *pfanna* in vulglat. *patna* < lat. *patina* 'skleda' iz gr. *patánē*

põnvica põnvice samostalnik ženskega spola

[põnvica]

POMEN

1. ponev, zlasti manjša

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

emajlirana ponvica | segreta ponvica

▪ Na segreti *ponvici* z nekaj olja popecite krompir.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

pogreti, segreti v ponvici | popeči, speči v ponvici | popražiti, opraziti v ponvici

▪ Pinjole na srednje močni vročini opravimo v *ponvici*, da zlato porjavijo.

▪ V *ponvici* segrejemo olje in na njem prepražimo na drobno sesekljano čebulo.

2. iz geografije plitvi posodi podobna tvorba v kraških jamah, navadno napolnjena z vodo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Ena izmed največjih znamenitosti Škocjanskih jam so sigove *ponvice*.

3. iz biologije vbočeni končni del kosti v sklepu, na katerega se prilega glavica druge kosti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kolčna, sklepna ponvica

▪ Zelo hude poškodbe človekove kolčne *ponvice* se ponavadi zgodijo v prometnih nesrečah.

▶ priredna zveza

glavica in ponvica

▪ Ramenska sklepa sta sestavljena iz glavice in *ponvice*.

4. vdolbina za smodnik na puški kremenjači

▪ V *ponvico* zadaj na cevi je nasul malo smodnika in pritisnil na petelina.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pônvica]

IPA: [ˈpɔːnvitsa]

ednina

IMENOVALNIK: pônvica

RODILNIK: pônvice

DAJALNIK: pônvici

TOŽILNIK: pônvico

MESTNIK: pri pônvici

ORODNIK: s pônvico

dvojina

IMENOVALNIK: pônvici

RODILNIK: pônvic

DAJALNIK: pônvicama

TOŽILNIK: pônvici

MESTNIK: pri pônvicah

ORODNIK: s pônvicama

množina

IMENOVALNIK: pônvice

RODILNIK: pônvic

DAJALNIK: pônvicam

TOŽILNIK: pônvice

MESTNIK: pri pônvicah

ORODNIK: s pônvicami

TONEMSKO

[pónvica]

IPA: [pòːnvítsa]

ednina

IMENOVALNIK: pónvica

RODILNIK: pónvice

DAJALNIK: pónvici

TOŽILNIK: pónvico

MESTNIK: pri pónvici

ORODNIK: s pónvico tudi s pónvico

dvojina

IMENOVALNIK: pónvici

RODILNIK: pônvic

DAJALNIK: pónvicama

TOŽILNIK: pónvici

MESTNIK: pri pónvicah

ORODNIK: s pónvicama

množina

IMENOVALNIK: pónvice

RODILNIK: pônvic

DAJALNIK: pónvicam

TOŽILNIK: pónvice

MESTNIK: pri pónvicah

ORODNIK: s pónvicami

STALNE ZVEZE

žilnata ponvica

iz biologije goba s klobukom ponvičaste oblike in zelo kratkim betom; primerjaj lat. *Disciotis venosa*

▪ Ob potokih in rekah, pa tudi na gozdnih obronkih, se rada pojavlja *žilnata ponvica*, čaši podobna goba, ki ima globelico (himenij) bolj ali manj prepleteno z žilicami.

▪ *Žilnata ponvica* je sicer užitna goba, vendar zaradi vonja po kloru manj primerna za pripravo jedi.

IZVOR

↑ponev

ponvičnik ponvičnika samostalnik moškega spola

[ponvičnik]

POMEN

1. pečena jed iz moke, jajc in dodatkov, navadno kot jušni dodatek

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ohlajen, pečen ponvičnik

▪ Pečene *ponvičnike* odcedimo na papirnatih brisačkah.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

speči ponvičnik | razrezati ponvičnik

▪ Testo polagamo v ponev po žlicah in *ponvičnike* na vsaki strani pečemo približno 2 do 3 minute.

▪ Ohlajen *ponvičnik* razrežemo na majhne rombe in jih tik pred serviranjem stresemo v vročo juho.

...

▪ Svečano kosilo so pričeli s suho penino, nakar se je prilegla spomladanska kremna juha s *ponvičniki*.

2. omleti podobna jed iz jajc in dodatkov

- Po dva *ponvičnika* zlepimo z jagodnim želejem, položimo na krožnik in premažemo eno polovico z gosto jagodno kremo, drugo pa s čokoladno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ponvičnik]

IPA: [pɔn'vi:tʃnik]

ednina

IMENOVALNIK: ponvičnik

RODILNIK: ponvičnika

DAJALNIK: ponvičniku

TOŽILNIK: ponvičnik

MESTNIK: pri ponvičniku

ORODNIK: s ponvičnikom

dvojina

IMENOVALNIK: ponvičnika

RODILNIK: ponvičnikov

DAJALNIK: ponvičnikoma

TOŽILNIK: ponvičnika

MESTNIK: pri ponvičnikih

ORODNIK: s ponvičnikoma

množina

IMENOVALNIK: ponvičniki

RODILNIK: ponvičnikov

DAJALNIK: ponvičnikom

TOŽILNIK: ponvičnike

MESTNIK: pri ponvičnikih

ORODNIK: s ponvičniki

TONEMSKO

[ponvičnik]

IPA: [pɔn'vi:tʃnik]

ednina

IMENOVALNIK: ponvičnik

RODILNIK: ponvičnika

DAJALNIK: ponvičniku

TOŽILNIK: ponvičnik

MESTNIK: pri ponvičniku

ORODNIK: s ponvičnikom

dvojina

IMENOVALNIK: ponvičnika

RODILNIK: ponvičnikov

DAJALNIK: ponvičnikoma

TOŽILNIK: ponvičnika

MESTNIK: pri ponvičnikih

ORODNIK: s ponvičnikoma

množina

IMENOVALNIK: ponvičniki

RODILNIK: ponvičnikov

DAJALNIK: ponvičnikom

TOŽILNIK: ponvičnike

MESTNIK: pri ponvičnikih

ORODNIK: s ponvičniki

IZVOR

↑ponvica

prehláden prehládna prehládno pridevnik

[prehládən]

POMEN

ki je preveč hladen

► **prid. beseda** + sam. beseda

prehladen prostor | prehladni dnevi | prehladna voda | prehladno vreme

▪ Aprila ni bilo dolgotrajnejših pretoplih oziroma *prehladnih* obdobj.

▪ Rjave lise na listih lahko pomenijo, da je rastlina na preprišnem ali *prehladnem* prostoru.

▪ Z anketami so ugotovili, da plavalce odganjata dotrajanost bazena in tudi *prehladna* voda.

► **prid. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku

▪ Pogosto se tekači že pri temperaturah okrog ničle pritožujejo, da je zrak *prehladen* za vdihavanje.

▪ Dan je bil hladen, toda ne *prehladen* za plavanje.

▪ Za nas, navajene toplega Jadranskega morja, je bila voda odločno *prehladna* za kopanje.

► **prisl. + prid. beseda**

▪ Vsa vina, tako bela kot rdeča, strežejo odločno *prehladna*.

▪ Na začetku me je zaradi počasnega ritma motila nekoliko *prehladna* voda, ko pa smo pospešili, je bila naravnost idealna.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prehládən]

IPA: [prɛ'xla:dən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prehláden

določno prehládni

RODILNIK: prehládnega

DAJALNIK: prehládnemu

TOŽILNIK: prehláden

določno prehládni

živo prehládnega

MESTNIK: pri prehládnem

ORODNIK: s prehládnim

dvojina

IMENOVALNIK: prehládna

RODILNIK: prehládnih

DAJALNIK: prehládnima

TOŽILNIK: prehládna

MESTNIK: pri prehládnih

ORODNIK: s prehládnima

množina

IMENOVALNIK: prehládni

RODILNIK: prehládnih

DAJALNIK: prehládnim

TOŽILNIK: prehládne
MESTNIK: pri prehládn**ih**
ORODNIK: s prehládn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prehládna
RODILNIK: prehládne
DAJALNIK: prehládni
TOŽILNIK: prehládno
MESTNIK: pri prehládni
ORODNIK: s prehládno

dvojina

IMENOVALNIK: prehládni
RODILNIK: prehládn**ih**
DAJALNIK: prehládn**ima**
TOŽILNIK: prehládni
MESTNIK: pri prehládn**ih**
ORODNIK: s prehládn**ima**

množina

IMENOVALNIK: prehládne
RODILNIK: prehládn**ih**
DAJALNIK: prehládn**im**
TOŽILNIK: prehládne
MESTNIK: pri prehládn**ih**
ORODNIK: s prehládn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prehládno
RODILNIK: prehládn**ega**
DAJALNIK: prehládn**emu**
TOŽILNIK: prehládno
MESTNIK: pri prehládn**em**
ORODNIK: s prehládn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: prehládni
RODILNIK: prehládn**ih**
DAJALNIK: prehládn**ima**
TOŽILNIK: prehládni
MESTNIK: pri prehládn**ih**
ORODNIK: s prehládn**ima**

množina

IMENOVALNIK: prehládna
RODILNIK: prehládn**ih**
DAJALNIK: prehládn**im**
TOŽILNIK: prehládna
MESTNIK: pri prehládn**ih**
ORODNIK: s prehládn**imi**

TONEMSKO

[prehláðɛn]

IPA: [pɾɛxlà:dɛn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prehláden
določno prehládni

RODILNIK: prehládn**ega**
DAJALNIK: prehládn**emu**
TOŽILNIK: prehláden
določno prehládni
živo prehládn**ega**
MESTNIK: pri prehládn**em**
ORODNIK: s prehládn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: prehládna
RODILNIK: prehládn**ih**
DAJALNIK: prehládn**ima**
TOŽILNIK: prehládna
MESTNIK: pri prehládn**ih**
ORODNIK: s prehládn**ima**

množina

IMENOVALNIK: prehládni
RODILNIK: prehládn**ih**
DAJALNIK: prehládn**im**
TOŽILNIK: prehládne
MESTNIK: pri prehládn**ih**
ORODNIK: s prehládn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prehládna
RODILNIK: prehládne
DAJALNIK: prehládni
TOŽILNIK: prehládno
MESTNIK: pri prehládni
ORODNIK: s prehládno

dvojina

IMENOVALNIK: prehládni
RODILNIK: prehládn**ih**
DAJALNIK: prehládn**ima**
TOŽILNIK: prehládni
MESTNIK: pri prehládn**ih**
ORODNIK: s prehládn**ima**

množina

IMENOVALNIK: prehládne
RODILNIK: prehládn**ih**
DAJALNIK: prehládn**im**
TOŽILNIK: prehládne
MESTNIK: pri prehládn**ih**
ORODNIK: s prehládn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prehládno
RODILNIK: prehládn**ega**
DAJALNIK: prehládn**emu**
TOŽILNIK: prehládno
MESTNIK: pri prehládn**em**
ORODNIK: s prehládn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: prehládni
RODILNIK: prehládn**ih**
DAJALNIK: prehládn**ima**
TOŽILNIK: prehládni

MESTNIK: pri prehládnih
ORODNIK: s prehládnima

množina

IMENOVALNIK: prehládna
RODILNIK: prehládnih
DAJALNIK: prehládnim
TOŽILNIK: prehládna
MESTNIK: pri prehládnih
ORODNIK: s prehládnimi

IZVOR

↑hladen

preizpraševanje preizpraševánja samostalnik srednjega

spola

[preispraševánje]

POMEN

ponovno analiziranje, presojanje, ocenjevanje česa, zlasti poglobljeno, z upoštevanjem različnih, tudi novih, še neuveljavljenih vidikov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nenehno preizpraševanje

- Muzej ne skrbi le za dediščino, temveč je prostor nenehnega *preizpraševanja* naše preteklosti, lastnega obstoja in družbe.

...

- Je zdajšnja kriza priložnost za *preizpraševanje* temeljnih vrednot?
- Ena od tem, ki jo izpostavlja razstava, je *preizpraševanje* socialne vloge medija slikarstva.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[preispraševánje]

IPA: [pɾɛispraʃɛ'va:njɛ]

ednina

IMENOVALNIK: preizpraševánje
RODILNIK: preizpraševánja
DAJALNIK: preizpraševánju
TOŽILNIK: preizpraševánje
MESTNIK: pri preizpraševánju
ORODNIK: s preizpraševánjem

dvojina

IMENOVALNIK: preizpraševánji
RODILNIK: preizpraševánj
DAJALNIK: preizpraševánjema
TOŽILNIK: preizpraševánji
MESTNIK: pri preizpraševánjih
ORODNIK: s preizpraševánjema

množina

IMENOVALNIK: preizpraševánja
RODILNIK: preizpraševánj
DAJALNIK: preizpraševánjem
TOŽILNIK: preizpraševánja
MESTNIK: pri preizpraševánjih
ORODNIK: s preizpraševánji

TONEMSKO

[preispraševánje]

IPA: [pɾɛispraʃɛ'va:njɛ]

ednina

IMENOVALNIK: preizpraševánje
RODILNIK: preizpraševánja
DAJALNIK: preizpraševánju
TOŽILNIK: preizpraševánje
MESTNIK: pri preizpraševánju
ORODNIK: s preizpraševánjem

dvojina

IMENOVALNIK: preizpraševánji
RODILNIK: preizpraševánj
DAJALNIK: preizpraševánjema
TOŽILNIK: preizpraševánji
MESTNIK: pri preizpraševánjih
ORODNIK: s preizpraševánjema

množina

IMENOVALNIK: preizpraševánja
RODILNIK: preizpraševánj
DAJALNIK: preizpraševánjem
TOŽILNIK: preizpraševánja
MESTNIK: pri preizpraševánjih
ORODNIK: s preizpraševánji

IZVOR

↑preizpraševati

preizpraševáti preizprašújem nedovršni glagol

[preispraševáti]

POMEN

ponovno analizirati, presojati, ocenjevati kaj, zlasti poglobljeno, z upoštevanjem različnih, tudi novih, še neuveljavljenih vidikov

▶ **glag.** + **sam. beseda** v tožilniku

preizpraševati meje ČESA | preizpraševati vlogo ČESA

- Na okrogli mizi so *preizpraševali* vlogo glasbe v današnjem času.
- Film *preizprašuje* tanko mejo med stvarnim in nestvarnim, med tem, kar vidimo, in tistim, v kar verjamemo.

...

- Vodi me predvsem načelo izbora literature, kakršno sem imel rad kot otrok, glasba, kakršna me je spremljala, seveda pa se tudi *preizprašujem*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[preispraševáti]

IPA: [pɾɛispraʃɛ'va:ti]

NEDOLOČNIK: preizpraševáti

NAMENILNIK: preizpraševát

sedanjik

ednina

1. OSEBA: preizprašújem

2. OSEBA: preizprašuješ
3. OSEBA: preizprašuje

dvojina

1. OSEBA: preizprašujeva
2. OSEBA: preizprašujeta
3. OSEBA: preizprašujeta

množina

1. OSEBA: preizprašujemo
2. OSEBA: preizprašujete
3. OSEBA: preizprašujejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: preizprašuj

dvojina

1. OSEBA: preizprašujva
2. OSEBA: preizprašujta

množina

1. OSEBA: preizprašujmo
2. OSEBA: preizprašujte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: preizpraševal
 DVOJINA: preizpraševala
 MNOŽINA: preizpraševali

ženski spol

EDNINA: preizpraševala
 DVOJINA: preizpraševali
 MNOŽINA: preizpraševale

srednji spol

EDNINA: preizpraševalo
 DVOJINA: preizpraševali
 MNOŽINA: preizpraševala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: preizprašujoc
 RODILNIK: preizprašujočega
 DAJALNIK: preizprašujočemu
 TOŽILNIK: preizprašujoc
 živo preizprašujočega
 MESTNIK: pri preizprašujočem
 ORODNIK: s preizprašujočim

dvojina

IMENOVALNIK: preizprašujoca
 RODILNIK: preizprašujočih
 DAJALNIK: preizprašujočima
 TOŽILNIK: preizprašujoca
 MESTNIK: pri preizprašujočih
 ORODNIK: s preizprašujočima

množina

IMENOVALNIK: preizprašujoci
 RODILNIK: preizprašujočih
 DAJALNIK: preizprašujočim
 TOŽILNIK: preizprašujoc
 MESTNIK: pri preizprašujočih
 ORODNIK: s preizprašujočimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: preizprašujoca
 RODILNIK: preizprašujoc
 DAJALNIK: preizprašujoci
 TOŽILNIK: preizprašujoco
 MESTNIK: pri preizprašujoci
 ORODNIK: s preizprašujoco

dvojina

IMENOVALNIK: preizprašujoci
 RODILNIK: preizprašujocih
 DAJALNIK: preizprašujočima
 TOŽILNIK: preizprašujoci
 MESTNIK: pri preizprašujocih
 ORODNIK: s preizprašujočima

množina

IMENOVALNIK: preizprašujoc
 RODILNIK: preizprašujocih
 DAJALNIK: preizprašujočim
 TOŽILNIK: preizprašujoc
 MESTNIK: pri preizprašujocih
 ORODNIK: s preizprašujočimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: preizprašujoc
 RODILNIK: preizprašujočega
 DAJALNIK: preizprašujočemu
 TOŽILNIK: preizprašujoc
 MESTNIK: pri preizprašujočem
 ORODNIK: s preizprašujočim

dvojina

IMENOVALNIK: preizprašujoci
 RODILNIK: preizprašujocih
 DAJALNIK: preizprašujočima
 TOŽILNIK: preizprašujoci
 MESTNIK: pri preizprašujocih
 ORODNIK: s preizprašujočima

množina

IMENOVALNIK: preizprašujoca
 RODILNIK: preizprašujocih
 DAJALNIK: preizprašujočim
 TOŽILNIK: preizprašujoca
 MESTNIK: pri preizprašujocih
 ORODNIK: s preizprašujočimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: preizpraševan
 RODILNIK: preizpraševanega
 DAJALNIK: preizpraševanemu
 TOŽILNIK: preizpraševan
 živo preizpraševanega
 MESTNIK: pri preizpraševanem
 ORODNIK: s preizpraševanim

dvojina

IMENOVALNIK: preizpraševana

RODILNIK: preizpraševá**ni**
DAJALNIK: preizpraševá**ni**
TOŽILNIK: preizpraševá**na**
MESTNIK: pri preizpraševá**ni**
ORODNIK: s preizpraševá**ni**

množina

IMENOVALNIK: preizpraševá**ni**
RODILNIK: preizpraševá**ni**
DAJALNIK: preizpraševá**ni**
TOŽILNIK: preizpraševá**ne**
MESTNIK: pri preizpraševá**ni**
ORODNIK: s preizpraševá**ni**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: preizpraševá**na**
RODILNIK: preizpraševá**ne**
DAJALNIK: preizpraševá**ni**
TOŽILNIK: preizpraševá**no**
MESTNIK: pri preizpraševá**ni**
ORODNIK: s preizpraševá**no**

dvojina

IMENOVALNIK: preizpraševá**ni**
RODILNIK: preizpraševá**ni**
DAJALNIK: preizpraševá**ni**
TOŽILNIK: preizpraševá**ni**
MESTNIK: pri preizpraševá**ni**
ORODNIK: s preizpraševá**ni**

množina

IMENOVALNIK: preizpraševá**ne**
RODILNIK: preizpraševá**ni**
DAJALNIK: preizpraševá**ni**
TOŽILNIK: preizpraševá**ne**
MESTNIK: pri preizpraševá**ni**
ORODNIK: s preizpraševá**ni**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: preizpraševá**no**
RODILNIK: preizpraševá**ne**
DAJALNIK: preizpraševá**ne**
TOŽILNIK: preizpraševá**no**
MESTNIK: pri preizpraševá**ne**
ORODNIK: s preizpraševá**ni**

dvojina

IMENOVALNIK: preizpraševá**ni**
RODILNIK: preizpraševá**ni**
DAJALNIK: preizpraševá**ni**
TOŽILNIK: preizpraševá**ni**
MESTNIK: pri preizpraševá**ni**
ORODNIK: s preizpraševá**ni**

množina

IMENOVALNIK: preizpraševá**na**
RODILNIK: preizpraševá**ni**
DAJALNIK: preizpraševá**ni**
TOŽILNIK: preizpraševá**na**
MESTNIK: pri preizpraševá**ni**
ORODNIK: s preizpraševá**ni**

DELEŽJE NA *-aje*: preizpraševá**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: preizpraševá**je**
RODILNIK: preizpraševá**nja**
DAJALNIK: preizpraševá**ju**
TOŽILNIK: preizpraševá**je**
MESTNIK: pri preizpraševá**ju**
ORODNIK: s preizpraševá**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: preizpraševá**ji**
RODILNIK: preizpraševá**nj**
DAJALNIK: preizpraševá**nja**
TOŽILNIK: preizpraševá**ji**
MESTNIK: pri preizpraševá**njih**
ORODNIK: s preizpraševá**nja**

množina

IMENOVALNIK: preizpraševá**nja**
RODILNIK: preizpraševá**nj**
DAJALNIK: preizpraševá**jem**
TOŽILNIK: preizpraševá**nja**
MESTNIK: pri preizpraševá**njih**
ORODNIK: s preizpraševá**nji**

TONEMSKO

[preispraševáti]

IPA: [preispraševà:tí]

NEDOLOČNIK: preizpraševáti

NAMENILNIK: preizpraševät

sedanjik

ednina

1. OSEBA: preizprašú**jem**
2. OSEBA: preizprašú**ješ**
3. OSEBA: preizprašú**je**

dvojina

1. OSEBA: preizprašú**jeva**
2. OSEBA: preizprašú**jeta**
3. OSEBA: preizprašú**jeta**

množina

1. OSEBA: preizprašú**jemo**
2. OSEBA: preizprašú**jete**
3. OSEBA: preizprašú**jejo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: preizprašú**j**

dvojina

1. OSEBA: preizprašú**ja**
2. OSEBA: preizprašú**ja**

množina

1. OSEBA: preizprašú**jo**
2. OSEBA: preizprašú**jte**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: preizpraševá**l**
DVOJINA: preizpraševá**la**
MNOŽINA: preizpraševá**li**

ženski spol

EDNINA: preizpraševâla
DVOJINA: preizpraševâli
MNOŽINA: preizpraševâle

srednji spol

EDNINA: preizpraševâlo
DVOJINA: preizpraševâli
MNOŽINA: preizpraševâla

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: preizprašujôč tudi preizprašujôč
RODILNIK: preizprašujôč**ega**
DAJALNIK: preizprašujôč**emu**
TOŽILNIK: preizprašujôč tudi preizprašujôč
živo preizprašujôč**ega**
MESTNIK: pri preizprašujôč**em**
ORODNIK: s preizprašujôč**im**

dvojina

IMENOVANIK: preizprašujôč**a**
RODILNIK: preizprašujôč**ih**
DAJALNIK: preizprašujôč**ima**
TOŽILNIK: preizprašujôč**a**
MESTNIK: pri preizprašujôč**ih**
ORODNIK: s preizprašujôč**ima**

množina

IMENOVANIK: preizprašujôč**i**
RODILNIK: preizprašujôč**ih**
DAJALNIK: preizprašujôč**im**
TOŽILNIK: preizprašujôč**e**
MESTNIK: pri preizprašujôč**ih**
ORODNIK: s preizprašujôč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: preizprašujôč**a**
RODILNIK: preizprašujôč**e**
DAJALNIK: preizprašujôč**i**
TOŽILNIK: preizprašujôč**o**
MESTNIK: pri preizprašujôč**i**
ORODNIK: s preizprašujôč**o**

dvojina

IMENOVANIK: preizprašujôč**i**
RODILNIK: preizprašujôč**ih**
DAJALNIK: preizprašujôč**ima**
TOŽILNIK: preizprašujôč**i**
MESTNIK: pri preizprašujôč**ih**
ORODNIK: s preizprašujôč**ima**

množina

IMENOVANIK: preizprašujôč**e**
RODILNIK: preizprašujôč**ih**
DAJALNIK: preizprašujôč**im**
TOŽILNIK: preizprašujôč**e**
MESTNIK: pri preizprašujôč**ih**
ORODNIK: s preizprašujôč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: preizprašujôč**e**
RODILNIK: preizprašujôč**ega**
DAJALNIK: preizprašujôč**emu**
TOŽILNIK: preizprašujôč**e**
MESTNIK: pri preizprašujôč**em**
ORODNIK: s preizprašujôč**im**

dvojina

IMENOVANIK: preizprašujôč**i**
RODILNIK: preizprašujôč**ih**
DAJALNIK: preizprašujôč**ima**
TOŽILNIK: preizprašujôč**i**
MESTNIK: pri preizprašujôč**ih**
ORODNIK: s preizprašujôč**ima**

množina

IMENOVANIK: preizprašujôč**a**
RODILNIK: preizprašujôč**ih**
DAJALNIK: preizprašujôč**im**
TOŽILNIK: preizprašujôč**a**
MESTNIK: pri preizprašujôč**ih**
ORODNIK: s preizprašujôč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: preizpraševân
RODILNIK: preizpraševân**ega**
DAJALNIK: preizpraševân**emu**
TOŽILNIK: preizpraševân
živo preizpraševân**ega**
MESTNIK: pri preizpraševân**em**
ORODNIK: s preizpraševân**im**

dvojina

IMENOVANIK: preizpraševân**a**
RODILNIK: preizpraševân**ih**
DAJALNIK: preizpraševân**ima**
TOŽILNIK: preizpraševân**a**
MESTNIK: pri preizpraševân**ih**
ORODNIK: s preizpraševân**ima**

množina

IMENOVANIK: preizpraševân**i**
RODILNIK: preizpraševân**ih**
DAJALNIK: preizpraševân**im**
TOŽILNIK: preizpraševân**e**
MESTNIK: pri preizpraševân**ih**
ORODNIK: s preizpraševân**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: preizpraševân**a**
RODILNIK: preizpraševân**e**
DAJALNIK: preizpraševân**i**
TOŽILNIK: preizpraševân**o**
MESTNIK: pri preizpraševân**i**
ORODNIK: s preizpraševân**o**

dvojina

IMENOVANIK: preizpraševân**i**
RODILNIK: preizpraševân**ih**
DAJALNIK: preizpraševân**ima**

TOŽILNIK: preizpraševáni
MESTNIK: pri preizpraševánih
ORODNIK: s preizpraševánima

množina

IMENOVALNIK: preizpraševáne
RODILNIK: preizpraševánih
DAJALNIK: preizpraševánim
TOŽILNIK: preizpraševáne
MESTNIK: pri preizpraševánih
ORODNIK: s preizpraševánimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: preizpraševáno
RODILNIK: preizpraševánega
DAJALNIK: preizpraševánemu
TOŽILNIK: preizpraševáno
MESTNIK: pri preizpraševánem
ORODNIK: s preizpraševánim

dvojina

IMENOVALNIK: preizpraševáni
RODILNIK: preizpraševánih
DAJALNIK: preizpraševánima
TOŽILNIK: preizpraševáni
MESTNIK: pri preizpraševánih
ORODNIK: s preizpraševánima

množina

IMENOVALNIK: preizpraševána
RODILNIK: preizpraševánih
DAJALNIK: preizpraševánim
TOŽILNIK: preizpraševána
MESTNIK: pri preizpraševánih
ORODNIK: s preizpraševánimi

DELEŽJE NA *-aje*: preizpraševáje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: preizpraševánje
RODILNIK: preizpraševánja
DAJALNIK: preizpraševánju
TOŽILNIK: preizpraševánje
MESTNIK: pri preizpraševánju
ORODNIK: s preizpraševánjem

dvojina

IMENOVALNIK: preizpraševánji
RODILNIK: preizpraševánj
DAJALNIK: preizpraševánjema
TOŽILNIK: preizpraševánji
MESTNIK: pri preizpraševánjih
ORODNIK: s preizpraševánjema

množina

IMENOVALNIK: preizpraševánja
RODILNIK: preizpraševánj
DAJALNIK: preizpraševánjem
TOŽILNIK: preizpraševánja
MESTNIK: pri preizpraševánjih
ORODNIK: s preizpraševánji

IZVOR
↑ izpraševati

preslédnica preslédnice samostalnik ženskega spola
[preslédnica]

POMEN

tipka na tipkovnici, s katero se v besedilo vnese presledek

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

pritisniti preslednico

- Med tipkanjem besedila lahko pomotoma prevečkrat pritisnete *preslednico* in prazni prostori ostanejo v besedilu.

...

- Vtipkate omrežno pot do dokumenta, pritisk na *preslednico* pa jo bo v trenutku spremenil v hiperpovezavo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[preslédnica]

IPA: [pɾɛsˈlɛːdnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: preslédnica
RODILNIK: preslédnice
DAJALNIK: preslédnici
TOŽILNIK: preslédnico
MESTNIK: pri preslédnici
ORODNIK: s preslédnico

dvojina

IMENOVALNIK: preslédnici
RODILNIK: preslédnic
DAJALNIK: preslédnicama
TOŽILNIK: preslédnici
MESTNIK: pri preslédnicah
ORODNIK: s preslédnicama

množina

IMENOVALNIK: preslédnice
RODILNIK: preslédnic
DAJALNIK: preslédnicam
TOŽILNIK: preslédnice
MESTNIK: pri preslédnicah
ORODNIK: s preslédnicami

TONEMSKO

[preslêdnica]

IPA: [pɾɛsléːdnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: preslêdnica
RODILNIK: preslêdnice
DAJALNIK: preslêdnici
TOŽILNIK: preslêdnico
MESTNIK: pri preslêdnici
ORODNIK: s preslêdnico

dvojina

IMENOVALNIK: preslêdnici

RODILNIK: preslêdnic
DAJALNIK: preslêdnic**ama**
TOŽILNIK: preslêdnici
MESTNIK: pri preslêdnic**ah**
ORODNIK: s preslêdnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: preslêdnice
RODILNIK: preslêdnic
DAJALNIK: preslêdnic**am**
TOŽILNIK: preslêdnice
MESTNIK: pri preslêdnic**ah**
ORODNIK: s preslêdnic**ami**

IZVOR

k ↑presledek

próvitamín próvitamína samostalnik moškega spola

[próvitamín]

POMEN

iz biologije, iz farmacije **organska snov, ki se v organizmu lahko pretvori v vitamin**

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Pri nastajanju provitamina D3 v telesu sodelujejo jetra; v njih ta *provitamin* nastaja iz holesterola.
- V starosti se povečajo potrebe po vitaminih C, D in betakarotenu (*provitamin*, ki se v telesu spremeni v vitamin A).

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Pričesko oblikujte na primer z gelom z dodatki *provitaminov*, ki konice las oskrbijo tudi z vlago.
- Paprika vsebuje pantotensko kislino, v obliki *provitamina* pa vsebuje še vitamin A.

...

- V svežem sadju je veliko *provitaminov*, ki jih naše telo lahko predela v vitamine.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[próvitamín]

IPA: [ˈproːvitaˈmiːn]

ednina

IMENOVALNIK: próvitamín
RODILNIK: próvitamína
DAJALNIK: próvitamínu
TOŽILNIK: próvitamín
MESTNIK: pri próvitamínu
ORODNIK: s próvitamín**om**

dvojina

IMENOVALNIK: próvitamína
RODILNIK: próvitamín**ov**
DAJALNIK: próvitamín**oma**
TOŽILNIK: próvitamína
MESTNIK: pri próvitamín**ih**
ORODNIK: s próvitamín**oma**

množina

IMENOVALNIK: próvitamíni

RODILNIK: próvitamín**ov**
DAJALNIK: próvitamín**om**
TOŽILNIK: próvitamíne
MESTNIK: pri próvitamín**ih**
ORODNIK: s próvitamíni

TONEMSKO

[prôvitamín]

IPA: [próːvitaˈmiːn]

ednina

IMENOVALNIK: prôvitamín
RODILNIK: prôvitamína
DAJALNIK: prôvitamínu
TOŽILNIK: prôvitamín
MESTNIK: pri prôvitamínu
ORODNIK: s prôvitamín**om**

dvojina

IMENOVALNIK: prôvitamína
RODILNIK: prôvitamín**ov**
DAJALNIK: prôvitamín**oma**
TOŽILNIK: prôvitamína
MESTNIK: pri prôvitamín**ih**
ORODNIK: s prôvitamín**oma**

množina

IMENOVALNIK: prôvitamíni
RODILNIK: prôvitamín**ov**
DAJALNIK: prôvitamín**om**
TOŽILNIK: prôvitamíne
MESTNIK: pri prôvitamín**ih**
ORODNIK: s prôvitamíni

STALNE ZVEZE

provitamin A

iz biologije, iz farmacije **provitamin, ki se kot naravno barvilo pojavlja v zelenjavi in sadju, zlasti korenju, marelicah, in se v organizmu lahko pretvori v vitamin A**; SIN.: iz biologije, iz farmacije betakaroten, iz biologije, iz farmacije karoten beta

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

vsebovati provitamin A

- Surov korenčkov sok ima veliko betakarotena, *provitamina A* in drugih vitaminov.

...

- *Provitamin A* krepi odpornost sluznic v nosu, žrelu in bronhijih in tam zavira razmnoževanje škodljivih virusov in bakterij.

- Marelice imajo med vsemi vrstami sadja največ *provitamina A*.

- Peteršilj vsebuje veliko vitamina C in *provitamina A*.

provitamin B5

iz biologije, iz farmacije **provitamin, ki se v organizmu lahko pretvori v vitamin B5 in pozitivno vpliva na kožo, lase**; SIN.: iz biologije, iz farmacije pantenol

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

vsebovati provitamin B5

- Losjon vsebuje *provitamin B5*, ki koži pomaga, da se hitreje obnavlja ter spet postane prožna in mehka.

...

- *Provitamin B5* nohte neguje in ohranja njihovo prožnost.
- S krtačko nanese srebro odtenek podlage, ki poudari volumen trepalnic, jih podaljša, gladi ter s *provitaminom B5* tudi neguje.

IZVOR

prevzeto iz angl. *provitamin*, nem. *Provitamin*, iz lat. *pro..* v pomenu 'naprej, vnaprej' + ↑vitamin

pršič pršiča samostalnik moškega spola

[pəršič]

POMEN

suh, droben sneg

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

globok pršič | suh, svež pršič

- Smučanje v svežem, nesteptanem *pršiču* je veliko zadovoljstvo.
- Kubični meter suhega *pršiča* tehta približno 40 kg, enaka gmota starega mokrega snega pa do 500 kg.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

oblak pršiča

- Veter, ki nosi oblake *pršiča*, onemogoča vsak razgled.
- Danes se ljudje pritožujejo, če je kje ostal kakšen zameten pločnik ali pa se je na cesti nabralo nekaj centimetrov *pršiča*.

...

- Pri nizkih temperaturah ozračja zapade *pršič*, ki je za stiskanje kep povsem neuporaben.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pəršič]

IPA: [pərʃitʃ]

ednina

IMENOVALNIK: pršič

RODILNIK: pršiča

DAJALNIK: pršiču

TOŽILNIK: pršič

MESTNIK: pri pršiču

ORODNIK: s pršičem

dvojina

IMENOVALNIK: pršiča

RODILNIK: pršičev

DAJALNIK: pršičema

TOŽILNIK: pršiča

MESTNIK: pri pršičih

ORODNIK: s pršičema

množina

IMENOVALNIK: pršiči

RODILNIK: pršičev

DAJALNIK: pršičem

TOŽILNIK: pršiče

MESTNIK: pri pršičih

ORODNIK: s pršiči

TONEMSKO

[pəršič]

IPA: [pərʃitʃ]

ednina

IMENOVALNIK: pršič

RODILNIK: pršiča

DAJALNIK: pršiču

TOŽILNIK: pršič

MESTNIK: pri pršiču tudi pri pršiču

ORODNIK: s pršičem

dvojina

IMENOVALNIK: pršiča

RODILNIK: pršičev in pršičev

DAJALNIK: pršičema

TOŽILNIK: pršiča

MESTNIK: pri pršičih in pri pršičih

ORODNIK: s pršičema

množina

IMENOVALNIK: pršiči

RODILNIK: pršičev in pršičev

DAJALNIK: pršičem

TOŽILNIK: pršiče

MESTNIK: pri pršičih in pri pršičih

ORODNIK: s pršiči in s pršiči

IZVOR

= hrv. *pršić* < pslov. **pəršitʹb*, manjšalnica od **pərxb* 'droben prah, drobne kapljice', glej ↑pršeti

prvopristópnic prvopristópnic samostalnik ženskega

spola

[pərvopristópnic]

POMEN

1. ženska, ki prva osvoji vrh gore, prva prepleza plezalno smer

- Da sta kot *prvopristopnici* naredili nekaj velikega in izjemnega, se je zavedla šele mnogo let pozneje.

1.1. ženska, ki prvič osvoji vrh gore

- Po okreplilu na vrhu so bile *prvopristopnice* še krščene.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pərvopristópnic]

IPA: [ˈpərvɔprɪsˈtoːpnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: prvopristópnic

RODILNIK: prvopristópnic

DAJALNIK: prvopristópnic

TOŽILNIK: **prvopristópnic**
MESTNIK: pri **prvopristópnic**
ORODNIK: s **prvopristópnic**

dvojina

IMENOVALNIK: **prvopristópnic**
RODILNIK: **prvopristópnic**
DAJALNIK: **prvopristópnicama**
TOŽILNIK: **prvopristópnic**
MESTNIK: pri **prvopristópnicah**
ORODNIK: s **prvopristópnicama**

množina

IMENOVALNIK: **prvopristópnic**
RODILNIK: **prvopristópnic**
DAJALNIK: **prvopristópnicam**
TOŽILNIK: **prvopristópnic**
MESTNIK: pri **prvopristópnicah**
ORODNIK: s **prvopristópnicami**

TONEMSKO

[pərvopristòpnica]

IPA: [pərvòpristò:pnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: **prvopristòpnica**
RODILNIK: **prvopristòpnice**
DAJALNIK: **prvopristòpnici**
TOŽILNIK: **prvopristòpnico**
MESTNIK: pri **prvopristòpnici**
ORODNIK: s **prvopristòpnico**

dvojina

IMENOVALNIK: **prvopristòpnici**
RODILNIK: **prvopristòpnic**
DAJALNIK: **prvopristòpnicama**
TOŽILNIK: **prvopristòpnici**
MESTNIK: pri **prvopristòpnicah**
ORODNIK: s **prvopristòpnicama**

množina

IMENOVALNIK: **prvopristòpnice**
RODILNIK: **prvopristòpnic**
DAJALNIK: **prvopristòpnicam**
TOŽILNIK: **prvopristòpnice**
MESTNIK: pri **prvopristòpnicah**
ORODNIK: s **prvopristòpnicami**

IZVOR

↑prvopristopnik

prvopristópnik prvopristópnika samostalnik moškega

spola

[pərvopristòpnik]

POMEN

1. kdor prvi osvoji vrh gore, prepleza plezalno smer

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
smer prvopristopnikov

▪ Vzpenjali se bodo po smeri *prvopristopnikov*, kjer bodo postavili štiri višinske tabore.

...

▪ *Prvopristopnika* pri vzponu nista zabila niti enega samega klina ter sta prosto zmogla tudi sestop.
▪ V spomin štirim srčnim možem, kot so poimenovali *prvopristopnike* na Triglav, so v Ribčevem Lazu postavili spomenik.

1.1. kdor prvič osvoji vrh gore

▪ Planinsko društvo sporoča, da prireja vzpon na Triglav za *prvopristopnike*.
▪ Krst izgleda tako, da jih *prvopristopnik* dobi s »štrikom« po zadnji plati od nekoga, ki je ta vrh že osvojil.

2. ekspresivno kdor prvič kaj izkusi, se česa loteva

▪ Za *prvopristopnike* je pogled na mesto z višine 102-nadstropnega nebotičnika lep uvod v spoznavanje New Yorka.
▪ Sem še bolj *prvopristopnik* na Twitterju, a vidim, da zna biti zanimivo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pərvopristòpnik]

IPA: [pərvòpris'to:pnik]

ednina

IMENOVALNIK: **prvopristòpnik**
RODILNIK: **prvopristòpnika**
DAJALNIK: **prvopristòpniku**
TOŽILNIK: **prvopristòpnika**
MESTNIK: pri **prvopristòpniku**
ORODNIK: s **prvopristòpnikom**

dvojina

IMENOVALNIK: **prvopristòpnika**
RODILNIK: **prvopristòpnikov**
DAJALNIK: **prvopristòpnicoma**
TOŽILNIK: **prvopristòpnika**
MESTNIK: pri **prvopristòpnikih**
ORODNIK: s **prvopristòpnicoma**

množina

IMENOVALNIK: **prvopristòpniki**
RODILNIK: **prvopristòpnikov**
DAJALNIK: **prvopristòpnikom**
TOŽILNIK: **prvopristòpnike**
MESTNIK: pri **prvopristòpnikih**
ORODNIK: s **prvopristòpniki**

TONEMSKO

[pərvopristòpnik]

IPA: [pərvòpristò:pnik]

ednina

IMENOVALNIK: **prvopristòpnik**
RODILNIK: **prvopristòpnika**
DAJALNIK: **prvopristòpniku**
TOŽILNIK: **prvopristòpnika**
MESTNIK: pri **prvopristòpniku**

ORODNIK: s pṛvopristôpnikom
dvojina

IMENOVALNIK: pṛvopristôpnika
RODILNIK: pṛvopristôpnikov
DAJALNIK: pṛvopristôpnikoma
TOŽILNIK: pṛvopristôpnika
MESTNIK: pri pṛvopristôpnikih
ORODNIK: s pṛvopristôpnikoma

množina

IMENOVALNIK: pṛvopristôpniki
RODILNIK: pṛvopristôpnikov
DAJALNIK: pṛvopristôpnikom
TOŽILNIK: pṛvopristôpnike
MESTNIK: pri pṛvopristôpnikih
ORODNIK: s pṛvopristôpniki

BESEDOTVORJE

ženski spol: prvopristopnica

IZVOR

iz *prvi pristop*

púmparice púmparic množinski samostalnik ženskega spola
[púmparice]

POMEN

hlače, ki segajo pod kolena in imajo spodaj stisnjene hlačnice

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Še ne tako dolgo nazaj je bil slovenski planinec prepoznaven po karirasti rdeči srajci in tradicionalnih *pumparicah* iz rebrastega žameta.
- V letih po prvi vojni so možje in fantje veliko nosili pod kolena segajoče široke *pumparice*.

...

- V najvišje gore smo se podajali v *pumparicah* in srajcah, kar je danes skoraj nepredstavljivo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[púmparice]

IPA: [ˈpu:mparitɕ]

množina

IMENOVALNIK: púmparice
RODILNIK: púmparic
DAJALNIK: púmparic**am**
TOŽILNIK: púmparice
MESTNIK: pri púmparic**ah**
ORODNIK: s púmparic**ami**

TONEMSKO

[púmparice]

IPA: [pú:mpàritɕ]

množina

IMENOVALNIK: púmparice
RODILNIK: púmparic
DAJALNIK: púmparic**am**

TOŽILNIK: púmparice

MESTNIK: pri púmparic**ah**

ORODNIK: s púmparic**ami**

IZVOR

prevzeto in prenareseno iz nem. *Pumphose* 'široke hlače s pregibi', iz ↑pomp + *Hose* 'hlače'

rad simbol

POMEN

simbol za enoto *radian*

- Okroglo palico smo zavrteli za 0,025 *rad* okoli vrtilišča mehanizma in izmerili posledične mehanske napetosti.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑radian

radián radiána in **rádian** rádiana samostalnik moškega spola
[radiján] in [rádijan]

POMEN

- iz matematike izpeljana merska enota za izražanje velikosti ravninskega kota, ki ustreza ravninskemu kotu z vrhom v središču krožnice, katerega kraka na krožnici določata krožni lok, enak dolžini polmera krožnice [rad]
- 180 stopinj je enako π (3,14) *radianom*.
 - V matematiki se pogosto uporabljajo koti, izraženi v *radianih*, ker poenostavijo posamezne izračune in izpeljave.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[radiján]

IPA: [radiˈja:n]

ednina

IMENOVALNIK: radián
RODILNIK: radiána
DAJALNIK: radiánu
TOŽILNIK: radián
MESTNIK: pri radiánu
ORODNIK: z radián**om**

dvojina

IMENOVALNIK: radiána
RODILNIK: radián**ov**
DAJALNIK: radián**oma**
TOŽILNIK: radiána
MESTNIK: pri radián**ih**
ORODNIK: z radián**oma**

množina

IMENOVALNIK: radiáni
RODILNIK: radián**ov**
DAJALNIK: radián**om**
TOŽILNIK: radiáne

MESTNIK: pri radiáni**h**
ORODNIK: z radiáni

in [rádijan]

IPA: in [ˈraːdijan]

in

ednina

IMENOVALNIK: rádian
RODILNIK: rádiana
DAJALNIK: rádian**u**
TOŽILNIK: rádian
MESTNIK: pri rádian**u**
ORODNIK: z rádian**om**

dvojina

IMENOVALNIK: rádiana
RODILNIK: rádian**ov**
DAJALNIK: rádian**oma**
TOŽILNIK: rádiana
MESTNIK: pri rádian**ih**
ORODNIK: z rádian**oma**

množina

IMENOVALNIK: rádian**i**
RODILNIK: rádian**ov**
DAJALNIK: rádian**om**
TOŽILNIK: rádian**e**
MESTNIK: pri rádian**ih**
ORODNIK: z rádian**i**

TONEMSKO

[radijân]

IPA: [radijáːn]

ednina

IMENOVALNIK: radiân
RODILNIK: radiâna
DAJALNIK: radiân**u**
TOŽILNIK: radiân
MESTNIK: pri radiân**u**
ORODNIK: z radiân**om**

dvojina

IMENOVALNIK: radiâna
RODILNIK: radiân**ov**
DAJALNIK: radiân**oma**
TOŽILNIK: radiâna
MESTNIK: pri radiân**ih**
ORODNIK: z radiân**oma**

množina

IMENOVALNIK: radiâni
RODILNIK: radiân**ov**
DAJALNIK: radiân**om**
TOŽILNIK: radiâne
MESTNIK: pri radiân**ih**
ORODNIK: z radiâni

in [rádijan]

IPA: in [ráːdijan]

in

ednina

IMENOVALNIK: rãdian
RODILNIK: rãdiana
DAJALNIK: rãdian**u**
TOŽILNIK: rãdian
MESTNIK: pri rãdian**u**
ORODNIK: z rãdian**om**

dvojina

IMENOVALNIK: rãdiana
RODILNIK: rãdian**ov**
DAJALNIK: rãdian**oma**
TOŽILNIK: rãdiana
MESTNIK: pri rãdian**ih**
ORODNIK: z rãdian**oma**

množina

IMENOVALNIK: rãdiani
RODILNIK: rãdian**ov**
DAJALNIK: rãdian**om**
TOŽILNIK: rãdiane
MESTNIK: pri rãdian**ih**
ORODNIK: z rãdian**i**

IZVOR

prevzeto iz angl. *radian*, glej ↑radij

rastlinjãkov rastlinjãkova rastlinjãkovo pridevnik
[rastlinjãkou rastlinjãkova rastlinjãkovo]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[rastlinjãkou rastlinjãkova rastlinjãkovo]

IPA: [rastlinˈja:kou rastlinˈja:kova rastlinˈja:kovo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: rastlinjãkov
RODILNIK: rastlinjãkove**ga**
DAJALNIK: rastlinjãkov**emu**
TOŽILNIK: rastlinjãkov
živo rastlinjãkov**ega**
MESTNIK: pri rastlinjãkov**em**
ORODNIK: z rastlinjãkov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: rastlinjãkova
RODILNIK: rastlinjãkov**ih**
DAJALNIK: rastlinjãkov**ima**
TOŽILNIK: rastlinjãkova
MESTNIK: pri rastlinjãkov**ih**
ORODNIK: z rastlinjãkov**ima**

množina

IMENOVALNIK: rastlinjãkovi
RODILNIK: rastlinjãkov**ih**
DAJALNIK: rastlinjãkov**im**
TOŽILNIK: rastlinjãkove
MESTNIK: pri rastlinjãkov**ih**
ORODNIK: z rastlinjãkov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: rastlinjākova
RODILNIK: rastlinjākove
DAJALNIK: rastlinjākovi
TOŽILNIK: rastlinjākovo
MESTNIK: pri rastlinjākovi
ORODNIK: z rastlinjākovo

dvojina

IMENOVALNIK: rastlinjākovi
RODILNIK: rastlinjākovi**h**
DAJALNIK: rastlinjākovi**ma**
TOŽILNIK: rastlinjākovi
MESTNIK: pri rastlinjākovi**h**
ORODNIK: z rastlinjākovi**ma**

množina

IMENOVALNIK: rastlinjākove
RODILNIK: rastlinjākovi**h**
DAJALNIK: rastlinjākovi**m**
TOŽILNIK: rastlinjākove
MESTNIK: pri rastlinjākovi**h**
ORODNIK: z rastlinjākovi**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: rastlinjākovo
RODILNIK: rastlinjākove**ga**
DAJALNIK: rastlinjākove**mu**
TOŽILNIK: rastlinjākovo
MESTNIK: pri rastlinjākove**m**
ORODNIK: z rastlinjākovi**m**

dvojina

IMENOVALNIK: rastlinjākovi
RODILNIK: rastlinjākovi**h**
DAJALNIK: rastlinjākovi**ma**
TOŽILNIK: rastlinjākovi
MESTNIK: pri rastlinjākovi**h**
ORODNIK: z rastlinjākovi**ma**

množina

IMENOVALNIK: rastlinjākova
RODILNIK: rastlinjākovi**h**
DAJALNIK: rastlinjākovi**m**
TOŽILNIK: rastlinjākova
MESTNIK: pri rastlinjākovi**h**
ORODNIK: z rastlinjākovi**mi**

TONEMSKO

[rastlinjākoʊ rastlinjākova rastlinjākovo]

IPA: [rastlinjā:kōu rastlinjā:kōva rastlinjā:kōvo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: rastlinjākov
RODILNIK: rastlinjākove**ga**
DAJALNIK: rastlinjākove**mu**
TOŽILNIK: rastlinjākov
živo rastlinjākove**ga**

MESTNIK: pri rastlinjākove**m**

ORODNIK: z rastlinjākovi**m**

dvojina

IMENOVALNIK: rastlinjākova

RODILNIK: rastlinjākovi**h**

DAJALNIK: rastlinjākovi**ma**

TOŽILNIK: rastlinjākova

MESTNIK: pri rastlinjākovi**h**

ORODNIK: z rastlinjākovi**ma**

množina

IMENOVALNIK: rastlinjākovi

RODILNIK: rastlinjākovi**h**

DAJALNIK: rastlinjākovi**m**

TOŽILNIK: rastlinjākove

MESTNIK: pri rastlinjākovi**h**

ORODNIK: z rastlinjākovi**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: rastlinjākova

RODILNIK: rastlinjākove

DAJALNIK: rastlinjākovi

TOŽILNIK: rastlinjākovo

MESTNIK: pri rastlinjākovi

ORODNIK: z rastlinjākovo

dvojina

IMENOVALNIK: rastlinjākovi

RODILNIK: rastlinjākovi**h**

DAJALNIK: rastlinjākovi**ma**

TOŽILNIK: rastlinjākovi

MESTNIK: pri rastlinjākovi**h**

ORODNIK: z rastlinjākovi**ma**

množina

IMENOVALNIK: rastlinjākove

RODILNIK: rastlinjākovi**h**

DAJALNIK: rastlinjākovi**m**

TOŽILNIK: rastlinjākove

MESTNIK: pri rastlinjākovi**h**

ORODNIK: z rastlinjākovi**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: rastlinjākovo

RODILNIK: rastlinjākove**ga**

DAJALNIK: rastlinjākove**mu**

TOŽILNIK: rastlinjākovo

MESTNIK: pri rastlinjākove**m**

ORODNIK: z rastlinjākovi**m**

dvojina

IMENOVALNIK: rastlinjākovi

RODILNIK: rastlinjākovi**h**

DAJALNIK: rastlinjākovi**ma**

TOŽILNIK: rastlinjākovi

MESTNIK: pri rastlinjākovi**h**

ORODNIK: z rastlinjākovi**ma**

množina

IMENOVALNIK: rastlinjākova

RODILNIK: rastlinjākovi**h**

DAJALNIK: rastlinj^{ak}ov**im**
TOŽILNIK: rastlinj^{ak}ova
MESTNIK: pri rastlinj^{ak}ov**ih**
ORODNIK: z rastlinj^{ak}ov**imi**

STALNE ZVEZE

rastlinjakov ščitkar

iz agronomije, iz zoologije parazitska žuželka z belimi krili, prekritimi z voskastimi spiralami, ki sesa rastlinske sokove; primerjaj lat. *Trialeurodes vaporariorum*

- Razvoj *rastlinjakovega ščitkarja* od jajčeca do odraslega osebk je odvisen od temperature.
- Najbolj škodljive so ličinke *rastlinjakovega ščitkarja*, ki sesajo sok na spodnji strani listov.
- Pojav virusnih bolezni preprečujemo z rednim pregledom in zatiranjem listnih uši in *rastlinjakovega ščitkarja*.

IZVOR

↑rastlinjak

razoglāv razoglāva razoglāvo tudi razoglāv

razoglāva razoglāvo pridevnik

[razoglāv̩ razoglāva razoglāv̩o] tudi [razoglāv̩̩ razoglāva razoglāv̩o]

POMEN

ki je brez pokrivala

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Ko je odšel do vrat, ga je prestregel *razoglav* moški.

...

- Kravata mu je ohlapno visela okoli vratu in bil je *razoglav*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[razoglāv̩̩ razoglāva razoglāv̩o]

IPA: [razo'glau разо'gla:va разо'gla:v̩o]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: razoglāv

določno razoglāv̩

RODILNIK: razoglāv̩**ega**

DAJALNIK: razoglāv̩**emu**

TOŽILNIK: razoglāv

določno razoglāv̩

živo razoglāv̩**ega**

MESTNIK: pri razoglāv̩**em**

ORODNIK: z razoglāv̩**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razoglāva

RODILNIK: razoglāv̩**ih**

DAJALNIK: razoglāv̩**ima**

TOŽILNIK: razoglāva

MESTNIK: pri razoglāv̩**ih**

ORODNIK: z razoglāv̩**ima**

množina

IMENOVALNIK: razoglāv̩

RODILNIK: razoglāv̩**ih**

DAJALNIK: razoglāv̩**im**

TOŽILNIK: razoglāve

MESTNIK: pri razoglāv̩**ih**

ORODNIK: z razoglāv̩**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: razoglāva

RODILNIK: razoglāve

DAJALNIK: razoglāv̩

TOŽILNIK: razoglāv̩o

MESTNIK: pri razoglāv̩

ORODNIK: z razoglāv̩o

dvojina

IMENOVALNIK: razoglāv̩

RODILNIK: razoglāv̩**ih**

DAJALNIK: razoglāv̩**ima**

TOŽILNIK: razoglāv̩

MESTNIK: pri razoglāv̩**ih**

ORODNIK: z razoglāv̩**ima**

množina

IMENOVALNIK: razoglāve

RODILNIK: razoglāv̩**ih**

DAJALNIK: razoglāv̩**im**

TOŽILNIK: razoglāve

MESTNIK: pri razoglāv̩**ih**

ORODNIK: z razoglāv̩**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razoglāv̩o

RODILNIK: razoglāv̩**ega**

DAJALNIK: razoglāv̩**emu**

TOŽILNIK: razoglāv̩o

MESTNIK: pri razoglāv̩**em**

ORODNIK: z razoglāv̩**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razoglāv̩

RODILNIK: razoglāv̩**ih**

DAJALNIK: razoglāv̩**ima**

TOŽILNIK: razoglāv̩

MESTNIK: pri razoglāv̩**ih**

ORODNIK: z razoglāv̩**ima**

množina

IMENOVALNIK: razoglāva

RODILNIK: razoglāv̩**ih**

DAJALNIK: razoglāv̩**im**

TOŽILNIK: razoglāva

MESTNIK: pri razoglāv̩**ih**

ORODNIK: z razoglāv̩**imi**

tudi [razoglāv̩̩ razoglāva razoglāv̩o]

IPA: tudi [razo'gla:u разо'gla:va разо'gla:vɔ]

tudi

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: razogláv
določno razogláv**i**
RODILNIK: razogláv**ega**
DAJALNIK: razogláv**emu**
TOŽILNIK: razogláv
določno razogláv**i**
živo razogláv**ega**
MESTNIK: pri razogláv**em**
ORODNIK: z razogláv**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razogláv**a**
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**ima**
TOŽILNIK: razogláv**a**
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**ima**

množina

IMENOVALNIK: razogláv**i**
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**im**
TOŽILNIK: razogláv**e**
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: razogláv**a**
RODILNIK: razogláv**e**
DAJALNIK: razogláv**i**
TOŽILNIK: razogláv**o**
MESTNIK: pri razogláv**i**
ORODNIK: z razogláv**o**

dvojina

IMENOVALNIK: razogláv**i**
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**ima**
TOŽILNIK: razogláv**i**
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**ima**

množina

IMENOVALNIK: razogláv**e**
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**im**
TOŽILNIK: razogláv**e**
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razogláv**o**
RODILNIK: razogláv**ega**
DAJALNIK: razogláv**emu**
TOŽILNIK: razogláv**o**

MESTNIK: pri razogláv**em**

ORODNIK: z razogláv**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razogláv**i**
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**ima**
TOŽILNIK: razogláv**i**
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**ima**

množina

IMENOVALNIK: razogláv**a**
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**im**
TOŽILNIK: razogláv**a**
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**imi**

TONEMSKO

[razogläu razogláva razoglávo]

IPA: [razo'gla:u разо'gla:vá разо'gla:vɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: razogláv
določno razogláv**i**
RODILNIK: razogláv**ega**
DAJALNIK: razogláv**emu**
TOŽILNIK: razogláv
določno razogláv**i**
živo razogláv**ega**
MESTNIK: pri razogláv**em**
ORODNIK: z razogláv**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razogláv**a**
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**ima**
TOŽILNIK: razogláv**a**
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**ima**

množina

IMENOVALNIK: razogláv**i**
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**im**
TOŽILNIK: razogláv**e**
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: razogláv**a**
RODILNIK: razogláv**e**
DAJALNIK: razogláv**i**
TOŽILNIK: razogláv**o**
MESTNIK: pri razogláv**i**
ORODNIK: z razogláv**o**

dvojina

IMENOVALNIK: razogláv**i**

RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**ima**
TOŽILNIK: razoglávi
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**ima**

množina

IMENOVALNIK: razogláve
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**im**
TOŽILNIK: razogláve
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razoglávo
RODILNIK: razogláv**ega**
DAJALNIK: razogláv**emu**
TOŽILNIK: razoglávo
MESTNIK: pri razogláv**em**
ORODNIK: z razogláv**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razoglávi
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**ima**
TOŽILNIK: razoglávi
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**ima**

množina

IMENOVALNIK: razogláva
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**im**
TOŽILNIK: razogláva
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**imi**

tudi [razoglâu razoglâva razoglâvo]

IPA: tudi [razɔglâ:u razɔglâ:vâ razɔglâ:vò]

tudi

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: razogláv
določno razoglávi
RODILNIK: razogláv**ega**
DAJALNIK: razogláv**emu**
TOŽILNIK: razogláv
določno razoglávi
živo razogláv**ega**
MESTNIK: pri razogláv**em**
ORODNIK: z razogláv**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razogláva
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**ima**
TOŽILNIK: razogláva
MESTNIK: pri razogláv**ih**

ORODNIK: z razogláv**ima**

množina

IMENOVALNIK: razoglávi
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**im**
TOŽILNIK: razogláve
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: razogláva
RODILNIK: razogláve
DAJALNIK: razoglávi
TOŽILNIK: razoglávo
MESTNIK: pri razoglávi
ORODNIK: z razoglávo

dvojina

IMENOVALNIK: razoglávi
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**ima**
TOŽILNIK: razoglávi
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**ima**

množina

IMENOVALNIK: razogláve
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**im**
TOŽILNIK: razogláve
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razoglávo
RODILNIK: razogláv**ega**
DAJALNIK: razogláv**emu**
TOŽILNIK: razoglávo
MESTNIK: pri razogláv**em**
ORODNIK: z razogláv**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razoglávi
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**ima**
TOŽILNIK: razoglávi
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**ima**

množina

IMENOVALNIK: razogláva
RODILNIK: razogláv**ih**
DAJALNIK: razogláv**im**
TOŽILNIK: razogláva
MESTNIK: pri razogláv**ih**
ORODNIK: z razogláv**imi**

IZVOR

raz v pomenu 'dol, z' + ↑glava

reflúksni reflúksna reflúksno pridevnik

[reflúksni]

POMEN

ki je v zvezi z refluksom 1.1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

refluksni ezofagitis | refluksna bolezen

▪ Zdravila, ki jih uporabljamo pri zdravljenju *refluksne* bolezni, zmanjšajo izločanje želodčne kisline ali jo nevtralizirajo.

▪ Pri več kot polovici ljudi, ki imajo *refluksne* simptome, z endoskopsko preiskavo ne dokažemo okvar sluznice požiralnika.

▪ Najpogostejši zaplet hudega *refluksnega* ezofagitisa je krvavitev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[reflúksni]

IPA: [rɛˈflu:ksni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: reflúksni

RODILNIK: reflúksnega

DAJALNIK: reflúksnemu

TOŽILNIK: reflúksni

živo reflúksnega

MESTNIK: pri reflúksnem

ORODNIK: z reflúksnim

dvojina

IMENOVANIK: reflúksna

RODILNIK: reflúksnih

DAJALNIK: reflúksnima

TOŽILNIK: reflúksna

MESTNIK: pri reflúksnih

ORODNIK: z reflúksnima

množina

IMENOVANIK: reflúksni

RODILNIK: reflúksnih

DAJALNIK: reflúksnim

TOŽILNIK: reflúksne

MESTNIK: pri reflúksnih

ORODNIK: z reflúksnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: reflúksna

RODILNIK: reflúksne

DAJALNIK: reflúksni

TOŽILNIK: reflúksno

MESTNIK: pri reflúksni

ORODNIK: z reflúksno

dvojina

IMENOVANIK: reflúksni

RODILNIK: reflúksnih

DAJALNIK: reflúksnima

TOŽILNIK: reflúksni

MESTNIK: pri reflúksnih

ORODNIK: z reflúksnima

množina

IMENOVANIK: reflúksne

RODILNIK: reflúksnih

DAJALNIK: reflúksnim

TOŽILNIK: reflúksne

MESTNIK: pri reflúksnih

ORODNIK: z reflúksnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: reflúksno

RODILNIK: reflúksnega

DAJALNIK: reflúksnemu

TOŽILNIK: reflúksno

MESTNIK: pri reflúksnem

ORODNIK: z reflúksnim

dvojina

IMENOVANIK: reflúksni

RODILNIK: reflúksnih

DAJALNIK: reflúksnima

TOŽILNIK: reflúksni

MESTNIK: pri reflúksnih

ORODNIK: z reflúksnima

množina

IMENOVANIK: reflúksna

RODILNIK: reflúksnih

DAJALNIK: reflúksnim

TOŽILNIK: reflúksna

MESTNIK: pri reflúksnih

ORODNIK: z reflúksnimi

TONEMSKO

[reflúksni]

IPA: [rɛflú:ksni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: reflúksni

RODILNIK: reflúksnega

DAJALNIK: reflúksnemu

TOŽILNIK: reflúksni

živo reflúksnega

MESTNIK: pri reflúksnem

ORODNIK: z reflúksnim

dvojina

IMENOVANIK: reflúksna

RODILNIK: reflúksnih

DAJALNIK: reflúksnima

TOŽILNIK: reflúksna

MESTNIK: pri reflúksnih

ORODNIK: z reflúksnima

množina

IMENOVANIK: reflúksni

RODILNIK: reflúksnih

DAJALNIK: reflúksnim

TOŽILNIK: reflûksne
MESTNIK: pri reflûksnih
ORODNIK: z reflûksnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: reflûksna
RODILNIK: reflûksne
DAJALNIK: reflûksni
TOŽILNIK: reflûksno
MESTNIK: pri reflûksni
ORODNIK: z reflûksno

dvojina

IMENOVANIK: reflûksni
RODILNIK: reflûksnih
DAJALNIK: reflûksnima
TOŽILNIK: reflûksni
MESTNIK: pri reflûksnih
ORODNIK: z reflûksnima

množina

IMENOVANIK: reflûksne
RODILNIK: reflûksnih
DAJALNIK: reflûksnim
TOŽILNIK: reflûksne
MESTNIK: pri reflûksnih
ORODNIK: z reflûksnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: reflûksno
RODILNIK: reflûksnega
DAJALNIK: reflûksnemu
TOŽILNIK: reflûksno
MESTNIK: pri reflûksnem
ORODNIK: z reflûksnim

dvojina

IMENOVANIK: reflûksni
RODILNIK: reflûksnih
DAJALNIK: reflûksnima
TOŽILNIK: reflûksni
MESTNIK: pri reflûksnih
ORODNIK: z reflûksnima

množina

IMENOVANIK: reflûksna
RODILNIK: reflûksnih
DAJALNIK: reflûksnim
TOŽILNIK: reflûksna
MESTNIK: pri reflûksnih
ORODNIK: z reflûksnimi

STALNE ZVEZE

gastroezofagealna refluksna bolezen

iz medicine bolezensko stanje, ki ga povzroča prehajanje vsebine želodca nazaj v požiralnik, žrelo; SIN.: refluks, iz medicine gastroezofagealni refluks

- *Gastroezofagealna refluksna bolezen* je zelo pogosta in kronična bolezen prebavil, ki zmanjšuje kakovost bolnikovega življenja.
- Najučinkovitejša zdravila za zdravljenje *gastroezofagealne refluksne bolezni* so t. i. zaviralci protonske črpalke, ki zavirajo izločanje kisline v želodčni sluznici.

IZVOR

↑refluks

repínc repínca samostalnik moškega spola

[repínɔc]

POMEN

1. iz botanike zdravilna rastlina z močnim dlakavim stebлом, velikimi srčastimi listi in cvetovi v bodičastih ovojih ali del te rastline; primerjaj lat.

Arctium lappa; SIN.: iz botanike navadni repínc

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

izvleček, olje repínca | korenina repínca

- Izvleček *repínca* krepí lasišče in lase vse do konic, eterični olji sivke in rožmarina pa lasišče oskrbita s kisikom in hranljivimi snovmi.
- Olupljene sveže korenine *repínca* lahko uporabimo pri pripravi različnih zelenjavnih juh.

...

▪ *Repínc* najdemo ob plotovih, na poteh, grobljah, odlagališčih smeti, torej na pustih krajih.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

- *Repínc* se uporablja za zdravljenje kožnih bolezni in infekcij.
- *Repínc* pospešuje odvajanje strupenih snovi iz telesa, še posebno iz jeter.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[repínɔc]

IPA: [rɛ'pi:nɔts]

ednina

IMENOVANIK: repínc

RODILNIK: repínca

DAJALNIK: repíncu

TOŽILNIK: repínc

MESTNIK: pri repíncu

ORODNIK: z repíncem

dvojina

IMENOVANIK: repínca

RODILNIK: repíncev

DAJALNIK: repíncema

TOŽILNIK: repínca

MESTNIK: pri repíncah

ORODNIK: z repíncema

množina

IMENOVANIK: repínca

RODILNIK: repíncev

DAJALNIK: repíncem

TOŽILNIK: repince
MESTNIK: pri repincih
ORODNIK: z repinci

TONEMSKO

[repînac]

IPA: [rɛpî:nəts]

ednina

IMENOVALNIK: repînce

RODILNIK: repînce

DAJALNIK: repînce

TOŽILNIK: repînce

MESTNIK: pri repîncu

ORODNIK: z repîncem

dvojina

IMENOVALNIK: repînce

RODILNIK: repîncev

DAJALNIK: repîncema

TOŽILNIK: repînce

MESTNIK: pri repîncih

ORODNIK: z repîncema

množina

IMENOVALNIK: repinci

RODILNIK: repincev

DAJALNIK: repincem

TOŽILNIK: repince

MESTNIK: pri repincih

ORODNIK: z repinci

STALNE ZVEZE

navadni repinec

iz botanike zdravilna rastlina z močnim dlakavim stebлом, velikimi srčastimi listi in cvetovi v bodičastih ovojih ali del te rastline; primerjaj lat.

Arctium lappa; SIN.: iz botanike repinec

- *Navadni repinec* ima precej neprijeten vonj, ki pa s sušenjem izgine.
- Korenina *navadnega repinca*, regratova korenina in cvetovi rdeče detelje izboljšajo delovanje jeter, ledvic in črevesja.

IZVOR

kot hrv. *rèpinac* 'bodič', *rèpūh*, *rèpūš* 'repinec, repuh, lapuh', rus. *repěj* 'repinec', češ. *řepík* iz pslov. **rěpiti* 'zgrabiti, prijeti', zaradi oprijemajočih se plodov

retinól retinóla samostalnik moškega spola

[retinól]

POMEN

iz biologije, iz farmacije vitamin A v obliki, ki se pojavlja v živilih živalskega izvora, zlasti v mleku, maslu, jajcih

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

vsebovati retinol

▪ Obstaja vrsta različnih krem proti gubam, ki vsebujejo *retinol*, ki vzpodbujajo delovanje fibroblastov.

▶ prid. beseda + sam. beseda

čisti retinol

▪ Losjon vsebuje aktivno učinkovino čisti *retinol* in druge snovi, ki povrhnjico gladijo, krepijo in vlažijo.

...

▪ *Retinol* obnavlja celice, pri tem pa okrepi tudi kolagenska in elastinska vlakna, izboljša čvrstost kože in omili gubice.

▪ Ob pomoči *retinola* v očesu nastane rodopsin, ki omogoča, da zaznamo barve in svetlobo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[retinól]

IPA: [rɛti'no:l]

ednina

IMENOVALNIK: retinól

RODILNIK: retinóla

DAJALNIK: retinólu

TOŽILNIK: retinól

MESTNIK: pri retinólu

ORODNIK: z retinólom

dvojina

IMENOVALNIK: retinóla

RODILNIK: retinólov

DAJALNIK: retinóloma

TOŽILNIK: retinóla

MESTNIK: pri retinólih

ORODNIK: z retinóloma

množina

IMENOVALNIK: retinóli

RODILNIK: retinólov

DAJALNIK: retinólom

TOŽILNIK: retinóle

MESTNIK: pri retinólih

ORODNIK: z retinóli

TONEMSKO

[retinôl]

IPA: [rɛtinô:l]

ednina

IMENOVALNIK: retinôl

RODILNIK: retinôla

DAJALNIK: retinôlu

TOŽILNIK: retinôl

MESTNIK: pri retinôlu

ORODNIK: z retinôlom

dvojina

IMENOVALNIK: retinôla

RODILNIK: retinôlov

DAJALNIK: retinôloma

TOŽILNIK: retinôla

MESTNIK: pri retin^olih
ORODNIK: z retin^oloma
množina
IMENOVALNIK: retin^oli
RODILNIK: retin^olov
DAJALNIK: retin^olom
TOŽILNIK: retin^ole
MESTNIK: pri retin^olih
ORODNIK: z retin^oli

IZVOR

prevzeto iz angl. *retinol*, iz gr. *rhētínē* 'smola' +
↑(alkoh)ol

rístanc rístanca samostalnik moškega spola

[rístanc]

POMEN

1. otroška igra, pri kateri se v igralna polja na tleh po določenem zaporedju meče kamenček in izmenično skače po eni ali obeh nogah

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

igrati rístanc

- Če ste sami kdaj igrali *rístanc*, veste, da ima ta igra jasna pravila.

...

▪ *Rístanc*, štiri v vrsto, zemljo krasti ipd. so dokaj mirne igre, a tudi za spretne in bistre.

1.1. na tla narisano igralno polje za igranje te igre

- Včasih otroci skačejo čez kolebnico ali po *rístancu*, ki je s kredo zarisan na tla.
- Na tla narišemo *rístanc*, ki je sestavljen iz štirikotnikov in polkroga.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[rístanc]

IPA: [ˈriːstants]

ednina

IMENOVALNIK: rístanc

RODILNIK: rístanca

DAJALNIK: rístancu

TOŽILNIK: rístanc

MESTNIK: pri rístancu

ORODNIK: z rístancem

dvojina

IMENOVALNIK: rístanca

RODILNIK: rístancev

DAJALNIK: rístancema

TOŽILNIK: rístanca

MESTNIK: pri rístancih

ORODNIK: z rístancema

množina

IMENOVALNIK: rístanci

RODILNIK: rístancev

DAJALNIK: rístancem

TOŽILNIK: rístance

MESTNIK: pri rístancih

ORODNIK: z rístanci

TONEMSKO

[rístanc]

IPA: [ˈriːstants]

ednina

IMENOVALNIK: rístanc

RODILNIK: rístanca

DAJALNIK: rístancu

TOŽILNIK: rístanc

MESTNIK: pri rístancu

ORODNIK: z rístancem

dvojina

IMENOVALNIK: rístanca

RODILNIK: rístancev

DAJALNIK: rístancema

TOŽILNIK: rístanca

MESTNIK: pri rístancih

ORODNIK: z rístancema

množina

IMENOVALNIK: rístanci

RODILNIK: rístancev

DAJALNIK: rístancem

TOŽILNIK: rístance

MESTNIK: pri rístancih

ORODNIK: z rístanci

IZVOR

↑risati v pomenu 'vleči črto' + *tanc*, prevzeto iz nem. *Tanz* 'ples', prvotno 'ples po zarisanih poljih'

rmán rmána samostalnik moškega spola

[ərmán]

POMEN

1. zdravilna rastlina z majhnimi cvetovi navadno bele ali rožnate barve v kobulastih socvetjih ali del te rastline; primerjaj lat. *Achillea millefolium*; SIN.: iz botanike navadni rman

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

cvetoč rman

▪ Od junija do septembra zeliščarji nabirajo cvetoči *rman*.

▪ Pri ljudeh z alergijo lahko svež *rman* pri dotiku povzroča travniški dermatitis z vnetnimi spremembami kože.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

cvet, zel rmana | žlica, žlička rmana

▪ Cvetove *rmana* ali celo cvetočo rastlino nabiramo med cvetenjem in v suhem in sončnem vremenu, sušimo jo v senci in na prepihu.

▪ Žličko zrezanega *rmana* prelijemo s skodelico vrele vode, počakamo 15 minut in precedimo.

...

▪ Pri nas skoraj ni travnika, na katerem ne bi rasel tudi *rman*, zdravilna rastlina, ki jo nabiramo od zgodnjega poletja do sredine jeseni.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

rman deluje KAKO, pomaga | rman spodbuja, zaustavlja KAJ

- *Rman* je diuretik in pomaga pri presnovi maščob.
- *Rman* deluje tudi uspavalno in pomirjevalno, tako da lahko z uživanjem njegovih pripravkov odpravimo istočasno več težav.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ərˈmân]

IPA: [ərˈma:n]

ednina

IMENOVALNIK: rmán

RODILNIK: rmána

DAJALNIK: rmánu

TOŽILNIK: rmán

MESTNIK: pri rmánu

ORODNIK: z rmánom

dvojina

IMENOVALNIK: rmána

RODILNIK: rmánov

DAJALNIK: rmánoma

TOŽILNIK: rmána

MESTNIK: pri rmánih

ORODNIK: z rmánoma

množina

IMENOVALNIK: rmáni

RODILNIK: rmánov

DAJALNIK: rmánom

TOŽILNIK: rmáne

MESTNIK: pri rmánih

ORODNIK: z rmáni

TONEMSKO

[ərˈmân]

IPA: [ərˈmá:n]

ednina

IMENOVALNIK: rmân

RODILNIK: rmâna

DAJALNIK: rmânu

TOŽILNIK: rmân

MESTNIK: pri rmânu

ORODNIK: z rmânom

dvojina

IMENOVALNIK: rmâna

RODILNIK: rmánov

DAJALNIK: rmánoma

TOŽILNIK: rmâna

MESTNIK: pri rmánih

ORODNIK: z rmánoma

množina

IMENOVALNIK: rmâni

RODILNIK: rmánov

DAJALNIK: rmánom

TOŽILNIK: rmâne

MESTNIK: pri rmánih

ORODNIK: z rmâni

STALNE ZVEZE

navadni rman

iz botanike zdravilna rastlina z majhnimi cvetovi navadno bele ali rožnate barve v kobulastih socvetjih ali del te rastline; primerjaj lat. *Achillea millefolium*; SIN.: rman

▪ Podobno kot kamilica deluje tudi precej razširjeni *navadni rman*.

▪ Bela socvetja *navadnega rmana* spominjajo na lunino obličje, steblo je trdno, čvrsto in neupogljivo, listi pa filigransko izrezljani.

IZVOR

kot nar. in star. hrv. *rman*, *román*, *ràman*, češ. *rmen*, rus. *romáška* 'pasja kamilica' po ne povsem jasni poti iz lat. (*Chamomilla*) *romana* 'pasja kamilica', dobessedno 'rimska kamilica'

S simbol

POMEN

simbol za enoto *simens*, *siemens*

▪ Uradna recipročna vrednost ohma je siemens, *S*, in $1 S = 1 \Omega^{-1}$.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑siemens

Sb simbol

POMEN

simbol za kemijski element *antimon*

▪ Antimon (*Sb*) se iz črevesja razmeroma težko vsrka, če pa od tam vendarle pride v krvni obtok, ga je tako rekoč nemogoče odstraniti iz telesa.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Sb*, simbola za element antimon, lat. *stibium*, prevzeto iz gr. *stíbi*

semeniščnik semeníščnika samostalnik moškega spola [semeniščnik]

POMEN

moški, ki se pripravlja na poklic katoliškega duhovnika s študijem teologije in bivanjem, vzgojo v semeníšču, redovni skupnosti; SIN.: bogoslovec

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

mlad semeniščnik

- Posvečen bo v diakona. Gre za zadnje korake, ki jih mladi *semeniščnik* opravlja na poti do duhovništva.
- Kot nekdanji *semeniščnik* sem študiral filozofijo in proučeval nemške filozofe.

...

- Slavnosti se je udeležilo veliko duhovnikov, *semeniščnikov*, ministrantov in vernikov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[semeniščnik]

IPA: [sɛmɛ'ni:ʃtʃnik]

ednina

IMENOVALNIK: semeniščnik

RODILNIK: semeniščnika

DAJALNIK: semeniščniku

TOŽILNIK: semeniščnika

MESTNIK: pri semeniščniku

ORODNIK: s semeniščnikom

dvojina

IMENOVALNIK: semeniščnika

RODILNIK: semeniščnikov

DAJALNIK: semeniščnikoma

TOŽILNIK: semeniščnika

MESTNIK: pri semeniščnikih

ORODNIK: s semeniščnikoma

množina

IMENOVALNIK: semeniščniki

RODILNIK: semeniščnikov

DAJALNIK: semeniščnikom

TOŽILNIK: semeniščnike

MESTNIK: pri semeniščnikih

ORODNIK: s semeniščniki

TONEMSKO

[semeniščnik]

IPA: [sɛmɛní:ʃtʃnik]

ednina

IMENOVALNIK: semeniščnik

RODILNIK: semeniščnika

DAJALNIK: semeniščniku

TOŽILNIK: semeniščnika

MESTNIK: pri semeniščniku

ORODNIK: s semeniščnikom

dvojina

IMENOVALNIK: semeniščnika

RODILNIK: semeniščnikov

DAJALNIK: semeniščnikoma

TOŽILNIK: semeniščnika

MESTNIK: pri semeniščnikih

ORODNIK: s semeniščnikoma

množina

IMENOVALNIK: semeniščniki

RODILNIK: semeniščnikov

DAJALNIK: semeniščnikom

TOŽILNIK: semeniščnike

MESTNIK: pri semeniščnikih

ORODNIK: s semeniščniki

IZVOR

↑semenišče

sfinga sfinge samostalnik ženskega spola

[sfinga]

POMEN

1. mitološko bitje z levjim trupom in človeško glavo

- Cesta je bila obdana s kipi značilnih egipčanskih *sfing*.

1.1. kip tega bitja

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

sfinga straži, varuje KAJ

- *Sfinga* naj bi varovala skrivnostne vhode v piramide.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Arheologi so med raziskovanjem aleje *sfing* v Luksorju odkopali ostanke cerkve iz 5. stoletja.
- Starosti *sfinge* ni mogoče ugotoviti z radiokarbonsko metodo, ker je izklesana izključno iz naravnega kamna.

▶ **prireдна zveza**

sfinga in piramide

- Trenutek, ko se prvič zagledaš v *sfingo* in piramide v ozadju, je res nekaj posebnega.

...

- Hotel ima obliko egipčanske piramide z velikansko kamnito *sfingo*, ki varuje vhod.

2. v grški mitologiji mitološko bitje z levjim trupom, človeško glavo in krili, ki zastavlja težko rešljive uganke in usmrti vsakogar, ki jih ne reši

- Poznamo podobo bajeslovne pošasti *sfinge*, ki je čepela na griču pred Tebami in pahnila v prepad vsakogar, ki ni znal rešiti njene uganke.

3. brezdrlaka mačka z velikimi uhlji in kožnimi gubami

- *Sfinge* so radovedne, razigrane in inteligentne živali, ki potrebujejo človeške dotike in božanje.
- Prva *sfinga* se je kot plod genetske mutacije skotila leta 1966.
- *Sfinge* so mačke, ki na mačjih razstavah zaradi svojega videza pritegnejo največ pozornosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sfinga]

IPA: [ˈsfɪ:ŋga]

ednina

IMENOVALNIK: sfinga

RODILNIK: sfinge

DAJALNIK: sfingi
TOŽILNIK: sfingo
MESTNIK: pri sfingi
ORODNIK: s sfingo

dvojina

IMENOVALNIK: sfingi
RODILNIK: sfing
DAJALNIK: sfingama
TOŽILNIK: sfingi
MESTNIK: pri sfingah
ORODNIK: s sfingama

množina

IMENOVALNIK: sfinge
RODILNIK: sfing
DAJALNIK: sfingam
TOŽILNIK: sfinge
MESTNIK: pri sfingah
ORODNIK: s sfingami

TONEMSKO

[sfinga]
IPA: [sfí:ŋgà]

ednina

IMENOVALNIK: sfinga
RODILNIK: sfinge
DAJALNIK: sfingi
TOŽILNIK: sfingo
MESTNIK: pri sfingi
ORODNIK: s sfingo

dvojina

IMENOVALNIK: sfingi
RODILNIK: sfing
DAJALNIK: sfingama
TOŽILNIK: sfingi
MESTNIK: pri sfingah
ORODNIK: s sfingama

množina

IMENOVALNIK: sfinge
RODILNIK: sfing
DAJALNIK: sfingam
TOŽILNIK: sfinge
MESTNIK: pri sfingah
ORODNIK: s sfingami

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Sphinx* in lat. *Sphinx*) iz gr. *Sphínks*, iz *sphíngō* 'zadrgnem, zavežem, ukleščim'

siemens siemensa; in **símens** samostalnik moškega spola

[símens]

POMEN

iz elektrotehnike, iz fizike izpeljana merska enota za izražanje električne prevodnosti, ki ustreza prevodnosti električnega prevodnika, skozi

katerega pri priključitvi na električno napetost enega volta teče tok enega ampera [S]

▪ Uradna recipročna vrednost ohma je *siemens*, S, in $1\text{ S} = 1\ \Omega^{-1}$.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[símens]

IPA: ['si:mɛns]

ednina

IMENOVALNIK: siemens [símens]
RODILNIK: siemensa [símensa]
DAJALNIK: siemensu [símensu]
TOŽILNIK: siemens [símens]
MESTNIK: pri siemensu [pri símensu]
ORODNIK: s siemensom [s símensom]

dvojina

IMENOVALNIK: siemensa [símensa]
RODILNIK: siemensov [símensou]
DAJALNIK: siemensoma [símensoma]
TOŽILNIK: siemensa [símensa]
MESTNIK: pri siemensih [pri símensih]
ORODNIK: s siemensoma [s símensoma]

množina

IMENOVALNIK: siemensi [símensi]
RODILNIK: siemensov [símensou]
DAJALNIK: siemensom [símensom]
TOŽILNIK: siemense [símense]
MESTNIK: pri siemensih [pri símensih]
ORODNIK: s siemensi [s símensi]

TONEMSKO

[símens]

IPA: [sí:mɛns]

ednina

IMENOVALNIK: siemens [símens]
RODILNIK: siemensa [símensa]
DAJALNIK: siemensu [símensu]
TOŽILNIK: siemens [símens]
MESTNIK: pri siemensu [pri símensu]
ORODNIK: s siemensom [s símensom]

dvojina

IMENOVALNIK: siemensa [símensa]
RODILNIK: siemensov [símensou]
DAJALNIK: siemensoma [símensoma]
TOŽILNIK: siemensa [símensa]
MESTNIK: pri siemensih [pri símensih]
ORODNIK: s siemensoma [s símensoma]

množina

IMENOVALNIK: siemensi [símensi]
RODILNIK: siemensov [símensou]
DAJALNIK: siemensom [símensom]
TOŽILNIK: siemense [símense]
MESTNIK: pri siemensih [pri símensih]
ORODNIK: s siemensi [s símensi]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Siemens*, angl., frc. *siemens*, po nemškem izumitelju *Ernstu Wernerju Siemensu* (1816–1892)

sievert sieverta; in **sívert** samostalnik moškega spola

[sívɛrt]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje ekvivalentne doze ionizirajočega sevanja, ki ga absorbira biološko tkivo in ustreza enemu joulu absorbirane energije na kilogram snovi, pomnoženim z ustreznim utežnim faktorjem [Sv]

▪ Smrtna doza, ki jo povzroči ionizirajoče sevanje, znaša od 4 do 6 *sievertov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sívɛrt]

IPA: ['si:vɛrt]

ednina

IMENOVALNIK: sievert [sívɛrt]

RODILNIK: sieverta [sívɛrta]

DAJALNIK: sievertu [sívɛrtu]

TOŽILNIK: sievert [sívɛrt]

MESTNIK: pri sievertu [pri sívɛrtu]

ORODNIK: s sievertom [s sívɛrtom]

dvojina

IMENOVALNIK: sieverta [sívɛrta]

RODILNIK: sievertov [sívɛrtov]

DAJALNIK: sievertoma [sívɛrtoma]

TOŽILNIK: sieverta [sívɛrta]

MESTNIK: pri sievertih [pri sívɛrtih]

ORODNIK: s sievertoma [s sívɛrtoma]

množina

IMENOVALNIK: sieverti [sívɛrti]

RODILNIK: sievertov [sívɛrtov]

DAJALNIK: sievertom [sívɛrtom]

TOŽILNIK: sieverte [sívɛrte]

MESTNIK: pri sievertih [pri sívɛrtih]

ORODNIK: s sieverti [s sívɛrti]

TONEMSKO

[sívɛrt]

IPA: [sí:vɛ̀rt]

ednina

IMENOVALNIK: sievert [sívɛrt]

RODILNIK: sieverta [sívɛrta]

DAJALNIK: sievertu [sívɛrtu]

TOŽILNIK: sievert [sívɛrt]

MESTNIK: pri sievertu [pri sívɛrtu]

ORODNIK: s sievertom [s sívɛrtom]

dvojina

IMENOVALNIK: sieverta [sívɛrta]

RODILNIK: sievertov [sívɛrtov]

DAJALNIK: sievertoma [sívɛrtoma]

TOŽILNIK: sieverta [sívɛrta]

MESTNIK: pri sievertih [pri sívɛrtih]

ORODNIK: s sievertoma [s sívɛrtoma]

množina

IMENOVALNIK: sieverti [sívɛrti]

RODILNIK: sievertov [sívɛrtov]

DAJALNIK: sievertom [sívɛrtom]

TOŽILNIK: sieverte [sívɛrte]

MESTNIK: pri sievertih [pri sívɛrtih]

ORODNIK: s sieverti [s sívɛrti]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Sievert*, angl., frc. *sievert*, po švedskem fiziku *Rolfu Maximilianu Sievertu* (1896–1966)

símens símensa; in **siemens** samostalnik moškega spola

[símɛns]

POMEN

iz elektrotehnike, iz fizike izpeljana merska enota za izražanje električne prevodnosti, ki ustreza prevodnosti električnega prevodnika, skozi katerega pri priključitvi na električno napetost enega volta teče tok enega ampera [S]

▪ Obratna vrednost oma je *simens*, izpeljana enota SI za električno prevodnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[símɛns]

IPA: ['si:mɛns]

ednina

IMENOVALNIK: símens

RODILNIK: símensa

DAJALNIK: símensu

TOŽILNIK: símens

MESTNIK: pri símensu

ORODNIK: s símensom

dvojina

IMENOVALNIK: símensa

RODILNIK: símensov

DAJALNIK: símensoma

TOŽILNIK: símensa

MESTNIK: pri símensih

ORODNIK: s símensoma

množina

IMENOVALNIK: símensi

RODILNIK: símensov

DAJALNIK: símensom

TOŽILNIK: símense

MESTNIK: pri símensih

ORODNIK: s símensi

TONEMSKO

[sîmens]

IPA: [sí:mèns]

ednina

IMENOVALNIK: sîmens

RODILNIK: sîmensa

DAJALNIK: sîmensu

TOŽILNIK: sîmens

MESTNIK: pri sîmensu

ORODNIK: s sîmensom

dvojina

IMENOVALNIK: sîmensa

RODILNIK: sîmensov

DAJALNIK: sîmensoma

TOŽILNIK: sîmensa

MESTNIK: pri sîmensih

ORODNIK: s sîmensoma

množina

IMENOVALNIK: sîmensi

RODILNIK: sîmensov

DAJALNIK: sîmensom

TOŽILNIK: sîmense

MESTNIK: pri sîmensih

ORODNIK: s sîmensi

IZVOR

↑siemens

sívert síverta; in **sievert** samostalnik moškega spola

[sívert]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje ekvivalentne doze ionizirajočega sevanja, ki ga absorbira biološko tkivo in ustreza enemu joulu absorbirane energije na kilogram snovi, pomnoženim z ustreznim utežnim faktorjem [Sv]
▪ Glede na simptome sta dva od treh delavcev prejela odmerek 8 *sívertov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sívert]

IPA: [ˈsiːvɛrt]

ednina

IMENOVALNIK: sívert

RODILNIK: síverta

DAJALNIK: sívertu

TOŽILNIK: sívert

MESTNIK: pri sívertu

ORODNIK: s sívertom

dvojina

IMENOVALNIK: síverta

RODILNIK: sívertov

DAJALNIK: sívertoma

TOŽILNIK: síverta

MESTNIK: pri sívertih

ORODNIK: s sívertoma

množina

IMENOVALNIK: síverti

RODILNIK: sívertov

DAJALNIK: sívertom

TOŽILNIK: síverte

MESTNIK: pri sívertih

ORODNIK: s síverti

TONEMSKO

[sîvert]

IPA: [sí:vèrt]

ednina

IMENOVALNIK: sîvert

RODILNIK: sîverta

DAJALNIK: sîvertu

TOŽILNIK: sîvert

MESTNIK: pri sîvertu

ORODNIK: s sîvertom

dvojina

IMENOVALNIK: sîverta

RODILNIK: sîvertov

DAJALNIK: sîvertoma

TOŽILNIK: sîverta

MESTNIK: pri sîvertih

ORODNIK: s sîvertoma

množina

IMENOVALNIK: sîverti

RODILNIK: sîvertov

DAJALNIK: sîvertom

TOŽILNIK: sîverte

MESTNIK: pri sîvertih

ORODNIK: s sîverti

IZVOR

↑sievert

skorbút skorbúta samostalnik moškega spola

[skorbút]

POMEN

iz medicine bolezen, ki jo povzroča pomanjkanje vitamina C in za katero so značilni krvavenje dlesni, slabokrvnost, zmanjšana odpornost proti okužbam

▶ glag. + za + **sam. beseda v orodniku**

bolehati, oboleti, zboleti za skorbutom | umirati za skorbutom

▪ Mornarji, ki so konec 18. stoletja pluli po svetovnih morjih, so zaradi pomanjkanja vitamina C zboleti za *skorbutom* in za njim tudi umirali.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

povzročati skorbut | preprečevati skorbut

▪ Pomanjkanje vitamina C povzroča *skorbut*, ki se kaže kot utrujenost, razdražljivost, povečana potreba po spanju, bolečine v sklepih in udih, krvavitve na koži in sluznicah.

...

- Obolevanje za *skorbutom* je bilo pogostejše v časih vojn in lakote.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[skorbút]

IPA: [skɔr'bu:t]

ednina

IMENOVALNIK: skorbút

RODILNIK: skorbúta

DAJALNIK: skorbútu

TOŽILNIK: skorbút

MESTNIK: pri skorbútu

ORODNIK: s skorbútom

dvojina

IMENOVALNIK: skorbúta

RODILNIK: skorbútov

DAJALNIK: skorbútoma

TOŽILNIK: skorbúta

MESTNIK: pri skorbúti**h**

ORODNIK: s skorbútoma

množina

IMENOVALNIK: skorbúti

RODILNIK: skorbútov

DAJALNIK: skorbútom

TOŽILNIK: skorbúte

MESTNIK: pri skorbúti**h**

ORODNIK: s skorbúti

TONEMSKO

[skorbút]

IPA: [skɔrbú:t]

ednina

IMENOVALNIK: skorbút

RODILNIK: skorbúta

DAJALNIK: skorbútu

TOŽILNIK: skorbút

MESTNIK: pri skorbútu

ORODNIK: s skorbútom

dvojina

IMENOVALNIK: skorbúta

RODILNIK: skorbútov

DAJALNIK: skorbútoma

TOŽILNIK: skorbúta

MESTNIK: pri skorbúti**h**

ORODNIK: s skorbútoma

množina

IMENOVALNIK: skorbúti

RODILNIK: skorbútov

DAJALNIK: skorbútom

TOŽILNIK: skorbúte

MESTNIK: pri skorbúti**h**

ORODNIK: s skorbúti

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Skorbut*) iz srlat. *scorbutus*, nejasnega izvora

smúkec smúkca samostalnik moškega spola

[smúkɛc]

POMEN

prah iz lojevca, ki povečuje drsnost

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

potresti s smukcem

- Če se želimo zavarovati pred žulji, si stopalo natremo s *smukcem* oziroma s pudrom v prahu in nato obujemo nogavico.
- Vozle v kožuho odstranimo tako, da jih najprej potresemo s *smukcem*, nato pa jih počasi razpletemo s prsti.

...

- Mat pudri vsebujejo *smukec*, ki vsrka odvečno maščobo kože in tako preprečuje njeno svetenje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[smúkɛc]

IPA: ['smu:kɛts]

ednina

IMENOVALNIK: smúkec

RODILNIK: smúkca

DAJALNIK: smúkcu

TOŽILNIK: smúkec

MESTNIK: pri smúkcu

ORODNIK: s smúkcem

dvojina

IMENOVALNIK: smúkca

RODILNIK: smúkcev

DAJALNIK: smúkcema

TOŽILNIK: smúkca

MESTNIK: pri smúkc**ih**

ORODNIK: s smúkcema

množina

IMENOVALNIK: smúkci

RODILNIK: smúkcev

DAJALNIK: smúkcem

TOŽILNIK: smúkce

MESTNIK: pri smúkc**ih**

ORODNIK: s smúkci

TONEMSKO

[smúkɛc]

IPA: [smú:kɛts]

ednina

IMENOVALNIK: smúkec

RODILNIK: smúkca

DAJALNIK: smúkcu

TOŽILNIK: smúkec

MESTNIK: pri smúkcu

ORODNIK: s smúkcem

dvojina

IMENOVALNIK: smûkca
RODILNIK: smûkcev
DAJALNIK: smûkcema
TOŽILNIK: smûkca
MESTNIK: pri smûkcih
ORODNIK: s smûkcema

množina

IMENOVALNIK: smûkci
RODILNIK: smûkcev
DAJALNIK: smûkcem
TOŽILNIK: smûkce
MESTNIK: pri smûkcih
ORODNIK: s smûkci

IZVOR

↑smukati

Sn simbol

POMEN

simbol za kemijski element *kositer*

- LCD zasloni vsebujejo živo srebro (Hg), indij (In), kositer (*Sn*) in cink (Zn).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Sn*, simbola za element kositer, lat. *stannum* < *stāgnum*

spálka spálke samostalnik ženskega spola

[spálka]

POMEN

knjižno pogovorno **spalna vreča**

▶ **glag.** + **v** + **sam. beseda v tožilniku**

- Zlezla sem v *spalko* in se še dodatno pokrila z vejami grma.

...

- Spakirajta šotor, *spalki*, brisači, kopalke in kremo za sončenje ter zbežita stran od obveznosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[spálka]

IPA: ['spa:lka]

ednina

IMENOVALNIK: spálka
RODILNIK: spálke
DAJALNIK: spálki
TOŽILNIK: spálko
MESTNIK: pri spálki
ORODNIK: s spálko

dvojina

IMENOVALNIK: spálki
RODILNIK: spálk
DAJALNIK: spálkama
TOŽILNIK: spálki
MESTNIK: pri spálkah

ORODNIK: s spálkama

množina

IMENOVALNIK: spálke
RODILNIK: spálk
DAJALNIK: spálkam
TOŽILNIK: spálke
MESTNIK: pri spálkah
ORODNIK: s spálkami

TONEMSKO

[spálka]

IPA: [spá:lka]

ednina

IMENOVALNIK: spálka
RODILNIK: spálke
DAJALNIK: spálki
TOŽILNIK: spálko
MESTNIK: pri spálki
ORODNIK: s spálko

dvojina

IMENOVALNIK: spálki
RODILNIK: spálk
DAJALNIK: spálkama
TOŽILNIK: spálki
MESTNIK: pri spálkah
ORODNIK: s spálkama

množina

IMENOVALNIK: spálke
RODILNIK: spálk
DAJALNIK: spálkam
TOŽILNIK: spálke
MESTNIK: pri spálkah
ORODNIK: s spálkami

IZVOR

poenobesedeno iz *spalna vreča*

sr simbol

POMEN

simbol za enoto *steradian*

- Prostorski kot izseva bliskavice je bil $\Omega = 0,2312$ sr.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑steradian

sredogórje sredogórja samostalnik srednjega spola

[sredogórje]

POMEN

hribovito območje, ki sega do zgornje gozdne meje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

alpsko sredogorje | gozdnato sredogorje

- Izletnik tukaj doživi pravi zbir lepote alpskega *sredogorja*.

▪ Okoliško hribovje nudi izlete po gozdnatem *sredogorju*.

▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v tožilniku**

izlet, pohod v sredogorje

▪ Zdaj je primeren čas za izlete v *sredogorje*, do višine 1500 metrov.

▶ **priredna zveza**

sredogorje in visokogorje

▪ Za pohod v *sredogorje* in visokogorje je izbira primerne obutve ključnega pomena.

▪ Za aktivno preživljanje prostega časa v *sredogorju* in visokogorju se odloča veliko ljudi.

...

▪ V *sredogorju* bo pihal zmeren severovzhodni, v visokogorju pa zmeren severozahodni veter.

▪ Nekaj koč v *sredogorju* je že zaprlo svoja vrata in bodo odprte le ob vikendih.

▪ Za večino zimskih pohodov v *sredogorju* in lažjem visokogorju lahko uporabljate običajne gojzarje, a jih predhodno dobro impregnirajte.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sredogórje]

IPA: [sredɔ'go:rje]

ednina

IMENOVALNIK: sredogórje

RODILNIK: sredogórja

DAJALNIK: sredogórju

TOŽILNIK: sredogórje

MESTNIK: pri sredogórju

ORODNIK: s sredogórjem

dvojina

IMENOVALNIK: sredogórji

RODILNIK: sredogórij

DAJALNIK: sredogórjema

TOŽILNIK: sredogórji

MESTNIK: pri sredogórjih

ORODNIK: s sredogórjema

množina

IMENOVALNIK: sredogórja

RODILNIK: sredogórij

DAJALNIK: sredogórjem

TOŽILNIK: sredogórja

MESTNIK: pri sredogórjih

ORODNIK: s sredogórji

TONEMSKO

[sredogôrje]

IPA: [sredɔgó:rjè]

ednina

IMENOVALNIK: sredogôrje

RODILNIK: sredogôrja

DAJALNIK: sredogôrju

TOŽILNIK: sredogôrje

MESTNIK: pri sredogôrju

ORODNIK: s sredogórjem

dvojina

IMENOVALNIK: sredogórji

RODILNIK: sredogórij

DAJALNIK: sredogórjema

TOŽILNIK: sredogórji

MESTNIK: pri sredogórjih

ORODNIK: s sredogórjema

množina

IMENOVALNIK: sredogórja

RODILNIK: sredogórij

DAJALNIK: sredogórjem

TOŽILNIK: sredogórja

MESTNIK: pri sredogórjih

ORODNIK: s sredogórji

IZVOR

iz *sred(nje velika) gora* po zgledu ↑visokogorje

stafilokók stafilokóka samostalnik moškega spola

[stafilokók]

POMEN

iz medicine bakterija, ki se nahaja v sluznicah, na koži, v prebavilih in lahko povzroča manjša

vnetja, redkeje pljučnico; primerjaj lat. *Staphylococcus*

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

stafilokok povzroča, povzroči KAJ

▪ *Stafilokok* občasno povzroča okužbe, kot so mozolj, tur, šen in druga vnetja, redkeje pa povzroči pljučnico, vnetje možganske ovojnice.

▶ **priredna zveza**

stafilokok in streptokok

▪ *Stafilokoke* in streptokoke v hrano ob slabi higieni prinesejo okuženi ljudje.

...

▪ Zdravniki ugotavljajo, da imajo že pri četrtini okužb s *stafilokoki* opraviti z debli, ki so odporna proti večini antibiotikov.

▪ V njenem organizmu ni bilo več nevarnih *stafilokokov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[stafilokók]

IPA: [stafilɔ'ko:k]

ednina

IMENOVALNIK: stafilokók

RODILNIK: stafilokóka

DAJALNIK: stafilokóku

TOŽILNIK: stafilokók

MESTNIK: pri stafilokóku

ORODNIK: s stafilokókom

dvojina

IMENOVALNIK: stafilokóka

RODILNIK: stafilokókov

DAJALNIK: stafilokókoma

TOŽILNIK: stafilokóka
MESTNIK: pri stafilokókih
ORODNIK: s stafilokókoma

množina

IMENOVALNIK: stafilokóki
RODILNIK: stafilokókov
DAJALNIK: stafilokókom
TOŽILNIK: stafilokóke
MESTNIK: pri stafilokókih
ORODNIK: s stafilokóki

TONEMSKO

[stafilokòk]

IPA: [stafilókó:k]

ednina

IMENOVALNIK: stafilokòk
RODILNIK: stafilokòka
DAJALNIK: stafilokòku
TOŽILNIK: stafilokòk
MESTNIK: pri stafilokòku
ORODNIK: s stafilokòkom

dvojina

IMENOVALNIK: stafilokòka
RODILNIK: stafilokòkov
DAJALNIK: stafilokòkoma
TOŽILNIK: stafilokòka
MESTNIK: pri stafilokòkih
ORODNIK: s stafilokòkoma

množina

IMENOVALNIK: stafilokòki
RODILNIK: stafilokòkov
DAJALNIK: stafilokòkom
TOŽILNIK: stafilokòke
MESTNIK: pri stafilokòkih
ORODNIK: s stafilokòki

IZVOR

prevzeto iz nlat. *staphylococcus*, iz gr. *staphylé* 'grozd' + *coccus* 'kok, bakterija v obliki kroglice', prevzeto iz gr. *kókkos* 'jagoda'

stafilokókn stafilokókna stafilokókno pridevnik

[stafilokókn]

POMEN

1. ki je v zvezi s stafilokokom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

stafilokokna bakterija

▪ Bolni ali okuženi ljudje lahko занesejo *stafilokokne* bakterije v hrano, ki jo pripravljajo.

1.1. ki ga povzroča stafilokok

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

stafilokokna infekcija, okužba, zastrupitev

▪ Pri *stafilokoknih* zastrupitvah lahko težave nastanejo že po eni do šestih urah.

▪ *Stafilokokne* okužbe kože se prenašajo predvsem z neposrednim stikom, zato je strog nadzor

pravilnega umivanja rok z dezinfekcijskim milom najpomembnejši ukrep preprečevanja bolezni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[stafilokókn]

IPA: [stafiló'ko:kni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: stafilokókni

RODILNIK: stafilokóknega

DAJALNIK: stafilokóknemu

TOŽILNIK: stafilokókni

živo stafilokóknega

MESTNIK: pri stafilokókne

ORODNIK: s stafilokókni

dvojina

IMENOVALNIK: stafilokókna

RODILNIK: stafilokókni

DAJALNIK: stafilokókni

TOŽILNIK: stafilokókna

MESTNIK: pri stafilokókni

ORODNIK: s stafilokókni

množina

IMENOVALNIK: stafilokókni

RODILNIK: stafilokókni

DAJALNIK: stafilokókni

TOŽILNIK: stafilokókne

MESTNIK: pri stafilokókni

ORODNIK: s stafilokókni

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: stafilokókna

RODILNIK: stafilokókne

DAJALNIK: stafilokókni

TOŽILNIK: stafilokókno

MESTNIK: pri stafilokókni

ORODNIK: s stafilokókno

dvojina

IMENOVALNIK: stafilokókni

RODILNIK: stafilokókni

DAJALNIK: stafilokókni

TOŽILNIK: stafilokókni

MESTNIK: pri stafilokókni

ORODNIK: s stafilokókni

množina

IMENOVALNIK: stafilokókne

RODILNIK: stafilokókni

DAJALNIK: stafilokókni

TOŽILNIK: stafilokókne

MESTNIK: pri stafilokókni

ORODNIK: s stafilokókni

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: stafilokókno

RODILNIK: stafilokóknega
DAJALNIK: stafilokóknemu
TOŽILNIK: stafilokókno
MESTNIK: pri stafilokóknem
ORODNIK: s stafilokóknim

dvojina

IMENOVALNIK: stafilokókni
RODILNIK: stafilokóknih
DAJALNIK: stafilokóknima
TOŽILNIK: stafilokókni
MESTNIK: pri stafilokóknih
ORODNIK: s stafilokóknima

množina

IMENOVALNIK: stafilokókna
RODILNIK: stafilokóknih
DAJALNIK: stafilokóknim
TOŽILNIK: stafilokókna
MESTNIK: pri stafilokóknih
ORODNIK: s stafilokóknimi

TONEMSKO

[stafilokòkni]

IPA: [stafilokó:kni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: stafilokòkni
RODILNIK: stafilokòknega
DAJALNIK: stafilokòknemu
TOŽILNIK: stafilokòkni
živo stafilokòknega
MESTNIK: pri stafilokòknem
ORODNIK: s stafilokòknim

dvojina

IMENOVALNIK: stafilokòkna
RODILNIK: stafilokòknih
DAJALNIK: stafilokòknima
TOŽILNIK: stafilokòkna
MESTNIK: pri stafilokòknih
ORODNIK: s stafilokòknima

množina

IMENOVALNIK: stafilokòkni
RODILNIK: stafilokòknih
DAJALNIK: stafilokòknim
TOŽILNIK: stafilokòkne
MESTNIK: pri stafilokòknih
ORODNIK: s stafilokòknimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: stafilokòkna
RODILNIK: stafilokòkne
DAJALNIK: stafilokòkni
TOŽILNIK: stafilokòkno
MESTNIK: pri stafilokòkni
ORODNIK: s stafilokòkno

dvojina

IMENOVALNIK: stafilokòkni
RODILNIK: stafilokòknih
DAJALNIK: stafilokòknima
TOŽILNIK: stafilokòkni
MESTNIK: pri stafilokòknih
ORODNIK: s stafilokòknima

množina

IMENOVALNIK: stafilokòkne
RODILNIK: stafilokòknih
DAJALNIK: stafilokòknim
TOŽILNIK: stafilokòkne
MESTNIK: pri stafilokòknih
ORODNIK: s stafilokòknimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: stafilokòkno
RODILNIK: stafilokòknega
DAJALNIK: stafilokòknemu
TOŽILNIK: stafilokòkno
MESTNIK: pri stafilokòknem
ORODNIK: s stafilokòknim

dvojina

IMENOVALNIK: stafilokòkni
RODILNIK: stafilokòknih
DAJALNIK: stafilokòknima
TOŽILNIK: stafilokòkni
MESTNIK: pri stafilokòknih
ORODNIK: s stafilokòknima

množina

IMENOVALNIK: stafilokòkna
RODILNIK: stafilokòknih
DAJALNIK: stafilokòknim
TOŽILNIK: stafilokòkna
MESTNIK: pri stafilokòknih
ORODNIK: s stafilokòknimi

IZVOR

↑stafilokok

stalagmít stalagmíta samostalnik moškega spola

[stalagmít]

POMEN

1. kapnik, ki raste s tal kraške jame navzgor

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

stalagmit raste

▪ Na najnižji točki jame je jezerce, iz katerega rastejo številni *stalagmiti* in stebri.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Iz tal se dviga nekaj mogočnih *stalagmitov*.

▶ priredna zveza

stalagmit in stalaktit

▪ Voda in apnenec ustvarjata *stalagmite* in stalaktite različnih velikosti, barv in oblik, veličastne zastore in oboke, ki spominjajo na stropne katedral.

1.1. kar spominja na tak kapnik

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Dno jame je posejano s stoterimi ledenimi *stalagmiti*, ki vso zimo vztrajno in počasi rastejo od tal navzgor.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[stalagmít]

IPA: [stalag'mi:t]

ednina

IMENOVALNIK: stalagmít
 RODILNIK: stalagmíta
 DAJALNIK: stalagmítu
 TOŽILNIK: stalagmít
 MESTNIK: pri stalagmítu
 ORODNIK: s stalagmítom

dvojina

IMENOVALNIK: stalagmíta
 RODILNIK: stalagmítov
 DAJALNIK: stalagmítoma
 TOŽILNIK: stalagmíta
 MESTNIK: pri stalagmítih
 ORODNIK: s stalagmítoma

množina

IMENOVALNIK: stalagmíti
 RODILNIK: stalagmítov
 DAJALNIK: stalagmítom
 TOŽILNIK: stalagmíte
 MESTNIK: pri stalagmítih
 ORODNIK: s stalagmíti

TONEMSKO

[stalagmít]

IPA: [stalagmí:t]

ednina

IMENOVALNIK: stalagmít
 RODILNIK: stalagmíta
 DAJALNIK: stalagmítu
 TOŽILNIK: stalagmít
 MESTNIK: pri stalagmítu
 ORODNIK: s stalagmítom

dvojina

IMENOVALNIK: stalagmíta
 RODILNIK: stalagmítov
 DAJALNIK: stalagmítoma
 TOŽILNIK: stalagmíta
 MESTNIK: pri stalagmítih
 ORODNIK: s stalagmítoma

množina

IMENOVALNIK: stalagmíti
 RODILNIK: stalagmítov
 DAJALNIK: stalagmítom
 TOŽILNIK: stalagmíte
 MESTNIK: pri stalagmítih
 ORODNIK: s stalagmíti

IZVOR

prevzeto iz novolat. *stalagmites*, iz gr. *stalagmós* 'kapljanje, kaplja', iz *stalássō* 'kapljam'

stalaktít stalaktíta samostalnik moškega spola

[stalaktít]

POMEN

1. kapnik, ki raste s stropa kraške jame navzdol

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

stalaktit visi

- Z jamskega stropa visijo ledenim svečam podobni *stalaktiti*, na tleh pa so majhni, debelejši stalagmiti.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Na stotine majhnih *stalaktitov* visi s stropa in številni spominjajo na majhne piščali.

▶ priredna zveza

stalaktit in stalagmit

- Ščasoma se lahko *stalaktit* in stalagmit združita v kapniški steber.

1.1. kar spominja na tak kapnik

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Loki in oboki v dvorani kraljev so okrašeni z umetelnimi *stalaktiti*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[stalaktít]

IPA: [stalak'ti:t]

ednina

IMENOVALNIK: stalaktít
 RODILNIK: stalaktíta
 DAJALNIK: stalaktítu
 TOŽILNIK: stalaktít
 MESTNIK: pri stalaktítu
 ORODNIK: s stalaktítom

dvojina

IMENOVALNIK: stalaktíta
 RODILNIK: stalaktítov
 DAJALNIK: stalaktítoma
 TOŽILNIK: stalaktíta
 MESTNIK: pri stalaktítih
 ORODNIK: s stalaktítoma

množina

IMENOVALNIK: stalaktíti
 RODILNIK: stalaktítov
 DAJALNIK: stalaktítom
 TOŽILNIK: stalaktíte
 MESTNIK: pri stalaktítih
 ORODNIK: s stalaktíti

TONEMSKO

[stalaktít]

IPA: [stalaktí:t]

ednina

IMENOVALNIK: stalaktít
 RODILNIK: stalaktíta
 DAJALNIK: stalaktítu

TOŽILNIK: stalaktít
MESTNIK: pri stalaktítu
ORODNIK: s stalaktítom

dvojina

IMENOVALNIK: stalaktíta
RODILNIK: stalaktítov
DAJALNIK: stalaktítoma
TOŽILNIK: stalaktíta
MESTNIK: pri stalaktítih
ORODNIK: s stalaktítoma

množina

IMENOVALNIK: stalaktíti
RODILNIK: stalaktítov
DAJALNIK: stalaktítom
TOŽILNIK: stalaktíte
MESTNIK: pri stalaktítih
ORODNIK: s stalaktíti

IZVOR

prevzeto iz novolat. *stalactites*, iz gr. *stalaktós* 'kapljajoč', iz *stalássō* 'kapljam'

stêklopiháč stêklopiháča samostalnik moškega spola

[stêklopiháč]

POMEN

knjižno pogovorno kdor se poklicno ukvarja z izdelovanjem steklenih izdelkov z vpihovanjem zraka v stekleno maso; SIN.: steklopihalec

- Delo *steklopiháča* dopolni brusilec stekla, ki stekleni izdelek oplemeniti.
- Kapljo stekla na koncu pipe *steklopiháč* najprej napihne na velikost in obliko sklede, mehur obreže na želeno velikost in mu z glajenjem da končno obliko.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[stêklopiháč]

IPA: ['stɛ:klɔpi'xɑ:tʃ]

ednina

IMENOVALNIK: stêklopiháč
RODILNIK: stêklopiháča
DAJALNIK: stêklopiháču
TOŽILNIK: stêklopiháča
MESTNIK: pri stêklopiháču
ORODNIK: s stêklopiháčem

dvojina

IMENOVALNIK: stêklopiháča
RODILNIK: stêklopiháčev
DAJALNIK: stêklopiháčema
TOŽILNIK: stêklopiháča
MESTNIK: pri stêklopiháčih
ORODNIK: s stêklopiháčema

množina

IMENOVALNIK: stêklopiháči
RODILNIK: stêklopiháčev
DAJALNIK: stêklopiháčem

TOŽILNIK: stêklopiháče
MESTNIK: pri stêklopiháčih
ORODNIK: s stêklopiháči

TONEMSKO

[stêklopiháč]

IPA: [stɛ:klɔpɪxɑ:tʃ]

ednina

IMENOVALNIK: stêklopiháč
RODILNIK: stêklopiháča
DAJALNIK: stêklopiháču
TOŽILNIK: stêklopiháča
MESTNIK: pri stêklopiháču
ORODNIK: s stêklopiháčem

dvojina

IMENOVALNIK: stêklopiháča
RODILNIK: stêklopiháčev tudi stêklopiháčev
DAJALNIK: stêklopiháčema
TOŽILNIK: stêklopiháča
MESTNIK: pri stêklopiháčih tudi pri stêklopiháčih
ORODNIK: s stêklopiháčema

množina

IMENOVALNIK: stêklopiháči
RODILNIK: stêklopiháčev tudi stêklopiháčev
DAJALNIK: stêklopiháčem
TOŽILNIK: stêklopiháče
MESTNIK: pri stêklopiháčih tudi pri stêklopiháčih
ORODNIK: s stêklopiháči tudi s stêklopiháči

in [stêklopiháč]

IPA: in [stɛ:klɔpɪxɑ:tʃ]

in

ednina

IMENOVALNIK: stêklopiháč
RODILNIK: stêklopiháča
DAJALNIK: stêklopiháču
TOŽILNIK: stêklopiháča
MESTNIK: pri stêklopiháču
ORODNIK: s stêklopiháčem

dvojina

IMENOVALNIK: stêklopiháča
RODILNIK: stêklopiháčev tudi stêklopiháčev
DAJALNIK: stêklopiháčema
TOŽILNIK: stêklopiháča
MESTNIK: pri stêklopiháčih tudi pri stêklopiháčih
ORODNIK: s stêklopiháčema

množina

IMENOVALNIK: stêklopiháči
RODILNIK: stêklopiháčev tudi stêklopiháčev
DAJALNIK: stêklopiháčem
TOŽILNIK: stêklopiháče
MESTNIK: pri stêklopiháčih tudi pri stêklopiháčih
ORODNIK: s stêklopiháči tudi s stêklopiháči

IZVOR

iz *steklo pihati*

steradián steradiána in **steráđian** steráđiana

samostalnik moškega spola

[steradiján] in [steráđijan]

POMEN

iz matematike izpeljana merska enota za izražanje velikosti prostorskega kota, ki ustreza prostorskemu kotu z vrhom v središču krogle, katerega stožec krakov na robu krogle določa površino, enako kvadratu polmera krogle [sr]

- Največja vrednost prostorskega kota, to je v primeru cele krogle, znaša 4π *steradianov*.
- Svetilnik kot svetilke je bil 24 stopinj oziroma 0,142 *steradianov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[steradiján]

IPA: [stɛrɑdijá:n]

ednina

IMENOVALNIK: steradián

RODILNIK: steradiána

DAJALNIK: steradiánu

TOŽILNIK: steradián

MESTNIK: pri steradiánu

ORODNIK: s steradiánom

dvojina

IMENOVALNIK: steradiána

RODILNIK: steradiánov

DAJALNIK: steradiánoma

TOŽILNIK: steradiána

MESTNIK: pri steradiánih

ORODNIK: s steradiánoma

množina

IMENOVALNIK: steradiáni

RODILNIK: steradiánov

DAJALNIK: steradiánom

TOŽILNIK: steradiáne

MESTNIK: pri steradiánih

ORODNIK: s steradiáni

in [steráđijan]

IPA: in [stɛ'ra:đijan]

in

ednina

IMENOVALNIK: steráđian

RODILNIK: steráđiana

DAJALNIK: steráđianu

TOŽILNIK: steráđian

MESTNIK: pri steráđianu

ORODNIK: s steráđianom

dvojina

IMENOVALNIK: steráđiana

RODILNIK: steráđianov

DAJALNIK: steráđianoma

TOŽILNIK: steráđiana

MESTNIK: pri steráđianih

ORODNIK: s steráđianoma

množina

IMENOVALNIK: steráđiani

RODILNIK: steráđianov

DAJALNIK: steráđianom

TOŽILNIK: steráđiane

MESTNIK: pri steráđianih

ORODNIK: s steráđiani

TONEMSKO

[steradijân]

IPA: [stɛrɑdijá:n]

ednina

IMENOVALNIK: steradiân

RODILNIK: steradiána

DAJALNIK: steradiánu

TOŽILNIK: steradiân

MESTNIK: pri steradiánu

ORODNIK: s steradiánom

dvojina

IMENOVALNIK: steradiána

RODILNIK: steradiánov

DAJALNIK: steradiánoma

TOŽILNIK: steradiána

MESTNIK: pri steradiánih

ORODNIK: s steradiánoma

množina

IMENOVALNIK: steradiáni

RODILNIK: steradiánov

DAJALNIK: steradiánom

TOŽILNIK: steradiâne

MESTNIK: pri steradiánih

ORODNIK: s steradiáni

in [steráđijan]

IPA: in [stɛrɑ:đijan]

in

ednina

IMENOVALNIK: steráđian

RODILNIK: steráđiana

DAJALNIK: steráđianu

TOŽILNIK: steráđian

MESTNIK: pri steráđianu

ORODNIK: s steráđianom

dvojina

IMENOVALNIK: steráđiana

RODILNIK: steráđianov

DAJALNIK: steráđianoma

TOŽILNIK: steráđiana

MESTNIK: pri steráđianih

ORODNIK: s steráđianoma

množina

IMENOVALNIK: steráđiani

RODILNIK: steráđianov

DAJALNIK: sterâdian**om**
TOŽILNIK: sterâdiane
MESTNIK: pri sterâdian**ih**
ORODNIK: s sterâdiani

IZVOR

prevzeto iz nem. *Steradian*, angl. *steradian*, frc. *stéradian*, iz gr. *stereós* 'prostorski' + ↑*radian*

streptokók streptokóka samostalnik moškega spola

[streptokók]

POMEN

iz medicine bakterija, ki se nahaja v sluznici dihal, v blatu sesalcev in ob zmanjšani telesni odpornosti povzroča vnetje žrela, prebavne motnje; primerjaj lat. *Streptococcus*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

streptokok povzroča, povzroči KAJ

- Bakterijsko angino povzroča *streptokok*, zato jo je treba zdraviti z antibiotiki.

...

- Po okužbi s *streptokokom* in ozdravitvi ne pride do trajne imunosti, zato se lahko angina ali vročina še kdaj ponovita, če pride do ponovne okužbe.
- Najnevarnejši *streptokok* za človeka je občutljiv na penicilin.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[streptokók]

IPA: [streptɔ'ko:k]

ednina

IMENOVALNIK: streptokók

RODILNIK: streptokóka

DAJALNIK: streptokóku

TOŽILNIK: streptokók

MESTNIK: pri streptokóku

ORODNIK: s streptokókom

dvojina

IMENOVALNIK: streptokóka

RODILNIK: streptokókov

DAJALNIK: streptokókoma

TOŽILNIK: streptokóka

MESTNIK: pri streptokók**ih**

ORODNIK: s streptokók**oma**

množina

IMENOVALNIK: streptokóki

RODILNIK: streptokókov

DAJALNIK: streptokókom

TOŽILNIK: streptokóke

MESTNIK: pri streptokók**ih**

ORODNIK: s streptokóki

TONEMSKO

[streptokók]

IPA: [streptɔkók]

ednina

IMENOVALNIK: streptokók

RODILNIK: streptokóka

DAJALNIK: streptokóku

TOŽILNIK: streptokók

MESTNIK: pri streptokóku

ORODNIK: s streptokók**om**

dvojina

IMENOVALNIK: streptokóka

RODILNIK: streptokókov

DAJALNIK: streptokókoma

TOŽILNIK: streptokóka

MESTNIK: pri streptokók**ih**

ORODNIK: s streptokók**oma**

množina

IMENOVALNIK: streptokóki

RODILNIK: streptokókov

DAJALNIK: streptokókom

TOŽILNIK: streptokóke

MESTNIK: pri streptokók**ih**

ORODNIK: s streptokóki

IZVOR

prevzeto iz nlat. *streptococcus*, iz gr. *streptós* 'gibljev, zavrt' + *coccus* 'kok, bakterija v obliki kroglice', prevzeto iz gr. *kókkos* 'jagoda'

streptokókni streptokókna streptokókno pridevnik

[streptokókni]

POMEN

1. ki je v zvezi s streptokokom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

streptokokna bakterija

- Kadar se odpravimo po zdravniško pomoč zaradi vnetega grla, ki ga po navadi povzročijo *streptokokne* bakterije, nam zdravnik otipa bezgavke pod spodnjo čeljustjo.

1.1. ki ga povzroča streptokok

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

streptokokna angina | streptokokna infekcija, okužba | streptokokno vnetje

- Čeprav *streptokokna* angina sama po sebi ni nevarna bolezen, lahko povzroči zelo hude zaplete, če ni zdravljena.
- *Streptokokno* okužbo žrela zdravimo z antibiotiki, da skrajšamo in ublažimo potek bolezni, obenem pa preprečujemo posledice.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[streptokókni]

IPA: [streptɔ'ko:kni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: streptokókni

RODILNIK: streptokóknega
DAJALNIK: streptokóknemu
TOŽILNIK: streptokókni
 živo streptokóknega
MESTNIK: pri streptokóknem
ORODNIK: s streptokóknim

dvojina

IMENOVALNIK: streptokókna
RODILNIK: streptokóknih
DAJALNIK: streptokóknima
TOŽILNIK: streptokókna
MESTNIK: pri streptokóknih
ORODNIK: s streptokóknima

množina

IMENOVALNIK: streptokókni
RODILNIK: streptokóknih
DAJALNIK: streptokóknim
TOŽILNIK: streptokókne
MESTNIK: pri streptokóknih
ORODNIK: s streptokóknimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: streptokókna
RODILNIK: streptokókne
DAJALNIK: streptokókni
TOŽILNIK: streptokókno
MESTNIK: pri streptokókni
ORODNIK: s streptokókno

dvojina

IMENOVALNIK: streptokókni
RODILNIK: streptokóknih
DAJALNIK: streptokóknima
TOŽILNIK: streptokókni
MESTNIK: pri streptokóknih
ORODNIK: s streptokóknima

množina

IMENOVALNIK: streptokókne
RODILNIK: streptokóknih
DAJALNIK: streptokóknim
TOŽILNIK: streptokókne
MESTNIK: pri streptokóknih
ORODNIK: s streptokóknimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: streptokókno
RODILNIK: streptokóknega
DAJALNIK: streptokóknemu
TOŽILNIK: streptokókno
MESTNIK: pri streptokóknem
ORODNIK: s streptokóknim

dvojina

IMENOVALNIK: streptokókni
RODILNIK: streptokóknih
DAJALNIK: streptokóknima
TOŽILNIK: streptokókni
MESTNIK: pri streptokóknih

ORODNIK: s streptokóknima

množina

IMENOVALNIK: streptokókna
RODILNIK: streptokóknih
DAJALNIK: streptokóknim
TOŽILNIK: streptokókna
MESTNIK: pri streptokóknih
ORODNIK: s streptokóknimi

TONEMSKO

[streptokòkni]

IPA: [streptokó:kni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: streptokòkni
RODILNIK: streptokòknega
DAJALNIK: streptokòknemu
TOŽILNIK: streptokòkni
 živo streptokòknega
MESTNIK: pri streptokòknem
ORODNIK: s streptokòknim

dvojina

IMENOVALNIK: streptokòkna
RODILNIK: streptokòknih
DAJALNIK: streptokòknima
TOŽILNIK: streptokòkna
MESTNIK: pri streptokòknih
ORODNIK: s streptokòknima

množina

IMENOVALNIK: streptokòkni
RODILNIK: streptokòknih
DAJALNIK: streptokòknim
TOŽILNIK: streptokòkne
MESTNIK: pri streptokòknih
ORODNIK: s streptokòknimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: streptokòkna
RODILNIK: streptokòkne
DAJALNIK: streptokòkni
TOŽILNIK: streptokòkno
MESTNIK: pri streptokòkni
ORODNIK: s streptokòkno

dvojina

IMENOVALNIK: streptokòkni
RODILNIK: streptokòknih
DAJALNIK: streptokòknima
TOŽILNIK: streptokòkni
MESTNIK: pri streptokòknih
ORODNIK: s streptokòknima

množina

IMENOVALNIK: streptokòkne
RODILNIK: streptokòknih
DAJALNIK: streptokòknim
TOŽILNIK: streptokòkne

MESTNIK: pri streptok^oknih
ORODNIK: s streptok^oknimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: streptok^okno
RODILNIK: streptok^okne**ga**
DAJALNIK: streptok^oknemu
TOŽILNIK: streptok^okno
MESTNIK: pri streptok^oknem
ORODNIK: s streptok^oknim

dvojina

IMENOVALNIK: streptok^okni
RODILNIK: streptok^oknih
DAJALNIK: streptok^oknima
TOŽILNIK: streptok^okni
MESTNIK: pri streptok^oknih
ORODNIK: s streptok^oknima

množina

IMENOVALNIK: streptok^okna
RODILNIK: streptok^oknih
DAJALNIK: streptok^oknim
TOŽILNIK: streptok^okna
MESTNIK: pri streptok^oknih
ORODNIK: s streptok^oknimi

IZVOR

↑streptokok

stričev stričeva stričevo pridevnik

[stričeu stričeva stričevo]

POMEN

1. ki je v zvezi s stricem 1., pripada stricu 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

stričev dom | stričeva hiša | stričeva smrt

- Zjutraj se je na križišču, nedaleč od *stričeve* hiše, ustavil avtobus.
- Po *stričevi* smrti se je odpravil na romanje v Sveto deželo.

1.1. ki je v sorodstvenem, družbenem razmerju s stricem 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

stričeva družina, žena

- *Stričeva* žena je bila poklicna glasbenica, drugače se v naši družini nihče ni ukvarjal z glasbo.
- Zame, ki sem bil navezan na babico in dedka ter na *stričvo* družino, je bila selitev boleča.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[stričeu stričeva stričevo]

IPA: ['stri:tʃeu 'stri:tʃeva 'stri:tʃevo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: stričev
RODILNIK: stričev**ega**

DAJALNIK: stričev**emu**

TOŽILNIK: stričev

živo stričev**ega**

MESTNIK: pri stričev**em**

ORODNIK: s stričev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: stričeva

RODILNIK: stričev**ih**

DAJALNIK: stričev**ima**

TOŽILNIK: stričeva

MESTNIK: pri stričev**ih**

ORODNIK: s stričev**ima**

množina

IMENOVALNIK: stričevi

RODILNIK: stričev**ih**

DAJALNIK: stričev**im**

TOŽILNIK: stričeve

MESTNIK: pri stričev**ih**

ORODNIK: s stričev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: stričeva

RODILNIK: stričev**e**

DAJALNIK: stričev**i**

TOŽILNIK: stričev**o**

MESTNIK: pri stričev**i**

ORODNIK: s stričev**o**

dvojina

IMENOVALNIK: stričevi

RODILNIK: stričev**ih**

DAJALNIK: stričev**ima**

TOŽILNIK: stričev**i**

MESTNIK: pri stričev**ih**

ORODNIK: s stričev**ima**

množina

IMENOVALNIK: stričeve

RODILNIK: stričev**ih**

DAJALNIK: stričev**im**

TOŽILNIK: stričeve

MESTNIK: pri stričev**ih**

ORODNIK: s stričev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: stričevo

RODILNIK: stričev**ega**

DAJALNIK: stričev**emu**

TOŽILNIK: stričev**o**

MESTNIK: pri stričev**em**

ORODNIK: s stričev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: stričevi

RODILNIK: stričev**ih**

DAJALNIK: stričev**ima**

TOŽILNIK: stričev**i**

MESTNIK: pri stričev**ih**

ORODNIK: s stričev**ima**

množina

IMENOVALNIK: stričeva
 RODILNIK: stričev**ih**
 DAJALNIK: stričev**im**
 TOŽILNIK: stričeva
 MESTNIK: pri stričev**ih**
 ORODNIK: s stričev**imi**

TONEMSKO

[stričeu stričeva stričevo]
 IPA: [stri:tʃéu stri:tʃéva stri:tʃévo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: stričev
 RODILNIK: stričev**ega**
 DAJALNIK: stričev**emu**
 TOŽILNIK: stričev
 živo stričev**ega**
 MESTNIK: pri stričev**em**
 ORODNIK: s stričev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: stričeva
 RODILNIK: stričev**ih**
 DAJALNIK: stričev**ima**
 TOŽILNIK: stričeva
 MESTNIK: pri stričev**ih**
 ORODNIK: s stričev**ima**

množina

IMENOVALNIK: stričevi
 RODILNIK: stričev**ih**
 DAJALNIK: stričev**im**
 TOŽILNIK: stričeve
 MESTNIK: pri stričev**ih**
 ORODNIK: s stričev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: stričeva
 RODILNIK: stričeve
 DAJALNIK: stričevi
 TOŽILNIK: stričevo
 MESTNIK: pri stričevi
 ORODNIK: s stričevo

dvojina

IMENOVALNIK: stričevi
 RODILNIK: stričev**ih**
 DAJALNIK: stričev**ima**
 TOŽILNIK: stričevi
 MESTNIK: pri stričev**ih**
 ORODNIK: s stričev**ima**

množina

IMENOVALNIK: stričeve
 RODILNIK: stričev**ih**
 DAJALNIK: stričev**im**
 TOŽILNIK: stričeve
 MESTNIK: pri stričev**ih**

ORODNIK: s stričev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: stričevo
 RODILNIK: stričev**ega**
 DAJALNIK: stričev**emu**
 TOŽILNIK: stričevo
 MESTNIK: pri stričev**em**
 ORODNIK: s stričev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: stričevi
 RODILNIK: stričev**ih**
 DAJALNIK: stričev**ima**
 TOŽILNIK: stričevi
 MESTNIK: pri stričev**ih**
 ORODNIK: s stričev**ima**

množina

IMENOVALNIK: stričeva
 RODILNIK: stričev**ih**
 DAJALNIK: stričev**im**
 TOŽILNIK: stričeva
 MESTNIK: pri stričev**ih**
 ORODNIK: s stričev**imi**

IZVOR

↑stric

Sv simbol

POMEN

simbol za enoto *sivert*, *sievert*

▪ Smrtni odmerek za človeka je okoli 5 *Sv*, če toliko sevanja prejme v kratkem času.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑sievert

šardoné šardonêja; glej **chardonnay** samostalnik moškega

spola

[šardoné]

POMEN

1. vinska trta s kompaktnjšimi rumeno zelenimi grozdi, po izvoru iz Francije

▪ S trgatvijo *šardoneja* in laškega rizlinga bodo še nekoliko počakali.

1.1. belo vino s sadno aromo iz grozdja te trte

▪ Jedli so tapenado na hrustljavem kruhu ter pili ohlajen *šardone* in točeno pivo.

▪ Trenutek tišine zmoti natakara s kozarcema *šardoneja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šardoné]

IPA: [ʃardoˈne:]

ednina

IMENOVALNIK: šardoné
RODILNIK: šardonêja
DAJALNIK: šardonêju
TOŽILNIK: šardoné
MESTNIK: pri šardonêju
ORODNIK: s šardonêjem

dvojina

IMENOVALNIK: šardonêja
RODILNIK: šardonêjev
DAJALNIK: šardonêjema
TOŽILNIK: šardonêja
MESTNIK: pri šardonêjih
ORODNIK: s šardonêjema

množina

IMENOVALNIK: šardonêji
RODILNIK: šardonêjev
DAJALNIK: šardonêjem
TOŽILNIK: šardonêje
MESTNIK: pri šardonêjih
ORODNIK: s šardonêji

TONEMSKO

[šardonê]

IPA: [ʃardóné:]

ednina

IMENOVALNIK: šardonê
RODILNIK: šardonêja
DAJALNIK: šardonêju
TOŽILNIK: šardonê
MESTNIK: pri šardonêju
ORODNIK: s šardonêjem

dvojina

IMENOVALNIK: šardonêja
RODILNIK: šardonêjev
DAJALNIK: šardonêjema
TOŽILNIK: šardonêja
MESTNIK: pri šardonêjih
ORODNIK: s šardonêjema

množina

IMENOVALNIK: šardonêji
RODILNIK: šardonêjev
DAJALNIK: šardonêjem
TOŽILNIK: šardonêje
MESTNIK: pri šardonêjih
ORODNIK: s šardonêji

IZVOR

↑chardonnay

šibrovka šibrovke samostalnik ženskega spola

[šíbrovka]

POMEN

1. puška, pri kateri se kot strelivo uporabljajo šibre; SIN.: šibrenica

► glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
streljati, ustreliti s šibrovko

- Ko je iz koruze zlezel fazan, je s *šibrovko* ustrelil proti njemu.

...

- Zasegli so mu lovsko puško *šibrovko* neugotovljene znamke.

1.1. taka puška kot športni rekvizit; SIN.: šibrenica

- Na strelišču bo predstavitev finala za svetovni pokal v streljanju s puško *šibrovko*.
- Streljanje s *šibrovko* na umetne golobe je kljub nekoliko slabšim vremenskim pogojem pritegnilo okoli 120 tekmovalcev in tekmovalk.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šíbrovka]

IPA: [ʃi:bróvka]

ednina

IMENOVALNIK: šibrovka
RODILNIK: šibrovke
DAJALNIK: šibrovki
TOŽILNIK: šibrovko
MESTNIK: pri šibrovki
ORODNIK: s šibrovko

dvojina

IMENOVALNIK: šibrovki
RODILNIK: šibrovk
DAJALNIK: šibrovkama
TOŽILNIK: šibrovki
MESTNIK: pri šibrovkah
ORODNIK: s šibrovkama

množina

IMENOVALNIK: šibrovke
RODILNIK: šibrovk
DAJALNIK: šibrovkam
TOŽILNIK: šibrovke
MESTNIK: pri šibrovkah
ORODNIK: s šibrovkami

TONEMSKO

[šíbrovka]

IPA: [ʃi:bróvka]

ednina

IMENOVALNIK: šibrovka
RODILNIK: šibrovke
DAJALNIK: šibrovki
TOŽILNIK: šibrovko
MESTNIK: pri šibrovki
ORODNIK: s šibrovko

dvojina

IMENOVALNIK: šibrovki
RODILNIK: šibrovk
DAJALNIK: šibrovkama
TOŽILNIK: šibrovki

MESTNIK: pri šíbrov**kah**
ORODNIK: s šíbrov**kama**

množina

IMENOVALNIK: šíbrov**ke**
RODILNIK: šíbrov**k**
DAJALNIK: šíbrov**kam**
TOŽILNIK: šíbrov**ke**
MESTNIK: pri šíbrov**kah**
ORODNIK: s šíbrov**kami**

in [šíbrov**ka**]

IPA: in [ʃi:bròuka]

in

ednina

IMENOVALNIK: šíbrov**ka**
RODILNIK: šíbrov**ke**
DAJALNIK: šíbrov**ki**
TOŽILNIK: šíbrov**ko**
MESTNIK: pri šíbrov**ki**
ORODNIK: s šíbrov**ko**

dvojina

IMENOVALNIK: šíbrov**ki**
RODILNIK: šíbrov**k**
DAJALNIK: šíbrov**kama**
TOŽILNIK: šíbrov**ki**
MESTNIK: pri šíbrov**kah**
ORODNIK: s šíbrov**kama**

množina

IMENOVALNIK: šíbrov**ke**
RODILNIK: šíbrov**k**
DAJALNIK: šíbrov**kam**
TOŽILNIK: šíbrov**ke**
MESTNIK: pri šíbrov**kah**
ORODNIK: s šíbrov**kami**

IZVOR
↑šibra

štírvrstíčni štírvrstíčna štírvrstíčno pridevnik

[štírvərstíčni]

POMEN

1. ki obsega štiri vrstice

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

štírvrstíčna kitica | štírvrstíčna pesem

▪ Pesniška zbirka je sestavljena iz *štírvrstíčnih* pesmi o ljubezni.

▪ Sonet je sestavljen iz 14 enajstercev, povezanih v dve *štírvrstíčni* in dve trivrstíčni kitici.

2. ki je velik za štiri vrstice

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

štírvrstíčni zaslon | štírvrstíčna tipkovnica

▪ Novi telefon krasi večji, *štírvrstíčni* grafični zaslon, ki naredi delo s telefonom precej lažje in udobnejše.

▪ Zaslon je razmeroma velik s *štírvrstíčnim* prikazovalnikom, vendar z ne preveč kakovostno osvetlitvijo.

▪ Fotokopiranje je zelo hitro, saj so uporabljene tehnologije, kot so *štírvrstíčna* tipala CCD in štirje laserji, ki sliko hkrati zapisujejo na valj.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[štírvərstíčni]

IPA: [ʃti:ri:vərs'ti:ʧni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: štírvrstí**čni**
RODILNIK: štírvrstí**čnega**
DAJALNIK: štírvrstí**čnemu**
TOŽILNIK: štírvrstí**čni**
živo štírvrstí**čnega**
MESTNIK: pri štírvrstí**čnem**
ORODNIK: s štírvrstí**čnim**

dvojina

IMENOVALNIK: štírvrstí**čna**
RODILNIK: štírvrstí**čnih**
DAJALNIK: štírvrstí**čnima**
TOŽILNIK: štírvrstí**čna**
MESTNIK: pri štírvrstí**čnih**
ORODNIK: s štírvrstí**čnima**

množina

IMENOVALNIK: štírvrstí**čni**
RODILNIK: štírvrstí**čnih**
DAJALNIK: štírvrstí**čnim**
TOŽILNIK: štírvrstí**čne**
MESTNIK: pri štírvrstí**čnih**
ORODNIK: s štírvrstí**čnimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: štírvrstí**čna**
RODILNIK: štírvrstí**čne**
DAJALNIK: štírvrstí**čni**
TOŽILNIK: štírvrstí**čno**
MESTNIK: pri štírvrstí**čni**
ORODNIK: s štírvrstí**čno**

dvojina

IMENOVALNIK: štírvrstí**čni**
RODILNIK: štírvrstí**čnih**
DAJALNIK: štírvrstí**čnima**
TOŽILNIK: štírvrstí**čni**
MESTNIK: pri štírvrstí**čnih**
ORODNIK: s štírvrstí**čnima**

množina

IMENOVALNIK: štírvrstí**čne**
RODILNIK: štírvrstí**čnih**
DAJALNIK: štírvrstí**čnim**
TOŽILNIK: štírvrstí**čne**
MESTNIK: pri štírvrstí**čnih**

ORODNIK: s štírivrstíčními

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: štírivrstíčno

RODILNIK: štírivrstíčnega

DAJALNIK: štírivrstíčnemu

TOŽILNIK: štírivrstíčno

MESTNIK: pri štírivrstíčnem

ORODNIK: s štírivrstíčními

dvojina

IMENOVALNIK: štírivrstíčni

RODILNIK: štírivrstíčních

DAJALNIK: štírivrstíčníma

TOŽILNIK: štírivrstíčni

MESTNIK: pri štírivrstíčních

ORODNIK: s štírivrstíčníma

množina

IMENOVALNIK: štírivrstíčna

RODILNIK: štírivrstíčních

DAJALNIK: štírivrstíčním

TOŽILNIK: štírivrstíčna

MESTNIK: pri štírivrstíčních

ORODNIK: s štírivrstíčními

TONEMSKO

[štírivrstíčni]

IPA: [ʃtí:rívərstí:ʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: štírivrstíčni

RODILNIK: štírivrstíčnega

DAJALNIK: štírivrstíčnemu

TOŽILNIK: štírivrstíčni

živo štírivrstíčnega

MESTNIK: pri štírivrstíčnem

ORODNIK: s štírivrstíčními

dvojina

IMENOVALNIK: štírivrstíčna

RODILNIK: štírivrstíčních

DAJALNIK: štírivrstíčníma

TOŽILNIK: štírivrstíčna

MESTNIK: pri štírivrstíčních

ORODNIK: s štírivrstíčníma

množina

IMENOVALNIK: štírivrstíčni

RODILNIK: štírivrstíčních

DAJALNIK: štírivrstíčním

TOŽILNIK: štírivrstíčne

MESTNIK: pri štírivrstíčních

ORODNIK: s štírivrstíčními

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: štírivrstíčna

RODILNIK: štírivrstíčne

DAJALNIK: štírivrstíčni

TOŽILNIK: štírivrstíčno

MESTNIK: pri štírivrstíčni

ORODNIK: s štírivrstíčno

dvojina

IMENOVALNIK: štírivrstíčni

RODILNIK: štírivrstíčních

DAJALNIK: štírivrstíčníma

TOŽILNIK: štírivrstíčni

MESTNIK: pri štírivrstíčních

ORODNIK: s štírivrstíčníma

množina

IMENOVALNIK: štírivrstíčne

RODILNIK: štírivrstíčních

DAJALNIK: štírivrstíčním

TOŽILNIK: štírivrstíčne

MESTNIK: pri štírivrstíčních

ORODNIK: s štírivrstíčními

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: štírivrstíčno

RODILNIK: štírivrstíčnega

DAJALNIK: štírivrstíčnemu

TOŽILNIK: štírivrstíčno

MESTNIK: pri štírivrstíčnem

ORODNIK: s štírivrstíčními

dvojina

IMENOVALNIK: štírivrstíčni

RODILNIK: štírivrstíčních

DAJALNIK: štírivrstíčníma

TOŽILNIK: štírivrstíčni

MESTNIK: pri štírivrstíčních

ORODNIK: s štírivrstíčníma

množina

IMENOVALNIK: štírivrstíčna

RODILNIK: štírivrstíčních

DAJALNIK: štírivrstíčním

TOŽILNIK: štírivrstíčna

MESTNIK: pri štírivrstíčních

ORODNIK: s štírivrstíčními

in [štírivərstíčni]

IPA: in [ʃtí:rívərstí:ʃni]

in

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: štírivrstíčni

RODILNIK: štírivrstíčnega

DAJALNIK: štírivrstíčnemu

TOŽILNIK: štírivrstíčni

živo štírivrstíčnega

MESTNIK: pri štírivrstíčnem

ORODNIK: s štírivrstíčními

dvojina

IMENOVALNIK: štírivrstíčna

RODILNIK: štírivrstíčních

DAJALNIK: štírivrstíčn**ima**
TOŽILNIK: štírivrstíč**na**
MESTNIK: pri štírivrstíčn**ih**
ORODNIK: s štírivrstíčn**ima**

množina

IMENOVALNIK: štírivrstíč**ni**
RODILNIK: štírivrstíčn**ih**
DAJALNIK: štírivrstíčn**im**
TOŽILNIK: štírivrstíč**ne**
MESTNIK: pri štírivrstíčn**ih**
ORODNIK: s štírivrstíčn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: štírivrstíč**na**
RODILNIK: štírivrstíč**ne**
DAJALNIK: štírivrstíč**ni**
TOŽILNIK: štírivrstíč**no**
MESTNIK: pri štírivrstíč**ni**
ORODNIK: s štírivrstíč**no**

dvojina

IMENOVALNIK: štírivrstíč**ni**
RODILNIK: štírivrstíčn**ih**
DAJALNIK: štírivrstíčn**ima**
TOŽILNIK: štírivrstíč**ni**
MESTNIK: pri štírivrstíčn**ih**
ORODNIK: s štírivrstíčn**ima**

množina

IMENOVALNIK: štírivrstíč**ne**
RODILNIK: štírivrstíčn**ih**
DAJALNIK: štírivrstíčn**im**
TOŽILNIK: štírivrstíč**ne**
MESTNIK: pri štírivrstíčn**ih**
ORODNIK: s štírivrstíčn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: štírivrstíč**no**
RODILNIK: štírivrstíčn**ega**
DAJALNIK: štírivrstíčn**emu**
TOŽILNIK: štírivrstíč**no**
MESTNIK: pri štírivrstíčn**em**
ORODNIK: s štírivrstíčn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: štírivrstíč**ni**
RODILNIK: štírivrstíčn**ih**
DAJALNIK: štírivrstíčn**ima**
TOŽILNIK: štírivrstíč**ni**
MESTNIK: pri štírivrstíčn**ih**
ORODNIK: s štírivrstíčn**ima**

množina

IMENOVALNIK: štírivrstíč**na**
RODILNIK: štírivrstíčn**ih**
DAJALNIK: štírivrstíčn**im**
TOŽILNIK: štírivrstíč**na**
MESTNIK: pri štírivrstíčn**ih**
ORODNIK: s štírivrstíčn**imi**

IZVOR

iz štíri vrstice

štírivrstíčnica štírivrstíčnice samostalnik ženskega spola

[štírivørstíčnica]

POMEN

1. pesem, ki obsega štiri vrstice

▪ V *štírivrstíčnicah* znamenitega perzijskega pesnika se pokaže človeško življenje kot bežno in minljivo.

2. kitica, ki obsega štiri vrstice; SIN.: iz literature

kvartina

▪ Za alpsko poskočnico je značilna *štírivrstíčnica* s prestopno rimo in amfibraško stopico.

▪ Prva kitica vsakega dela pesmi je po obliki *štírivrstíčnica* in hkrati ponavljajoči se pripev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[štírivørstíčnica]

IPA: [ʃti:ri:vørs'ti:tʃnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: štírivrstíč**nica**

RODILNIK: štírivrstíč**nice**

DAJALNIK: štírivrstíč**nici**

TOŽILNIK: štírivrstíč**nico**

MESTNIK: pri štírivrstíč**nici**

ORODNIK: s štírivrstíč**nico**

dvojina

IMENOVALNIK: štírivrstíč**nici**

RODILNIK: štírivrstíč**nic**

DAJALNIK: štírivrstíč**nicama**

TOŽILNIK: štírivrstíč**nici**

MESTNIK: pri štírivrstíč**nicah**

ORODNIK: s štírivrstíč**nicama**

množina

IMENOVALNIK: štírivrstíč**nice**

RODILNIK: štírivrstíč**nic**

DAJALNIK: štírivrstíč**nicam**

TOŽILNIK: štírivrstíč**nice**

MESTNIK: pri štírivrstíč**nicah**

ORODNIK: s štírivrstíč**nicami**

TONEMSKO

[štírivørstíčnica]

IPA: [ʃti:ri:vørs'ti:tʃnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: štírivrstíč**nica**

RODILNIK: štírivrstíč**nice**

DAJALNIK: štírivrstíč**nici**

TOŽILNIK: štírivrstíč**nico**

MESTNIK: pri štírivrstíč**nici**

ORODNIK: s štírivrstíč**nico**

dvojina

IMENOVALNIK: štírivrstíč**nici**

RODILNIK: štírivrstíč**nic**

DAJALNIK: štírivrstíč**nicama**

TOŽILNIK: štírvrstíčnici
MESTNIK: pri štírvrstíčnicah
ORODNIK: s štírvrstíčnicama

množina

IMENOVALNIK: štírvrstíčnice
RODILNIK: štírvrstíčnic
DAJALNIK: štírvrstíčnicam
TOŽILNIK: štírvrstíčnice
MESTNIK: pri štírvrstíčnicah
ORODNIK: s štírvrstíčnicami

in [štírvrstíčnica]

IPA: in [ʃtí:rí:vərstí:ʃnít͡sa]

in

ednina

IMENOVALNIK: štírvrstíčnica
RODILNIK: štírvrstíčnice
DAJALNIK: štírvrstíčnici
TOŽILNIK: štírvrstíčnico
MESTNIK: pri štírvrstíčnici
ORODNIK: s štírvrstíčnico

dvojina

IMENOVALNIK: štírvrstíčnici
RODILNIK: štírvrstíčnic
DAJALNIK: štírvrstíčnicama
TOŽILNIK: štírvrstíčnici
MESTNIK: pri štírvrstíčnicah
ORODNIK: s štírvrstíčnicama

množina

IMENOVALNIK: štírvrstíčnice
RODILNIK: štírvrstíčnic
DAJALNIK: štírvrstíčnicam
TOŽILNIK: štírvrstíčnice
MESTNIK: pri štírvrstíčnicah
ORODNIK: s štírvrstíčnicami

IZVOR

↑štírvrstíčni

T simbol

POMEN

simbol za enoto *tesla*

▪ Pri postopkih magnetne resonance se gostota magnetnega pretoka navadno giblje nekje od 0,15 do 3 *T*.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑tesla

Te simbol

POMEN

simbol za kemijski element *telur*

▪ Stehramo elementarni telur (*Te*) in ga vsujemo v čašo, v kateri je že srebrov acetat oziroma srebrov nitrat in topilo.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Te*, simbola za element ↑telur

telúr telúrja samostalnik moškega spola

[telúr]

POMEN

v naravi redko prisoten krhek element srebrno bele barve in kovinskega sijaja, kemijski element [Te]

▪ Inženirji so razvili nove kompozitne plasti iz kovinskih materialov, kot so bizmut, germanij in *telur*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[telúr]

IPA: [tɛˈluːr]

ednina

IMENOVALNIK: telúr
RODILNIK: telúrja
DAJALNIK: telúrju
TOŽILNIK: telúr
MESTNIK: pri telúrju
ORODNIK: s telúrjem

dvojina

IMENOVALNIK: telúrja
RODILNIK: telúrjev
DAJALNIK: telúrjema
TOŽILNIK: telúrja
MESTNIK: pri telúrjih
ORODNIK: s telúrjema

množina

IMENOVALNIK: telúrji
RODILNIK: telúrjev
DAJALNIK: telúrjem
TOŽILNIK: telúrje
MESTNIK: pri telúrjih
ORODNIK: s telúrji

TONEMSKO

[telúr]

IPA: [tɛlùːr]

ednina

IMENOVALNIK: telúr
RODILNIK: telúrja
DAJALNIK: telúrju
TOŽILNIK: telúr
MESTNIK: pri telúrju
ORODNIK: s telúrjem

dvojina

IMENOVALNIK: telúrja
RODILNIK: telúrjev tudi telúrjev

DAJALNIK: telúrjema
TOŽILNIK: telúrja
MESTNIK: pri telúrjih tudi pri telúrjih
ORODNIK: s telúrjema

množina

IMENOVALNIK: telúrji
RODILNIK: telúrjev tudi telúrjev
DAJALNIK: telúrjem
TOŽILNIK: telúrje
MESTNIK: pri telúrjih tudi pri telúrjih
ORODNIK: s telúrji tudi s telúrji

in [telúr]

IPA: in [telú:r]

in

ednina

IMENOVALNIK: telúr
RODILNIK: telúrja
DAJALNIK: telúrju
TOŽILNIK: telúr
MESTNIK: pri telúrju
ORODNIK: s telúrjem

dvojina

IMENOVALNIK: telúrja
RODILNIK: telúrjev
DAJALNIK: telúrjema
TOŽILNIK: telúrja
MESTNIK: pri telúrjih
ORODNIK: s telúrjema

množina

IMENOVALNIK: telúrji
RODILNIK: telúrjev
DAJALNIK: telúrjem
TOŽILNIK: telúrje
MESTNIK: pri telúrjih
ORODNIK: s telúrji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Tellur*, angl. *tellurium*, frc. *tellure* iz nlat. *tellurium*, iz lat. *tellus* 'zemlja'

têrabájtni têrabájtna têrabájtno pridevnik

[têrabájtni]

POMEN

1. ki lahko shrani (vsaj) en terabajt podatkov

- Proizvajalec je naznanil prvi *terabajtni* disk, ki se vrti s 7200 obrati na minuto in meri 2,5 palca ter je torej pravšnjih mer, da ga lahko vgradimo v prenosne računalnike.
- Model vsebuje štiri *terabajtne* diske.

1.1. del pridevniške zloženke v obliki **n-terabajtni** ki je v zvezi z določenim številom terabajtov

- Ta tehnologija bo pripeljala do proizvodnje 1,6-*terabajtne* pogona.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[têrabájtni]

IPA: [ˈtɛ:raˈba:itni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: têrabájtni
RODILNIK: têrabájtne
DAJALNIK: têrabájtnemu
TOŽILNIK: têrabájtni
živo têrabájtne
MESTNIK: pri têrabájtnem
ORODNIK: s têrabájtnim

dvojina

IMENOVALNIK: têrabájtna
RODILNIK: têrabájtni
DAJALNIK: têrabájtnima
TOŽILNIK: têrabájtna
MESTNIK: pri têrabájtni
ORODNIK: s têrabájtnima

množina

IMENOVALNIK: têrabájtni
RODILNIK: têrabájtni
DAJALNIK: têrabájtni
TOŽILNIK: têrabájtne
MESTNIK: pri têrabájtni
ORODNIK: s têrabájtnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: têrabájtna
RODILNIK: têrabájtne
DAJALNIK: têrabájtni
TOŽILNIK: têrabájtno
MESTNIK: pri têrabájtni
ORODNIK: s têrabájtno

dvojina

IMENOVALNIK: têrabájtni
RODILNIK: têrabájtni
DAJALNIK: têrabájtnima
TOŽILNIK: têrabájtni
MESTNIK: pri têrabájtni
ORODNIK: s têrabájtnima

množina

IMENOVALNIK: têrabájtne
RODILNIK: têrabájtni
DAJALNIK: têrabájtni
TOŽILNIK: têrabájtne
MESTNIK: pri têrabájtni
ORODNIK: s têrabájtnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: têrabájtno
RODILNIK: têrabájtne
DAJALNIK: têrabájtnemu
TOŽILNIK: têrabájtno
MESTNIK: pri têrabájtnem

TOŽILNIK: t rav tna
MESTNIK: pri t rav tnih
ORODNIK: s t rav tnima

mnoŹina

IMENOVALNIK: t rav tni
RODILNIK: t rav tnih
DAJALNIK: t rav tnim
TOŹILNIK: t rav tne
MESTNIK: pri t rav tnih
ORODNIK: s t rav tnimi

Źenski spol

ednina

IMENOVALNIK: t rav tna
RODILNIK: t rav tne
DAJALNIK: t rav tni
TOŹILNIK: t rav tne
MESTNIK: pri t rav tni
ORODNIK: s t rav tne

dvojina

IMENOVALNIK: t rav tni
RODILNIK: t rav tnih
DAJALNIK: t rav tnima
TOŹILNIK: t rav tni
MESTNIK: pri t rav tnih
ORODNIK: s t rav tnima

mnoŹina

IMENOVALNIK: t rav tne
RODILNIK: t rav tnih
DAJALNIK: t rav tnim
TOŹILNIK: t rav tne
MESTNIK: pri t rav tnih
ORODNIK: s t rav tnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: t rav tne
RODILNIK: t rav tnega
DAJALNIK: t rav tnemu
TOŹILNIK: t rav tne
MESTNIK: pri t rav tnem
ORODNIK: s t rav tnim

dvojina

IMENOVALNIK: t rav tni
RODILNIK: t rav tnih
DAJALNIK: t rav tnima
TOŹILNIK: t rav tni
MESTNIK: pri t rav tnih
ORODNIK: s t rav tnima

mnoŹina

IMENOVALNIK: t rav tna
RODILNIK: t rav tnih
DAJALNIK: t rav tnim
TOŹILNIK: t rav tna
MESTNIK: pri t rav tnih
ORODNIK: s t rav tnimi

[t rav tni]

IPA: [t :r v :tni]

OSNOVNIK

moŹki spol

ednina

IMENOVALNIK: t rav tni
RODILNIK: t rav tnega
DAJALNIK: t rav tnemu
TOŹILNIK: t rav tni
Źivo t rav tnega
MESTNIK: pri t rav tnem
ORODNIK: s t rav tnim

dvojina

IMENOVALNIK: t rav tna
RODILNIK: t rav tnih
DAJALNIK: t rav tnima
TOŹILNIK: t rav tna
MESTNIK: pri t rav tnih
ORODNIK: s t rav tnima

mnoŹina

IMENOVALNIK: t rav tni
RODILNIK: t rav tnih
DAJALNIK: t rav tnim
TOŹILNIK: t rav tne
MESTNIK: pri t rav tnih
ORODNIK: s t rav tnimi

Źenski spol

ednina

IMENOVALNIK: t rav tna
RODILNIK: t rav tne
DAJALNIK: t rav tni
TOŹILNIK: t rav tne
MESTNIK: pri t rav tni
ORODNIK: s t rav tne

dvojina

IMENOVALNIK: t rav tni
RODILNIK: t rav tnih
DAJALNIK: t rav tnima
TOŹILNIK: t rav tni
MESTNIK: pri t rav tnih
ORODNIK: s t rav tnima

mnoŹina

IMENOVALNIK: t rav tne
RODILNIK: t rav tnih
DAJALNIK: t rav tnim
TOŹILNIK: t rav tne
MESTNIK: pri t rav tnih
ORODNIK: s t rav tnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: t rav tne
RODILNIK: t rav tnega
DAJALNIK: t rav tnemu
TOŹILNIK: t rav tne
MESTNIK: pri t rav tnem
ORODNIK: s t rav tnim

dvojina

IMENOVALNIK: têravâtni
RODILNIK: têravâtni**h**
DAJALNIK: têravâtni**ma**
TOŽILNIK: têravâtni
MESTNIK: pri têravâtni**h**
ORODNIK: s têravâtni**ma**

množina

IMENOVALNIK: têravâtna
RODILNIK: têravâtni**h**
DAJALNIK: têravâtni**m**
TOŽILNIK: têravâtna
MESTNIK: pri têravâtni**h**
ORODNIK: s têravâtni**mi**

STALNE ZVEZE

teravatna ura

nestandardna merska enota za izražanje energije ali opravljenega dela, zlasti za porabljeno ali proizvedeno električno energijo, 3.600.000 gigadžulov [TWh]

- Elektrarna letno proizvede približno 5,3 *teravatne ure* električne energije.

IZVOR

iz *teravat* iz novoklas. *tera*.. 'bilijon osnovnih enot'
iz gr. *téras* 'čudo, pošast' + ↑watt

têrmovka

 têrmovke samostalnik ženskega spola

[têrmouka]

POMEN

steklenici podobna izolirana posoda, ki ohranja temperaturo tekočine

- ▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
termovka s čajem, kavo, vodo
 - Prinesla je par skodelic in *termovko* s kavo.
 - Zjutraj nama že navsezgodaj prinesejo *termovko* z vročo vodo.
- ▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**
naliti, natočiti v termovko
 - Da bodo pijače ostale dlje časa hladne, jih nalijte v *termovko*.
 - Ohlajeno pijačo natočite v *termovko* in ji dodajte nekaj kock ledu.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
 - Kvalitetna *termovka* dolgo zadržuje toploto vsebine.
 - *Termovka* bo juho ohranila toplo ali po želji hladno.

...

- *Termovke* napolnimo z vročo kavo ali čajem.
- Voda v čajniku se ohladi, v *termovki* pa ostane vroča.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[têrmouka]
IPA: [ˈtɛ:rmouka]

ednina

IMENOVALNIK: têrmovka
RODILNIK: têrmovke
DAJALNIK: têrmovki
TOŽILNIK: têrmovko
MESTNIK: pri têrmovki
ORODNIK: s têrmovko

dvojina

IMENOVALNIK: têrmovki
RODILNIK: têrmovk
DAJALNIK: têrmovkama
TOŽILNIK: têrmovki
MESTNIK: pri têrmovkah
ORODNIK: s têrmovkama

množina

IMENOVALNIK: têrmovke
RODILNIK: têrmovk
DAJALNIK: têrmovkam
TOŽILNIK: têrmovke
MESTNIK: pri têrmovkah
ORODNIK: s têrmovkami

TONEMSKO

[têrmouka]
IPA: [tɛ:rmouka]

ednina

IMENOVALNIK: têrmovka
RODILNIK: têrmovke
DAJALNIK: têrmovki
TOŽILNIK: têrmovko
MESTNIK: pri têrmovki
ORODNIK: s têrmovko

dvojina

IMENOVALNIK: têrmovki
RODILNIK: têrmovk
DAJALNIK: têrmovkama
TOŽILNIK: têrmovki
MESTNIK: pri têrmovkah
ORODNIK: s têrmovkama

množina

IMENOVALNIK: têrmovke
RODILNIK: têrmovk
DAJALNIK: têrmovkam
TOŽILNIK: têrmovke
MESTNIK: pri têrmovkah
ORODNIK: s têrmovkami

IZVOR

poenobesedeno iz *termična steklenica*

têsla

 têsle in têsla , tudi **têsla** têsle tudi **têsla** têsla

samostalnik moškega spola

[têsla] tudi [têsla]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje gostote magnetnega pretoka, ki ustreza gostoti magnetnega pretoka, pri katerem na električni prevodnik dolžine enega metra, po katerem teče električni tok enega ampera, deluje pravokotna magnetna sila enega njutna [T]

- Danes imamo na razpolago študije z magnetnoresonančnimi skenerji z močjo 7 *tesel* (T).
- Magnetnoresonančna tomografija s strojem jakosti 7 *teslov* omogoča spremljanje zelo šibkih signalov v možganih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[têsla]

IPA: [ˈtɛːsla]

ednina

IMENOVALNIK: **têsla**

RODILNIK: **têsle**

DAJALNIK: **têšli**

TOŽILNIK: **têсло**

MESTNIK: pri **têšli**

ORODNIK: s **têсло**

dvojina

IMENOVALNIK: **têšli**

RODILNIK: **têsel**

DAJALNIK: **têslama**

TOŽILNIK: **têšli**

MESTNIK: pri **têslah**

ORODNIK: s **têslama**

množina

IMENOVALNIK: **têsle**

RODILNIK: **têsel**

DAJALNIK: **têslam**

TOŽILNIK: **têsle**

MESTNIK: pri **têslah**

ORODNIK: s **têslami**

[têsla]

IPA: [ˈtɛːsla]

in

ednina

IMENOVALNIK: **têsla**

RODILNIK: **têsla**

DAJALNIK: **têslu**

TOŽILNIK: **têsla**

MESTNIK: pri **têslu**

ORODNIK: s **têslom**

dvojina

IMENOVALNIK: **têsla**

RODILNIK: **têslav**

DAJALNIK: **têsloma**

TOŽILNIK: **têsla**

MESTNIK: pri **têslih**

ORODNIK: s **têsloma**

množina

IMENOVALNIK: **têšli**

RODILNIK: **têslav**

DAJALNIK: **têslom**

TOŽILNIK: **têsle**

MESTNIK: pri **têslih**

ORODNIK: s **têšli**

tudi [têsla]

IPA: tudi [ˈtɛːsla]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: **têsla**

RODILNIK: **têsle**

DAJALNIK: **têšli**

TOŽILNIK: **têсло**

MESTNIK: pri **têšli**

ORODNIK: s **têсло**

dvojina

IMENOVALNIK: **têšli**

RODILNIK: **têsel**

DAJALNIK: **têslama**

TOŽILNIK: **têšli**

MESTNIK: pri **têslah**

ORODNIK: s **têslama**

množina

IMENOVALNIK: **têsle**

RODILNIK: **têsel**

DAJALNIK: **têslam**

TOŽILNIK: **têsle**

MESTNIK: pri **têslah**

ORODNIK: s **têslami**

tudi [têsla]

IPA: tudi [ˈtɛːsla]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: **têsla**

RODILNIK: **têsla**

DAJALNIK: **têslu**

TOŽILNIK: **têsla**

MESTNIK: pri **têslu**

ORODNIK: s **têslom**

dvojina

IMENOVALNIK: **têsla**

RODILNIK: **têslav**

DAJALNIK: **têsloma**

TOŽILNIK: **têsla**

MESTNIK: pri **têslih**

ORODNIK: s **têsloma**

množina

IMENOVALNIK: **têšli**

RODILNIK: **têslav**

DAJALNIK: **têslom**

TOŽILNIK: **têsle**

MESTNIK: pri **têslih**

ORODNIK: s tésli

TONEMSKO

[tésla]

IPA: [tè:slá]

ednina

IMENOVALNIK: tésla

RODILNIK: tésle

DAJALNIK: tésli

TOŽILNIK: téslo

MESTNIK: pri tésli

ORODNIK: s téslo

dvojina

IMENOVALNIK: tésli

RODILNIK: tésel

DAJALNIK: téslama

TOŽILNIK: tésli

MESTNIK: pri téslah

ORODNIK: s téslama

množina

IMENOVALNIK: tésle

RODILNIK: tésel

DAJALNIK: téslam

TOŽILNIK: tésle

MESTNIK: pri téslah

ORODNIK: s tésлами

[tésla]

IPA: [tè:slá]

in

ednina

IMENOVALNIK: tésla

RODILNIK: tésla

DAJALNIK: téslu

TOŽILNIK: tésla

MESTNIK: pri téslu

ORODNIK: s téslom

dvojina

IMENOVALNIK: tésla

RODILNIK: téslov tudi téslov

DAJALNIK: tésloma

TOŽILNIK: tésla

MESTNIK: pri téslih tudi pri téslih

ORODNIK: s tésloma

množina

IMENOVALNIK: tésli

RODILNIK: téslov tudi téslov

DAJALNIK: téslom

TOŽILNIK: tésle

MESTNIK: pri téslih tudi pri téslih

ORODNIK: s tésli tudi s tésli

tudi [tésla]

IPA: tudi [tè:slá]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: tésla

RODILNIK: tésle

DAJALNIK: tésli

TOŽILNIK: téslo

MESTNIK: pri tésli

ORODNIK: s téslo

dvojina

IMENOVALNIK: tésli

RODILNIK: tésel

DAJALNIK: téslama

TOŽILNIK: tésli

MESTNIK: pri téslah

ORODNIK: s téslama

množina

IMENOVALNIK: tésle

RODILNIK: tésel

DAJALNIK: téslam

TOŽILNIK: tésle

MESTNIK: pri téslah

ORODNIK: s tésлами

tudi [tésla]

IPA: tudi [tè:slá]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: tésla

RODILNIK: tésla

DAJALNIK: téslu

TOŽILNIK: tésla

MESTNIK: pri téslu

ORODNIK: s téslom

dvojina

IMENOVALNIK: tésla

RODILNIK: téslov tudi téslov

DAJALNIK: tésloma

TOŽILNIK: tésla

MESTNIK: pri téslih tudi pri téslih

ORODNIK: s tésloma

množina

IMENOVALNIK: tésli

RODILNIK: téslov tudi téslov

DAJALNIK: téslom

TOŽILNIK: tésle

MESTNIK: pri téslih tudi pri téslih

ORODNIK: s tésli tudi s tésli

IZVOR

prevzeto iz nem. *Tesla*, angl., frc. *tesla*, po ameriškem fiziku in izumitelju srbskega porekla *Nikoli Tesli* (1856–1943)

testenína testeníne samostalnik ženskega spola

[testenína]

POMEN

navadno v množini živilski izdelek različnih oblik iz nekvašenega testa, ki se navadno skuha v vreli vodi, ali jed iz tega izdelka

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

gratinirane, zapečene testenine | jajčne testenine | kuhane testenine | odcejene testenine | polnovredne, polnozrnatne testenine

- Ko je zelenjava gotova, popopravimo in dodamo v slani vodi kuhane polnovredne *testenine*.
- Zapečene *testenine* lahko pripravimo tudi dan prej in jih v pečici pogrejemo.
- V zelenjavno mineštro lahko po želji vkuhamo kakšne jušne *testenine* ali riž.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

jesti testenine | kuhati, zakuhati testenine | odcediti testenine | preliti testenine | stresti, vsuti testenine

KAM

- Uporabite grahamove *testenine* in jih prelijte z belo omako.
 - Kratke *testenine* zabelimo s pestom, nato dodamo še razrezane male paradižnike in počakamo, da se shladi.
 - *Testenine* stresite na cedilo, jih prelijte s hladno vodo in dobro odcedite.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
testenine z bučkami | testenine s KATERO omako, polivko | testenine s paradižnikom | testenine s sirom | testenine s tuno
- *Testenine* s paradižnikom in baziliko so imenitna tribarvna kombinacija.
 - Po teku in kolesarjenju si pripravim *testenine* s tuno, kuhar pa nisem.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
izdelava, proizvodnja testenin | krožnik, porcija testenin | kuhanje testenin | proizvajalec testenin
- Ostra moka, ki ima večje delce, se uporablja v proizvodnji *testenin*.
 - Hiter pogled v shrambo nam bo morda odkril pločevinko tunine, poleg tega še kakšen zavitek *testenin* ali riža.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[testenína]

IPA: [tɛstɛ'ni:na]

ednina

IMENOVALNIK: testenína

RODILNIK: testeníne

DAJALNIK: testeníni

TOŽILNIK: testeníno

MESTNIK: pri testeníni

ORODNIK: s testeníno

dvojina

IMENOVALNIK: testeníni

RODILNIK: testenín

DAJALNIK: testenínama

TOŽILNIK: testeníni

MESTNIK: pri testenínah

ORODNIK: s testenínama

množina

IMENOVALNIK: testeníne

RODILNIK: testenín

DAJALNIK: testenínam

TOŽILNIK: testeníne

MESTNIK: pri testenínah

ORODNIK: s testenínami

TONEMSKO

[testenína]

IPA: [tɛstɛni:ná]

ednina

IMENOVALNIK: testenína

RODILNIK: testeníne

DAJALNIK: testeníni

TOŽILNIK: testeníno

MESTNIK: pri testeníni

ORODNIK: s testeníno

dvojina

IMENOVALNIK: testeníni

RODILNIK: testenín

DAJALNIK: testenínama

TOŽILNIK: testeníni

MESTNIK: pri testenínah

ORODNIK: s testenínama

množina

IMENOVALNIK: testeníne

RODILNIK: testenín

DAJALNIK: testenínam

TOŽILNIK: testeníne

MESTNIK: pri testenínah

ORODNIK: s testenínami

IZVOR

↑testen

tínitus tínitusa samostalnik moškega spola

[tínitus]

POMEN

iz medicine bolezensko stanje, za katero je značilno šumenje, zvenenje, piskanje v glavi ali ušesih, navadno kot posledica stresa ali poškodbe

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
bolnik, človek, oseba s tinitusom

- Ena od štirih oseb s *tinitusom* je sprva prepričana, da prihajajo glasovi in šumi iz zunanjega okolja, zato je motnjo težko odkriti.
- Odkrili so, da so pri ljudeh s *tinitusom* predeli možganov, odgovorni za interpretacijo zvoka in čustva strahu, dejavnejši kot pri drugih.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kronični tinitus

- Kronični *tinitus* povzroča resne motnje spanja, splošno utrujenost in duševne stiske.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tínitus]

IPA: [ˈti:nitus]

ednina

IMENOVALNIK: tínitus

RODILNIK: tínitusa

DAJALNIK: tínitusu

TOŽILNIK: tínitus

MESTNIK: pri tínitusu

ORODNIK: s tínitusom

dvojina

IMENOVALNIK: tínitusa

RODILNIK: tínitusov

DAJALNIK: tínitusoma

TOŽILNIK: tínitusa

MESTNIK: pri tínitusih

ORODNIK: s tínitusoma

množina

IMENOVALNIK: tínitusi

RODILNIK: tínitusov

DAJALNIK: tínitusom

TOŽILNIK: tínituse

MESTNIK: pri tínitusih

ORODNIK: s tínitusi

TONEMSKO

[tínitus]

IPA: [tí:nitus]

ednina

IMENOVALNIK: tínitus

RODILNIK: tínitusa

DAJALNIK: tínitusu

TOŽILNIK: tínitus

MESTNIK: pri tínitusu

ORODNIK: s tínitusom

dvojina

IMENOVALNIK: tínitusa

RODILNIK: tínitusov

DAJALNIK: tínitusoma

TOŽILNIK: tínitusa

MESTNIK: pri tínitusih

ORODNIK: s tínitusoma

množina

IMENOVALNIK: tínitusi

RODILNIK: tínitusov

DAJALNIK: tínitusom

TOŽILNIK: tínituse

MESTNIK: pri tínitusih

ORODNIK: s tínitusi

IZVOR

prevzeto prek nlat. *tinnitus* < lat. *tinnītus* 'zvenenje, šumenje' iz *tinnīre* 'zveneti, šumeti'

títnica títnice samostalnik ženskega spola

[títnica]

POMEN

iz biologije goba z belim luskastim klobukom

zvonaste oblike in črnimi trosi; primerjaj lat. *Coprinus*

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Po nekoliko obilnejšem dežju so se prve pojavile *títnice*, ki rabijo le malo časa za rast, zelo hitro pa tudi propadejo.
- Títnice* so vse bolj zanimive kot potencialno zdravilo iz narave.

...

- V Evropi raste okrog 200 vrst *títnic*, od katerih naj bi jih pri nas poznali okrog 30 vrst.
- Pogojno užitne gobe moramo obvezno prekuhati (užitni je klobuk ali samo mlada goba), to so: ježevka, *títnica*, dežnikarica, štorovka.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[títnica]

IPA: [ˈti:ntnítsa]

ednina

IMENOVALNIK: títnica

RODILNIK: títnice

DAJALNIK: títnici

TOŽILNIK: títnico

MESTNIK: pri títnici

ORODNIK: s títnico

dvojina

IMENOVALNIK: títnici

RODILNIK: títnic

DAJALNIK: títnicama

TOŽILNIK: títnici

MESTNIK: pri títnicah

ORODNIK: s títnicama

množina

IMENOVALNIK: títnice

RODILNIK: títnic

DAJALNIK: títnicam

TOŽILNIK: títnice

MESTNIK: pri títnicah

ORODNIK: s títnicami

TONEMSKO

[títnica]

IPA: [tí:ntnítsa]

ednina

IMENOVALNIK: títtnica

RODILNIK: títtnice

DAJALNIK: títtnici

TOŽILNIK: títtnico

MESTNIK: pri títtnici

ORODNIK: s títtnico

dvojina

IMENOVALNIK: títtnici

RODILNIK: tŕntnic
DAJALNIK: tŕntnic**ama**
TOŽILNIK: tŕntnici
MESTNIK: pri tŕntnic**ah**
ORODNIK: s tŕntnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: tŕntnice
RODILNIK: tŕntnic
DAJALNIK: tŕntnic**am**
TOŽILNIK: tŕntnice
MESTNIK: pri tŕntnic**ah**
ORODNIK: s tŕntnic**ami**

STALNE ZVEZE

pisana tintnica

iz biologije **večja neužitna tintnica z belimi luskami na temnem klobuku**; primerjaj lat. *Coprinus picaceus*
▪ Tako kot druge tintnice ima tudi *pisana tintnica* kratko življenjsko dobo, le dan ali dva, nato pa se klobuček spremeni v črno, črnilu podobno tekočino.

IZVOR

po zgledu nem. *Tintlinge* iz ↑tinta

tofú tofúja samostalnik moškega spola

[tofú]

POMEN

siru podobno živilo iz sesirjenega sojinega mleka
▶ prid. beseda + **sam. beseda**
mariniran tofu | ocvrt, pečen tofu | prekajen, dimljen tofu

- V vok stresite mariniran *tofu* in ga na olju pražite približno pet minut.
- Dodajte ohlajeno kvinojo, popečen *tofu*, narezano zelenjavo in sesekljan peteršilj z meto ter dobro premešajte.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- narezati tofu | odcediti tofu | popeči tofu
- Na kocke narežemo *tofu* in ga mariniramo v omaki, ki jo zmešamo iz limetinega soka, žličke rjavega sladkorja in žličke sojine omake.
 - *Tofu* temeljito odcedimo, ga položimo na papirnate brisačke in pustimo, da se še 15 minut odceja.

...

- Rezone *tofuja* najprej marinirajte v olivnem olju in balzamičnem kislu, nato pa jih popecite z zelenjavo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tofú]

IPA: [tɔ'fu:]

ednina

IMENOVALNIK: tofú
RODILNIK: tofúja
DAJALNIK: tofúju

TOŽILNIK: tofú
MESTNIK: pri tofúju
ORODNIK: s tofújem

dvojina

IMENOVALNIK: tofúja
RODILNIK: tofújev
DAJALNIK: tofúj**ema**
TOŽILNIK: tofúja
MESTNIK: pri tofúj**ih**
ORODNIK: s tofúj**ema**

množina

IMENOVALNIK: tofúji
RODILNIK: tofújev
DAJALNIK: tofúj**em**
TOŽILNIK: tofúje
MESTNIK: pri tofúj**ih**
ORODNIK: s tofúji

TONEMSKO

[tofú]

IPA: [tɔ'fu:]

ednina

IMENOVALNIK: tofú
RODILNIK: tofúja
DAJALNIK: tofúju
TOŽILNIK: tofú
MESTNIK: pri tofúju
ORODNIK: s tofújem

dvojina

IMENOVALNIK: tofúja
RODILNIK: tofújev
DAJALNIK: tofúj**ema**
TOŽILNIK: tofúja
MESTNIK: pri tofúj**ih**
ORODNIK: s tofúj**ema**

množina

IMENOVALNIK: tofúji
RODILNIK: tofújev
DAJALNIK: tofúj**em**
TOŽILNIK: tofúje
MESTNIK: pri tofúj**ih**
ORODNIK: s tofúji

IZVOR

prevzeto prek angl. *tofu* in jap. *tōfu* iz kit. *doufu*, iz *dou* 'fižol' + *fu* 'kisan, fermentiran'

topinambúr topinambúrja samostalnik moškega spola

[topinambúr]

POMEN

1. kulturna rastlina z olesenelimi stebli, rumenimi cvetovi in gomoljasto odebeljenimi koreniki; primerjaj lat. *Helianthus tuberosus*

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
saditi topinambur

- Iz nezmrznjene zemlje, ki smo jo novembra prekrili s smrekovimi vejami, izkopavamo črni koren, pastinak in *topinambur*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

gomolj topinamburja

- Za razliko od krompirjevih gomoljev, ki jih ne uživamo surovih, lahko gomolje *topinamburja* pojemo sveže ali napol kuhane.

1.1. korenika te rastline, zlasti kot hrana, jed

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

olupiti topinambur

- *Topinambur* olupimo, narežemo na tanke rezine in pokapamo z limoninim sokom.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

juha iz topinamburja

- Kremno juho iz *topinamburja* pripravimo iz piriranih gomoljev, jušne zelenjave, soli in smetane.

...

- *Topinambur* vsebuje veliko vlaknin in malo maščob ter veliko vitamina C.

- Iz *topinamburja* ali krompirja pripravimo pire in mu dodamo sotirano korenje na maslu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[topinambúr]

IPA: [tɔpinam'bu:r]

ednina

IMENOVALNIK: topinambúr

RODILNIK: topinambúrja

DAJALNIK: topinambúrju

TOŽILNIK: topinambúr

MESTNIK: pri topinambúrju

ORODNIK: s topinambúrjem

dvojina

IMENOVALNIK: topinambúrja

RODILNIK: topinambúrjev

DAJALNIK: topinambúrjema

TOŽILNIK: topinambúrja

MESTNIK: pri topinambúrjih

ORODNIK: s topinambúrjema

množina

IMENOVALNIK: topinambúrji

RODILNIK: topinambúrjev

DAJALNIK: topinambúrjem

TOŽILNIK: topinambúrje

MESTNIK: pri topinambúrjih

ORODNIK: s topinambúrji

TONEMSKO

[topinambûr]

IPA: [tɔpinambú:r]

ednina

IMENOVALNIK: topinambûr

RODILNIK: topinambúrja

DAJALNIK: topinambúrju

TOŽILNIK: topinambûr

MESTNIK: pri topinambúrju

ORODNIK: s topinambúrjem

dvojina

IMENOVALNIK: topinambúrja

RODILNIK: topinambúrjev

DAJALNIK: topinambúrjema

TOŽILNIK: topinambúrja

MESTNIK: pri topinambúrjih

ORODNIK: s topinambúrjema

množina

IMENOVALNIK: topinambúrji

RODILNIK: topinambúrjev

DAJALNIK: topinambúrjem

TOŽILNIK: topinambúrje

MESTNIK: pri topinambúrjih

ORODNIK: s topinambúrji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Topinambur* iz frc. *topinambour*, po imenu indijanskega (tupijskega) ljudstva *Tupinambá* v Južni Ameriki

tóžibába tóžibábe samostalnik ženskega spola

[tóžibába]

POMEN

ekspresivno kdor (rad) toži

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- V oslovski klopi so *tožibabe*, s katerimi se večina pogovarja zelo previdno, saj vedo, da jim je tožarjenje v krvi.

...

- Nihče ni rad *tožibaba*.

- Tisti dedek iz sosednjega bloka, ki je *tožibaba*, bo lepega dne našel prelepljeno okno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tóžibába]

IPA: ['to:zi'ba:ba]

ednina

IMENOVALNIK: tóžibába

RODILNIK: tóžibábe

DAJALNIK: tóžibábi

TOŽILNIK: tóžibábo

MESTNIK: pri tóžibábi

ORODNIK: s tóžibábo

dvojina

IMENOVALNIK: tóžibábi

RODILNIK: tóžibáb

DAJALNIK: tóžibábama

TOŽILNIK: tóžibábi

MESTNIK: pri tóžibábah

ORODNIK: s tóžibábama

množina

IMENOVALNIK: tóžibábe
RODILNIK: tóžibáb
DAJALNIK: tóžibábam
TOŽILNIK: tóžibábe
MESTNIK: pri tóžibábah
ORODNIK: s tóžibábami

TONEMSKO

[tôžibába]

IPA: [tô:žibà:bá]

ednina

IMENOVALNIK: tôžibába
RODILNIK: tôžibábe
DAJALNIK: tôžibábi
TOŽILNIK: tôžibábo
MESTNIK: pri tôžibábi
ORODNIK: s tôžibábo

dvojina

IMENOVALNIK: tôžibábi
RODILNIK: tôžibáb
DAJALNIK: tôžibábama
TOŽILNIK: tôžibábi
MESTNIK: pri tôžibábah
ORODNIK: s tôžibábama

množina

IMENOVALNIK: tôžibábe
RODILNIK: tôžibáb
DAJALNIK: tôžibábam
TOŽILNIK: tôžibábe
MESTNIK: pri tôžibábah
ORODNIK: s tôžibábami

IZVOR

↑tožiti + ↑baba

trénč trénc̣a in **trênč** trênc̣a samostalnik moškega spola

[trénč] in [trênc̣]

POMEN

lažji prehodni plašč s pasom, ovratnikom, gumbi za zapenjanje, navadno iz vodoodpornega blaga;

SIN.: balonar, balonski plašč, trenčkot

► prid. beseda + sam. beseda

- Za muhasto pomladno vreme je najprimernejši tanek *trenč* v svetlih peščenih ali sivih barvnih tonih.
- Oprijete bele hlače dopolnite s klasično belo bluzo in si ognite močno prepan *trenč*.

...

- Na prehodu iz zime v pomlad plašč zamenjata *trenč* in oprijet suknjič, škornje pa salonarji in sandali z odebeljenimi podplati.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trénč]

IPA: [ˈtre:ntʃ]

ednina

IMENOVALNIK: trénc̣
RODILNIK: trénc̣a
DAJALNIK: trénc̣u
TOŽILNIK: trénc̣
MESTNIK: pri trénc̣u
ORODNIK: s trénc̣em

dvojina

IMENOVALNIK: trénc̣a
RODILNIK: trénc̣ev
DAJALNIK: trénc̣ema
TOŽILNIK: trénc̣a
MESTNIK: pri trénc̣ih
ORODNIK: s trénc̣ema

množina

IMENOVALNIK: trénc̣i
RODILNIK: trénc̣ev
DAJALNIK: trénc̣em
TOŽILNIK: trénc̣e
MESTNIK: pri trénc̣ih
ORODNIK: s trénc̣i

in [trênc̣]

IPA: in [ˈtre:ntʃ]

in

ednina

IMENOVALNIK: trênc̣
RODILNIK: trênc̣a
DAJALNIK: trênc̣u
TOŽILNIK: trênc̣
MESTNIK: pri trênc̣u
ORODNIK: s trênc̣em

dvojina

IMENOVALNIK: trênc̣a
RODILNIK: trênc̣ev
DAJALNIK: trênc̣ema
TOŽILNIK: trênc̣a
MESTNIK: pri trênc̣ih
ORODNIK: s trênc̣ema

množina

IMENOVALNIK: trênc̣i
RODILNIK: trênc̣ev
DAJALNIK: trênc̣em
TOŽILNIK: trênc̣e
MESTNIK: pri trênc̣ih
ORODNIK: s trênc̣i

TONEMSKO

[trênc̣]

IPA: [ˈtre:ntʃ]

ednina

IMENOVALNIK: trênc̣
RODILNIK: trênc̣a
DAJALNIK: trênc̣u
TOŽILNIK: trênc̣
MESTNIK: pri trênc̣u

ORODNIK: s trêncem
dvojina

IMENOVALNIK: trêncã

RODILNIK: trêncev

DAJALNIK: trêncema

TOŽILNIK: trêncã

MESTNIK: pri trêncih

ORODNIK: s trêncema

množina

IMENOVALNIK: trênci

RODILNIK: trêncev

DAJALNIK: trêncem

TOŽILNIK: trênce

MESTNIK: pri trêncih

ORODNIK: s trênci

in [trênc]

IPA: in [tré:ntʃ]

in

ednina

IMENOVALNIK: trênc

RODILNIK: trêncã

DAJALNIK: trêncu

TOŽILNIK: trênc

MESTNIK: pri trêncu

ORODNIK: s trêncem

dvojina

IMENOVALNIK: trêncã

RODILNIK: trêncev

DAJALNIK: trêncema

TOŽILNIK: trêncã

MESTNIK: pri trêncih

ORODNIK: s trêncema

množina

IMENOVALNIK: trênci

RODILNIK: trêncev

DAJALNIK: trêncem

TOŽILNIK: trênce

MESTNIK: pri trêncih

ORODNIK: s trênci

IZVOR

okrajšano iz ↑trenčkot

trênčkot trêncota in **trênčkot** trêncota samostalnik

moškega spola

[trênčkot] in [trênčkot]

POMEN

lažji prehodni plašč s pasom, ovratnikom, gumbi za zapenjanje, navadno iz vodoodpornega blaga;

SIN.: balonar, balonski plašč, trenč

► prid. beseda + **sam. beseda**

klasičen trenčkot

▪ Za pomlad lahko kupite klasičen *trenčkot* v bež barvi, ki se zaveže v pasu.

▪ Pred kratkim sem si kupila črn *trenčkot* iz umetnega materiala in dolžine do kolen.

...

▪ Na voljo so *trenčkoti* v različnih barvah in dolžinah, tako da vsakdo lahko najde primernega zase.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trênčkot]

IPA: [ˈtrɛ:ntʃkɔt]

ednina

IMENOVALNIK: trêncot

RODILNIK: trêncota

DAJALNIK: trêncotu

TOŽILNIK: trêncot

MESTNIK: pri trêncotu

ORODNIK: s trêncotom

dvojina

IMENOVALNIK: trêncota

RODILNIK: trêncotov

DAJALNIK: trêncotoma

TOŽILNIK: trêncota

MESTNIK: pri trêncotih

ORODNIK: s trêncotoma

množina

IMENOVALNIK: trêncoti

RODILNIK: trêncotov

DAJALNIK: trêncotom

TOŽILNIK: trêncote

MESTNIK: pri trêncotih

ORODNIK: s trêncoti

in [trênčkot]

IPA: in [ˈtrɛ:ntʃkɔt]

in

ednina

IMENOVALNIK: trêncot

RODILNIK: trêncota

DAJALNIK: trêncotu

TOŽILNIK: trêncot

MESTNIK: pri trêncotu

ORODNIK: s trêncotom

dvojina

IMENOVALNIK: trêncota

RODILNIK: trêncotov

DAJALNIK: trêncotoma

TOŽILNIK: trêncota

MESTNIK: pri trêncotih

ORODNIK: s trêncotoma

množina

IMENOVALNIK: trêncoti

RODILNIK: trêncotov

DAJALNIK: trêncotom

TOŽILNIK: trêncote

MESTNIK: pri trêncotih

ORODNIK: s trêncoti

TONEMSKO

[trê:ntʃkòt]

IPA: [tré:ntʃkòt]

ednina

IMENOVALNIK: trê:ntʃkòt

RODILNIK: trê:ntʃkòta

DAJALNIK: trê:ntʃkòtu

TOŽILNIK: trê:ntʃkòt

MESTNIK: pri trê:ntʃkòtu

ORODNIK: s trê:ntʃkòtom

dvojina

IMENOVALNIK: trê:ntʃkòta

RODILNIK: trê:ntʃkòtov

DAJALNIK: trê:ntʃkòtoma

TOŽILNIK: trê:ntʃkòta

MESTNIK: pri trê:ntʃkòtih

ORODNIK: s trê:ntʃkòtoma

množina

IMENOVALNIK: trê:ntʃkòti

RODILNIK: trê:ntʃkòtov

DAJALNIK: trê:ntʃkòtom

TOŽILNIK: trê:ntʃkòte

MESTNIK: pri trê:ntʃkòtih

ORODNIK: s trê:ntʃkòti

in [trê:ntʃkòt]

IPA: in [tré:ntʃkòt]

in

ednina

IMENOVALNIK: trê:ntʃkòt

RODILNIK: trê:ntʃkòta

DAJALNIK: trê:ntʃkòtu

TOŽILNIK: trê:ntʃkòt

MESTNIK: pri trê:ntʃkòtu

ORODNIK: s trê:ntʃkòtom

dvojina

IMENOVALNIK: trê:ntʃkòta

RODILNIK: trê:ntʃkòtov

DAJALNIK: trê:ntʃkòtoma

TOŽILNIK: trê:ntʃkòta

MESTNIK: pri trê:ntʃkòtih

ORODNIK: s trê:ntʃkòtoma

množina

IMENOVALNIK: trê:ntʃkòti

RODILNIK: trê:ntʃkòtov

DAJALNIK: trê:ntʃkòtom

TOŽILNIK: trê:ntʃkòte

MESTNIK: pri trê:ntʃkòtih

ORODNIK: s trê:ntʃkòti

IZVOR

prevzeto iz angl. *trench coat* iz *trench* 'strelni jarek' in *coat* 'plašč'

trilaterála trilaterále samostalnik ženskega spola

[trilaterála]

POMEN

dejavnost, ki jo skupaj izvajajo partnerji iz treh držav, ali rezultat te dejavnosti, zlasti dogovor, sporazum med tremi državami

- V okviru *trilaterale* so vse tri države dale že vrsto pobud za sodelovanje na političnem, gospodarskem, vojaškem, prometnem in drugih področjih.
- Slovenija zelo dobro sodeluje v *trilaterali* z Natovima članicama Italijo in Madžarsko in je še vedno pomemben geostrateški dejavnik na območju.
- Imamo že dve *trilaterali*, eno med Slovenijo, Italijo in Madžarsko ter novo slovensko-avstrijsko-hrvaško trilateralo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trilaterála]

IPA: ['tri:late'ra:la]

ednina

IMENOVALNIK: trilaterála

RODILNIK: trilaterále

DAJALNIK: trilateráli

TOŽILNIK: trilaterálo

MESTNIK: pri trilateráli

ORODNIK: s trilaterálo

dvojina

IMENOVALNIK: trilateráli

RODILNIK: trilaterál

DAJALNIK: trilaterálama

TOŽILNIK: trilateráli

MESTNIK: pri trilaterálah

ORODNIK: s trilaterálama

množina

IMENOVALNIK: trilaterále

RODILNIK: trilaterál

DAJALNIK: trilaterálam

TOŽILNIK: trilaterále

MESTNIK: pri trilaterálah

ORODNIK: s trilaterálami

TONEMSKO

[trilaterála]

IPA: [tri:làterá:là]

ednina

IMENOVALNIK: trilaterála

RODILNIK: trilaterále

DAJALNIK: trilateráli

TOŽILNIK: trilaterálo

MESTNIK: pri trilateráli

ORODNIK: s trilaterálo

dvojina

IMENOVALNIK: trilateráli

RODILNIK: trilaterál

DAJALNIK: trilaterálama

TOŽILNIK: trilateráli

MESTNIK: pri trilateralah
ORODNIK: s trilateralama

množina

IMENOVALNIK: trilaterale
RODILNIK: trilaterāl
DAJALNIK: trilaterālam
TOŽILNIK: trilaterāle
MESTNIK: pri trilateralah
ORODNIK: s trilaterāлами

IZVOR

↑trilateralen

trilaterālen trilaterālna trilaterālno pridevnik

[trilaterālən]

POMEN

1. ki zadeva, vključuje tri strani; SIN.: tripartitni

▪ Ste član *trilateralne* komisije, neformalnega združenja približno 450 zelo uglednih posameznikov iz Severne Amerike, Evrope in Azije, ki pomembno oblikujejo javno mnenje.

▪ Je tretji podpredsednik *trilateralnega* podpredsedstva združene stranke.

2. v obliki **trilateralni** ki je v zvezi s trilateralo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

trilateralni projekt | trilateralna komisija | trilateralno sodelovanje | trilateralno srečanje

▪ Imenovali naj bi *trilateralno* komisijo Italije, Madžarske in Slovenije za uresničevanje ekonomskih projektov v okviru tako imenovanega petega koridorja, ki pelje prek Slovenije.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trilaterālən]

IPA: [ˈtri:l̩at̩ɛˈra:l̩ən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: trilaterālen

določno trilaterāl̩ni

RODILNIK: trilaterāl̩nega

DAJALNIK: trilaterāl̩nemu

TOŽILNIK: trilaterālen

določno trilaterāl̩ni

živo trilaterāl̩nega

MESTNIK: pri trilaterāl̩nem

ORODNIK: s trilaterāl̩nimi

dvojina

IMENOVALNIK: trilaterāl̩na

RODILNIK: trilaterāl̩nih

DAJALNIK: trilaterāl̩nima

TOŽILNIK: trilaterāl̩na

MESTNIK: pri trilaterāl̩nih

ORODNIK: s trilaterāl̩nimi

množina

IMENOVALNIK: trilaterāl̩ni

RODILNIK: trilaterāl̩nih

DAJALNIK: trilaterāl̩nim

TOŽILNIK: trilaterāl̩ne

MESTNIK: pri trilaterāl̩nih

ORODNIK: s trilaterāl̩nimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: trilaterāl̩na

RODILNIK: trilaterāl̩ne

DAJALNIK: trilaterāl̩ni

TOŽILNIK: trilaterāl̩no

MESTNIK: pri trilaterāl̩ni

ORODNIK: s trilaterāl̩no

dvojina

IMENOVALNIK: trilaterāl̩ni

RODILNIK: trilaterāl̩nih

DAJALNIK: trilaterāl̩nima

TOŽILNIK: trilaterāl̩ni

MESTNIK: pri trilaterāl̩nih

ORODNIK: s trilaterāl̩nima

množina

IMENOVALNIK: trilaterāl̩ne

RODILNIK: trilaterāl̩nih

DAJALNIK: trilaterāl̩nim

TOŽILNIK: trilaterāl̩ne

MESTNIK: pri trilaterāl̩nih

ORODNIK: s trilaterāl̩nimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: trilaterāl̩no

RODILNIK: trilaterāl̩nega

DAJALNIK: trilaterāl̩nemu

TOŽILNIK: trilaterāl̩no

MESTNIK: pri trilaterāl̩nem

ORODNIK: s trilaterāl̩nim

dvojina

IMENOVALNIK: trilaterāl̩ni

RODILNIK: trilaterāl̩nih

DAJALNIK: trilaterāl̩nima

TOŽILNIK: trilaterāl̩ni

MESTNIK: pri trilaterāl̩nih

ORODNIK: s trilaterāl̩nima

množina

IMENOVALNIK: trilaterāl̩na

RODILNIK: trilaterāl̩nih

DAJALNIK: trilaterāl̩nim

TOŽILNIK: trilaterāl̩na

MESTNIK: pri trilaterāl̩nih

ORODNIK: s trilaterāl̩nimi

TONEMSKO

[trilaterālən]

IPA: [tri:l̩at̩ɛˈra:l̩ən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: trilateralen
določno trilateralni
RODILNIK: trilateralnega
DAJALNIK: trilateralnemu
TOŽILNIK: trilateralen
določno trilateralni
živo trilateralnega
MESTNIK: pri trilateralnem
ORODNIK: s trilateralnim

dvojina

IMENOVALNIK: trilateralna
RODILNIK: trilateralnih
DAJALNIK: trilateralnima
TOŽILNIK: trilateralna
MESTNIK: pri trilateralnih
ORODNIK: s trilateralnima

množina

IMENOVALNIK: trilateralni
RODILNIK: trilateralnih
DAJALNIK: trilateralnim
TOŽILNIK: trilateralne
MESTNIK: pri trilateralnih
ORODNIK: s trilateralnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: trilateralna
RODILNIK: trilateralne
DAJALNIK: trilateralni
TOŽILNIK: trilateralno
MESTNIK: pri trilateralni
ORODNIK: s trilateralno

dvojina

IMENOVALNIK: trilateralni
RODILNIK: trilateralnih
DAJALNIK: trilateralnima
TOŽILNIK: trilateralni
MESTNIK: pri trilateralnih
ORODNIK: s trilateralnima

množina

IMENOVALNIK: trilateralne
RODILNIK: trilateralnih
DAJALNIK: trilateralnim
TOŽILNIK: trilateralne
MESTNIK: pri trilateralnih
ORODNIK: s trilateralnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: trilateralno
RODILNIK: trilateralnega
DAJALNIK: trilateralnemu
TOŽILNIK: trilateralno
MESTNIK: pri trilateralnem
ORODNIK: s trilateralnim

dvojina

IMENOVALNIK: trilateralni

RODILNIK: trilateralnih
DAJALNIK: trilateralnima
TOŽILNIK: trilateralni
MESTNIK: pri trilateralnih
ORODNIK: s trilateralnima

množina

IMENOVALNIK: trilateralna
RODILNIK: trilateralnih
DAJALNIK: trilateralnim
TOŽILNIK: trilateralna
MESTNIK: pri trilateralnih
ORODNIK: s trilateralnimi

IZVOR

prevzeto prek nem., angl. *trilateral*, frc. *trilatéral* iz nlat. *trilateralis*, iz ↑tri + *laterālis* 'stranski'

trípartítni

 trípartítna trípartítno pridevnik

[trípartítni]

POMEN

ki zadeva, vključuje tri strani; SIN.: trilateralen

► prid. beseda + sam. beseda

trípartítni dialog | trípartítni dogovor, sporazum | trípartítni organ | trípartítna komisija | trípartítna pogodba | trípartítna sestava | trípartítno sodelovanje

- Novembra naj bi sklepali *trípartítne* pogodbe o prenosu sredstev – podpisniki bodo ministrstvo za kulturo, lokalna skupnost in lokalni zavod.
- Posojilo bo lahko zavaroval s hipoteko na kupljeno stanovanje, če bo sklenil *trípartítni* sporazum z izbrano banko in skladom.
- Konstituiranje sveta ni enostavno, saj statutarne odločbe predvidevajo *trípartítno* sestavo: tri člane imenuje vlada, trije člani so izvoljeni med predstavniki zavoda, tri člane pa imenuje t. i. zainteresirana javnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trípartítni]

IPA: ['tri:par'ti:tni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: trípartítni
RODILNIK: trípartítnega
DAJALNIK: trípartítnemu
TOŽILNIK: trípartítni
živo trípartítnega
MESTNIK: pri trípartítnem
ORODNIK: s trípartítnim

dvojina

IMENOVALNIK: trípartítna
RODILNIK: trípartítnih
DAJALNIK: trípartítnima
TOŽILNIK: trípartítna

MESTNIK: pri trîpartít**ni**
ORODNIK: s trîpartít**nima**

množina

IMENOVALNIK: trîpartít**ni**
RODILNIK: trîpartít**ni**
DAJALNIK: trîpartít**ni**
TOŽILNIK: trîpartít**ne**
MESTNIK: pri trîpartít**ni**
ORODNIK: s trîpartít**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: trîpartít**na**
RODILNIK: trîpartít**ne**
DAJALNIK: trîpartít**ni**
TOŽILNIK: trîpartít**no**
MESTNIK: pri trîpartít**ni**
ORODNIK: s trîpartít**no**

dvojina

IMENOVALNIK: trîpartít**ni**
RODILNIK: trîpartít**ni**
DAJALNIK: trîpartít**nima**
TOŽILNIK: trîpartít**ni**
MESTNIK: pri trîpartít**ni**
ORODNIK: s trîpartít**nima**

množina

IMENOVALNIK: trîpartít**ne**
RODILNIK: trîpartít**ni**
DAJALNIK: trîpartít**ni**
TOŽILNIK: trîpartít**ne**
MESTNIK: pri trîpartít**ni**
ORODNIK: s trîpartít**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: trîpartít**no**
RODILNIK: trîpartít**nega**
DAJALNIK: trîpartít**nemu**
TOŽILNIK: trîpartít**no**
MESTNIK: pri trîpartít**nem**
ORODNIK: s trîpartít**ni**

dvojina

IMENOVALNIK: trîpartít**ni**
RODILNIK: trîpartít**ni**
DAJALNIK: trîpartít**nima**
TOŽILNIK: trîpartít**ni**
MESTNIK: pri trîpartít**ni**
ORODNIK: s trîpartít**nima**

množina

IMENOVALNIK: trîpartít**na**
RODILNIK: trîpartít**ni**
DAJALNIK: trîpartít**ni**
TOŽILNIK: trîpartít**na**
MESTNIK: pri trîpartít**ni**
ORODNIK: s trîpartít**nimi**

IPA: [trî:partít:ni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: trîpartít**ni**
RODILNIK: trîpartít**nega**
DAJALNIK: trîpartít**nemu**
TOŽILNIK: trîpartít**ni**
živo trîpartít**nega**
MESTNIK: pri trîpartít**nem**
ORODNIK: s trîpartít**ni**

dvojina

IMENOVALNIK: trîpartít**na**
RODILNIK: trîpartít**ni**
DAJALNIK: trîpartít**nima**
TOŽILNIK: trîpartít**na**
MESTNIK: pri trîpartít**ni**
ORODNIK: s trîpartít**nima**

množina

IMENOVALNIK: trîpartít**ni**
RODILNIK: trîpartít**ni**
DAJALNIK: trîpartít**ni**
TOŽILNIK: trîpartít**ne**
MESTNIK: pri trîpartít**ni**
ORODNIK: s trîpartít**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: trîpartít**na**
RODILNIK: trîpartít**ne**
DAJALNIK: trîpartít**ni**
TOŽILNIK: trîpartít**no**
MESTNIK: pri trîpartít**ni**
ORODNIK: s trîpartít**no**

dvojina

IMENOVALNIK: trîpartít**ni**
RODILNIK: trîpartít**ni**
DAJALNIK: trîpartít**nima**
TOŽILNIK: trîpartít**ni**
MESTNIK: pri trîpartít**ni**
ORODNIK: s trîpartít**nima**

množina

IMENOVALNIK: trîpartít**ne**
RODILNIK: trîpartít**ni**
DAJALNIK: trîpartít**ni**
TOŽILNIK: trîpartít**ne**
MESTNIK: pri trîpartít**ni**
ORODNIK: s trîpartít**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: trîpartít**no**
RODILNIK: trîpartít**nega**
DAJALNIK: trîpartít**nemu**
TOŽILNIK: trîpartít**no**
MESTNIK: pri trîpartít**nem**
ORODNIK: s trîpartít**ni**

dvojina

TONEMSKO

[trîpartít:ni]

IMENOVALNIK: trîpartîtni
RODILNIK: trîpartîtnih
DAJALNIK: trîpartîtnima
TOŽILNIK: trîpartîtni
MESTNIK: pri trîpartîtnih
ORODNIK: s trîpartîtnima
množina

IMENOVALNIK: trîpartîtna
RODILNIK: trîpartîtnih
DAJALNIK: trîpartîtnim
TOŽILNIK: trîpartîtna
MESTNIK: pri trîpartîtnih
ORODNIK: s trîpartîtnimi

IZVOR

prevzeto prek nem. *tripartit*, angl., frc. *tripartite* iz lat. *tripartītus* iz ↑tri + *partīre* 'deliti'

tuberkulozni tuberkulozna tuberkuložno pridevnik

[tuberkulozni]

POMEN

1. ki je v zvezi s tuberkulozo; SIN.: jetičen

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

tuberkulozno obolenje, vnetje

- Imela je *tuberkulozno* vnetje trebušne mreene v zadnji stopnji.
- *Tuberkulozna* obolenja se že kar nekaj časa zdravijo doma.

1.1. ki ga povzroča tuberkuloza

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

tuberkulozni meningitis

- *Tuberkulozni* meningitis se pojavlja v delih sveta, kjer je tuberkuloza še vedno pogosta bolezen.

1.2. ki ima tuberkulozo; SIN.: jetičen

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

tuberkulozni bolnik

- Z upadom števila *tuberkuloznih* bolnikov so na Golniku svojo dejavnost vedno bolj širili na druga področja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tuberkulozni]

IPA: [tubɛrku'lo:zni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: tuberkulozni
RODILNIK: tuberkuloznega
DAJALNIK: tuberkuloznemu
TOŽILNIK: tuberkulozni
živo tuberkuloznega
MESTNIK: pri tuberkuloznem
ORODNIK: s tuberkuloznim

dvojina

IMENOVALNIK: tuberkulozna
RODILNIK: tuberkuloznih
DAJALNIK: tuberkuloznima
TOŽILNIK: tuberkulozna
MESTNIK: pri tuberkuloznih
ORODNIK: s tuberkuloznima
množina

IMENOVALNIK: tuberkulozni
RODILNIK: tuberkuloznih
DAJALNIK: tuberkuloznim
TOŽILNIK: tuberkulozne
MESTNIK: pri tuberkuloznih
ORODNIK: s tuberkuloznimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: tuberkulozna
RODILNIK: tuberkulozne
DAJALNIK: tuberkulozni
TOŽILNIK: tuberkuložno
MESTNIK: pri tuberkulozni
ORODNIK: s tuberkuložno

dvojina

IMENOVALNIK: tuberkulozni
RODILNIK: tuberkuloznih
DAJALNIK: tuberkuloznima
TOŽILNIK: tuberkulozni
MESTNIK: pri tuberkuloznih
ORODNIK: s tuberkuloznima

množina

IMENOVALNIK: tuberkulozne
RODILNIK: tuberkuloznih
DAJALNIK: tuberkuloznim
TOŽILNIK: tuberkulozne
MESTNIK: pri tuberkuloznih
ORODNIK: s tuberkuloznimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: tuberkuložno
RODILNIK: tuberkuloznega
DAJALNIK: tuberkuloznemu
TOŽILNIK: tuberkuložno
MESTNIK: pri tuberkuloznem
ORODNIK: s tuberkuloznim

dvojina

IMENOVALNIK: tuberkulozni
RODILNIK: tuberkuloznih
DAJALNIK: tuberkuloznima
TOŽILNIK: tuberkulozni
MESTNIK: pri tuberkuloznih
ORODNIK: s tuberkuloznima

množina

IMENOVALNIK: tuberkulozna
RODILNIK: tuberkuloznih
DAJALNIK: tuberkuloznim
TOŽILNIK: tuberkulozna
MESTNIK: pri tuberkuloznih

ORODNIK: s tuberkulóznimi

TONEMSKO

[tuberkulòz̩ni]

IPA: [tuberkuló:zni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: tuberkulòz̩ni

RODILNIK: tuberkulòznega

DAJALNIK: tuberkulòznemu

TOŽILNIK: tuberkulòz̩ni

živo tuberkulòznega

MESTNIK: pri tuberkulòznem

ORODNIK: s tuberkulòznim

dvojina

IMENOVANIK: tuberkulòzna

RODILNIK: tuberkulòz̩nih

DAJALNIK: tuberkulòznima

TOŽILNIK: tuberkulòzna

MESTNIK: pri tuberkulòz̩nih

ORODNIK: s tuberkulòznima

množina

IMENOVANIK: tuberkulòz̩ni

RODILNIK: tuberkulòz̩nih

DAJALNIK: tuberkulòz̩nim

TOŽILNIK: tuberkulòzne

MESTNIK: pri tuberkulòz̩nih

ORODNIK: s tuberkulòznimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: tuberkulòzna

RODILNIK: tuberkulòzne

DAJALNIK: tuberkulòz̩ni

TOŽILNIK: tuberkulòz̩no

MESTNIK: pri tuberkulòz̩ni

ORODNIK: s tuberkulòz̩no

dvojina

IMENOVANIK: tuberkulòz̩ni

RODILNIK: tuberkulòz̩nih

DAJALNIK: tuberkulòznima

TOŽILNIK: tuberkulòz̩ni

MESTNIK: pri tuberkulòz̩nih

ORODNIK: s tuberkulòznima

množina

IMENOVANIK: tuberkulòzne

RODILNIK: tuberkulòz̩nih

DAJALNIK: tuberkulòz̩nim

TOŽILNIK: tuberkulòzne

MESTNIK: pri tuberkulòz̩nih

ORODNIK: s tuberkulòznimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: tuberkulòz̩no

RODILNIK: tuberkulòznega

DAJALNIK: tuberkulòznemu

TOŽILNIK: tuberkulòz̩no

MESTNIK: pri tuberkulòznem

ORODNIK: s tuberkulòz̩nim

dvojina

IMENOVANIK: tuberkulòz̩ni

RODILNIK: tuberkulòz̩nih

DAJALNIK: tuberkulòznima

TOŽILNIK: tuberkulòz̩ni

MESTNIK: pri tuberkulòz̩nih

ORODNIK: s tuberkulòznima

množina

IMENOVANIK: tuberkulòzna

RODILNIK: tuberkulòz̩nih

DAJALNIK: tuberkulòz̩nim

TOŽILNIK: tuberkulòzna

MESTNIK: pri tuberkulòz̩nih

ORODNIK: s tuberkulòznimi

IZVOR

↑tuberkuloza

udàv udáva samostalnik moškega spola

[udàv̩ udáva]

POMEN

velika nestrupena kača, ki se okrog plena ovije in ga pri tem zaduši; primerjaj lat. *Boidae*; SIN.: boa

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Udav* ima trikotno glavo, ki je značilna za gade, zato ljudi pogosto prestraši.

▪ *Udavi* svoj plen zadušijo.

▶ **priredna zveza**

udav in piton

▪ Vzgojil je že nekaj sto različnih kač, od strupenjač do pitonov in *udavov*.

...

▪ Poznamo drevesne *udave*, *udave*, ki rijejo pod zemljo, ter deloma v vodi živeče vrste, kot je anakonda.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[udàv̩ udáva]

IPA: [u'dau u'da:va]

ednina

IMENOVANIK: udàv

RODILNIK: udáva

DAJALNIK: udávu

TOŽILNIK: udáva

MESTNIK: pri udávu

ORODNIK: z udávom

dvojina

IMENOVANIK: udáva

RODILNIK: udávov

DAJALNIK: udávoma

TOŽILNIK: udáva

MESTNIK: pri udávih

ORODNIK: z udáv**oma**

množina

IMENOVALNIK: udá**vi**

RODILNIK: udáv**ov**

DAJALNIK: udáv**om**

TOŽILNIK: udá**ve**

MESTNIK: pri udáv**ih**

ORODNIK: z udá**vi**

TONEMSKO

[udāu udáva]

IPA: [udáu udá:vá]

ednina

IMENOVALNIK: udá**v**

RODILNIK: udáva

DAJALNIK: udáv**u**

TOŽILNIK: udáva

MESTNIK: pri udáv**u** tudi pri udáv**u**

ORODNIK: z udáv**om**

dvojina

IMENOVALNIK: udáva

RODILNIK: udáv**ov** in udáv**ov**

DAJALNIK: udáv**oma**

TOŽILNIK: udáva

MESTNIK: pri udáv**ih** in pri udáv**ih**

ORODNIK: z udáv**oma**

množina

IMENOVALNIK: udá**vi**

RODILNIK: udáv**ov** in udáv**ov**

DAJALNIK: udáv**om**

TOŽILNIK: udá**ve**

MESTNIK: pri udáv**ih** in pri udáv**ih**

ORODNIK: z udá**vi** in z udá**vi**

STALNE ZVEZE

navadni udav

iz zoologije udav z rdečkasto rjavim repom; primerjaj lat.

Boa constrictor; SIN.: iz zoologije rdečerepi udav

- Med najbolj znane udave sodi *navadni udav*, ki živi v tropskih delih Amerike.

rdečerepi udav

iz zoologije udav z rdečkasto rjavim repom; primerjaj lat.

Boa constrictor; SIN.: iz zoologije navadni udav

- Odrasli samci *rdečerepih udavov* merijo 4–5 metrov, odrasle samice pa so še večje.
- Postal je ponosen lastnik samčka in samice vrste *rdečerepi udav*.

IZVOR

prevzeto (prek hrv. *ūdāv*) iz rus. *udāv* iz *udavítʹ* 'zadaviti'

udórnica udórnice samostalnik ženskega spola

[udórnica]

POMEN

iz geografije večja kotanja, nastala z udorom stropa

kraške jame; SIN.: iz geografije koliševka

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

globoka udornica | kraška udornica | vhodna udornica

- Globoke *udornice* kažejo na podzemno pretakanje voda med Planinskim poljem in izviri Ljubljanice na Vrhniki.

- Snežno jamo oziroma njeno vhodno *udornico*, ki leži v neposredni bližini planine Arta, so pastirji poznali že od nekdaj.

- Nad poljem je v gozdu manjša *udornica*, na dnu katere je edini naravni vhod v jamski splet.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

dno udornice | rob udornice | sistem udornic

- Na dnu *udornice* se nabira težji hladnejši zrak, zato so temperature pri dnu občutno nižje kot v zgornjih delih koliševke.

- Na zgornjem zahodnem robu *udornice* se v lijakasti vrtači premera 15 m odpira vhod v brezno.

...

- V *udornici* pred jamo je opazen vegetacijski obrat, v jami pa so našli več vrst endemičnih jamskih hroščev.

- Kraška planota leži na nadmorski višini okoli 380 metrov in je kraško razčlenjen svet s številnimi vrtačami, brezni, *udornicami* in jamami.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[udórnica]

IPA: [u'do:rnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: udórnica

RODILNIK: udórnice

DAJALNIK: udórnici

TOŽILNIK: udórnico

MESTNIK: pri udórnici

ORODNIK: z udórnico

dvojina

IMENOVALNIK: udórnici

RODILNIK: udórníc

DAJALNIK: udórnica**ma**

TOŽILNIK: udórnici

MESTNIK: pri udórnica**h**

ORODNIK: z udórnica**ma**

množina

IMENOVALNIK: udórnice

RODILNIK: udórníc

DAJALNIK: udórnica**m**

TOŽILNIK: udórnice

MESTNIK: pri udórnica**h**

ORODNIK: z udórnica**mi**

TONEMSKO

[udórnica]

IPA: [udó:rɲitsa]

ednina

IMENOVALNIK: udôrnica

RODILNIK: udôrnice

DAJALNIK: udôrnici

TOŽILNIK: udôrnico

MESTNIK: pri udôrnici

ORODNIK: z udôrnico

dvojina

IMENOVALNIK: udôrnici

RODILNIK: udôrnic

DAJALNIK: udôrnicama

TOŽILNIK: udôrnici

MESTNIK: pri udôrnicah

ORODNIK: z udôrnicama

množina

IMENOVALNIK: udôrnice

RODILNIK: udôrnic

DAJALNIK: udôrnicam

TOŽILNIK: udôrnice

MESTNIK: pri udôrnicah

ORODNIK: z udôrnicami

IZVOR

↑udor

upepelítev upepelítve samostalnik ženskega spola

[upepelítəu upepelítve]

POMEN

1. sežig trupla, da se spremeni v pepel, navadno za žarni pokop; SIN.: kremacija, kremiranje

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

upepelítev pokojnika

▪ Odločili so se za *upepelítev* pokojnika in za žarni pokop.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Ljubljana ima krematorij od konca leta 1978, število *upepelítev* pa se ves čas večja.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Kristjani v najgosteje poseljenih delih Indije se namesto za pokop umrlih odločajo za *upepelítev*, saj jim na pokopališčih primanjkuje prostora.

2. ekspresivno uničenje česa z ognjem, visoko temperaturo

▪ Tri dni po *upepelítvi* Hirošime, 9. avgusta 1945, je padla podobna bomba na Nagasaki.

2.1. ekspresivno uničenje česa sploh

▪ Kulturna industrija je dejansko negacija umetnosti, je njena *upepelítev*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[upepelítəu upepelítve]

IPA: [upepeˈli:təu upepeˈli:tve]

ednina

IMENOVALNIK: upepelítev

RODILNIK: upepelítve

DAJALNIK: upepelítvi

TOŽILNIK: upepelítev

MESTNIK: pri upepelítvi

ORODNIK: z upepelítvijo

dvojina

IMENOVALNIK: upepelítvi

RODILNIK: upepelítve

DAJALNIK: upepelítvama

TOŽILNIK: upepelítvi

MESTNIK: pri upepelítvah

ORODNIK: z upepelítvama

množina

IMENOVALNIK: upepelítve

RODILNIK: upepelítev

DAJALNIK: upepelítvam

TOŽILNIK: upepelítev

MESTNIK: pri upepelítvah

ORODNIK: z upepelítvami

TONEMSKO

[upepelítəu upepelítve]

IPA: [upepelí:təu upepelí:tvè]

ednina

IMENOVALNIK: upepelítev

RODILNIK: upepelítve

DAJALNIK: upepelítvi

TOŽILNIK: upepelítev

MESTNIK: pri upepelítvi

ORODNIK: z upepelítvijo

dvojina

IMENOVALNIK: upepelítvi

RODILNIK: upepelítev

DAJALNIK: upepelítvama

TOŽILNIK: upepelítvi

MESTNIK: pri upepelítvah

ORODNIK: z upepelítvama

množina

IMENOVALNIK: upepelítve

RODILNIK: upepelítev

DAJALNIK: upepelítvam

TOŽILNIK: upepelítev

MESTNIK: pri upepelítvah

ORODNIK: z upepelítvami

IZVOR

↑upepeliti

upepelíti upepelím dovršni glagol

[upepelíti]

POMEN

1. sežgati truplo, da se spremeni v pepel, navadno za žarni pokop; SIN.: kremirati

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

upepeliti pokojnika, truplo

- Pokojnika bodo *upepelili*, pepel pa raztrosili.
- Po končanih žalnih slovesnostih so ga *upepelili* in pokopali v najožjem družinskem krogu.

2. ekspresivno uničiti kaj z ognjem, visoko temperaturo

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

upepeliti hišo, poslopje

- Izbruhnil je velik požar, ki je *upepelil* velik del mesta.
- Ogenj je *upepelil* ostrešje in del notranjosti stanovanjske hiše.

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

ogenj upepeli KAJ

- Ogenj je *upepelil* vse lesene in s slamo krite hiše.
- Strela je *upepelila* kozolec.

2.1. ekspresivno uničiti kaj sploh

- Sumljivi nepremičninski posli utegnejo *upepeliti* njegovo politično kariero.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[upepelíti]

IPA: [upepeˈli:ti]

NEDOLOČNIK: upepelíti

NAMENILNIK: upepelít

sedanjik

ednina

1. OSEBA: upepelím
2. OSEBA: upepelíš
3. OSEBA: upepelí

dvojina

1. OSEBA: upepelíva
2. OSEBA: upepelíta
3. OSEBA: upepelíta

množina

1. OSEBA: upepelímo
2. OSEBA: upepelíte
3. OSEBA: upepelíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: upepêli

dvojina

1. OSEBA: upepelíva
2. OSEBA: upepelíta

množina

1. OSEBA: upepelímo
2. OSEBA: upepelíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: upepélil in upepelíl

DVOJINA: upepelíla

MNOŽINA: upepelíli

ženski spol

EDNINA: upepelíla

DVOJINA: upepelíli

MNOŽINA: upepelíle

srednji spol

EDNINA: upepelílo

DVOJINA: upepelíli

MNOŽINA: upepelíla

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: upepeljèn

RODILNIK: upepeljênega

DAJALNIK: upepeljênemu

TOŽILNIK: upepeljèn

živo upepeljênega

MESTNIK: pri upepeljênem

ORODNIK: z upepeljênim

dvojina

IMENOVALNIK: upepeljêna

RODILNIK: upepeljênih

DAJALNIK: upepeljênima

TOŽILNIK: upepeljêna

MESTNIK: pri upepeljênih

ORODNIK: z upepeljênima

množina

IMENOVALNIK: upepeljêni

RODILNIK: upepeljênih

DAJALNIK: upepeljênim

TOŽILNIK: upepeljêne

MESTNIK: pri upepeljênih

ORODNIK: z upepeljênimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: upepeljêna

RODILNIK: upepeljêne

DAJALNIK: upepeljêni

TOŽILNIK: upepeljêno

MESTNIK: pri upepeljêni

ORODNIK: z upepeljêno

dvojina

IMENOVALNIK: upepeljêni

RODILNIK: upepeljênih

DAJALNIK: upepeljênima

TOŽILNIK: upepeljêni

MESTNIK: pri upepeljênih

ORODNIK: z upepeljênima

množina

IMENOVALNIK: upepeljêne

RODILNIK: upepeljênih

DAJALNIK: upepeljênim

TOŽILNIK: upepeljêne

MESTNIK: pri upepeljênih

ORODNIK: z upepeljênimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: upepeljêno

RODILNIK: upepeljênega

DAJALNIK: upepeljênemu

TOŽILNIK: upepeljêno
MESTNIK: pri upepeljênem
ORODNIK: z upepeljênim

dvojina

IMENOVANIK: upepeljêni
RODILNIK: upepeljênih
DAJALNIK: upepeljênima
TOŽILNIK: upepeljêni
MESTNIK: pri upepeljênih
ORODNIK: z upepeljênima

množina

IMENOVANIK: upepeljêna
RODILNIK: upepeljênih
DAJALNIK: upepeljênim
TOŽILNIK: upepeljêna
MESTNIK: pri upepeljênih
ORODNIK: z upepeljênimi

DELEŽJE NA -vṣ̌: upepelívši

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: upepeljênje
RODILNIK: upepeljênja
DAJALNIK: upepeljênju
TOŽILNIK: upepeljênje
MESTNIK: pri upepeljênju
ORODNIK: z upepeljênjem

dvojina

IMENOVANIK: upepeljênji
RODILNIK: upepeljênj
DAJALNIK: upepeljênjema
TOŽILNIK: upepeljênji
MESTNIK: pri upepeljênjih
ORODNIK: z upepeljênjema

množina

IMENOVANIK: upepeljênja
RODILNIK: upepeljênj
DAJALNIK: upepeljênjem
TOŽILNIK: upepeljênja
MESTNIK: pri upepeljênjih
ORODNIK: z upepeljênji

TONEMSKO

[upepelíti] tudi [upepelítiti]

IPA: [upepelí:ti] tudi [upepelí:ti]

NEDOLOČNIK: upepelíti tudi upepelíti

NAMENILNIK: upepelít

sedanjik

ednina

1. OSEBA: upepelím
2. OSEBA: upepelíš
3. OSEBA: upepelí

dvojina

1. OSEBA: upepelíva
2. OSEBA: upepelíta
3. OSEBA: upepelíta

množina

1. OSEBA: upepelímo
2. OSEBA: upepelíte
3. OSEBA: upepelíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: upepelí

dvojina

1. OSEBA: upepelíva
2. OSEBA: upepelíta

množina

1. OSEBA: upepelímo
2. OSEBA: upepelíte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: upepêlil in upepelíl

DVOJINA: upepelíla

MNOŽINA: upepelíli

ženski spol

EDNINA: upepelíla

DVOJINA: upepelíli

MNOŽINA: upepelíle

srednji spol

EDNINA: upepelílo

DVOJINA: upepelíli

MNOŽINA: upepelíla

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: upepeljên

RODILNIK: upepeljênega

DAJALNIK: upepeljênemu

TOŽILNIK: upepeljên

živo upepeljênega

MESTNIK: pri upepeljênem

ORODNIK: z upepeljênim

dvojina

IMENOVANIK: upepeljêna

RODILNIK: upepeljênih

DAJALNIK: upepeljênima

TOŽILNIK: upepeljêna

MESTNIK: pri upepeljênih

ORODNIK: z upepeljênima

množina

IMENOVANIK: upepeljêni

RODILNIK: upepeljênih

DAJALNIK: upepeljênim

TOŽILNIK: upepeljêne

MESTNIK: pri upepeljênih

ORODNIK: z upepeljênimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: upepeljêna

RODILNIK: upepeljêne

DAJALNIK: upepeljêni

TOŽILNIK: upepeljêno

MESTNIK: pri upepeljêni

ORODNIK: z upepeljéno
dvojina
IMENOVALNIK: upepeljéni
RODILNIK: upepeljénih
DAJALNIK: upepeljénima
TOŽILNIK: upepeljéni
MESTNIK: pri upepeljénih
ORODNIK: z upepeljénima

množina
IMENOVALNIK: upepeljéne
RODILNIK: upepeljénih
DAJALNIK: upepeljénim
TOŽILNIK: upepeljéne
MESTNIK: pri upepeljénih
ORODNIK: z upepeljénimi

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: upepeljéno
RODILNIK: upepeljénega
DAJALNIK: upepeljénemu
TOŽILNIK: upepeljéno
MESTNIK: pri upepeljénem
ORODNIK: z upepeljénim

dvojina
IMENOVALNIK: upepeljéni
RODILNIK: upepeljénih
DAJALNIK: upepeljénima
TOŽILNIK: upepeljéni
MESTNIK: pri upepeljénih
ORODNIK: z upepeljénima

množina
IMENOVALNIK: upepeljéna
RODILNIK: upepeljénih
DAJALNIK: upepeljénim
TOŽILNIK: upepeljéna
MESTNIK: pri upepeljénih
ORODNIK: z upepeljénimi

DELEŽJE NA -vš/: upepeljívši

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: upepeljénje
RODILNIK: upepeljénja
DAJALNIK: upepeljénju
TOŽILNIK: upepeljénje
MESTNIK: pri upepeljénju
ORODNIK: z upepeljénjem

dvojina
IMENOVALNIK: upepeljénji in upepeljénji
RODILNIK: upepeljénj
DAJALNIK: upepeljénjema in upepeljénjema
TOŽILNIK: upepeljénji in upepeljénji
MESTNIK: pri upepeljénjih
ORODNIK: z upepeljénjema in z upepeljénjema

množina
IMENOVALNIK: upepeljénja
RODILNIK: upepeljénj

DAJALNIK: upepeljénjem
TOŽILNIK: upepeljénja
MESTNIK: pri upepeljénjih
ORODNIK: z upepeljénji

IZVOR

iz *pepeliti* iz ↑pepel

upepeljèn upepeljéna upepeljéno pridevnik
[upepeljèn]

POMEN

1. ki je s sežiganjem spremenjen v pepel, navadno za žarni pokop

► **prid. beseda** + sam. beseda

upepeljeni ostanki | upepeljeno telo

- *Upepeljeni* ostanki umrlega se lahko raztresejo na posebnem prostoru pokopališča.
- Meni, da pravice, ki jih vsakemu državljanu daje ustava, dovoljujejo tudi odločanje o usodi lastnega *upepeljenega* telesa.

...

▪ Pokojnik je bil *upepeljen* naslednji dan po smrti.

2. ekspresivno ki je uničen z ognjem, visoko temperaturo

- Mesto je bilo *upepeljeno* v zadnjih mesecih vojne.
- Porušenih je bilo 7000 hiš, skoraj 20.000 zgradb pa je bilo *upepeljenih*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[upepeljèn]

IPA: [upepelʲjen]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: upepeljèn
določno upepeljéni
RODILNIK: upepeljénega
DAJALNIK: upepeljénemu
TOŽILNIK: upepeljèn
določno upepeljéni
živo upepeljénega
MESTNIK: pri upepeljénem
ORODNIK: z upepeljénim

dvojina

IMENOVALNIK: upepeljéna
RODILNIK: upepeljénih
DAJALNIK: upepeljénima
TOŽILNIK: upepeljéna
MESTNIK: pri upepeljénih
ORODNIK: z upepeljénima

množina

IMENOVALNIK: upepeljéni
RODILNIK: upepeljénih
DAJALNIK: upepeljénim

TOŽILNIK: upepeljêne
MESTNIK: pri upepeljênih
ORODNIK: z upepeljênimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: upepeljêna
RODILNIK: upepeljêne
DAJALNIK: upepeljêni
TOŽILNIK: upepeljêno
MESTNIK: pri upepeljêni
ORODNIK: z upepeljêno

dvojina

IMENOVANIK: upepeljêni
RODILNIK: upepeljênih
DAJALNIK: upepeljênima
TOŽILNIK: upepeljêni
MESTNIK: pri upepeljênih
ORODNIK: z upepeljênima

množina

IMENOVANIK: upepeljêne
RODILNIK: upepeljênih
DAJALNIK: upepeljênim
TOŽILNIK: upepeljêne
MESTNIK: pri upepeljênih
ORODNIK: z upepeljênimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: upepeljêno
RODILNIK: upepeljênega
DAJALNIK: upepeljênemu
TOŽILNIK: upepeljêno
MESTNIK: pri upepeljênem
ORODNIK: z upepeljênim

dvojina

IMENOVANIK: upepeljêni
RODILNIK: upepeljênih
DAJALNIK: upepeljênima
TOŽILNIK: upepeljêni
MESTNIK: pri upepeljênih
ORODNIK: z upepeljênima

množina

IMENOVANIK: upepeljêna
RODILNIK: upepeljênih
DAJALNIK: upepeljênim
TOŽILNIK: upepeljêna
MESTNIK: pri upepeljênih
ORODNIK: z upepeljênimi

TONEMSKO

[upepeljèn]

IPA: [upepeljén]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: upepeljèn
določno upepeljéni

RODILNIK: upepeljênega

DAJALNIK: upepeljênemu

TOŽILNIK: upepeljèn

določno upepeljéni

živo upepeljênega

MESTNIK: pri upepeljênem

ORODNIK: z upepeljênim

dvojina

IMENOVANIK: upepeljêna

RODILNIK: upepeljênih

DAJALNIK: upepeljênima

TOŽILNIK: upepeljêna

MESTNIK: pri upepeljênih

ORODNIK: z upepeljênima

množina

IMENOVANIK: upepeljêni

RODILNIK: upepeljênih

DAJALNIK: upepeljênim

TOŽILNIK: upepeljêne

MESTNIK: pri upepeljênih

ORODNIK: z upepeljênimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: upepeljêna

RODILNIK: upepeljêne

DAJALNIK: upepeljêni

TOŽILNIK: upepeljêno

MESTNIK: pri upepeljêni

ORODNIK: z upepeljêno

dvojina

IMENOVANIK: upepeljêni

RODILNIK: upepeljênih

DAJALNIK: upepeljênima

TOŽILNIK: upepeljêni

MESTNIK: pri upepeljênih

ORODNIK: z upepeljênima

množina

IMENOVANIK: upepeljêne

RODILNIK: upepeljênih

DAJALNIK: upepeljênim

TOŽILNIK: upepeljêne

MESTNIK: pri upepeljênih

ORODNIK: z upepeljênimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: upepeljêno

RODILNIK: upepeljênega

DAJALNIK: upepeljênemu

TOŽILNIK: upepeljêno

MESTNIK: pri upepeljênem

ORODNIK: z upepeljênim

dvojina

IMENOVANIK: upepeljêni

RODILNIK: upepeljênih

DAJALNIK: upepeljênima

TOŽILNIK: upepeljêni

MESTNIK: pri upepeljénih
ORODNIK: z upepeljénima
množina
IMENOVALNIK: upepeljena
RODILNIK: upepeljénih
DAJALNIK: upepeljénim
TOŽILNIK: upepeljena
MESTNIK: pri upepeljénih
ORODNIK: z upepeljénimi

IZVOR

↑ upepeliti

upepeljevanje upepeljevánja samostalnik srednjega spola

[upepeljevánje]

POMEN

sežiganje trupla, da se spremeni v pepel, navadno za žarni pokop; SIN.: kremacija, kremiranje

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

upepeljevanje pokojnikov, trupel

▪ Do sredine 70. let prejšnjega stoletja je bilo *upepeljevanj* in žarnih pokopov umrlih v Sloveniji zelo malo.

▪ Potrebo po novi upepelitveni peči je narekoval naraščajoči trend *upepeljevanj* pokojnikov, saj se za žarne pokope odloča vse več ljudi.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Obredu *upepeljevanja* mrtvih so dali poseben verski pomen.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Svojcem bodo omogočili spremljanje pokojnika vse do peči za *upepeljevanje*.

...

▪ Razmerje med klasičnim pokopom s krsto in žarnim pokopom z žaro se je začelo spreminjati v korist *upepeljevanja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[upepeljevánje]

IPA: [upepelje'va:njê]

ednina

IMENOVALNIK: upepeljevánje

RODILNIK: upepeljevánja

DAJALNIK: upepeljevánju

TOŽILNIK: upepeljevánje

MESTNIK: pri upepeljevánju

ORODNIK: z upepeljevánjem

dvojina

IMENOVALNIK: upepeljevánji

RODILNIK: upepeljevánj

DAJALNIK: upepeljevánjema

TOŽILNIK: upepeljevánji

MESTNIK: pri upepeljevánjih

ORODNIK: z upepeljevánjema

množina

IMENOVALNIK: upepeljevánja

RODILNIK: upepeljevánj

DAJALNIK: upepeljevánjem

TOŽILNIK: upepeljevánja

MESTNIK: pri upepeljevánjih

ORODNIK: z upepeljevánji

TONEMSKO

[upepeljevánje]

IPA: [upepeljevá:njê]

ednina

IMENOVALNIK: upepeljevánje

RODILNIK: upepeljevánja

DAJALNIK: upepeljevánju

TOŽILNIK: upepeljevánje

MESTNIK: pri upepeljevánju

ORODNIK: z upepeljevánjem

dvojina

IMENOVALNIK: upepeljevánji

RODILNIK: upepeljevánj

DAJALNIK: upepeljevánjema

TOŽILNIK: upepeljevánji

MESTNIK: pri upepeljevánjih

ORODNIK: z upepeljevánjema

množina

IMENOVALNIK: upepeljevánja

RODILNIK: upepeljevánj

DAJALNIK: upepeljevánjem

TOŽILNIK: upepeljevánja

MESTNIK: pri upepeljevánjih

ORODNIK: z upepeljevánji

IZVOR

↑ upepeljevati

úzo úza; in **ouzo** samostalnik moškega spola

[úzo]

POMEN

žgana pijača iz janeža, po izvoru iz Grčije

▪ Za 850 litrov *úza* potrebujejo od tri do pet kilogramov janeževih semen.

▪ Pijeva *úzo* in grizljava koščke pečenih lovkhobotnice.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[úzo]

IPA: [ˈu:zo]

ednina

IMENOVALNIK: úzo

RODILNIK: úza

DAJALNIK: úzu

TOŽILNIK: úzo

MESTNIK: pri úzu

ORODNIK: z úzom

dvojina

IMENOVALNIK: úza
RODILNIK: úzov
DAJALNIK: úzoma
TOŽILNIK: úza
MESTNIK: pri úzih
ORODNIK: z úzoma

množina

IMENOVALNIK: úzi
RODILNIK: úzov
DAJALNIK: úzom
TOŽILNIK: úze
MESTNIK: pri úzih
ORODNIK: z úzi

TONEMSKO

[ûzo]

IPA: [ú:zò]

ednina

IMENOVALNIK: ûzo
RODILNIK: ûza
DAJALNIK: ûzu
TOŽILNIK: ûzo
MESTNIK: pri ûzu
ORODNIK: z ûzom

dvojina

IMENOVALNIK: ûza
RODILNIK: ûzov
DAJALNIK: ûzoma
TOŽILNIK: ûza
MESTNIK: pri ûzih
ORODNIK: z ûzoma

množina

IMENOVALNIK: ûzi
RODILNIK: ûzov
DAJALNIK: ûzom
TOŽILNIK: ûze
MESTNIK: pri ûzih
ORODNIK: z ûzi

IZVOR

↑ouzo

V simbol

POMEN

1. simbol za enoto *volt*

▪ Celotna Evropa uporablja oskrbo električne energije z izmenično napetostjo 220–240 *V* in frekvenco 50 Hz.

2. del pridevniške zloženke v obliki **n-V** <-voltni>

▪ Za motorje, ki nimajo poteznega zaganjalnika, potrebujemo še električni zaganjalnik in 12-*V* akumulator.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za

↑volt

varója varóje samostalnik ženskega spola

[varója]

POMEN

1. iz čebelarstva parazitska pršica, ki zajeda odrasle čebele in čebelje bube; SIN.: varoza

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

▪ Odpornost *varoje* proti kakemu zdravilu se ne pojavi čez noč, temveč lahko počasi narašča celo več let.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

▪ Skozi rano, ki jo povzroči *varoja*, lahko v čebelo prodirajo mikroorganizmi, zaradi česar pride še do drugotne okužbe.

▪ Kritično obdobje nastopi šele v poznem poletju oziroma jeseni, ker se takrat količina čebelje zalege v panju začne zmanjševati, *varoja* pa se razmnožuje še vedno enako hitro.

...

▪ Za realno oceno napadenosti družin z *varojami* je treba naravni odpad *varoj* spremljati vsaj 20 dni oziroma en ciklus razvoja čebele.

1.1. bolezen, ki jo povzroča ta pršica; SIN.: iz čebelarstva varoza

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku zatiranje varoje

▪ V vzorcih odmrlih čebel naj bi bila tudi nekatera nedovoljena zdravila za zdravljenje *varoje*.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

▪ Čebelarji *varajo* lahko zatirajo s konvencionalnimi ali ekološkimi zdravili.

...

▪ Z *varajo* napadena družina začne pred propadom neselektivno uničevati zalego (tudi zdravo), kar še pospeši njen propad.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[varója]

IPA: [va'ro:ja]

ednina

IMENOVALNIK: varója

RODILNIK: varóje

DAJALNIK: varóji

TOŽILNIK: varójo

MESTNIK: pri varóji

ORODNIK: z varójo

dvojina

IMENOVALNIK: varóji

RODILNIK: varój

DAJALNIK: varójama

TOŽILNIK: varóji

MESTNIK: pri varójah

ORODNIK: z varójama

množina

IMENOVALNIK: varóje

RODILNIK: varój
DAJALNIK: varój**am**
TOŽILNIK: varóje
MESTNIK: pri varój**ah**
ORODNIK: z varój**ami**

TONEMSKO

[varôja]

IPA: [va'ró:jà]

ednina

IMENOVALNIK: varôja
RODILNIK: varôje
DAJALNIK: varôji
TOŽILNIK: varôjo
MESTNIK: pri varôji
ORODNIK: z varôjo

dvojina

IMENOVALNIK: varôji
RODILNIK: varôj
DAJALNIK: varôj**ama**
TOŽILNIK: varôji
MESTNIK: pri varôj**ah**
ORODNIK: z varôj**ama**

množina

IMENOVALNIK: varôje
RODILNIK: varôj
DAJALNIK: varôj**am**
TOŽILNIK: varôje
MESTNIK: pri varôj**ah**
ORODNIK: z varôj**ami**

IZVOR

prevzeto iz nlat. *varroa*, po rimskem učenjaku Marku Terenciju Varu

varóza varóze samostalnik ženskega spola

[varóza]

POMEN

1. iz čebelarstva bolezen odraslih čebel in čebeljih bub, ki jo povzroča parazitska pršica varoja; SIN.: varoja

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

zažiranje varoze | zdravljenje varoze

- Čebelarji imajo za zdravljenje *varoze* na voljo konvencionalna ali ekološka zdravila.
- Težave z obvladovanjem *varoze* kot najbolj pereče bolezni pri čebelah imajo tudi v Nemčiji, Franciji in drugih državah.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

zdraviti varozo

- Začeli smo s predavanji in delavnicami, s katerimi želimo usposobiti čim več čebelarjev, da bi začeli zdraviti *varozo* samo z naravnimi zdravili.

1.1. parazitska pršica, ki povzroča to bolezen;

SIN.: iz čebelarstva varoja

- *Varoza* se preživlja z beljakovinami iz čebelje hemolimfe.
- Pogosto se dogaja, da *varoza* le načne in navrta čebele, virus pa jih ubije.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[varóza]

IPA: [va'ro:za]

ednina

IMENOVALNIK: varóza
RODILNIK: varóze
DAJALNIK: varózi
TOŽILNIK: varózo
MESTNIK: pri varózi
ORODNIK: z varózo

dvojina

IMENOVALNIK: varózi
RODILNIK: varóz
DAJALNIK: varóz**ama**
TOŽILNIK: varózi
MESTNIK: pri varóz**ah**
ORODNIK: z varóz**ama**

množina

IMENOVALNIK: varóze
RODILNIK: varóz
DAJALNIK: varóz**am**
TOŽILNIK: varóze
MESTNIK: pri varóz**ah**
ORODNIK: z varóz**ami**

TONEMSKO

[varôza]

IPA: [va'ró:zà]

ednina

IMENOVALNIK: varôza
RODILNIK: varôze
DAJALNIK: varôzi
TOŽILNIK: varôzo
MESTNIK: pri varôzi
ORODNIK: z varôzo

dvojina

IMENOVALNIK: varôzi
RODILNIK: varôz
DAJALNIK: varôz**ama**
TOŽILNIK: varôzi
MESTNIK: pri varôz**ah**
ORODNIK: z varôz**ama**

množina

IMENOVALNIK: varôze
RODILNIK: varôz
DAJALNIK: varôz**am**
TOŽILNIK: varôze
MESTNIK: pri varôz**ah**
ORODNIK: z varôz**ami**

IZVOR

prevzeto iz nlat. *varroosis* 'bolezen, ki jo povzroča varoja', glej ↑varoja

vát váta; tudi **watt** samostalnik moškega spola

[vát]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje moči in različnih oblik energijskega toka, ki ustreza enemu džulu prenesene energije na sekundo [W]

▶ glag. + števnik + količinski **sam.**

porabiti, proizvesti *n* vatov ČESA

- Pri polni obremenitvi bosta procesorja porabljala 95 *vatov* električne moči.
- Sončne celice v velikosti dveh igralnih kart, ki tehtajo komaj en gram, lahko proizvedejo 2,6 *vata* električne moči, dovolj za luč na kolesu.

▶ števnik + količinski **sam.** + sam. beseda v roditelju *n* vatov energije, moči, toplote

- Pri izbiri napajalnika bodite pozorni, da zmore zagotoviti vsaj 350 *vatov* moči.
- Sveča v povprečju oddaja 40 *vatov* toplote in 13 lumnov svetlobe.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vát]

IPA: [ˈva:t]

ednina

IMENOVALNIK: vát

RODILNIK: váta

DAJALNIK: vátu

TOŽILNIK: vát

MESTNIK: pri vátu

ORODNIK: z vátom

dvojina

IMENOVALNIK: váta

RODILNIK: vátov

DAJALNIK: vátoma

TOŽILNIK: váta

MESTNIK: pri vátih

ORODNIK: z vátoma

množina

IMENOVALNIK: váti

RODILNIK: vátov

DAJALNIK: vátom

TOŽILNIK: váte

MESTNIK: pri vátih

ORODNIK: z váti

TONEMSKO

[vát]

IPA: [ˈva:t]

ednina

IMENOVALNIK: vát

RODILNIK: váta

DAJALNIK: vátu

TOŽILNIK: vát

MESTNIK: pri vátu

ORODNIK: z vátom

dvojina

IMENOVALNIK: váta

RODILNIK: vátov

DAJALNIK: vátoma

TOŽILNIK: váta

MESTNIK: pri vátih

ORODNIK: z vátoma

množina

IMENOVALNIK: váti

RODILNIK: vátov

DAJALNIK: vátom

TOŽILNIK: váte

MESTNIK: pri vátih

ORODNIK: z váti

IZVOR

↑watt

vátni vátna vátno pridevnik

[vátni]

POMEN

del pridevniške zloženke v obliki **n-vatni** ki je v zvezi z določenim številom vatov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

n-vatni elektromotor, napajalnik | *n*-vatni ojačevalnik, zvočnik | *n*-vatna sijalka, žarnica

- Orodje, ki ga v električno omrežje priključimo s 3 m dolgim kablom, poganja 400-*vatni* elektromotor.
- Zadostuje preprosta in varčna 40-*vatna* žarnica, da se ustvari zanimiv dekorativni element svetlobe in senc.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vátni]

IPA: [ˈva:tni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vátni

RODILNIK: vátnega

DAJALNIK: vátnemu

TOŽILNIK: vátni

živo vátnega

MESTNIK: pri vátnem

ORODNIK: z vátnim

dvojina

IMENOVALNIK: vátna

RODILNIK: vátnih

DAJALNIK: vátnima

TOŽILNIK: vátna
MESTNIK: pri vátnih
ORODNIK: z vátnima

množina

IMENOVALNIK: vátni
RODILNIK: vátnih
DAJALNIK: vátnim
TOŽILNIK: vátné
MESTNIK: pri vátnih
ORODNIK: z vátnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vátna
RODILNIK: vátné
DAJALNIK: vátni
TOŽILNIK: vátno
MESTNIK: pri vátni
ORODNIK: z vátno

dvojina

IMENOVALNIK: vátni
RODILNIK: vátnih
DAJALNIK: vátnima
TOŽILNIK: vátni
MESTNIK: pri vátnih
ORODNIK: z vátnima

množina

IMENOVALNIK: vátné
RODILNIK: vátnih
DAJALNIK: vátnim
TOŽILNIK: vátné
MESTNIK: pri vátnih
ORODNIK: z vátnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vátno
RODILNIK: vátnega
DAJALNIK: vátnemu
TOŽILNIK: vátno
MESTNIK: pri vátnem
ORODNIK: z vátnim

dvojina

IMENOVALNIK: vátni
RODILNIK: vátnih
DAJALNIK: vátnima
TOŽILNIK: vátni
MESTNIK: pri vátnih
ORODNIK: z vátnima

množina

IMENOVALNIK: vátna
RODILNIK: vátnih
DAJALNIK: vátnim
TOŽILNIK: vátna
MESTNIK: pri vátnih
ORODNIK: z vátnimi

[vâtni]
IPA: [vâ:tnì]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vátni
RODILNIK: vátnega
DAJALNIK: vátnemu
TOŽILNIK: vátni
živo vátnega
MESTNIK: pri vátnem
ORODNIK: z vátnim

dvojina

IMENOVALNIK: vátna
RODILNIK: vátnih
DAJALNIK: vátnima
TOŽILNIK: vátna
MESTNIK: pri vátnih
ORODNIK: z vátnima

množina

IMENOVALNIK: vátni
RODILNIK: vátnih
DAJALNIK: vátnim
TOŽILNIK: vátné
MESTNIK: pri vátnih
ORODNIK: z vátnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vátna
RODILNIK: vátné
DAJALNIK: vátni
TOŽILNIK: vátno
MESTNIK: pri vátni
ORODNIK: z vátno

dvojina

IMENOVALNIK: vátni
RODILNIK: vátnih
DAJALNIK: vátnima
TOŽILNIK: vátni
MESTNIK: pri vátnih
ORODNIK: z vátnima

množina

IMENOVALNIK: vátné
RODILNIK: vátnih
DAJALNIK: vátnim
TOŽILNIK: vátné
MESTNIK: pri vátnih
ORODNIK: z vátnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vátno
RODILNIK: vátnega
DAJALNIK: vátnemu
TOŽILNIK: vátno
MESTNIK: pri vátnem
ORODNIK: z vátnim

dvojina

IMENOVALNIK: vâtni
RODILNIK: vâtnih
DAJALNIK: vâtnima
TOŽILNIK: vâtni
MESTNIK: pri vâtnih
ORODNIK: z vâtnima

množina

IMENOVALNIK: vâtna
RODILNIK: vâtnih
DAJALNIK: vâtnim
TOŽILNIK: vâtna
MESTNIK: pri vâtnih
ORODNIK: z vâtnimi

STALNE ZVEZE

vatna ura

nestandardna merska enota za izražanje energije ali opravljenega dela, 3600 džulov [Wh]

▪ Polnilnik uporablja posebne kasete z vodikom, vsaka od njih pa zagotavlja 25 *vatnih ur* energije.

IZVOR

↑vat

véber vébra; in **weber** samostalnik moškega spola

[vɛ̀bɛr]

POMEN

iz elektrotehnike, iz fizike izpeljana merska enota za izražanje magnetnega pretoka, ki ustreza spremembi magnetnega pretoka skozi en navoj tuljave v eni sekundi, ki inducira električno napetost enega volta [Wb]

▪ *Veber* je sestavljena enota mednarodnega merskega sistema SI.

▪ Katero fizikalno veličino izražamo v *vebrih*?

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vɛ̀bɛr]

IPA: [ˈvɛːbɛr]

ednina

IMENOVALNIK: véber
RODILNIK: vébra
DAJALNIK: vébru
TOŽILNIK: véber
MESTNIK: pri vébru
ORODNIK: z vébrom

dvojina

IMENOVALNIK: vébra
RODILNIK: vébrov
DAJALNIK: vébroma
TOŽILNIK: vébra
MESTNIK: pri vébrih

ORODNIK: z vébroma

množina

IMENOVALNIK: vébri
RODILNIK: vébrov
DAJALNIK: vébrom
TOŽILNIK: vébre
MESTNIK: pri vébrih
ORODNIK: z vébri

TONEMSKO

[vɛ̀bɛr]

IPA: [vɛːbɛr]

ednina

IMENOVALNIK: véber
RODILNIK: vébra
DAJALNIK: vébru
TOŽILNIK: véber
MESTNIK: pri vébru
ORODNIK: z vébrom

dvojina

IMENOVALNIK: vébra
RODILNIK: vébrov tudi vébrov
DAJALNIK: vébroma
TOŽILNIK: vébra
MESTNIK: pri vébrih tudi pri vébrih
ORODNIK: z vébroma

množina

IMENOVALNIK: vébri
RODILNIK: vébrov tudi vébrov
DAJALNIK: vébrom
TOŽILNIK: vébre
MESTNIK: pri vébrih tudi pri vébrih
ORODNIK: z vébri tudi z vébri

IZVOR

↑weber

vgravírati vgravíram dovršni glagol

[vgráviráti]

POMEN

1. vrezati črke, podobe v tršo podlago

▶ **glag.** + **sam.** beseda v tožilniku

vgravirati ime, napis, posvetilo, številko

▪ Presenetil me je s podarjeno flavto, ki je neprecenljive vrednosti, saj je dal vanjo *vgravirati* posvetilo.

▪ Na prstan je dala *vgravirati* nekaj skrivnostnih besed.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

dati vgravirati

▪ Nekateri hopliti so pred bitko dali v bojno opremo *vgravirati* svoje ime, kar je bilo ob identifikaciji zelo dobrodošlo.

▶ **glag.** + **v** + **sam.** beseda v tožilniku

▪ V hotelih včasih v milo *vgravirajo* inicialke.

▪ V kipce bodo *vgravirali* imena zmagovalcev.

2. ekspresivno povzročiti, da se česa ne da pozabiti

- Ko si v podzavest *vgraviraš* različne fotografske motive klasičnih mojstrov, kadri avtomatično pridejo.
- Hipnotiziralo, travmatiziralo je ljudi, *vgraviralo* se jim je v spomin, dokončno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[wgravírati]

IPA: [wgra'vi:рати]

NEDOLOČNIK: vgravírati

NAMENILNIK: vgravírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: vgravíram

2. OSEBA: vgravíraš

3. OSEBA: vgravíra

dvojina

1. OSEBA: vgravírava

2. OSEBA: vgravírata

3. OSEBA: vgravírata

množina

1. OSEBA: vgravíramo

2. OSEBA: vgravírate

3. OSEBA: vgravírajó

velelnik

ednina

2. OSEBA: vgravíraj

dvojina

1. OSEBA: vgravírajva

2. OSEBA: vgravírajta

množina

1. OSEBA: vgravírajmo

2. OSEBA: vgravírajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: vgravíral

DVOJINA: vgravírala

MNOŽINA: vgravírali

ženski spol

EDNINA: vgravírala

DVOJINA: vgravírali

MNOŽINA: vgravírale

srednji spol

EDNINA: vgravíralo

DVOJINA: vgravírali

MNOŽINA: vgravírala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: vgravíran

RODILNIK: vgravíranega

DAJALNIK: vgravíranemu

TOŽILNIK: vgravíran

živo vgravíranega

MESTNIK: pri vgravíranem

ORODNIK: z vgravíranim

dvojina

IMENOVANIK: vgravírana

RODILNIK: vgravíranih

DAJALNIK: vgravíranima

TOŽILNIK: vgravírana

MESTNIK: pri vgravíranih

ORODNIK: z vgravíranima

množina

IMENOVANIK: vgravírani

RODILNIK: vgravíranih

DAJALNIK: vgravíranim

TOŽILNIK: vgravírane

MESTNIK: pri vgravíranih

ORODNIK: z vgravíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: vgravírana

RODILNIK: vgravírane

DAJALNIK: vgravírani

TOŽILNIK: vgravírano

MESTNIK: pri vgravírani

ORODNIK: z vgravírano

dvojina

IMENOVANIK: vgravírani

RODILNIK: vgravíranih

DAJALNIK: vgravíranima

TOŽILNIK: vgravírani

MESTNIK: pri vgravíranih

ORODNIK: z vgravíranima

množina

IMENOVANIK: vgravírane

RODILNIK: vgravíranih

DAJALNIK: vgravíranim

TOŽILNIK: vgravírane

MESTNIK: pri vgravíranih

ORODNIK: z vgravíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: vgravírano

RODILNIK: vgravíranega

DAJALNIK: vgravíranemu

TOŽILNIK: vgravírano

MESTNIK: pri vgravíranem

ORODNIK: z vgravíranim

dvojina

IMENOVANIK: vgravírani

RODILNIK: vgravíranih

DAJALNIK: vgravíranima

TOŽILNIK: vgravírani

MESTNIK: pri vgravíranih

ORODNIK: z vgravíranima

množina

IMENOVANIK: vgravírana

RODILNIK: vgravíranih

DAJALNIK: vgravíranim

TOŽILNIK: vgravírana
MESTNIK: pri vgravíran**ih**
ORODNIK: z vgravíran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: vgravíranje
RODILNIK: vgravíranja
DAJALNIK: vgravíranju
TOŽILNIK: vgravíranje
MESTNIK: pri vgravíranju
ORODNIK: z vgravíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: vgravíranji
RODILNIK: vgravíranj
DAJALNIK: vgravíranj**ema**
TOŽILNIK: vgravíranji
MESTNIK: pri vgravíranj**ih**
ORODNIK: z vgravíranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: vgravíranja
RODILNIK: vgravíranj
DAJALNIK: vgravíranj**em**
TOŽILNIK: vgravíranja
MESTNIK: pri vgravíranj**ih**
ORODNIK: z vgravíranj**i**

TONEMSKO

[wgravíрати]

IPA: [wgraví:ràti]

NEDOLOČNIK: vgravíрати

NAMENILNIK: vgravírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: vgravíram
2. OSEBA: vgravíraš
3. OSEBA: vgravíra

dvojina

1. OSEBA: vgravírava
2. OSEBA: vgravírata
3. OSEBA: vgravírata

množina

1. OSEBA: vgravíramo
2. OSEBA: vgravírate
3. OSEBA: vgravíraj**o**

velelnik

ednina

2. OSEBA: vgravíraj

dvojina

1. OSEBA: vgravíraj**va**
2. OSEBA: vgravíraj**ta**

množina

1. OSEBA: vgravíraj**mo**
2. OSEBA: vgravíraj**te**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: vgravíral

DVOJINA: vgravírala
MNOŽINA: vgravírali

ženski spol

EDNINA: vgravírala
DVOJINA: vgravírali
MNOŽINA: vgravírale

srednji spol

EDNINA: vgravíralo
DVOJINA: vgravírali
MNOŽINA: vgravírala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vgravíran
RODILNIK: vgravíran**ega**
DAJALNIK: vgravíran**emu**
TOŽILNIK: vgravíran
živo vgravíran**ega**
MESTNIK: pri vgravíran**em**
ORODNIK: z vgravíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: vgravírana
RODILNIK: vgravíran**ih**
DAJALNIK: vgravíran**ima**
TOŽILNIK: vgravírana
MESTNIK: pri vgravíran**ih**
ORODNIK: z vgravíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: vgravírani
RODILNIK: vgravíran**ih**
DAJALNIK: vgravíran**im**
TOŽILNIK: vgravírane
MESTNIK: pri vgravíran**ih**
ORODNIK: z vgravíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vgravírana
RODILNIK: vgravírane
DAJALNIK: vgravírani
TOŽILNIK: vgravírano
MESTNIK: pri vgravírani
ORODNIK: z vgravírano

dvojina

IMENOVALNIK: vgravírani
RODILNIK: vgravíran**ih**
DAJALNIK: vgravíran**ima**
TOŽILNIK: vgravírani
MESTNIK: pri vgravíran**ih**
ORODNIK: z vgravíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: vgravírane
RODILNIK: vgravíran**ih**
DAJALNIK: vgravíran**im**
TOŽILNIK: vgravírane
MESTNIK: pri vgravíran**ih**
ORODNIK: z vgravíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vgravirano
RODILNIK: vgraviranega
DAJALNIK: vgraviranemu
TOŽILNIK: vgravirano
MESTNIK: pri vgraviranem
ORODNIK: z vgraviranim

dvojina

IMENOVALNIK: vgravirani
RODILNIK: vgraviranih
DAJALNIK: vgraviranima
TOŽILNIK: vgravirani
MESTNIK: pri vgraviranih
ORODNIK: z vgraviranima

množina

IMENOVALNIK: vgravirana
RODILNIK: vgraviranih
DAJALNIK: vgraviranim
TOŽILNIK: vgravirana
MESTNIK: pri vgraviranih
ORODNIK: z vgraviranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: vgraviranje
RODILNIK: vgraviranja
DAJALNIK: vgraviranju
TOŽILNIK: vgraviranje
MESTNIK: pri vgraviranju
ORODNIK: z vgraviranjem

dvojina

IMENOVALNIK: vgravirani
RODILNIK: vgraviranj
DAJALNIK: vgraviranjema
TOŽILNIK: vgravirani
MESTNIK: pri vgraviranjih
ORODNIK: z vgraviranjema

množina

IMENOVALNIK: vgraviranja
RODILNIK: vgraviranj
DAJALNIK: vgraviranjem
TOŽILNIK: vgraviranja
MESTNIK: pri vgraviranjih
ORODNIK: z vgraviranj

IZVOR

↑gravirati

visokogórje visokogórja samostalnik srednjega spola

[visokogórje]

POMEN

gorato območje nad zgornjo gozdno mejo

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v tožilniku**

hoja v visokogorje | pohod, tura, vzpon v visokogorje

▪ Poletje je zelo primeren čas za hojo v *visokogorje*.

▪ Na daljšo turo v *visokogorje* se je treba odpraviti primerno opremljen.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

skalnato visokogorje | zasneženo, zimsko visokogorje

▪ Zelo priporočljivo je samovarovanje, čelada pa je obvezna, tako kot povsod v skalnatem *visokogorju*.

▪ Obisk zasneženega *visokogorja* je lahko nevaren ali celo usoden, če nismo dovolj pripravljeni.

▶ priredna zveza

visokogorje in sredogorje

▪ Za pohod v sredogorje in *visokogorje* je izbira primerne obutve ključnega pomena.

...

▪ Največ snega običajno zapade v *visokogorju* Julijskih Alp, kjer višina snežne odeje včasih preseže 5 metrov.

▪ Zaradi več kot meter debele snežne odeje bodo koč v *visokogorju* odprli najverjetneje konec junija.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[visokogórje]

IPA: [visokɔ'go:rje]

ednina

IMENOVALNIK: visokogórje
RODILNIK: visokogórja
DAJALNIK: visokogórju
TOŽILNIK: visokogórje
MESTNIK: pri visokogórju
ORODNIK: z visokogórjem

dvojina

IMENOVALNIK: visokogórji
RODILNIK: visokogórij
DAJALNIK: visokogórjema
TOŽILNIK: visokogórji
MESTNIK: pri visokogórijih
ORODNIK: z visokogórjema

množina

IMENOVALNIK: visokogórja
RODILNIK: visokogórij
DAJALNIK: visokogórjem
TOŽILNIK: visokogórja
MESTNIK: pri visokogórijih
ORODNIK: z visokogórji

TONEMSKO

[visokogôrje]

IPA: [visokɔgó:rjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: visokogôrje
RODILNIK: visokogôrja
DAJALNIK: visokogôrju
TOŽILNIK: visokogôrje
MESTNIK: pri visokogôrju
ORODNIK: z visokogôrjem

dvojina

IMENOVALNIK: visokogōrj̄i
RODILNIK: visokogōrij̄
DAJALNIK: visokogōrj̄ema
TOŽILNIK: visokogōrj̄i
MESTNIK: pri visokogōrj̄ih
ORODNIK: z visokogōrj̄ema

množina

IMENOVALNIK: visokogōrja
RODILNIK: visokogōrij̄
DAJALNIK: visokogōrjem
TOŽILNIK: visokogōrja
MESTNIK: pri visokogōrj̄ih
ORODNIK: z visokogōrj̄i

IZVOR

↑visok + ↑gora

vodohrám vodohráma samostalnik moškega spola

[vodohrám]

POMEN

zaprt prostor za zbiranje, shranjevanje vode, napajanje vodovodnega omrežja; SIN.: vodohran

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** izgradnja vodohrama

- Projekt vključuje izgradnjo *vodohrama* in razvodnega omrežja.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** zgraditi vodohram

- *Vodohram* pod planino Pretovč nad Tolminom so leta 1917 zgradili avstro-ogrski vojaki za oskrbo svojih enot s pitno vodo.

...

- Za boljšo oskrbo z vodo načrtuje občina gradnjo novega *vodohrama*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vodohrám]

IPA: [vɔdɔˈxra:m]

ednina

IMENOVALNIK: vodohrám
RODILNIK: vodohráma
DAJALNIK: vodohrámu
TOŽILNIK: vodohrám
MESTNIK: pri vodohrámu
ORODNIK: z vodohrámom

dvojina

IMENOVALNIK: vodohráma
RODILNIK: vodohrámov
DAJALNIK: vodohrámoma
TOŽILNIK: vodohráma
MESTNIK: pri vodohrámih
ORODNIK: z vodohrámoma

množina

IMENOVALNIK: vodohrámi

RODILNIK: vodohrámov
DAJALNIK: vodohrámom
TOŽILNIK: vodohráme
MESTNIK: pri vodohrámih
ORODNIK: z vodohrámi

TONEMSKO

[vodohrám]

IPA: [vɔdɔˈxra:m]

ednina

IMENOVALNIK: vodohrám
RODILNIK: vodohráma
DAJALNIK: vodohrámu
TOŽILNIK: vodohrám
MESTNIK: pri vodohrámu
ORODNIK: z vodohrámom

dvojina

IMENOVALNIK: vodohráma
RODILNIK: vodohrámov
DAJALNIK: vodohrámoma
TOŽILNIK: vodohráma
MESTNIK: pri vodohrámih
ORODNIK: z vodohrámoma

množina

IMENOVALNIK: vodohrámi
RODILNIK: vodohrámov
DAJALNIK: vodohrámom
TOŽILNIK: vodohráme
MESTNIK: pri vodohrámih
ORODNIK: z vodohrámi

IZVOR

iz ↑vodohran po naslonitvi na ↑hram

vodohrán vodohrána samostalnik moškega spola

[vodohrán]

POMEN

zaprt prostor za zbiranje, shranjevanje vode, napajanje vodovodnega omrežja; SIN.: vodohram

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nov, obstoječi vodohran

- Odločno je treba zaščititi prispevna območja vodnih virov, zgraditi nove *vodohrane*, obnavljati vodovodno omrežje.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** gradnja, izgradnja vodohrana

- Na občini so med prioritete uvrstili tudi izgradnjo *vodohrana* z razvodnim omrežjem in omrežje sekundarne kanalizacije.

...

- Pomembna pridobitev je tudi 100-kubični *vodohran*, da v sušnem obdobju vode ne bo treba več dovažati iz doline.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vodohrán]

IPA: [vɔdɔ'xra:n]

ednina

IMENOVALNIK: vodohrán

RODILNIK: vodohrána

DAJALNIK: vodohránu

TOŽILNIK: vodohrán

MESTNIK: pri vodohránu

ORODNIK: z vodohránom

dvojina

IMENOVALNIK: vodohrána

RODILNIK: vodohránov

DAJALNIK: vodohránoma

TOŽILNIK: vodohrána

MESTNIK: pri vodohránih

ORODNIK: z vodohránoma

množina

IMENOVALNIK: vodohráni

RODILNIK: vodohránov

DAJALNIK: vodohránom

TOŽILNIK: vodohráne

MESTNIK: pri vodohránih

ORODNIK: z vodohráni

TONEMSKO

[vodohrán]

IPA: [vɔdɔ'xra:n]

ednina

IMENOVALNIK: vodohrán

RODILNIK: vodohrána

DAJALNIK: vodohránu

TOŽILNIK: vodohrán

MESTNIK: pri vodohránu

ORODNIK: z vodohránom

dvojina

IMENOVALNIK: vodohrána

RODILNIK: vodohránov

DAJALNIK: vodohránoma

TOŽILNIK: vodohrána

MESTNIK: pri vodohránih

ORODNIK: z vodohránoma

množina

IMENOVALNIK: vodohráni

RODILNIK: vodohránov

DAJALNIK: vodohránom

TOŽILNIK: vodohráne

MESTNIK: pri vodohránih

ORODNIK: z vodohráni

IZVOR

iz *hraniti vodo*

vólt vólta samostalnik moškega spola

[vólt]

POMEN

iz elektrotehnike, iz fizike izpeljana merska enota za izražanje električne napetosti, ki ustreza razliki električnih potencialov na prevodniku, na katerem se pri električnem toku enega ampera pretvarja električna moč enega vata [V]

▪ Posamezna celica proizvede manj kot en *volt* napetosti, zato je za doseganje višje napetosti nekaj sto celic zaporedno povezanih v eno celoto.

▪ Napetost 1,5 milijona *voltov*, ki so jo dosegli na vhodnem terminalu, je nabitim delcem dala dovolj energije, da so z njimi vzbujali in razbijali atomska jedra.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vólt]

IPA: [ˈvo:lt]

ednina

IMENOVALNIK: vólt

RODILNIK: vólta

DAJALNIK: vóltu

TOŽILNIK: vólt

MESTNIK: pri vóltu

ORODNIK: z vóltom

dvojina

IMENOVALNIK: vólta

RODILNIK: vóltov

DAJALNIK: vóltoma

TOŽILNIK: vólta

MESTNIK: pri vóltih

ORODNIK: z vóltoma

množina

IMENOVALNIK: vólti

RODILNIK: vóltov

DAJALNIK: vóltom

TOŽILNIK: vólte

MESTNIK: pri vóltih

ORODNIK: z vólti

TONEMSKO

[vôlt]

IPA: [vó:lt]

ednina

IMENOVALNIK: vôlt

RODILNIK: vôlta

DAJALNIK: vôltu

TOŽILNIK: vôlt

MESTNIK: pri vôltu

ORODNIK: z vôltom

dvojina

IMENOVALNIK: vólta

RODILNIK: vóltov

DAJALNIK: vóltoma

TOŽILNIK: vólta

MESTNIK: pri vóltih

ORODNIK: z vóltoma

množina

IMENOVALNIK: vòlti
RODILNIK: vòltov
DAJALNIK: vòltom
TOŽILNIK: vòlte
MESTNIK: pri vòltih
ORODNIK: z vòlti

IZVOR

prevzeto iz nem. *Volt*, angl., frc. *volt*, po italijanskem fiziku *Alessandru Volti* (1745–1827)

vóltméter vóltmétra samostalnik moškega spola

[vóltmètər]

POMEN

naprava za merjenje električne napetosti

▶ **glag.** + **z/s** + **sam. beseda v orodniku**

izmeriti z voltmetrom

- Preden priključimo vhodne signale, z *voltmetrom* preverimo napetosti na izhodih operacijskih ojačevalnikov.

...

- Ampermeter moramo vezati zaporedno v krog, *voltmeter* pa vežemo vzporedno k posameznemu uporniku.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vóltmètər]

IPA: [ˈvo:ltˈme:tər]

ednina

IMENOVALNIK: vóltméter
RODILNIK: vóltmétra
DAJALNIK: vóltmétru
TOŽILNIK: vóltméter
MESTNIK: pri vóltmétru
ORODNIK: z vóltmétróm

dvojina

IMENOVALNIK: vóltmétra
RODILNIK: vóltmétróv
DAJALNIK: vóltmétróma
TOŽILNIK: vóltmétra
MESTNIK: pri vóltmétríh
ORODNIK: z vóltmétróma

množina

IMENOVALNIK: vóltmétri
RODILNIK: vóltmétróv
DAJALNIK: vóltmétróm
TOŽILNIK: vóltmétre
MESTNIK: pri vóltmétríh
ORODNIK: z vóltmétri

TONEMSKO

[vóltmètər]

IPA: [vó:ltmè:tər]

ednina

IMENOVALNIK: vòltméter
RODILNIK: vòltmétra
DAJALNIK: vòltmétru
TOŽILNIK: vòltméter
MESTNIK: pri vòltmétru
ORODNIK: z vòltmétróm

dvojina

IMENOVALNIK: vòltmétra
RODILNIK: vòltmétróv tudi vòltmétróv
DAJALNIK: vòltmétróma
TOŽILNIK: vòltmétra
MESTNIK: pri vòltmétríh tudi pri vòltmétríh
ORODNIK: z vòltmétróma

množina

IMENOVALNIK: vòltmétri
RODILNIK: vòltmétróv tudi vòltmétróv
DAJALNIK: vòltmétróm
TOŽILNIK: vòltmétre
MESTNIK: pri vòltmétríh tudi pri vòltmétríh
ORODNIK: z vòltmétri tudi z vòltmétri

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; iz ↑volt + ↑meter

vóltni vóltna vóltno pridevnik

[vóltni]

POMEN

del pridevniške zloženke v obliki **n-voltni** ki je v zvezi z določenim številom voltov

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

n-voltni akumulator, napajalnik, polnilec, priključek | *n*-voltna baterija, napeljava, vtičnica | *n*-voltna napetost | *n*-voltno napajanje | *n*-voltno omrežje

- Polnilec za priklop na običajno 220-*voltno* vtičnico dobi kupec skupaj z električnim kolesom.
- Zaradi velike 90-*voltne* anodne baterije je oddajnik tehtal kakih 5 kg.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vóltni]

IPA: [ˈvo:ltni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vóltni
RODILNIK: vóltnega
DAJALNIK: vóltnemu
TOŽILNIK: vóltni
živo vóltnega
MESTNIK: pri vóltnem
ORODNIK: z vóltnim

dvojina

IMENOVALNIK: vóltna
RODILNIK: vóltnih

DAJALNIK: vólt**nima**
TOŽILNIK: vólt**na**
MESTNIK: pri vólt**nih**
ORODNIK: z vólt**nima**

množina

IMENOVALNIK: vólt**ni**
RODILNIK: vólt**nih**
DAJALNIK: vólt**nim**
TOŽILNIK: vólt**ne**
MESTNIK: pri vólt**nih**
ORODNIK: z vólt**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vólt**na**
RODILNIK: vólt**ne**
DAJALNIK: vólt**ni**
TOŽILNIK: vólt**no**
MESTNIK: pri vólt**ni**
ORODNIK: z vólt**no**

dvojina

IMENOVALNIK: vólt**ni**
RODILNIK: vólt**nih**
DAJALNIK: vólt**nima**
TOŽILNIK: vólt**ni**
MESTNIK: pri vólt**nih**
ORODNIK: z vólt**nima**

množina

IMENOVALNIK: vólt**ne**
RODILNIK: vólt**nih**
DAJALNIK: vólt**nim**
TOŽILNIK: vólt**ne**
MESTNIK: pri vólt**nih**
ORODNIK: z vólt**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vólt**no**
RODILNIK: vólt**nega**
DAJALNIK: vólt**nemu**
TOŽILNIK: vólt**no**
MESTNIK: pri vólt**nem**
ORODNIK: z vólt**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: vólt**ni**
RODILNIK: vólt**nih**
DAJALNIK: vólt**nima**
TOŽILNIK: vólt**ni**
MESTNIK: pri vólt**nih**
ORODNIK: z vólt**nima**

množina

IMENOVALNIK: vólt**na**
RODILNIK: vólt**nih**
DAJALNIK: vólt**nim**
TOŽILNIK: vólt**na**
MESTNIK: pri vólt**nih**
ORODNIK: z vólt**nimi**

TONEMSKO

[vòltni]

IPA: [vó:ltnì]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vòltn**ni**
RODILNIK: vòltn**ega**
DAJALNIK: vòltn**emu**
TOŽILNIK: vòltn**ni**
živo vòltn**ega**
MESTNIK: pri vòltn**em**
ORODNIK: z vòltn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: vòltn**na**
RODILNIK: vòltn**ih**
DAJALNIK: vòltn**nima**
TOŽILNIK: vòltn**na**
MESTNIK: pri vòltn**ih**
ORODNIK: z vòltn**nima**

množina

IMENOVALNIK: vòltn**ni**
RODILNIK: vòltn**ih**
DAJALNIK: vòltn**im**
TOŽILNIK: vòltn**ne**
MESTNIK: pri vòltn**ih**
ORODNIK: z vòltn**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vòltn**na**
RODILNIK: vòltn**ne**
DAJALNIK: vòltn**ni**
TOŽILNIK: vòltn**no**
MESTNIK: pri vòltn**ni**
ORODNIK: z vòltn**no**

dvojina

IMENOVALNIK: vòltn**ni**
RODILNIK: vòltn**ih**
DAJALNIK: vòltn**nima**
TOŽILNIK: vòltn**ni**
MESTNIK: pri vòltn**ih**
ORODNIK: z vòltn**nima**

množina

IMENOVALNIK: vòltn**ne**
RODILNIK: vòltn**ih**
DAJALNIK: vòltn**im**
TOŽILNIK: vòltn**ne**
MESTNIK: pri vòltn**ih**
ORODNIK: z vòltn**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vòltn**no**
RODILNIK: vòltn**ega**
DAJALNIK: vòltn**nemu**
TOŽILNIK: vòltn**no**
MESTNIK: pri vòltn**nem**

ORODNIK: z vòltnim
dvojina

IMENOVALNIK: vòltni
RODILNIK: vòltnih
DAJALNIK: vòltnima
TOŽILNIK: vòltni
MESTNIK: pri vòltnih
ORODNIK: z vòltnima

množina

IMENOVALNIK: vòltna
RODILNIK: vòltnih
DAJALNIK: vòltnim
TOŽILNIK: vòltna
MESTNIK: pri vòltnih
ORODNIK: z vòltnimi

IZVOR
↑volt

zaškripati zaškripam tudi **zaškripáti** zaškripíljem

dovršni glagol

[zaškripati] tudi [zaškripáti]

POMEN

1. oddati ali začeti oddajati glasen, predirljiv, visok zvok, zlasti zaradi trenja, drgnjenja

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

omara, postelja, stol zaškripa | gume zaškripajo | stopnice, tla zaškripajo | zavore zaškripajo | vrata zaškripajo

- Zavore so *zaškripale* in vlak je obstal.
- Težka hrastova vrata so *zaškripala* in se odprla.
- Sneg *zaškripa* pod čvrstim korakom deda, ki si ogleduje smrečico v gozdu, ki jo bo posekal.
- V trenutku, ko se je usedel, je stol *zaškripal* in se pod njegovo težo dobredno zdrobil.

▶ **glag.** + pod + sam. beseda v orodniku

zaškripati pod nogami

- Stopila je na dvorišče in pod njenimi nogami je *zaškripal* gramoz.
- Tla so *zaškripala* pod njeno težo.

▶ prisl. + **glag.**

glasno, močno zaškripati

- Ključ v vratih je glasno *zaškripal*, ko ga je obrnila.
- Z nogo je nervozno odrinil stol, da je močno *zaškripal*.

2. ekspresivno prenehati potekati, delovati gladko, brez težav, navadno za krajši čas

▶ prisl. + **glag.**

hudo, močno, pošteno, resno zaškripati | malce, malo, nekoliko, zaškripati | pogosto, včasih zaškripati | spet zaškripati

- Z Ivo sva se imela lepo, čeprav je včasih malo *zaškripalo*.
- Njegov stari mu je ob odhodu zabičal, naj ga nemudoma pokliče, če mu bo v šoli spet kje *zaškripalo*.

▪ Če nama je kdaj finančno *zaškripalo*, sem delal tudi honorarno.

▪ Osredotočena je na soliste, pomaga pa tudi zboru, če kje *zaškripa*.

▶ v + sam. beseda v mestniku + **glag.**

v odnosu, zakonu zaškripa

- Bilo bi naivno pričakovati, da v družini kdaj ne bi *zaškripalo*.
- Župan je poudaril, da si ne more predstavljati, kaj bi pomenilo za občino, če bi tudi v največjem podjetju resno *zaškripalo*.
- Pojavile so se govorice, da je v njunem zakonu *zaškripalo* in da že nekaj mesecev živita ločeno.
- Če se kljub prizadevanjem zgodi, da v šoli *zaškriplje*, se čim prej obrnite na učitelja.

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Če se zatakne en sam kolešček, lahko ves sistem grdo *zaškripa*.
- Prijatelj vam lahko pomaga, ko stvari zares *zaškripajo*.
- Kadar komunikacija *zaškriplje*, je zakon v krizi.

...

▪ Tudi favoritom kdaj *zaškriplje*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zaškripati] tudi [zaškripáti]

IPA: [za'ʃkri:pati] tudi [za'ʃkri'pa:ti]

NEDOLOČNIK: zaškripati tudi zaškripáti

NAMENILNIK: zaškripat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zaškripam
2. OSEBA: zaškripáš
3. OSEBA: zaškripá

dvojina

1. OSEBA: zaškripava
2. OSEBA: zaškripata
3. OSEBA: zaškripata

množina

1. OSEBA: zaškripamo
2. OSEBA: zaškripate
3. OSEBA: zaškripajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zaškripaj

dvojina

1. OSEBA: zaškripajva in zaškripájva
2. OSEBA: zaškripajta in zaškripájta

množina

1. OSEBA: zaškripajmo in zaškripájmo
2. OSEBA: zaškripajte in zaškripájte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: zaškripal
DVOJINA: zaškripála

MNOŽINA: zaškripáli

ženski spol

EDNINA: zaškripála

DVOJINA: zaškripáli

MNOŽINA: zaškripále

srednji spol

EDNINA: zaškripálo

DVOJINA: zaškripáli

MNOŽINA: zaškripála

DELEŽJE NA -VŠĚ: zaškripávši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zaškřípanje

RODILNIK: zaškřípanja

DAJALNIK: zaškřípanju

TOŽILNIK: zaškřípanje

MESTNIK: pri zaškřípanju

ORODNIK: z zaškřípanjem

dvojina

IMENOVALNIK: zaškřípanji

RODILNIK: zaškřípanj

DAJALNIK: zaškřípanjema

TOŽILNIK: zaškřípanji

MESTNIK: pri zaškřípanjih

ORODNIK: z zaškřípanjema

množina

IMENOVALNIK: zaškřípanja

RODILNIK: zaškřípanj

DAJALNIK: zaškřípanjem

TOŽILNIK: zaškřípanja

MESTNIK: pri zaškřípanjih

ORODNIK: z zaškřípanji

[zaškřípati] tudi [zaškripáti]

IPA: [zaʃkri:pati] tudi [zaʃkri'pa:ti]

tudi

NEDOLOČNIK: zaškřípati tudi zaškripáti

NAMENILNIK: zaškřípat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zaškřípljem

2. OSEBA: zaškříplješ

3. OSEBA: zaškříplje

dvojina

1. OSEBA: zaškřípljeva

2. OSEBA: zaškřípljeta

3. OSEBA: zaškřípljeta

množina

1. OSEBA: zaškřípljemo

2. OSEBA: zaškřípljete

3. OSEBA: zaškřípljejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zaškříplji

dvojina

1. OSEBA: zaškřípljiva in zaškripljíva

2. OSEBA: zaškřípljita in zaškripljíta

množina

1. OSEBA: zaškřípljimo in zaškripljímo

2. OSEBA: zaškřípljite in zaškripljíte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: zaškřípal

DVOJINA: zaškripála

MNOŽINA: zaškripáli

ženski spol

EDNINA: zaškripála

DVOJINA: zaškripáli

MNOŽINA: zaškripále

srednji spol

EDNINA: zaškripálo

DVOJINA: zaškripáli

MNOŽINA: zaškripála

DELEŽJE NA -VŠĚ: zaškripávši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zaškřípanje

RODILNIK: zaškřípanja

DAJALNIK: zaškřípanju

TOŽILNIK: zaškřípanje

MESTNIK: pri zaškřípanju

ORODNIK: z zaškřípanjem

dvojina

IMENOVALNIK: zaškřípanji

RODILNIK: zaškřípanj

DAJALNIK: zaškřípanjema

TOŽILNIK: zaškřípanji

MESTNIK: pri zaškřípanjih

ORODNIK: z zaškřípanjema

množina

IMENOVALNIK: zaškřípanja

RODILNIK: zaškřípanj

DAJALNIK: zaškřípanjem

TOŽILNIK: zaškřípanja

MESTNIK: pri zaškřípanjih

ORODNIK: z zaškřípanji

TONEMSKO

[zaškřípati] tudi [zaškripáti]

IPA: [zaʃkri:páti] tudi [zaʃkri'pa:tí]

NEDOLOČNIK: zaškřípati tudi zaškripáti

NAMENILNIK: zaškřípat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zaškřípam

2. OSEBA: zaškřípaš

3. OSEBA: zaškřípa

dvojina

1. OSEBA: zaškřípava

2. OSEBA: zaškřípata

3. OSEBA: zaškřípata

množina

1. OSEBA: zaškrípamo
2. OSEBA: zaškrípate
3. OSEBA: zaškrípajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zaškrípaj

dvojina

1. OSEBA: zaškrípaj**va** in zaškrípaj**va**
2. OSEBA: zaškrípaj**ta** in zaškrípaj**ta**

množina

1. OSEBA: zaškrípaj**mo** in zaškrípaj**mo**
2. OSEBA: zaškrípaj**te** in zaškrípaj**te**

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: zaškrípal
 DVOJINA: zaškrípala
 MNOŽINA: zaškrípali

ženski spol

EDNINA: zaškrípala
 DVOJINA: zaškrípali
 MNOŽINA: zaškrípale

srednji spol

EDNINA: zaškrípalo
 DVOJINA: zaškrípali
 MNOŽINA: zaškrípala

DELEŽJE NA -**vš**: zaškrípav**ši**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zaškrípanje
 RODILNIK: zaškrípanja
 DAJALNIK: zaškrípanju
 TOŽILNIK: zaškrípanje
 MESTNIK: pri zaškrípanju
 ORODNIK: z zaškrípanjem

dvojina

IMENOVALNIK: zaškrípanji in zaškrípanji
 RODILNIK: zaškrípanj
 DAJALNIK: zaškrípanj**ema** in zaškrípanj**ema**
 TOŽILNIK: zaškrípanji in zaškrípanji
 MESTNIK: pri zaškrípanj**ih**
 ORODNIK: z zaškrípanj**ema** in z zaškrípanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: zaškrípanja
 RODILNIK: zaškrípanj
 DAJALNIK: zaškrípanj**em**
 TOŽILNIK: zaškrípanja
 MESTNIK: pri zaškrípanj**ih**
 ORODNIK: z zaškrípanj**ih**

[zaškrípati] tudi [zaškrípáti]

IPA: [zafkrì:páti] tudi [zafkrìpà:tí]

tudi

NEDOLOČNIK: zaškrípati tudi zaškrípáti

NAMENILNIK: zaškrípat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zaškrípljem
2. OSEBA: zaškríplješ
3. OSEBA: zaškríplje

dvojina

1. OSEBA: zaškrípljeva
2. OSEBA: zaškrípljeta
3. OSEBA: zaškrípljeta

množina

1. OSEBA: zaškrípljemo
2. OSEBA: zaškrípljete
3. OSEBA: zaškrípljejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zaškríplji

dvojina

1. OSEBA: zaškrípljiva in zaškrípljiva
2. OSEBA: zaškrípljita in zaškrípljita

množina

1. OSEBA: zaškrípljimo in zaškrípljimo
2. OSEBA: zaškrípljite in zaškrípljite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: zaškrípljal
 DVOJINA: zaškrípljala
 MNOŽINA: zaškrípljali

ženski spol

EDNINA: zaškrípljala in zaškrípljala
 DVOJINA: zaškrípljali
 MNOŽINA: zaškrípljale

srednji spol

EDNINA: zaškrípljalo
 DVOJINA: zaškrípljali
 MNOŽINA: zaškrípljala

DELEŽJE NA -**vš**: zaškrípav**ši**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zaškrípanje
 RODILNIK: zaškrípanja
 DAJALNIK: zaškrípanju
 TOŽILNIK: zaškrípanje
 MESTNIK: pri zaškrípanju
 ORODNIK: z zaškrípanjem

dvojina

IMENOVALNIK: zaškrípanji in zaškrípanji
 RODILNIK: zaškrípanj
 DAJALNIK: zaškrípanj**ema** in zaškrípanj**ema**
 TOŽILNIK: zaškrípanji in zaškrípanji
 MESTNIK: pri zaškrípanj**ih**
 ORODNIK: z zaškrípanj**ema** in z zaškrípanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: zaškrípanja
 RODILNIK: zaškrípanj
 DAJALNIK: zaškrípanj**em**
 TOŽILNIK: zaškrípanja
 MESTNIK: pri zaškrípanj**ih**
 ORODNIK: z zaškrípanj**ih**

škripati/škratati/zaškratati/zaškripati z zobmi

škripati z zobmi

škratati z zobmi

v dovršni obliki **zaškratati z zobmi**

v dovršni obliki **zaškripati z zobmi**

biti zelo jezen, nejevoljen; izražati, izraziti jezo, nejevoljo; jeziti se, razjeziti se; besneti

- Oči *je škripal z zobmi*, mami pa ga je mirila.
- V ekipah *so škripali z zobmi*, saj na tako slabi progi nihče ni imel možnosti za uspeh.
- Od jeze *je škripala z zobmi*, ko se je lotila šivanja.
- Še zdaj *škrtam z zobmi* in piham ko gad, ko se spomnim, kako mi je tistega davnega leta za las ušel izpred nosa.
- Ob spominu na dogodek *je zaškrtal z zobmi*.
- »Poslušaj baraba,« *je zaškripal z zobmi*. »Poznam vse te umazane trike. Tokrat nisi naletel na pravega. Daj sem še pet dolarjev!«

IZVOR

↑škripati

zbanalizirati zbanalizíram dovršni glagol

[zbanalizírati]

POMEN

narediti, da kaj postane (pretirano) vsakdanje, predvidljivo, enostavno in se zato zdi nepomembno, nevredno pozornosti, nekvalitetno

- Celotno zadevo so *zbanalizirali* na samo dve točki.
- To ne pomeni, da je zadevo treba *zbanalizirati* do konca in se namesto s kulturnopolitičnimi in ekonomskimi aspekti ukvarjati z bizarnostmi.
- Do skrajnosti je *zbanaliziral* idejo korporativne združbe doma in v tujini uveljavljenih intelektualcev, vrhunskih strokovnjakov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zbanalizírati]

IPA: [zbanali'zi:rati]

NEDOLOČNIK: zbanalizírati

NAMENILNIK: zbanalizírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zbanalizíram

2. OSEBA: zbanalizíraš

3. OSEBA: zbanalizíra

dvojina

1. OSEBA: zbanalizírava

2. OSEBA: zbanalizírata

3. OSEBA: zbanalizírata

množina

1. OSEBA: zbanalizíramo

2. OSEBA: zbanalizírate

3. OSEBA: zbanalizírajte

velelnik

ednina

2. OSEBA: zbanalizíraj

dvojina

1. OSEBA: zbanalizírajva

2. OSEBA: zbanalizírajta

množina

1. OSEBA: zbanalizírajmo

2. OSEBA: zbanalizírajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: zbanalizíral

DVOJINA: zbanalizírala

MNOŽINA: zbanalizírali

ženski spol

EDNINA: zbanalizírala

DVOJINA: zbanalizírali

MNOŽINA: zbanalizírale

srednji spol

EDNINA: zbanalizíralo

DVOJINA: zbanalizírali

MNOŽINA: zbanalizírala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: zbanalizíran

RODILNIK: zbanalizíranega

DAJALNIK: zbanalizíranemu

TOŽILNIK: zbanalizíran

živo zbanalizíranega

MESTNIK: pri zbanalizíranem

ORODNIK: z zbanalizíranim

dvojina

IMENOVANIK: zbanalizírana

RODILNIK: zbanalizíranih

DAJALNIK: zbanalizíranima

TOŽILNIK: zbanalizírana

MESTNIK: pri zbanalizíranih

ORODNIK: z zbanalizíranima

množina

IMENOVANIK: zbanalizírani

RODILNIK: zbanalizíranih

DAJALNIK: zbanalizíranim

TOŽILNIK: zbanalizírane

MESTNIK: pri zbanalizíranih

ORODNIK: z zbanalizíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: zbanalizírana

RODILNIK: zbanalizírane

DAJALNIK: zbanalizírani

TOŽILNIK: zbanalizírano

MESTNIK: pri zbanalizírani

ORODNIK: z zbanalizírano

dvojina

IMENOVALNIK: zbanalizirani
 RODILNIK: zbanalizirani**h**
 DAJALNIK: zbanaliziran**ima**
 TOŽILNIK: zbanalizirani
 MESTNIK: pri zbanalizirani**h**
 ORODNIK: z zbanaliziran**ima**

množina

IMENOVALNIK: zbanalizirane
 RODILNIK: zbanalizirani**h**
 DAJALNIK: zbanaliziran**im**
 TOŽILNIK: zbanalizirane
 MESTNIK: pri zbanalizirani**h**
 ORODNIK: z zbanaliziran**imi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: zbanalizirano
 RODILNIK: zbanaliziran**ega**
 DAJALNIK: zbanaliziran**emu**
 TOŽILNIK: zbanalizirano
 MESTNIK: pri zbanaliziran**em**
 ORODNIK: z zbanaliziran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: zbanalizirani
 RODILNIK: zbanalizirani**h**
 DAJALNIK: zbanaliziran**ima**
 TOŽILNIK: zbanalizirani
 MESTNIK: pri zbanalizirani**h**
 ORODNIK: z zbanaliziran**ima**

množina

IMENOVALNIK: zbanalizirana
 RODILNIK: zbanalizirani**h**
 DAJALNIK: zbanaliziran**im**
 TOŽILNIK: zbanalizirana
 MESTNIK: pri zbanalizirani**h**
 ORODNIK: z zbanaliziran**imi**

glagolnik**ednina**

IMENOVALNIK: zbanaliziranje
 RODILNIK: zbanaliziran**ja**
 DAJALNIK: zbanaliziran**ju**
 TOŽILNIK: zbanaliziranje
 MESTNIK: pri zbanaliziran**ju**
 ORODNIK: z zbanaliziran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: zbanaliziranje
 RODILNIK: zbanaliziran**j**
 DAJALNIK: zbanaliziran**jema**
 TOŽILNIK: zbanaliziran**ji**
 MESTNIK: pri zbanaliziran**jih**
 ORODNIK: z zbanaliziran**jema**

množina

IMENOVALNIK: zbanaliziranja
 RODILNIK: zbanaliziran**j**
 DAJALNIK: zbanaliziran**jem**
 TOŽILNIK: zbanaliziran**ja**

MESTNIK: pri zbanaliziran**jih**ORODNIK: z zbanaliziran**ji**

TONEMSKO

[zbanalizîrati]

IPA: [zbanalizî:ràti]

NEDOLOČNIK: zbanalizîrati

NAMENILNIK: zbanalizîrat

sedanjik**ednina**1. OSEBA: zbanalizîr**am**2. OSEBA: zbanalizîr**aš**3. OSEBA: zbanalizîr**a****dvojina**1. OSEBA: zbanalizîr**ava**2. OSEBA: zbanalizîr**ata**3. OSEBA: zbanalizîr**ata****množina**1. OSEBA: zbanalizîr**amo**2. OSEBA: zbanalizîr**ate**3. OSEBA: zbanalizîr**ajo****velelnik****ednina**2. OSEBA: zbanalizîr**aj****dvojina**1. OSEBA: zbanalizîr**ajva**2. OSEBA: zbanalizîr**ajta****množina**1. OSEBA: zbanalizîr**ajmo**2. OSEBA: zbanalizîr**ajte****deležnik na -/****moški spol**EDNINA: zbanalizîr**al**DVOJINA: zbanalizîr**ala**MNOŽINA: zbanalizîr**ali****ženski spol**EDNINA: zbanalizîr**ala**DVOJINA: zbanalizîr**ali**MNOŽINA: zbanalizîr**ale****srednji spol**EDNINA: zbanalizîr**alo**DVOJINA: zbanalizîr**ali**MNOŽINA: zbanalizîr**ala****deležnik na -n****moški spol****ednina**IMENOVALNIK: zbanalizîr**an**RODILNIK: zbanalizîr**anega**DAJALNIK: zbanalizîr**anemu**TOŽILNIK: zbanalizîr**an**živo zbanalizîr**anega**MESTNIK: pri zbanalizîr**anem**ORODNIK: z zbanalizîr**anim****dvojina**IMENOVALNIK: zbanalizîr**ana**RODILNIK: zbanalizîr**anih**

DAJALNIK: zbanalizîran**ima**
TOŽILNIK: zbanalizîra**na**
MESTNIK: pri zbanalizîra**nih**
ORODNIK: z zbanalizîra**na**

množina

IMENOVALNIK: zbanalizîra**ni**
RODILNIK: zbanalizîra**nih**
DAJALNIK: zbanalizîra**nim**
TOŽILNIK: zbanalizîra**ne**
MESTNIK: pri zbanalizîra**nih**
ORODNIK: z zbanalizîra**ni**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zbanalizîra**na**
RODILNIK: zbanalizîra**ne**
DAJALNIK: zbanalizîra**ni**
TOŽILNIK: zbanalizîra**no**
MESTNIK: pri zbanalizîra**ni**
ORODNIK: z zbanalizîra**no**

dvojina

IMENOVALNIK: zbanalizîra**ni**
RODILNIK: zbanalizîra**nih**
DAJALNIK: zbanalizîra**na**
TOŽILNIK: zbanalizîra**ni**
MESTNIK: pri zbanalizîra**nih**
ORODNIK: z zbanalizîra**na**

množina

IMENOVALNIK: zbanalizîra**ne**
RODILNIK: zbanalizîra**nih**
DAJALNIK: zbanalizîra**nim**
TOŽILNIK: zbanalizîra**ne**
MESTNIK: pri zbanalizîra**nih**
ORODNIK: z zbanalizîra**ni**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zbanalizîra**no**
RODILNIK: zbanalizîra**nega**
DAJALNIK: zbanalizîra**nemu**
TOŽILNIK: zbanalizîra**no**
MESTNIK: pri zbanalizîra**nem**
ORODNIK: z zbanalizîra**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: zbanalizîra**ni**
RODILNIK: zbanalizîra**nih**
DAJALNIK: zbanalizîra**na**
TOŽILNIK: zbanalizîra**ni**
MESTNIK: pri zbanalizîra**nih**
ORODNIK: z zbanalizîra**na**

množina

IMENOVALNIK: zbanalizîra**na**
RODILNIK: zbanalizîra**nih**
DAJALNIK: zbanalizîra**nim**
TOŽILNIK: zbanalizîra**na**
MESTNIK: pri zbanalizîra**nih**
ORODNIK: z zbanalizîra**ni**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zbanalizîra**nje**
RODILNIK: zbanalizîra**nja**
DAJALNIK: zbanalizîra**nju**
TOŽILNIK: zbanalizîra**nje**
MESTNIK: pri zbanalizîra**nju**
ORODNIK: z zbanalizîra**njem**

dvojina

IMENOVALNIK: zbanalizîra**nji**
RODILNIK: zbanalizîra**nj**
DAJALNIK: zbanalizîra**njema**
TOŽILNIK: zbanalizîra**nji**
MESTNIK: pri zbanalizîra**njih**
ORODNIK: z zbanalizîra**njema**

množina

IMENOVALNIK: zbanalizîra**nja**
RODILNIK: zbanalizîra**nj**
DAJALNIK: zbanalizîra**njem**
TOŽILNIK: zbanalizîra**nja**
MESTNIK: pri zbanalizîra**njih**
ORODNIK: z zbanalizîra**nji**

IZVOR

↑banalizirati

zlatolični zlatolična zlatolično pridevnik
[zlatolični]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zlatolični]

IPA: [zlatɔ'li:tʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zlatolič**ni**
RODILNIK: zlatolič**nega**
DAJALNIK: zlatolič**nemu**
TOŽILNIK: zlatolič**ni**
živo zlatolič**nega**

MESTNIK: pri zlatolič**nem**
ORODNIK: z zlatolič**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: zlatolič**na**
RODILNIK: zlatolič**nih**
DAJALNIK: zlatolič**nima**
TOŽILNIK: zlatolič**na**
MESTNIK: pri zlatolič**nih**
ORODNIK: z zlatolič**nima**

množina

IMENOVALNIK: zlatolič**ni**
RODILNIK: zlatolič**nih**
DAJALNIK: zlatolič**nim**
TOŽILNIK: zlatolič**ne**
MESTNIK: pri zlatolič**nih**
ORODNIK: z zlatolič**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: zlatolična
RODILNIK: zlatolične
DAJALNIK: zlatolični
TOŽILNIK: zlatolično
MESTNIK: pri zlatolični
ORODNIK: z zlatolično

dvojina

IMENOVANIK: zlatolični
RODILNIK: zlatoličnih
DAJALNIK: zlatoličnima
TOŽILNIK: zlatolični
MESTNIK: pri zlatoličnih
ORODNIK: z zlatoličnima

množina

IMENOVANIK: zlatolične
RODILNIK: zlatoličnih
DAJALNIK: zlatoličnim
TOŽILNIK: zlatolične
MESTNIK: pri zlatoličnih
ORODNIK: z zlatoličnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: zlatolično
RODILNIK: zlatoličnega
DAJALNIK: zlatoličnemu
TOŽILNIK: zlatolično
MESTNIK: pri zlatoličnem
ORODNIK: z zlatoličnim

dvojina

IMENOVANIK: zlatolični
RODILNIK: zlatoličnih
DAJALNIK: zlatoličnima
TOŽILNIK: zlatolični
MESTNIK: pri zlatoličnih
ORODNIK: z zlatoličnima

množina

IMENOVANIK: zlatolična
RODILNIK: zlatoličnih
DAJALNIK: zlatoličnim
TOŽILNIK: zlatolična
MESTNIK: pri zlatoličnih
ORODNIK: z zlatoličnimi

TONEMSKO

[zlatolični]

IPA: [zlatoli:ɕni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: zlatolični
RODILNIK: zlatoličnega
DAJALNIK: zlatoličnemu
TOŽILNIK: zlatolični
živo zlatoličnega

MESTNIK: pri zlatoličnem

ORODNIK: z zlatoličnim

dvojina

IMENOVANIK: zlatolična
RODILNIK: zlatoličnih
DAJALNIK: zlatoličnima
TOŽILNIK: zlatolična
MESTNIK: pri zlatoličnih
ORODNIK: z zlatoličnima

množina

IMENOVANIK: zlatolični
RODILNIK: zlatoličnih
DAJALNIK: zlatoličnim
TOŽILNIK: zlatolične
MESTNIK: pri zlatoličnih
ORODNIK: z zlatoličnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: zlatolična
RODILNIK: zlatolične
DAJALNIK: zlatolični
TOŽILNIK: zlatolično
MESTNIK: pri zlatolični
ORODNIK: z zlatolično

dvojina

IMENOVANIK: zlatolični
RODILNIK: zlatoličnih
DAJALNIK: zlatoličnima
TOŽILNIK: zlatolični
MESTNIK: pri zlatoličnih
ORODNIK: z zlatoličnima

množina

IMENOVANIK: zlatolične
RODILNIK: zlatoličnih
DAJALNIK: zlatoličnim
TOŽILNIK: zlatolične
MESTNIK: pri zlatoličnih
ORODNIK: z zlatoličnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: zlatolično
RODILNIK: zlatoličnega
DAJALNIK: zlatoličnemu
TOŽILNIK: zlatolično
MESTNIK: pri zlatoličnem
ORODNIK: z zlatoličnim

dvojina

IMENOVANIK: zlatolični
RODILNIK: zlatoličnih
DAJALNIK: zlatoličnima
TOŽILNIK: zlatolični
MESTNIK: pri zlatoličnih
ORODNIK: z zlatoličnima

množina

IMENOVANIK: zlatolična
RODILNIK: zlatoličnih

DAJALNIK: zlatoličnim
TOŽILNIK: zlatolična
MESTNIK: pri zlatoličnih
ORODNIK: z zlatoličnimi

STALNE ZVEZE

zlatolični gibbon

iz zoologije gibbon z rumenkasto rjavo dlako po licih

pri samcu; primerjaj lat. *Nomascus gabriellae*

▪ Zlatolični gibboni v naravnem okolju domujejo v krošnjah vietnamskih pragozdov.

▪ Med najbolj ogrožene živalske vrste nedvomno spada zlatolični gibbon, saj te opice z najdaljšimi rokami živijo le še na določenih območjih Vietnama.

IZVOR

↑zlat + ↑lice

Zn simbol

POMEN

simbol za kemijski element cink

▪ Najpogosteje omenjamo težave rastlin zaradi pomanjkanja železa (Fe) in bora (B), le malokrat pa se pojavijo naslednji elementi: baker (Cu), cink (Zn) in mangan (Mn).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Zn*, simbola za element ↑cink

zóber zóbra samostalnik moškega spola

[zóbər]

POMEN

iz zoologije divje govedo s temno rjavo dlako, široko glavo, trikotno brado in močnim oprsjem, ki živi v severovzhodni Poljski in Belorusiji; primerjaj lat. *Bison bonasus*

▪ Svoičas so se zobri, tako kot mnogi drugi veliki rastlinojedci, ki živijo v čredah, v velikem številu pasli v večjem delu Evrope.

▪ Čeprav se število zobrov povečuje, so še vedno na seznamu ogroženih vrst.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zóbər]

IPA: [ˈzo:bər]

ednina

IMENOVALNIK: zóber

RODILNIK: zóbra

DAJALNIK: zóbru

TOŽILNIK: zóbra

MESTNIK: pri zóbru

ORODNIK: z zóbróm

dvojina

IMENOVALNIK: zóbra

RODILNIK: zóbrov

DAJALNIK: zóbroma

TOŽILNIK: zóbra

MESTNIK: pri zóbrih

ORODNIK: z zóbroma

množina

IMENOVALNIK: zóbrí

RODILNIK: zóbrov

DAJALNIK: zóbróm

TOŽILNIK: zóbre

MESTNIK: pri zóbrih

ORODNIK: z zóbrí

TONEMSKO

[zóbər]

IPA: [zò:bər]

ednina

IMENOVALNIK: zóber

RODILNIK: zóbra

DAJALNIK: zóbru

TOŽILNIK: zóbra

MESTNIK: pri zóbru

ORODNIK: z zóbróm

dvojina

IMENOVALNIK: zóbra

RODILNIK: zóbrov tudi zôbrov

DAJALNIK: zóbroma

TOŽILNIK: zóbra

MESTNIK: pri zóbrih tudi pri zôbrih

ORODNIK: z zóbroma

množina

IMENOVALNIK: zóbrí

RODILNIK: zóbrov tudi zôbrov

DAJALNIK: zóbróm

TOŽILNIK: zóbre

MESTNIK: pri zóbrih tudi pri zôbrih

ORODNIK: z zóbrí tudi z zôbrí

IZVOR

prevzeto iz rus. *zúbr* < pslov. **zqbrь*, verjetno sorodno z litov. *stuñbras*, latv. *sumbrs*, stprus. *wissambris*, nejasnega izvora

Zr simbol

POMEN

simbol za kemijski element cirkonij

▪ Zaščitni tulec iz cirkonija (*Zr*) poskrbi, da je gorivo zaščiten pred erozijskim in korozijskim delovanjem, zaradi njega se zmanjša tudi radioaktivni izpust v hladilno snov.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Zr*, simbola za element ↑cirkonij

žájfñica žájfñice samostalnik ženskega spola

[žájfñica]

POMEN

1. nekñjižno pogovorno **milñica**

▪ *Žájfñica* mi je prišla v oči in bolj sem se ribal s hrbtom dlani po očeh, bolj me je peklo.

2. nekñjižno pogovorno **televizijska nadaljevanka**, navadno z velikim številom nadaljevanj, v kateri so izpostavljeni medosebni odnosi in izrazito čustveno doživljanje nastopajočih likov; SIN.:

nekñjižno pogovorno žajfa, nekñjižno pogovorno, ekspresivno žajfasta opera

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

televizijska žájfñica

▪ Nisem pričakoval, da bom kdaj redno gledal televizijsko *žájfñico*, kaj šele, da se bom ob njej zabaval.

▪ Snemala je reklame in nastopala v priljubljeni britanski *žájfñici*.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku** vloga v žájfñici

▪ Sprejela je glavno vlogo v novi *žájfñici* v slogu mehiških nadaljevanj, ki bo vsak dan na programu nacionalne televizije.

3. ekspresivno **dogajanje z veliko zapleti**, ki traja zelo dolgo, je navadno odmevno

▪ V poletju, ki mineva, smo imeli priložnost državljani v živo spremljati slovensko politikantsko *žájfñico*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[žájfñica]

IPA: [ˈza:ifnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: žájfñica

RODILNIK: žájfñice

DAJALNIK: žájfñici

TOŽILNIK: žájfñico

MESTNIK: pri žájfñici

ORODNIK: z žájfñico

dvojina

IMENOVALNIK: žájfñici

RODILNIK: žájfñic

DAJALNIK: žájfñicama

TOŽILNIK: žájfñici

MESTNIK: pri žájfñicah

ORODNIK: z žájfñicama

množina

IMENOVALNIK: žájfñice

RODILNIK: žájfñic

DAJALNIK: žájfñicam

TOŽILNIK: žájfñice

MESTNIK: pri žájfñicah

ORODNIK: z žájfñicami

TONEMSKO

[žájfñica]

IPA: [ˈza:ifnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: žájfñica

RODILNIK: žájfñice

DAJALNIK: žájfñici

TOŽILNIK: žájfñico

MESTNIK: pri žájfñici

ORODNIK: z žájfñico

dvojina

IMENOVALNIK: žájfñici

RODILNIK: žájfñic

DAJALNIK: žájfñicama

TOŽILNIK: žájfñici

MESTNIK: pri žájfñicah

ORODNIK: z žájfñicama

množina

IMENOVALNIK: žájfñice

RODILNIK: žájfñic

DAJALNIK: žájfñicam

TOŽILNIK: žájfñice

MESTNIK: pri žájfñicah

ORODNIK: z žájfñicami

IZVOR

↑žajfa, v drugem pomenu po zgledu angl. *soap opera* 'plehka nadaljevanka', dobesedno 'milnata opera', iz *soap* 'milo' in ↑opera, zaradi reklam za čistila, ki so jih vrteli med prvimi radijskimi oddajami te vrste

W simbol

POMEN

1. simbol za enoto *vat*

▪ Največja zmogljivost regulatorja je 200 *W*, kar pomeni, da lahko nanj priključimo 10 žarnic po 20 *W* oziroma več z manjšo močjo.

2. del pridevniške zloženke v obliki **n-W** <-vatni>

▪ Z ventilatorji na več mestih je dobro poskrbljeno za odvajanje toplote, tihi 350-*W* napajalnik pa skrbi za dobavo električne energije.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑watt

Wb simbol

POMEN

simbol za enoto *veber, weber*

▪ Enota za magnetni pretok je weber (*Wb*).

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑weber

Wh simbol

POMEN

simbol za enoto *vatna ura*

- Iz grafa smo odčitali, da je baterijski sistem oddal 3973 *Wh* električne energije.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑watt + lat. *hōra* 'ura'

Xe simbol

POMEN

simbol za kemijski element *kсенon*

- Med drugimi plini se v zraku nahajajo v zelo majhnih količinah neon (Ne), helij (He), kripton (Kr), žveplov dioksid (SO₂), metan (CH₄), ksenon (*Xe*), vodik (H₂), jod (I₂), ozon (O₃) ...

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Xe*, simbola za element ↑ksenon

Y simbol

POMEN

simbol za kemijski element *итриј*

- Za izdelavo magnetnih materialov so pomembni predvsem elementi od lantana (La) do samarija (Sa), pa tudi itrij (*Y*), ki ima atomsko število 39.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Y*, simbola za element ↑itrij

watt watta; glej **vát** samostalnik moškega spola

[vát]

POMEN

iz fizike izpeljana merska enota za izražanje moči in različnih oblik energijskega toka, ki ustreza enemu joulu prenesene energije na sekundo [W]

- Stroj, ki dela z močjo enega *watta*, opravi en joule dela v sekundi.
- Za vsak *watt* uporabljene električne moči procesor odvede še en *watt* v obliki toplote.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vát]

IPA: [ˈva:t]

ednina

IMENOVALNIK: watt [vát]

RODILNIK: watta [váta]

DAJALNIK: wattu [vátu]

TOŽILNIK: watt [vát]

MESTNIK: pri wattu [pri vátu]

ORODNIK: z wattom [z vátom]

dvojina

IMENOVALNIK: watta [váta]

RODILNIK: wattov [vátoŭ]

DAJALNIK: wattoma [vátoma]

TOŽILNIK: watta [váta]

MESTNIK: pri wattih [pri vátih]

ORODNIK: z wattoma [z vátoma]

množina

IMENOVALNIK: watti [vátì]

RODILNIK: wattov [vátoŭ]

DAJALNIK: wattom [vátom]

TOŽILNIK: watte [váte]

MESTNIK: pri wattih [pri vátih]

ORODNIK: z watti [z vátì]

TONEMSKO

[vát]

IPA: [vát:t]

ednina

IMENOVALNIK: watt [vát]

RODILNIK: watta [váta]

DAJALNIK: wattu [vátu]

TOŽILNIK: watt [vát]

MESTNIK: pri wattu [pri vátu]

ORODNIK: z wattom [z vátom]

dvojina

IMENOVALNIK: watta [vâta]

RODILNIK: wattov [vâtoŭ]

DAJALNIK: wattoma [vâtoma]

TOŽILNIK: watta [vâta]

MESTNIK: pri wattih [pri vâtih]

ORODNIK: z wattoma [z vâtoma]

množina

IMENOVALNIK: watti [vâtì]

RODILNIK: wattov [vâtoŭ]

DAJALNIK: wattom [vâtom]

TOŽILNIK: watte [vâte]

MESTNIK: pri wattih [pri vâtih]

ORODNIK: z watti [z vâtì]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Watt*, angl., frc. *watt*, po škotskem izumitelju *Jamesu Wattu* (1736–1819)

weber webra; in **véber** samostalnik moškega spola

[vébər]

POMEN

iz elektrotehnike, iz fizike izpeljana merska enota za izražanje magnetnega pretoka, ki ustreza spremembi magnetnega pretoka skozi en navoj tuljave v eni sekundi, ki inducira električno napetost enega volta [Wb]

- Če se magnetni pretok skozi zanko spreminja za en *weber* v sekundi, se v zanki inducira napetost enega volta.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vébər]

IPA: [ˈvɛ:bər]

ednina

IMENOVALNIK: weber [véber]

RODILNIK: webra [vébra]

DAJALNIK: webru [vébru]

TOŽILNIK: weber [véber]

MESTNIK: pri webru [pri vébru]

ORODNIK: z webrom [z vébrom]

dvojina

IMENOVALNIK: webra [vébra]

RODILNIK: webrov [vébrou]

DAJALNIK: weberoma [vébroma]

TOŽILNIK: webra [vébra]

MESTNIK: pri webrih [pri vébrih]

ORODNIK: z webroma [z vébroma]

množina

IMENOVALNIK: webri [vébri]

RODILNIK: webrov [vébrou]

DAJALNIK: webrom [vébrom]

TOŽILNIK: webre [vébre]

MESTNIK: pri webrih [pri vébrih]

ORODNIK: z webri [z vébri]

TONEMSKO

[vébər]

IPA: [vɛːbər]

ednina

IMENOVALNIK: weber [véber]

RODILNIK: webra [vébra]

DAJALNIK: webru [vébru]

TOŽILNIK: weber [véber]

MESTNIK: pri webru [pri vébru]

ORODNIK: z webrom [z vébrom]

dvojina

IMENOVALNIK: webra [vébra]

RODILNIK: webrov [vébrou]

in [vébrou]

DAJALNIK: weberoma [vébroma]

TOŽILNIK: webra [vébra]

MESTNIK: pri webrih [pri vébrih]

in [pri vébrih]

ORODNIK: z webroma [z vébroma]

množina

IMENOVALNIK: webri [vébri]

RODILNIK: webrov [vébrou]

in [vébrou]

DAJALNIK: webrom [vébrom]

TOŽILNIK: webre [vébre]

MESTNIK: pri webrih [pri vébrih]

in [pri vébrih]

ORODNIK: z webri [z vébri]

in [z vébri]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Weber*, angl., frc. *weber*, po nemškem fiziku *Wilhelmu Eduardu Webru* (1804–1891)